Mötesbok: Utskottet för Samhälle och utveckling (2025-11-12)

Utskottet för Samhälle och utveckling

Datum: 2025-11-12

Plats:

Kommentar:

Dagordning

Kallelse

KallelseUtskottet för Samhälle och utveckling2025-11-12 3

Val av justerare

Tillkommande och utgående ärenden

Information

122/25 Information om samråd Norra västerhöjden 7
123/25 Information inför godkännande Kexstaden 70
124/25 Information om samråd för ändring av detaljplan för Marstrand 33:6 71
125/25 Information om ÖP2050 72
126/25 Marköverlåtelseavtal Kv 14 Kongahälla Baddaren Fastighets AB (Trivebo) 73

Ärenden till kommunstyrelsen

127/25 Parkeringsnorm - Del av Mobilitetspolicy efter återremiss 91
128/25 Vattentjänstplan-samrådshandlingar 122
129/25 Upprättande av verksamhetsområde för Aröd etapp 2 285
130/25 Upprättande av verksamhetsområde för Aröd etapp 4 293
131/25 Upprättande av verksamhetsområde för Aröd etapp 5 300
132/25 remissvar Översiktsplan 2050 Lilla Edet Granskningssamråd 309
133/25 Beslut om antagande - revidering av avfallsföreskrifter 564
134/25 Förslag till beslut - Planbesked för Solbräcke 1:7 662
135/25 Remiss - Samråd om detaljplan för slussanläggning och farled, del av Olidan 3:2, 5:16 m fl, Trollhättans Stad (PLAN.2024.3159) 690
136/25 Remissvar - Begäran om yttrande över Energimyndighetens förslag till riksintresseanspråk för energiproduktion gällande land- och havsbaserad vindkraft 696

Information från sektorchef

137/25 Information om sektorplanen 703
138/25 Information från sektorchef 704
139/25 Ekonomi och avvikelser 705

KUNGÄLVS KOMMUN

Kallelse
2025-11-12

Kallelse

Instans	Utskottet för Samhälle och utveckling
Plats	Stadshuset plan 2 Bohusrummet
Tid	Onsdagen den 12 november kl 09:00-16:05

Ledamöter	Jonas Andersson (S)	Ordförande
	Greger Plannthin (SD)	Vice ordförande
	Helena Lindgren Karlsson (S)	
	Erik Martinsson (-)	
	Charlotta Windeman (M)	
	Ove Wiktorsson (C)	
	Ilona Waern (KD)	

Jonas Andersson (S)	Moa Stensson
Ordförande	Sekreterare

Kallelse

Utskottet för Samhälle och utveckling
2025-11-12

Dagordning

			Förslag till beslut
1		Upprop	
2		Val av justerare	Utses
3		Tillkommande och utgående ärenden	Fastställs
		Information	
4	KS2022/2352-17	Information om samråd Norra Västerhöjden 09:05-09:15 *Johan Hellborg*	Antecknas
5	2025-560	Information inför godkännande Kexstaden 09:15-10:00 *Josefin Broden, Hans Nilsson de la Croix, Amela Keserovic*	Antecknas
6	2025-574	Information om samråd för ändring av detaljplan för Marstrand 33:6 10:00-10:10 *Josefin Broden, Hans Nilsson de la Croix, Amela Keserovic*	Antecknas
7	2025-573	Information om ÖP2050 10:10-10:50 *Linda Andreasson, Viktor Heineson, Mikaela Danielsson* PAUS 10:50-11:00	Antecknas
8	KS2015/1732-166	Marköverlåtelseavtal Kv 14 Kongahälla Baddaren Fastighets AB (Trivebo) 11:00-11:20 *Denis Nähring*	Antecknas
		Ärenden till kommunstyrelsen	
9	KS2024/1135-9	Parkeringsnorm - Del av Mobilitetspolicy efter återremiss 11:20-11:40 *Marielle Månskär*	Beslut

Kallelse

Utskottet för Samhälle och utveckling
2025-11-12

10	KS2023/1291-4	Vattentjänstplan-antagande 11:40-11:50 *Carolina Bodlund*	Beslut
11	KS2024/1440-1	Upprättande av verksamhetsområde för Aröd etapp 2 11:50-12:10 *Stefan Bohlin*	Beslut
12	KS2024/1441-1	Upprättande av verksamhetsområde för Aröd etapp 4 11:50-12:10 *Stefan Bohiln*	Beslut
13	KS2024/1442-1	Upprättande av verksamhetsområde för Aröd etapp 5 11:50-12:10 *Stefan Bohlin* LUNCH 12:10-13:10	Beslut
14	KS2024/2682-8	remissvar Översiktsplan 2050 Lilla Edet Granskningssamråd 13:10-13:20 *Linda Andreasson*	Beslut
15	KS2025/1400-4	Beslut om antagande - revidering av avfallsföreskrifter 13:20-13:30 *Dan Gorga*	Beslut
16	KS2025/1719-8	Planbesked för Solbräcke 1:7 13:30-13:45 *Ulrika Engström*	Beslut
17	KS2025/1914-4	Remiss - Samråd om detaljplan för slussanläggning och farled, del av Olidan 3:2, 5:16 m fl, Trollhättans Stad (PLAN.2024.3159) 13:45-14:00 *Maria Hübinette*	Beslut
18	KS2025/1936-5	Remissvar - Begäran om yttrande över Energimyndighetens förslag till riksintresseanspråk för energiproduktion gällande land- och havsbaserad vindkraft 14:00-14:10	Beslut

Kallelse

Utskottet för Samhälle och utveckling
2025-11-12

Jesper Hassellöv

Information från sektorchef

19	2025-576	Information sektorplanen 14:10-14:55 *Mirsad Radoncic, Åsa Berglie*	Antecknas
		PAUS 14:55-15:05	
20	2025-561	Information från sektorchef 15:05-16:05 *Mirsad Radoncic*	Antecknas
21	2025-562	Ekonomi och avvikelser	Antecknas

Denna behandling '123/25 Information inför godkännande Kexstaden' har inget tjänsteutlåtande.

Denna behandling '124/25 Information om samråd för ändring av detaljplan för Marstrand 33:6' har inget tjänsteutlåtande.

Denna behandling '125/25 Information om ÖP2050' har inget tjänsteutlåtande.

KUNGÄLVS KOMMUN

Tjänsteskrivelse

Handläggarens namn
Marielle Månskär

2025-09-04

Parkeringsnorm - Del av Mobilitetspolicy efter återremiss (Dnr KS2024/1135-9)

Sammanfattning

Förvaltningens ambition med föreslagen parkeringsnorm är att det ska bli lätt att förstå kommunens hantering av parkering, såväl i tidiga skeden som i bygglovsskeden. Normen ska spegla kommunens Strukturplan och Mobilitetspolicy, underlätta och bidra till en utökad samverkan med externa aktörer samt skapa förutsättningar för en hållbar stadsutveckling.

Parkeringsnormen är ett framåtblickande dokument som syftar till att belysa och säkerställa behovet av parkering i såväl planerings- som bygglovsskede.
Förvaltningen bedömer att framtagen parkeringsnorm hanterar frågan om parkering i linje med antagna övergripande styrdokument.

Revidering av parkeringsnorm – del av mobilitetspolicy togs upp för beslut i utskottet den 9 oktober 2024 och blev då återremitterat. I Bliaga 2 bemöts de synpunkter som gavs som underlag till återremissen.
Vidare behandlades parkeringsnormen i utskottet den 21 maj 2025, Kommunstyrelsen den 4 juni och Kommunfullmäktige den 12 juni där den återremitterades. I bilaga 3 bemöts de synpunkter som gavs som underlag till återremissen.

Inför ny politisk behandling, efter senaste återremiss, har parkeringsnormens tal för besöksparkering för bostäder i zon A justerats till 1 plats per bostad/ 1000 BTA.
Tidigare har parkeringsnormen förtydligats ytterligare avseende hantering av parkering i plan och byggskede och redovisningskrav samt tillämpningen av olika kategorier.

Parkeringstalen mellan zon A och B har justerats med större skillnad dem emellan samt att reduktion endast är möjlig inom zon A.

Förvaltningen föreslår därför kommunfullmäktige att besluta följande:

1. Parkeringsnorm - Del av mobilitetspolicy Dnr KS2023/1849 upphör att gälla
2. Parkeringsnorm Dnr KS2024/1135 antas.

Juridisk bedömning

Parkering vid nybyggnad av hus och anläggningar regleras i Plan- och bygglag (2010:900) 8 kap. 9–10 §§, 4 kap. 13 §. I lagen framgår att kommunen har övergripande ansvar för och möjlighet att planera parkering.
En parkeringsnorm är vägledande vid framtagandet av detaljplan och vid bygglov.
Kommunen får i en detaljplan ställa krav om utrymme för parkering samt placering och utformning av parkeringsplatser. PBL anger att en fastighet ska ordnas så att det ”på tomten eller i närheten av den i skälig utsträckning finns lämpligt utrymme för parkering, lastning och lossning av fordon”.
Parkering regleras också med stöd från andra lagar och förordningar såsom PBF (plan och byggförordningen) BBR (boverkets byggregler) och Lag (2001:559) om vägtrafikdefinitioner 2 §.

Förvaltningens bedömning

Revidering av parkeringsnorm – del av mobilitetspolicy togs upp för beslut i utskottet den 9 oktober 2024 och blev då återremitterat. I bilaga 2 bemöts de synpunkter som gavs som underlag till återremissen.

Vidare behandlades parkeringsnormen i utskottet den 21 maj 2025, Kommunstyrelsen den 4 juni och Kommunfullmäktige den 12 juni där den återremitterades. I bilaga 3 bemöts de synpunkter som gavs som underlag till återremissen.

Parkeringsnormen är ett framåtblickande dokument som syftar till att belysa och säkerställa behovet av parkering i såväl planerings- som bygglovsskede.
Förvaltningen bedömer att framtagen parkeringsnorm hanterar frågan om parkering i linje med antagna övergripande styrdokument.

Parkeringsnormen grundas på utredningar och analyser av det nuvarande genomsnittliga bilinnehavet inom föreslagna zoner samt en framtida förväntad färdmedelsfördelning.

Parkeringsnormen och dess hantering säkerställer att respektive projekt inom kommunen möjliggör, möter och skapar ytor för parkering motsvarande den tillkommande efterfrågan. Den säkerställer också att parkeringsfrågorna och kraven behandlas likvärdigt.

Parkeringsnormen talar inte om dagens behov utan ska vara vägledande för framtida efterfrågan.

En konsekvensbedömning av nuvarande parkeringsnorms zonindelning har gjorts och förvaltningen möjliggör genom förändringen till zoner i stråk att normen ger förbättrade möjligheter till att leva och förflytta sig på ett hållbart sätt. Parkeringsnormens zonstruktur tar hänsyn till rimligt avstånd till hållplats i stråk, med över tid säkerställd god kollektivtrafik.

Inför ny politisk behandling, efter senaste återremiss, har parkeringsnormens tal för besöksparkering för bostäder i zon A justerats till 1 plats per bostad/ 1000 BTA.

Tidigare har parkeringsnormen förtydligats ytterligare avseende hantering av parkering i plan och byggskede och redovisningskrav samt tillämpningen av olika kategorier.

Parkeringstalen mellan zon A och B har justerats med större skillnad dem emellan samt att reduktion endast är möjlig inom zon A.

Ärendenivåer – bedömning utifrån kommunfullmäktiges strategiska mål eller kommunstyrelsens resultatmål

Hållbar samhällsutveckling genom ökad samordning mellan infrastruktur och byggnation i hela kommunen
Kommunen, medborgarna och företagen minskar tillsammans klimatutsläpp och miljöpåverkan
Parkeringsnormen anger idag minimikrav för antalet parkeringsplatser som ska byggas för bil och cykel.
Den innehåller flexibla parkeringstal som är möjliga att ytterligare minska genom reduktionspaket för annat resande än med bil samt därigenom underlätta för invånare och företag som vill reducera sina klimatutsläpp.

Bedömning utifrån miljö, hållbarhet och mål i Agenda 2030

11. Hållbara städer och samhällen.
Hållbar stadsutveckling omfattar hållbart byggande och hållbar planering.
Hållbar stadsutveckling kräver samarbete mellan sektorer och styrning på flera nivåer samtidigt.

Parkeringsnormen är ett av kommunens verktyg för att kunna påverka transportmönstret och bilinnehavet i syfte att skapa långsiktig hållbarhet för kommunen.

Bedömning utifrån politiska styrdokument

Parkeringsnormen går i linje med Mobilitetspolicy KS2023/2306 som har som mål att tydliggöra hur trafik, mobilitet och parkeringsstrategier samverkar och kan bidra till ökad tillgänglighet samt ett resurseffektivt och hållbart transportsystem för alla som bor, verkar och besöker Kungälvs kommun.

Bedömning utifrån ett medborgar- och brukarperspektiv

Revideringen innebär justeringar som ska bidra till att ge förutsättningar för ett mer hållbart resande för kommunens medborgare. Parkeringsnormen förväntas även skapa god tillgång till besöksparkering med hänsyn till omlandets medborgare och deras besök i centrala Kungälv.

Bedömning utifrån ett medarbetarperspektiv

Föreslagen parkeringsnorm har tagit höjd för att kunna bedöma verksamheters behov i varje enskilt fall av parkeringsplatser så som vid skolor i serviceorter och på landsbygd. Detta för att skapa parkeringsytor som stämmer mer överens med det faktiska behovet än i tidigare norm. Medarbetare som jobbar i huvudort påverkas marginellt.

Ekonomisk bedömning

Externa aktörer såsom byggherre eller fastighetsägare står för kostnader kopplat till anläggning och uppförande av parkering för fastigheters behov.
Kommunen tydliggör genom parkeringsnormen fastighetsägarens ansvar för behoven kopplat till parkering för fastigheten.
En parkeringsnorm i samklang med nuvarande bilinnehav, färdmedelsfördelning och Kungälvs förutsättningar säkerställer att vi varken kräver ytor eller bygger mer parkering än för förväntade behov. Därigenom säkerställs god hushållning med resurser för såväl kommun som exploatörer.
Ur ett samhällsekonomiskt såväl som kommunekonomiskt perspektiv är möjliggörande av samnyttjande av parkeringsytor positivt. Detta då den totala ytan för parkering minskar när ytor kan användas för olika parkeringsbehov över dygnet, som verksamheters behov dagtid och boendeparkering nattetid. Därigenom kan mark som annars bundits upp för parkering nyttjas för andra ändamål.

Förslag till kommunfullmäktige.

1. Parkeringsnorm - Del av mobilitetspolicy Dnr KS2023/1849 upphör att gälla
2. Parkeringsnorm Dnr KS2024/1135 antas.

Martin Gistell
Enhetschef Trafik gata park

Tony Strandh
Verksamhetschef Teknik

Mirsad Radoncic

Tf Samhällsbyggnadschef

Expedieras till:
Marielle Kilpi
Månskär

För kännedom till:
Pernilla Attnäs Björk

KUNGÄLVS KOMMUN

Parkeringsnorm

Del av Mobilitetspolicy

Diarie-/dokumentnummer: KS2024/1135
Beslut: 2025 Kommunfullmäktige §…/År och datum
Beredande politiskt organ: Utskottet för samhälle och utveckling
Ersätter tidigare beslut Ersätter alla tidigare antagna versioner
Giltighetstid: 2030-12-31
Dokumentansvarig: Enhetschef Trafik gata park
Senast uppdaterad av: Marielle Månskär

KUNGÄLVS KOMMUN

Innehållsförteckning

1. Inledning ... 3
2. Relation till andra styrdokument ... 3
3. Syfte ... 3
4. Mål och viljeinriktning ... 3
   Mobilitetspolicy ... 3
5. Förutsättningar ... 4
   Plan- och bygglagen (SFS 2010:900) ... 4
   Hantering ... 5
6. Parkeringstal – Startvärden ... 6
   Zonindelning ... 6
   Tillämpning av parkeringstal ... 6
   Flerbostadshus ... 7
   Särskilt boende, gruppboende och serviceboende ... 7
   Kontor, handel och restaurang ... 8
   Industri, lager och volymhandel ... 9
   Hotell ... 9
   Förskola och skolor ... 9
   Fritidsaktiviteter, Idrottsanläggningar samt turistmål ... 10
   Vårdlokaler, vårdcentraler och sjukhus ... 10
   Parkering för rörelsehindrade ... 10
7. Laddinfrastruktur vid nybyggnation och ombyggnation ... 10
8. Parkeringsköp ... 11
   Parkeringsköp via kommunen ... 11
   Parkeringsköp via annan part än Kungälvs kommun ... 11
9. Reduktion genom mobilitetsåtgärder ... 11
   Reduktionspaket ... 11
10. Levandegöra ... 13
11. Uppföljning ... 13

Bilaga 1 Zonindelning för parkeringsnorm

KUNGÄLVS KOMMUN

1. Inledning

Tillgången till parkering är en grundläggande förutsättning för att kommunens invånare ska kunna nyttja fordon, som bilar och cyklar. Parkering är också en del av kommunens samhällsplanering och inverkar på hur kommunen och dess tätorter utvecklas, vad som byggs och hur ytan används. Parkering har också en central roll i trafiksystemet och påverkar hur och när resor sker med olika färdmedel.

Ett bra samarbete mellan kommunens förvaltningar och med de aktörer som utvecklar och äger fastigheter ger förutsättningar för en avvägd utformning och reglering av parkering som styr både mot tillgänglighet för kommunens invånare och mot önskad riktning för stadsplaneringen och trafiksystemet i stort.

2. Relation till andra styrdokument

Dokumentets innehåll, regleringar och tabeller baseras på övriga kommunala styrdokuments intentioner och målsättningar, exempelvis gällande översiktsplan och mobilitetspolicy.

Kommunfullmäktiges strategiska mål, kommunstyrelsens resultatmål och Agenda 2030 har också tagits i beaktande vid framtagandet av parkeringsnormen.

3. Syfte

Parkeringsnormen utgör vägledning för kommunens arbete med att säkerställa att parkering anordnas enligt plan- och bygglagen och att likställighetsprincipen värnas.

Parkeringsnormen beskriver den efterfrågan på parkering som en fastighetsägare ska tillgodose. Parkeringsnormen ska till viss del vara flexibel och därigenom skapa möjlighet för de aktörer som vill planera för en minskad klimatpåverkan i sina projekt genom att minska antalet parkeringsplatser mot att andra mobilitetsåtgärder genomförs i stället.

4. Mål och viljeinriktning

Mobilitetspolicy

Parkeringsnormen ska bidra till uppfyllnad av mobilitetspolicyns övergripande mål, viljeinriktning och den övergripande strategin *Hållbart resande*.

Därtill ska parkeringsnormen stödja mobilitetspolicyns strategier. Nedan redovisas hur strategierna är omhändertagna i stort i parkeringsnormen:

- Övergripande strategi *Hållbart resande* – Tillämpning av fyrstegsprincipen:
    - Tänk om – Parkeringsnormen ger utrymme för flexibilitet och möjlighet att ersätta bilparkering med andra mobilitetstjänster för att stärka förutsättningarna för ett ökat hållbart resande.
    - Optimera – Parkeringsnormen uppmuntrar samnyttjande, fastighetsövergripande lösningar och parkeringsköp.
- Strategi för gång- och cykeltrafik – Parkeringsnormens skrivning om parkeringstal och standard för cykelparkering bidrar till utökade och förbättrade möjligheter för cykelparkering.
- Strategi för Biltrafik – Parkeringsnormen stödjer ett effektivt utnyttjande av befintlig infrastruktur genom att uppmuntra samnyttjande, fastighetsövergripande lösningar och parkeringsköp. Parkeringsnormen skapar förutsättningar för nya tjänster- och tekniker (bil- och cykeldelning, elfordon och beaktar läges- och projektspecifika egenskaper för att skapa en avvägd bedömning av vad efterfrågan på parkering kommer att bli.

KUNGÄLVS KOMMUN

- Strategi för parkering – Parkeringsnormen uppmuntrar samnyttjande, fastighetsövergripande lösningar, parkeringsköp och undvikande av större markparkeringar för att bättre nyttja de markytor som upplåts till bilparkering och som i förlängningen skapar förutsättningar för en mer attraktiv vistelsemiljö. Parkeringsnormen måste kompletteras med en väl avvägd reglering på parkeringsytor i tätorterna för att parkeringsplaneringen ska bidra till mobilitetspolicyns mål.

Utöver vad som beskrivs i följande dokument om dimensionering och hantering av efterfrågan på bilparkering så beskrivs här två principer som stöd för parkeringsplaneringen i Kungälv:

- Markparkering som huvudsaklig lösning för bilparkering ska undvikas i de centrala tätorterna (zon A, primärt Kungälv och Ytterby). Detta då en sådan lösning motverkar flera av strategierna i mobilitetspolicyn (exempelvis attraktiv vistelsemiljö, förbättrade möjligheter cykelparkering) och kan strida mot formuleringen i PBL att friyta ska prioriteras före parkeringsyta (se stycket om *Andra förutsättningar*). Undantag kan göras för små projekt, upp till 10 lägenheter eller motsvarande yta för verksamheter.
- Om det finns ledig parkeringskapacitet bör en del av den efterfrågan som uppstår vid nyproduktion i de centrala delarna av tätorterna lösas genom parkeringsköp eller andra motsvarade lösningar. Kungälvs kommun, planerar för och styr mot att minst 20 % av all ny efterfrågan på bilparkering från bostäder och 70 % för verksamheter ska lösas på andra fastigheter och företrädelsevis där det finns befintlig bilparkering idag, exempelvis på de parkeringsytor på kvartersmark som ägs av Kungälvs kommun. Syftet med möjlighet till parkeringsköp är att skapa flexibilitet i projekten och minska risken att projekt behöver begränsa antal bostäder eller att bostäderna blir dyrare på grund av ett ensidigt krav att parkering ska lösas på egen fastighet.

5. Förutsättningar

Fastighetsägaren bär ansvaret för att anordna parkering för sin fastighet.

Plan- och bygglagen (SFS 2010:900)

I 4 kap. 13 § står det om bestämmelserna för krav på parkeringsutrymmen:

”I en detaljplan får kommunen bestämma:

(1) de krav i fråga om att ordna utrymme för parkering, lastning och lossning som behövs med hänsyn till 8 kap. 9 § första stycket 4, (2) placeringen och utformningen av parkeringsplatser, och (3) att viss mark eller vissa byggnader inte får användas för parkering.”

I 8 kap. 9 § punkt 4 står det att:

Det på tomten eller i närheten av den i skälig utsträckning finns lämpligt utrymme för parkering, lastning och lossning av fordon.

Om tomten ska bebyggas med byggnadsverk som innehåller en eller flera bostäder eller lokaler för fritidshem, förskola, skola eller annan jämförlig verksamhet, ska det på tomten eller i närheten av den finnas tillräckligt stor friyta som är lämplig för lek och utevistelse. Om det inte finns tillräckliga utrymmen för att ordna både friyta och parkering enligt första stycket 4, ska man i första hand ordna friyta.

I 8 kap. 10 § står att: Det som gäller i fråga om utrymme för parkering, lastning och lossning och om friyta i 9 § första stycket 4 och andra stycket ska i skälig utsträckning också tillämpas om tomten är bebyggd.

KUNGÄLVS KOMMUN

Hantering

Vilket tidigare beskrivits i kapitel *3. Syfte* så ska parkeringsnormen utgöra vägledning för kommunens arbete med att säkerställa att parkering anordnas enligt plan- och bygglagen och att likställighetsprincipen värnas. Parkeringsfrågorna hanteras enligt följande i plan- och byggprocessen.

Struktur för mobilitets- och parkeringsredovisning (MoP-redovisning)

Syftet med en MoP-redovisning är att beskriva och dokumentera planerad lösning för mobilitet och parkering. Redovisningen genomförs i fyra steg, varav steg 1 och 4 är obligatoriska. *Steg 3. Reduktion genom mobilitetsåtgärder* är endast tillämpbart i zon A.

Steg 1. Parkeringstal – startvärden

I steg 1 beskrivs parkeringsnormens parkeringstal för planerad exploatering. Steg 1 föregås av en beskrivning av aktuellt projekt och dess förutsättningar.

Steg 2. Avsteg
I vissa fall kan det vara lämpligt att göra avsteg från de angivna parkeringstalen för bil och/eller cykelparkering. Sådana avsteg ska motiveras tydligt och underbyggas med källmaterial. Det är kommunen som bedömer om avsteg kan motiveras i fall till fall. Kommunen ska eftersträva att tillgängliggöra information när avsteg har skett och varför, för att synliggöra praxis för andra exploatörer/fastighetsägare som medverkar i detaljplan eller söker bygglov. Sådana avsteg ska beskrivas i steg 2.

Steg 3. Reduktion genom mobilitetsåtgärder
Kungälvs kommun erbjuder en möjlighet att arbeta med mobilitetsåtgärder för att reducera antalet parkeringsplatser i zon A. Sådana avsteg ska beskrivas i steg 3.

Steg 4. Beskrivning av parkeringslösning
När parkeringstalet och antalet parkeringsplatser är fastställt ska parkeringslösningen beskrivas och motiveras i steg 4.

E-tjänst för MoP-redovisning

Baserat på ovan beskriven struktur finns en e-tjänst med relevanta frågor kopplat till de olika stegen. Syftet med e-tjänsten är att skapa en yta för strukturerad och konstruktiv dialog mellan exploatör/fastighetsägare och Kungälvs kommun om hur mobilitets- och parkeringslösningen dimensioneras och utformas på ett välavvägt sätt.

Planskede

* Parkeringsfrågan ska lyftas in tidigt i planskedet för att visa på hur mycket trafik ett område kommer att generera, hur stor efterfrågan på parkering kan tänkas bli och om parkering kan lösas inom planområdet eller om den behöver lösas utanför planområdet.

* Vid större/komplexa projekt inom zon A (se avsnitt Zonindelning) ska en MoP-redovisning tas fram i kommunens e-tjänst för ändamålet (se beskrivning nedan). En sådan redovisning kan med fördel också användas i projekt utanför zon A där det finns anledning till dialog och avvägningar för vad som ska gälla avseende parkering och mobilitet i aktuellt projekt. Kungälvs kommun ger besked i fall till fall vilka krav på redovisning som finns för aktuellt projekt.

* Eventuella avtal som krävs för parkeringslösningen (exempelvis parkeringsköpsavtal, mobilitetsavtal) ska vara tecknade inför antagande av detaljplanen.

Bygglovsskede

* Utgångspunkt är att planhandlingar tillsammans med parkeringsnorm och PBL ska följas och utgöra grund för bygglovsgranskning. Eventuella avtal ska då ses över och justeras vid behov, alternativt att nya avtal tecknas om de behövs men saknas från planskedet.

KUNGÄLVS KOMMUN

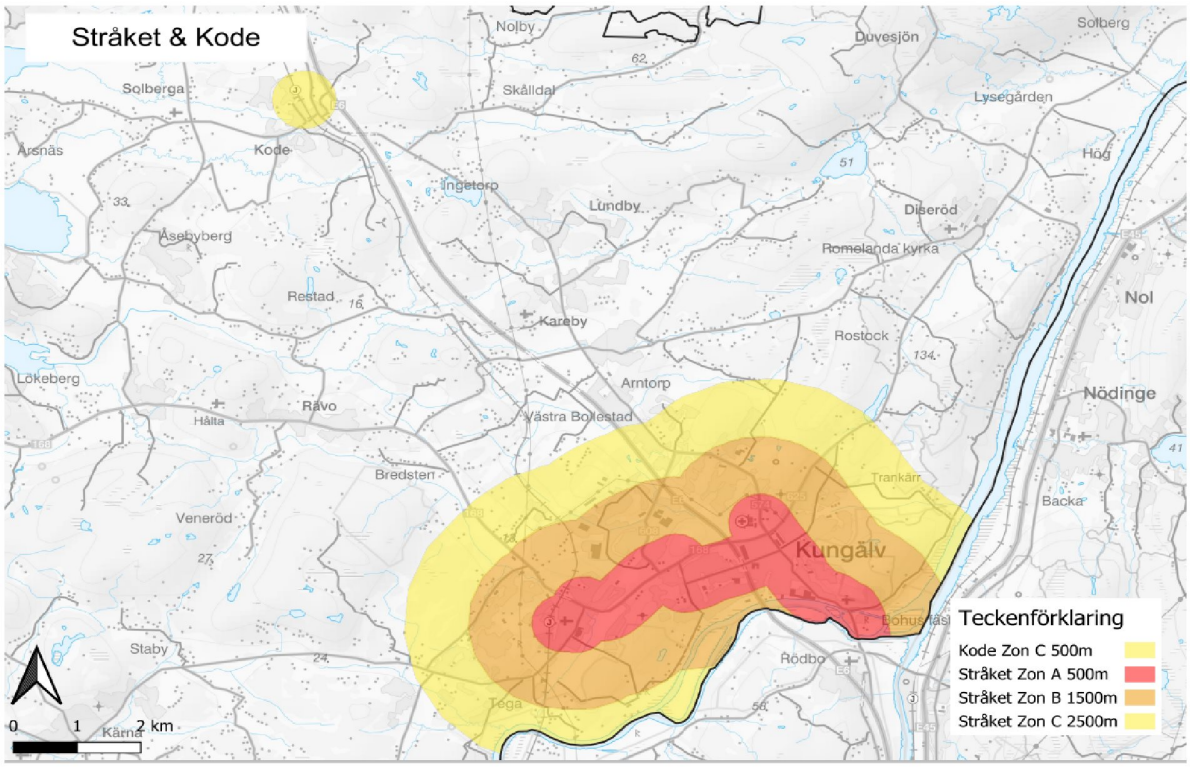
* MoP-redovisningen från detaljplanen ska uppdateras eller att det tas fram en ny om det saknas från tidigare planarbetet. Enligt tidigare ska e-tjänsten alltid användas i större/komplexa projekt i zon A. Kungälvs kommun ger besked i fall till fall vilka krav på redovisning som finns för aktuellt projekt.

6. Parkeringstal – Startvärden

Zonindelning

Parkeringsnormen ska tillämpas i hela kommunen. Parkeringstal i tre olika zoner (A-C) ska säkerställa att det framtida utbudet av parkeringsplatser är väl avvägt mot de övergripande målsättningarna om förtätning och tillgänglighet.

Zonindelningen baseras på de geografiska områdenas förutsättningar för hållbart resande och förtätningsgrad och förtydligas mer i bilaga *Zonindelning för parkeringsnorm.* För projekt som ligger utanför de definierade zonerna krävs en projektspecifik bedömning där Kungälvs Kommun anger aktuellt startvärde.

Zonkarta för Kungälvs kommun

För projekt som geografiskt ligger i två olika zoner är utgångspunkten att den inre zonen ska användas. Om det finns särskilda skäl kan Kungälvs kommun tillåta att den yttre zonen används eller att projekt planeras med en annan zons grundvärde.

Detta ska prövas i steg 2 i MoP-redovisningen.

Tillämpning av parkeringstal

Parkeringsnormen ger startvärdet för det **minsta antal parkeringsplatser** som behöver säkerställas för att ett bygglov ska godkännas. Om platsens och projektets förutsättningar innebär att startvärdet bedöms för lågt av kommunen, till följd av att de antaganden som ligger till grund för parkeringstalen inte uppfylls, ska en justering påtalas av kommunen i aktuellt projekt. Om ett sådant fall uppstår är det ytterst i bygglovsskedet en sådan justering prövas i förhållande till PBL.

KUNGÄLVS KOMMUN

Parkeringstalen anges för cykel- och bilparkering för bostäder (boende och besökare) och verksamheter (verksamma och besökare)

I planskedet ska parkeringstalen användas baserade på 1000 m^2 BTA för bostäder och andra verksamheter. Avsteg kan göras om Kungälvs kommun anser att det finns särskilda skäl för detta.

I bygglovsskedet ska parkeringstalen användas baserade på bostadsenheter för bostäder, antal avdelningar/klasser för förskolor/skolor och 1000 m^2 BTA för andra verksamheter.

Antalet parkeringsplatser ska efter att alla steg i MoP-redovisningen avrundas uppåt till närmaste heltal.

Startvärdena gäller för såväl nybyggnation som ombyggnation.

De parkeringsplatser som är för besökare ska vara tillgängliga för besökare när sådan efterfrågan finns.

Behov av angöringsplatser behöver utredas inom varje projekt för samtliga typer av bostäder och verksamheter. Funktioner som ska vara dimensionerade är uppställningsplats för räddningstjänst och avfallstransporter och möjlighet till lastning/lossning för personbil samt för eventuella servicefordon. Därutöver kan det med fördel, utan krav, beskrivas hur förutsättningarna ser ut för angöring med sällantransporter som leveranser med +12 m lastbil, längre uppställning av flyttbil etc.

En- och tvåbostadshus

Det är Kungälvs kommun som avgör vilken kategori avseende typ av bostad som ska användas.

En och tvåbostadshus inrymmer exempelvis fristående villa, rad- och kedjehus samt fritidshus. Minst en boendeparkering ska anordnas inom eller i närheten av bostaden. Därtill ska det finnas minst en besöksparkering. Besöksplatser kan med fördel samordnas mellan flera bostäder.

Flerbostadshus

Flerbostadshus avser en byggnad med flera bostadsenheter i, ex. lägenheter. Parkeringstalen för flerbostadshus anges per bostadsenhet utifrån olika bostadsenhetsstorlekar. Parkeringstalen baseras på 1,6 invånare per bostad <55 m2 och 2 invånare per bostad ≥55 m^2. Utgångspunkt för översättning från bostadsenhet till m2 BTA är 90 m^2/bostad för flerbostadshus.

Antal parkeringsplatser per bostadsenhet/BTA och zon samt tillägg för besök

Bilplatser per bostadsenhet	**Parkeringstal boende**			**Tillägg för besök**	
	A	**B**	**C**	**A**	**B-C**
Bostad <55 m^2	0,5	0,7	0,9	0,09	0,1
Bostad ≥55 m^2	0,6	0.85	1,1		
Bilplatser per 1 000 m^2 BTA	**A**	**B**	**C**	**A**	**B-C**
Bostad <55 m^2	5,3	7,6	9,8	1,0	1,1
Bostad ≥55 m^2	6,7	9,4	12,2		
Cykelplatser per bostadsenhet	**A**	**B**	**C**	**A**	**B-C**
Bostad <55 m^2	1,6	1,6	1,6	0,1	0,06
Bostad ≥55 m^2	2	2	2		
Cykelplatser per 1 000 m^2 BTA	**A**	**B**	**C**	**A**	**B-C**
Bostad <55 m^2	18	18	18	1,1	0,7
Bostad ≥55 m^2	22	22	22		

Särskilt boende, gruppboende och serviceboende

För andra typer av boende som särskilt boende, gruppboende och serviceboende anges nedan tabell som kan nyttjas som stöd i bedömning av efterfrågan på parkering.

KUNGÄLVS KOMMUN

Antal parkeringsplatser per bostadsenhet och zon för särskilt boende, gruppboende och serviceboende och anställda

Bilplatser per	**A**	**B**	**C**
Bostad	0,3	0,4	0,5
Cykelplatser per	**A**	**B**	**C**
Bostad	Minst tre parkeringsplatser vid varje boende		

Kontor, handel och restaurang

För verksamheter anges parkeringstalen i form av antal parkeringsplatser per 1 000 m^2 bruttoarea (BTA). Yta som inte ska räknas med är sådant som är avsedd för parkering såsom garage eller liknande.

Parkeringstalen för kontor utgår från att 35 anställda/1000 m^2 BTA är på plats samtidigt under dimensionerande tid på dagen. Parkeringstalen för alla beskrivna verksamheter utgår ifrån följande färdmedelsfördelning.

Färdmedelsfördelning till grund för parkeringstal för verksamheter

Bilresor	**A**	**B**	**C**
Andel bilresor, verksamma	35 %	55 %	70 %
Andel bilresor, besökare	50 %	60 %	75 %
Cykelresor	**A**	**B**	**C**
Andel cykelresor, verksamma	20 %	10 %	5 %
Andel cykelresor, besökare	16 %	5 %	3 %

Parkeringstalen för handel är indelade i två kategorier: livsmedel respektive närservice och detaljhandel. Närservice innefattar butiker och andra serviceverksamheter i mindre lokaler och detaljhandel innefattar bland annat kläder, heminredning samt sport och fritid.

Om den planerade verksamheten avviker från genomsnittsvärden kan en justering av parkeringstalet motiveras i steg 2 i MoP-redovisning.

För andra typer av handel, exempelvis volymhandel, se vidare under Industri, lager och volymhandel.

Antal parkeringsplatser per 1000 m^2 BTA och zon för kontor, handel och restaurang

Bilplatser per 1000 BTA	**A**	**B**	**C**
Kontor			
Anställda	12	19	25
Besökare	1,5	1,8	2,3
Närservice och detaljhandel			
Anställda	3,5	5,5	7
Besökare	18	21	26
Livsmedelshandel			
Anställda	4,6	5,5	7
Besökare	25	30	38
Restaurang			
Anställda	3,5	5,5	7
Besökare	35	42	53
Cykelplatser per 1000 BTA	**A**	**B**	**C**
Kontor			
Anställda	7	3,5	1,8
Besökare	0,5	0,2	0,1
Närservice och detaljhandel			

KUNGÄLVS KOMMUN

Anställda	2	1	0,5
Besökare	5,6	1,8	1,1
Livsmedelshandel			
Anställda	2	1	0,5
Besökare	8	2,5	1,5
Restaurang			
Anställda	2	1	0,5
Besökare	11,2	3,5	2,1

Industri, lager och volymhandel

Efterfrågan på parkering för bil och för cykel beskrivs i MoP-redovisningen för varje specifik exploatering. Utgångspunkt ska vara antal anställda/besökare som är på plats samtidigt under dimensionerande tid (max) under dagen multiplicerat med förväntad andel som reser med bil/cyklar.

Fastighetsägaren ansvarar för att skäliga ytor för lastning, lossning och uppställning av tunga fordon finns på kvartersmark. Rekommenderat standardmått för lastbil och buss (3,5x25 m).

Hotell

Nedan visas parkeringstal för hotell.

Antal parkeringsplatser per 1000 m² BTA och zon för hotell

Bilplatser per 1000 BTA	**A**	**B**	**C**
Anställda	1,4	1,7	2,1
Besökare	20	24	30
Cykelplatser per 1000 BTA	**A**	**B**	**C**
Anställda	0,6	0.3	0,15
Besökare	6,4	2	1,2

Förskola och skolor

En utgångspunkt är att parkeringsplatser för personal och besökande samt hämtning och lämning med bil ska anordnas en bit bort ifrån entréer till skola/förskola och skol-/förskolegård för att skapa förutsättningar för en tryggare och säkrare trafiksituation intill skolan. Endast nödvändiga parkeringsytor så som parkering för rörelsehindrade och leveransplatser ska i första hand planeras i skolans närhet. Mellan parkeringsplatser och skolan krävs en säker och tillgänglig gångväg samt hastighetssäkrade passager samt att det finns hinder mot av hämta/lämna sker på andra ytor än avsett.

Parkeringstalet för grundskola har sin utgångspunkt i F-3 där andelen elever som tar sig till skolan utan sällskap av vuxen är lägre än vad den kan vara för äldre elever. Om det saknas möjlighet till besöksparkering i närområdet, och att det är olämpligt att den sker på hämta/lämna-ytor, ska besöksparkering utöver hämta/lämna anordnas utifrån en specifik skola bedömt behov. Särskilt utrymme ska ges så lådcyklar och cykelkärror får plats på ett bra sätt. Parkeringstalen baseras på 250 m² BTA per klass (skola) och 238 m² per avdelning (förskola).

Antal parkeringsplatser per 1000 m² BTA och zon för förskola och skolor

Bilplatser per 1000 BTA	**A**	**B**	**C**	**Tillägg för besök zon A**	**Tillägg för besök zon B**	**Tillägg för besök zon C**
Förskola	4,4	6,9	8,8	8,4	10,1	12.6
Grundskola	7,4	8,8	11,2	6	7,2	9
Gymnasium	Utreds i MoP-redovisningen					
Cykelplatser per 1000 BTA	**A**	**B**	**C**	**Tillägg för besök zon A**	**Tillägg för besök zon B**	**Tillägg för besök zon C**
Förskola	2,5	1,3	0,6	2,7	0,8	0,5
Grundskola	3,2	1,6	0,8	19,2	6	3,6
Gymnasium	Utreds i MoP-redovisningen					

KUNGÄLVS KOMMUN

Mopedplatser per 1000 BTA	A	B	C	Tillägg för besök		
Grundskola	Utreds i MoP-redovisningen					
Gymnasium						

Fritidsaktiviteter, Idrottsanläggningar samt turistmål
Efterfrågan på parkering för bil och cykel utreds i MoP-redovisningen.

En utgångspunkt som stöd för bedömning är 0,3 bilparkeringsplatser per besökande och 0,4 cykelparkeringsplatser per besökande.

Vårdlokaler, vårdcentraler och sjukhus
Efterfrågan på parkering för bil och cykel utreds i MoP-redovisningen.

Parkering för rörelsehindrade
En angöringsplats för bilar ska finnas och parkeringsplatser för rörelsehindrade (PRH) ska kunna ordnas efter behov inom 25 meter från en tillgänglig och användbar entré till publika lokaler, arbetslokaler och bostadshus (BFS 2014:3)

För bostäder i Kungälv är utgångspunkten att det ska kunna ordnas en parkeringsplats för rörelsehindrade för 3 % av alla bostäder. För publika lokaler, se tabell nedan.

Rekommenderat antal parkeringsplatser för rörelsehindrade för besökare vid publika lokaler (ISO 21542)

Parkeringsanläggning med upp till:	Antal reserverade platser:
10 platser	1 reserverad plats
50 platser	2 reserverade platser
100 platser	4 reserverade platser
200 platser	6 reserverade platser
Fler än 200 platser	6 reserverade platser + 1 plats för varje tillkommande 100 platser

För övriga platser beskrivs i MoP-redovisningen behovet för varje specifik exploatering.

7. Laddinfrastruktur vid nybyggnation och ombyggnation

Laddning av elfordon är sedan år 2020 ett egenskapskrav i plan- och bygglagen, PBL. Vilka byggnader som ska ha utrustning för laddning av elfordon eller förberedelser för laddning genom så kallad ledningsinfrastruktur framgår av plan- och byggförordningen, PBF. Boverkets regler för laddning av elfordon och krav i samband med uppförande av nya byggnader och vid ombyggnader ska följas.

Reglerna innebär i korthet:

- Nya bostadshus med fler än 10 parkeringsplatser i byggnaden eller på tomten ska ha ledningsinfrastruktur (förberedelse med tomrör eller liknande) till alla parkeringsplatser.
- Byggnader som inte är bostadshus och som har fler än 10 parkeringsplatser i byggnaden eller på tomten ska ha ledningsinfrastruktur till 20 % av parkeringsplatserna och minst en laddningspunkt för elfordon.

Kraven på laddinfrastruktur gäller vid nybyggnad och vid särskilt angivna ombyggnadsfall, 3 kap. 22 § PBF. I de fall då parkeringen är belägen i byggnaden gäller kraven vid ombyggnad som omfattar byggnadens elektriska infrastruktur. I de fall då parkeringen är belägen på tomten till byggnaden gäller kraven vid ombyggnad som sker i samband med att ändringsåtgärder vidtas på parkeringen[1].

Det ska beskrivas i MoP-redovisningen hur dessa krav kommer att hanteras.

[1] Boverket 2025. Hållbar mobilitet_Delrapport uppdrag inom EPBD_Rapport 2025:8

KUNGÄLVS KOMMUN

8. Parkeringsköp

Parkeringsköp innebär att exploatör/fastighetsägare i stället för att ordna parkering på den egna fastigheten kan göra ett parkeringsköp mot kommunen, eller annan part, som äger och tillhandahåller parkeringsplatser.

Parkeringsköp via kommunen

Om parkeringsköp godkänns som lösning ska detta tydligt beskrivas i planbeskrivningen och avtal ska upprättas inför antagande av detaljplan och/eller bygglovsansökan beroende på hur detaljplanen är utformad.

Avtalskravet gäller både större och mindre aktörer och ska utgå från följande punkter:

- Utgångspunkt är att avtalet ska gälla under 25 år.
- Efter 25 år bör avtalet omförhandlas annars ska fastighetsägaren lösa parkering på annat sätt. Kommunen kan också bedöma att det saknas anledning att fortsätta avtala kring fastighetsövergripande parkeringslösning om marknadsförutsättningarna för efterfrågan och utbud av bilparkering är goda vid platsen.
- Kostnad per plats vid nytecknade parkeringsköpsavtal fastställs av kommunfullmäktige.
- Avtalet ska innehålla en kartbild med placering och/eller beskriven hänvisning till aktuell parkeringsanläggning samt hur många platser som ska ingå i parkeringsköpet.
- Ytan ska vara inskrivning som parkering i fastighetsregistret.

Parkeringsköp för cykel kan genomföras för besöksparkering samt arbetsplatsparkering och på kvartersmark om det finns särskilda skäl som gör att det inte kan lösas på egen fastighet.

Parkeringsköp via annan part än Kungälvs kommun

I de fall som exploatören/fastighetsägaren väljer att lösa efterfrågan på bilparkering via en annan part ska samma grundläggande kriterier gälla som om parkeringsköpet skulle ha gjorts via kommunen, se ovan beskrivna kriterier.

9. Reduktion genom mobilitetsåtgärder

Parkeringsnormen ger möjlighet till flexibla parkeringstal och ger därigenom exploatören/fastighetsägaren möjlighet att anordna färre bilparkeringsplatser än det ursprungliga parkeringstalet anger, om det istället införs mobilitetsåtgärder som styr mot en lägre efterfrågan på bilparkering. Det är Kungälvs kommun som godkänner önskad reduktion och åtgärder från exploatören/fastighetsägaren.

Ett civilrättsligt avtal, så kallat mobilitetsavtal, ska tecknas mellan kommun och fastighetsägaren och beskriva vilken reduktion som beviljats och vilka mobilitetsåtgärder som fastighetsägaren ska utföra. Avtal ska upprättas inför antagande av detaljplan och/eller bygglovsansökan beroende på hur detaljplanen är utformad. Mobilitetsavtalet tecknas för 10 år. Detta avtal sker vid sidan av myndighetsutövning och tillämpning av PBL.

Uppföljning av mobilitetsavtalet sker årligen mellan fastighetsägaren och kommunen.

Reduktionspaket

I detta avsnitt redovisas de reduktionspaket som har tagits fram med tillhörande reduktioner för bostäder. Reduktionspaketet gäller endast för flerbostadshus och avser bilparkering för boende ej besökande i zon A.

Reduktionspaket för flerbostadshus

KUNGÄLVS KOMMUN

Reduktionspaket	Zon A
Nivå 1 –	5% i reduktion av parkeringstal från föregående steg
Nivå 2 –	10 % i reduktion av parkeringstal från föregående steg
Nivå 1 + 2 –	15% i reduktion av parkeringstal från föregående steg

Mobilitetsåtgärder som ingår i respektive reduktionspaket för flerbostadshus

Reduktionspaket	Beskrivning
Obligatoriska åtgärder för att erhålla reduktion	
Information om förutsättningarna avseende parkering och mobilitet	Fastighetsägaren ska informera potentiella hyresgäster/köpare om förutsättningarna avseende parkering och mobilitet. I samband med inflyttning ska motsvarande information ges. Därefter ska boende årligen få motsvarande information eller oftare om något särskilt inträffar som innebär att utbudet och tillgängligheten med olika mobilitetstjänster, inklusive parkering för bil/cykel, påverkas.
Utvärdering	Fastighetsägaren ska årligen kunna förse Kungälvs kommun med information om reglering, vakanser och beläggning för bil- och cykelparkering samt hur mobilitetstjänster används. Det är kommunen som initierar att sådant underlag ska tas fram.
Nivå 1 – cykelpool	
Cykelpool	Fastighetsägaren säkerställer under 10 års tid tillgänglighet till cykelpool (1 cykel per 15 lägenheter) på egen fastighet eller på närliggande fastighet (Max 100 meters gångavstånd mellan cykelpool och entréer). Fastighetsägaren erbjuder de boende kostnadsfri cykelpool under minst 6 månader. Begränsningar i tid/antal användningar/boende är tillåtet för att upprätthålla tillgänglighet för många boende. Fastighetsägaren ska ställa i ordning parkeringsplatser för cykelpoolen utöver de ordinarie parkeringstalen för cykel om den ska finnas på egen fastighet. Cykelpoolen ska innehålla el-cyklar utan och med lastkapacitet. Det är önskvärt om cykelpoolen placeras så att andra användare än de som bor i fastigheten kan ges tillgång till tjänsten.
Nivå 2 – Bilpool/Bildelningstjänst	
Bilpool/Bildelningstjänst	Fastighetsägaren säkerställer under 10 års tid tillgång till bildelningstjänst med god tillgänglighet till bokningsbara fordon (minst en dedikerad bil/70 lägenheter) inom 500 meters gångavstånd. Fastighetsägaren ska beskriva hur antalet bilar kan utökas om beläggningen per bilpoolsbil blir hög. Fastighetsägaren ska ställa i ordning motsvarande 1 parkeringsplats/70 lägenheter för delad bil/poolbil om det saknas tillgängliga bilpoolsbilar enligt punkten ovan. Yta för sådan parkering ska redovisas i detaljplan och bygglov. Fastighetsägaren erbjuder de boende som vill nyttja bildelningstjänsten en kraftfull rabatt under minst 6 månader. Rabatten kan avse medlemskap eller vara kopplat till tid- och kilometeravgifter beroende på leverantörens och fastighetsägarens avtalade upplägg. Utgångspunkten är att bilpoolslösningen ska vara öppen för andra användare än de som bor i fastigheteten.

KUNGÄLVS KOMMUN

10. Levandegöra

Dokumentet publiceras efter antagande på kommunens hemsida.

11. Uppföljning

För att säkerställa att parkeringsnormens innehåll är aktuellt ska dokumentet utvärderas samt revideras vart fjärde år eller tidigare om det framkommer större behov av justering däremellan.

KUNGÄLVS KOMMUN

Svar på återremiss

Återremissen lyfter följande synpunkter och ståndpunkter:

”..Beslut avseende p-norm, kostnad för parkeringsköp, laddinfrastrukturplan mm måste tas som ett paket/helhet i Mobilitetspolicyn..”

Förvaltningen bedömer att så gjordes vid årsskiftet 2023/2024 när Mobilitetspolicyn och den nu gällande parkeringsnormen antogs. Kostnad för parkeringsköp är ett enskilt taxebeslut som förvaltningen bedömer ligger på en rimlig kostnadsnivå, alltså behövs i nuläget ingen revidering. Laddinfrastrukturplanen är under arbete och kommer förhoppningsvis upp för antagande under våren 2025.
Givet att samtliga tre dokument ska revideras ser förvaltningen positivt på att de presenteras som ett paket för att ytterligare belysa den röda tråden i dokumenten och hur de hänger samman.

”..Elektrifiering av p-platser kommer att öka kraven på kommunen avseende tillgängliga övriga parkeringar. Detta bör analyseras och hanteras..”

Parkeringsnormens krav på mobilitets- och parkeringsredovisning i samtliga projekt kommer att analysera detta. Hanteringen av elektrifieringens konsekvenser på vanliga platser bör motsvara efterfrågan i varje enskilt projekt.

”..Parkeringsköp i centrum är för billiga pga att dessa parkeringar måste byggas på höjden samt kommande elektrifiering..”

Parkeringsnormen hanterar inte taxor eller avgifter, den innehåller därför inte kostnader för parkeringsköp. Frågan är därmed inte relevant för ärendet om själva normen. Kostnadsnivån för parkeringsköp tas i separat taxebeslut.

Planen bör omarbetas med avseende på:

”..Flexibiliteten i normen avseende områdestyp/stadstyp, enskilt fastighetsprojekt och målgrupp, som påverkar efterfrågan av parkeringar måste utredas, definieras och förklaras ytterligare..”

Den framtagna parkeringsnormen tydliggör hur behovet av parkering ska hanteras och redovisas i såväl planskedet som bygglovsskedet. Kravet på mobilitets- och parkeringsredovisning kommer att definiera förväntad efterfrågan samt rimliga förutsättningar för parkering i projektet. Anledningen till flexibiliteten i normen är för att möta verklig efterfrågan och nyttja ytor på ett effektivt sätt och inte skapa vare sig över- eller underkapacitet samt tomma parkeringsytor.

Redovisningen tar höjd för allt som kan tänkas påverka efterfrågan på parkering och ställer krav på exploatören att redovisa förutsättningar, ambitioner och lösningar.
Nedan följer exempel på frågor från mobilitets- och parkeringsredovisningen:

Vilka förutsättningar för hållbart resande finns inom projektområdet och dess närhet? Analysera projektets läge och tillgänglighet till kollektivtrafik, cykelinfrastruktur och service i detalj.
Hur regleras parkeringen på allmän plats i anslutning till projektområdet?

Är risken hög eller låg för att parkeringsplatserna som byggs inte kommer nyttjas till följd av att parkering på allmän plats/gatan är mer attraktiv?

Hur kommer de befintliga boende och anställda i området påverkas om parkering på gatan är mer attraktiv för exploateringen än den parkeringslösning som exploatören föreslår?

"..Omedelbar närhet till knutpunkt av kollektivtrafik i stället för hållplats.."

Kollektivtrafik har inte endast upptagning från en punkt utan har upptagning av resenärer utefter hela linjens sträckning.
Parkeringsnormens zonstruktur tar hänsyn till rimligt avstånd till hållplats i stråk, med över tid säkerställd god kollektivtrafik. Detta för att fler medborgare och projekt ska hanteras med rätt förutsättningar för resvanor med kollektivtrafik och eventuella reduktioner genom mobilitetsåtgärder.

"..Mobilitetsfrämjande åtgärder/Reduktionserbjudande är för generösa både för cyklar och bilpool.."

Reduktionen i föreslagen norm är sänkt i procent i förhållande till nuvarande norm med 5-7% och även begränsad till att endast vara möjlig att nyttja för zon A och B. Förvaltningen bedömer reduktionen i sig som rimlig. Bedömning av rimlighet och utfall kommer göras i varje enskilt fall där exploatören önskar reduktion.

"..Minskningen av p-talet är för stort i förhållande till t ex bilpoolsplatser långt från fastigheten och som dessutom ska vara tillgängligt för allmänheten.."

Avsteg samt reduktion från p-talens grundvärde bedöms i varje enskilt fall och eventuella reduktioner genom mobilitetsåtgärder ska godkännas av förvaltningen.

Nedan följer förvaltningens bedömning enligt tidigare tjänsteskrivelse, vilken kvarstår.

Behovet av en tydligare parkeringsnorm har under ett par år varit efterfrågad inom förvaltningen och av externa aktörer. Parkeringsfrågorna bör behandlas integrerat med den övergripande planeringen i kommunen och kräver en tydlighet samt flexibilitet för att möta behov och efterfrågan.

Nuvarande parkeringsnorm innehåller tolkningsmån inom nästan alla avsnitt. I den nya normen har förtydligande och uppdateringar gjorts avseende kopplingar till nya styrdokument, processbeskrivningar för olika skeden, hantering, ansvarsfördelning, parkeringstal samt för parkeringsköp och reduktionspaket.

Förvaltningen bedömer att justeringarna inom samtliga avsnitt kommer att påverka arbetet med parkering inom kommunen i positiv bemärkelse jämfört med nuvarande norm. Enkelhet och tydlighet skapar effektivare processer i såväl planskede som bygglovsskede.

Förvaltningens ambition med föreslagen parkeringsnorm är att det ska bli lätt att förstå kommunens parkeringstal och hur man använder tabellerna, både i tidiga skeden och i bygglovsskeden. Den ska också bidra till en utökad samverkan mellan kommun och extern aktör samt skapa förutsättningar för en hållbar stadsutveckling.

Nya styrdokument som parkeringsnormen tar hänsyn till är kommunens beslutade Strukturplan och Mobilitetspolicy.

Processbeskrivningen innebär ett förtydligande om hur man ska använda sig av parkeringstalen i både planskede samt bygglovsskede.

Hanteringen av parkering har utökats med en mobilitets- och parkeringsredovisning (e-tjänst under uppbyggnad) och innehåller fyra steg för att skapa en yta för dialog mellan externa aktörer och kommunen.

Ansvarsfördelningen förtydligar vilka enheter som samverkar kring parkeringsfrågorna och vilken enhet som har det yttersta ansvaret för hantering, planering och godkännande.

Zonindelningen har minskat till endast tre zoner och markerats utifrån stråk med förväntad god kollektivtrafik, närhet till handel och service och där möjligheten att leva hållbart över tid finns inom rimliga avstånd.
Parkeringsnormen ska tillämpas i hela kommunen. Parkeringstal i tre olika zoner (A-C) ska säkerställa att det framtida utbudet av parkeringsplatser är väl avvägt mot de övergripande målsättningarna om förtätning och tillgänglighet. Zonindelningen förtydligas mer i bilaga 1 *Zonindelning Parkeringsnorm 2024*.

Parkeringstalen baseras på nuvarande bilinnehav, färdmedelsfördelning och Kungälvs förutsättningar. Bilinnehav för statistikområde Nyko 6 (centrala delar av Kungälv) har lett till anpassning av p-tal i de olika zonerna.

Parkeringstalen för bil är justerade marginellt för bostäder men har ökat något för besöksparkering kopplat till handel och andra verksamheter. Som ett led i detta har exempelvis besöksparkering för livsmedelshandel höjts.

Parkeringstalen för verksamheter är väl underbyggda med nyckeltal och förväntad färdmedelsfördelning. Nedbrytning av p-tal har gjorts och jämkats så att alla p-tal för anställda i olika typer av verksamheter utgår från samma färdmedelsfördelning.

För cykel har parkeringstalen höjts, främst inom zon A, för att möta framtida behov.

Reduktionspaketen är justerade till enbart fysiska åtgärder som är lätta att följa upp och parkeringsköpen är förtydligade om hur och när de kan göras.

Förvaltningens bedömning om nuvarande upplägg med flexibla parkeringstal och samnyttjande är att de ska kvarstå. Detta går i linje med kommunens mobilitetspolicy och möjliggör för fastighetsägare att uppmuntras och medverka till beteendeförändringar för de boende

KUNGÄLVS KOMMUN

Förvaltningens svar på återremiss 250903

1. Att nuvarande parkeringsnorm kvarstår i liggande förslag.

Besöksparkering är justerad enligt tidigare politiskt önskemål från 0,7 till 1,0 per 1000/BTA i zon A. Per bostadsenhet är besöksparkeringen justerad från 0,06 till 0,09 i zon A. Varför det blir 0,09 och inte 0,1 är med anledning av att utgångspunkten för översättning från bostadsenhet till m2 BTA är 90 m^2/bostad för flerbostadshus.

2. Att kraven för reduktion med hjälp av cykelpool skärps jämfört med liggande förslag.

Reduktionspaketet består av endast två fysiska mobilitetsåtgärder med anledning av att de ska vara möjliga att följa upp.

Incitamentet försvinner i takt med att procentsatsen på reduktionen ev. skulle minska. 5% i reduktion för en cykelpool går i linje med förvaltningens bedömning av ett väl avvägt incitament för att exploatörer ska vara villiga att tillföra cykelpooler i Kungälvs tätort. Kraven för cykelpoolen anses rimliga och relativt höga i förhållande till kostnad att uppföra cykelpool.

3. Att laddinfrastrukturplanen – del av mobilitetspolicyn, färdigställs i syfte att inte begränsa tillgängliga parkeringsplatser för icke elbilar.

Planen – Laddinfrastruktur för elfordon bedöms av förvaltningen att justeras till ett policydokument efter att ha varit ute på remiss. Om planen justeras kommer BSF och KF att bereda och besluta om policyn.

Förvaltningens ambition är att policyn ska gå upp för politisk behandling under hösten.

I utkastet finns följande text som ska bidra till att möta den faktiska efterfrågan samt att inte begränsa tillgängliga parkeringsplatser för icke elbilar:

”I nuläget finns det 252 st publika laddstationer för bil och båt som kommunen ansvarar för och man kan konstatera att kommunen ligger väl i framkant med utbyggnad i förhållande till efterfrågan.

I nuläget kan parkeringsplatser med laddfunktion regleras så att alla, oavsett vilken typ av bränsle man kör på, kan parkera på dessa platser. I takt med att efterfrågan ökar finns behov av att reglera om i syfte att främja elfordon”

KUNGÄLVS KOMMUN

4. Att parkeringsköp enligt beslut (KS2018-0178) lyfts in under mobilitetspolicyn samt indexeras och differentieras för de olika parkeringszonerna.

Enligt statistiken för avtalade parkeringsköp i Kungälvs kommun så pekar den tydligt mot centrala Kungälv samt Marstrand/Koön.

Parkeringsköp för projekt inom zon B och C bedöms inte som aktuella och inte heller akuta att differentieras.

Förvaltningen anser att kostnaden för ett parkeringsköp ligger på en rimlig nivå enligt nuvarande taxadokument, sett till markvärde och kommunens kostnad att upprätthålla ytor för parkering över tid.

Summan för själva parkeringskostnaden hör hemma i ett taxadokument, inte i en policy.

Förvaltningen föreslår därför att gå upp till KF under hösten och aktualisera taxan i dokumentet KS2024/1519 – Taxa för parkeringsavgifter i Kungälvs kommun avseende parkeringsköp inom zon A och Marstrand.

Förvaltningen har parallellt med parkeringsnormsarbetet påvisat behov av att påbörja översyn av parkeringstaxan och reglering av parkering efter normens antagande.

5. Att dokumenten i punkt 1-4 samordnas och beslutas samtidigt, som en helhet, när de är färdigställda

Förvaltningen ser ett stort behov av att få föreslagen norm antagen då den förhåller sig till efterfrågan på parkering utifrån bilinnehav, beteenden och rimlig färdmedelsandelar och nyckeltal som taktar med de politiska målen.

Förvaltningen anser att dokumenten i sig inte är motstridiga varandra.

De är väl samordnade i framtagandet och kan med fördel beslutas om separat.

§ 133/2024

Revidering av parkeringsnorm - Del av mobilitetspolicy (Dnr KS2024/1135)

Sammanfattning

Behovet av en tydligare parkeringsnorm har under en längre tid varit efterfrågad inom förvaltningen. Parkeringsfrågorna bör behandlas integrerat med den övergripande planeringen i kommunen och kräver en tydlighet samt flexibilitet för att möta behov och efterfrågan.
Nuvarande parkeringsnorm saknar till viss del detta då den innehåller tolkningsmån inom nästan alla avsnitt.

Förvaltningens ambition med föreslagen parkeringsnorm är att det ska bli lätt att förstå kommunens hantering av parkering, såväl i tidiga skeden som i bygglovsskeden. Normen ska spegla kommunens Strukturplan och Mobilitetspolicy, underlätta och bidra till en utökad samverkan med externa aktörer samt skapa förutsättningar för en hållbar stadsutveckling.

Förvaltningen föreslår därför kommunstyrelsen att besluta om följande:
1. Parkeringsnorm - Del av mobilitetspolicy Dnr KS2023/1849 upphör att gälla
2. Parkeringsnorm Dnr KS2024/1135 antas.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse Revidering av parkeringsnorm - Del av mobilitetspolicy
Bilaga Parkeringsnorm - 2024
Bilaga Zonindelning Parkeringsnorm 2024 Bilaga 1

Information på sammanträdet

Handläggare Kollektiv Marielle Månskär redogör för ärendet. Ärendet diskuteras.

Återremissyrkande

Greger Plannthin (SD): Underlagen för parkeringsnormen bör innehålla en utredning/analys av det totala behovet av parkeringar som en helhet i centrala delarna (zon A) men även för nybyggnation i serviceorterna (zon B, C). Tillgodosedda besöksplatser kommer att tas i anspråk då risken för boendeparkeringar är minimalt tilltagna. För att bidra till ett hållbart kollektivt resande med parkeringsnormen som styrmedel behövs en konsekvensbedömning. Att tvinga in familjer i en svårlöst situation utan att få ihop vardagen gagnar ingen. Sverigedemokraterna, Kristdemokraterna och Centerpartiet yrkar på återremiss av parkeringsnormen av följande skäl:

1. Beslut avseende p-norm, kostnad för parkeringsköp, laddinfrastrukturplan mm måste tas som ett paket/helhet i Mobilitetspolicyn
    - Elektrifiering av p-platser kommer att öka kraven på kommunen avseende tillgängliga övriga parkeringar. Detta bör analyseras och hanteras
    - Parkeringsköp i centrum är för billiga pga att dessa parkeringar måste byggas på höjden samt kommande elektrifiering.

2. Planen bör omarbetas med avseende på:
    - Flexibiliteten i normen avseende områdestyp/stadstyp, enskilt fastighetsprojekt och målgrupp, som påverkar efterfrågan av parkeringar måste utredas, definieras och förklaras ytterligare
    - Omedelbar närhet till knutpunkt av kollektivtrafik i stället för hållplats
    - Mobilitetsfrämjande åtgärder/Reduktionserbjudande är för generösa både för cyklar och bilpool. Minskningen av p-talet är för stort i förhållande till t ex bilpoolsplatser långt från fastigheten och som dessutom ska vara tillgängligt för allmänheten

I andra hand yrkar Sverigedemokraterna, Kristdemokraterna och Centerpartiet på avslag.

Jonas Andersson (S): Avslag på Greger Plannthins (SD) återremissyrkande.

Propositionsordning

Ordföranden ställer proposition på att avgöra ärendet idag mot Greger Plannthins (SD) yrkande och finner att Utskottet för samhälle och utveckling beslutar att avgöra ärendet idag.

Omröstning begärs. Utskottet för samhälle och utveckling godkänner följande propositionsordning:
Ja-röst för att avgöra ärendet idag och
Nej-röst för bifall till Greger Plannthin (SD) yrkande.

Omröstningsresultat

Med två ja-röster för att avgöra ärendet idag och tre nej-röster för Greger Plannthin (SD) yrkande antar Utskottet för samhälle och utveckling Greger Plannthin (SD) yrkande.

Ledamot	Ja	Nej	Avstår
Ilona Wearn (KD)		x	
Greger Plannthin (SD)		x	
Charlotta Windeman (M)	x		
Ove Wiktorsson (C)		x	
Jonas Andersson (S)	x		
Summa:	2	3	

Beslut

Underlagen för parkeringsnormen bör innehålla en utredning/analys av det totala behovet av parkeringar som en helhet i centrala delarna (zon A) men även för nybyggnation i serviceorterna (zon B, C). Tillgodosedda besöksplatser kommer att tas i anspråk då risken för boendeparkeringar är minimalt tilltagna. För att bidra till ett hållbart kollektivt resande med parkeringsnormen som styrmedel behövs en konsekvensbedömning. Att tvinga in familjer i en svårlöst situation utan att få ihop vardagen gagnar ingen.

Sverigedemokraterna, Kristdemokraterna och Centerpartiet yrkar på återremiss av parkeringsnormen av följande skäl:

1. Beslut avseende p-norm, kostnad för parkeringsköp, laddinfrastrukturplan mm måste tas som ett paket/helhet i Mobilitetspolicyn
   - Elektrifiering av p-platser kommer att öka kraven på kommunen avseende tillgängliga övriga parkeringar. Detta bör analyseras och hanteras
   - Parkeringsköp i centrum är för billiga pga att dessa parkeringar måste byggas på höjden samt kommande elektrifiering.

2. Planen bör omarbetas med avseende på:
   - Flexibiliteten i normen avseende områdestyp/stadstyp, enskilt fastighetsprojekt och målgrupp, som påverkar efterfrågan av parkeringar måste utredas, definieras och förklaras ytterligare
   - Omedelbar närhet till knutpunkt av kollektivtrafik i stället för hållplats
   - Mobilitetsfrämjande åtgärder/Reduktionserbjudande är för generösa både för cyklar och bilpool. Minskningen av p-talet är för stort i förhållande till t ex bilpoolsplatser långt från fastigheten och som dessutom ska vara tillgängligt för allmänheten

_____

Ärendet ajourneras 15.58-16.07

Expedieras till: Samtliga enhetschefer på Sektor samhällsbyggnad

För kännedom till: Marielle Månskär

Sammanträdesprotokoll

§ 85/2025

Revidering av parkeringsnorm - del av mobilitetspolicy efter återremiss (Dnr KS2024/1135)

Sammanfattning

Parkeringsnormen är ett framåtblickande dokument som syftar till att belysa och säkerställa behovet av parkering i såväl planerings- som bygglovsskede. Förvaltningen har i framtagandet av normen analyserat och utrett nuvarande situation, som bilinnehav och framtida förväntad färdmedelsfördelning, samt Kungälvs geografiska förutsättningar. Normen är däremot inte ett verktyg för att lösa nuvarande utbud och efterfrågan på parkering.
Förvaltningen bedömer att framtagen parkeringsnorm kommer hantera frågan om parkering i linje med antagna övergripande styrdokument.

Revidering av parkeringsnorm – del av mobilitetspolicy togs upp för beslut i utskottet den 9 oktober 2024 och blev då återremitterad. I Bliaga 2 bemöts de synpunkter som gavs som underlag till återremissen.

Förvaltningens ambition med föreslagen parkeringsnorm är att det ska bli lätt att förstå kommunens hantering av parkering, såväl i tidiga skeden som i bygglovsskeden. Normen ska spegla kommunens Strukturplan och Mobilitetspolicy, underlätta och bidra till en utökad samverkan med externa aktörer samt skapa förutsättningar för en hållbar stadsutveckling.

Inför ny politisk behandling har parkeringsnormen förtydligats ytterligare avseende hantering av parkering i plan och byggskede och redovisningskrav samt tillämpningen av olika kategorier. Parkeringstalen mellan zon A och B har justerats med större marginal samt att reduktion endast är möjlig inom zon A.

Förvaltningen föreslår därför kommunfullmäktige att besluta följande:
1. Parkeringsnorm - Del av mobilitetspolicy Dnr KS2023/1849 upphör att gälla
2. Parkeringsnorm Dnr KS2024/1135 antas.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse Revidering av parkeringsnorm - del av mobilitetspolicy efter återremiss
Bilaga Svar på återremiss
Bilaga Bilaga 1 Zonindelning för parkeringsnorm 250429

Yrkande

Ilona Waern (KD), Greger Plannthin (SD) och Ove Wiktorsson (C): Anta liggande förslag med följande revideringar:

- parkeringstalen för zon B lyfts in i normen p-tal för zon A (bilplatser per 1000m2 BTA 9,4) . Parkering i innerstadszonen ska fortsatt i möjligaste mån förläggas under mark, överdäckas eller i parkeringshus.
- parkeringstalen för zon C lyfts in i normen för parkeringstalen zon B (bilplatser per 1000m2 BTA 12,2)

- zon C kvarstår oförändrad

Jonas Andersson (S): Yrkar avslag på Ilona Waerns (KD), Greger Plannthins (SD) och Ove Wiktorssons (C) yrkande och att liggande förslag ska antas utan revideringar.

Propositionsordning

Ordföranden ställer proposition på yrkandet och finner att Utskottet för samhälle och utveckling beslutar att anta Jonas Anderssons (S) yrkande.

Omröstning begärs. Utskottet för samhälle och utveckling godkänner följande propositionsordning:
Ja-röst för bifall till Jonas Anderssons (S) yrkande och
Nej-röst för bifall till Ilona Waerns (KD), Greger Plannthins (SD) och Ove Wiktorssons (C) yrkande.

Omröstningsresultat

Med 4 ja-röster för Jonas Anderssons (S) yrkande och 3 nej-röster för Ilona Waerns (KD), Greger Plannthins (SD) och Ove Wiktorssons (C) yrkande antar Utskottet för samhälle och utveckling Jonas Anderssons (S) yrkande.

Ledamot	Ja	Nej	Avstår
Helena Lindgren Karlsson (S)	X		
Erik Martinsson (-)	X		
Charlotta Windeman (M)	X		
Ove Wiktorsson (C)		X	
Ilona Waern (KD)		X	
Greger Plannthin (SD)		X	
Jonas Andersson (S)	X		
Summa:	4	3	0

Förslag till Kommunstyrelsen

1. Parkeringsnorm - Del av mobilitetspolicy Dnr KS2023/1849 upphör att gälla
2. Parkeringsnorm Dnr KS2024/1135 antas.

Expedieras till: Marielle Månskär

För kännedom till: Pernilla Attnäs Björk

Sammanträdesprotokoll

§ 190/2025

Revidering av parkeringsnorm - del av mobilitetspolicy efter återremiss (Dnr KS2024/1135)

Sammanfattning

Parkeringsnormen är ett framåtblickande dokument som syftar till att belysa och säkerställa behovet av parkering i såväl planerings- som bygglovsskede. Förvaltningen har i framtagandet av normen analyserat och utrett nuvarande situation, som bilinnehav och framtida förväntad färdmedelsfördelning, samt Kungälvs geografiska förutsättningar. Normen är däremot inte ett verktyg för att lösa nuvarande utbud och efterfrågan på parkering.
Förvaltningen bedömer att framtagen parkeringsnorm kommer hantera frågan om parkering i linje med antagna övergripande styrdokument.

Revidering av parkeringsnorm – del av mobilitetspolicy togs upp för beslut i utskottet den 9 oktober 2024 och blev då återremitterad. I Bliaga 2 bemöts de synpunkter som gavs som underlag till återremissen.

Förvaltningens ambition med föreslagen parkeringsnorm är att det ska bli lätt att förstå kommunens hantering av parkering, såväl i tidiga skeden som i bygglovsskeden. Normen ska spegla kommunens Strukturplan och Mobilitetspolicy, underlätta och bidra till en utökad samverkan med externa aktörer samt skapa förutsättningar för en hållbar stadsutveckling.

Inför ny politisk behandling har parkeringsnormen förtydligats ytterligare avseende hantering av parkering i plan och byggskede och redovisningskrav samt tillämpningen av olika kategorier. Parkeringstalen mellan zon A och B har justerats med större marginal samt att reduktion endast är möjlig inom zon A.

Förvaltningen föreslår därför kommunfullmäktige att besluta följande:
1. Parkeringsnorm - Del av mobilitetspolicy Dnr KS2023/1849 upphör att gälla
2. Parkeringsnorm Dnr KS2024/1135 antas.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse Revidering av parkeringsnorm - del av mobilitetspolicy efter återremiss
Bilaga Svar på återremiss
Bilaga Bilaga 1 Zonindelning för parkeringsnorm 250429
Bilaga Protokollsutdrag - Revidering av parkeringsnorm - del av mobilitetspolicy efter återremiss - Utskottet för Samhälle och utveckling

Yrkande

Anna Vedin (M): Föreslagen norm för besökande ska vara 0,1 i zon A.
Greger Plannthin (SD): Avslag på parkeringsnormen.
Jonas Andersson (S): Bifall till utskottets förslag.

Propositionsordning

Ordförande ställer proposition på Greger Plannthins (SD) yrkande mot Jonas Anderssons (S) yrkande och finner att kommunstyrelsen beslutar att anta Jonas Anderssons (S) yrkande. Ingen omröstning begärs.

Ordförande ställer därefter proposition på Anna Vedins (M) tilläggsyrkande och finner att kommunstyrelsen beslutar att anta yrkandet. Ingen omröstning begärs.

Förslag till kommunfullmäktige

1. Parkeringsnorm - Del av mobilitetspolicy Dnr KS2023/1849 upphör att gälla
2. Parkeringsnorm Dnr KS2024/1135 antas.
3. Föreslagen norm för besökande ska vara 0,1 i zon A.

Expedieras till: Marielle Månskär

För kännedom till: Pernilla Attnäs Björk

Sammanträdesprotokoll

§ 90/2025

Revidering av parkeringsnorm - del av mobilitetspolicy efter återremiss (Dnr KS2024/1135)

Sammanfattning

Parkeringsnormen är ett framåtblickande dokument som syftar till att belysa och säkerställa behovet av parkering i såväl planerings- som bygglovsskede. Förvaltningen har i framtagandet av normen analyserat och utrett nuvarande situation, som bilinnehav och framtida förväntad färdmedelsfördelning, samt Kungälvs geografiska förutsättningar. Normen är däremot inte ett verktyg för att lösa nuvarande utbud och efterfrågan på parkering.
Förvaltningen bedömer att framtagen parkeringsnorm kommer hantera frågan om parkering i linje med antagna övergripande styrdokument.

Revidering av parkeringsnorm – del av mobilitetspolicy togs upp för beslut i utskottet den 9 oktober 2024 och blev då återremitterad. I Bliaga 2 bemöts de synpunkter som gavs som underlag till återremissen.

Förvaltningens ambition med föreslagen parkeringsnorm är att det ska bli lätt att förstå kommunens hantering av parkering, såväl i tidiga skeden som i bygglovsskeden. Normen ska spegla kommunens Strukturplan och Mobilitetspolicy, underlätta och bidra till en utökad samverkan med externa aktörer samt skapa förutsättningar för en hållbar stadsutveckling.

Inför ny politisk behandling har parkeringsnormen förtydligats ytterligare avseende hantering av parkering i plan och byggskede och redovisningskrav samt tillämpningen av olika kategorier. Parkeringstalen mellan zon A och B har justerats med större marginal samt att reduktion endast är möjlig inom zon A.

Förvaltningen föreslår därför kommunfullmäktige att besluta följande:
1. Parkeringsnorm - Del av mobilitetspolicy Dnr KS2023/1849 upphör att gälla
2. Parkeringsnorm Dnr KS2024/1135 antas.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse Revidering av parkeringsnorm - del av mobilitetspolicy efter återremiss
Bilaga Svar på återremiss
Bilaga Parkeringsnorm - Del av mobilitetspolicy 250429
Bilaga Bilaga 1 Zonindelning för parkeringsnorm 250429
Bilaga Protokollsutdrag - Revidering av parkeringsnorm - del av mobilitetspolicy efter återremiss - Utskottet för Samhälle och utveckling
Bilaga Protokollsutdrag - Revidering av parkeringsnorm - del av mobilitetspolicy efter återremiss – Kommunstyrelsen

Yrkande

Greger Plannthin (SD):
Sverigedemokraterna yrkar på att ärendet om parkeringsnorm återremitteras till kommunstyrelsen för fortsatt beredning enligt nedan:

1. Att nuvarande parkeringsnorm kvarstår i liggande förslag.
2. Att kraven för reduktion med hjälp av cykelpool skärps jämfört med liggande förslag
3. Att laddinfrastrukturplanen – del av mobilitetspolicyn, färdigställs i syfte att inte begränsa tillgängliga parkeringsplatser för icke elbilar.
4. Att parkeringsköp enligt beslut (KS2018-0178) lyfts in under mobilitetspolicyn samt indexeras och differentieras för de olika parkeringszonerna.
5. Att dokumenten i punkt 1-4 samordnas och beslutas samtidigt, som en helhet, när de är färdigställda

Propositionsordning
Ordförande ställer proposition på att avgöra ärendet idag mot Greger Plannthins (SD) yrkande om återremiss och finner att kommunstyrelsen beslutar att avgöra ärendet idag.

Omröstning begärs. Kommunfullmäktige godkänner följande propositionsordning:
Ja-röst för att avgöra ärendet idag och
Nej-röst för Greger Plannthins (SD) återremissyrkande.

Omröstningsresultat

Med 35 ja-röster för att avgöra ärendet idag och 23 nej-röster för Greger Plannthins (SD) återremissyrkande finner ordförande att ärendet återremitteras genom minoritetsåterremiss. 3 ledamöter avstår.

Beslut

Ärendet om parkeringsnorm återremitteras till kommunstyrelsen för fortsatt beredning enligt nedan:

6. Att nuvarande parkeringsnorm kvarstår i liggande förslag.
7. Att kraven för reduktion med hjälp av cykelpool skärps jämfört med liggande förslag
8. Att laddinfrastrukturplanen – del av mobilitetspolicyn, färdigställs i syfte att inte begränsa tillgängliga parkeringsplatser för icke elbilar.
9. Att parkeringsköp enligt beslut (KS2018-0178) lyfts in under mobilitetspolicyn samt indexeras och differentieras för de olika parkeringszonerna.
10. Att dokumenten i punkt 1-4 samordnas och beslutas samtidigt, som en helhet, när de är färdigställda

---

Expedieras till: Marielle Månskär

För kännedom till: Pernilla Attnäs Björk

KUNGÄLVS KOMMUN

Tjänsteskrivelse

Handläggarens namn
Carolina Bodlund

2025-10-22

Vattentjänstplan-antagande (Dnr KS2023/1291-4)

Sammanfattning

Förslag till beslut är att vattentjänstplanen är godkänd för att gå ut på samråd.

Enligt nya lagparagrafer i Lag (2006:412) om allmänna vattentjänster (LAV) ska varje kommun sedan den 1 januari 2024 inneha en vattentjänstplan och hålla den uppdaterad. Planen ska samrådas med berörda och antas av kommunfullmäktige.

Vattentjänstplanen är en strategisk plan som ska beskriva kommunens långsiktiga planering för de allmänna vattentjänsterna och vilka områden som är och kan bli aktuella för utbyggnation med kommunalt vatten och avlopp. Den ska också redovisa vilka åtgärder som kommunen behöver utföra för att vattentjänsterna även ska fungera vid en ökad belastning på grund av skyfall.

Vattentjänstplanen kommer att ersätta tidigare va-utbyggnadsplan och delar av VA-plan ”*VA-översikt” (*KS2023/1292 antagen 2015).

En undersökning om betydande miljöpåverkan enligt 6 kap 6§ miljöbalken har genomförts. Förvaltningens förslag till beslut, är att planens genomförande inte kan antas innebära betydande miljöpåverkan. Miljöbedömningen samråds med länsstyrelsen i samband med samråd för vattentjänstplanen. Beslut om planen innebär betydande miljöpåverkan eller inte tas senare av kommunfullmäktige.

Innehållet i vattentjänstplanen bedöms som juridiskt hållbar. Vattentjänstplanen är inte juridiskt bindande. Det har bedömts att det inte har funnits behov av granskning av kommunjurist.

Innehållet i vattentjänstplanen är av strategisk och planerande karaktär och det krävs politiskt beslut om kommunalt verksamhetsområde och/eller investeringsbudget alternativ verksamhetsbudget för att något ur planen ska blir aktuellt att genomföra. Ett antagande av vattentjänstplanen innebär därför sig ingen ytterligare kostnad. Ekonom eller ekonomichef har inte gjort en finansiell bedömning.

Juridisk bedömning

Innehållet i vattentjänstplanen bedöms som juridiskt hållbart.

Eftersom det är nya lagparagrafer som ska uppfyllas finns det ännu inte någon rättspraxis att utgå ifrån. Innehållet har jämförts med andra västsvenska kommuners vattentjänstplaner. Planen bedöms översiktligt innehålla det som efterfrågas i Lag (2006:412) om allmänna vattentjänster (LAV) § 6a-c.

Vägledning ifrån upphandlade konsulter och Svenskt Vattens vägledning (*M152 Vägledning vid framtagandet av vattentjänstplan - komplettering av VA-plan, 2022*) har beaktats i framtagandet av vattentjänstplanen.

Enligt LAV ska varje kommun sedan 1 januari 2024 inneha en vattentjänstplan och hålla den aktuell. Det är kommunfullmäktige som beslutar om antagande och ändring av vattentjänstplanen, planen ska aktualiseras minst var fjärde år. Planen är inte bindande.

Kommunjurist har inte gjort en juridisk bedömning då det inte bedömts som nödvändigt.

Förvaltningens bedömning

Vattentjänstplanen är en strategisk plan som ska beskriva kommunens långsiktiga planering för de allmänna vattentjänsterna och vilka områden som är och kan bli aktuella för utbyggnation. Den ska också redovisa vilka åtgärder som kommunen behöver utföra för att vattentjänsterna ska fungera även vid en ökad belastning på grund av skyfall.

Planen ska samrådas med de fastighetsägare och myndigheter som kan ha väsentligt intresse av planen, och den ska ställas ut för granskning i minst fyra veckor. En bedömning ifall planen kan innebära betydande miljöpåverkan eller inte ska också utföras och beslutas om.

Vattentjänstplanen kommer att ersätta tidigare va-utbyggnadsplan och delar av dokumentet VA-översikt. Eftersom planen ska redovisa kommunens långsiktiga plan för va-försörjning innehåller den delvis samma information som va-resursplan.

I nuläget finns det inga sanktioner riktade mot kommuner som inte har en antagen vattentjänstplan.

En undersökning om betydande miljöpåverkan enligt 6 kap 6§ miljöbalken har genomförts. Förvaltningens föreslår att planens genomförande inte bedöms medföra någon betydande miljöpåverkan.
Miljöbedömningen ska tillsammans med vattentjänstplanen samrådas med länsstyrelsen i samband med samrådet för vattentjänstplanen. Beslut om planen innebär betydande miljöpåverkan eller inte, tas därefter i ett särskilt beslut av kommunfullmäktige.

Ärendenivåer – bedömning utifrån kommunfullmäktiges strategiska mål eller kommunstyrelsens resultatmål

Följande fyra strategiska mål bedöms beröras:

Att medborgare och näringsliv ska känna ökat förtroende för kommunen.
-Vattentjänstplanen målgrupp är politiker och medborgare. Ett av dess syften är att öka kommunens transparens gällande utbyggnadsplanen. Den ska även samrådas och vara utställd för granskning. Eftersom vattentjänstplanen ska samrådas och synpunkter därifrån ska omhändertas, ökar kraven på kommunen att tydliggöra och tillgängliggöra innehållet i planen för invånarna. För medborgarna och näringsliv ökar möjligheterna att inverka på planen. Därför bedöms detta mål påverkas positivt.

Hållbar samhällsutveckling genom ökad samordning mellan infrastruktur och byggnation i hela kommunen.
-Vattentjänstplanen är kommunens strategiska va-dokument som ska visa vilka befintliga områden som kommunen planerar att försörja med kommunalt vatten och avlopp och de åtgärder som krävs på befintliga och nya anläggningar och för att göra detta. Möjligheter till samordning finns med statliga myndigheter, andra kommunala bolag och verksamheter. Med ett tydligt strategiskt dokument så som vattentjänstplanen bedöms målet påverkas positivt då den ökar möjligheterna till samordning och gemensam långsiktig planering för kommunen.

Robust och uthållig kommun med minskad miljö- och klimatbelastning.

-Vattentjänstplanen påverkar målet positivt. För att kunna vara en robust kommun krävs en god va-infrastruktur som är redundant, väl underhållen och strategiskt utbyggd. Det krävs därmed en prioritering av resurser såväl till som inom verksamheten.

Levande havsmiljö.
-Bedöms påverkas positivt. Vid anslutning till kommunalt avlopp minskar belastningen av näringsämnen från enskilda avloppsanläggningar till recipient.

Bedömning utifrån miljö, hållbarhet och mål i Agenda 2030

Planen bedöms påverka följande mål positivt:
3. God hälsa och välbefinnande
6. Rent vatten och sanitet för alla.
9. Hållbar industri, innovationer och infrastruktur
14. Hav och marina resurser, delmål 14.1 minska föroreningarna i haven.

Vid utbyggnation av kommunalt vatten och avlopp möjliggör kommunen att boende får tillgång till rent och hälsosamt dricksvatten. Belastningen på de lokala recipienterna minskar när enskilda avloppslösningar tas ur drift.

Bedömning utifrån politiska styrdokument

Vattentjänstplanens innehåll är framtaget och jämfört med innehållet i kommunens befintliga planer gällande för va-verksamheten och arbetsmaterialet för nya ÖP. Några andra styrande dokument har inte bedömts aktuella att jämföra med, då inte konflikter bedöms föreligga för dessa.

Kungälv kommuns va-plans dokument ”*VA-översikt*” (KS2023/1292 antagen 2015) uppdateras i samband med antagande av vattentjänstplanen. Inga konflikter bedöms finnas.

Vattentjänstplanen redovisar åtgärder rörande kommunala vattentjänster som behövs för att försörja bostäder inom kommunen, medan ÖP pekar ut riktning för nybyggnation och utveckling av nya hus och verksamheter.

Bedömning utifrån ett medborgar- och brukarperspektiv

Vattentjänstplanen är inte bindande utan det krävs politiskt beslut om kommunalt verksamhetsområde och/eller investeringsbudget alternativ verksamhetsbudget för att något ur planen ska bli aktuellt att genomföra.
Va-organisationen och tillhandahållandet av kommunalt vatten och avlopp till brukare bekostas av va-kollektivet genom va-taxan.

De som påverkas av vattentjänstplanen är de kommuninvånare som bor i de så kallade va-planområdena (va-utbyggnadsområde, va-utredningsområde, va-bevakningsområde och enskilt vatten- och avloppsområde). Beroende på klassning av va-planområde berörs invånare på olika sätt. En del kommer på sikt ha kvar sin nuvarande form av va-försörjning, medan de som bor i ett utbyggnadsområde, på kortare eller längre sikt kommer att få kommunalt vatten och avlopp.

Boende inom utbyggnadsområden påverkas då anslutning till allmänt vatten och avlopp behöver betalas av fastighetsägarna själva. Detta kan vara en betungande utgift som kan vara en stor ekonomisk belastning för hushållet.

Vattentjänstplanen ska samrådas och ställas ut på granskning i minst fyra veckor. Därmed ökar möjligheten för kommuninvånare att vara delaktiga och att påverka utbyggnaden av allmänt vatten och avlopp jämfört med tidigare rättsläge.

Barnperspektivet bedöms inte vara berörda i direkt mening. Men för samhället och dess befolkning är det är viktigt att ha tillgång till rent och hälsosamt vatten. Både nu och för kommande generationer.

Bedömning utifrån ett medarbetarperspektiv

Förslaget till vattentjänstplan bedöms inte påverka medarbetaren negativt gällande arbetsbelastning och arbetsmiljö.

Antagande av planen bedöms inte ge påföljden att de personella resurserna inom kommunen behöver förändras jämfört med hur kommunen arbetar idag utifrån va-utbyggnadsplan och LAV-förelägganden från Länsstyrelsen. Förvaltningen planerar in utpekade åtgärder i den takt att de personella resurserna kan nyttjas hållbart.

Ekonomisk bedömning

Vattentjänstplanen är inte bindande utan det krävs politiskt beslut om kommunalt verksamhetsområde och/eller investeringsbudget alternativ verksamhetsbudget för att något ur planen ska blir aktuellt att genomföra.

Ett antagande av vattentjänstplanen innebär i sig ingen ytterligare kostnad.

Ekonom eller ekonomichef har inte gjort en finansiell bedömning.

Förslag till beslut

1. Vattentjänstplanen är godkänd för att ställas ut på samråd.

Katarina Bjelke
Enhetschef VA-teknik

Tony Strandh
Verksamhetschef Teknik

Expedieras till: Carolina Bodlund - Enheten VA-teknik

För kännedom till:
Katarina Bjelke – Enheten VA-teknik
Pernilla Attnäs Björk – Enheten Plan Mark och exploatering
Kristina Franzén – Miljöenheten
Nanna Starast- Bygglovsenheten
Tony Strand – verksamhetschef Teknik
Tomas Turnéus- verksamhetschef Planering och Projekt

KUNGÄLVS KOMMUN

Vattentjänstplan

Plan

Samrådshandling

Samrådshandling

Diarie-/dokumentnummer: KS2023/1291
Beslut: <Datum-…Kommunfullmäktige §…/År>
Beredande politiskt organ: Utskottet för samhälle och utveckling
Ersätter tidigare beslut:
Giltighetstid: 2026–2030
Dokumentansvarig: Sektor Samhällsbyggnad, sektorschef
Senast uppdaterad av: VA-teknik, VA-ingenjör

Samrådshandling

Innehåll

Ordlista iv
1. Inledning 1
1.1. Bakgrund 1
1.1. Syfte och mål 2
1.2. Giltighetstid och uppföljning 2
1.3. Relation till andra styrande och vägledande dokument 2
Översiktsplan 2
Kommunens va-planering 2
VA-översikt 3
VA-policy 3
VA-resursplan 3
2. Lagstiftning gällande vattentjänstplaner 4
2.1. Långsiktig planering av kommunens allmänna va-försörjning 4
2.2. Skyfallsanalys 4
2.3. Va-utbyggnadsplan 4
2.4. Bedömning av strategisk miljöbedömning och miljökonsekvensbeskrivning 5
2.5. Samråd och beslut av vattentjänstplanen 5
3. Långsiktig planering av den allmänna va-försörjningen 6
3.1. Dricksvattenförsörjning 8
Vattenverk 8
Reservoarer för dricksvatten 9
3.2. Ledningsnät 10
Kommunövergripande samarbeten 11
3.3. Spillvattenhantering 12
Avloppsreningsverk 12
Gryaabs anläggning 13
Tillskottsvatten 13
3.4. Förnyelseplanering 13
4. Skyfallspåverkan på den allmänna va-anläggningen 14
Dimensionering av dagvattenledningar 14
Metodik för framtagande av skyfallsanalys 14
4.1. Skyfallsanalys för dricksvattenanläggningar 14
Scenarion skyfall 14
Konsekvenser för dricksvattenanläggningarna 15
Möjliga åtgärder 15
4.2. Skyfallsanalys för spillvattenanläggningar 15
Scenarion skyfall 15
Konsekvenser för spillvattenanläggningen vid skyfall 16
Möjliga åtgärder 16

samrådshandling

4.3. Skyfallsanalys för dagvattenanläggningar 17
Scenarion skyfall 17
Konsekvenser för dagvattenanläggningen vid skyfall 17
Möjliga åtgärder 17
5. Va-planområden och va-utbyggnadsplan 18
5.1. Olika typer av va-områden 18
5.2. Beskrivning av de olika va-områdeskategorierna 19
Allmänt va-område 19
Va-utbyggnadsområde 19
Va-utredningsområde 19
Va-bevakningsområde 19
Enskilt va-område 20
5.3. Metodik för klassificering och bedömning av va-planområden 21
5.4. Redovisning av klassificeringsresultat 23
Klassade va-utbyggnadsområden 25
Klassade va-utredningsområden 27
Bevakningsområden 28
Enskilda va-områden 29
6. Miljöbedömning för Kungälvs vattentjänstplan. 30
7. Samråd och antagande 31
Referenser 32
BILAGA 1 Modell - Behovsbedömning av förändrad va-försörjning.....
BILAGA 2 Klassificering av VA-planområden .....
BILAGA 3 Undersökning av betydande miljöpåverkan .....

Samrådshandling

Ordlista

A	**Allmän va-anläggning**	En va-anläggning över vilken en kommun har ett rättsligt bestämmande inflytande och som har ordnats och används för att uppfylla kommunens skyldigheter enligt Lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster
	Avlopp	Samlingsnamn för spillvatten, dagvatten samt dränvatten.
	Avloppsreningsverk	Anläggning för att rena avloppsvatten.
B	**Bräddning**	Bräddning via bräddavlopp innebär att mer eller mindre utspätt avloppsvatten från ett överbelastat ledningsnät, avleds direkt till närmaste recipient.
D	**Dagvatten**	Ytligt avrinnande regnvatten och smältvatten från tak, gator och andra ytor.
	Dagvattenanläggning	Anläggning för hantering av dagvatten, såsom dagvattendam, våtmark eller ledningar.
	Drift	Aktiviteter som är nödvändiga i va-verksamheten dagliga arbete och leverans.
E	**Enskild anläggning**	En va-anläggning eller annan anordning för vattenförsörjning eller avlopp som inte är eller ingår i en allmän va-anläggning
G	**Grundvatten**	Vatten i den del av marken där alla porer är vattenfyllda.
M	**Miljökvalitetsmål**	Sexton politiska mål som beskriver kvaliteter i miljön som i huvudsak ska vara uppnådda ”inom en generation”, vilket angavs till 2020 (utom för klimat, där målet gäller 2050).
	Miljökvalitetsnorm	Inom vattenförvaltningen fastställda kvalitetskrav för alla vattenförekomster. Styrande för myndigheter och kommuner när de tillämpar lagar och bestämmelser, till exempel vid tillståndsprövning enligt miljöbalken eller vid planläggning enligt Plan- och bygglagen.
R	**Redundans**	Redundanta system ökar driftsäkerheten genom att olika delar av systemet kan utföra samma sak. Man kan till exempelvis öka redundansen genom att anlägga ytterligare en ledning till ett specifikt område så att risken att systemet slås ut är mindre.
	Retention	Markens och vattenområdens förmåga att naturligt binda och avskilja näringsämnen (främst fosfor och kväve), från avloppsvatten genom biologiska och kemiska processer, innan de når större vattendrag eller havet.
S	**Spillvatten**	Förorenat vatten från hushåll (toalett, bad/dusch, disk och tvätt) och andra verksamheter (industrier, serviceanläggningar och dylikt).
T	**Tillskottsvatten**	Tillskottsvatten definieras som allt vatten exkl. spillvatten, som avleds i spillvattenförande avloppsledning, till exempel inläckande regn- eller grundvatten.

Samrådshandling

V	**VA**	Förkortning för vatten och avlopp.
	Va-huvudman	Den som äger och ansvarar för en allmän va-anläggning.
	Vattentjänstplan	Strategiskt dokument som ska beskriva va-anläggningens framtida utveckling. Lagkrav från och med 1/1 2024, ersätter delar av VA-plan och va-utbyggnadsplan.
	VA-plan	Samlingsbegrepp för det kommunala planpaketet som innefattar VA-översikt, VA-policy och VA-delplaner.
	VA-delplan	Planering inom ett specifikt ämnesområde (dagvattenplanering, utbyggnadsplanering etc.) rörande kommunens vatten- och avloppsfrågor.
	VA-policy	Strategiskt dokument innefattande kommunala ställningstaganden och viljeyttringar beträffande vatten och avloppsfrågor. Kungälvs kommuns VA-policy är politiskt antagen.
	VA-översikt	Strategiskt dokument som ger en inventering över kommunens vattenresurser, va-anläggningar för både enskilt och allmänt va (vatten och avlopp).
	Va-verksamhets-område	Ett av kommunfullmäktige fastställt geografiskt område, inom vilket en eller flera vattentjänster har ordnats eller ska ordnas genom en allmän va-anläggning.
	Vattenförekomst	Begrepp som används inom vattenförvaltningen. Kustvattenområde, sjö, del av sjö, ett vattendrag, del av vattendrag eller ett eller flera grundvattenmagasin.
	Vattenförsörjning	De system som används för att förse ett samhälle med vatten. Kan ha sin grund i olika behov, t.ex. dricksvatten, industriellt vatten, bevattning inom jord-bruket osv. I vattenförsörjningsplanen behandlas i huvudsak dricksvattenförsörjning.
	Vattentäkt	Vattenförekomst som utnyttjas för vattenförsörjning.
	Vattenskyddsområde	Skyddsområde i syfte att skydda dricksvattentäkter såsom sjöar, grundvattentäkter och vattendrag.
	Vattenverk	Anläggning för att bereda dricksvatten.
	Vattenöversikt	Dokument som beskriver kommunens vattenförekomster utifrån bland annat naturvärden och försurnings- och övergödningsproblem.
Ö	**Översiktsplan**	Ett begrepp som används inom fysisk planering som avser en samling av rekommendationer som anger grunddragen för användning av mark- och vattenområden inom en kommun eller del därav.

Samrådshandling

1. Inledning

Inom Kungälvs kommun pågår ett intensivt arbete med va-försörjningen. Behovet av dricksvatten och omhändertagande av spillvatten ökar till följd av befolkningstillväxt och den ökade andelen fritidshus som görs om till permanentboende.

Syftet med vattentjänstplanen är att redovisa för kommunens

- långsiktiga planering för hur behovet av allmänna vattentjänster ska tillgodoses
- bedömning av vilka åtgärder som behövs för att va-anläggningarna ska fungera vid en ökad belastning på grund av skyfall.

Ett annat viktigt syfte är att vattentjänstplanen ska samrådas i syfte att öka den demokratiska delaktigheten vid kommunal va-utbyggnad.

De delar i detta dokument som innefattar va-utbyggnadsplanen beskriver hur den framtida va-försörjningen ska ske i områden som utgörs av sådana bebyggelsegrupper att de kan komma att omfattas av § 6 i Lag (2006:412) om allmänna vattentjänster (LAV § 6).

De områden som idag inte är exploaterade, där kommunen arbetar med detaljplaner behandlas inte i denna plan. Om verksamhetsområden för vatten och avlopp behöver utökas för att omfatta dessa detaljplaner, hanteras det enligt rutiner inom plan- och investeringsprocessen.

Vattentjänstplanen har tagits fram av en arbetsgrupp med representanter från Miljö-, Planerings- och VA-teknikenheten i Kungälvs kommun samt konsulter från Sweco. Va-organisationen har ansvarat för framtagandet av planen i sin helhet.

1.1. Bakgrund

Vattentjänstplaner är en följd av den lagändring i Lag (2006:412) om allmänna vattentjänster (LAV) som trädde i kraft 1 januari 2023. Lagändringen innebär bland annat att alla kommuner senast den 1 januari 2024 ska ha tagit fram en vattentjänstplan.

Vattentjänstplanen ska enligt lagtexten innehålla:

> *”kommunens långsiktiga planering av hur behovet av allmänna vattentjänster ska tillgodoses. Planen ska även innehålla en bedömning av vilka åtgärder som behöver vidtas för att de allmänna va-anläggningarna ska fungera vid en ökad belastning på grund av skyfall”.*

I Kungälvs kommun finns ett stort antal områden där bebyggelsestrukturen är sådan att det kan finnas grund för tillämpning av LAV § 6.

Dessa områden utgörs av bebyggelsegrupper med ca 20 bostäder eller fler, som ligger i nära anslutning till varandra, och där va-försörjningen idag sker via enskilda anläggningar. De enskilda anläggningarna kan vara brunnar och avloppsanläggningar för enstaka hushåll eller grupper av hushåll. En enskild anläggning kan också bestå av ledningar som är kopplade till kommunens ledningsnät.

Analysen visar att många av bebyggelsegrupperna som idag har enskilda va-lösningar har mer eller mindre omfattande problem att få vatten av tillräcklig mängd och/eller kvalitet. Det kan också finnas svårigheter med att ordna avloppsanläggningar som inte påverkar närliggande vattenbrunnar eller miljön.

Samrådshandling

1.1. Syfte och mål

Vattentjänstplanens syfte är att skapa förutsättningar för en god och långsiktig planering av Kungälvs kommuns skyldigheter att ordna allmänna vattentjänster. Planen ska även ge berörda möjlighet till insyn och deltagande i processen då den ska samrådas och ställas ut för granskning, i likhet med andra kommunal planer. Planen är inte bindande.

Målet med vattentjänstplanen är att identifiera och tydliggöra både behov och åtgärder i befintlig va-anläggning för att upprätthålla god funktion samt för att kunna utöka kapaciteten för framtida behov.

1.2. Giltighetstid och uppföljning

Giltighetstiden för vattentjänstplanen är inte tidsbegränsad men kommunfullmäktige ska minst vart fjärde år pröva om vattentjänstplanen är aktuell med hänsyn till behovet av allmänna vattentjänster (Regeringen, 2023). Vattentjänstplanens tidshorisont är 12 år, vilket har bedömts som en rimlig planeringshorisont. Det är även lämpligt att se över den i samband med framtagande av ny översiktsplan.

Utskottet för samhälle och utveckling i Kungälvs kommun ska ansvara för och tillse att en vattentjänstplan upprättas, kommuniceras och hålls uppdaterad. Kommunfullmäktige är den som enligt lag ska fastställa vattentjänstplanen.

1.3. Relation till andra styrande och vägledande dokument

Nedan listas styrande och vägledande dokument som har kopplingar till vattentjänstplanen.

Översiktsplan

Kungälvs kommuns översiktsplan (ÖP2010) antogs politiskt år 2012. Översiktsplanen är i vissa delar inaktuell och arbetet med att ta fram en ny Översiktsplan pågår. Översiktsplanen pekar ut aktuell markanvändning för kommunens olika delar. I stora drag är förtätning av tätorter längs de stora infrastrukturstråken för kollektivtrafiken det som huvudsakligen eftersträvas, det vill säga längs Bohusbanan och E6. Ny bebyggelse ska koncentreras till tätorterna Kungälv/Ytterby och övriga serviceorter Kode, Kärna, Marstrand och Diseröd. Översiktsplanen är inte juridiskt bindande, men är ett viktigt styrdokument för kommunen.

ÖP är en övergripande plan för hur hela kommunen ska utvecklas, medan vattentjänstplanen visar på var kommunen behöver tillgodose behovet av allmänna vattentjänster.

För att kommunfullmäktiges resultatmål och kommunstyrelsens strategiska mål om en ökad samordning i de olika kommunala planeringsprocesserna ska uppnås gäller det att va-planeringen sker i en pågående dialog med övrig förvaltning gällande såväl översiktsplanering som detaljplanering.

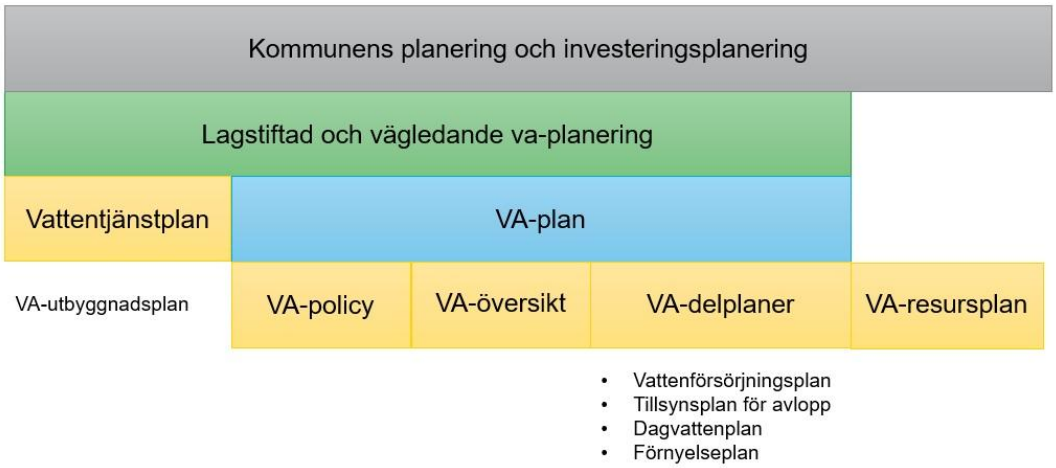
Kommunens va-planering

Va-planeringen är en process som tydliggör vilka behov och utmaningar som finns inom kommunens vatten och avloppsförsörjning. Planering gör att åtgärder och utbyggnader kan utföras i rätt ordning och på ett effektivt sätt. Va-planeringen ska också bidra till att kommunens vattenförekomster uppnår god status.

Kungälvs kommuns VA-plan och dess delplaner består av flera dokument. Dessa är VA-policy, VA-översikt, vattenförsörjningsplan, dagvattenplan, förnyelseplan samt va-utbyggnadsplan. Va-utbyggnadsplanen kommer utgå som en del i va-planen och ingå i vattentjänstplanen.

samrådshandling

VA-översikt

Figur 1. Schematisk bild över kommunens va-planering.

VA-översikten har sin utgångspunkt i hur va-försörjningen fungerade vid antagande (2015) och är en sammanställning av dåvarande läge för att skapa en gemensam bild som omfattar dricksvatten, spillvatten och dagvatten både inom och utanför dåvarande verksamhetsområde för vatten och avlopp. Arbetet med VA-översikten låg till grund för kommunens VA-policy. VA-översikten uppdateras i samband med framtagande av kommande vattentjänstplan.

VA-policy

Kungälvs kommuns VA-policy antogs 2015 och beskriver de ställningstaganden som tillsammans med VA-översikten ska ligga till grund för de beslut som fattas om vatten- och avloppsförsörjningen.

VA-resursplan

Va-resursplanen är inte ett dokument som är en del av kommunens VA-plan, utan ett kommunalt planeringsdokument. Planen beskriver de investeringsprojekt som är inlagda i kommunens investeringsprogram och som är nödvändiga att utföra för att kommunens ska kunna försörja abonnenter med dricks- och spillvatten.

Samrådshandling

2. Lagstiftning gällande vattentjänstplaner

Det är 6 § Lag (2006:412) om allmänna vattentjänster (LAV) som reglerar kommunens skyldighet att förse ett område med allmänna vattentjänster. Följande kapitel beskriver de ändringar i lagen som trädde i kraft 1 januari 2024.

2.1. Långsiktig planering av kommunens allmänna va-försörjning

Den långsiktiga planeringen ska omfatta en kortfattad beskrivning av större förändringar, till exempel en ny vattentäkt, nya renings- eller vattenverk eller planerad sammanslagning av flera försörjningsområden. Löpande planering för exempelvis förnyelse och beredskap bör även omnämnas.

2.2. Skyfallsanalys

Vattentjänstplanen ska även innehålla en redogörelse för kommunens bedömning av vilka åtgärder som behöver vidtas för att den allmänna va-anläggningen ska fungera vid en ökad belastning som uppkommer vid skyfall (Regeringen, 2023).

2.3. Va-utbyggnadsplan

Vattentjänstplanen ska innehålla kommunens långsiktiga bedömning av behovet av nya verksamhetsområden (va-utbyggnadsplan).

Lagtexten från 6 § LAV lyder som följer:

> *6 § Om det med hänsyn till skyddet för människors hälsa eller miljön behöver ordnas vattenförsörjning eller avlopp i ett större sammanhang för en viss befintlig eller blivande bebyggelse, ska kommunen*
> *1. bestämma det verksamhetsområde inom vilket vattentjänsten eller vattentjänsterna behöver ordnas, och*
> *2. se till att behovet snarast, och så länge behovet finns kvar, tillgodoses i verksamhetsområdet genom en allmän va-anläggning.*
>
> *Vid bedömningen av behovet enligt första stycket ska särskild hänsyn tas till förutsättningarna att tillgodose behovet av en vattentjänst genom en enskild anläggning som kan godtas med hänsyn till skyddet för människors hälsa och miljön.*

Enligt 6 § LAV, har kommunen ett ansvar att ordna vattentjänster (dricks- och/eller avloppsvatten) för bebyggelse som tillsammans bildar ett större sammanhang, om risk för människors hälsa eller miljön föreligger. Ändringen i LAV innebär bland annat en ökad flexibilitet för kommunerna.

Vid bedömningen av behovet ska särskild hänsyn tas till förutsättningarna att tillgodose behovet av en vattentjänst genom en enskild anläggning som kan godtas med hänsyn till skyddet för människors hälsa och miljön.

Om en gemensam anläggning kan säkerställa områdets behov av vattentjänster finns inget behov av förändrad va-försörjning för tillfället och därmed saknas stöd i 6 § LAV om att införliva området i verksamhetsområdet.

Detta kan ändras om förutsättningarna för området förändras eller om avtal om anslutning mellan kommunen och föreningen skulle upphöra. Förhållandet kan också ändras om föreningen önskar upphöra eller upplöses av annan orsak.

Samrådshandling

Bedömningsmodellen som använts tar hänsyn till både möjligheterna att ansluta området till allmänt vatten och avlopp med överföringsledning men även förutsättningarna för att lösa va-försörjningen med enskilda anläggningar. Antingen en för varje fastighet, eller genom befintlig gemensamhetsanläggning eller förening för flera fastigheter.

2.4. Bedömning av strategisk miljöbedömning och miljökonsekvensbeskrivning

När en kommun upprättar eller ändrar en plan som krävs enligt lag eller annan författning ska det göras en strategisk miljöbedömning om genomförandet kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Detta framgår av 6 kap. 3 § miljöbalken.

Huruvida en vattentjänstplan kan antas medföra betydande miljöpåverkan avgörs genom en undersökning i enlighet med kraven i miljöbalken samt miljöbedömningsförordningen.

Bedömningen om miljöpåverkan beror på omfattningen av beskriven va-utbyggnad och de lokala förhållandena som råder i varje enskild kommun.

Planer, program eller en ändring som kan komma att omfatta en verksamhet eller åtgärd som kan påverka ett Natura 2000-område och som därmed kan kräva tillstånd enligt 7 kap. 28 a § i miljöbalken, ska alltid antas medföra en betydande miljöpåverkan.

2.5. Samråd och beslut av vattentjänstplanen

Vattentjänstplanerna ska samrådas och granskas i likhet med andra kommunala planer. Kommunen ska enligt §6c LAV på lämpligt sätt och i skälig omfattning samråda med de fastighetsägare och myndigheter som kan antas ha ett väsentligt intresse av planen. Förslaget till vattentjänstplan ska ställas ut för granskning under minst 4 veckor. Därefter fastställs vattentjänstplanen och beslutas av kommunfullmäktige.

Samrådshandling

3. Långsiktig planering av den allmänna va-försörjningen

Detta kapitel kan med fördel läsas tillsammans med va-resursplanen (oktober 2023). Nedan finns en kort generell sammanfattande text samt kompletterande och uppdaterad information för respektive större anläggning.

Kommunen ansvarar för de allmänna vattentjänsterna, att producera och distribuera ett hälsosamt dricksvatten, avleda och rena spillvatten samt omhänderta och avleda dagvatten inom verksamhetsområdet för allmänt vatten och avlopp. Kommunen ska enligt LAV redovisa den långsiktiga planeringen för de åtgärder som krävs för att kommunen ska kunna utföra detta idag och i framtiden. Detta kapitel sammanfattar översiktligt kommunens pågående och planerade investeringar som är nödvändiga att genomföra.

Till kommunens investeringsprogram (med årligbeslutsfrekvens) finns bilagan ”va-resursplan”, vilket beskriver de framtida större investeringsbehoven för Kungälv kommuns allmänna va-anläggning. Dokumentet beskriver överskådligt relationer till såväl internationella, nationella som lokala mål för Kungälv kommun. Faktorer som befolkningsutveckling, översiktsplanering, kopplingar till övriga relevanta styrdokument och lagstiftning beaktas översiktligt.

Kungälv kommun har samarbeten med Göteborg, Ale och Stenungsunds kommun. Kungälv distribuerar dricksvatten till Ale och Stenungsund. I dagsläget har Kungälv behov av dricksvattenleverans från Göteborg, för distribution till ett mindre område.

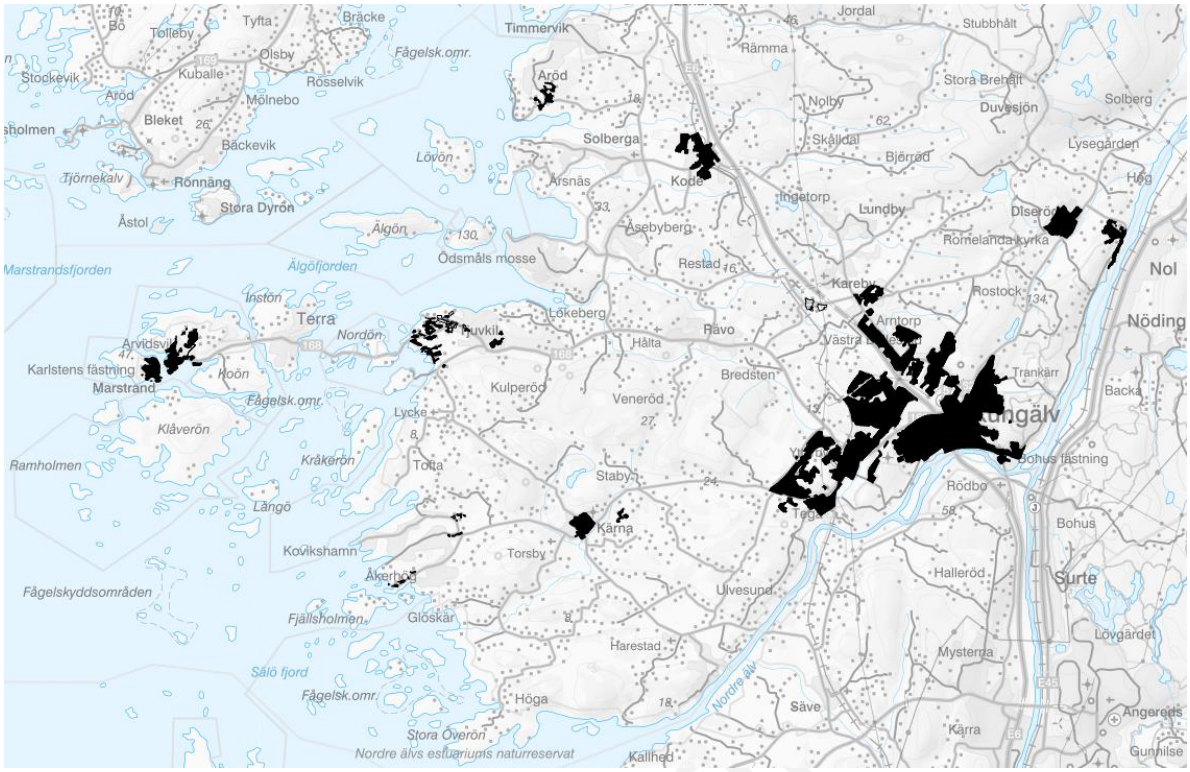
Majoriteten av Kungälvs spillvatten skickas till Ryaverket i Göteborg för rening. Ryaverket är en avloppsreningsanläggning som ägs av det kommunala aktiebolaget Gryaab där Kungälvs kommun är delägarkommun.

I va-resursplanen har följande behov identifierats som kan motivera ny- eller ombyggnation:

- utbyggnadsområden (till områden där det i dagsläget saknas kommunalt vatten och avlopp)
- förelägganden från Länsstyrelsen om utbyggnad av kommunalt vatten och avlopp enligt 6§ LAV
- förelägganden enligt Miljö- och byggnadsnämnden
- exploateringsområden (nybyggnation av bostäder eller verksamheter)
- kapacitetsbrist
- underhållsbrist och ökad redundans (driftsäkerhet)

De områden där det finns kommunala vattentjänster visas i Figur 2 nedan. De svarta områdena markerar de områden som ligger inom verksamhetsområde för vatten och avlopp.

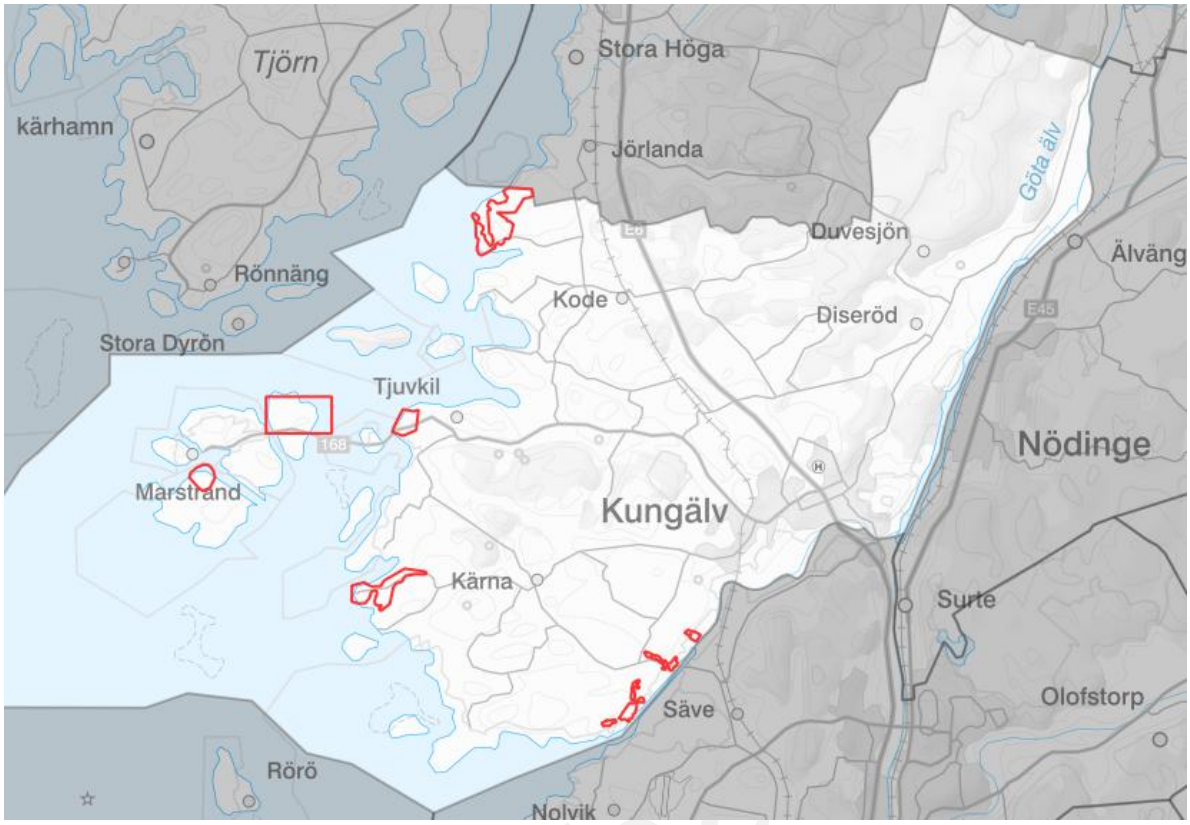
Samrådshandling

Figur 2. Kartbild över Kungälv kommun, där svartmarkerade områden innebär verksamhetsområde för allmänt vatten och avlopp.

I Figur 3 visas de områden där kommunen har föreläggande från Länsstyrelsen om att bygga ut kommunalt vatten och avlopp. Områdena är perifert belägna och ligger i de flesta fall också långt ifrån där det finns kommunalt vatten och avlopp idag eller där det finns god kapacitet.

Samrådshandling

Figur 3. Kartbild som visar de områden som kommunen fått föreläggande att ansluta till allmän va-försörjning.

3.1. Dricksvattenförsörjning

Kungälv försörjer ungefär 38 400 abonnenter (2024) med dricksvatten. Kommunen har tre huvudsakliga dricksvattentäkter varav Göta älv är den största. Utöver detta finns en grundvattentäkt i Lysegården samt en ytvattentäkt i Marstrand. Distributionsanläggningen består utöver reningsverken av ett antal reservoarer och tryckstegringsstationer.

Vattenverk

Kommunens vattenverk beskrivs översiktligt nedan.

Kungälvs vattenverk

Kungälvs vattenverk stod klart 2018 och är ett ytvattenverk som hämtar sitt råvatten från Göta älv. Kungälvs vattenverk producerar drygt 200 l/s (liter per sekund) men är förberett för utbyggnad med ytterligare 100 l/s. Komplettering av reningssteg behöver genomföras i närtid för att få större kapacitet inför fortsatt utveckling av kommunen samt för leverans av dricksvatten till grannkommunerna.

Dösebacka vattenverk

Det gamla vattenförsörjningssystemet består av en grundvattentäkt i Dösebackaområdet. Vattenverket var tidigare kommunens huvudvattenverk innan Kungälvs vattenverk byggdes. Idag används inte vattenverkets reningsanläggning, däremot pumpas fortfarande grundvatten till Kungälvs vattenverk för att kyla ner inkommande älvvatten på sommaren. En av byggnaderna pumpar vatten till Ale kommun. En ny ledning och tryckstegringsstation behöver byggas från Kungälvs vattenverk till Ale kommun och därefter kan det gamla vattenverket avvecklas helt.

Samrådsh

Marstrands vattenverk

Marstrands vattenverk är ett ytvattenverk beläget på Marstrandsön och tar sitt råvatten från Pjäxedammen, Käftedammen och Smörsundsdammen på Koön. Marstrands vattenverk producerar i genomsnitt 3,5 l/s.

Vattenverket producerar små kvantiteter men är dess existens är nödvändigt då det i dagsläget råder begränsad leveranskapacitet ut från Kungälv mot de västra delarna av kommunen. Vattenverkets reningsprocess är det enda i kommunen som i nuläget inte kommer klara de nya lagkrav på maxhalter för per- och polyflourerade alkylsubstanser (PFAS) som införs 1/1 2026. Utredning pågår för att se över råvattnet samt reningsstegen inne i vattenverket. Kommunen har också ett föreläggande om att bygga om reningsprocessen för att minska mängden slam. Verkets fortsatta utformning ska utredas vidare och investeringar behövs inom de kommande åren.

Nu genomförs PFAS-analyser för att kartlägga källan till förhöjt PFAS-värde. För att säkra råvattenvolymen behöver anordningar och konstruktioner i ytvattentäkterna ses över.

För dricksvattenproduktionen på Marstrand finns ett behov av att hitta källan till PFAS- innehållet i vattnet från vattentäkten. Vattentäkten består av dammar på Koön. Vattentäkten omfattas av ett vattenskyddsområde med skyddsföreskrifter från 2017.

Kungälvs kommun har utfört pilotprojekt med syfte att rena PFAS ner till den nivå som krävs i dricksvatten från och med 1 januari 2026. Överskridandet av de kommande gränsvärdena gäller endast PFAS4. För 2023 låg medelvärdet för PFAS4 i utgående vatten från Marstrands vattenverk på 5,61 ng/l där kommande gränsvärde är 4 ng/l.

De första pilotförsöken (NF & kolfilter) för PFAS gav mycket goda resultat. Men reningstekniken installerad i Marstrands vattenverk kommer att kräva mycket stora investeringar och även en kraftig ökning av antalet tunga transporter till och från Marstrandsön och Marstrandsområdet. En ökning av tunga transporter kommer att ske både under installationsfasen samt under drift.

Lysegården vattenverk

Lysegårdens vattenverk är ett grundvattenverk med konstgjord infiltration som tar råvatten från Drypesjön. Lysegården vattenverk producerar drygt 25 l/s som levereras till främst Diseröd. Vattenverket till står för ett värdefullt tillskott gällande vattenleverans inom kommunen vid de tillfällen då intaget vid Kungälvs vattenverk måste stängas. Här pågår arbete med att undersöka om det finns möjlighet till att utöka råvattenuttaget.

Reservoarer för dricksvatten

Kommunen har sju reservoarer på ledningsnätet, byggda mellan år 1939–1977. Dessa finns i Diseröd, Munkegärde, Ytterby, Kode, Kärna, Marstrandsön och på Koön. Av dessa har tornet i Ytterby tidigare varit svårt att fylla upp, men efter ombyggnation av nätet i Kungälv-Ytterby har situationen förbättrats. Reservoaren i Munkegärde har nått sin tekniska livslängd och arbete med att ersätta detta pågår.

Vattentornet i Kärna är för litet för att kunna räcka till vid full utbyggnad av vatten och avlopp till kommunens västra delar. Därför planeras det för ett nytt vattentorn i Lycke. Den är en del av det större infrastrukturpaket som ska möjliggöra storskalig va-utbyggnad mellan Vävra, Tjuvkil och Marstrand.

Samrådshandling

3.2. Ledningsnät

Kommunens ledningsnät började byggas ut på 1950-talet och stora delar av ledningarna börjar närma sig sin tekniska livslängd. Utöver detta är Kungälv en kommun där många bor på landsbygden och där det kan finnas behov av kommunalt vatten och avlopp.

Utbyggnad av ledningsnät kan ske i form av överföringsledningar eller mindre lokala ledningsnät. Detta kan behövas för att öka kapaciteten, öka driftsäkerheten eller för att kunna ansluta helt nya områden. I Kungälv finns stora behov av att bygga ut såväl överföringsledningar som lokalnät över omfattande delar av kommunen. De områden som är utpekade i kommande årens investeringsbudget som utbyggnadsområden är Aröd, Harestads område, Instön, Klåverön, Kovikshamn, samt delar av Tjuvkil. För att kunna göra detta krävs stora investeringar.

Utöver utbyggnation i huvudstråk sker också utbyggnad i närheten av eller inom verksamhetsområde för vatten och avlopp i form av exploateringar. I dagsläget sker de stora utbyggnaderna av den här typen i Kungälv och Ytterby, då bristande kapacitet på va-infrastrukturen utgör en bromskloss för andra tätorters utveckling.

Kastellegården-Vävra (vatten och spill)

Huvudstråket inkluderar att dimensionera upp befintliga ledningssträckor inom centrala Ytterby samt nya överföringsledningar till Vävra. Detta behövs för att försörja bland annat Kode, Aröd samt Stenungsund med dricksvatten. Stråket är i stort sett färdigställt men tillträde till en sträcka på cirka 300 meter på en enskild fastighet saknas. Innan ledningsstråket är färdigställt kan inte vidare etapper i Aröd kopplas på ledningsnätet och inte heller kan leveranser av dricksvatten ske till Stenungsund genom det nya ledningsnätet. Föreläggandet för Aröd säger att kommunalt vatten och avlopp ska vara utbyggt till 31 dec 2025. Stråket kommer också möjliggöra för kommunen att lägga ner Kode avloppsreningsverk.

Kungälvs sjukhus-Hollandsgatan (dricksvatten)

Detta stråk innefattar att dimensionera upp ledningsnätet inne i centrala Kungälv och vilket motverkar de flaskhalsar som finns idag. Ledningarna ska också underlätta ett bättre utnyttjande av befintlig högreservoar i Ytterby.

Vävra-Marstrand (vatten och spill)

Huvudstråket är avgörande för att kunna förse Marstrand med ytterligare kapacitet, hantera föreläggandet på Instön samt kunna bygga ut kommunalt vatten och avlopp till Tjuvkil. Projektet är i projekteringsfas och ska färdigställas innan 2030, då föreläggandet på Instön löper ut. En kapacitetshöjning möjliggör också nedläggandet av Marstrands avloppsreningsverk.

Tega-Harestad (vatten och spill)

Utbyggnaden ska möjliggöra anslutning av föreläggandeområdet Harestad, där det idag finns en problematik med att lokala enskilda avloppsanläggningar riskerar att kontaminera intilliggande dricksvattenbrunnar. Projektering pågår för utbyggnad till delområden Ulvesund, Kornhall, Korseberget och Sjöhed. Detta ska enligt föreläggandet var utfört till senast 31 december 2024. Kommunen har ansökt om förlängning av genomförandet hos länsstyrelsen. Delar av området har i dag dricksvatten som levereras från Göteborg stad.

Samrådshandling

Diseröd-Kungälv (vatten och spill)

Detta är en del av ett större ledningssträcka där vattenleveransen mellan Kungälvs vattenverk och centrala Kungälv ska säkras. Ledningsdragningen innebär också att avloppsvattnet ifrån Diseröd ska pumpas till Ryaverket och Diseröds avloppsreningsverk läggs ner. Detta är möjligt först 2036 när Ryaverkets nya tillstånd har tagits i anspråk och verkets ombyggnation är klar.

De befintliga dricksvattenledningarna från Diseröd till Kungälv behöver förstärkas, då de i dagsläget utgör stora flaskhalsar. I dagsläget är det endast beslutat att delsträckor av sträckorna ska byggas. När hela ledningssträckan för spillvatten finns kan Diseröds avloppsreningsverk avvecklas.

Kommunövergripande samarbeten

Kungälv levererar från och med 2024 dricksvatten till Ale och Stenungsund kommun. Eventuella framtida avtal om nöd- och reservvattenförsörjning i omvänd riktning är något som bör utredas vidare.

Vattenleverans till Ale

Utgångspunkten i avtalet är att Kungälvs kommun ska kunna leverera minst 20 l/s till Ale kommun. I framtiden ska maximalt 40 l/s kunna levereras. Kungälv ska anlägga en ny ledning till Ale och då byggnation ska ske inom vattenskyddsområde är separat MKB beställd för den ledningssträckningen. Projektet är i projekteringsfas men tillfälligt pausad.

Vattenleverans till Stenungsund

I avtalet mellan kommunerna är det reglerat att Kungälv ska leverera minst 20l/s, på sikt (till år 2050) cirka 40 l/s och på lång sikt (till år 2070) cirka 60 l/s.

Full leveranskapacitet kan uppnås när Kungälvs kommun har ledningsrätt på hela överföringslednings sträckan Björkås-Vävra. Nuvarande leverans sker genom befintligt ledningsnät där full leveranskapacitet inte uppnås.

Vattenleverans från Göteborg

I dagsläget har Kungälv behov av dricksvattenleverans från Göteborg till abonnenter i området kring Harestad. Kommunen utreder i pågående projekt för va-utbyggnad inom föreläggandeområdena om vattentillförseln ska fortsätta ske ifrån Göteborg eller inte.

Samrådshandling

3.3. Spillvattenhantering

Kungälv har år 2024 ungefär 37 700 antal spillvattenabonnenter. Kommunen har i dagsläget tre avloppsreningsverk: Kode avloppsreningsverk, Marstrands avloppsreningsverk samt Diseröd avloppsreningsverk.

Den huvudsakliga reningen av spillvatten sker på Ryaverket i Göteborg. På sikt är avsikten att allt spillvatten inom tätbebyggt område i kommunen ska ledas till Ryaverket.

Avloppsreningsverk

Kommunens tre avloppsreningsverk beskrivs översiktligt nedan.

Kode avloppsreningsverk

Reningsverket byggdes 1972 och tar emot och behandlar avloppsvatten från Kode där det bor cirka 1300 invånare. Volymmässigt kan verket behandla maximalt 36 m^3/h. Avloppsreningsverket i Kode renade 2023 ungefär 166 000 m^3 avloppsvatten. Vid höga flöden av avloppsvatten kan bräddning ske. Bräddning är när orenat avloppsvatten leds ut i närliggande vattendrag eller dike (recipient). Recipient är Vallby å, som är klassad som känslig recipient. Utförda studier har visat att Kode avloppsreningsverk har negativ påverkan på Vallby å (VISS, 2025).

Det finns beslut på att avloppsreningsverket ska läggas ner. Detta bland annat på grund av Miljö- och byggnadsnämnden föreläggande som säger att en nedläggning ska ske senast oktober 2023. En förutsättning för att detta ska ske är att ledningsstråket mellan Kastellegården och Vävra är färdigställt. Aröd som helhet kan inte heller kopplas på ledningsnätet innan reningsverket är nedlagt.

När avloppsreningsverket är nedlagt kommer spillvattnet pumpas till Gryaab.

Marstrands avloppsreningsverk

Marstrands avloppsreningsverk, ligger på Koön och byggdes 1977. Det behandlar avloppsvatten från Marstrandsön och Koön. Volymmässigt kan reningsverket behandla maximalt 75 m^3/h. 2023 behandlades cirka 275 000 m^3 avloppsvatten. Vid höga flöden av avloppsvatten kan bräddning ske, avloppsvattnet släpps då ut i Muskeviken.

Marstrands avloppsreningsverk har haft stora problem med ojämn belastning och kommunen har utrett huruvida det är bäst att investera i att bygga om reningsverket eller att lägga ner det. Det är bland annat begränsat med utrymme där verket är placerat och en utökning av reningskapacitet behöver nytt miljötillstånd och kvävereningssteg. Begränsningar i befintlig detaljplan och närhet till vattenskyddsområde påverkar också bedömningen. En förutsättning för att verket ska kunna läggas ner är att ledningsnätet från Marstrand ända ner till Nordre älv är utbyggt. Det krävs också att Ryaverket har tagit sitt nya miljötillstånd i anspråk och att deras utbyggnation är klar. Under åren fram till dess krävs kontinuerligt drift- och underhållsarbete för att upprätthålla verkets funktion.

Diseröds avloppsreningsverk

Diseröds avloppsreningsverk byggdes 1972 och tar emot och behandlar avloppsvatten från Diseröd tätort, Häljeröd och Västra Torp. Volymmässigt kan verket behandla maximalt 41 m^3/h. Avloppsreningsverket i Diseröd renade 2023 cirka 183 00 m^3 avloppsvatten. Vid höga flöden kan bräddning ske. Bräddningen sker då till Välabäcken.

Diseröd avloppsreningsverk ska, liksom övriga avloppsreningsverk i kommunen, på sikt läggas ned. Reningsverket utgör idag en bromskloss för utvecklingen i Diseröd med omnejd. Reningsverket har i befintligt skick nått sin maximala kapacitet. En nedläggning kan dock inte göras innan Ryaverkets

ombyggnad är klar 2036. Under åren fram till dess krävs kontinuerligt drift- och underhållsarbete för att upprätthålla verkets funktion. I dagsläget är inga större investeringar planerade.

Gryaabs anläggning

Gryaab AB (Gryaab) är ett kommunalt aktiebolag som ägs av kommunerna Ale, Göteborg, Härryda, Kungälv, Lerum, Mölndal, Partille och Bollebygd. Bolagets huvuduppgift är att avleda avloppsvatten från kommunerna och vid avloppsreningsverket Ryaverket ta emot och rena avloppsvatten. Gryaab tar omhand och rötar avloppsslammet från egen och extern verksamhet. Det renade avloppsvattnet leds ut till Göta älv och vattenförekomsten Rivö fjord Nord.

Gryaab erhöll i början av 2020 ett nytt miljötillstånd. Tillståndet är tidsbegränsat och gäller till och med den 31 december 2036. Gryaab har för avsikt att ansöka om ett nytt tillstånd för befintlig och utökad verksamhet. I samband med utökad verksamhet behöver markanspråket utökas för att upprätthålla full rening av avloppsvattnet med de skärpta krav som förväntas från myndigheten. Gryaab planerar för att förvärva mark i närområdet för att säkerställa reningen under överskådlig framtid (2037–2070).

Från Kungälvs kommun skickades 2023 cirka 3,4 miljoner m^3 avloppsvatten från tätorterna Kungälv, Ytterby, Kareby och Kärna till Ryaverket. Volymen avloppsvatten från Kungälv motsvarar cirka 3 % av den totala volymen avloppsvatten som Ryaverket tar emot.

Tillskottsvatten

Arbete pågår löpande med spårning av förekomsten av tillskottsvatten i spillvattenledningar, dvs att identifiera de ytor varifrån dagvatten felaktigt avleds till de spillvattenförande ledningarna.

Fortfarande så är det mer än 50 % tillskottsvatten till Kode och Diseröds ARV vilket innebär att arbetet med tillskottsvatten är en stor och långsiktig åtgärd som kommer att behövas under lång tid framöver.

Ett arbete har gjorts med att ta fram skötsel- och ansvarsblad för alla dagvattenanläggningar i Kungälv samt ett egenkontrollprogram. Ansvaret för dagvattenanläggningar är varierande de flesta delas mellan enheterna VA och Trafik Gata Park men även Entreprenad och Renhållningsenheten har ansvar för ett antal dammar.

3.4. Förnyelseplanering

Kommunens ledningar, avloppspumpstationer och övriga anordningar är av varierad ålder och skick. Förnyelse innebär ett utbyte av befintliga ledningar och anläggningar till nya. Det är nödvändigt för att upprätthålla en hållbar förnyelsetakt men hänsyn till taxeutveckling. Men också för att kunna säkerställa leveransen av dricksvatten och ett säkert bortledande av avloppsvatten. Arbete med att digitalisera, renovera, byta ut pumpstationer och övriga anläggningar sker successivt. För mer läsning se kommunens Förnyelseplan (2023) och Riktlinjer för prioritering av förnyelse av va-ledningsnät (KS2019/0860).

Samrådshandling

4. Skyfallspåverkan på den allmänna va-anläggningen

En vattentjänstplan ska innehålla en redogörelse för kommunens bedömning av vilka åtgärder som behöver vidtas för att den allmänna va-anläggningen ska fungera vid en ökad belastning som uppkommer vid ett skyfall. Följande kapitel beskriver resultatet av en första analys.

Begreppet skyfall innebär att extrema mängder nederbörd faller på kort tid. SMHI:s definition av skyfall är nederbörd om minst 50 mm på en timme eller minst 1 mm på en minut.

Dimensionering av dagvattenledningar

I befintliga områden har va-huvudmannen ansvar att se till att dagvattenledningen kan hantera ett tioårsregn, d.v.s. ett regn av en storlek som statistiskt sett återkommer en gång per tio år. Detta innebär i praktiken att hus med källare i lågt liggande områden statiskt sett ska drabbas av översvämning i sin källare max en gång var tionde år. I nya områden ska kraven anpassas efter vilken typ av område det är, enligt branschstandard P110. Det innebär att ett högexploaterat centrumområde ska dimensioneras för ett 30-årsregn, ett tättbebyggt område efter ett 20-årsregn och ett glest villaområde för ett 10-årsregn. Kraven ska dessutom inkludera en klimatfaktor för att ta höjd för alltmer intensiva regnväder.

För alla regn som är mer intensiva än de dimensionerande, kommer dagvattennätet inte att svälja allt regn som faller ner utan det kommer rinna ytledes på marken och samlas i lågpunkter. Det betyder att kommunen genom sin samhällsplanering är ansvarig för att utforma områden så att byggnader inte riskerar att skadas och tillgänglighet till samhällsviktiga funktioner säkras.

De senaste åren har större regnhändelser drabbat Kungälvs kommun vid ett fåtal tillfällen, till exempel år 2014 samt 2023. År 2014 drabbades Kungälv av ett lokalt skyfall och runt ett 80-tal bostäder drabbades då främst av källaröversvämningar.

Metodik för framtagande av skyfallsanalys

För att undersöka risken kopplat till ytledes översvämning av konstruktioner och byggnadsverk, har kommunens skyfallskartering använts. För anläggningar utanför analysernas områden har kartering i Scalgo kompletterat analysen.

För att se indikation på överläckage och påverkan av tillskottssvatten har kommunens miljörapporter och bräddmätningsberäkningar använts.

Ingen hydraulisk modellering ledningsnäten har genomförts.

4.1. Skyfallsanalys för dricksvattenanläggningar

Va-huvudmannen ansvarar för 39 dricksvattenanläggningar av olika slag. Det inkluderar vattenverk och råvattentäkter, ventilkammare samt tryckstegringsstationer. Utöver dessa tillkommer även infiltrationsdammar samt matarbassäng.

Scenarion skyfall

I händelse av ett skyfall är det framför allt ytledes översvämningar som leder till mest påverkan på möjligheten att leverera dricksvatten. Antingen att anläggningen i sig översvämmas, alternativt att tillfartsvägar till anläggningen översvämmas.

Även vattentäkterna kan påverkas vid ett skyfall. Antingen genom att kontaminering sker från närliggande områden eller genom att de höga flödena rör upp gammalt sediment i täkterna.

Samrådshandling

Vid översvämning och stora flöden ökar risken för skred och erosion. Kungälvs kommun har flera skredkänsliga områden som skulle kunna påverkas. Vid skred finns det risk att anläggningarna påverkas och skadas.

Konsekvenser för dricksvattenanläggningarna

Enligt kommunens skyfalls- och översvämningskartering finns det en risk att några av anläggningarna och tillfartsvägarna till de olika anläggningarna översvämmas. Detta skulle kunna innebära svårigheter att ta sig till anläggningarna och vilket kan påverka möjligheten att styra reningsprocesserna och leveransen av vatten.

Vid kontaminering av råvattnet påverkas reningsprocessen på reningsanläggningarna. Det kan innebära att större mängder av kemikalier krävs samt att reningstiden förlängs. Vid allvarlig kontaminering av råvattnet kan intaget till vattenverket behöva stängas. Detta skulle leda till att en begränsad volym vatten kan renas och levereras.

Vid skred finns det risk att anläggningarna skadas i sådan utsträckning att de inte kan fylla sin funktion alls.

Även tillfartsvägar till tryckstegringsstationer riskerar att översvämmas. Skulle en driftstörning uppstå i en tryckstegringsstation skulle möjligheterna att enkelt lösa problemet, minska. Detta skulle innebära att leverans av dricksvatten genom ledningsnätet för de områden som är beroende av tryckstegring påverkas genom minskat vattentryck, men det skulle inte innebära totalt leveransbortfall.

Möjliga åtgärder

En första åtgärd kan vara att förfina skyfallsanalysen för de anläggningar som idag riskerar att bli ytledes översvämmade vid ett skyfall. Detta för att kunna säkerställa vilken typ av hot översvämningen orsakar och därefter bestämma omfattningen av åtgärden.

För redan befintliga anläggningar med lång kvarvarande teknisk livslängd, är troligtvis avledande och invallande åtgärder det som är den mest troliga lösningen.

Vid nyanläggning eller reinvestering av anläggningar behöver placering och höjdsättning säkerställas. Kommunen behöver säkerställa framkomligheten på tillfartsvägarna, så att vattnet leds bort mot designerade översvämningsytor eller dit vatten kan tillåtas bli stående.

Det är också möjligt att överväga att skredsäkra speciellt viktiga anläggningar såsom vattenverk och tryckstegringsstationer.

4.2. Skyfallsanalys för spillvattenanläggningar

Va-huvudmannen ansvarar för runt 85 spillvattenanläggningar i form av avloppsreningsverk och pumpstationer. Dessa spillvattenanläggningar är i Kungälv sammankopplade genom 222 km ledningsnät spillvattenledningar.

Scenarion skyfall

Det finns risk att pumpstationer och reningsanläggningar översvämmas eller att utrustningen slås ut, då de ofta ligger i systemets lågpunkt och nära vattendrag. Anläggningarna ligger ofta också så att åtkomst till dessa försvåras eller förhindras helt.

I händelse av ett skyfall är det också in- och överläckage av dag-, drän- och grundvatten som leder till stor påverkan på de olika spillvattenanläggningarna. Det är även vanligt med felkopplingar. Vilket är när dagvatten felaktigt är kopplat till spillvattennät.

Samrådshandling

Ingen hydraulisk modellering för spillvattennätet har genomförts.

Konsekvenser för spillvattenanläggningen vid skyfall

Vid skyfall ökar mängden vatten i spillvattenledningar markant vilket dels kan leda till bakfall och översvämning inom enskilda fastigheter dels, till överbelastning och bräddning i pumpstationer och avloppsreningsverken. Det påverkar även avloppsreningsverkens förmåga att fördröja samt rena avloppsvatten.

Bräddning innebär att orenat, eller delvis renat, avloppsvatten släpps ut i närliggande vattendrag. Detta sker i områden där dagvattensystem saknas samt inom områden med eftersatta ledningar eller felkopplingar som tar in mycket tillskottsvatten.

Marstrands avloppsreningsverk bräddar vid inflöde högre än 120 m^3/h i mer än 5 minuter. Diseröds avloppsreningsverk är byggt att ta emot 120 m^3/h, men blir flödet högre än 82 m^3/h så leds resterande flöde till flockningsbassängen. Kode avloppsreningsverk kan ta emot 72 m^3/h.

17 av kommunens 75 avloppspumpstationer har identifierats ha brister och/eller svårigheter att hantera inkommande spillvatten redan vid kraftigare regn och för några av dem finns sedan tidigare framtagna föreslagna åtgärder och tidsplan för åtgärd.

33 av kommunens 75 pumpstationer har identifierats att påverkas av ytledes översvämning vid skyfall eller höga nivåer i hav eller älv. Det planeras i dagsläget åtgärder för två av dessa pumpstationer.

Möjliga åtgärder

En första åtgärd kan vara att förfina skyfallsanalysen för de anläggningar som idag riskerar att bli ytledes översvämmade vid ett skyfall. Detta för att kunna säkerställa vilken typ av hot översvämningen orsakar och därefter bestämma omfattningen av åtgärden.

För redan befintliga anläggningar med lång kvarvarande teknisk livslängd, är troligtvis avledande och invallande åtgärder det som är den mest troliga lösningen. Även att kontinuerligt se över och underhålla de bakventiler som sitter på pumpstationernas bräddledning. Detta så att den effektivt förhindrar inläckage från närliggande vattendrag vid höga flöden. Idag finns det två pumpstationer som ligger för lågt i förhållande till vattendrag. Åtgärder för att höja pumpstationerna är inplanerade.

Vid nyanläggning eller reinvestering av anläggningar behöver placering och höjdsättning säkerställas. Kommunen behöver säkerställa framkomligheten på tillfartsvägarna, så att vattnet leds bort mot designerade översvämningsytor eller dit vatten kan tillåtas bli stående.

Ett fortsatt systematiskt arbete med att kontinuerligt underhålla anläggningarna och ledningsnätet samt ställa krav på att anslutna privata anläggningar är rätt kopplade, är det viktigaste för att minska inläckage och tillskottsvatten.

Samrådshandling

4.3. Skyfallsanalys för dagvattenanläggningar

Va-huvudmannen ansvarar för 22 dagvattenanläggningar. De utgörs av fördröjningsdammar, reningsdammar, svackdiken, översvämningsytor samt kassettmagasin.

Scenarion skyfall

Överbelastning av ledningsnätets kapacitet och översvämning av öppna dagvattenanläggningar är de två scenarion som har undersökts översiktligt.

Även skred, som ibland kan ske till följd av stora skyfall och översvämningar, kan påverka anläggningens funktion.

Konsekvenser för dagvattenanläggningen vid skyfall

Vid ett skyfall kommer vattnet främst avledas ytledes eftersom dagvattenanordningar och ledningsnät inte är utformade för att kunna omhänderta och avleda så stora regnmängder.

Vid regn som är större än vad anläggningarnas kapacitet, påverkar dess förmåga att fördröja samt att rena vattnet. Detta kan leda till problem nedströms i form av ytterligare översvämningar, skred, samt att orenat vatten släpps ut i vattendragen eller havet.

Generellt placeras anläggningar nedströms avrinningsområdet och är den naturliga samlingspunkten för områdets avrinning. Det är med fördel där stora regnmängder bör samlas innan vidare avledning.

Vid skred finns det risk att anläggningar fylls igen av massorna alternativt att vallar och liknande konstruktioner skadas. Detta kan påverka anläggningarnas funktion både vad gäller rening och fördröjning.

Alla anläggningar påverkas i varierad grad. Fem anläggningar riskerar att översvämmas med mer än 1 m vatten.

Möjliga åtgärder

En första åtgärd kan vara att förfina skyfallsanalysen för de anläggningar som idag riskerar att bli ytledes översvämmade vid ett skyfall.

För vissa anläggningar kan rätt lösning vara att anlägga fler dagvattenanläggningar samt återställa våtmarker uppströms. Att jobba med höjdsättning för att leda vattnet till lämpliga ytor kan också vara en del av lösningen.

Fortsatt systematiskt underhållsarbete med underhåll av anläggningarna och ledningsnätet kan mildra konsekvenserna vid ett skyfall.

Markavvattningsföretag behöver också hålla vattendrag och diken rensade och kulvertar behöver dimensioneras för ökade flöden. Innan åtgärder utförs bör en kostnadsnyttoanalys genomföras för att säkerställa att rätt investeringar genomförs.

En möjlig åtgärd för kommunen kan också vara att ta fram en strukturplan för skyfall. Planen kan peka ut de ytor, leder och andra åtgärder som behövs för att kunna avleda ett skyfall på ett säkrare sätt.

Samrådshandling

5. Va-planområden och va-utbyggnadsplan

Kommunens va-utbyggnadsplan har tidigare varit en separat del i Kungälvs VA-plan men ersätts nu med detta kapitel och bilaga 1 och 2 i denna vattentjänstplan.

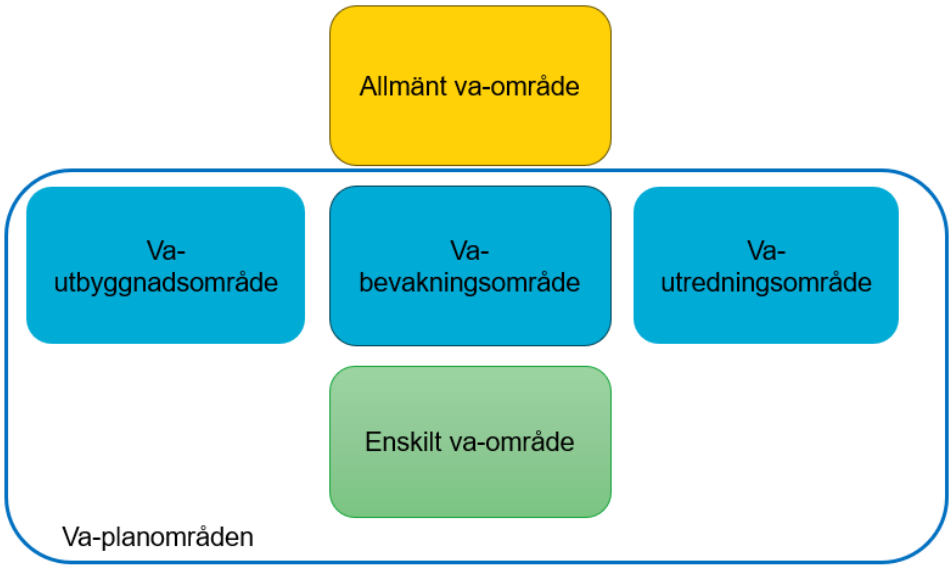
I Kungälv kommun är bebyggelsen samlad i tätorterna men även fördelad över stora delar av landsbygden. I kustområdena är det ofta svårt att lösa vattenförsörjningen lokalt, oavsett om det är i form av enskilda brunnar eller genom samfälligheter. Detta beror på att grundvattentillgången är låg och det finns risk för saltvatteninträngning eller påverkan av relikt saltvatten. Det kan också vara olämpligt med enskilda lösningar på grund av att det är närhet till känsliga vattendrag, stora kluster av bebyggelse, eller omvandling från fritidsboenden till året runt-boenden.

5.1. Olika typer av va-områden

För att skapa en tydlig grund för arbetet och kommunikation om va-försörjningen i kommunen behövs enhetliga och tydliga begrepp. Detta är angeläget såväl internt i kommunens organisation som i dialog med medborgarna.

Begreppen som anges nedan är en vidareutveckling av den indelning som görs av Havs- och vattenmyndigheten i ”*Vägledning för kommunal VA-planering*” (Havs- och vattenmyndigheten, 2014).

Förhållandet mellan de olika va-områdena illustreras i Figur 4.

Figur 4. Olika typer av va-område.

Ytterligheterna i begreppen är allmänt va-område, vilket principiellt motsvarar verksamhetsområden för kommunalt vatten och avlopp, och enskilt va-område, vilket innebär att enskilt huvudmannaskap kommer att vara aktuellt även i framtiden.

Däremellan ligger begreppen va-utbyggnadsområde, va-utredningsområde och va-bevakningsområde. Förklaring av dessa begrepp ges i följande kapitel.

5.2. Beskrivning av de olika va-områdeskategorierna

Följande kapitel ger en beskrivning av vad de olika områdeskategorierna innebär.

Allmänt va-område

Område som har allmän va-försörjning och där det finns ett kommunalt verksamhetsområde för vatten och spillvatten. I vissa allmänna va-områden finns även verksamhetsområde för dagvatten. Det finns även i undantagsfall verksamhetsområden för bara vatten eller spillvatten.

Inom verksamhetsområdet är kommunen huvudman för de allmänna va-anläggningarna och därmed ansvarig för att dessa fungerar.

I Kungälv är det va-verksamheten som ansvarar för att försörjningen av vatten och omhändertagandet av spillvatten och dagvatten fungerar tillfredsställande inom allmänt va-område.

Va-utbyggnadsområde

Va-utbyggnadsområde är ett område som idag har enskild va-försörjning, men där behovsanalysen visar att det bör anslutas till allmän va-försörjning och införlivas i kommunens allmänna va-område som verksamhetsområde. Detta behövs med hänsyn till människors hälsa och miljön.

Även områden som idag har anslutning till kommunalt vatten och avlopp via avtal (föreningar eller enskilda fastigheter) kan klassificeras som ett va-utbyggnadsområde.

Va-utredningsområde

Område som idag har enskild va-försörjning och som kan ha behov av en förändrad va-lösning.

Utredningar behöver genomföras för att visa vilken form av va-försörjning som är mest lämplig. Förändringen av va-lösningen kan utgöras av:

- förbättrade enskilda anläggningar, antingen för en eller flera fastigheter,
- gemensam anslutning till allmän va-försörjning via avtal
- eller införlivning i kommunalt verksamhetsområde för allmän va-försörjning

Va-utredningsområde är ett temporärt tillstånd. Då utredningen är utförd bör beslut fattas om att klassificera området som va-utbyggnadsområde, va-bevakningsområde eller enskilt va-område.

Även områden som idag har anslutning till kommunalt vatten och avlopp via avtal (föreningar eller enskilda fastigheter) kan klassificeras som ett va-utredningsområde.

Det är varje fastighetsägares ansvar att se till att försörjningen av vatten och omhändertagandet av spillvatten och dagvatten fungerar tillfredsställande så länge va-försörjningen är enskild.

Va-bevakningsområde

Område som idag har enskild va-försörjning och som kan fortsätta att ha det så länge förutsättningarna inte förändras.

Området behöver bevakas ifall till exempel bebyggelsetrycket ökar eller om förutsättningarna för de enskilda anläggningarna försämras. Bevakningen syftar till att följa om behovet av en förändrad va-försörjning ändras över tid och i så fall mer effektivt kunna fatta beslut om åtgärd.

Även sådana områden som idag har anslutning till kommunalt vatten och avlopp via avtal (föreningar eller enskilda fastigheter) kan klassas som ett va-bevakningsområde.

Samrådshandling

I va-bevakningsområden är det varje fastighetsägare, förening eller samfällighets ansvar att se till att försörjningen av vatten och omhändertagandet av spillvatten och dagvatten fungerar tillfredsställande.

Enskilt va-område

Område med förutsättningar att lösa va-försörjningen med enskilt vatten och avlopp. Förutsättningarna är att det kan ske på ett godtagbart och tillfredsställande sätt även inom överskådlig framtid, förutsatt att förhållandena inte ändras markant.

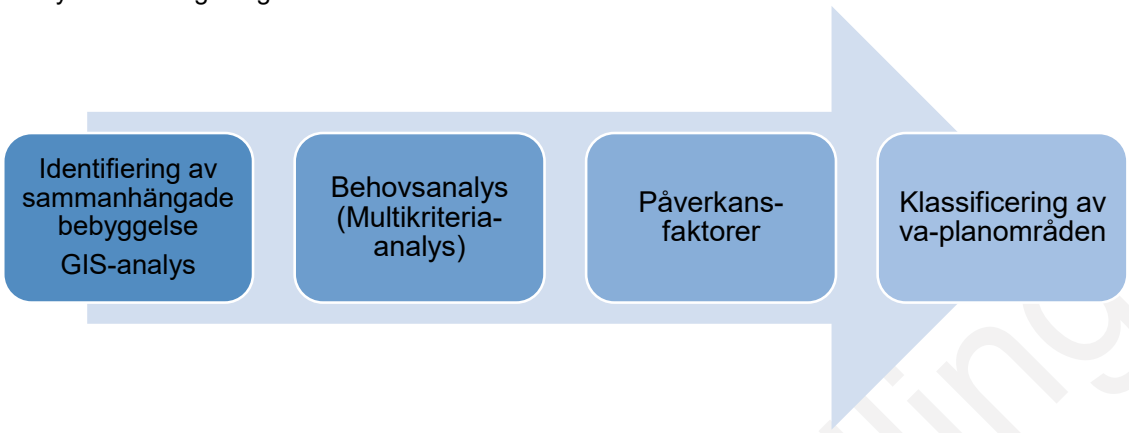
Området är inte heller sådant att kommunen behöver ha någon extra bevakning av områdets utveckling med hänsyn till va-försörjningen.

För att en enskild anläggning ska godtas måste det finnas förutsättningar för detta. Kravet för en enskild anläggning är att den ska ge ett godtagbart skydd utifrån lokala förhållandena och bedömningen görs utifrån behovet av skydd för människors hälsa och miljön.

Samrådshandling

5.3. Metodik för klassificering och bedömning av va-planområden

För att uppnå en transparent och tydlig klassificering av alla va-planområden i kommunen görs en analys i flera steg enligt **Fel! Hittar inte referenskälla.**.

Figur 5. Metodik för att ta fram va-planområdens klassificering.

Det första steget är en GIS-analys, där områden som uppfyller kravet om minst 20 bostäder med maximalt 150 m mellan husen tas fram. Utvalda områden har fått ett områdesnummer och ett namn och benämns som va-planområden. Bebyggelse som inte uppfyller detta krav har inte analyserats vidare.

Därefter har behovsanalysen genomförts. Det innebär att respektive område analyserats med avseende på följande behovsparametrar:

- antal fastigheter,
- antal helårsboende,
- bebyggelsetryck,
- förutsättningar för enskilt avlopp och recipientens känslighet (miljö),
- dricksvattenförekomsterna i områdets vattenmängd och vattenkvalitet (hälsa)
- samt huruvida det finns en existerande enskild va-förening i området i dagsläget.

Resultatet av behovsanalysen visar en översiktlig bedömning och en objektiv värdering av förutsättningarna inom respektive område och är ett underlag för den slutliga klassningen av området.

Innan klassningen tittar man på följande påverkansfaktorer:

- Avtalsanslutning och gemensamma va-anläggningar
- Geografiskt läge
- Tekniska förutsättningar
- Politiska beslut
- Föreläggande från Länsstyrelsen

Påverkansfaktorer utgörs av aspekter som, utöver de grundläggande behoven och möjligheter som finns inom varje område, har betydelse för såväl klassificering av va-planområden som prioriteringsordning och tidplan för va-utbyggnad.

Samrådshandling

Därefter delas de olika va-planområdena i de fyra olika typerna av kategorier:

- va-utbyggnadsområde
- va-utredningsområde
- va-bevakningsområde
- enskilt va-område

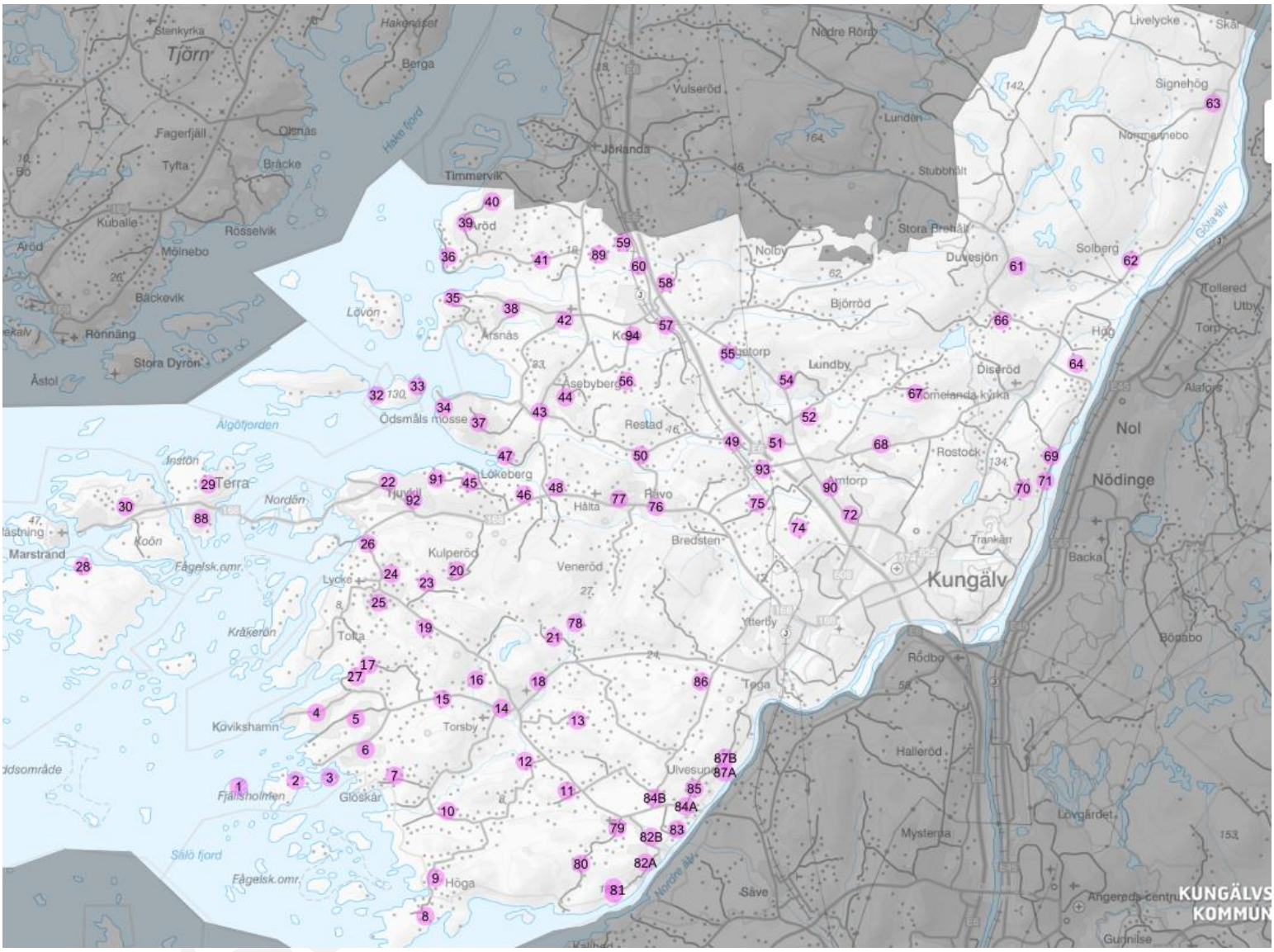
Viktigt att känna till är att områdets geografiska utbredning som redovisas i vattentjänstplanen inte behöver motsvara ett framtida verksamhetsområde. Den exakta omfattningen av verksamhetsområdet utreds i ett senare skede.

För en mer detaljerad beskrivning av metoden och bedömningskriterierna läs *Bilaga 1 Modell – behovsbedömning av förändrad va-försörjning.*

Samrådshandling

5.4. Redovisning av klassificeringsresultat

De va-planområden områden där bebyggelsestrukturen är sådan att det kan finnas grund för tillämpning av LAV § 6 har identifierats. Dessa är redovisade på kartan i

Figur 6. Alla va-planområden med redovisad bedömning finns i Bilaga 2.

Figur 6. Visar alla identifierade va-planområden med sitt områdesnummer.

I Tabell 1 visas alla va-planområden med områdesnummer och benämning.

Tabell 1. Områden som är identifierade som va-planområden, med benämning och områdesnummer.

Nr	Namn	Nr	Namn	Nr	Namn
1	Brunskär	**32**	Brattön Västra	**63**	Norrmannebo
2	Fjällsholmen	**33**	Brattön Östra	**64**	Hög
3	Lilla Fjellsholmen	**34**	Rörtången	**66**	Stenhålt
4	Kovikshamn	**35**	Årsnäs	**67**	Källeröd
5	Sjöhåla södra	**36**	Aröd Södra	**68**	Grokareby
6	Brunnefjäll	**37**	Ödsmåls mosse	**69**	Dösebacka
7	Glöskär	**38**	Vallby	**70**	Marieberg
8	Överön	**39**	Aröd Mellersta	**71**	Timmervik
9	Vråkärr	**40**	Aröd Norra	**72**	Solbräcke
10	Glose	**41**	Prästbol	**74**	Vegestorp
11	Flateby	**42**	Solberga	**75**	Bollestad
12	Hermansby	**43**	Ödsmåls by	**76**	Lilla Risby
13	Lefstad	**44**	Åsebyberg	**77**	Stora Risby
14	Torsby	**45**	Lökeberg	**78**	Staby
15	Torsby-Bräcke	**46**	Kvarnekullen	**79**	Kyrkeby
16	Råckeröd	**47**	Skåra	**80**	Västra Röd
17	Holm	**48**	Vävra	**81**	Korseberget
18	Skårsäng	**49**	Skårby	**82**	Nereby
19	Stora Ryr	**50**	Restad	**83**	Hammar
20	Kulperöd	**51**	Kareby Kyrkväg	**84**	Kornhall
21	Runneröd	**52**	Hanekullen	**85**	Östra Röd
22	Tjuvkil Västra	**54**	Lundby	**86**	Hältorp
23	Gunneröd	**55**	Ingetorp	**87**	Ulvesund
24	Lycke	**56**	Jägersberg	**88**	Instön Södra
25	Bremnäs	**57**	Halltorp	**89**	Adolfsberg
26	Kristiansborg	**58**	Hammarberg	**90**	Arntorp
27	Sjöhåla norra	**59**	Högsberg	**91**	Mossvägen västra
28	Klåverön	**60**	Hammarhöjden	**92**	Tjuvkil Östra
29	Instön norra	**61**	Duvesjön	**93**	Skårby station
30	Marielundsvägen	**62**	Solberg	**94**	Lilla Halltorp

Samrådshandling

Resultatet av klassningen av va-planområdena blev:

- 23 va-utbyggnadsområden varav 12 områden kommer att planeras in i investeringsbudget efter 2032.
- 37 va-utredningsområden
- 28 va-bevakningsområden
- 3 enskilt va-område

I följande kapitel presenteras resultatet i tabellform. Skalan för områdets bedömda behov går från 0–10 och är ingen rangordning. Att områden med samma behovspoäng klassats olika kan beror på att till exempel dricksvattenkapacitet och dricksvattenkvalitet viktats högt i klassificeringen. Hög poäng betyder stort behov av kommunalt vatten och avlopp.

Klassade va-utbyggnadsområden

Följande områden är utpekade som va-utbyggnadsområden. Områdena är uppdelade i två olika tabeller. Tabell 2 visar de utbyggnadsområden som kommunen planerar utbyggnation fram till 2032. Tabell 3 visar de områden också är identifierade som utbyggnadsområden, men där utbyggnation kommer att ske efter 2032. De områdena har ännu inte någon beslutad tid för genomförande.

Områdena i Tabell 2 presenteras i nummerordning utifrån områdesnummer i kartan och inte som prioritering för utbyggnation i tid. Utförandet i tid för utbyggnation är beslutade i respektive föreläggande. Mer information om projekten och deras utförande finns att läsa på respektive projekthemsida (www.kungalv.se).

Tabell 2. Visar kommunens utbyggnadsplan för 2025 – 2032. Kolumnen för datum visar det datum som utbyggnation behöver vara färdigställt, enligt föreläggande ifrån Länsstyrelsen.

Områdes-nummer	Namn	Behovspoäng	Datum
4	Kovikshamn	10,0	31 dec 2030
22	Tjuvkil västra	10,0	
28	Klåverön	8,0	31 dec 2028
29	Instön norra (vatten)	10,0	31 dec 2030
36	Aröd södra	8,0	31 dec 2025
39	Aröd mellersta	7,0	31 dec 2025
40	Aröd norra	9,0	31 dec 2025
81A	Korseberget	10,0	31 dec 2031
82A	Nereby	8,0	31 dec 2031
84A	Kornhall	7,5	31 dec 2029
87A	Ulvesund	9,0	31 dec 2027

Områdena i Tabell 3 presenteras i prioriteringsordning för utbyggnation utifrån behovspoäng. I nuläget är inte områdena tidsbestämda. Den planeringen är ännu inte utförd och kommer därmed att redovisas i nästa uppdatering av denna plan. Utbyggnation av områden i Tabell 3 planeras att ske efter 2032.

Samrådshandling

Tabell 3. Visar de områden som är klassificerade som utbyggnadsområde men som utbyggnation planeras till efter 2032. Visas i prioriteringsordning för utbyggnation med hänsyn till behovspoäng. Kolumnen för datum visar det datum som utbyggnation behöver vara färdigställt, enligt föreläggande ifrån Länsstyrelsen.

Områdes-nummer	Namn	Behovspoäng	Datum
29	Instön norra (spillvatten)	10,0	31 dec 2036
92	Tjuvkil östra	10,0	
34	Rörtången	10,0	
81B	Korseberget	10,0	
5	Sjöhåla södra	9,0	
37	Ödsmåls mosse	9,0	
87B	Ulvesund	9,0	
44	Åsebyberg	8,0	
6	Brunnefjäll	8,0	
82B	Nereby	8,0	
48	Vävra	7,5	
33	Brattön östra	7,5	
84B	Kornhall	7,5	
91	Mossvägen västra	7,0	
45	Lökeberg	7,0	
20	Kulperöd	7,0	

När ett område har kategoriserats till va-utbyggnadsområde påbörjar kommunen ett arbete med att identifiera vilka tekniska förutsättningar de olika områdena har, vilka vattentjänster som är aktuella och vilka fastigheter som ska ingå i verksamhetsområdet. Arbetet leder fram till beslut om verksamhetsområde samt en prioriteringsordning och en tidsplan för utbyggnad.

Samrådshandling

Klassade va-utredningsområden

Följande områden har klassats som va-utredningsområden. Det innebär att områdets framtida vatten- och avloppsförsörjning behöver utredas ytterligare.

Områdes-nummer	Namn	Behovs-poäng	Områdes-nummer	Namn	Behovspoäng
9	Vråkärr	*7,0*	**85**	Östra Röd	*5,5*
15	Torsby-Bräcke	*4,5*	**86**	Hältorp	*5,0*
16	Råckeröd	*4,5*	**89**	Adolfsberg	4,5
17	Holm	*5,0*	**93**	Skårby station	*4,5*
24	Lycke	*8,0*			
25	Bremnäs	*6,5*			
27	Sjöhåla Norra	*5,0*			
32	Brattön västra	6,0			
35	Årsnäs	*5,0*			
38	Vallby	*4,5*			
41	Prästbol	*4,0*			
42	Solberga	*4,0*			
43	Ödsmåls by	*5,0*			
46	Kvarnekullen	*4,5*			
47	Skåra	*5,5*			
49	Skårby	4,5			
50	Restad	*5,0*			
52	Hanekullen	*4,0*			
54	Lundby	*5,5*			
55	Ingetorp	*5,0*			
57	Halltorp	*4,5*			
59	Högsberg	5,0			
62	Solberg	*5,0*			
63	Norrmannebo	*5,0*			
66	Stenhålt	*4,0*			
68	Grokareby	*4,5*			
72	Solbräcke	*3,0*			
74	Vegestorp	*4,5*			
76	Lilla Risby	*4,0*			
77	Stora Risby	*5,0*			
79	Kyrkeby	*5,5*			
80	Västra Röd	*5,5*			
83	Hammar	*5,5*			

samrådshandling

Klassade bevakningsområden

Följande områden har klassats som bevakningsområde. Det innebär att nuvarande vatten- och avlopps-lösning tillsvidare kvarstår.

Områdes-nummer	Namn	Behovspoäng
1	Brunskär	*7,0*
2	Fjällsholmen	*6,0*
3	Lilla Fjellsholmen	*8,0*
7	Glöskär	*5,5*
8	Överön	*5,0*
10	Glose	*4,5*
11	Flateby	*5,0*
12	Hermansby	*4,0*
13	Lefstad	*5,0*
14	Torsby	*6,0*
18	Skårsäng	*7,0*
19	Stora Ryr	*5,0*
21	Runneröd	*4,0*
23	Gunneröd	*3,0*
26	Kristiansborg	*4,5*
30	Marielundsvägen	*7,0*
56	Jägersberg	*3,5*
60	Hammarhöjden	*2,5*
61	Duvesjön	*9,0*
67	Källeröd	*2,5*
69	Dösebacka	*3,0*
70	Marieberg	*3,5*
71	Timmervik	*3,5*
75	Bollestad	*3,5*
78	Staby	*4,5*
88	Instön södra	*10*
90	Arntorp	*4,0*
94	Lilla Halltorp	*1,5*

Samrådshandling

Enskilda va-områden

Följande områden har klassats som fortsatt enskilda va-områden. Det innebär att området kan försörjas med enskild anläggning.

Områdes-nummer	Namn	Behovspoäng
51	Kareby Kyrkväg	*Behov: 1,5*
58	Hammarberg	*Behov: 1,5*
64	Hög	*Behov:1,5*

Samrådshandling

6. Miljöbedömning för Kungälvs vattentjänstplan.

Vid framtagandet av vattentjänstplan behöver kommunen undersöka om planen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Det vill säga, undersöka om en strategisk miljöbedömning behöver utföras i enlighet med 6 kap miljöbalken och miljöbedömningsförordningen (2017:966).

Planer, program eller en ändring som kan komma att omfatta en verksamhet eller åtgärd som kan påverka ett Natura 2000-område (positivt eller negativt) och som därmed kan kräva tillstånd enligt 7 kap. 28 a § i miljöbalken, ska alltid antas medföra en betydande miljöpåverkan.

Vattentjänstplanen beskriver åtgärder över stora delar av kommunen. Flera av de utpekade va-utbyggnadsområdena ligger inom eller i anslutning till Natura 2000-område, naturreservat eller riksintresse för naturvård. Nödvändiga åtgärder inom dessa områden vid utbyggnation av va-ledningsnätet, skulle därmed kunna kräva tillstånd enligt 7 kap 28a§ miljöbalken.

Under framtagandet av vattentjänstplanen och dess utbyggnadsområden har kommunen sett att befintlig miljölagstiftning gör det aktuellt att anta att planen innebär betydande miljöpåverkan. Men ställer sig dock tveksam till om det var intentionen med de nya tilläggen i Lag (2006:412) om allmänna vattentjänster (LAV).

Vattentjänstplanen är ett dokument av strategisk karaktär som översiktligt redovisar olika behov och åtgärder. Planen fastslår däremot inte hur åtgärderna ska lösas, vilka tekniska lösningar eller marksanspråk som behövs. Detta utreds alltid i efterkommande projektprocess.

Eftersom inte detaljer rörande utpekade åtgärder finns och att beslut om fastställande av vattentjänstplanen inte är bindande, bedöms kravet på undersökning av strategisk miljöbedömning och efterföljande MKB som opåkallad och inte relevant att utföra. De detaljer som bör ingå i en MKB finns inte tillgängliga för bedömning vilket gör det svårt att bedöma omfattningen av miljöpåverkan. Detta är lämpligare att utreda närmre inom projektprocessen.

För att åtgärderna i planen ska genomföras krävs att varje enskilt projekt får ett politiskt beslut om startbesked för investering alternativt beslut om verksamhetsbudget. Först då börjar utredning om teknisk lösning och eventuella markanspråk.

Det är inom varje projekt som kommunen säkerställer, att erforderlig miljöhänsyn tas och att aktuell lagstiftning följs. Flera av åtgärderna kräver också separat miljöprövning som i sig säkerställer att korrekt miljöhänsyn tas, både under genomförandeskedet och när anläggningen är i drift.

En undersökning om betydande miljöpåverkan har tagit fram. Den redovisas i Bilaga 3 Miljöbedömningen är anpassad efter planens övergripande karaktär.

Med anledning av ovanstående och genomförd undersökning om betydande miljöpåverkan, gör kommunen bedömningen att vattentjänstplanen inte medför en betydande miljöpåverkan.

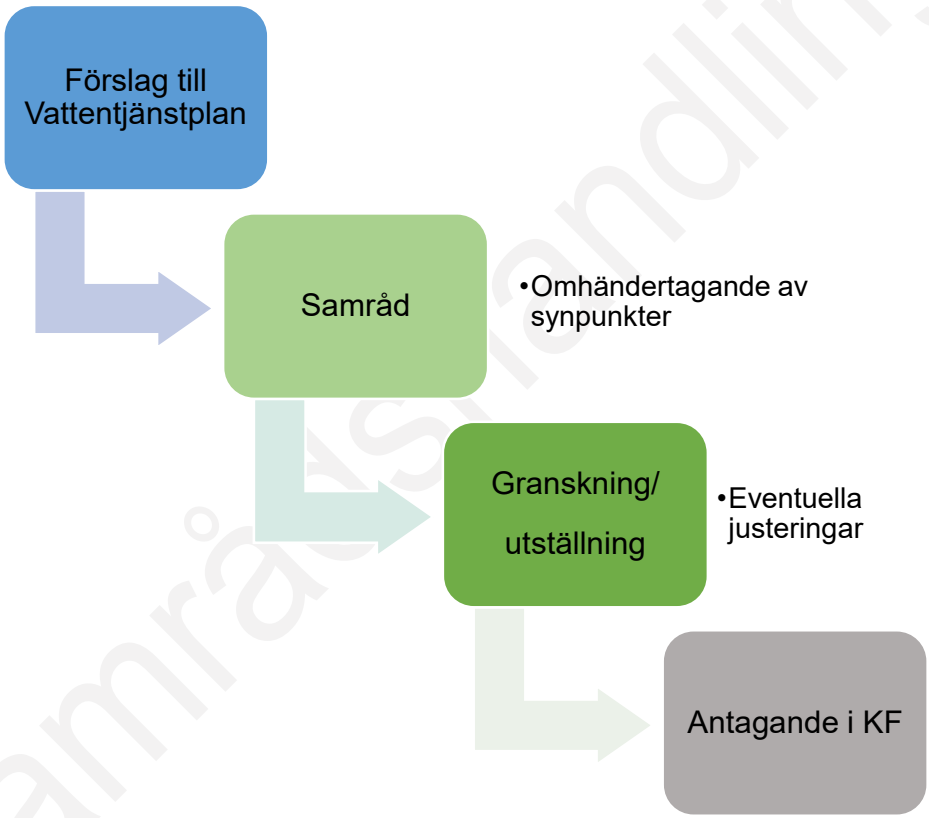
Samrådshandling

7. Samråd och antagande

Vattentjänstplanen ska samrådas med de fastighetsägare och myndigheter som kan antas ha ett väsentligt intresse av planen.

Synpunkter som kommer in under samrådstiden ska sammanställas, bedömas och därefter kommenteras i en samrådsredogörelse. De synpunkter som bedöms som relevanta kommer att arbetas in i vattentjänstplanen.

Därefter kommer det reviderade förslaget ställa ut under minst fyra veckor. Efter utställning och ytterligare eventuella revideringar antas vattentjänstplanen av kommunfullmäktige. Det är bara beslutet att anta planen som vinner laga kraft. Innehållet i vattentjänstplanen blir därför aldrig juridiskt bindande.

Samrådshandling

Referenser

BERGAB. (2002). *Kungälvs Kustzon, Undersökning av grundvattentillgång - Slutrapport.* Göteborg: BERGAB.

Havs- och vattenmyndigheten. (2014). *Vägledning för kommunal VA-planering.* Göteborg: Björn Risinger.

Regeringen. (01 2023). *Lag om allmänna vattentjänster.* Hämtat från https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/lag-2006412-om-allmanna-vattentjanster_sfs-2006-412

VISS. (den 24 06 2025). Hämtat från VISS Vatteninformationssystem Sverige: https://viss.lansstyrelsen.se/

Samrådshandling

KUNGÄLVS KOMMUN

Vattentjänstplan

BILAGA 1

Modell – Behovsbedömning av förändrad va-försörjning

KUNGÄLVS KOMMUN

Behovsbedömning av förändrad va-försörjning

För att kommunens ska kunna prioritera och identifiera vilka områden som har ett behov av en förändrad va-försörjning har en bedömningsmodell (multikriterieanalys) använts. Bedömningsmodellen har tagits fram av konsultföretaget Sweco och är samma modell som kommunen använt när den föregående va-utbyggnadsplanen togs fram. Modellen baseras på Havs och vattenmyndigheten ”*Vägledning för kommunal VA-planering (2014)”.* Modellen har uppdaterats och anpassats till de förändringar som skett i lagstiftningen.

De områden som utgör va-planområden bedöms med avseende på flera kriterier som tillsammans bildar områdets ”*behov av en förändrad vattenförsörjning eller avloppshantering*”.

Bedömningsmodellen ger områdena en total behovspoäng, vilket indikerar vilket behov området har. En poäng på 6,9 eller högre indikerar ett stort behov.

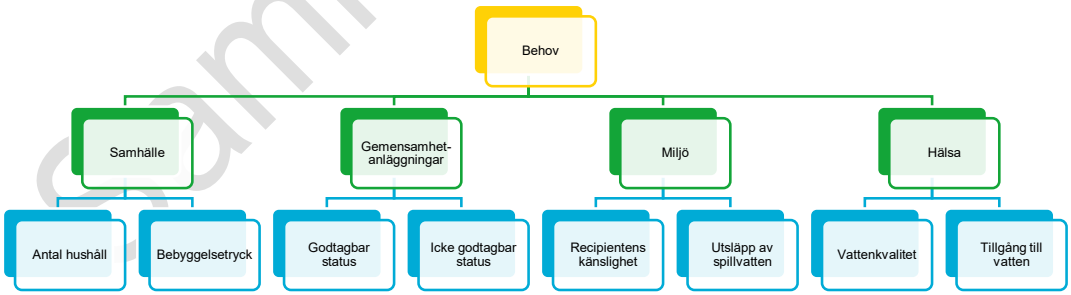
Poängen ger en grund för prioritering av anslutning till allmän va-försörjning eller andra förbättrande åtgärder. Innan slutlig klassificering av området tittar man också på ett antal olika påverkansfaktorer som kan avgöra områdets klassificering.

Modellens uppbyggnad

De faktorer som bygger upp ”behovet” för en allmän va-hantering är samhälle, miljö samt människors hälsa.

I bedömningen av områdets behov ska också särskild hänsyn tas till förutsättningarna att tillgodose behovet av en vattentjänst genom en enskild anläggning. Förutsatt att lösningen kan godtas med hänsyn till skyddet för människors hälsa och miljön.
Behovsfaktorerna och dess kriterier ses i Figur 1.

samrådshandling

Figur 1. Analysens olika bedömningsfaktorer och dess behovskriterier.

För varje område som analyseras bedöms åtta kriterier kopplat till de fyra kategorierna, samhälle, miljö, hälsa och gemensamhetsanläggningar.

Bedömningen använder en tregradig- eller fyrgradig skala (+, ++, +++ alternativ 0, 1, 2, 3) som motsvarar omfattningen, känsligheten eller liknande kopplat till det specifika kriteriet som studeras.
Baserat på de bedömda kriterierna beräknas prioriteringspoängen och det är möjligt att se hur de olika viktningarna påverkar den slutgiltiga prioriteringsordningen mellan områdena.
Modellen är uppbyggd i Excel och i
Figur 2 visas exempel på den information som anges för respektive område.

Grundinformation			Samhälle (s)					Miljö (m)		Hälsa (h)		VA-förening	
Område nr.	Samlad bebyggelse	Ingår i analysen	Antal hushåll	Andel permanent boende (%)	Hushålls-ekvivalenter	Automatisk klassning a hushåll	Bebyggelse-tryck	Utsläpp	Recipient	Kvantitet	Kvalitet	Grönt=kommunalt Va en	Avlopp
1	Område 1	Ja	36	6%	33	++	++	+	+++	+++	+++	Nej	Nej
2	Område 2	Ja	25	20%	23	+	+	++	+++	+++	+++	Nej	Nej
3	Område 3	Ja	65	53%	62	+++	++	++	+++	+++	+++	3	3
4	Område 4	Ja	72	42%	68	+++	+++	+++	+++	+++	+++	Nej	1
5	Område 5	Ja	166	64%	160	+++	+++	+++	+++	+++	+++	Nej	1
6	Område 6	Ja	138	67%	133	+++	++	++	++	+++	+++	Nej	1

Figur 2. Del av modellen som visar vilken information som anges för behovskriterierna.

Kriterier och bedömningsskalor för behovskriterierna

Nedan presenteras de kriterier och de skalor som används för att bedöma områdena med avseende på respektive kriterium.

1. Samhälle

Samhällsfaktorn är indelad i två kategorier, antalet hushåll och bebyggelsetryck. I förarbetet till lag (2016:412) om allmänna vattentjänster (LAV) har man ansett att ett antal av 20–30 fastigheter kan tänkas utgöra ett antagbart minimum för att bebyggelsen ska anses som samlad.
I denna analys har man därav satt detta intervall som en lägsta nivå för att ett område ska utgöra ett VA-planområde.

Parametern antalet hushåll anges i tre storleksklasser enligt nedan:

+++	Området innefattar >81 hushåll
++	Området innefattar 40–80 hushåll
+	Området innefattar 20–39 hushåll

Parametern omvandlingstryck/bebyggelsetryck anges i tre storleksklasser enligt nedan.
Statistik avseende ansökta förhandsbesked och bygglov har hämtats ifrån bygglovsenheten.
Är bebyggelsetrycket högt kan det indikera ett behov av en förändrad va-situation på sikt.

+++	Området har högt omvandlings/bebyggelsetryck och ligger inom en av kommunens tätorter och omfattas av politiskt beslut genom översiktsplanen.
++	Området har ett högt omvandlings/bebyggelsetryck men omfattas ej politiskt beslut genom översiktsplan och/eller detaljplan.
+	Området har ej högt omvandlings/bebyggelsetryck och omfattas ej av politiskt beslut.

Samrådshandling

2. Befintliga vatten- och/eller avloppsföreningar/gemensamhetsanläggningar

I Lag (2022:1249) om ändring i lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster tillkom ett nytt stycke i 6 § som anger att kommunen ska ta särskild hänsyn till möjligheten att uppnå syftet med bestämmelsen, det vill säga att tillgodose skyddet för människors hälsa eller miljön, genom enskilda va-anläggningar.

I de områden det finns en förening eller gemensam anläggning som svarar för områdets vattenförsörjning och avloppshantering bedöms den befintliga anläggningens kapacitet, utbredning och status. Enskilda anläggningar bedöms inte här utan de fångas upp i punkt 3 och 4 i denna bilaga.

3	Hela området är anslutet alternativt kan anslutas med tillfredsställande vattenkvalitet och/eller avloppsrening
2	Stora delar av området är anslutet alternativt kan anslutas med tillfredsställande vattenkvalitet och/eller avloppsrening
1	Små delar av området är anslutet alternativt kan anslutas med tillfredsställande vattenkvalitet och/eller avloppsrening
0	Inte alls – Ingen förening för vatten och/eller avlopp finns i området

Samrådshandling

KUNGÄLVS KOMMUN

3. Miljö (avloppssituationen)

Miljöfaktorn är indelad i två parametrar, ***utsläpp*** och ***recipient***. Bedömningen görs delvis med hjälp av GIS-stödet för enskilda avlopp. Bedömningen kan kompletteras med lokal kunskap om områdena.

Faktorn analyseras utifrån områdets naturliga och/eller geografiska förutsättningarna för att avloppsfrågan ska kunna lösas ur miljömässig synpunkt.

Parametern utsläpp tar hänsyn till den förorenande verksamheten/källan som här utgörs av avloppsanläggningar.

+++	Området har inte de naturliga och/eller geografiska förutsättningarna för att avloppsfrågan ska kunna lösas ur miljömässig synpunkt.
++	Området har delvis de naturliga och/eller geografiska förutsättningarna för att avloppsfrågan ska kunna lösas ur miljömässig synpunkt.
+	Området har de naturliga och/eller geografiska förutsättningarna för att avloppsfrågan ska kunna lösas ur miljömässig synpunkt.

Parametern recipient tar hänsyn till närheten till känslig recipient i tre nivåer baserat på GIS-stödet för enskilda avlopp (Länsstyrelsen, 2023). Bedömningen kan behöva kompletteras med lokal kunskap om områdena.

+++	Området klassas som rött eller orange i länsstyrelsens GIS-stöd för enskilda avlopp. Det räcker att en av parametrarna är röda/orangea för att området ska få +++.
++	Området klassas som gult inom någon av parametrarna i länsstyrelsens GIS-stöd för enskilda avlopp.
+	Området ligger utanför ovan angivna områden eller klassas som liten risk i bedömningarna i GIS-stödet (grönt eller ljusgrönt).

De parametrar som ingår i GIS-stödet för enskilda avlopp är:

- Inom vattenskyddsområde. (HS111[1*] samt HS121[*])
- Närhet till badplats. (HS122[*])
- Fosforbelastning från små avlopp. (P11[*] samt P111*)
- Påverkan på specifikt vatten. (P12*)
- Påverkan på recipient belägen inom miljöbalkens skyddade områden: Nationalparker, naturreservat, biotopskydd samt Natura 2000-områden relaterade till vatten. (P121[*])
- Risk för lokal påverkan på vatten inom skyddat område till följd av sammanhängande bebyggelse. (P122*)

[*] Är benämningen på kartlagret från länsstyrelsen.

Samrådshandling

KUNGÄLVS KOMMUN

4. Hälsa (dricksvattensituationen)

För människors hälsa, bedöms områdets tillgång till dricksvatten med tillräcklig kvalitet och ett möjligt uttag som bedöms kunna tillgodose områdets behov (kvantitet).

Hälsofaktorn kvantitet tar hänsyn till huruvida tillgången på dricksvatten är tillräcklig eller inte. Bedömningen görs med hjälp av Sveriges geologiska undersökning (SGU) kartdatabas över vattentillgång i mindre magasin samt inrapporterade problem.
För Kungälvs kommun finns det en rapport som redovisar vattentillgång längs med kustzonen som ligger till grund för bedömningen i dessa områden (BERGAB, 2002).

+++	I området finns otillräcklig kapacitet.
++	I området finns tidvis otillräcklig kapacitet eller begränsad mängd dricksvatten.
+	I området finns tillräcklig kapacitet.

Hälsofaktorn kvalitet beaktar de eventuella problem som kan vara förknippad med vattenkvaliteten. Bedömningen baseras delvis på platsens fysiska förhållanden så som ogynnsamma jordartsförhållanden, mindre tomter och lutning vilket skulle kunna bidra till en ökad risk för kontaminering av enskilda vattenbrunnar.

Bedömningen görs med hjälp av GIS-stödet för enskilda avlopp och fokuserar på hälsorisken för enskilda avlopp i närheten av dricksvattenbrunnar med avseende på bakterier och kväve (nitrat).

Kvalitetskriteriet omfattar även risken för saltvatteninträngning enligt utförda utredningar samt uppmätt salthalt i enskilda brunnar. Detta kan även påverka kvantiteten i ett område då saltvatteninträngningar begränsar vattenuttaget.

+++	Allvarliga kvalitetsproblem förekommer i små delar av området eller mindre kvalitetsproblem i stora delar av området.
++	Allvarliga kvalitetsproblem förekommer i enstaka fall och mindre kvalitetsproblem i små delar av området.
+	Inga eller mindre allvarliga kvalitetsproblem finns i området

Samrådshandling

Påverkansfaktorer

Bedömningen i behovsanalysen ger en objektiv bild av hur va-planområdena ska klassificeras och hur kommunens va-utbyggnad ska prioriteras.

De faktorer som skapar påverkan genom en lite mer subjektiv bedömning kallas påverkansfaktorer och presenteras i detta kapitel.

Följande påverkansfaktorer har Kungälvs kommun valt att använda:

- Avtalsanslutning och gemensamma va-anläggningar
- Geografiskt läge
- Politiska beslut
- Föreläggande från Länsstyrelsen
- Tekniska förutsättningar
- Kostnadstäckning

I dagsläget har inte påverkansfaktorerna tekniska förutsättningar och kostnadstäckning använts på något område, men eftersom de kan bli aktuella i framtida revideringar av vattentjänstplanen är de ändå beskrivna nedan.

När det gäller påverkansfaktorn föreläggande från länsstyrelsen så är den aktuell för alla områdena klassade i va-utbyggnadsplanen kommunen. Dessa områden har samtliga ett stort behov även utifrån behovsbedömningen, så påverkansfaktorn har inte påverkat klassificeringen utan endast prioriteringsordningen.

Avtalsanslutning och gemensamma va-anläggningar

Vid bedömning av ett områdes behov av en förändrad va-försörjning har förekomsten av va-föreningar inte någon inverkan. Orsaken är att en förening inte kan tvinga någon fastighetsägare att ansluta sig och anslutningsgraden inom området kan därför variera.

Vid klassificering av va-planområden behöver funktionen hos befintliga va-föreningar och gemensamhetsanläggningar beaktas. En väl fungerande va-försörjning är det viktiga i ett område, inte i vilken form va-försörjningen sker.
Därför kan behovet av en kommunal va-försörjning vara mindre i ett område med en väl fungerande va-förening, om en väsentlig del av hushållen omfattas av denna lösning, än vad behovsbedömningen indikerar.

Avtalsanslutning till det kommunala va-nätet

I vissa av de områden, där LAV § 6 skulle kunna bli tillämpbar, har fastighetsägarna skapat föreningar för att försörja hela eller delar av området med vatten och/eller ta hand om spillvattnet.

Gemensamma enskilda anläggningar

I vissa områden har en övervägande del av hushållen byggt egna gemensamma va-anläggningar som inte är anslutna till det kommunala va-nätet.

Geografiskt läge

Det är viktigt att kommunens va-utbyggnad sker i stråk som hänger ihop. Det kan förekomma att en överföringsledning passerar ett område, med lägre behov av anslutning, för att kunna nå ett område som är högt prioriterat. En diskussion kan då uppkomma om att även ansluta det lägre prioriterade området tidigare än planerat.

Samrådshandling

Politiska beslut

Kungälvs kommun har sedan tidigare beslutat om va-utbyggnad till vissa av de områden som utgör va-planområden. Detta behöver beaktas, vid sidan av bedömning av behov och möjlighet samt analys av påverkansfaktorer, vid prioriteringsordning för va-utbyggnad. Prioritering av va-utbyggnad kan påverkas av politiska beslut, till exempel om översiktsplan, detaljplaner, bygglov och förhandsbesked som ger nya förutsättningar mot vad som kan förutses idag.

Föreläggande från länsstyrelsen

Länsstyrelsen i Västra Götalands län är tillsynsmyndighet över kommunen vad gäller 6§ LAV. Länsstyrelsen kan förelägga kommunen med stöd av 51§ LAV. Det vill säga om det med hänsyn till skyddet för människors hälsa eller miljön behöver ordnas vattenförsörjning eller avlopp i ett större sammanhang för en viss befintlig eller blivande bebyggelse, ska kommunen:
1. bestämma det verksamhetsområde inom vilket vattentjänsten eller vattentjänsterna behöver ordnas, och
2. se till att behovet snarast, och så länge behovet finns kvar, tillgodoses i verksamhetsområdet genom en allmän va-anläggning.

Ett föreläggande från Länsstyrelsen innebär att kommunen ska prioritera området så att kommunalt vatten och avlopp är utbyggt enligt den tidsangivelse i Länsstyrelsens beslut.

Tekniska förutsättningar

Det kan finnas va-strategiska frågor att beakta vid planering av va-utbyggnad. Det är vanligt att va-verksamheten har ett intresse av att förbinda olika anläggningar. Skälen kan exempelvis vara dubblering av vattenförsörjningen för att förstärka redundansen i något område, eller överföringsledningar för att kunna avveckla enskilda anläggningar eller mindre och äldre kommunala anläggningar.

Utbyggnad av ett ledningssystem för anslutning av nya områden är en process som tar ett flertal år att genomföra. Om ett antal områden ska seriekopplas kommer ledningarna till en början att vara överdimensionerade i förhållande till antalet anslutna i de tidiga skedena. Överdimensionerade ledningar kan orsaka låg omsättning av vattnet vilket riskerar att försämra vattenkvaliteten.

Även i områden med låg anslutningsgrad av fastigheter till vatten eller områden med stor andel fritidsboende kan problem uppstå med låg omsättning.
En utbyggd vattenförsörjning innebär inte med automatik att alla fastigheter som hittills haft egen vattentäkt kopplar in sig till den allmänna anläggningen även om de ligger inom ett verksamhetsområde.

Även när det gäller spillvatten kan en överdimensionering orsaka problem.
Dels kan problem uppstå med att självfallsledningar inte uppfyller kraven för självrensning, dels kan problem uppstå med svavelvätebildning i tryckavloppsledningar om dessa omsätts i mindre utsträckning än vad de dimensionerats för.

Ytterligare en aspekt att beakta är om det bakomliggande, befintliga va-ledningsnätet, har tillräcklig kapacitet i anslutningspunkten till nya ledningar som ska byggas ut.
Inte sällan krävs åtgärder för att öka kapaciteten eller förbättra leveranssäkerheten i det befintliga va-nätet, vilket också behöver beaktas i samband med planering av va-utbyggnad.

Samrådshandling

Kostnadstäckning

Planering och byggnation av va-anläggningar är kostsamt och finansieringen av utbyggnaden sker via avgifter från anslutna fastigheter.

För att få en tillräcklig kostnadstäckning i en va-utbyggnad behöver intäkterna från anslutningsavgifter balansera med de kostnader som va-utbyggnaden är förknippad med. Detta stödjs av Lagen om allmänna vattentjänster som styr kommunernas va-verksamhet.

Enligt LAV kan särtaxa tillämpas om förhållandena på en plats avviker väsentligt från vad som är normalt för kommunen.

Bedömningen är att det inom Kungälvs kommun är svårt att hävda att en förhöjd taxa ska tas ut, eftersom de flesta områden där utbyggnaden av vatten och avlopp ska ske, inte avviker nämnvärt från varandra.

En försvårande omständighet som kan påverka såväl tidplan, kostnad och omfattning av va-utbyggnaden är frågor som rör rätt till markintrång.

I väntan på lösningar för att hantera problematiska ledningssträckor kan diskussioner uppkomma om att istället välja att bygga ut till andra, mer lättåtkomliga fastigheter, även om dessa är lägre prioriterade utifrån en behovsanalys i va-utbyggnadsplanen.

Det är därför viktigt att alla tänkbara aspekter på anslutning av områden med enskild va-försörjning beaktas i prioriteringsarbetet.

Samrådshandling

KUNGÄLVS KOMMUN

Vattentjänstplan

BILAGA 2

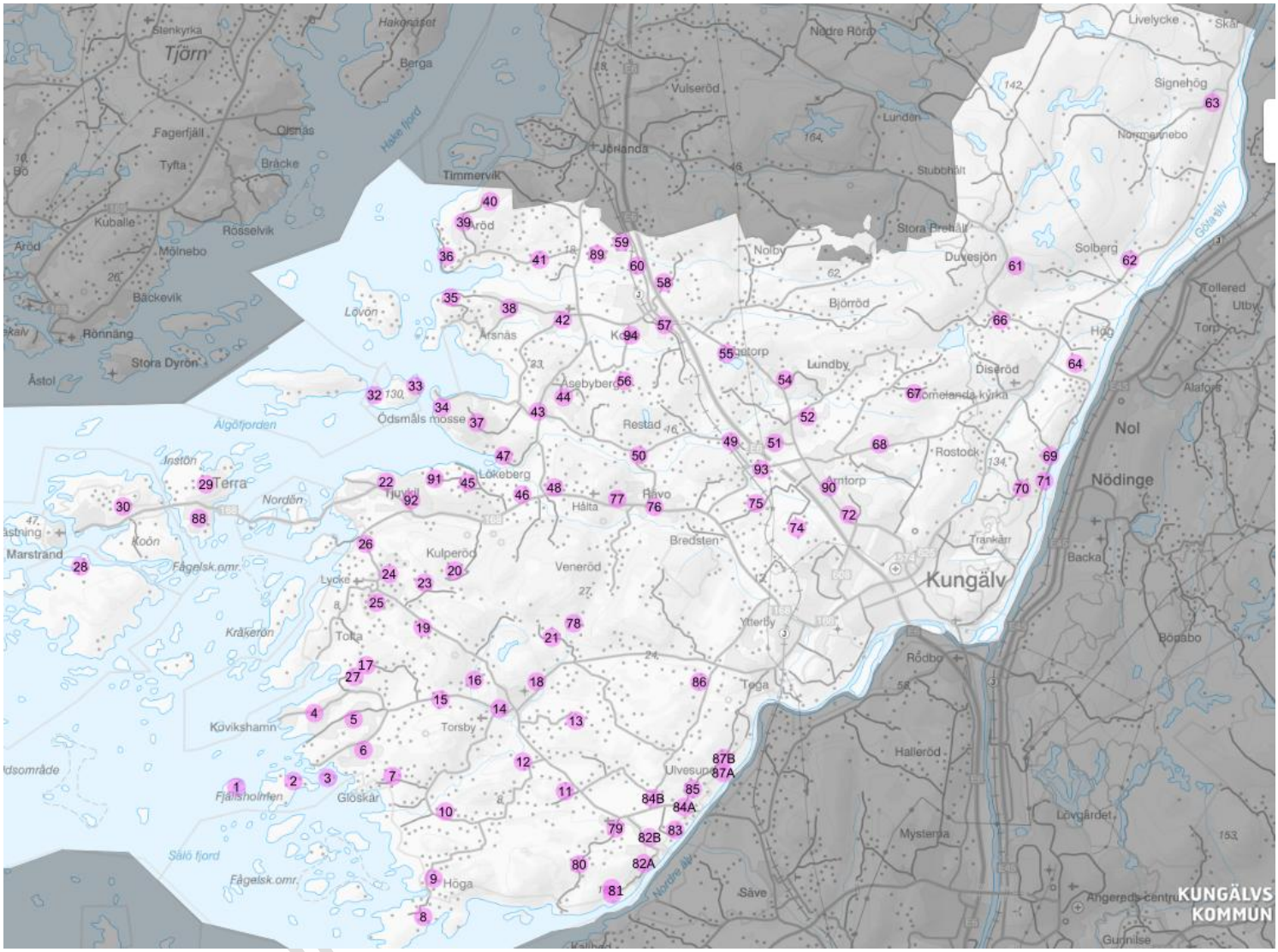
Klassificering av va-planområden

KUNGÄLVS KOMMUN

Va-planområden

Nittio (90) områden inom kommunen har identifierats och klassificerats. Ingen åtskillnad görs mellan permanentboende och fritidshusbebyggelse. En karta med områdena och dess områdesnummer visas i Figur 1 och som lista i Tabell 1.

För att läsa mer om hur bedömningen har genomförts, läs om metodiken i bilaga 1.

Figur 1. Kartbild över alla identifierade va-planområden med sitt områdesnummer.

KUNGÄLVS KOMMUN

Tabell 1. Visar va-planområdena med områdets benämning och områdesnummer.

Nr	Namn	Nr	Namn	Nr	Namn
1	Brunskär	**32**	Brattön västra	**63**	Norrmannebo
2	Fjällsholmen	**33**	Brattön östra	**64**	Hög
3	Lilla Fjellsholmen	**34**	Rörtången	**66**	Stenhålt
4	Kovikshamn	**35**	Årsnäs	**67**	Källeröd
5	Sjöhåla södra	**36**	Aröd södra	**68**	Grokareby
6	Brunnefjäll	**37**	Ödsmåls mosse	**69**	Dösebacka
7	Glöskär	**38**	Vallby	**70**	Marieberg
8	Överön	**39**	Aröd mellersta	**71**	Timmervik
9	Vråkärr	**40**	Aröd norra	**72**	Solbräcke
10	Glose	**41**	Prästbol	**74**	Vegestorp
11	Flateby	**42**	Solberga	**75**	Bollestad
12	Hermansby	**43**	Ödsmåls by	**76**	Lilla Risby
13	Lefstad	**44**	Åsebyberg	**77**	Stora Risby
14	Torsby	**45**	Lökeberg	**78**	Staby
15	Torsby-Bräcke	**46**	Kvarnekullen	**79**	Kyrkeby
16	Råckeröd	**47**	Skåra	**80**	Västra Röd
17	Holm	**48**	Vävra	**81**	Korseberget
18	Skårsäng	**49**	Skårby	**82**	Nereby
19	Stora Ryr	**50**	Restad	**83**	Hammar
20	Kulperöd	**51**	Kareby Kyrkväg	**84**	Kornhall
21	Runneröd	**52**	Hanekullen	**85**	Östra Röd
22	Tjuvkil västra	**54**	Lundby	**86**	Hältorp
23	Gunneröd	**55**	Ingetorp	**87**	Ulvesund
24	Lycke	**56**	Jägersberg	**88**	Instön södra
25	Bremnäs	**57**	Halltorp	**89**	Adolfsberg
26	Kristiansborg	**58**	Hammarberg	**90**	Arntorp
27	Sjöhåla norra	**59**	Högsberg	**91**	Mossvägen västra
28	Klåverön	**60**	Hammarhöjden	**92**	Tjuvkil östra
29	Instön norra	**61**	Duvesjön	**93**	Skårby station
30	Marielundsvägen	**62**	Solberg	**94**	Lilla Halltorp

SAMRÅDSHANDLING

KUNGÄLVS KOMMUN

Klassificering av va-planområden

I följande kapitel redovisas varje va-planområdes bedömning och behovspoäng i ordningsföljd utifrån områdesnummer.

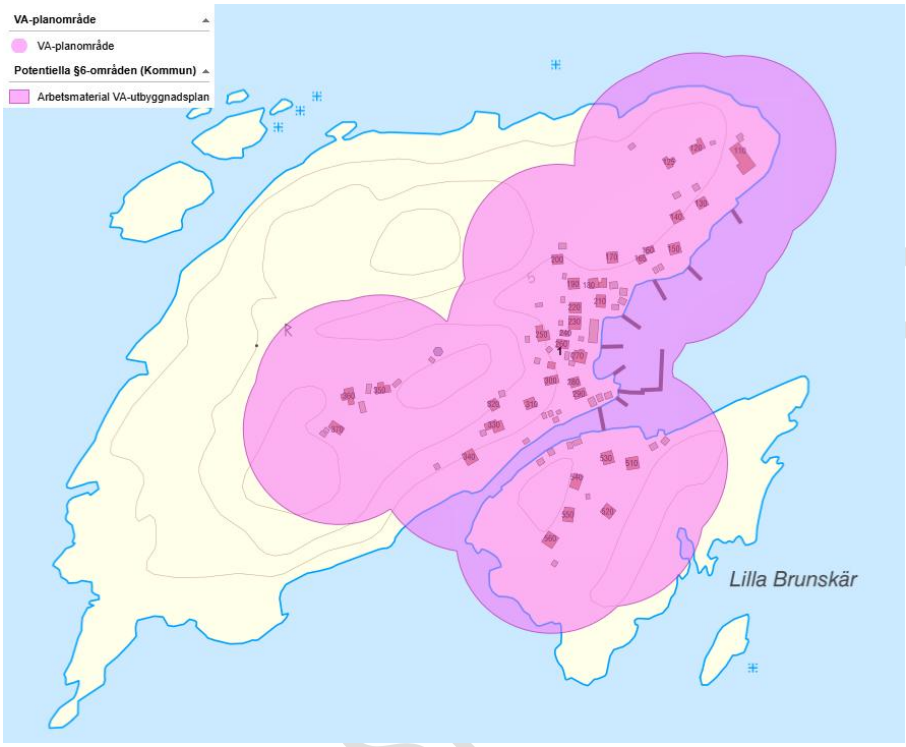
Viktigt att känna till är att områdets geografiska utbredning som redovisas i vattentjänstplanen inte behöver motsvara ett framtida verksamhetsområde. Den exakta omfattningen av verksamhetsområdet utreds i ett senare skede. Beslut om vilka fastigheten som kommer att ingå i det kommunala verksamhetsområdet för vatten och avlopp tas alltid av kommunfullmäktige och redovisas i respektive besluts eget ärende.

SAMRÅDSHANDLING

KUNGÄLVS KOMMUN

1. Brunskär

Klassificering **Va-bevakningsområde**
Behovspoäng 7,0

Behovsbedömning Brunskär

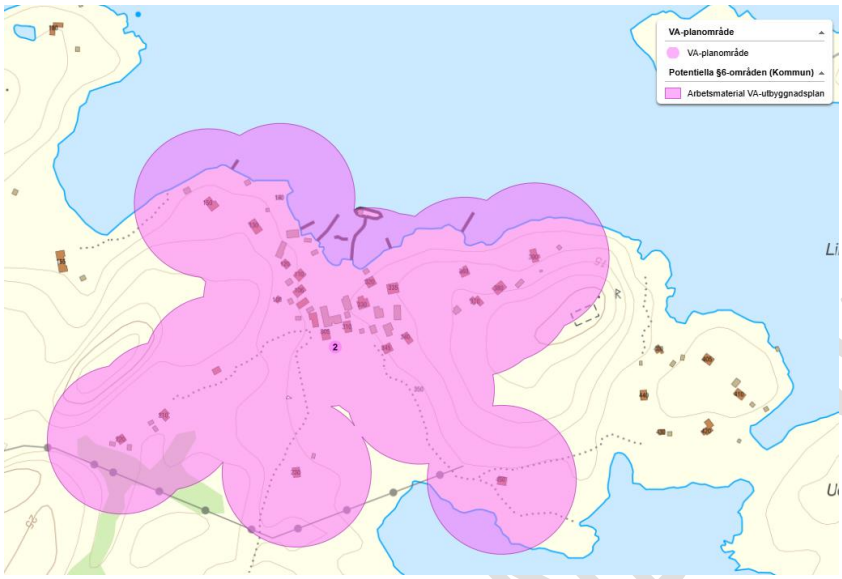
Samhälle	Hushåll	++	Området består av 40-tal hushåll, där nästan samtliga är fritidsboende.
	Bebyggelseutveckling	++	Bebyggelsetrycket bedöms som medel.
Gemensamhets-anläggning/ VA-förening	Vatten	0	Ingen förening för vatten eller avlopp finns i området.
	Spillvatten	0	
Miljö	Utsläpp	++	Förutsättningarna för att kunna ta hand om utsläpp från lokala avloppsanläggningar är relativt dåliga enligt GIS-stödet.
	Recipient	+++	Risk för påverkan av recipienten på grund av låg retention.
Vattenförekomst Sälö fjord	Ekologisk status är god		Enskilda avlopp har en betydande påverkan på vattenförekomsten
Hälsa	Kvantitet	+++	I området finns risk för otillräcklig dricksvattenkapacitet.
	Kvalitet	+++	Det finns större kvalitetsproblem.
P*åverkansfaktor*	Inga tillstånd för WC-anläggningar finns för fastigheterna på ön. Intentionsavtal med Sälö fjord förening för avtals påkoppling till kommunalt vatten och avlopp är under framtagande.		
Bedömning	Så länge förutsättningarna i området inte förändras till exempel genom ökat bebyggelsetryck, bedöms området kunna fortsätta som nu. Området klassas därför som va-bevakningsområde.		

SAMRÅDSHANDLING

KUNGÄLVS KOMMUN

2. Fjällsholmen

Klassificering **Va-bevakningsområde**
Behovspoäng 6,0

Behovsbedömning Fjällsholmen

Samhälle	Hushåll	+	Området består av ett tjugotal hushåll, där en majoritet är fritidsboende.
	Bebyggelseutveckling	+	Bebyggelsetrycket bedöms som lågt.
Gemensamhets-anläggning/ VA-förening	Vatten	0	Ingen förening för vatten eller avlopp finns i området.
	Spillvatten	0	
Miljö	Utsläpp	++	Förutsättningarna för att kunna ta hand om utsläpp från lokala avloppsanläggningar är relativt dåliga, enligt GIS-stödet.
	Recipient	+++	Risk för påverkan av recipienten på grund av låg retention.
Vattenförekomst Sälö fjord	Ekologisk status är god		Enskilda avlopp har en betydande påverkan på vattenförekomsten.
Hälsa	Kvantitet	+++	I området finns risk för otillräcklig dricksvattenkapacitet.
	Kvalitet	+++	Det finns större kvalitetsproblem på grund av saltvatteninträngning.
Påverkansfaktor	Området utgörs av en ö med fritidsbebyggelse och få WC-utsläpp. Intentionsavtal med Sälöfjord förening för avtals påkoppling till kommunalt vatten och avlopp är under framtagande.		
Bedömning	Så länge förutsättningarna i området inte förändras, till exempel genom ökat bebyggelsetryck, bedöms området kunna fortsätta som nu. Området klassas därför som va-bevakningsområde.		

SAMRÅDSHANDLING

KUNGÄLVS KOMMUN

3. Lilla Fjellsholmen

Klassificering **Va-bevakningsområde**
Behovspoäng 8,0

Behovsbedömning Lilla Fjellsholmen

Samhälle	Hushåll	+++	Området består av ett 60-tal hushåll, där ungefär hälften består av permanentboende.
	Bebyggelseutveckling	++	Bebyggelseutvecklingen bedöms som medel.
Gemensamhets-anläggning (ansluten till kommunens ledningsnät)	Vatten Spillvatten	3 3	Hela området är anslutet alternativt kan anslutas med tillfredställande vattenkvalitet och avloppsrening.
Miljö	Utsläpp	++	Förutsättningarna för att kunna ta hand om utsläpp från lokala avloppsanläggningar är relativt dåliga, enligt GIS-stödet.
	Recipient	+++	Risk för påverkan av recipienten på grund av, tätbebyggt område samt låg retention.
Vattenförekomst Sälö fjord	Ekologisk status är god		Enskilda avlopp har en betydande påverkan på vattenförekomsten.
Hälsa	Kvantitet	+++	I området finns risk för otillräcklig dricksvattenkapacitet
	Kvalitet	+++	Det finns större kvalitetsproblem.
Påverkansfaktor	Området är avtalsanslutet till kommunalt vatten och avlopp genom en gemensamhetsanläggning, vilket innebär att va-försörjningen fungerar i dagsläget.		
Bedömning	Så länge förutsättningarna inte förändras bedöms området kunna fortsätta som idag. Området klassas därmed som bevakningsområde.		

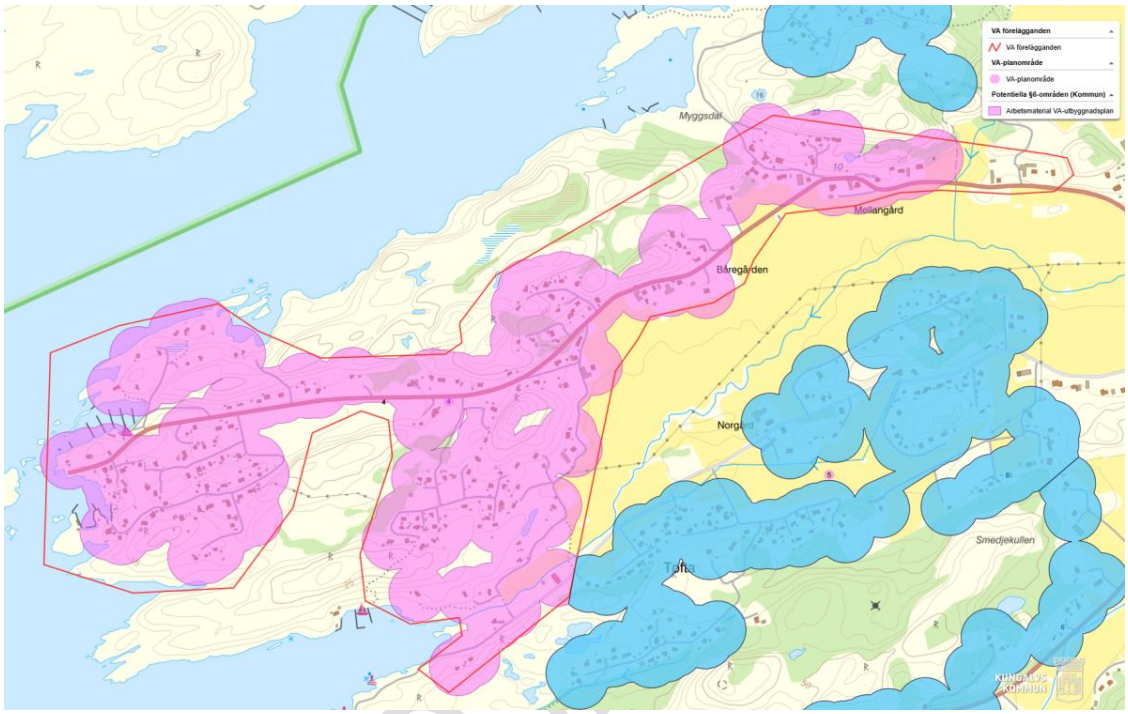
SAMRÅDSHANDLING

KUNGÄLVS KOMMUN

4. Kovikshamn

Klassificering	**Va-utbyggnadsområde**
Behovspoäng	10,0

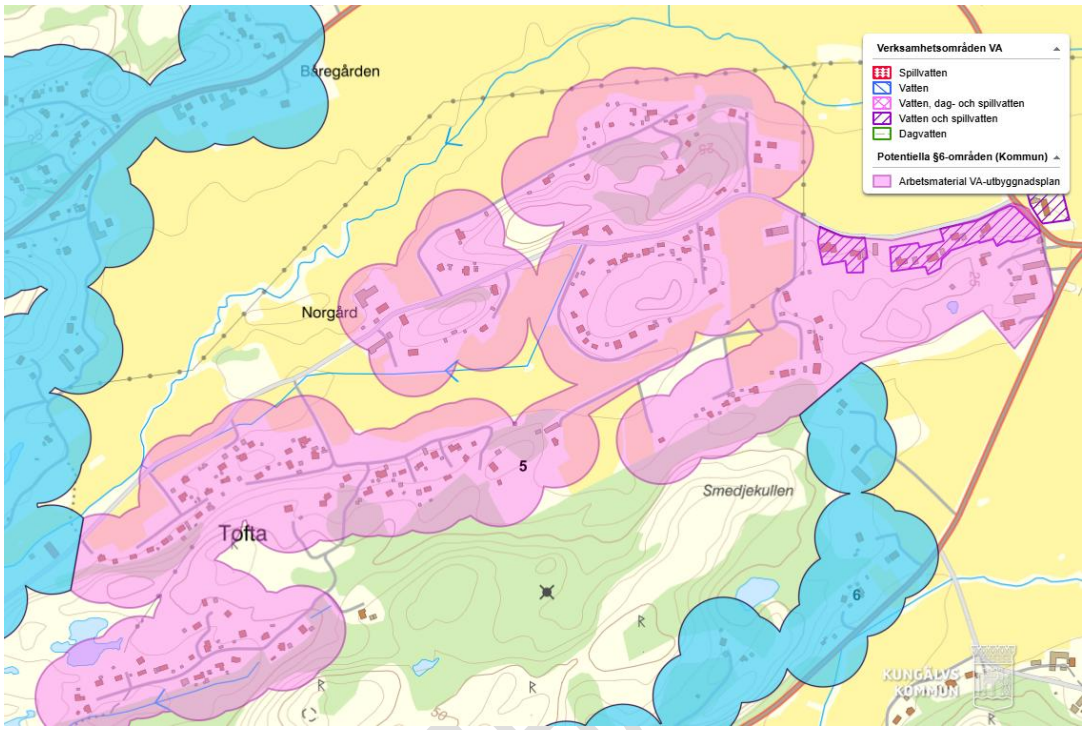
Föreläggande ifrån Länsstyrelsen om att kommunalt vatten och avlopp ska vara utbyggt senast 31/12 2030.

SAMRÅDS

5. Sjöhåla södra

Klassificering **Va-utbyggnadsområde**
Behovspoäng 9,0

Behovsbedömning Sjöhåla södra

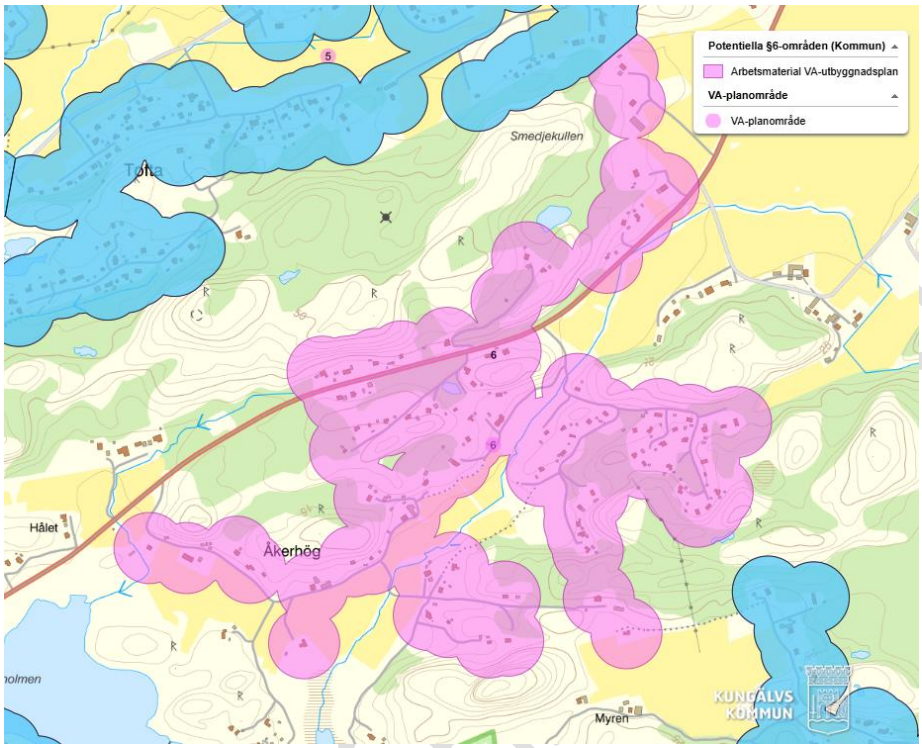
Samhälle	Hushåll	+++	Området består av ca 170 hushåll. Mer än hälften är permanentboende.
	Bebyggelseutveckling	+++	Bebyggelsetrycket bedöms som högt, då det ligger inom tätortsavgränsning för ÖP2010.
Gemensamhets-anläggning/ VA-förening (enskild va-försörjning)	Vatten	0	Inte alls – Ingen förening för vatten finns i området
	Spillvatten	1	Små delar av området är anslutet alternativt kan anslutas med tillfredsställande avloppsrening
Miljö	*Utsläpp*	+++	Förutsättningarna för att kunna ta hand om utsläpp från lokala avloppsanläggningar är dåliga enligt GIS-stödet.
	Recipient	++	Risk för påverkan av recipienten på grund av låg retention.
Vattenförekomst Sälö fjord	ekologisk status är god		Enskilda avlopp har en betydande påverkan på vattenförekomsten.
Hälsa	*Kvantitet*	+++	Bedömning görs att dricksvattenkapaciteten är otillräcklig.
	Kvalitet	+++	Det finns kvalitetsproblem på grund av saltvatteninträngning, genomsläppliga jordarter samt tät bebyggelse.
Påverkansfaktor	Det finns 3 mindre gemensamhetsanläggningar som försörjer delar av området med spillvatten.		
Bedömning	Området har behov av att lösa va-försörjningen i ett större sammanhang, för att på lång sikt uppnå en hållbar va-försörjning.		

SAMRÅDSH

KUNGÄLVS KOMMUN

6. Brunnefjäll

Klassificering **Va-utbyggnadsområde**
Behovspoäng 8,0

Behovsbedömning Brunnefjäll

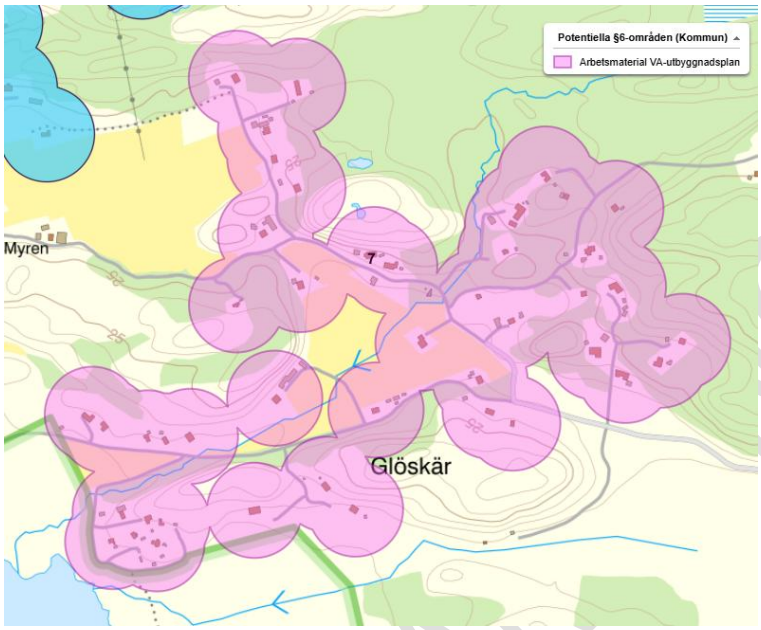
Samhälle	Hushåll	+++	Området består av ca 140 hushåll, där en majoritet är åretruntboende.
	Bebyggelseutveckling	++	Bebyggelsetrycket bedöms som medel
Gemensamhets-anläggning/ VA-förening (enskild va-försörjning)	Vatten	0	Inte alls – Ingen förening för vatten finns i området
	Spillvatten	1	Små delar av området är anslutet alternativt kan anslutas med tillfredsställande avloppsrening
Miljö	Utsläpp	+++	Förutsättningarna för att kunna ta hand om utsläpp från lokala avloppsanläggningar är relativt dåliga.
	Recipient	++	Risk för påverkan av recipienten på grund av låg retention
Vattenförekomst Sälö fjord	Ekologisk status är god		Enskilda avlopp har en betydande påverkan på vattenförekomsten.
Hälsa	Kvantitet	+++	Bedömning görs att dricksvattenkapaciteten är otillräcklig.
	Kvalitet	+++	Större kvalitetsproblem finns på grund av saltvatteninträngning.
Påverkansfaktor	En avloppsförening finns i området till vilket 24 av hushållen är anslutna.		
Bedömning	Området har behov av att lösa va-försörjningen i ett större sammanhang, för att på lång sikt uppnå en hållbar va-försörjning.		

SAMRÅDSH

KUNGÄLVS KOMMUN

7. Glöskär

Klassificering **Va-bevakningsområde**
Behovspoäng 5,5

Behovsbedömning Glöskär

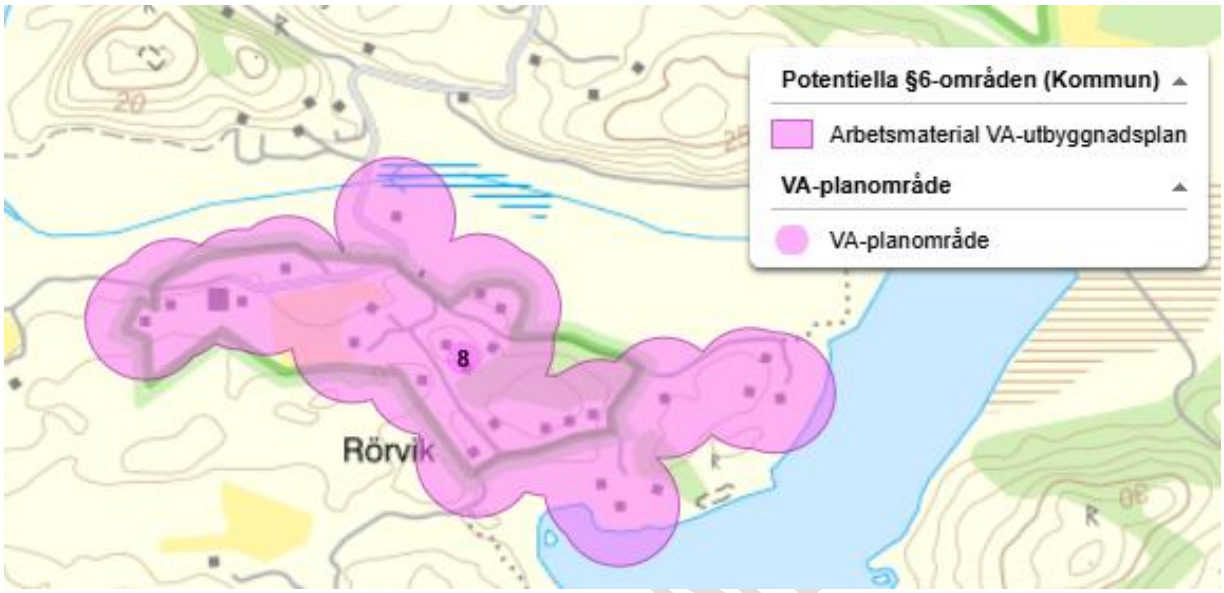
Samhälle	Hushåll	++	Området består av 50-tal hushåll där hälften är permanentboende.
	Bebyggelseutveckling	+	Bebyggelsetrycket bedöms som lågt.
Gemensamhets-anläggning/ VA-förening (ansluten till kommunens ledningsnät)	Vatten	2	Stora delar av området är anslutet alternativt kan anslutas med tillfredsställande vattenkvalitet
	Spillvatten	2	Stora delar av området är anslutet alternativt kan anslutas med tillfredsställande avloppsrening
Miljö	Utsläpp	++	Förutsättningarna för att kunna ta hand om utsläpp från lokala avloppsanläggningar är relativt dåliga, enligt GIS-stödet.
	Recipient	++	Risk för påverkan av recipienten på grund av låg retention.
Vattenförekomst Sälö fjord	Ekologisk status är god		Enskilda avlopp har en betydande påverkan på vattenförekomsten.
Hälsa	Kvantitet	+++	Bedömning görs att dricksvattenkapaciteten är otillräcklig.
	Kvalitet	+++	Större kvalitetsproblem finns.
Påverkansfaktor	Området angränsar till Natura 2000-område. Det finns en gemensamhetsanläggning för vatten och avlopp som är avtalsansluten till kommunalt vatten och avlopp och försörjer stora delar av området. Kapaciteten för denna anläggning är okänd.		
Bedömning	Så länge förutsättningarna i området inte förändras, till exempel genom ökat bebyggelsetryck, bedöms området kunna fortsätta som nu. Området klassas därför som bevakningsområde.		

SAMRÅDSHANDLING

KUNGÄLVS KOMMUN

8. Överön

Klassificering **Va-bevakningsområde**
Behovspoäng 5,0

Behovsbedömning Överön

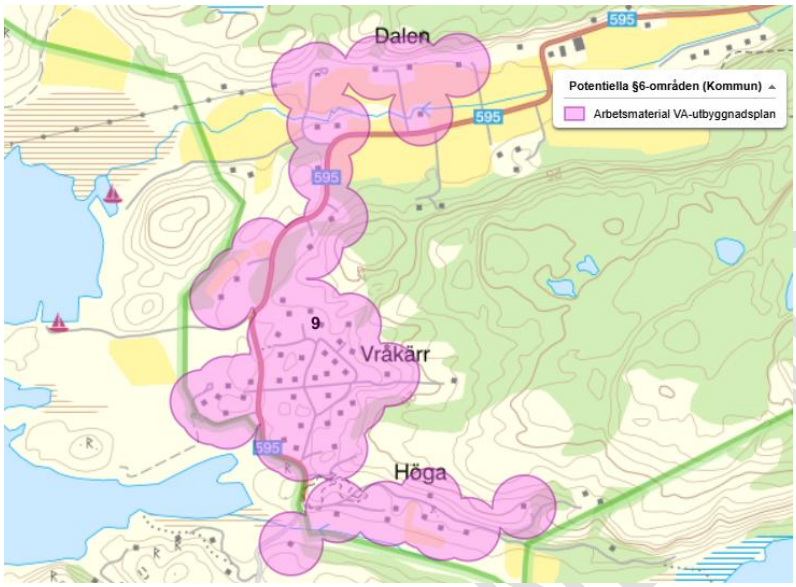
Samhälle	Hushåll	+	Området består av ett 20-tal hushåll. En majoritet är permanentboende.
	Bebyggelseutveckling	+	Bebyggelsetrycket bedöms som lågt.
Gemensamhets-anläggning/ VA-förening (ansluten till kommunens ledningsnät)	Vatten	3	Hela området är anslutet alternativt kan anslutas med tillfredsställande vattenkvalitet
	Spillvatten	3	Hela området är anslutet alternativt kan anslutas med tillfredsställande avloppsrening
Miljö	*Utsläpp*	++	Förutsättningarna för att kunna ta hand om utsläpp från lokala avloppsanläggningar är relativt dåliga enligt GIS-stödet.
	Recipient	++	Risk för påverkan av recipienten på grund av låg retention. Ligger i Natura 2000-område.
Vattenförekomst Nordre älvs fjord	Ekologisk status är måttlig		Enskilda avlopp har en betydande påverkan på vattenförekomsten.
Hälsa	*Kvantitet*	+++	Bedömning görs att dricksvattenkapaciteten är otillräcklig.
	Kvalitet	+++	Större kvalitetsproblem finns.
Påverkansfaktor	Stora delar av området försörjs av kommunalt dricks- och spillvatten genom en avtalsansluten gemensamhetsanläggning för vatten och avlopp.		
Bedömning	Så länge förutsättningarna i området inte förändras, till exempel genom ökat bebyggelsetryck, bedöms området kunna fortsätta som nu. Området klassas därför som bevakningsområde.		

SAMRÅDSHANDLING

KUNGÄLVS KOMMUN

9. Vråkärr

Klassificering **VA-utredningsområde**
Behovspoäng 7,0

Behovsbedömning Vråkärr

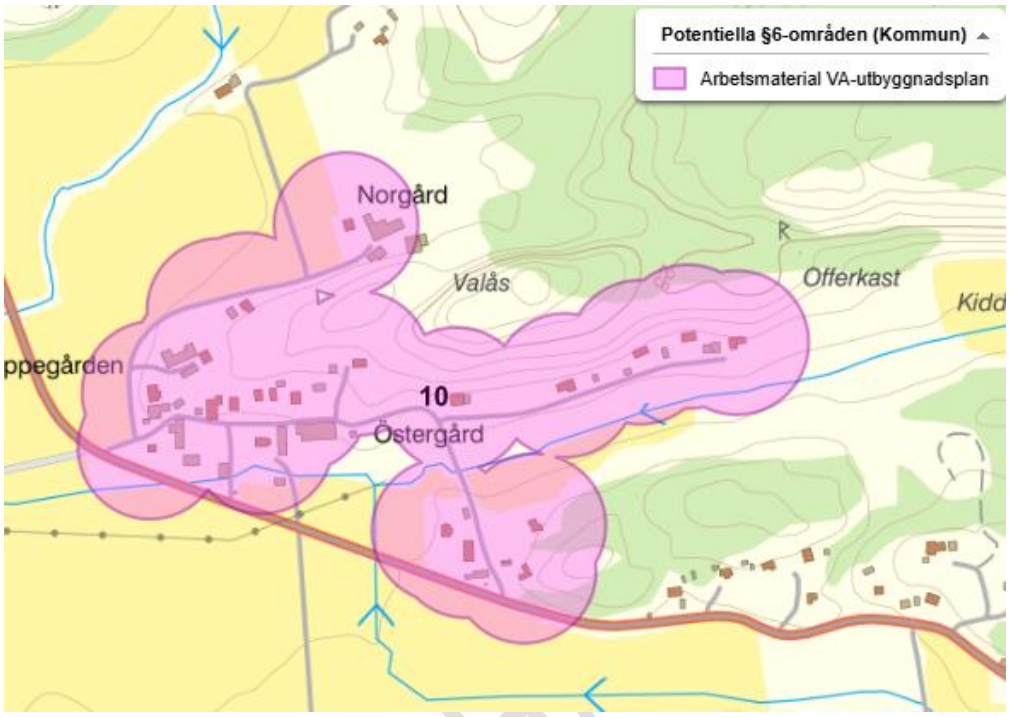
Samhälle	Hushåll	+++	Området består av cirka 60 hushåll där en majoritet är permanentboende.
	Bebyggelseutveckling	++	Bebyggelsetrycket bedöms som medel
Gemensamhets-anläggning (enskild va-försörjning)	Vatten	0	Inte alls – Ingen förening för vatten finns i området
	Spillvatten	2	Stora delar av området är anslutet alternativt kan anslutas med tillfredsställande avloppsrening
Gemensamhets-anläggning/ (ansluten till kommunens ledningsnät)	Vatten	1	Små delar av området är anslutet alternativt kan anslutas med tillfredsställande vattenkvalitet
	Spillvatten	1	Små delar av området är anslutet alternativt kan anslutas med tillfredsställande avloppsrening
Miljö	*Utsläpp*	++	Förutsättningarna för att kunna ta hand om utsläpp från lokala avloppsanläggningar är relativt dåliga enligt GIS-stödet.
	Recipient	++	Risk för påverkan av recipienten på grund av låg retention. Ligger i anslutning till Natura 2000-område.
Vattenförekomst Nordre älvs fjord	Ekologisk status är måttlig		Enskilda avlopp har en betydande påverkan på vattenförekomsten.
Hälsa	*Kvantitet*	+++	Bedömning görs att dricksvattenkapaciteten är otillräcklig.
	Kvalitet	+++	Större kvalitetsproblem finns.
Påverkansfaktor	Delar av området är avtalsanslutet till kommunalt vatten och avlopp genom en gemensamhetsanläggning. Kapaciteten för denna anläggning är okänd. Cirka 40 fastigheter är anslutna till en enskild avloppsanläggning. Enstaka fastigheter inom området ligger inom Natura 2000-område.		
Bedömning	Området kan ha behov av att lösa va-försörjningen i ett större sammanhang, då förutsättningarna för att kunna lösa vattenförsörjningen lokalt är dåliga.		

SAMRÅDSHANDLING

KUNGÄLVS KOMMUN

10. Glose

Klassificering **Va-bevakningsområde**
Behovspoäng 4,5

Behovsbedömning Glose

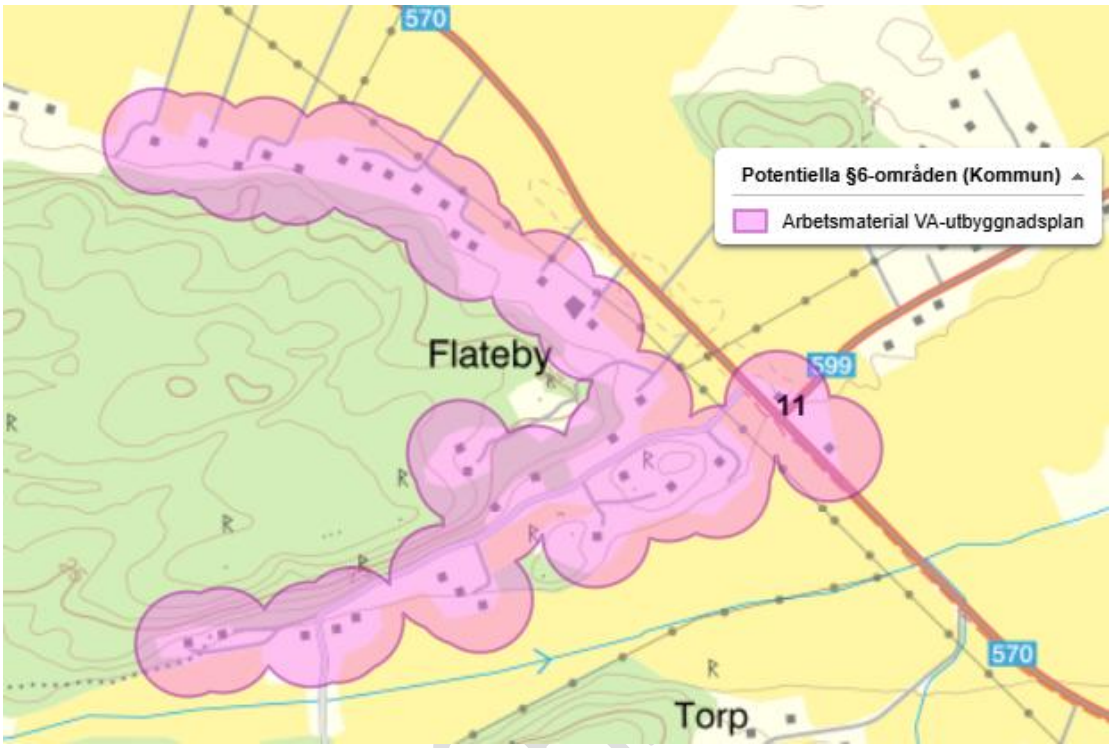
Samhälle	Hushåll	+	Området består av cirka 20 hushåll. En stor majoritet är permanentboende.
	Bebyggelseutveckling	+	Bebyggelsetrycket bedöms som lågt.
Gemensamhets-anläggning/ VA-förening (ansluten till kommunens ledningsnät)	Vatten	3	Hela området är anslutet alternativt kan anslutas med tillfredsställande vattenkvalitet
	Spillvatten	3	Hela området är anslutet alternativt kan anslutas med tillfredsställande avloppsrening
Miljö	*Utsläpp*	++	Förutsättningarna för att kunna ta hand om utsläpp från lokala avloppsanläggningar är relativt dåliga, enligt GIS-stödet, på grund av risk för påverkan på grundvattnet.
	Recipient	+	Låg risk för påverkan av recipienten.
Vattenförekomst Glose å	Ekologisk status är måttlig		Enskilda avlopp har en betydande påverkan på vattenförekomsten.
Hälsa	*Kvantitet*	+++	I området finns risk för otillräcklig dricksvattenkapacitet.
	Kvalitet	+++	Det finns större kvalitetsproblem.
Påverkansfaktor	Området är avtalsanslutet till kommunalt vatten och avlopp genom en gemensamhetsanläggning, vilket innebär att va-försörjningen fungerar i dagsläget.		
Bedömning	Så länge förutsättningarna i området inte förändras, till exempel genom ökat bebyggelsetryck, bedöms området kunna fortsätta som nu. Området klassas därför som bevakningsområde.		

SAMRÅDSH

KUNGÄLVS KOMMUN

11. Flateby

Klassificering **VA-bevakningsområde**
Behovspoäng 5,0

Behovsbedömning Flateby

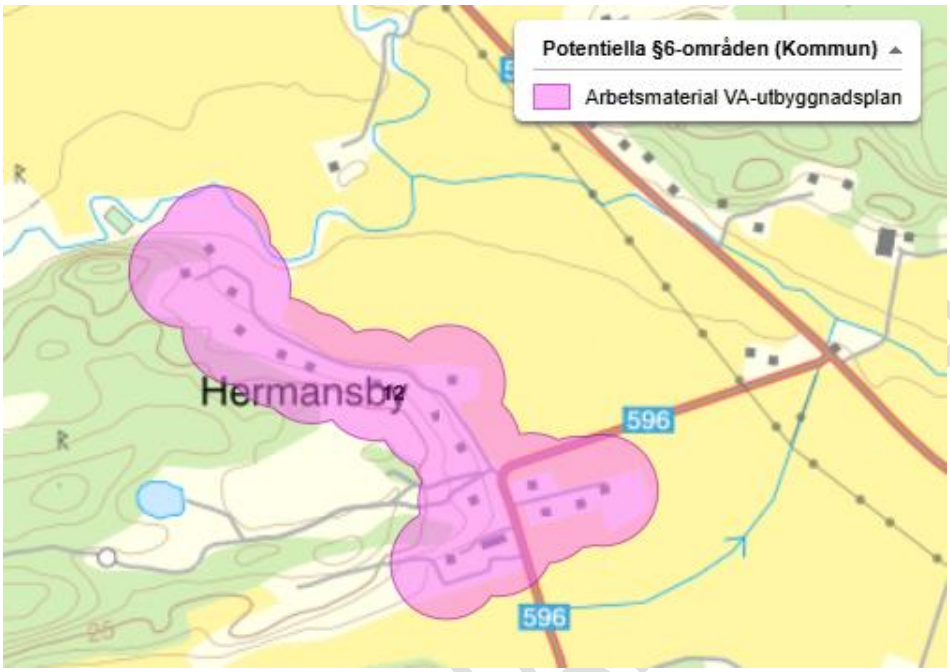
Samhälle	Hushåll	++	Området består av cirka 40 hushåll, varav en mycket stor majoritet är åretruntboende.
	Bebyggelseutveckling	+	Bebyggelsetrycket bedöms som lågt.
Gemensamhets-anläggning/ VA-förening (ansluten till kommunens ledningsnät)	Vatten	3	Hela området är anslutet alternativt kan anslutas med tillfredsställande vattenkvalitet
	Spillvatten	3	Hela området är anslutet alternativt kan anslutas med tillfredsställande avloppsrening
Miljö	*Utsläpp*	++	Relativt dåliga geografiska förutsättningar för att kunna ta hand om utsläpp från lokala avloppsanläggningar enligt GIS-stödet.
	Recipient	+	Låg risk för påverkan av recipienten.
Vattenförekomst Nordre Älv samt Glose å.	Ekologisk status är måttlig		Enskilda avlopp har en betydande påverkan på vattenförekomster.
Hälsa	*Kvantitet*	+++	I området finns risk för otillräcklig dricksvattenkapacitet.
	Kvalitet	+++	Det finns större kvalitetsproblem.
Påverkansfaktor	Området är avtalsanslutet till kommunalt vatten genom en gemen-samhetsanläggning, några av fastigheterna är avtalsanslutet till kommunalt spillvatten. Vilket innebär att vattenförsörjningen fungerar i dagsläget.		
Bedömning	Så länge förutsättningarna i området inte förändras, till exempel genom ökat bebyggelsetryck, bedöms området kunna fortsätta som nu. Området klassas därför som bevakningsområde.		

SAMRÅDS

KUNGÄLVS KOMMUN

12. Hermansby

Klassificering **VA-bevakningsområde**
Behovspoäng 4,0

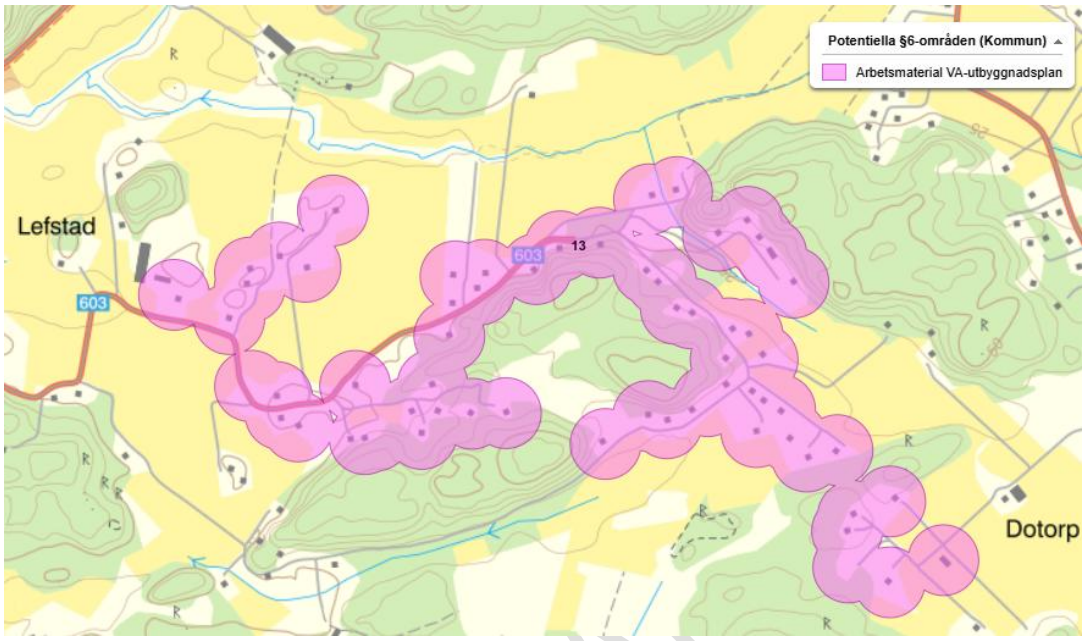
Behovsbedömning Hermansby

Samhälle	Hushåll	+	Området består av cirka 20 hushåll där en stor majoritet är permanentboende.
	Bebyggelseutveckling	+	Bebyggelsetrycket bedöms som lågt.
Gemensamhets-anläggning/ VA-förening (ansluten till kommunens ledningsnät)	Vatten	3	Hela området är anslutet alternativt kan anslutas med tillfredsställande vattenkvalitet
	Spillvatten	3	Hela området är anslutet alternativt kan anslutas med tillfredsställande avloppsrening
Miljö	*Utsläpp*	+	Förutsättningarna för att kunna ta hand om utsläpp från lokala avloppsanläggningar är goda, enligt GIS-stödet.
	Recipient	+	Låg risk för påverkan av recipienten.
Vattenförekomst Glose å.	Ekologisk status är måttlig		Enskilda avlopp har en betydande påverkan på vattenförekomsten.
Hälsa	*Kvantitet*	+++	I området finns risk för otillräcklig dricksvattenkapacitet.
	Kvalitet	+++	Det finns större kvalitetsproblem
Påverkansfaktor	Området är avtalsanslutet till kommunalt vatten och avlopp genom en gemensamhetsanläggning, vilket innebär att va-försörjningen fungerar i dagsläget.		
Bedömning	Så länge förutsättningarna i området inte förändras, till exempel genom ökat bebyggelsetryck, bedöms området kunna fortsätta som nu. Området klassas därför som bevakningsområde.		

SAMRÅDSHANDLING

13. Lefstad

Klassificering **VA-bevakningsområde**
Behovspoäng 5,0

Behovsbedömning Lefstad

Samhälle	Hushåll	++	Området består av 60-tal hushåll, varav en stor majoritet består av åretruntboende.
	Bebyggelseutveckling	+	Bebyggelsetrycket bedöms som lågt.
Gemensamhets-anläggning/ VA-förening (ansluten till kommunens ledningsnät)	Vatten	3	Hela området är anslutet alternativt kan anslutas med tillfredsställande vattenkvalitet
	Spillvatten	3	Hela området är anslutet alternativt kan anslutas med tillfredsställande avloppsrening
Miljö	*Utsläpp*	++	Förutsättningarna för att kunna ta hand om utsläpp från lokala avloppsanläggningar är relativt dåliga enligt GIS-stödet på grund av risk för påverkan av grundvattnet.
	Recipient	+	Låg risk för påverkan av recipienten.
Vattenförekomst Glose å	Ekologisk status är måttlig		Enskilda avlopp har en betydande påverkan på vattenförekomsten.
Hälsa	*Kvantitet*	+++	I området finns risk för otillräcklig dricksvattenkapacitet.
	Kvalitet	+++	Det finns större kvalitetsproblem.
Påverkansfaktor	Majoriteten av fastigheterna inom området är avtalsanslutet till kommunalt vatten och avlopp genom en gemensamhetsanläggning, vilket innebär att va-försörjningen fungerar i dagsläget.		
Bedömning	Så länge förutsättningarna i området inte förändras, till exempel genom ökat bebyggelsetryck, bedöms området kunna fortsätta som nu. Området klassas därför som bevakningsområde.		

SAMRÅDSHA

14. Torsby

Klassificering **Va-bevakningsområde**
Behovspoäng 6,0

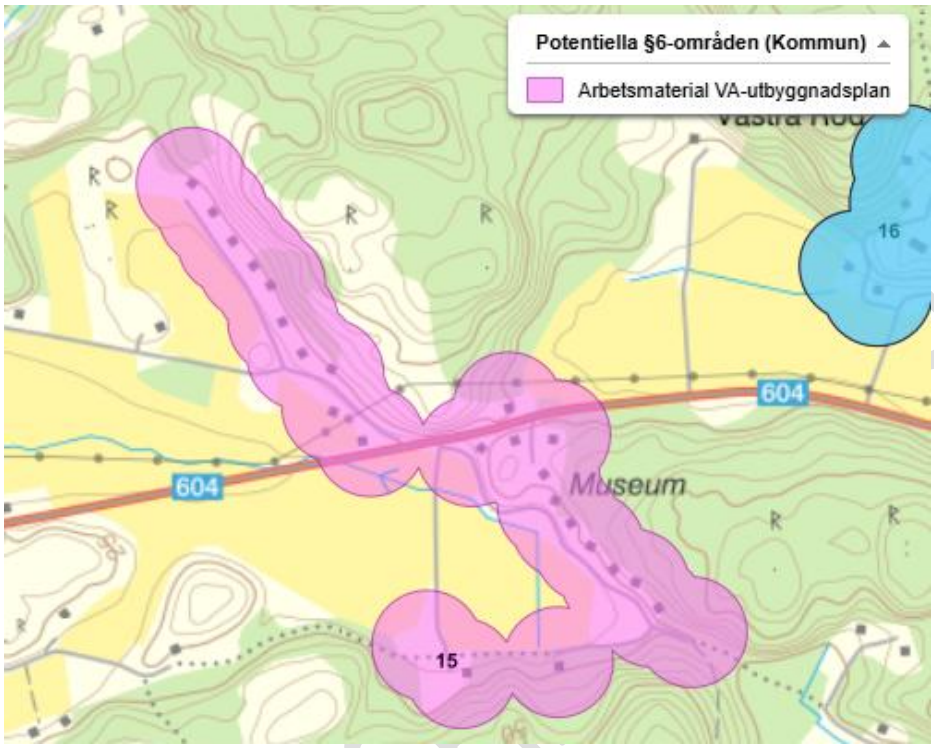
Behovsbedömning Torsby

Samhälle	Hushåll	+++	Området består av cirka 130 hushåll där en stor majoritet är åretruntboende.
	Bebyggelseutveckling	+++	Bebyggelsetrycket bedöms som högt.
Gemensamhets-anläggning (ansluten till kommunens ledningsnät)	Vatten	3	Hela området är anslutet alternativt kan anslutas med tillfredsställande vattenkvalitet.
	Spillvatten	3	Hela området är anslutet alternativt kan anslutas med tillfredsställande avloppsrening.
Miljö	*Utsläpp*	+	Förutsättningarna för att kunna ta hand om utsläpp från lokala avloppsanläggningar bedöms som goda, enligt GIS-stödet.
	Recipient	+	Låg risk för påverkan av recipienten.
Vattenförekomst Glose å	Ekologisk status är måttlig		Enskilda avlopp har en betydande påverkan på vattenförekomsten.
Hälsa	*Kvantitet*	+++	Bedömning görs att dricksvattenkapaciteten är otillräcklig.
	Kvalitet	++	Större kvalitetsproblem finns.
Påverkansfaktor	Alla fastigheter förutom två inom området, försörjs av kommunalt dricks- och spillvatten genom en avtalsansluten gemensamhetsanläggning för vatten och avlopp. Området ligger kloss an till kommunalt verksamhetsområde för vatten och avlopp.		
Bedömning	Så länge förutsättningarna i området inte förändras, till exempel genom ökat bebyggelsetryck, bedöms området kunna fortsätta som nu.		

SAMRÅDSHANDLING

15. Torsby-Bräcke

Klassificering **Va-utredningsområde**
Behovspoäng 4,5

Behovsbedömning Torsby-Bräcke

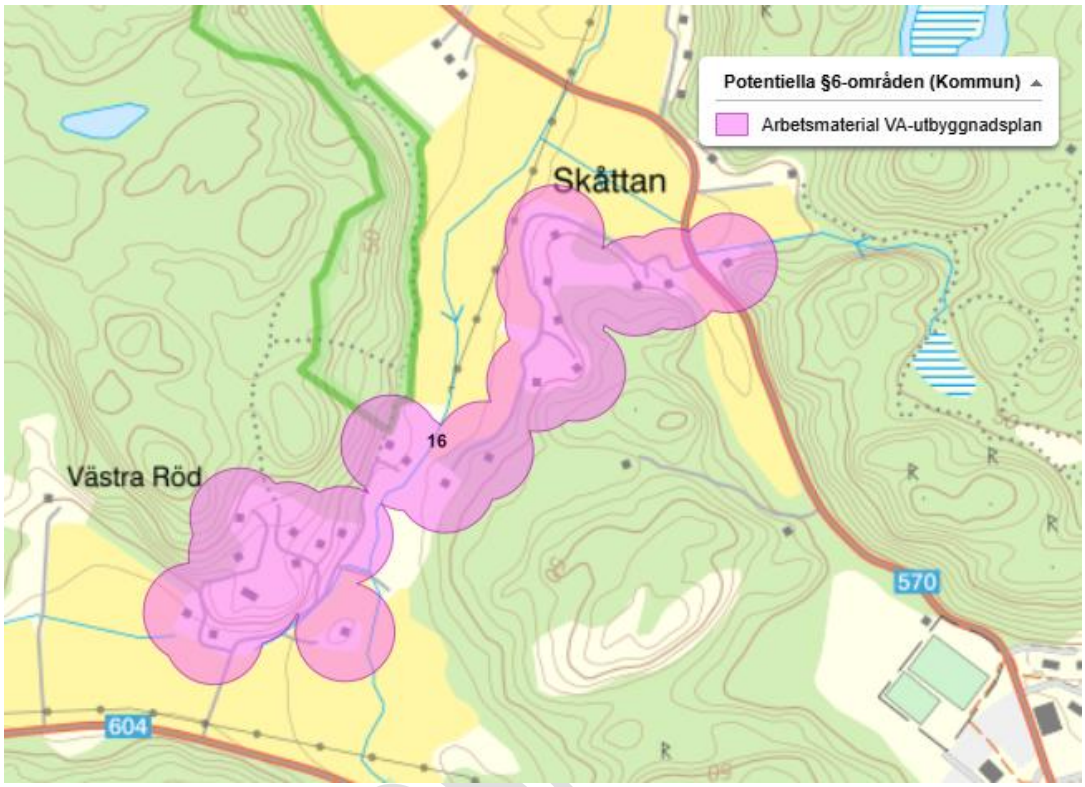
Samhälle	Hushåll	+	Området består av ett tjugotal hushåll där en stor majoritet är åretruntboende.
	Bebyggelseutveckling	+	Bebyggelsetrycket bedöms som lågt.
Gemensamhets-anläggning/ VA-förening	Vatten	0	Små delar av området är anslutet alternativt kan anslutas med tillfredsställande vattenkvalitet
	Spillvatten	0	Inte alls – Ingen förening för avlopp finns i området
Miljö	*Utsläpp*	++	Förutsättningarna för att kunna ta hand om utsläpp från lokala avloppsanläggningar är relativt goda, enligt GIS-stödet.
	Recipient	+	God möjlighet för retention.
Vattenförekomst Sälö fjord	Ekologisk status är god		Enskilda avlopp har en betydande påverkan på vattenförekomsten.
Hälsa	*Kvantitet*	+++	Bedömning görs att dricksvattenkapaciteten är otillräcklig.
	Kvalitet	+++	Större kvalitetsproblem finns.
Påverkansfaktor	Påverkansfaktorer är ej bedömda.		
Bedömning	Området kan ha behov av att lösa va-försörjningen i ett större sammanhang, då förutsättningarna för att kunna lösa vattenförsörjningen lokalt är dåliga.		

SAMRÅDSH

KUNGÄLVS KOMMUN

16. Råckeröd

Klassificering **Va-utredningsområde**
Behovspoäng 4,5

Behovsbedömning Råckeröd

Samhälle	Hushåll	+	Området består av ett tjugotal hushåll, där en stor majoritet är åretruntboende.
	Bebyggelseutveckling	+	Bebyggelsetrycket bedöms som lågt.
Gemensamhets-anläggning/ VA-förening	Vatten	2	Stora delar av området är anslutet alternativt kan anslutas med tillfredsställande vattenkvalitet
	Spillvatten	2	Stora delar av området är anslutet alternativt kan anslutas med tillfredsställande avloppsrening
Miljö	*Utsläpp*	++	Förutsättningarna för att kunna ta hand om utsläpp från lokala avloppsanläggningar är relativt goda enligt GIS-stödet.
	Recipient	+	Låg risk för påverkan av recipienten.
Vattenförekomst Glose å	Ekologisk status är måttlig		Enskilda avlopp har en betydande påverkan på vattenförekomsten.
Hälsa	*Kvantitet*	+++	I området finns risk för otillräcklig dricksvattenkapacitet.
	Kvalitet	+++	Risk för större kvalitetsproblem på grund av saltvatteninträngning.
Påverkansfaktor	Delar av området är avtalsanslutet till kommunalt vatten och avlopp genom två olika VA-föreningar.		
Bedömning	Området kan ha behov av att lösa va-försörjningen i ett större sammanhang, då förutsättningarna för att kunna lösa vattenförsörjningen lokalt är dåliga.		

SAMRÅDS

KUNGÄLVS KOMMUN

17. Holm

Klassificering **Va-utredningsområde**
Behovspoäng 5,0

Behovsbedömning Holm

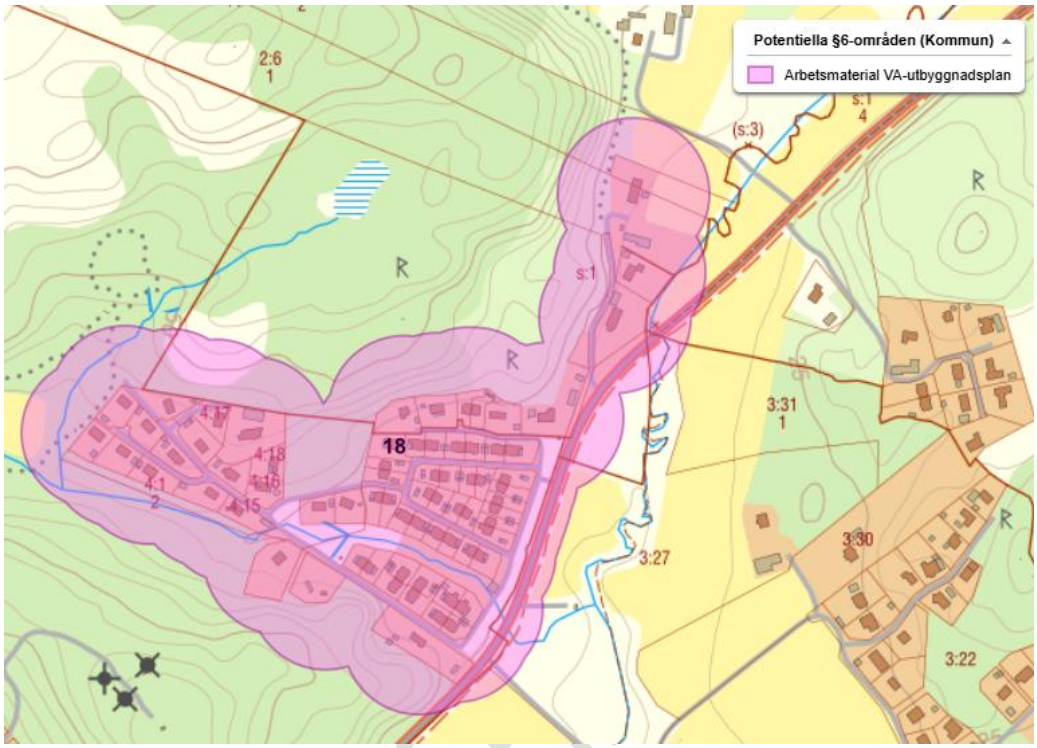
Samhälle	Hushåll	++	Området består av 30-tal hushåll där en majoritet är åretruntboende.
	Bebyggelseutveckling	+	Bebyggelsetrycket bedöms som lågt.
Gemensamhets-anläggning/ VA-förening (ansluten till kommunens ledningsnät)	Vatten	1	Små delar av området är anslutet alternativt kan anslutas med tillfredsställande vattenkvalitet
	Spillvatten	1	Små delar av området är anslutet alternativt kan anslutas med tillfredsställande avloppsrening
Gemensamhets-anläggning/ VA-förening (enskild va-anläggning)	Vatten	1	Små delar av området är anslutet alternativt kan anslutas med tillfredsställande vattenkvalitet
	Spillvatten	2	Stora delar av området är anslutet alternativt kan anslutas med tillfredsställande avloppsrening
Miljö	*Utsläpp*	++	Förutsättningarna för att kunna ta hand om utsläpp från lokala avloppsanläggningar är relativt goda enligt GIS-stödet. Det finns risk för påverkan av grundvattnet.
	Recipient	+	God möjlighet för retention
Vattenförekomst Sälö fjord	Ekologisk status är god		Enskilda avlopp har en betydande påverkan på vattenförekomsten.
Hälsa	*Kvantitet*	+++	Bedömning görs att dricksvattenkapaciteten är otillräcklig.
	Kvalitet	+++	Det finns kvalitetsproblem på grund av saltvatteninträngning och genomsläppliga jordarter och tät bebyggelse.
Påverkansfaktor	En liten del av området är avtalsanslutet till kommunalt vatten och spillvatten genom en gemensamhetsanläggning. Kapaciteten för denna anläggning är okänd. En mindre del har i stället en enskild gemensamhetsanläggning för spillvatten.		
Bedömning	Området kan ha behov av att lösa va-försörjningen i ett större sammanhang, då förutsättningarna för att kunna lösa vattenförsörjningen lokalt är dåliga.		

SAMRÅDSHANDLING

KUNGÄLVS KOMMUN

18. Skårsäng

Klassificering **Va-bevakningsområde**
Behovspoäng 7,0

Behovsbedömning Skårsäng

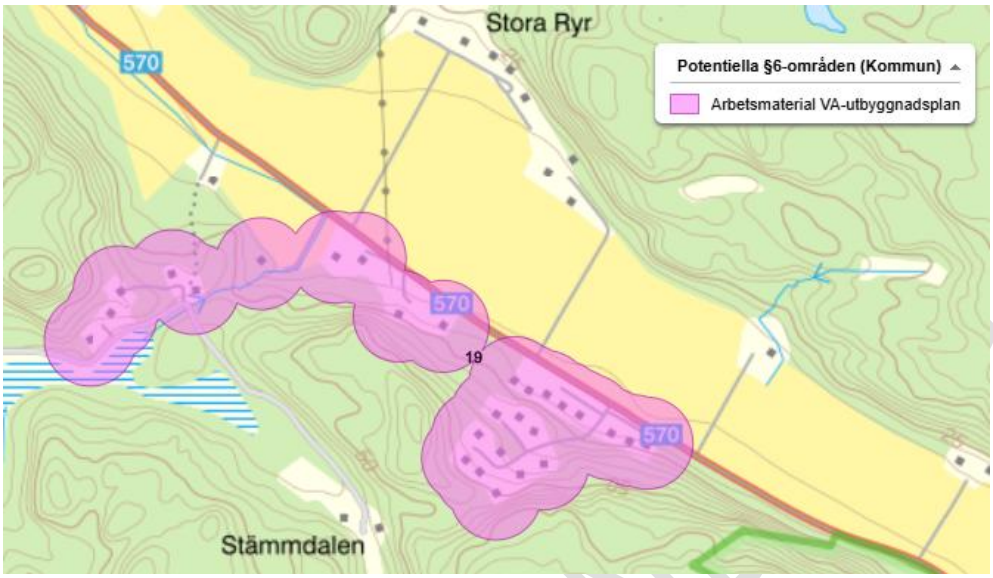
Samhälle	Hushåll	+++	Området består av 80-tal hushåll, där en stor majoritet är permanentboende.
	Bebyggelseutveckling	+	Bebyggelsetrycket bedöms som högt.
Gemensamhets-anläggning (ansluten till kommunens ledningsnät)	Vatten	3	Hela området är anslutet alternativt kan anslutas med tillfredsställande vattenkvalitet
	Spillvatten	3	Hela området är anslutet alternativt kan anslutas med tillfredsställande avloppsrening
Miljö	*Utsläpp*	++	Förutsättningarna för att kunna ta hand om utsläpp från lokala avloppsanläggningar är goda, enligt GIS-stödet.
	Recipient	+	God möjlighet för retention
Vattenförekomst Glose å	Ekologisk status är måttlig		Enskilda avlopp har en betydande påverkan på vattenförekomsten.
Hälsa	*Kvantitet*	+++	I området finns risk för otillräcklig dricksvattenkapacitet.
	Kvalitet	+++	Det finns större kvalitetsproblem.
Påverkansfaktor	Området är avtalsanslutet till kommunalt vatten och avlopp genom en gemensamhetsanläggning, vilket innebär att va-försörjningen fungerar i dagsläget.		
Bedömning	Så länge förutsättningarna inte förändras bedöms området kunna fortsätta som idag. Området klassas som bevakningsområde.		

SAMRÅDS

KUNGÄLVS KOMMUN

19. Stora Ryr

Klassificering **VA-bevakningsområde**
Behovspoäng 5,0

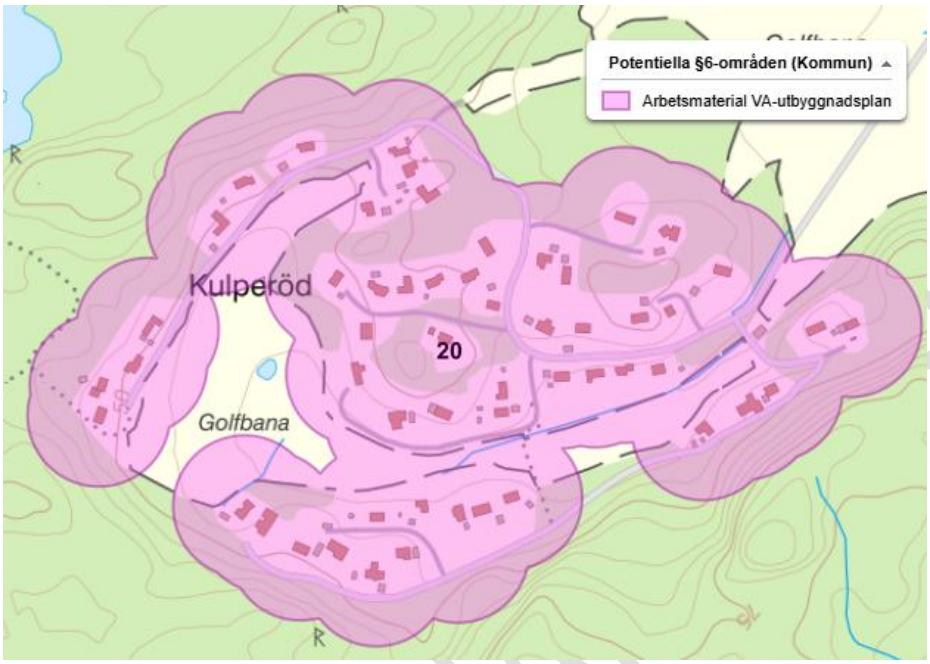
Behovsbedömning Stora Ryr

Samhälle	Hushåll	+	Området består av 30-tal hushåll. En stor majoritet är permanentboende.
	Bebyggelseutveckling	++	Bebyggelsetrycket bedöms som medel
Gemensamhets-anläggning (ansluten till kommunens ledningsnät)	Vatten	3	Hela området är anslutet alternativt kan anslutas med tillfredsställande vattenkvalitet
	Spillvatten	3	Hela området är anslutet alternativt kan anslutas med tillfredsställande avloppsrening
Miljö	*Utsläpp*	++	Förutsättningarna för att kunna ta hand om utsläpp från lokala avloppsanläggningar är relativt goda, enligt GIS-stödet.
	Recipient	+	God möjlighet för retention
Vattenförekomst Sälö fjord	Ekologisk status är god		Enskilda avlopp har en betydande påverkan på vattenförekomsten.
Hälsa	*Kvantitet*	+++	I området finns risk för otillräcklig dricksvattenkapacitet.
	Kvalitet	+++	Det finns större kvalitetsproblem.
Påverkansfaktor	Majoriteten av fastigheterna inom området är avtalsanslutet till kommunalt vatten och avlopp genom en gemensamhetsanläggning, vilket innebär att va-försörjningen fungerar i dagsläget.		
Bedömning	Så länge förutsättningarna i området inte förändras, till exempel genom ökat bebyggelsetryck, bedöms området kunna fortsätta som nu.		

SAMRÅDSHANDLING

20. Kulperöd

Klassificering **Va-utbyggnadsområde**
Behovspoäng 7,0

Behovsbedömning Kulperöd

Samhälle	Hushåll	++	Området består av 60-tal hushåll där en stor majoritet är åretruntboende.
	Bebyggelseutveckling	++	Bebyggelsetrycket bedöms som medel.
Gemensamhets-anläggning/ VA-förening	Vatten	3	Hela området är anslutet alternativt kan anslutas med tillfredsställande vattenkvalitet
	Spillvatten	2	Stora delar av området är anslutet alternativt kan anslutas med tillfredsställande avloppsrening
Miljö	*Utsläpp*	++	Förutsättningarna för att kunna ta hand om utsläpp från lokala avloppsanläggningar är enligt GIS-stödet relativt dåliga. Det finns risk för påverkan av grundvattnet.
	Recipient	+++	Risk för påverkan av recipienten på grund av, tätbebyggt område samt låg retention.
Vattenförekomst Älgöfjorden	Ekologisk status är god		Enskilda avlopp har en betydande påverkan på vattenförekomsten.
Hälsa	*Kvantitet*	+++	I området bedöms dricksvattenkapaciteten vara relativt otillräcklig.
	Kvalitet	+++	Större kvalitetsproblem kan finnas. Det finns dessutom en påverkan på dricksvattenförekomsten orsakad av intilliggande golfbana.
Påverkansfaktor	Det finns en avloppsförening med en gemensamhetsanläggning som tar hand om stora delar av områdets spillvatten. Större delen av området är ansluten till Kulperöd samfällighetsförening (vattenverk), som försörjer stora delar av området med dricksvatten. Inströmningsområdet till brunnen är stort med risk för påverkan från bland		

SAMRÅDSHANDLING

KUNGÄLVS KOMMUN

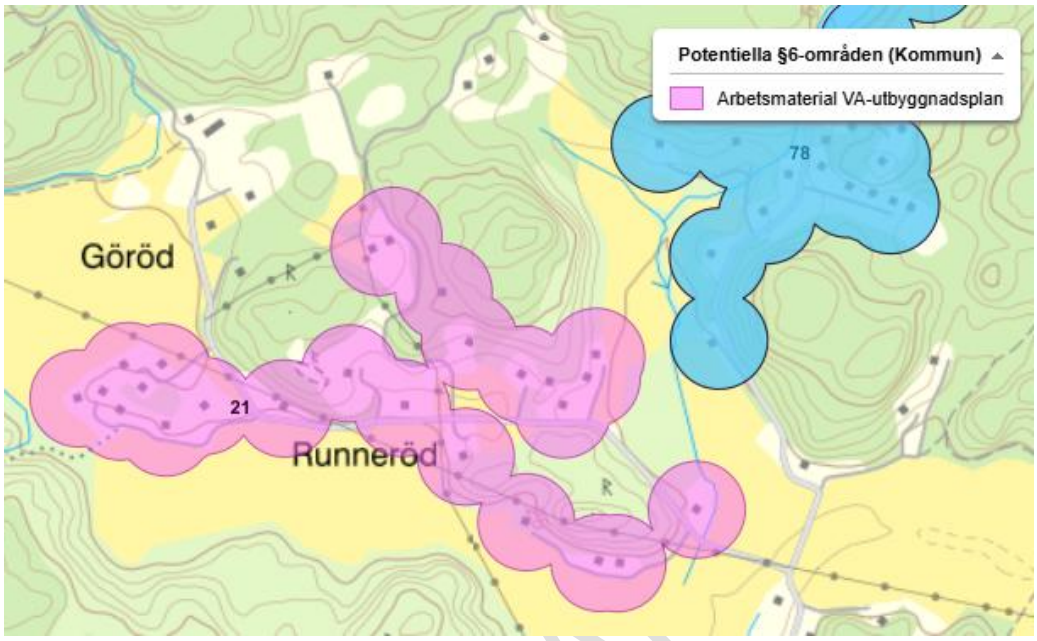
	annat bekämpningsmedelsanvändning vid golfbanan och lantbruk. Dessa risker är svåra att komma åt. Vattenförsörjningen skulle med fördel behöva tryggas på ett bättre sätt för de boende i området.
Bedömning	Området har behov av att lösa va-försörjningen i ett större sammanhang, för att på lång sikt uppnå en hållbar va-försörjning.

SAMRÅDSHANDLING

KUNGÄLVS KOMMUN

21. Runneröd

Klassificering **Va-bevakningsområde**
Behovspoäng 4,0

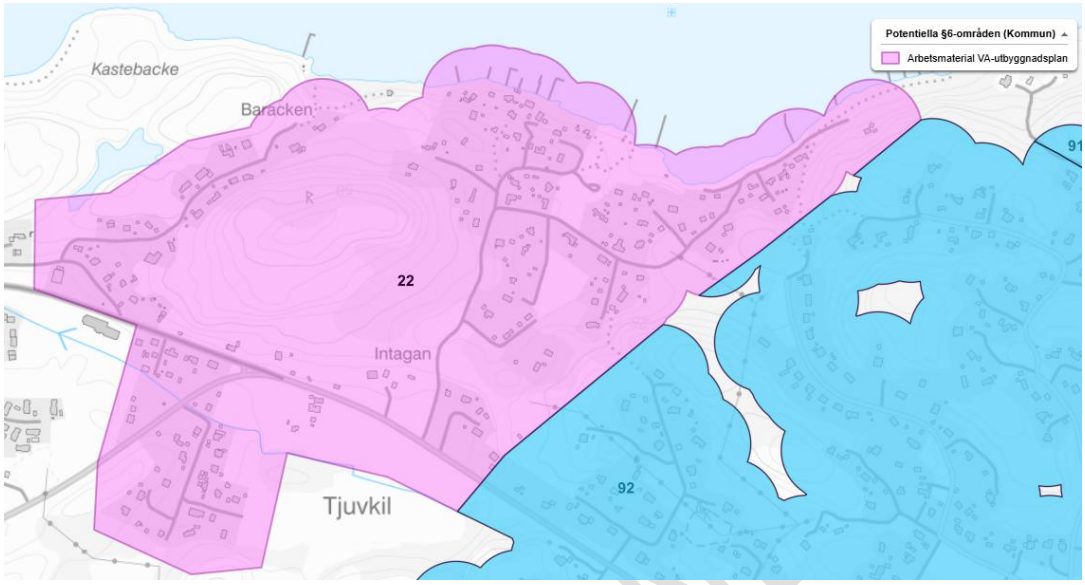
Behovsbedömning Runneröd

Samhälle	Hushåll	+	Området består av ett 20-tal hushåll där samtliga är åretruntboende.
	Bebyggelseutveckling	+	Bebyggelsetrycket bedöms som lågt.
Gemensamhets-anläggning (ansluten till kommunens ledningsnät)	Vatten	3	Hela området är anslutet alternativt kan anslutas med tillfredsställande vattenkvalitet
	Spillvatten	3	Hela området är anslutet alternativt kan anslutas med tillfredsställande avloppsrening
Miljö	*Utsläpp*	+	Förutsättningarna för att kunna ta hand om utsläpp från lokala avloppsanläggningar är goda enligt GIS-stödet.
	Recipient	+	God möjlighet för retention
Vattenförekomst Glose å	Ekologisk status är måttlig		Enskilda avlopp har en betydande påverkan på vattenförekomsten.
Hälsa	*Kvantitet*	+++	I området bedöms det vara begränsad dricksvattenkapacitet.
	Kvalitet	+++	Det finns större kvalitetsproblem.
Påverkansfaktor	Området är avtalsanslutet till kommunalt vatten och avlopp genom en gemensamhetsanläggning, vilket innebär att va-försörjningen fungerar i dagsläget.		
Bedömning	Så länge förutsättningarna inte förändras bedöms området kunna fortsätta som idag. Området klassas därför som bevakningsområde.		

SAMRÅDSHANDLING

22. Tjuvkil västra

Klassificering **VA-utbyggnadsområde**
Behovspoäng 10,0

Behovsbedömning Tjuvkil Västra

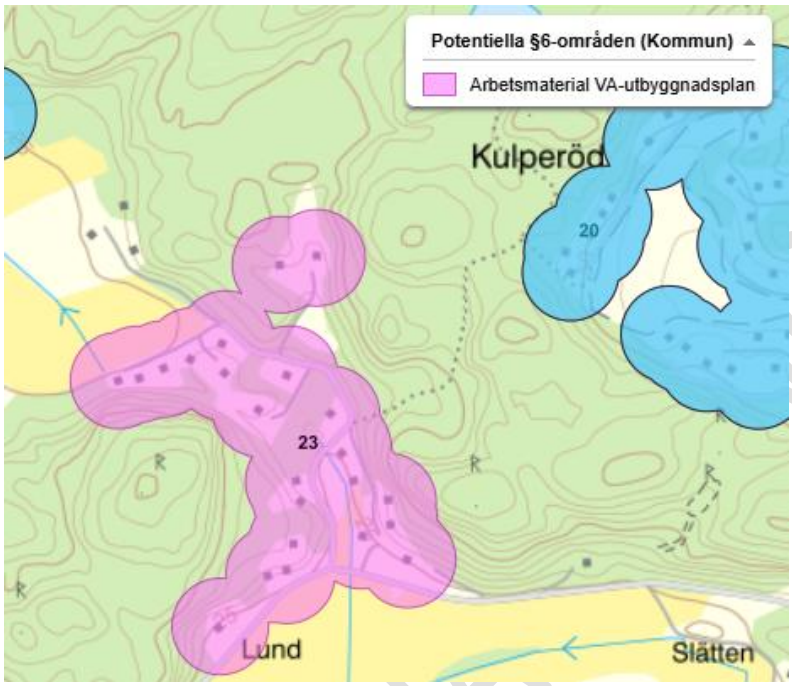
Samhälle	Hushåll	+++	Området består av cirka 130 fastigheter varav nästan hälften är permanentboende.
	Bebyggelseutveckling	+++	Bebyggelsetrycket bedöms som stort i Tjuvkil som helhet utifrån att det är en tätort som på sikt kan bli serviceort.
Gemensamhets-anläggning/ VA-förening	Vatten	0	Inte alls – Ingen förening för vatten finns i området
	Spillvatten	0	Inte alls – Ingen förening för avlopp finns i området
Miljö	*Utsläpp*	+++	Förutsättningarna för att kunna ta hand om utsläpp från lokala avloppsanläggningar är dåliga, enligt GIS-stödet.
	Recipient	+++	Risk för påverkan av recipienten på grund av tätbebyggt område samt låg retention.
Vattenförekomst Sälö fjord samt Älgöfjorden	Ekologisk status är god		Enskilda avlopp har en betydande påverkan på vattenförekomster.
Hälsa	*Kvantitet*	+++	I området bedöms det vara otillräcklig dricksvattenkapacitet.
	Kvalitet	+++	Det finns större kvalitetsproblem.
Påverkansfaktor	Kommunen har påbörjat arbetet med att ansluta området till kommunalt vatten och avloppsledningsnät.		
Bedömning	Området bedöms ha behov av att lösa va-försörjningen i ett större sammanhang.		

SAMRÅDSHANDLING

KUNGÄLVS KOMMUN

23. Gunneröd

Klassificering **Va-bevakningsområde**
Behovspoäng 3,0

Behovsbedömning Gunneröd

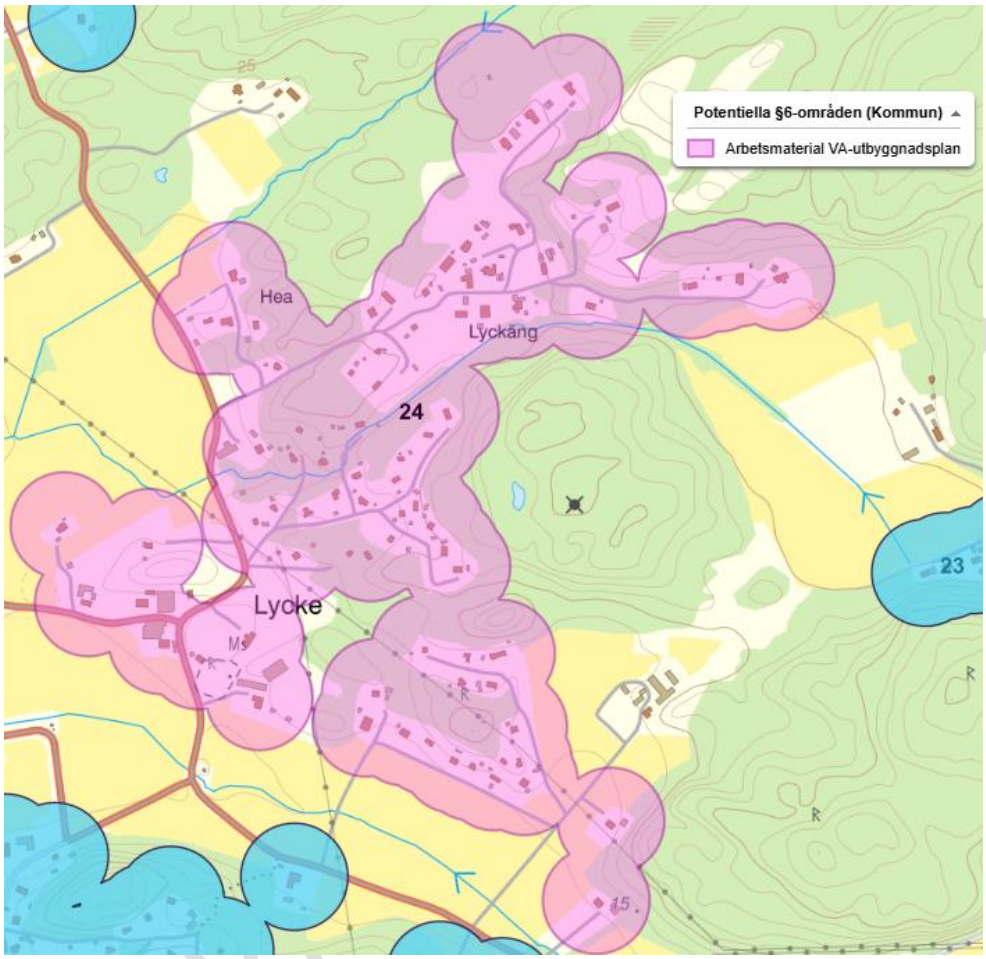
Samhälle	Hushåll	+	Området består av ett tjugotal hushåll där en stor majoritet är åretruntboende.
	Bebyggelseutveckling	+	Bebyggelsetrycket bedöms som lågt.
Gemensamhets-anläggning/ VA-förening	Vatten	0	Inte alls – Ingen förening för vatten finns i området
	Spillvatten	0	Inte alls – Ingen förening för avlopp finns i området
Miljö	*Utsläpp*	+	De naturliga förutsättningarna för att kunna ta hand om utsläpp från lokala avloppsanläggningar bedöms som goda enligt GIS-stödet.
	Recipient	+	God möjlighet för retention
Vattenförekomst Sälö fjord	Ekologisk status är god		Enskilda avlopp har en betydande påverkan på vattenförekomsten.
Hälsa	*Kvantitet*	++	I området bedöms dricksvattenkapaciteten vara begränsad i vissa delar.
	Kvalitet	+++	Kvalitetsproblem på grund av risk för påverkan på grundvattnet då det är genomsläppliga jordarter och tät bebyggelse.
Påverkansfaktor	Påverkansfaktorer är ej bedömda.		
Bedömning	Så länge förutsättningarna i området inte förändras, till exempel genom ökat bebyggelsetryck, bedöms området kunna fortsätta som nu.		

SAMRÅDSHANDLING

KUNGÄLVS KOMMUN

24. Lycke

Klassificering **Va-utredningsområde**
Behovspoäng 8,0

Behovsbedömning Lycke

Samhälle	Hushåll	+++	Området består av cirka 80 hushåll, där en majoritet är permanentboende.
	Bebyggelseutveckling	++	Bebyggelsetrycket bedöms som medel.
Gemensamhets-anläggning (ansluten till kommunens ledningsnät)	Vatten	2	Stora delar av området är anslutet alternativt kan anslutas med tillfredsställande vattenkvalitet
	Spillvatten	2	Stora delar av området är anslutet alternativt kan anslutas med tillfredsställande avloppsrening
Gemensamhets-anläggning (enskild va-anläggning)	Vatten	0	Inte alls – Ingen förening för vatten finns i området
	Spillvatten	1	Små delar av området är anslutet alternativt kan anslutas med tillfredsställande avloppsrening
Miljö	*Utsläpp*	++	Förutsättningarna för att kunna ta hand om utsläpp från lokala avloppsanläggningar är relativt dåliga, enligt GIS-stödet.
	Recipient	+++	Risk för påverkan av recipienten på grund av tätbebyggt område samt låg retention.
Vattenförekomst Sälö fjord	Ekologisk status är god		Enskilda avlopp har en betydande påverkan på vattenförekomsten.

SAMRÅD

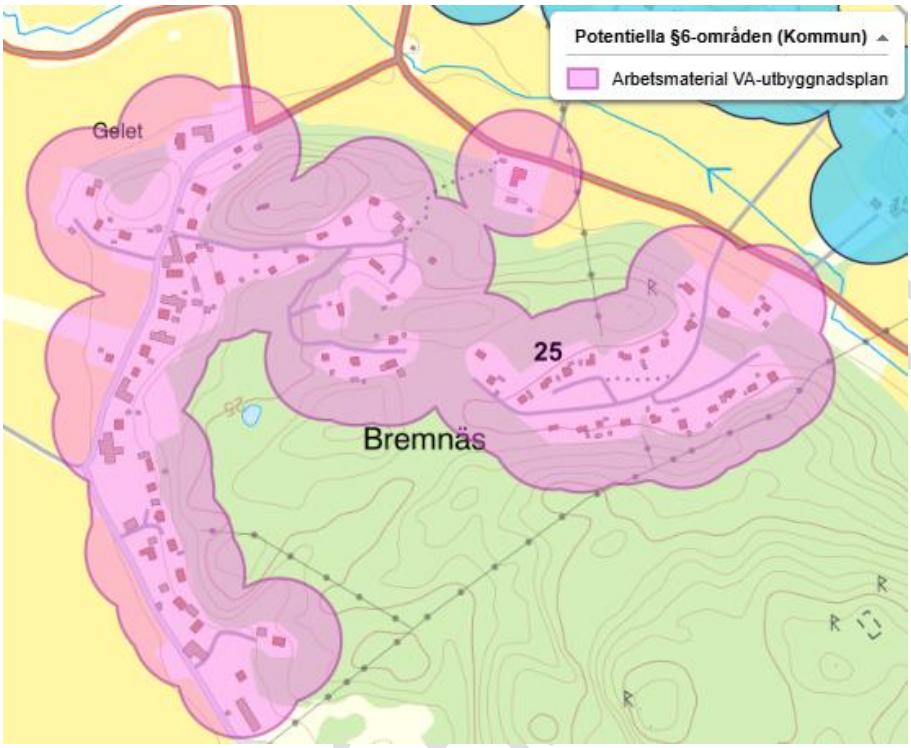
KUNGÄLVS KOMMUN

Hälsa	*Kvantitet*	+++	Bedömning görs att dricksvattenkapaciteten är otillräcklig.
	Kvalitet	+++	Större kvalitetsproblem finns.
Påverkansfaktor	Stora delar av området är avtalsanslutet till kommunalt vatten och avlopp genom fyra olika gemensamhetsanläggningar. Kapaciteten för dessa anläggningar är okänd. Det finns en mindre samfälld enskild lösning (6 st hushåll) för avlopp.		
Bedömning	Området kan ha behov av att lösa va-försörjningen i ett större sammanhang, då förutsättningarna för att kunna lösa vattenförsörjningen lokalt är dåliga.		

SAMRÅDSHANDLING

25. Bremnäs

Klassificering **Va-utredningsområde**
Behovspoäng 6,5

Behovsbedömning Bremnäs

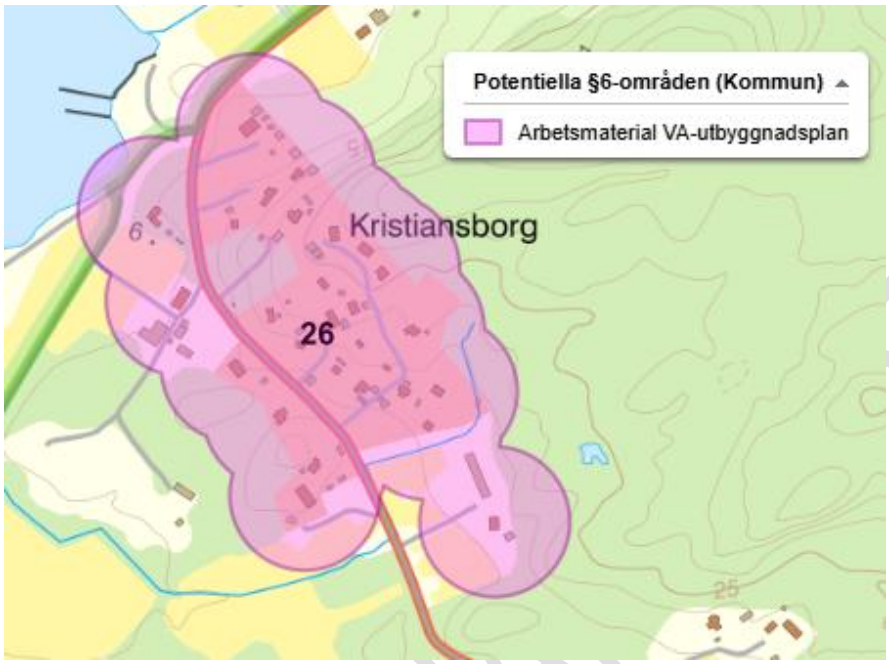
Samhälle	Hushåll	+++	Området består av ett 60-tal hushåll, där en majoritet är permanentboende.
	Bebyggelseutveckling	++	Bebyggelsetrycket bedöms som medel.
Gemensamhets-anläggning (ansluten till kommunens ledningsnät)	Vatten	3	Hela området är anslutet alternativt kan anslutas med tillfredsställande vattenkvalitet
	Spillvatten	3	Hela området är anslutet alternativt kan anslutas med tillfredsställande avloppsrening
Miljö	*Utsläpp*	++	Förutsättningarna för att kunna ta hand om utsläpp från lokala avloppsanläggningar är relativt goda enligt GIS-stödet.
	Recipient	+	God möjlighet för retention
Vattenförekomst Sälö fjord	Ekologisk status är god		Enskilda avlopp har en betydande påverkan på vattenförekomsten.
Hälsa	*Kvantitet*	+++	Bedömning görs att dricksvattenkapaciteten är otillräcklig
	Kvalitet	+++	Större kvalitetsproblem finns.
Påverkansfaktor	Området är avtalsanslutet till kommunalt vatten och avlopp genom en gemensamhetsanläggning, vilket innebär att va-försörjningen fungerar i dagsläget.		
Bedömning	Så länge förutsättningarna inte förändras bedöms området kunna fortsätta som idag. Området klassas därför som bevakningsområde.		

SAMRÅDSH

KUNGÄLVS KOMMUN

26. Kristiansborg

Klassificering **Va-bevakningsområde**
Behovspoäng 4,5

Behovsbedömning Kristiansborg

Samhälle	Hushåll	+	Området består av 30-tal fastigheter. Mer än hälften är åretruntboende.
	Bebyggelseutveckling	+	Bebyggelsetrycket bedöms som lågt.
Gemensamhets-anläggning (ansluten till kommunens ledningsnät)	Vatten	3	Hela området är anslutet alternativt kan anslutas med tillfredsställande vattenkvalitet
	Spillvatten	3	Hela området är anslutet alternativt kan anslutas med tillfredsställande avloppsrening
Miljö	*Utsläpp*	++	Förutsättningarna för att kunna ta hand om utsläpp från lokala avloppsanläggningar är relativt goda, enligt GIS-stödet.
	Recipient	+	God möjlighet för retention
Vattenförekomst Sälö fjord	Ekologisk status är god		Enskilda avlopp har en betydande påverkan på vattenförekomsten.
Hälsa	*Kvantitet*	+++	I området finns risk för otillräcklig dricksvattenkapacitet.
	Kvalitet	+++	Det finns större kvalitetsproblem.
Påverkansfaktor	Majoriteten av fastigheterna i området är avtalsanslutet till kommunalt vatten och avlopp genom en gemensamhetsanläggning, vilket innebär att va-försörjningen fungerar i dagsläget.		
Bedömning	Så länge förutsättningarna inte förändras bedöms området kunna fortsätta som idag. Området klassas därför som bevakningsområde.		

SAMRÅDSHANDLING

KUNGÄLVS KOMMUN

27. Sjöhåla norra

Klassificering **Va-utredningsområde**
Behovspoäng 5,0

Behovsbedömning Sjöhåla norra

Samhälle	Hushåll	+	Området består av 30-tal hushåll, där lite mer än hälften är fritidsboende.
	Bebyggelseutveckling	++	Bebyggelsetrycket bedöms som medel.
Gemensamhets-anläggning (enskilda va-anläggningar)	Vatten	0	Inte alls – Ingen förening för vatten finns i området
	Spillvatten	2	Stora delar av området är anslutet alternativt kan anslutas med tillfredsställande avloppsrening
Miljö	*Utsläpp*	++	Förutsättningarna för att kunna ta hand om utsläpp från lokala avloppsanläggningar är relativt goda, enligt GIS-stödet.
	Recipient	+	God möjlighet för retention
Vattenförekomst Sälö fjord	Ekologisk status är god		Enskilda avlopp har en betydande påverkan på vattenförekomsten.
Hälsa	*Kvantitet*	+++	Bedömning görs att dricksvattenkapaciteten är otillräcklig.
	Kvalitet	+++	Det finns kvalitetsproblem på grund av saltvatteninträngning och genomsläppliga jordarter samt tät bebyggelse.
Påverkansfaktor	Det finns gemensamhetsanläggningar som ombesörjer spillvatten-hanteringen i större delar av området.		
Bedömning	Området kan ha behov av att lösa va-försörjningen i ett större sammanhang, då förutsättningarna för att kunna lösa vattenförsörjningen lokalt är dåliga.		

SAMRÅDSHANDLING

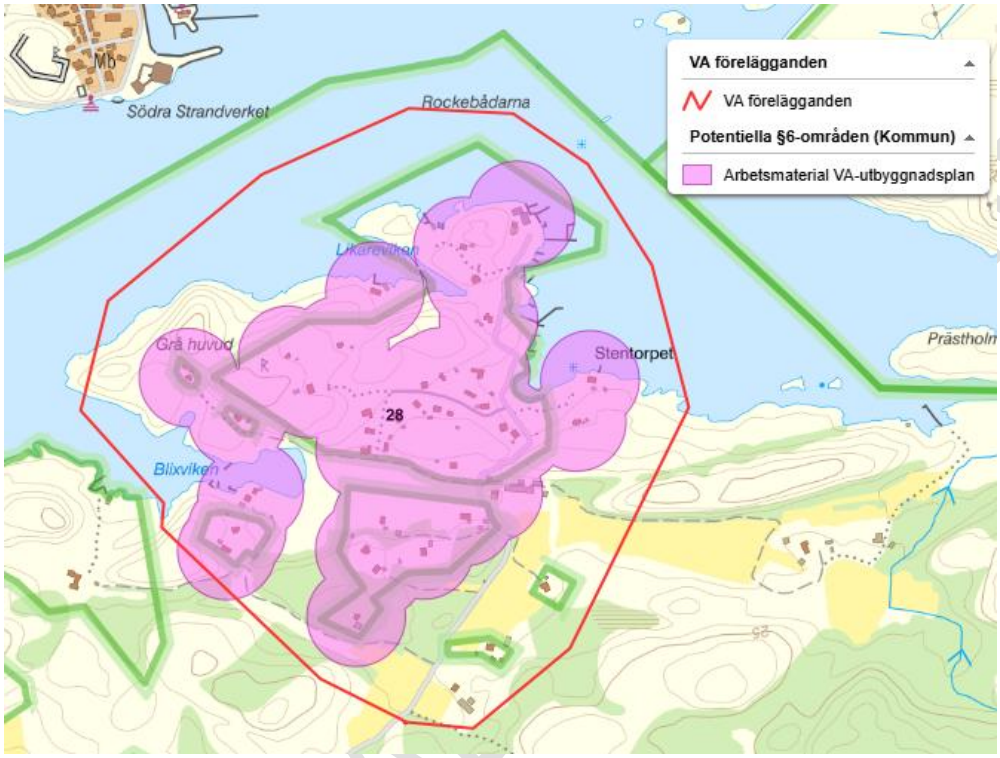
KUNGÄLVS KOMMUN

28. Klåverön

Klassificering	**Va-utbyggnadsområde**
Behovspoäng	8,0

Föreläggande från Länsstyrelsen om att kommunalt vatten och spillvatten ska vara utbyggt senast 31/12 2028.

Diarienummer: KS2013/334.

SAMRÅD

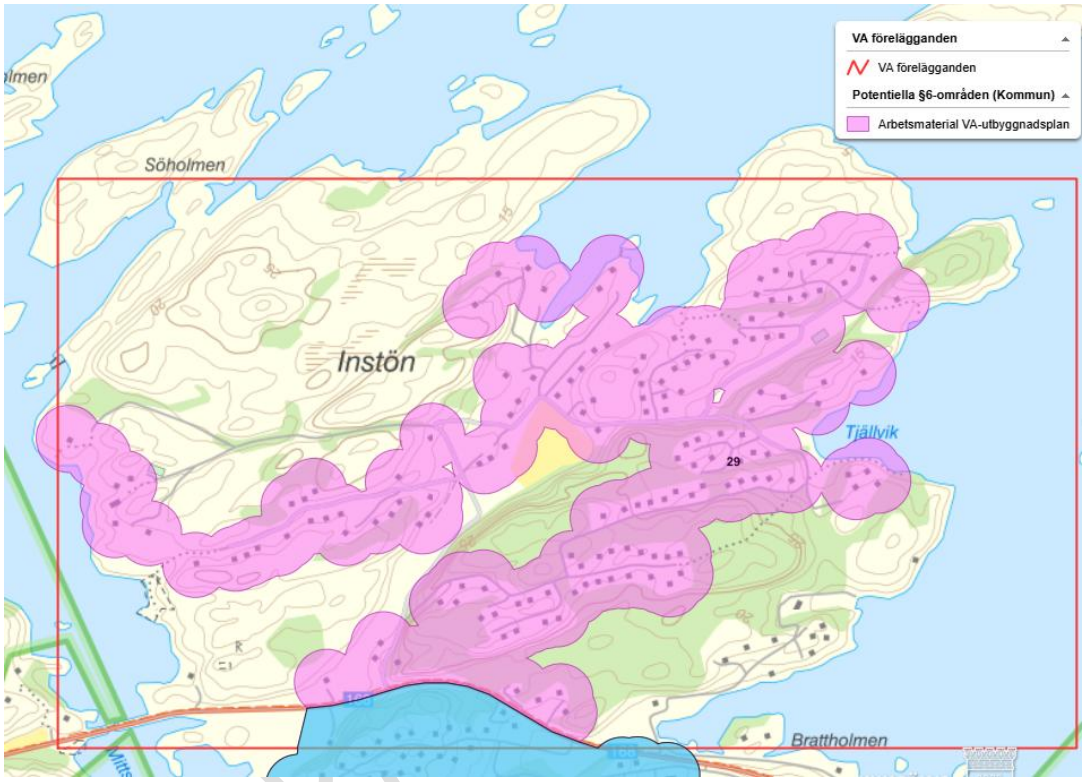
KUNGÄLVS KOMMUN

29. Instön norra

Klassificering	**Va-utbyggnadsområde**
Behovspoäng	10,0

Föreläggande från Länsstyrelsen om att kommunalt vatten ska vara utbyggt senast 31/12 2030, och kommunalt spillvatten ska vara utbyggt senast 31/12 2036. Förstudie påbörjat.

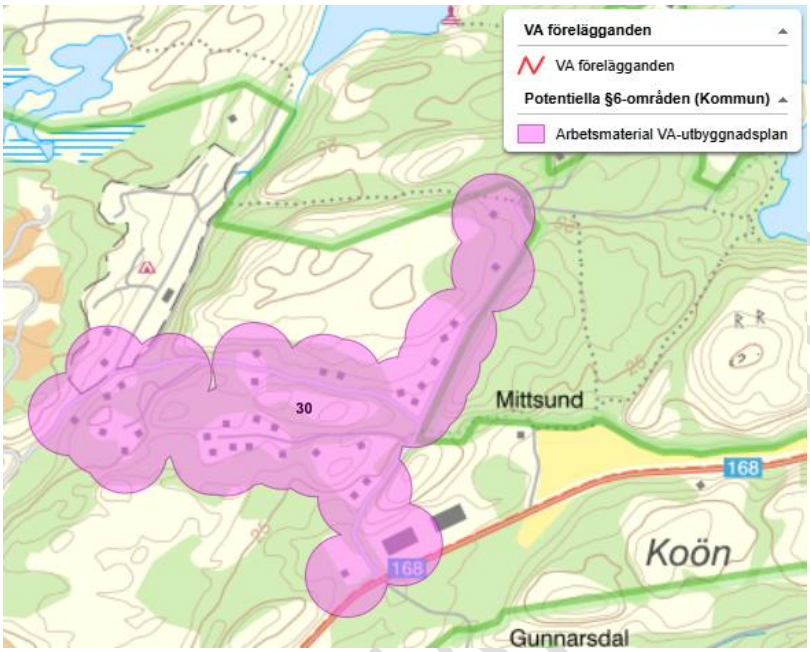
Diarienummer: KS2021/2141

SAMRÅD

30. Marielundsvägen

Klassificering **Va-bevakningsområde**
Behovspoäng 7,0

Behovsbedömning Marielundsvägen

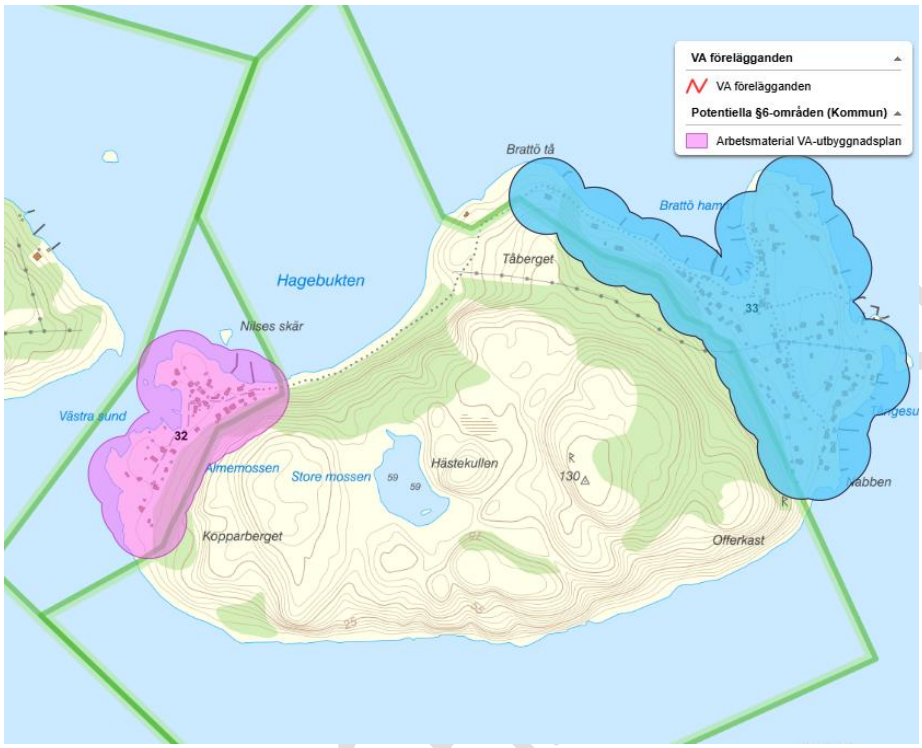
Samhälle	Hushåll	++	Området består av ett 30-tal hushåll, varav mindre än hälften är permanentboende.
	Bebyggelseutveckling	+++	Bebyggelsetrycket bedöms som högt.
Gemensamhets-anläggning (ansluten till kommunens ledningsnät)	Vatten	3	Hela området är anslutet alternativt kan anslutas med tillfredsställande vattenkvalitet
	Spillvatten	3	Hela området är anslutet alternativt kan anslutas med tillfredsställande avloppsrening
Miljö	*Utsläpp*	++	Förutsättningarna för att kunna ta hand om utsläpp från lokala avloppsanläggningar är relativt dåliga, enligt GIS-stödet.
	Recipient	++	Risk för påverkan av recipienten på grund av låg retention.
Vattenförekomst Marstrandsfjorden	Ekologisk status är måttlig		Enskilda avlopp har en betydande påverkan på vattenförekomsten.
Hälsa	*Kvantitet*	+++	I området finns risk för otillräcklig dricksvattenkapacitet.
	Kvalitet	+++	Det finns större kvalitetsproblem.
Påverkansfaktor	Området är avtalsanslutet till kommunalt vatten och avlopp genom en gemensamhetsanläggning, vilket innebär att va-försörjningen fungerar i dagsläget.		
Bedömning	Så länge förutsättningarna i området inte förändras, till exempel genom ökat bebyggelsetryck, bedöms området kunna fortsätta som nu. Området klassas därför som bevakningsområde.		

SAMRÅDSHANDLING

KUNGÄLVS KOMMUN

32. Brattön västra

Klassificering **Va-utredningsområde**
Behovspoäng 6,0

Behovsbedömning Brattön västra

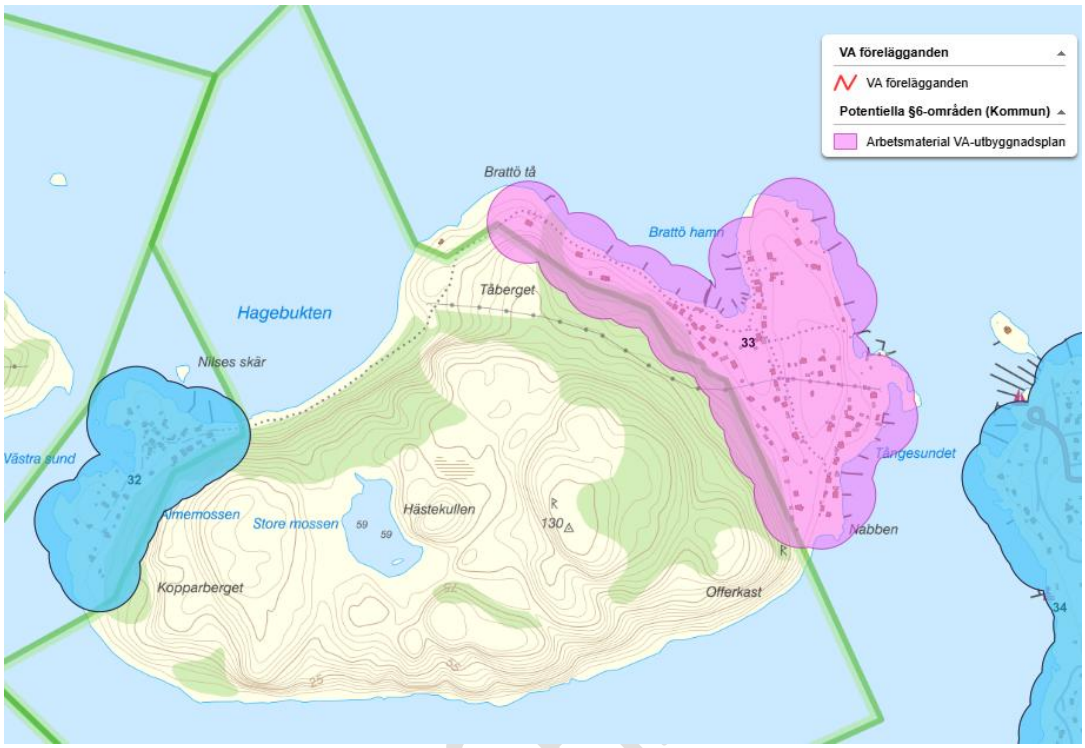
Samhälle	Hushåll	+	Området består av 30-tal hushåll i form av fritidsboende.
	Bebyggelseutveckling	+	Bebyggelsetrycket bedöms som lågt.
Gemensamhets-anläggning/ VA-förening	Vatten	0	Inte alls – Ingen förening för vatten finns i området
	Spillvatten	0	Inte alls – Ingen förening för avlopp finns i området
Miljö	*Utsläpp*	++	Förutsättningarna för att kunna ta hand om utsläpp från lokala avloppsanläggningar är relativt dåliga.
	Recipient	+++	Området är omslutet av Natura 2000-område.
Vattenförekomst Hake fjord samt Älgöfjorden	Ekologisk status är måttlig		Enskilda avlopp har en betydande påverkan på vattenförekomster.
Hälsa	*Kvantitet*	+++	Bedömning görs att dricksvattenkapaciteten är otillräcklig.
	Kvalitet	+++	Större kvalitetsproblem finns.
Påverkansfaktor	Påverkansfaktorer är ej bedömda.		
Bedömning	Området kan ha behov av att lösa va-försörjningen i ett större sammanhang, då förutsättningarna för att kunna lösa vattenförsörjningen lokalt är dåliga och recipienten är känslig.		

SAMRÅDSH

KUNGÄLVS KOMMUN

33. Brattön östra

Klassificering **Va-utbyggnadsområde**
Behovspoäng 7,5

Behovsbedömning Brattön östra

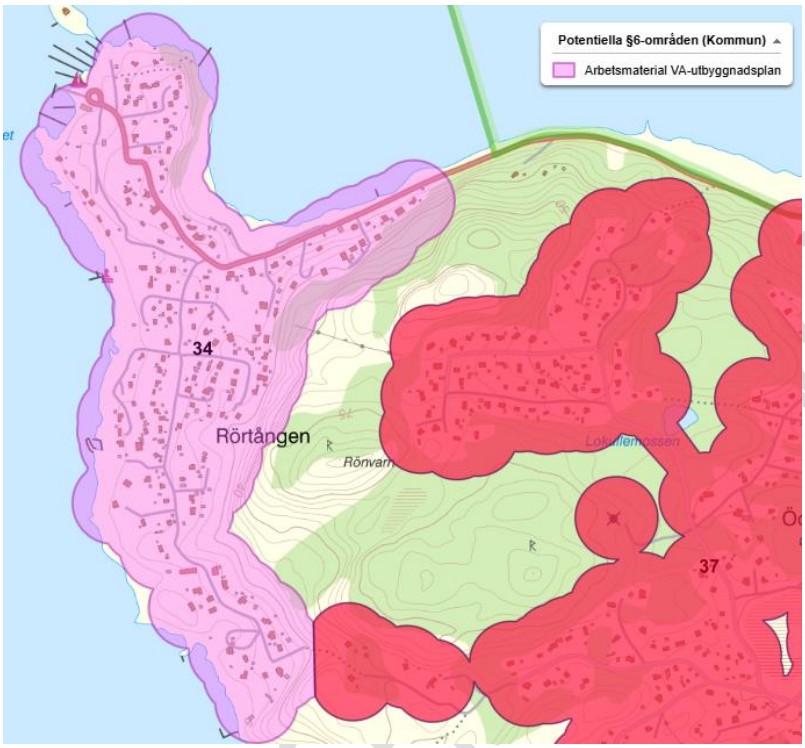
Samhälle	Hushåll	++	Området består av ett 50-tal hushåll där en mycket stor majoritet är fritidsboende.
	Bebyggelseutveckling	+	Bebyggelsetrycket bedöms som lågt.
Gemensamhets-anläggning/ VA-förening (enskilda va-anläggningar)	Vatten	1	Små delar av området är anslutet alternativt kan anslutas med tillfredsställande vattenkvalitet
	Spillvatten	3	Hela området är anslutet alternativt kan anslutas med tillfredsställande avloppsrening
Miljö	*Utsläpp*	+++	Förutsättningarna för att kunna ta hand om utsläpp från lokala avloppsanläggningar är dåliga.
	Recipient	+++	Risk för påverkan av recipienten på grund av låg retention, och många hus.
Vattenförekomst Hake fjord samt Älgöfjorden	Ekologisk status är måttlig		Enskilda avlopp har en betydande påverkan på vattenförekomster.
Hälsa	*Kvantitet*	+++	Bedömning görs att dricksvattenkapaciteten är otillräcklig.
	Kvalitet	+++	Större kvalitetsproblem finns.
Påverkansfaktor	En avloppsförening finns som tar hand om en stor del av områdets spillvatten. Föreningen är kopplad till Rörtången.		
Bedömning	Området har behov av att lösa va-försörjningen i ett större sammanhang, för att på lång sikt uppnå en hållbar va-försörjning.		

SAMRÅDS

KUNGÄLVS KOMMUN

34. Rörtången

Klassificering **VA-utbyggnadsområde**
Behovspoäng 10,0

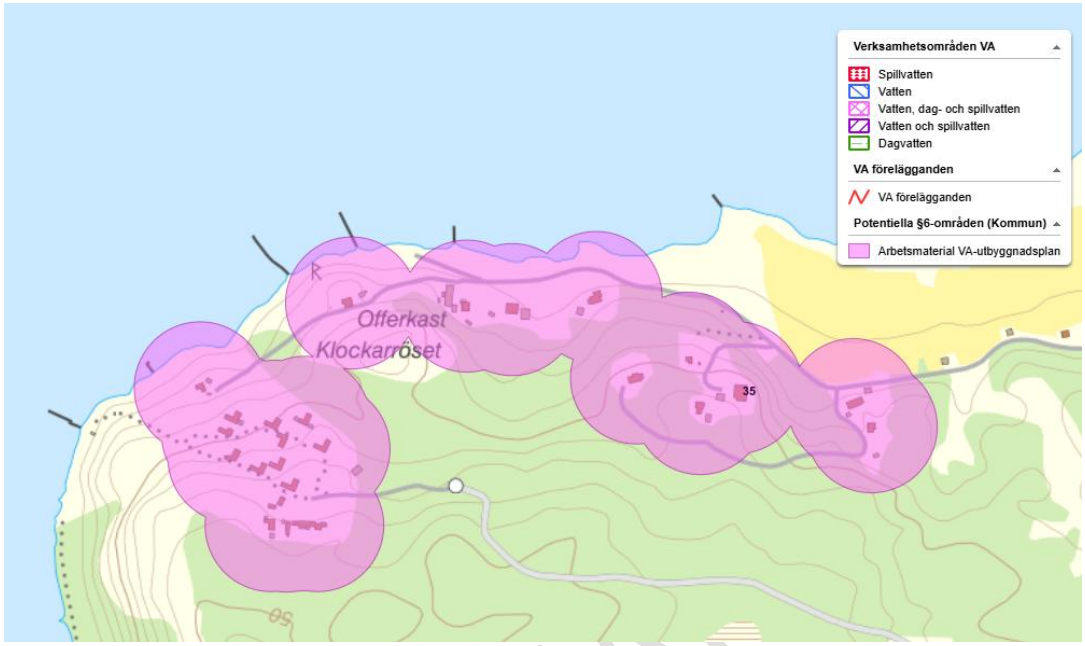
Behovsbedömning Rörtången

Samhälle	Hushåll	+++	Området består av cirka 400 hushåll där något mindre än hälften utgörs av fritidsboende och hälften av permanentboende.
	Bebyggelseutveckling	+++	Bebyggelsetrycket bedöms som högt, utifrån önskemål om omvandling till åretruntboende.
Gemensamhets-anläggning (enskilda va-anläggningar)	Vatten	2	Stora delar av området är anslutet alternativt kan anslutas med tillfredsställande vattenkvalitet
	Spillvatten	2	Stora delar av området är anslutet alternativt kan anslutas med tillfredsställande avloppsrening
Miljö	*Utsläpp*	+++	Förutsättningarna för att kunna ta hand om utsläpp från lokala avloppsanläggningar är dåliga, enligt GIS-stödet. I området ligger den kommunala badplatsen Rörtången.
	Recipient	+++	Risk för påverkan av recipienten på grund av tätbebyggt område samt låg retention.
Vattenförekomst Hake fjord samt Älgöfjorden	Ekologisk status är måttlig		Enskilda avlopp har en betydande påverkan på vattenförekomster.
Hälsa	*Kvantitet*	+++	Bedömning görs att dricksvattenkapaciteten är otillräcklig.
	Kvalitet	+++	Större kvalitetsproblem finns.
Påverkansfaktor	Gemensamhetsanläggningar för spill- och dricksvatten försörjer stora delar av området. Gränsvärdet för godkänt dricksvatten avseende radioaktivitet överskrids kraftigt, främst på grund av radium 226 och radium 228.		
Bedömning	Området har behov av att lösa va-försörjningen i ett större sammanhang, för att på lång sikt uppnå en hållbar va-försörjning.		

SAMRÅDSHANDLING

35. Årsnäs

Klassificering **Va-utredningsområde**
Behovspoäng 5,0

Behovsbedömning Årsnäs

Samhälle	Hushåll	+	Området består av 26 hushåll där mer än hälften är permanentboende.
	Bebyggelseutveckling	+	Bebyggelsetrycket bedöms som lågt.
Gemensamhets-anläggning/ VA-förening (enskilda va-anläggningar)	Vatten	0	Inte alls – Ingen förening för vatten finns i området
	Spillvatten	2	Stora delar av området är anslutet alternativt kan anslutas med tillfredsställande avloppsrening
Miljö	*Utsläpp*	++	Förutsättningarna för att kunna ta hand om utsläpp från lokala avloppsanläggningar är relativt dåliga, enligt GIS-stödet.
	Recipient	++	Risk för påverkan av recipienten på grund av låg retention.
Vattenförekomst Hake fjord	Ekologisk status är måttlig		Enskilda avlopp har en betydande påverkan på vattenförekomster.
Hälsa	*Kvantitet*	+++	I området bedöms det vara otillräcklig dricksvattenkapacitet.
	Kvalitet	+++	Det finns större kvalitetsproblem.
Påverkansfaktor	Det finns en gemensamhetsanläggning som ombesörjer spillvattenhanteringen i en stor del av området.		
Bedömning	Området kan ha behov av att lösa va-försörjningen i ett större sammanhang, då förutsättningarna för att kunna lösa vattenförsörjningen lokalt är dåliga.		

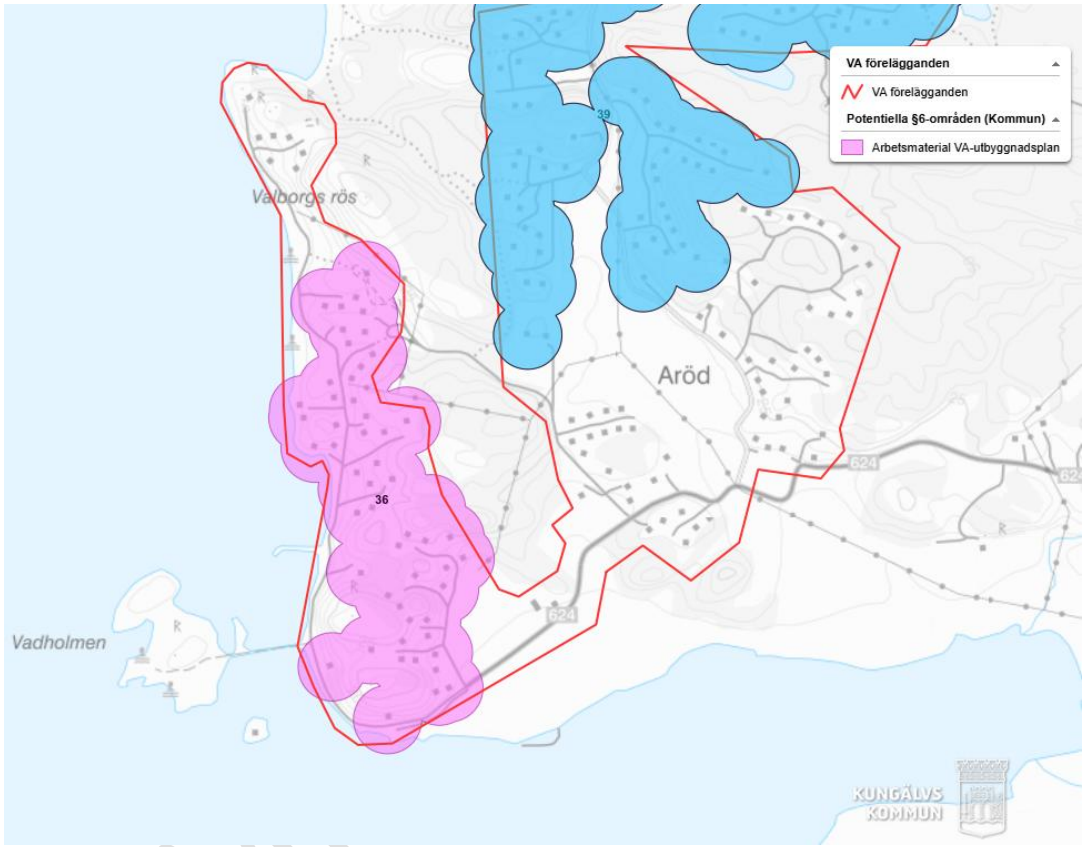
SAMRÅDSHANDLINGAR

KUNGÄLVS KOMMUN

36. Aröd södra

Klassificering	**Va-utbyggnadsområde**
Behovspoäng	8,0

Föreläggande från Länsstyrelsen om att kommunalt vatten och avlopp ska vara utbyggt senast 31/12 2025.
Diarienummer: KS2016/1953.
Utbyggnation pågår.

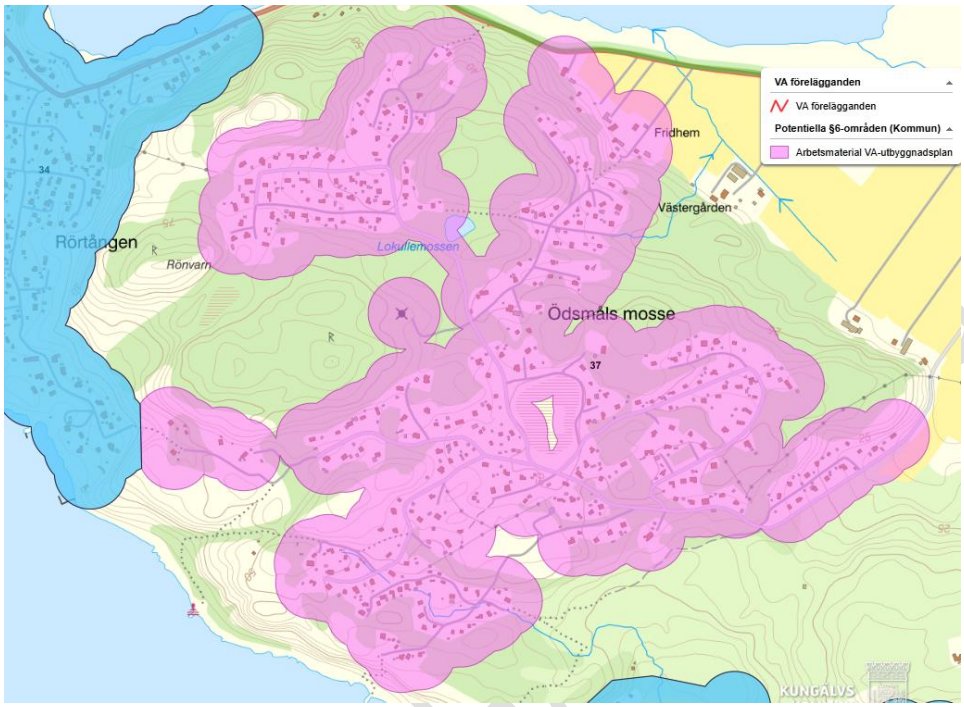

SAM

KUNGÄLVS KOMMUN

37. Ödsmåls mosse

Klassificering **Va-utbyggnadsområde**
Behovspoäng 9,0

Behovsbedömning Ödsmåls mosse

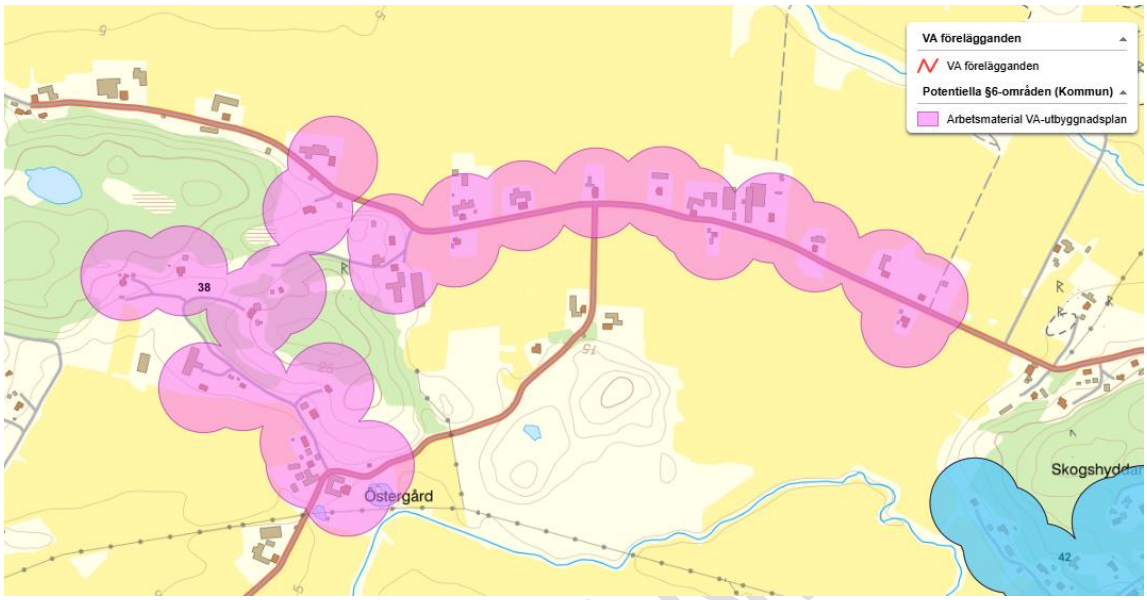
Samhälle	Hushåll	+++	Området består av cirka 300 hushåll, där en knapp majoritet är fritidsboende.
	Bebyggelseutveckling	+++	Bebyggelsetrycket bedöms som högt.
Gemensamhets-anläggning/ VA-förening (enskilda va-anläggningar)	Vatten	1	Små delar av området är anslutet alternativt kan anslutas med tillfredsställande vattenkvalitet.
	Spillvatten	2	Stora delar av området är anslutet alternativt kan anslutas med tillfredsställande avloppsrening.
Miljö	*Utsläpp*	+++	Förutsättningarna för att kunna ta hand om utsläpp från lokala avloppsanläggningar är dåliga, enligt GIS-stödet.
	Recipient	+++	Risk för påverkan av recipienten på grund av tätbebyggt område samt låg retention.
Vattenförekomst Hake fjord samt Älgöfjorden	Ekologisk status är måttlig		Enskilda avlopp har en betydande påverkan på vattenförekomster.
Hälsa	*Kvantitet*	++	Bedömning görs att dricksvattenkapaciteten är otillräcklig i delar av området. Kvantiteten varierar mycket i området.
	Kvalitet	+++	Större kvalitetsproblem finns.
Påverkansfaktor	I området finns samfällighetsanläggningar för dricksvatten, som försörjer olika delar av området. Det finns också flera gemensamhetsanläggningar som ombesörjer områdets spillvattenhantering. Området utreds för radionuklider.		
Bedömning	Området har behov av att lösa va-försörjningen i ett större sammanhang, för att på lång sikt uppnå en hållbar va-försörjning.		

SAMRÅDSH

KUNGÄLVS KOMMUN

38. Vallby

Klassificering **Va-utredningsområde**
Behovspoäng 4,5

Behovsbedömning Vallby

Samhälle	Hushåll	++	Området består av 30-tals hushåll där en stor majoritet är permanentboende.
	Bebyggelseutveckling	+	Bebyggelsetrycket bedöms som lågt.
Gemensamhets-anläggning/ VA-förening	Vatten	0	Inte alls – Ingen förening för vatten finns i området
	Spillvatten	0	Inte alls – Ingen förening för avlopp finns i området
Miljö	*Utsläpp*	+	Förutsättningarna för att kunna ta hand om utsläpp från lokala avloppsanläggningar ska vara som goda enligt GIS-stödet.
	Recipient	+	God möjlighet för retention
Vattenförekomst Hake fjord samt Vallby å	Ekologisk status är måttlig		Enskilda avlopp har en betydande påverkan på vattenförekomsterna.
Hälsa	*Kvantitet*	+++	Bedömning görs att dricksvattenkapaciteten är otillräcklig.
	Kvalitet	+++	Större kvalitetsproblem finns.
Påverkansfaktor	Påverkansfaktorer är ej bedömda.		
Bedömning	Området kan ha behov av att lösa va-försörjningen i ett större sammanhang, då förutsättningarna för att kunna lösa vattenförsörjningen lokalt är dåliga.		

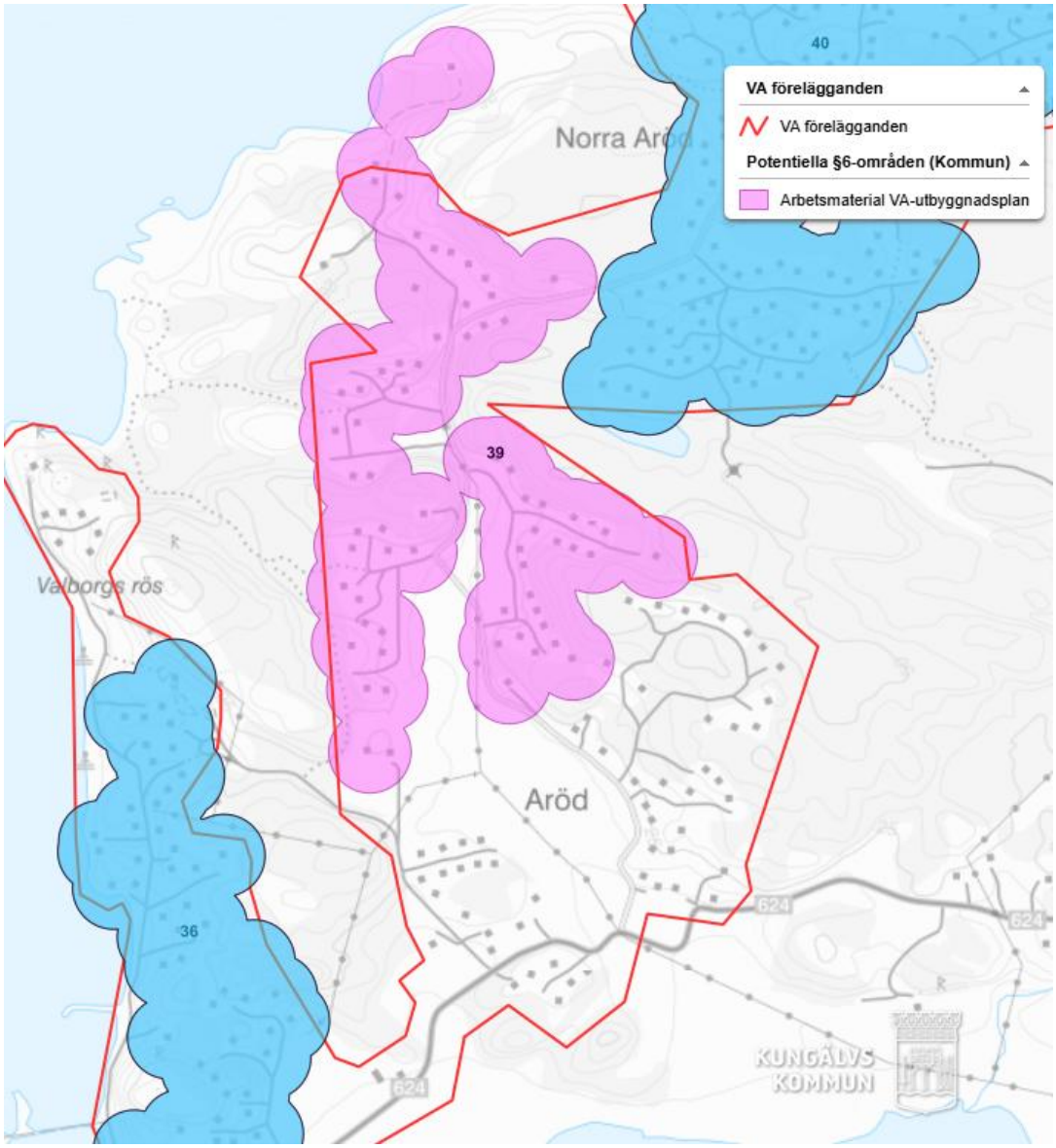
SAMRÅDSHANDLING

KUNGÄLVS KOMMUN

39. Aröd mellersta

Klassificering	**Va-utbyggnadsområde**
Behovspoäng	7,0

Föreläggande från Länsstyrelsen om att kommunalt vatten och avlopp ska vara utbyggt senast 31/12 2025.
Diarienummer: KS2016/1953
Utbyggnation pågår.

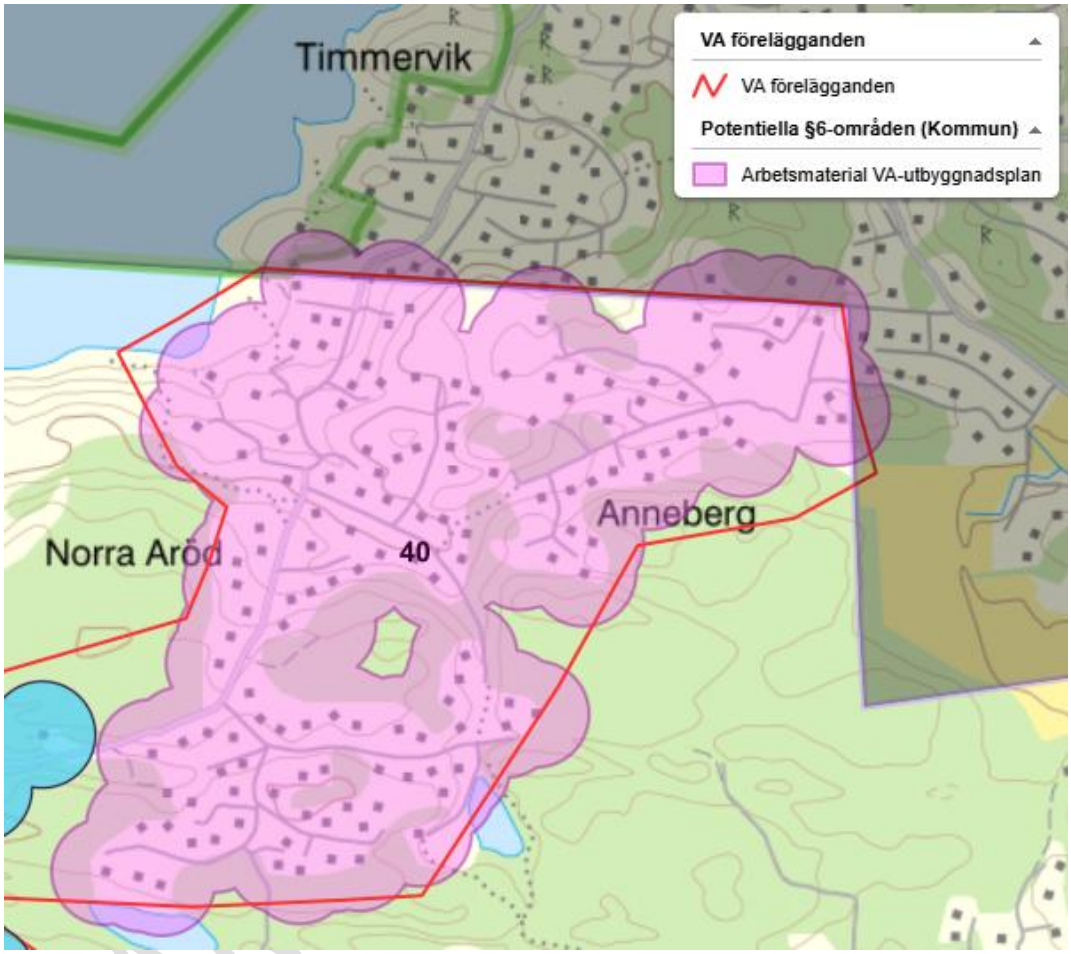

KUNGÄLVS KOMMUN

40. Aröd norra

Klassificering	**Va-utbyggnadsområde**
Behovspoäng	9,0

Föreläggande från Länsstyrelsen om att kommunalt vatten och avlopp ska vara utbyggt senast 31/12 2025.
Diarienummer: KS2016/1953
Utbyggnation pågår

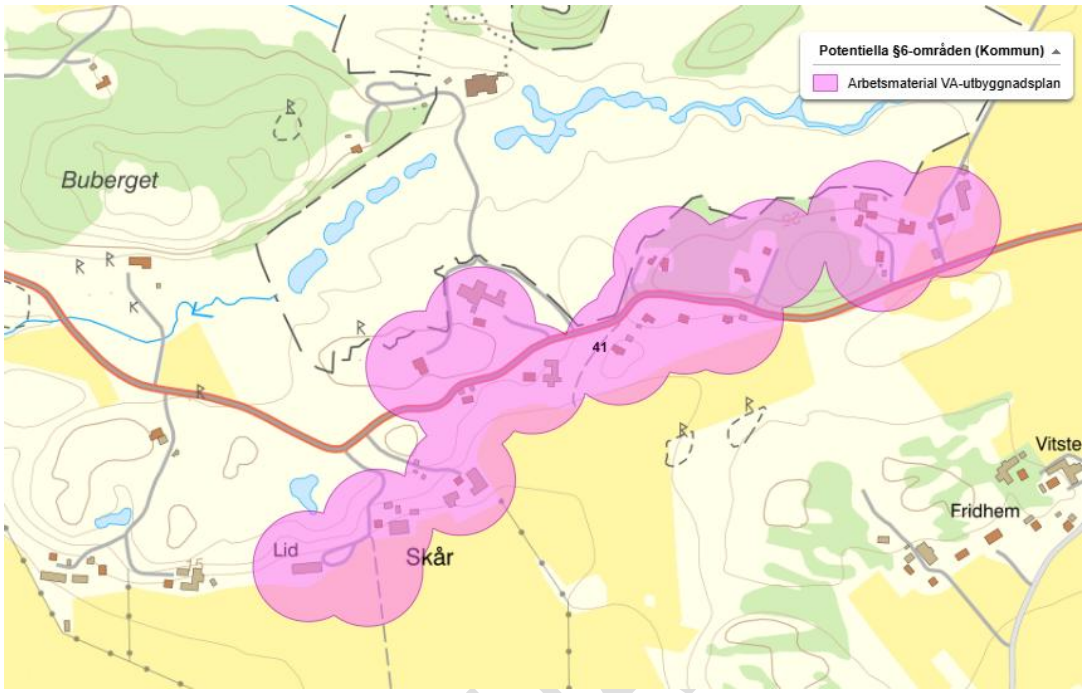

SAM

KUNGÄLVS KOMMUN

41. Prästbol

Klassificering **Va-utredningsområde**
Behovspoäng 4,0

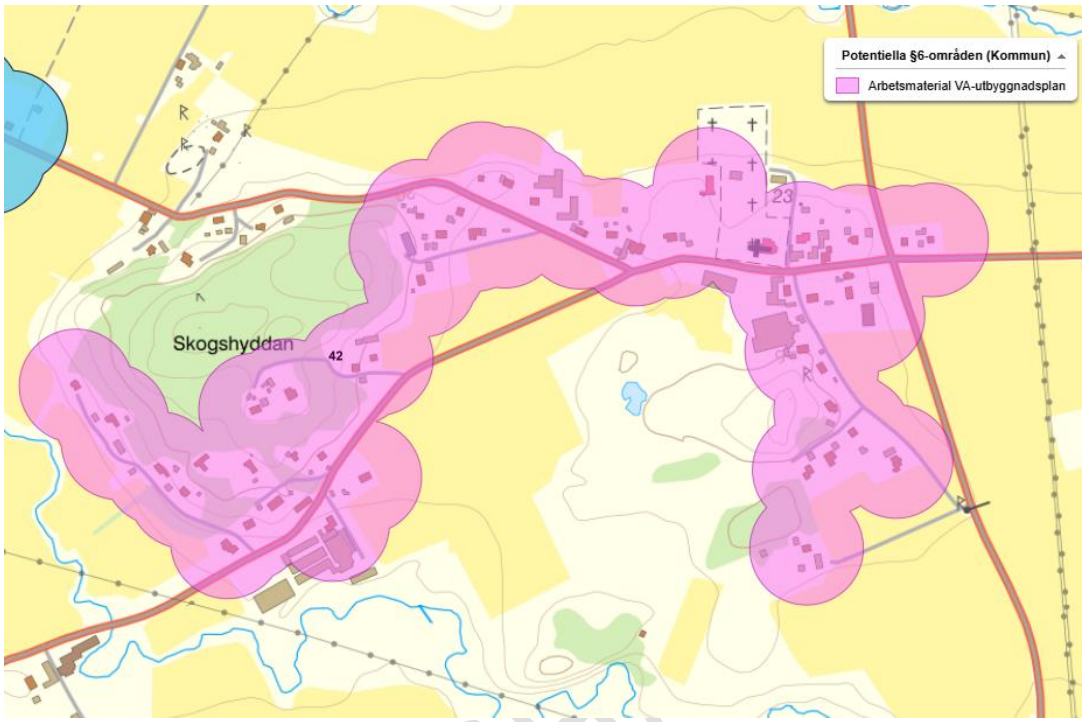
Behovsbedömning Prästbol

Samhälle	Hushåll	+	Området består av ett tjugotal hushåll där en majoritet är permanentboende.
	Bebyggelseutveckling	+	Bebyggelsetrycket bedöms som lågt.
Gemensamhets-anläggning/ VA-förening	Vatten	0	Inte alls – Ingen förening för vatten finns i området
	Spillvatten	1	Små delar av området är anslutet alternativt kan anslutas med tillfredsställande avloppsrening
Miljö	*Utsläpp*	+	Förutsättningarna för att kunna ta hand om utsläpp från lokala avloppsanläggningar bedöms enligt GIS-stödet som goda.
	Recipient	+	God möjlighet för retention
Vattenförekomst Vallby å	Ekologisk status är måttlig		Enskilda avlopp har en betydande påverkan på vattenförekomsterna.
Hälsa	*Kvantitet*	+++	Bedömning görs att dricksvattenkapaciteten är otillräcklig.
	Kvalitet	+++	Större kvalitetsproblem finns på grund av saltvatteninträngning, genomsläppliga jordarter och tät bebyggelse.
Påverkansfaktor	Påverkansfaktorer är ej bedömda.		
Bedömning	Området kan ha behov av att lösa va-försörjningen i ett större sammanhang, då förutsättningarna för att kunna lösa vattenförsörjningen lokalt är dåliga.		

SAMRÅDSH

42. Solberga

Klassificering **Va-utredningsområde**
Behovspoäng 4,0

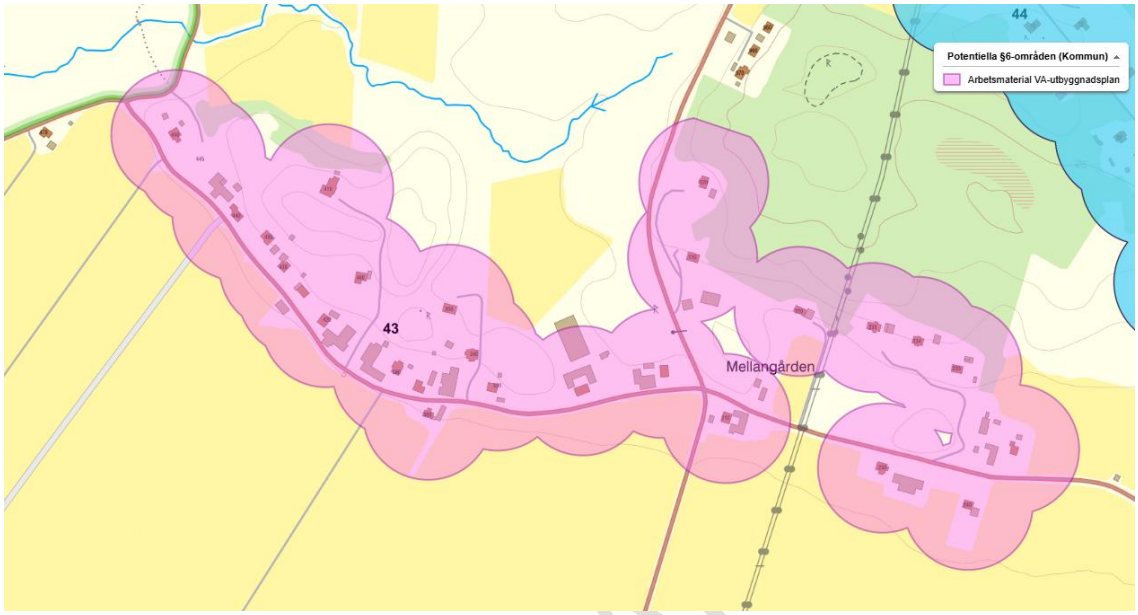
Behovsbedömning Solbega

Samhälle	Hushåll	++	Området består av ett 50-tal hushåll, där en stor majoritet är åretruntboende.
	Bebyggelseutveckling	+	Bebyggelsetrycket bedöms som lågt
Gemensamhets-anläggning (ansluten till kommunens ledningsnät	Vatten	0	Inte alls – Ingen förening för vatten finns i området
	Spillvatten	1	Små delar av området är anslutet alternativt kan anslutas med tillfredsställande avloppsrening
Miljö	*Utsläpp*	++	Förutsättningarna för att kunna ta hand om utsläpp från lokala avloppsanläggningar är relativt goda, enligt GIS-stödet.
	Recipient	+	God möjlighet för retention
Vattenförekomst Vallby å samt Solbergaån	Ekologisk status är måttlig		Enskilda avlopp har en betydande påverkan på vattenförekomsterna.
Hälsa	*Kvantitet*	++	Bedömning görs att dricksvattenkapaciteten är otillräcklig.
	Kvalitet	+++	Större kvalitetsproblem finns
Påverkansfaktor	Det finns en gemensamhetsanläggning som ombesörjer spillvattenhanteringen i en liten del av området genom en avtalsanslutning till kommunalt spillvatten.		
Bedömning	Området kan ha behov av att lösa va-försörjningen i ett större sammanhang, då vattenkvaliteten är dålig.		

SAMRÅDSH

43. Ödsmåls by

Klassificering **Va-utredningsområde**
Behovspoäng 5,0

Behovsbedömning Ödsmåls by

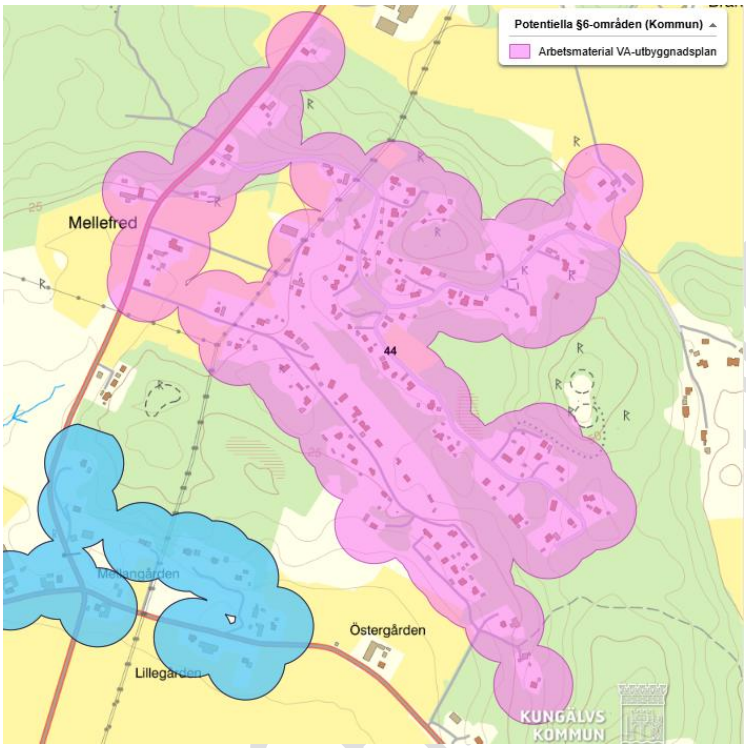
Samhälle	Hushåll	++	Området består av 30-tal hushåll där en stor majoritet är permanentboende.
	Bebyggelseutveckling	+	Bebyggelsetrycket bedöms som lågt.
Gemensamhets-anläggning/ VA-förening	Vatten	0	Inte alls – Ingen förening för vatten finns i området
	Spillvatten	0	Inte alls – Ingen förening för avlopp finns i området
Miljö	*Utsläpp*	++	Förutsättningarna för att kunna ta hand om utsläpp från lokala avloppsanläggningar är relativt goda, enligt GIS-stödet.
	Recipient	+	God möjlighet för retention.
Vattenförekomst Grannebyån samt Hake fjord	Ekologisk status är Otillfredsställande och måttlig		Enskilda avlopp har en betydande påverkan på vattenförekomsterna.
Hälsa	*Kvantitet*	+++	Bedömning görs att dricksvattenkapaciteten är otillräcklig.
	Kvalitet	+++	Större kvalitetsproblem finns.
Påverkansfaktor	Påverkansfaktorer är ej bedömda.		
Bedömning	Området kan ha behov av att lösa va-försörjningen i ett större sammanhang, då förutsättningarna för att kunna lösa vattenförsörjningen lokalt är dåliga.		

SAMRÅDSHA

KUNGÄLVS KOMMUN

44. Åsebyberg

Klassificering **Va-utbyggnadsområde**
Behovspoäng 8,0

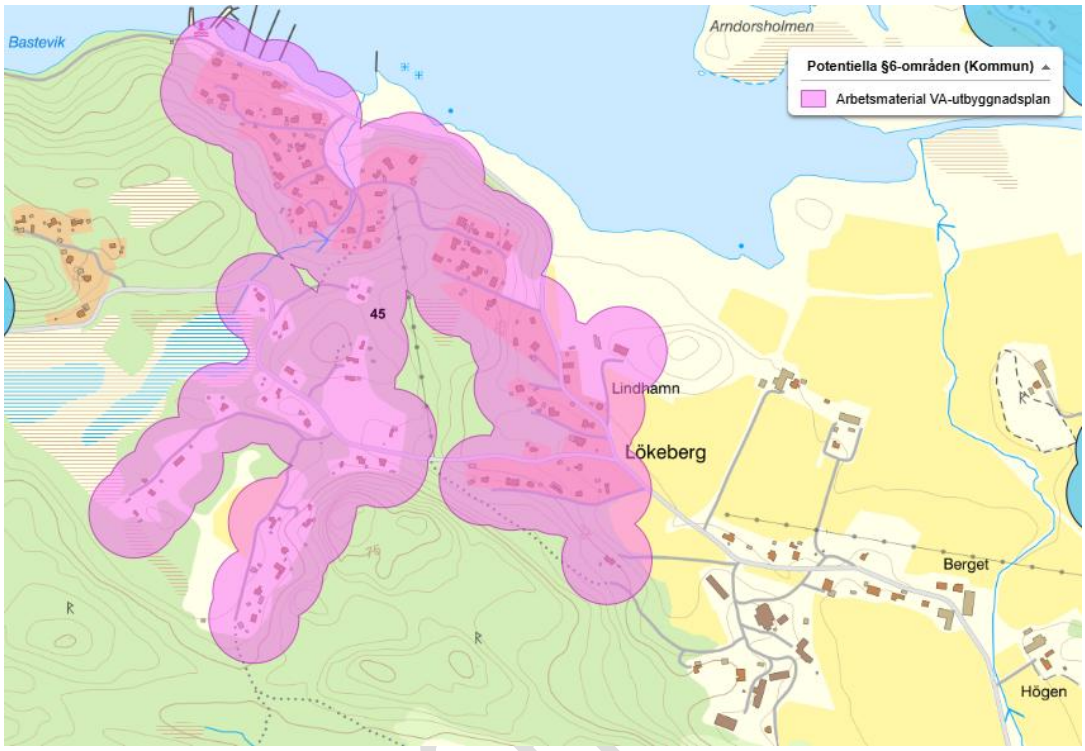
Behovsbedömning Åsebyberg

Samhälle	Hushåll	+++	Området består av ett 100-tal hushåll där en stor majoritet är permanentboende.
	Bebyggelseutveckling	++	Bebyggelsetrycket bedöms som medel
Gemensamhets-anläggning (enskild va-försörjning)	Vatten	0	Inte alls – Ingen förening för vatten finns i området
	Spillvatten	2	Stora delar av området är anslutet alternativt kan anslutas med tillfredsställande avloppsrening
Miljö	*Utsläpp*	+++	Förutsättningarna för att kunna ta hand om utsläpp från lokala avloppsanläggningar är dåliga, enligt GIS-stödet.
	Recipient	++	Risk för påverkan av recipienten på grund av låg retention.
Vattenförekomst Grannebyån, Hake fjord samt Solbergaån	Ekologisk status är Otillfredsställande och måttlig		Enskilda avlopp har en betydande påverkan på vattenförekomsterna.
Hälsa	*Kvantitet*	+++	Bedömning görs att dricksvattenkapaciteten är otillräcklig.
	Kvalitet	+++	Större kvalitetsproblem finns.
Påverkansfaktor	Det finns en gemensamhetsanläggning som ombesörjer spillvattenhanteringen i en stor del av området.		
Bedömning	Området har behov av att lösa va-försörjningen i ett större sammanhang, för att på lång sikt uppnå en hållbar va-försörjning.		

SAMRÅDSHANDLING

45. Lökeberg

Klassificering **Va-utbyggnadsområde**
Behovspoäng 7,0

Behovsbedömning Lökeberg

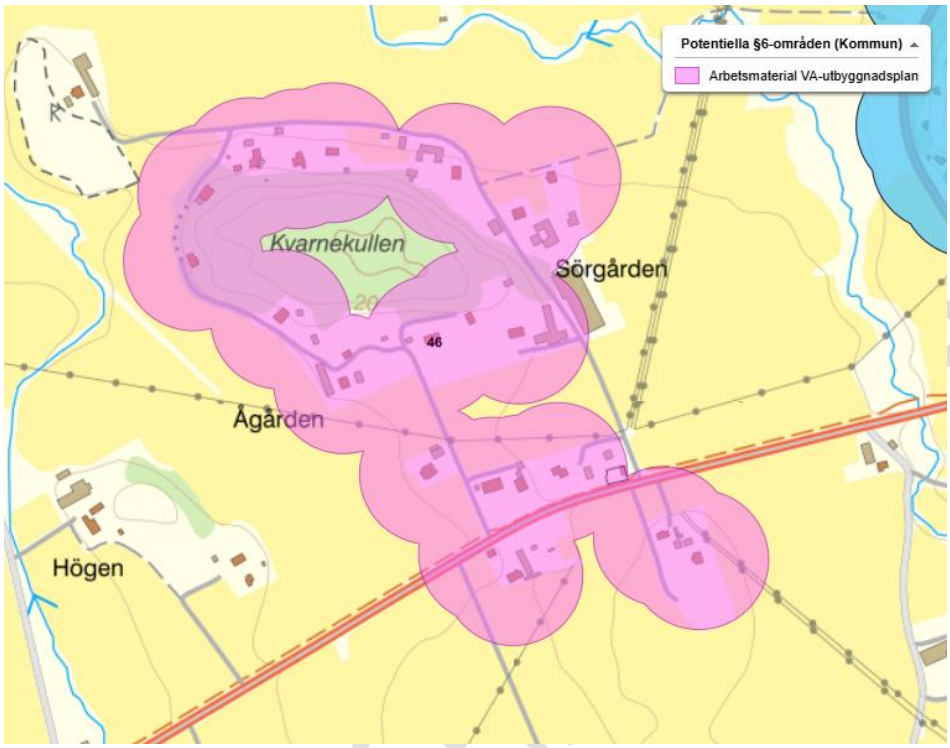
Samhälle	Hushåll	+++	Området består av cirka 90 hushåll där en majoritet är permanentboende.
	Bebyggelseutveckling	++	Bebyggelsetrycket bedöms som medel.
Gemensamhets-anläggning/ VA-förening	Vatten	0	Inte alls – Ingen förening för vatten finns i området
	Spillvatten	2	Stora delar av området är anslutet alternativt kan anslutas med tillfredsställande avloppsrening
Miljö	*Utsläpp*	++	Förutsättningarna för att kunna ta hand om utsläpp från lokala avloppsanläggningar är relativt dåliga, enligt GIS-stödet.
	Recipient	++	Risk för påverkan av recipienten på grund av låg retention.
Vattenförekomst Älgöfjorden	Ekologisk status är god		Enskilda avlopp har en betydande påverkan på vattenförekomsten.
Hälsa	*Kvantitet*	+++	Bedömning görs att dricksvattenkapaciteten är otillräcklig.
	Kvalitet	+++	Större kvalitetsproblem finns på grund av genomsläppliga jordarter och tät bebyggelse.
Påverkansfaktor	Det finns två mindre gemensamhetsanläggningar för avloppshantering inom området som hanterar 27 respektive 6 fastigheter.		
Bedömning	Området har behov av att lösa va-försörjningen i ett större sammanhang, för att på lång sikt uppnå en hållbar va-försörjning.		

SAMRÅDSH

KUNGÄLVS KOMMUN

46. Kvarnekullen

Klassificering **Va-utredningsområde**
Behovspoäng 4,5

Behovsbedömning Kvarnekullen

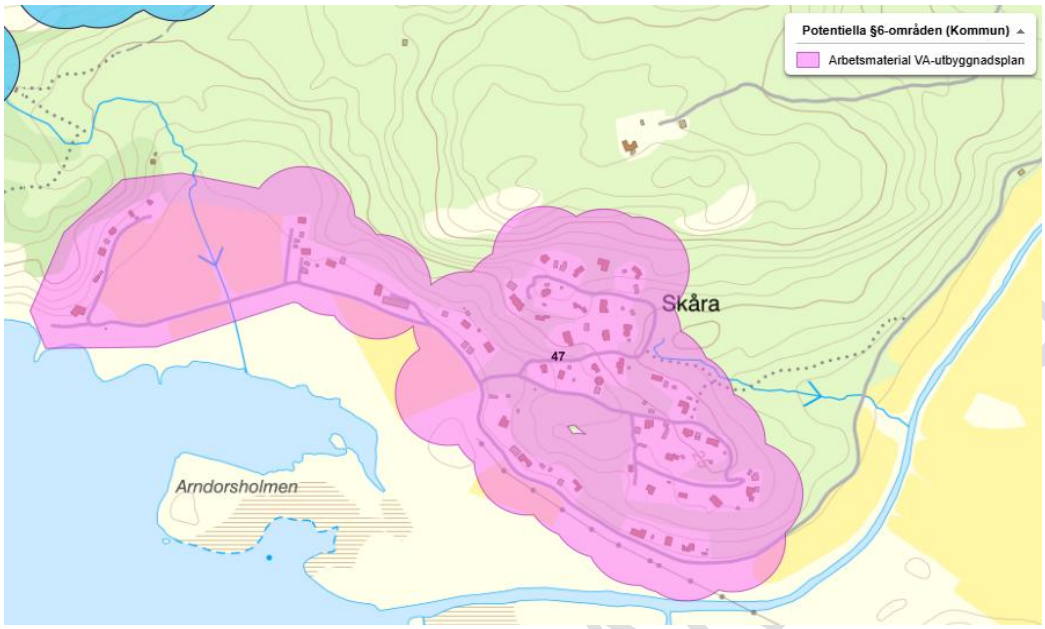
Samhälle	Hushåll	+	Området består av 20-tal hushåll där en stor majoritet är permanentboende.
	Bebyggelseutveckling	+	Bebyggelsetrycket bedöms som lågt.
Gemensamhets-anläggning/ VA-förening	Vatten	0	Inte alls – Ingen förening för vatten finns i området
	Spillvatten	0	Inte alls – Ingen förening för avlopp finns i området
Miljö	*Utsläpp*	++	De naturliga förutsättningarna för att kunna ta hand om utsläpp från lokala avloppsanläggningar bedöms som relativt goda enligt GIS-stödet.
	Recipient	++	Risk för påverkan av recipienten på grund av låg retention.
Vattenförekomst Grannebyån samt Älgöfjorden	Ekologisk status är Otillfredsställande och god		Enskilda avlopp har en betydande påverkan på vattenförekomsterna.
Hälsa	*Kvantitet*	+++	I området bedöms det vara otillräcklig dricksvattenkapacitet.
	Kvalitet	+++	Det finns större kvalitetsproblem.
Påverkansfaktor	Påverkansfaktorer är ej bedömda.		
Bedömning	Området kan ha behov av att lösa va-försörjningen i ett större sammanhang, då förutsättningarna för att kunna lösa vattenförsörjningen lokalt är dåliga.		

SAMRÅDSH

KUNGÄLVS KOMMUN

47. Skåra

Klassificering **Va-utredningsområde**
Behovspoäng 5,5

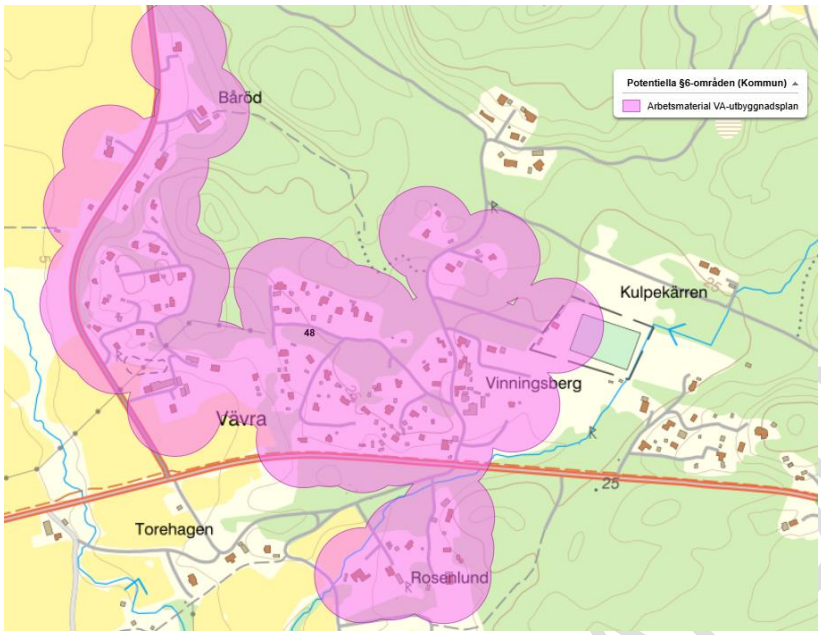
Behovsbedömning Skåra

Samhälle	Hushåll	++	Området består av 46 hushåll där en majoritet är permanentboende.
	Bebyggelseutveckling	+	Bebyggelsetrycket bedöms som lågt.
Gemensamhets-anläggning/ VA-förening	Vatten	0	Inte alls – Ingen förening för vatten finns i området
	Spillvatten	1	Små delar av området är anslutet alternativt kan anslutas med tillfredsställande avloppsrening
Miljö	*Utsläpp*	++	Förutsättningarna för att kunna ta hand om utsläpp från lokala avloppsanläggningar är relativt dåliga, enligt GIS-stödet
	Recipient	++	Risk för påverkan av recipienten på grund av låg retention.
Vattenförekomst Grannebyån och Älgöfjorden	Ekologisk status är Otillfredsställande och god		Enskilda avlopp har en betydande påverkan på vattenförekomsterna.
Hälsa	*Kvantitet*	+++	I området bedöms det vara otillräcklig dricksvattenkapacitet och
	Kvalitet	+++	Det finns större kvalitetsproblem på grund av saltvatteninträngning samt tät bebyggelse.
Påverkansfaktor	Det finns tre mindre gemensamhetsanläggningar för avloppshantering inom området som hanterar 6 (2 anläggningar) respektive 8 fastigheter.		
Bedömning	Området kan ha behov av att lösa va-försörjningen i ett större sammanhang, då förutsättningarna för att kunna lösa vattenförsörjningen lokalt är dåliga.		

SAMRÅDSHANDLING

48. Vävra

Klassificering **Va-utbyggnadsområde**
Behovspoäng 7,5

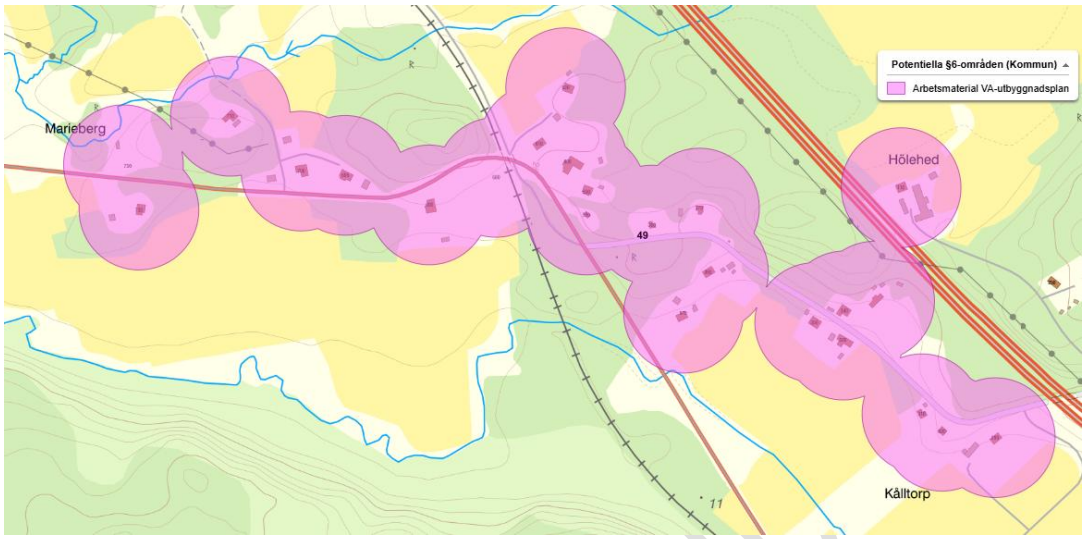
Behovsbedömning Vävra

Samhälle	Hushåll	+++	Området består av cirka 70 hushåll där en majoritet är permanentboende.
	Bebyggelseutveckling	++	Bebyggelsetrycket bedöms som medel.
Gemensamhets-anläggning/ VA-förening	Vatten	0	Inte alls – Ingen förening för vatten finns i området
	Spillvatten	1	Små delar av området är anslutet alternativt kan anslutas med tillfredsställande avloppsrening
Miljö	*Utsläpp*	+++	Det finns enligt GIS-stödet risker för större kvalitetsproblem (påverkan på grundvattnet) på grund av genomsläppliga jordarter och tät bebyggelse.
	Recipient	+	God möjlighet för retention.
Vattenförekomst Grannebyån	Ekologisk status är Otillfredsställande		Enskilda avlopp har en betydande påverkan på vattenförekomsten. Det finns ett högt åtgärdsbehov för läckage av fosfor.
Hälsa	*Kvantitet*	+++	Bedömning görs att dricksvattenkapaciteten är otillräcklig.
	Kvalitet	+++	Större kvalitetsproblem finns.
Påverkansfaktor	Det finns två mindre gemensamhetsanläggningar för avloppshantering inom området som hanterar 15 respektive 8 fastigheter.		
Bedömning	Området har behov av att lösa va-försörjningen i ett större sammanhang, för att på lång sikt uppnå en hållbar va-försörjning.		

SAMRÅDSHANDLING

49. Skårby

Klassificering **Va-utredningsområde**
Behovspoäng 4,5

Behovsbedömning Skårby

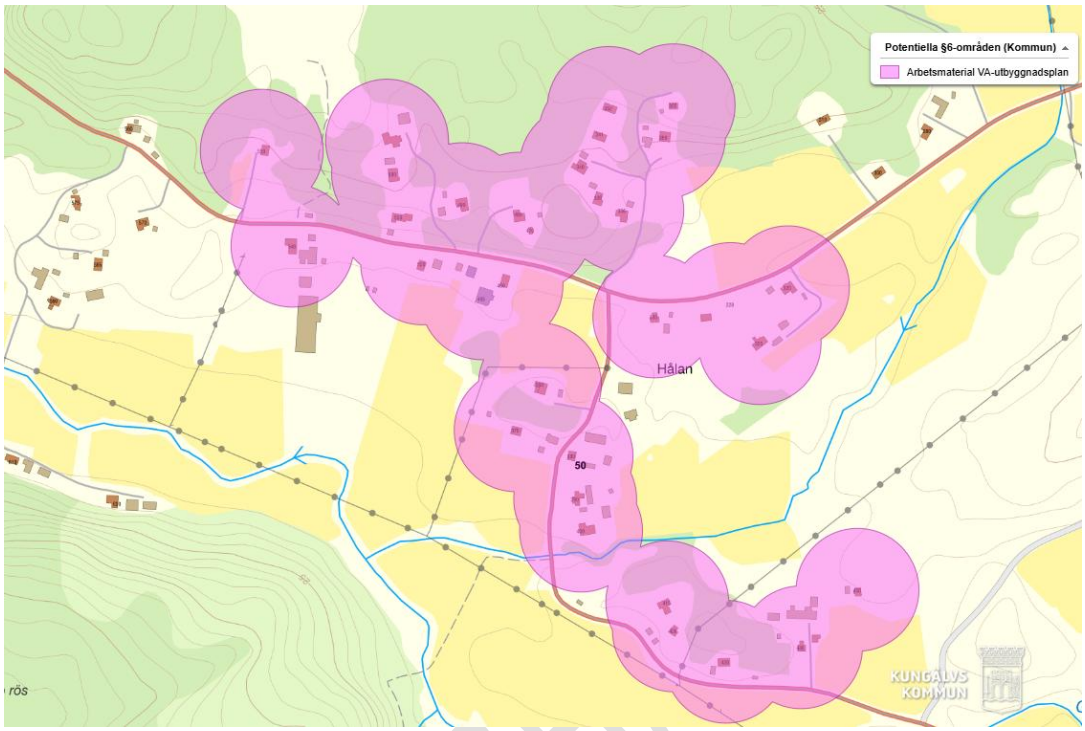
Samhälle	Hushåll	+	Området består av 24 hushåll där en stor majoritet är permanentboende.
	Bebyggelseutveckling	+	Bebyggelsetrycket bedöms som lågt
Gemensamhets-anläggning/ VA-förening	Vatten	0	Inte alls – Ingen förening för vatten finns i området
	Spillvatten	0	Inte alls – Ingen förening för avlopp finns i området
Miljö	*Utsläpp*	++	Förutsättningarna för att kunna ta hand om utsläpp från lokala avloppsanläggningar bedöms som relativt goda enligt GIS-stödet.
	Recipient	+	God möjlighet för retention.
Vattenförekomst Grannebyån	Ekologisk status är Otillfredsställande		Enskilda avlopp har en betydande påverkan på vattenförekomsten. Det finns ett högt åtgärdsbehov för läckage av fosfor.
Hälsa	*Kvantitet*	+++	Bedömning görs att dricksvattenkapaciteten är otillräcklig.
	Kvalitet	+++	Större kvalitetsproblem finns.
Påverkansfaktor	Berörs ej av påverkansfaktorer.		
Bedömning	Området kan ha behov av att lösa va-försörjningen i ett större sammanhang, då förutsättningarna för att kunna lösa vattenförsörjningen lokalt är dåliga.		

SAMRÅDSHANDLING

KUNGÄLVS KOMMUN

50. Restad

Klassificering **Va-utredningsområde**
Behovspoäng 5,0

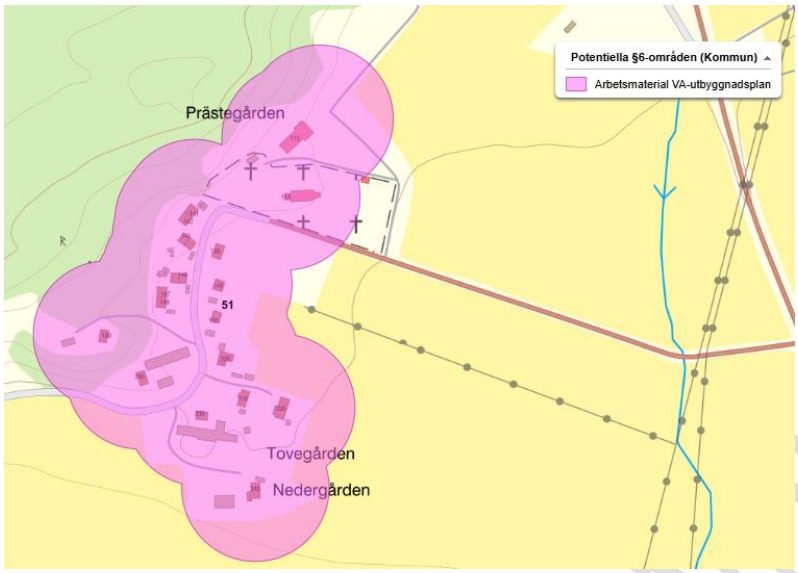
Behovsbedömning Restad

Samhälle	Hushåll	++	Området består av cirka 30 hushåll där en stor majoritet är åretruntboende.
	Bebyggelseutveckling	+	Bebyggelsetrycket bedöms som lågt.
Gemensamhets-anläggning/ VA-förening	Vatten	0	Inte alls – Ingen förening för vatten finns i området
	Spillvatten	0	Inte alls – Ingen förening för avlopp finns i området
Miljö	*Utsläpp*	++	Förutsättningarna för att kunna ta hand om utsläpp från lokala avloppsanläggningar är enligt GIS-stödet relativt goda.
	Recipient	+	God möjlighet för retention.
Vattenförekomst Grannebyån	Ekologisk status är Otillfredsställande		Enskilda avlopp har en betydande påverkan på vattenförekomsten. Det finns ett högt åtgärdsbehov för läckage av fosfor.
Hälsa	*Kvantitet*	+++	Bedömning görs att dricksvattenkapaciteten är otillräcklig.
	Kvalitet	+++	Risk finns för kvalitetsproblem på grund av tät bebyggelse och områden med genomsläppliga jordarter.
Påverkansfaktor	Berörs ej av påverkansfaktorer.		
Bedömning	Området kan ha behov av att lösa va-försörjningen i ett större sammanhang, då förutsättningarna för att kunna lösa vattenförsörjningen lokalt är dåliga.		

SAMRÅDSH

51. Kareby kyrkväg

Klassificering **Enskilt VA-område**
Behovspoäng 1,5

Behovsbedömning Kareby kyrkväg

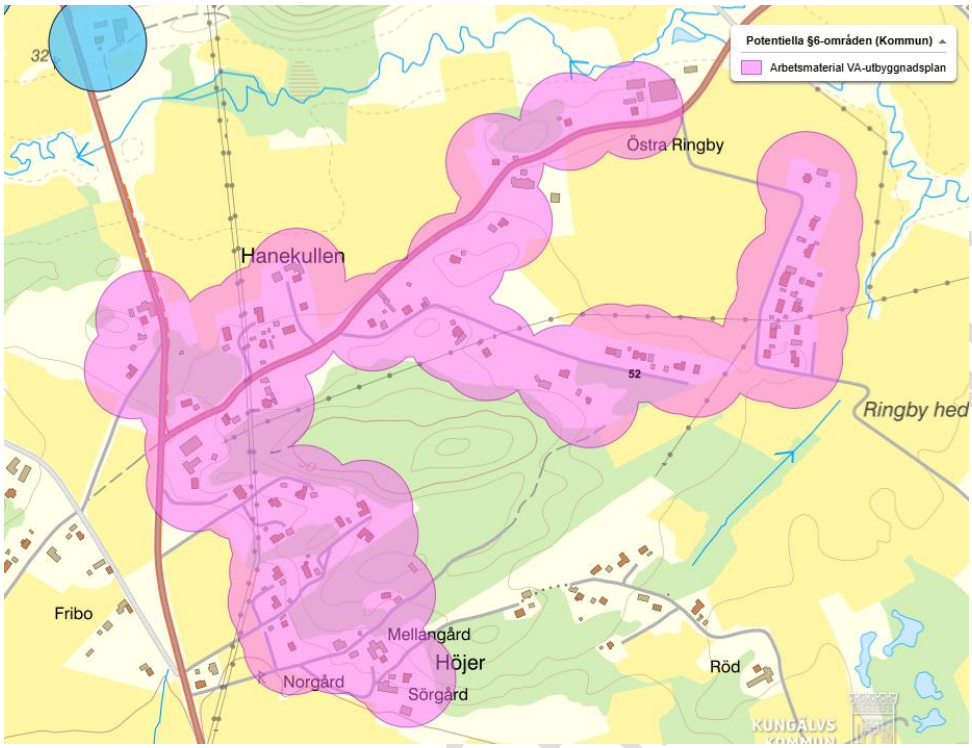
Samhälle	Hushåll	+	Området består av cirka 20 hushåll där en stor majoritet är permanentboende.
	Bebyggelseutveckling	+	Bebyggelsetrycket bedöms som lågt.
Gemensamhets-anläggning/ (avtalsansluten till kommunalt vatten)	Vatten	2	Stora delar av området är anslutet alternativt kan anslutas med tillfredsställande vattenkvalitet
	Spillvatten	0	Inte alls – Ingen förening för avlopp finns i området
Gemensamhets-anläggning/ (enskild anläggning)	Vatten	0	Inte alls – Ingen förening för vatten finns i området
	Spillvatten	2	Stora delar av området är anslutet alternativt kan anslutas med tillfredsställande avloppsrening
Miljö	*Utsläpp*	+	Förutsättningarna för att kunna ta hand om utsläpp från lokala avloppsanläggningar är goda enligt GIS-stödet.
	Recipient	+	God möjlighet för retention.
Vattenförekomst Grannebyån	Ekologisk status är Otillfredsställande		Enskilda avlopp har en betydande påverkan på vattenförekomsten. Det finns ett högt åtgärdsbehov för läckage av fosfor.
Hälsa	*Kvantitet*	++	I området bedöms det vara relativt begränsad dricksvattenkapacitet.
	Kvalitet	+	Kvaliteten bedöms som god.
Påverkansfaktor	Delar av området är avtalsanslutet till kommunalt dricksvatten genom en gemensamhetsanläggning. En gemensamhetsanläggning för avloppsvatten finns för området (10 anslutna).		
Bedömning	Så länge förutsättningarna i området inte förändras, till exempel genom ökat bebyggelsetryck, bedöms området kunna fortsätta som nu. Området klassas som enskilt va-område.		

SAMRÅDSHANDLING

KUNGÄLVS KOMMUN

52. Hanekullen

Klassificering **Va-utredningsområde**
Behovspoäng 4,0

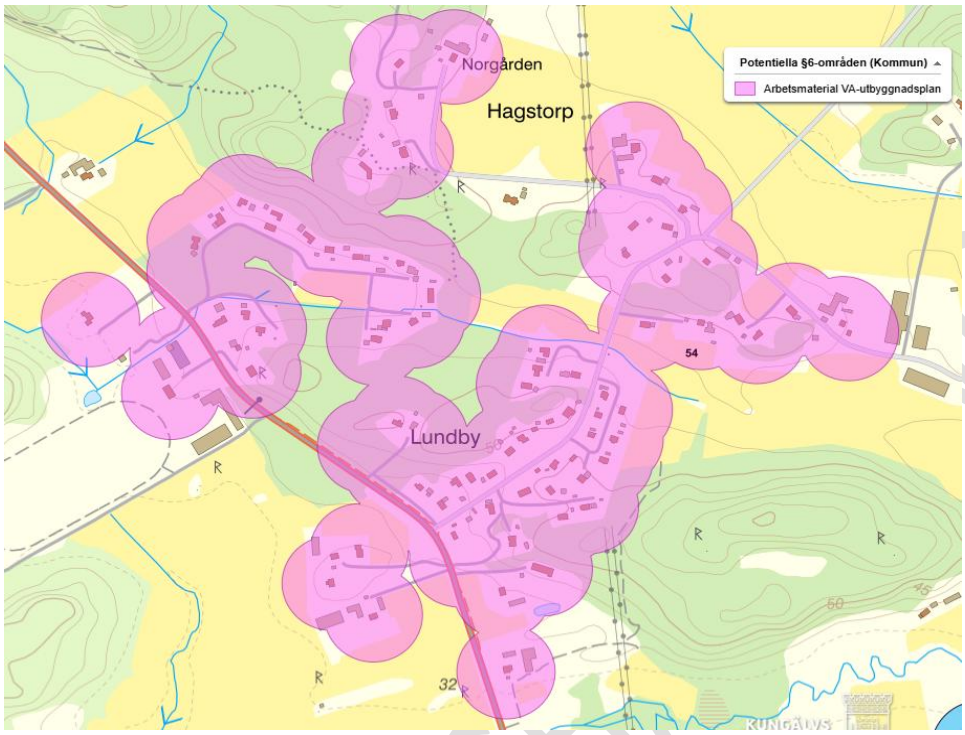
Behovsbedömning Hanekullen

Samhälle	Hushåll	++	Området består av 60-tals hushåll där en stor majoritet är åretruntboende.
	Bebyggelseutveckling	+	Bebyggelsetrycket bedöms som lågt.
Gemensamhets-anläggning/ VA-förening	Vatten	0	Inte alls – Ingen förening för vatten finns i området
	Spillvatten	0	Inte alls – Ingen förening för avlopp finns i området
Miljö	*Utsläpp*	++	Förutsättningarna för att kunna ta hand om utsläpp från lokala avloppsanläggningar är relativt goda enligt GIS-stödet.
	Recipient	+	God möjlighet för retention.
Vattenförekomst Grannebyån	Ekologisk status är Otillfredsställande		Enskilda avlopp har en betydande påverkan på vattenförekomsten. Det finns ett högt åtgärdsbehov för läckage av fosfor.
Hälsa	*Kvantitet*	++	Bedömning görs att dricksvattenkapaciteten är otillräcklig.
	Kvalitet	+++	Det finns risk för kvalitetsproblem på grund av genomsläppliga jordarter och tät bebyggelse.
Påverkansfaktor	Påverkansfaktorer är ej bedömda.		
Bedömning	Området kan ha behov av att lösa va-försörjningen i ett större sammanhang, då vattenkvaliteten är dålig.		

SAMRÅDSHANDLING

54. Lundby

Klassificering **Va-utredningsområde**
Behovspoäng 5,5

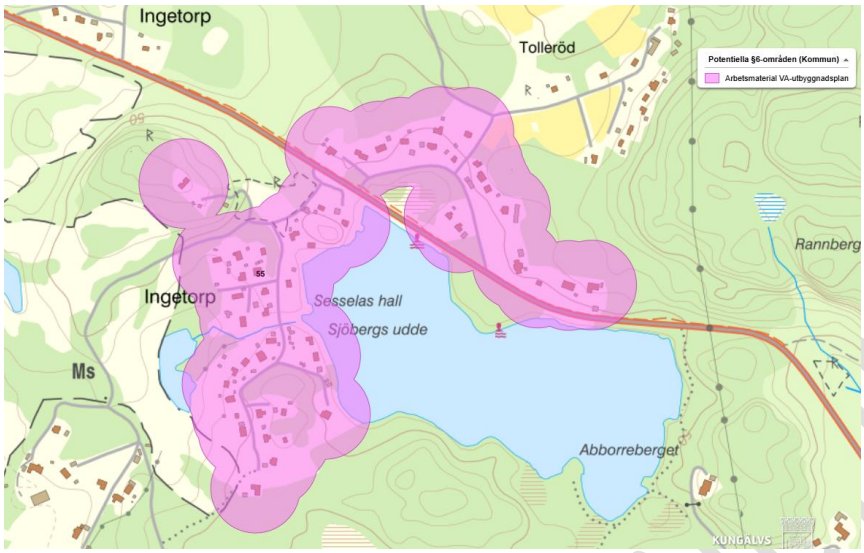
Behovsbedömning Lundby

Samhälle	Hushåll	+++	Området består av 90-tal hushåll, där en stor majoritet är åretruntboende.
	Bebyggelseutveckling	++	Bebyggelsetrycket bedöms som medel.
Gemensamhets-anläggning	Vatten	1	Små delar av området är anslutet alternativt kan anslutas med tillfredsställande vattenkvalitet
	Spillvatten	1	Små delar av området är anslutet alternativt kan anslutas med tillfredsställande avloppsrening
Miljö	*Utsläpp*	++	Förutsättningarna för att kunna ta hand om utsläpp från lokala avloppsanläggningar bedöms som relativt goda enligt GIS-stödet.
	Recipient	+	God möjlighet för retention.
Vattenförekomst Grannebyån	Ekologisk status är Otillfredsställande		Enskilda avlopp har en betydande påverkan på vattenförekomsten. Det finns ett högt åtgärdsbehov för läckage av fosfor.
Hälsa	*Kvantitet*	++	I området bedöms det vara varierande dricksvattenkapacitet.
	Kvalitet	+++	Risk för kvalitetsproblem på grund av genomsläppliga jordarter och tät bebyggelse
Påverkansfaktor	Det finns en enskild gemensamhetsanläggning som ombesörjer spillvattenhanteringen för en liten del av området. Det finns en gemensamhetsanläggning för vatten som försörjer en liten del av området med kommunalt dricksvatten.		
Bedömning	Området kan ha behov av att lösa va-försörjningen i ett större sammanhang, då vattenkvaliteten är dålig.		

SAMRÅDSHANDLING

55. Ingetorp

Klassificering **Va-utredningsområde**
Behovspoäng 5,0

Behovsbedömning Ingetorp

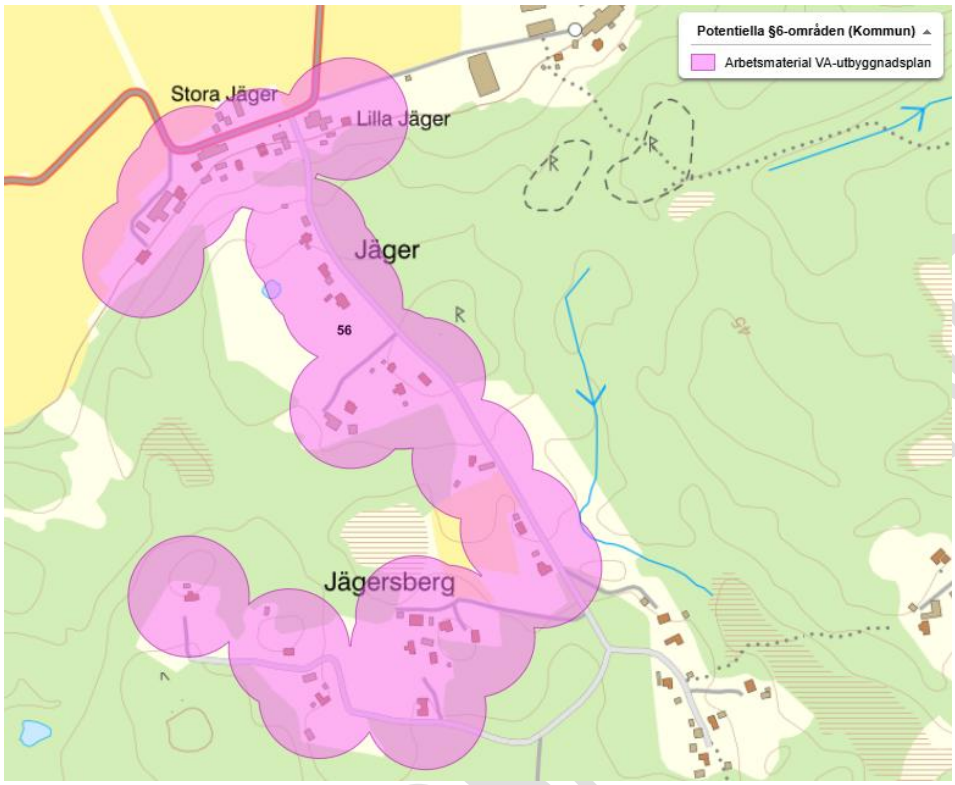
Samhälle	Hushåll	++	Området består av 50-tal hushåll, där en stor majoritet är permanentboende.
	Bebyggelseutveckling	++	Bebyggelsetrycket bedöms som medel.
Gemensamhets-anläggning/ (enskild va-försörjning)	Vatten	0	Inte alls – Ingen förening för vatten finns i området
	Spillvatten	2	Stora delar av området är anslutet alternativt kan anslutas med tillfredsställande avloppsrening
Gemensamhets-anläggning/ (avtalsansluten till kommunalt ledningsnät)	Vatten	2	Stora delar av området är anslutet alternativt kan anslutas med tillfredsställande vattenkvalitet
	Spillvatten	0	Inte alls – Ingen förening för avlopp finns i området
Miljö	*Utsläpp*	++	Genomsläppliga jordarter enligt GIS-stödet. Risk för påverkan på grundvatten.
	Recipient	++	Badplats i området. Risk för påverkan av recipienten på grund av låg retention.
Vattenförekomst Grannebyån	Ekologisk status är Otillfredsställande		Enskilda avlopp har en betydande påverkan på vattenförekomsten. Det finns ett högt åtgärdsbehov för läckage av fosfor.
Hälsa	*Kvantitet*	++	I området bedöms dricksvattenkapacitet vara relativt otillräcklig. och
	Kvalitet	+++	Större kvalitetsproblem kan finnas på grund av genomsläppliga jordarter och tät bebyggelse.
Påverkansfaktor	Området ligger vid den kommunala badplatsen Ingetorpssjön. En större del av området har en gemensamhetsanläggning för dricksvatten som är avtalsansluten till kommunalt nät. Det finns två enskilda gemensamhetsanläggningar för spillvatten som försörjer stora delar av området.		
Bedömning	Området kan ha behov av att lösa va-försörjningen i ett större sammanhang, då vattenkvaliteten är dålig.		

SAMRÅDSHANDLING

KUNGÄLVS KOMMUN

56. Jägersberg

Klassificering **Va-bevakningsområde**
Behovspoäng 3,5

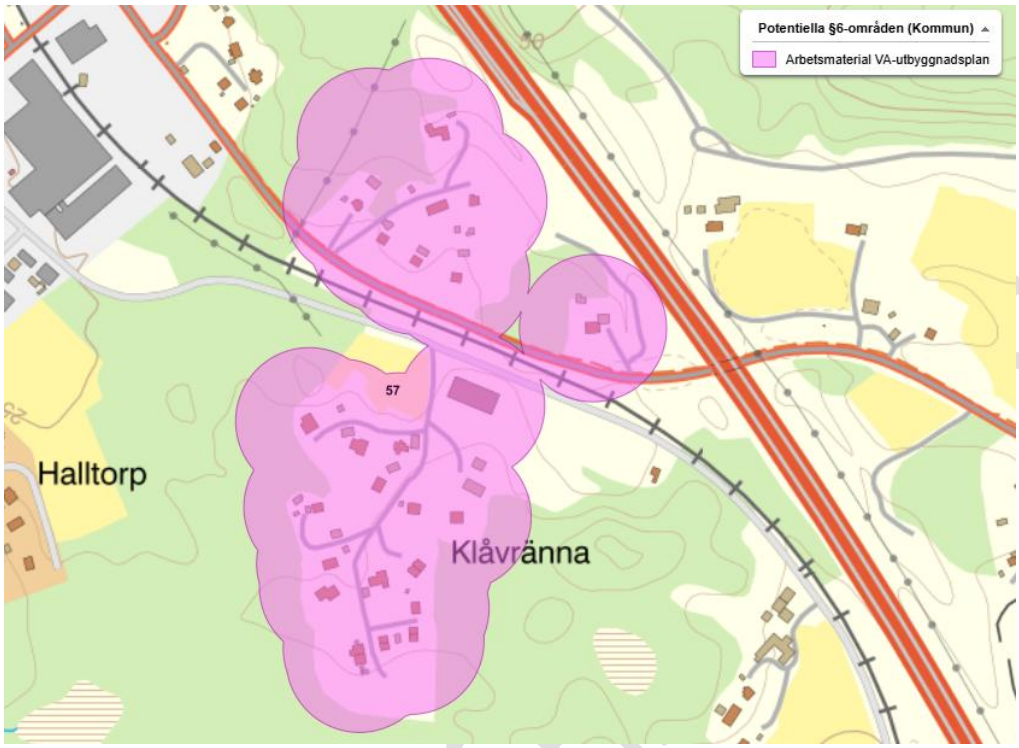
Behovsbedömning Jägersberg

Samhälle	Hushåll	+	Området består av ett tjugotal hushåll, där en stor majoritet är permanentboende.
	Bebyggelseutveckling	+	Bebyggelsetrycket bedöms som lågt.
Gemensamhets-anläggning/ VA-förening	Vatten	0	Inte alls – Ingen förening för vatten finns i området
	Spillvatten	0	Inte alls – Ingen förening för avlopp finns i området
Miljö	*Utsläpp*	++	Förutsättningarna för att kunna ta hand om utsläpp från lokala avloppsanläggningar är relativt goda, enligt GIS-stödet.
	Recipient	+	God möjlighet för retention.
Vattenförekomst Grannebyån, Solbergaån	Ekologisk status är Otillfredsställande, Måttlig		Enskilda avlopp har en betydande påverkan på vattenförekomsten. Det finns ett högt åtgärdsbehov för läckage av fosfor.
Hälsa	*Kvantitet*	++	I området bedöms dricksvattenkapacitet vara god.
	Kvalitet	+++	Det kan finnas större kvalitetsproblem på grund av genomsläppliga jordarter och tät bebyggelse.
Påverkansfaktor	Berörs inte av påverkansfaktorer.		
Bedömning	Området kan därför ha behov av att lösa va-försörjningen i ett större sammanhang. Områdets framtida va-försörjning behöver utredas vidare.		

SAMRÅDSHANDLING

57. Halltorp

Klassificering **Va-utredningsområde**
Behovspoäng 4,5

Behovsbedömning Halltorp

Samhälle	Hushåll	++	Området består av 30-tal hushåll där nästan samtliga är åretruntboende.
	Bebyggelseutveckling	+++	Bebyggelsetrycket bedöms som högt, då det ingår i fördjupad översiktsplan för Kode.
Gemensamhets-anläggning/ VA-förening	Vatten	2	Stora delar av området är anslutet alternativt kan anslutas med tillfredsställande vattenkvalitet
	Spillvatten	2	Stora delar av området är anslutet alternativt kan anslutas med tillfredsställande avloppsrening
Miljö	*Utsläpp*	+	Det bedöms finnas förutsättningar för att kunna ta hand om utsläpp från lokala avloppsanläggningar enligt GIS-stödet.
	Recipient	+	God möjlighet för retention.
Vattenförekomst Solbergaån	Ekologisk status är måttlig		Enskilda avlopp har en betydande påverkan på vattenförekomsten.
Hälsa	*Kvantitet*	+++	Bedömning görs att dricksvattenkapaciteten är otillräcklig.
	Kvalitet	+	Kvaliteten bedöms som god.
Påverkansfaktor	Det finns en gemensamhetsanläggning för vatten och avlopp för södra delen av området, som är avtalsansluten till kommunalt vatten och avlopp.		
Bedömning	Området kan ha behov av att lösa va-försörjningen i ett större sammanhang, då vattenkapaciteten är dålig och det finns ett bebyggelsetryck.		

SAMRÅDSH

58. Hammarberg

Klassificering **Enskilt VA-område**
Behovspoäng 1,5

Behovsbedömning Hammarberg

Samhälle	Hushåll	+	Området består av 30-tal hushåll. En stor majoritet är åretruntboende.
	Bebyggelseutveckling	+	Bebyggelsetrycket bedöms som lågt
Gemensamhets-anläggning/ (avtalsansluten till kommunalt ledningsnät)	Vatten	1	Små delar av området är anslutet alternativt kan anslutas med tillfredsställande vattenkvalitet
	Spillvatten	2	Stora delar av området är anslutet alternativt kan anslutas med tillfredsställande avloppsrening
Miljö	*Utsläpp*	+	Förutsättningarna för att kunna ta hand om utsläpp från lokala avloppsanläggningar är goda, enligt GIS-stödet.
	Recipient	+	God möjlighet för retention.
Vattenförekomst Vallby å	Ekologisk status är måttlig		Enskilda avlopp har en betydande påverkan på vattenförekomsten.
Hälsa	*Kvantitet*	++	I området bedöms det vara relativt begränsad dricksvattenkapacitet.
	Kvalitet	+	Kvaliteten är god.
Påverkansfaktor	En liten del av området är anslutet till kommunalt vatten via en gemensamhetsanläggning, medan en stor del av området är anslutet till kommunalt spillvatten. Kapaciteten för anläggningarna är okända.		
Bedömning	Så länge förutsättningarna i området inte förändras, till exempel genom ökat bebyggelsetryck, bedöms området kunna fortsätta som nu. Området klassas som enskilt va-område.		

SAMRÅDSH

59. Högsberg

Klassificering **Va-utredningsområde**
Behovspoäng 5,0

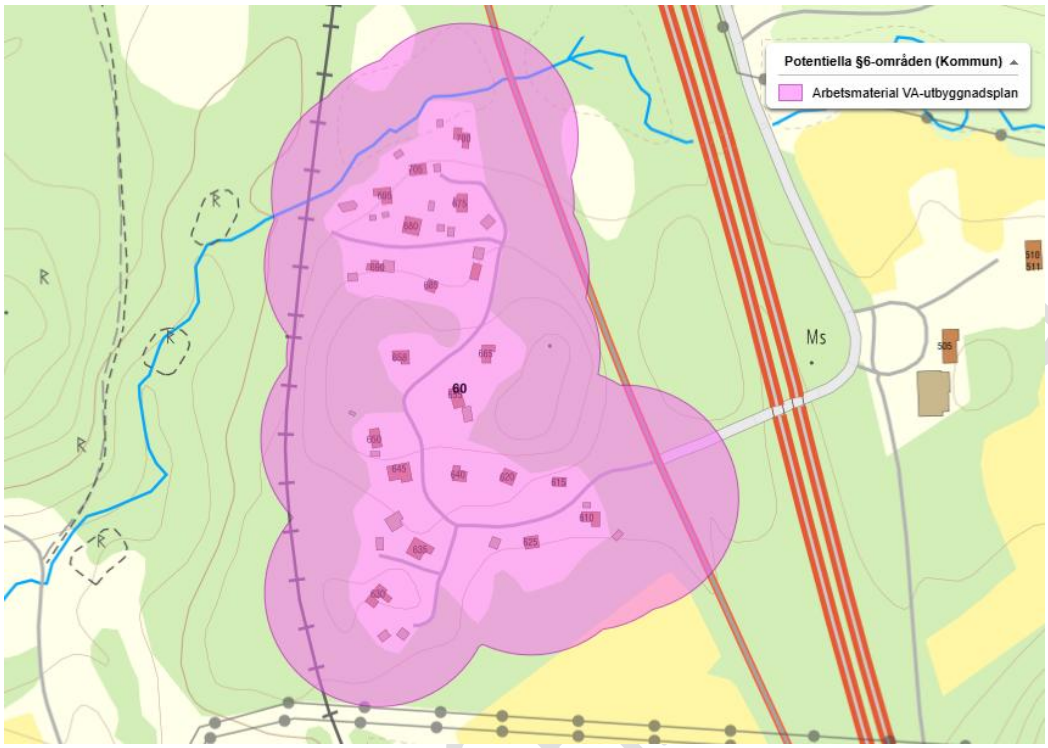
Behovsbedömning Högsberg

Samhälle	Hushåll	++	Området består av ett 30-tal fastigheter, där en majoritet är åretruntboende.
	Bebyggelseutveckling	+	Bebyggelsetrycket bedöms som lågt
Gemensamhets-anläggning/ VA-förening	Vatten	0	Inte alls – Ingen förening för vatten finns i området
	Spillvatten	0	Inte alls – Ingen förening för avlopp finns i området
Miljö	*Utsläpp*	++	Förutsättningarna för att kunna ta hand om utsläpp från lokala avloppsanläggningar bedöms som relativt goda, enligt GIS-stödet.
	Recipient	+	God möjlighet för retention.
Vattenförekomst Vallby å	Ekologisk status är måttlig		Enskilda avlopp har en betydande påverkan på vattenförekomsten.
Hälsa	*Kvantitet*	+++	Bedömning görs att dricksvattenkapaciteten är otillräcklig.
	Kvalitet	+++	Risk för större kvalitetsproblem på grund av genomsläppliga jordarter och tät bebyggelse.
Påverkansfaktor	Berörs inte av påverkansfaktorer.		
Bedömning	Området kan ha behov av att lösa va-försörjningen i ett större sammanhang, då förutsättningarna för att kunna lösa vattenförsörjningen lokalt är dåliga.		

SAMRÅDSH

60. Hammarhöjden

Klassificering **Va-bevakningsområde**
Behovspoäng 2,5

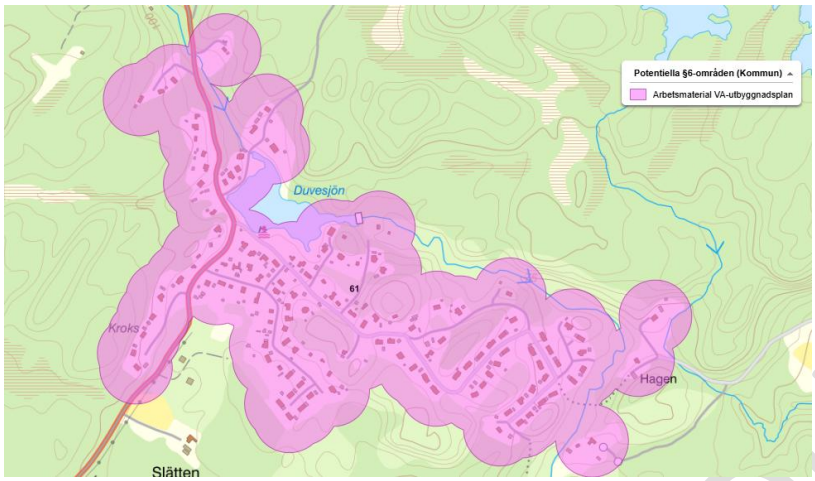
Behovsbedömning Hammarhöjden

Samhälle	Hushåll	+	Området består av 20-tal hushåll, varav en majoritet är åretruntboende.
	Bebyggelseutveckling	+	Bebyggelsetrycket bedöms som lågt.
Gemensamhets-anläggning/ VA-förening	Vatten	0	Inte alls – Ingen förening för vatten finns i området
	Spillvatten	0	Inte alls – Ingen förening för avlopp finns i området
Miljö	*Utsläpp*	+	Förutsättningarna för att kunna ta hand om utsläpp från lokala avloppsanläggningar är goda, enligt GIS-stödet.
	Recipient	+	God möjlighet för retention.
Vattenförekomst Vallby å	Ekologisk status är måttlig		Enskilda avlopp har en betydande påverkan på vattenförekomsten.
Hälsa	*Kvantitet*	+++	I området finns risk för otillräcklig dricksvattenkapacitet.
	Kvalitet	+	Vattenkvaliteten bedöms vara god
Påverkansfaktor	Berörs inte av påverkansfaktorer.		
Bedömning	Så länge förutsättningarna i området inte förändras, till exempel genom ökat bebyggelsetryck, bedöms området kunna fortsätta som nu. Området klassas därför som bevakningsområde.		

SAMRÅDSH

61. Duvesjön

Klassificering **Va-bevakningsområde**
Behovspoäng 9,0

Behovsbedömning Duvesjön

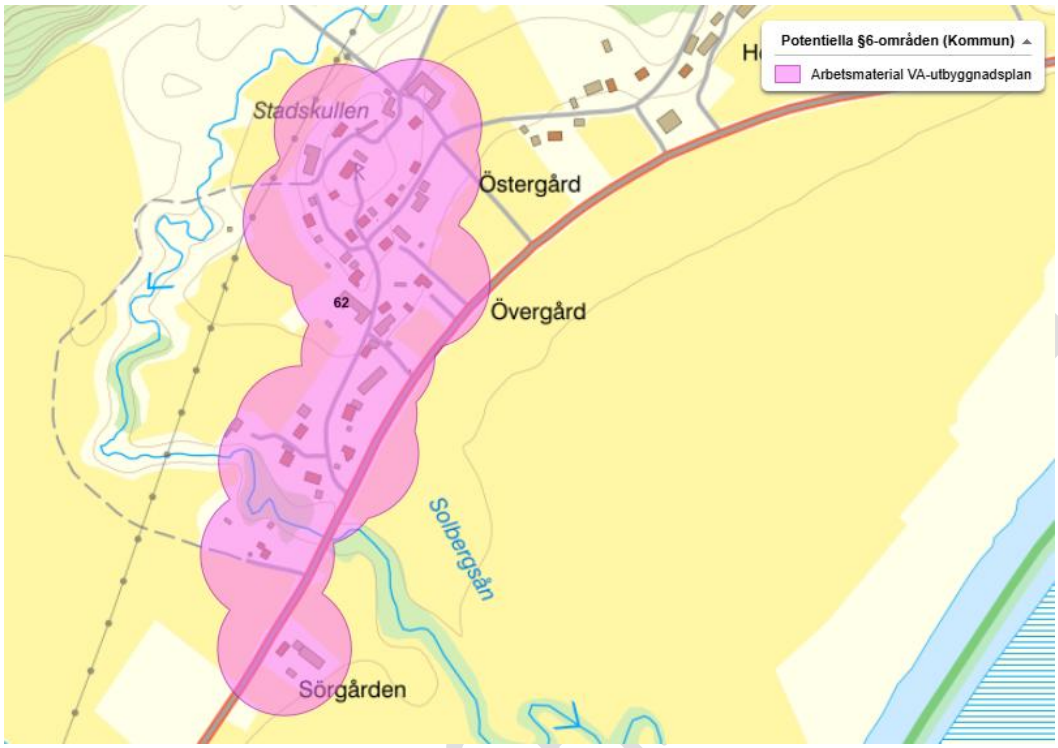
Samhälle	Hushåll	+++	Området består av 130-tal fastigheter där en övervägande majoritet är permanentboende.
	Bebyggelseutveckling	++	Bebyggelsetrycket bedöms som medel
Gemensamhets-anläggning/ VA-förening (avtalsansluten till kommunalt ledningsnät)	Vatten	3	Hela området är anslutet alternativt kan anslutas med tillfredsställande vattenkvalitet
	Spillvatten	0	Inte alls – Ingen förening för avlopp finns i området
VA-förening (enskild va-försörjning)	Vatten	0	Inte alls – Ingen förening för vatten finns i området
	Spillvatten	3	Hela området är anslutet alternativt kan anslutas med tillfredsställande avloppsrening
Miljö	*Utsläpp*	+++	Det är dåliga förutsättningar för att ta hand om utsläpp från lokala avloppsanläggningar på platsen.
	Recipient	+++	Risk för påverkan av recipienten på grund av tätbebyggt område samt låg retention.
Vattenförekomst Vallby å	Ekologisk status är måttlig		Enskilda avlopp har en betydande påverkan på vattenförekomsten.
Hälsa	*Kvantitet*	+++	Dricksvattenkapaciteten i området bedöms vara otillräcklig i delar av området.
	Kvalitet	+++	Det finns enligt GIS-stödet risker för större kvalitetsproblem (påverkan på grundvattnet) på grund av genomsläppliga jordarter och tät bebyggelse.
Påverkansfaktor	Det finns en avloppsförening som tar emot avloppsvatten från 126 av hushållen i området. Området är beläget i sekundära zonen för Lysegården vattenverk. Området är avtalsanslutet till kommunalt vatten.		
Bedömning	Så länge förutsättningarna i området inte förändras, till exempel genom ökat bebyggelsetryck, bedöms området kunna fortsätta som nu. Området klassas därför som bevakningsområde.		

SAMRÅDSHANDLING

KUNGÄLVS KOMMUN

62. Solberg

Klassificering **Va-utredningsområde**
Behovspoäng 5,0

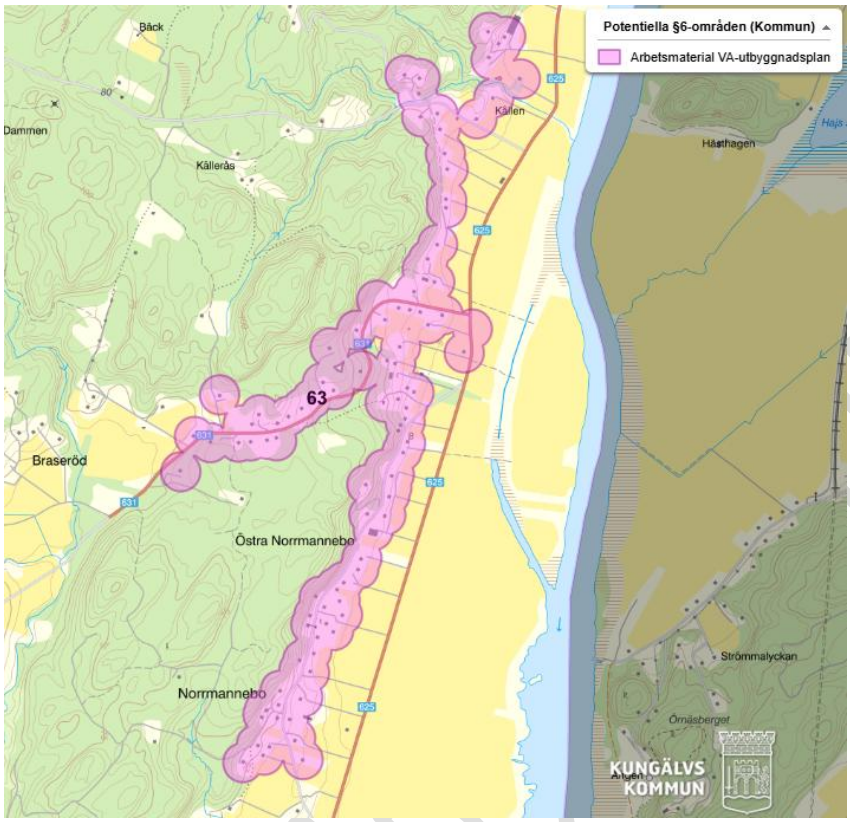
Behovsbedömning Solberg

Samhälle	Hushåll	+	Området består av 20-tal hushåll, där en stor majoritet är åretruntboende.
	Bebyggelseutveckling	+	Bebyggelsetrycket bedöms som lågt.
Gemensamhets-anläggning/ VA-förening	Vatten	0	Inte alls – Ingen förening för vatten finns i området
	Spillvatten	0	Inte alls – Ingen förening för avlopp finns i området
Miljö	*Utsläpp*	++	Förutsättningarna för att kunna ta hand om utsläpp från lokala avloppsanläggningar är relativt dåliga enligt GIS-stödet.
	Recipient	++	Risk för påverkan av recipienten på grund av låg retention.
Vattenförekomst Solbergsån, Göta älv	Ekologisk status är måttlig		Enskilda avlopp har en betydande påverkan på vattenförekomsten.
Hälsa	*Kvantitet*	+++	Bedömning görs att dricksvattenkapaciteten är otillräcklig.
	Kvalitet	+++	Större kvalitetsproblem finns.
Påverkansfaktor	Berörs inte av påverkansfaktorer.		
Bedömning	Området kan ha behov av att lösa va-försörjningen i ett större sammanhang då förutsättningarna för att kunna lösa vattenförsörjningen lokalt är dåliga.		

SAMRÅDS

63. Norrmannebo

Klassificering **Va-utredningsområde**
Behovspoäng 5,0

Behovsbedömning Norrmannebo

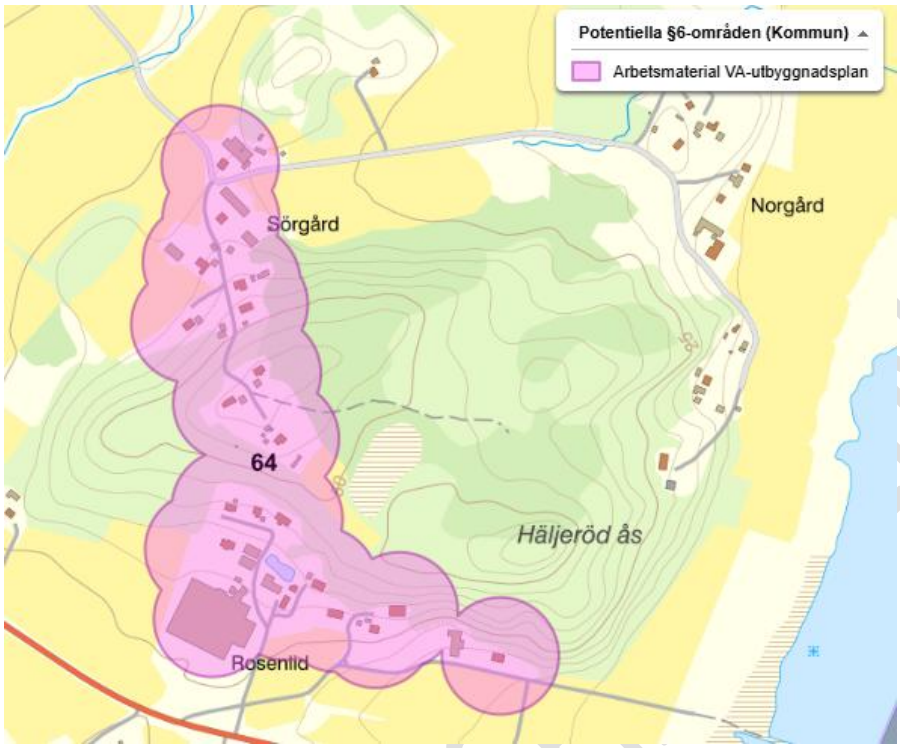
Samhälle	Hushåll	+++	Området består av 100-tal hushåll där en stor majoritet är åretruntboende.
	Bebyggelseutveckling	+	Bebyggelsetrycket bedöms som lågt.
Gemensamhets-anläggning/ (enskild va-försörjning)	Vatten	0	Inte alls – Ingen förening för vatten finns i området
	Spillvatten	1	Små delar av området är anslutet alternativt kan anslutas med tillfredsställande avloppsrening
Miljö	*Utsläpp*	++	Förutsättningarna för att kunna ta hand om utsläpp från lokala avloppsanläggningar är relativt goda enligt GIS-stödet.
	Recipient	+	God möjlighet för retention.
Vattenförekomst Göta älv	Ekologisk potential är måttlig		Enskilda avlopp har en betydande påverkan på vattenförekomsten.
Hälsa	*Kvantitet*	++	Bedömning görs att dricksvattenkapaciteten är otillräcklig.
	Kvalitet	+++	Större kvalitetsproblem finns större på grund av genomsläppliga jordarter och tät bebyggelse.
Påverkansfaktor	Det finns en gemensamhetsanläggning som ombesörjer spill-vattenhanteringen i en liten del av området (8 hushåll).		
Bedömning	Området kan ha behov av att lösa va-försörjningen i ett större sammanhang, då vattenkvaliteten är dålig.		

SAMRÅDSHANDLING

KUNGÄLVS KOMMUN

64. Hög

Klassificering **Enskilt VA-område**
Behovspoäng 1,5

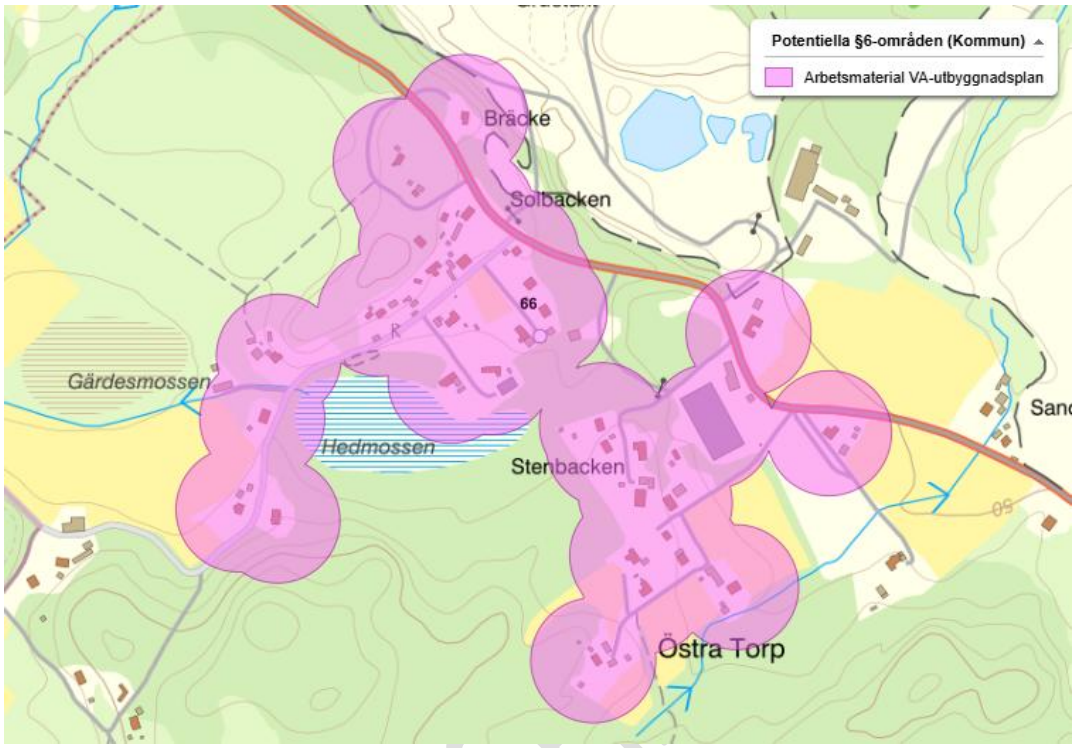
Behovsbedömning Hög

Samhälle	Hushåll	+	Området består av ett tjugotal hushåll, varav en stor majoritet är åretruntboende.
	Bebyggelseutveckling	+	Bebyggelsetrycket bedöms som lågt.
Gemensamhets-anläggning/ VA-förening	Vatten	0	Inte alls – Ingen förening för vatten finns i området
	Spillvatten	0	Inte alls – Ingen förening för avlopp finns i området
Miljö	*Utsläpp*	+	Förutsättningarna för att kunna ta hand om utsläpp från lokala avloppsanläggningar är goda, enligt GIS-stödet.
	Recipient	+	God möjlighet för retention.
Vattenförekomst Göta älv, Välabäcken	Ekologisk potential/status är måttlig		Enskilda avlopp har en betydande påverkan på vattenförekomsten.
Hälsa	*Kvantitet*	++	I området bedöms det vara relativt begränsad dricksvattenkapacitet.
	Kvalitet	+	Kvaliteten är god.
Påverkansfaktor	Påverkansfaktorer är ej bedömda.		
Bedömning	Så länge förutsättningarna i området inte förändras, bedöms området kunna fortsätta som nu. Området klassas som enskilt va-område.		

SAMRÅDSHANDLING

66. Stenhålt

Klassificering **Va-utredningsområde**
Behovspoäng 4,0

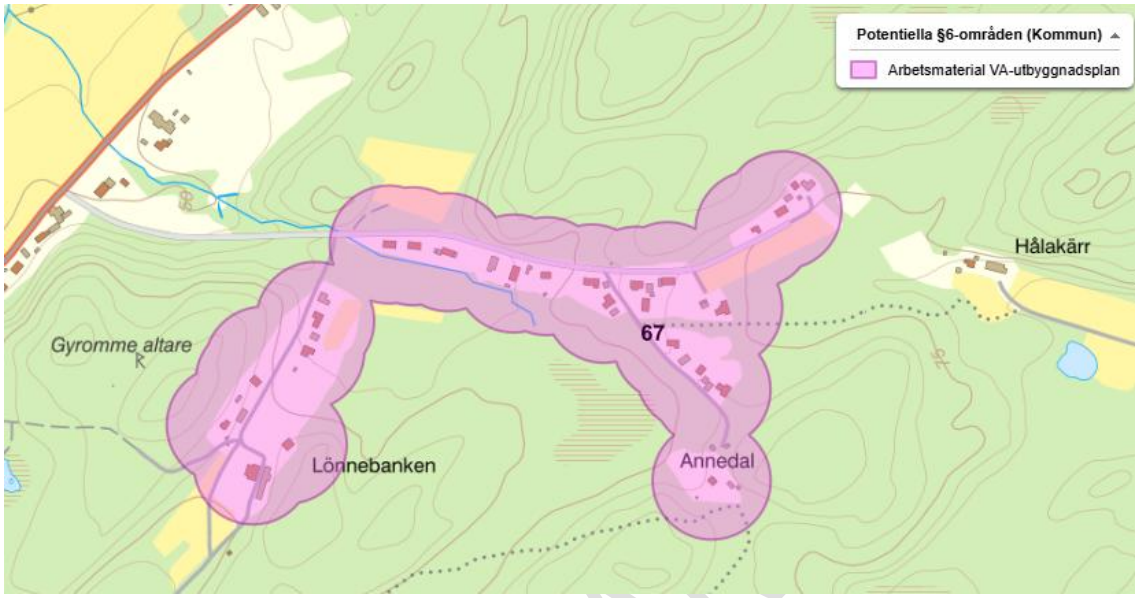
Behovsbedömning Stenhålt

Samhälle	Hushåll	++	Området består av ett 30-tal hushåll där en mycket stor majoritet är åretruntboende.
	Bebyggelseutveckling	+	Bebyggelsetrycket bedöms som lågt.
Gemensamhets-anläggning (avtalsanslutet till kommunalt ledningsnät)	Vatten	3	Hela området är anslutet alternativt kan anslutas med tillfredsställande vattenkvalitet
	Spillvatten	0	Inte alls – Ingen förening för avlopp finns i området
Miljö	*Utsläpp*	++	Förutsättningarna för att kunna ta hand om utsläpp från lokala avloppsanläggningar bedöms enligt GIS-stödet som relativt goda.
	Recipient	+	God möjlighet för retention.
Vattenförekomst Vallerån	Ekologisk status är måttlig		Enskilda avlopp har en betydande påverkan på vattenförekomsten.
Hälsa	*Kvantitet*	++	Bedömning görs att dricksvattenkapaciteten är otillräcklig.
	Kvalitet	+++	Större kvalitetsproblem finns.
Påverkansfaktor	Området är avtalsanslutet till kommunalt vatten, genom tredje part. Vissa fastigheter tangerar också vattenskyddsområde för Lysegården.		
Bedömning	Så länge förutsättningarna i området inte förändras, till exempel genom ökat bebyggelsetryck, bedöms området kunna fortsätta som nu. Området klassas därför som bevakningsområde.		

SAMRÅDS

67. Källeröd

Klassificering **Va-bevakningsområde**
Behovspoäng 2,5

Behovsbedömning Källeröd

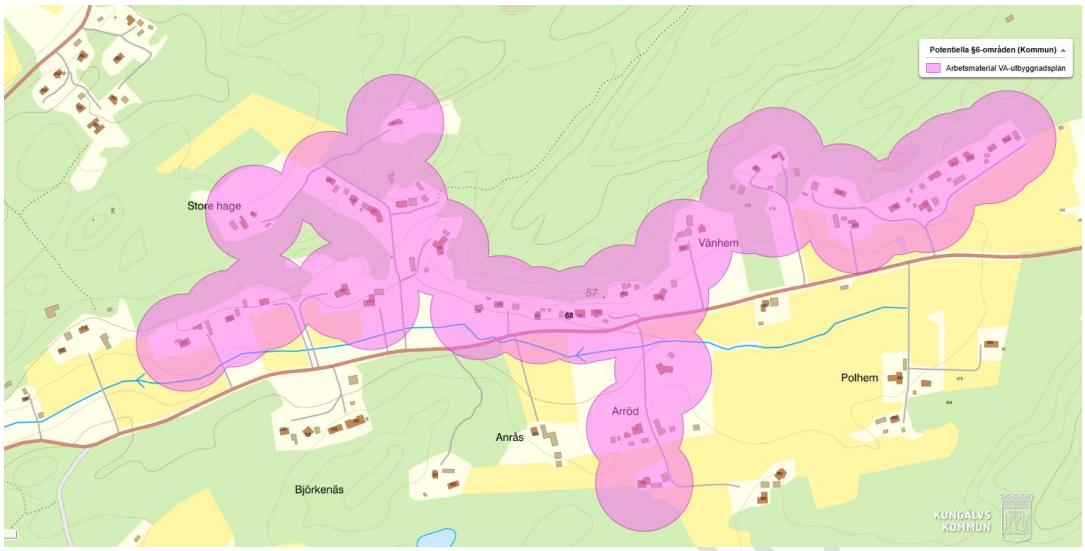
Samhälle	Hushåll	+	Området består av ett tjugotal hushåll, varav nästan alla är permanentboende.
	Bebyggelseutveckling	+	Bebyggelsetrycket bedöms som lågt.
Gemensamhets-anläggning/ VA-förening	Vatten	0	Inte alls – Ingen förening för vatten finns i området
	Spillvatten	0	Inte alls – Ingen förening för avlopp finns i området
Miljö	*Utsläpp*	+	Förutsättningarna för att kunna ta hand om utsläpp från lokala avloppsanläggningar är goda, enligt GIS-stödet.
	Recipient	+	God möjlighet för retention.
Vattenförekomst Grannebyån, Välabäcken.	Ekologisk status är otillfredsställande, måttlig		Enskilda avlopp har en betydande påverkan på vattenförekomsten. Det finns ett högt åtgärdsbehov för läckage av fosfor.
Hälsa	*Kvantitet*	+++	Bedömning görs att dricksvattenkapaciteten är otillräcklig.
	Kvalitet	+	Vattenkvalitet bedöms vara god.
Påverkansfaktor	Berörs inte av påverkansfaktorer.		
Bedömning	Så länge förutsättningarna i området inte förändras, till exempel genom ökat bebyggelsetryck, bedöms området kunna fortsätta som nu. Området klassas därför som bevakningsområde.		

SAMRÅDSHANDLING

KUNGÄLVS KOMMUN

68. Grokareby

Klassificering **Va-utredningsområde**
Behovspoäng 4,5

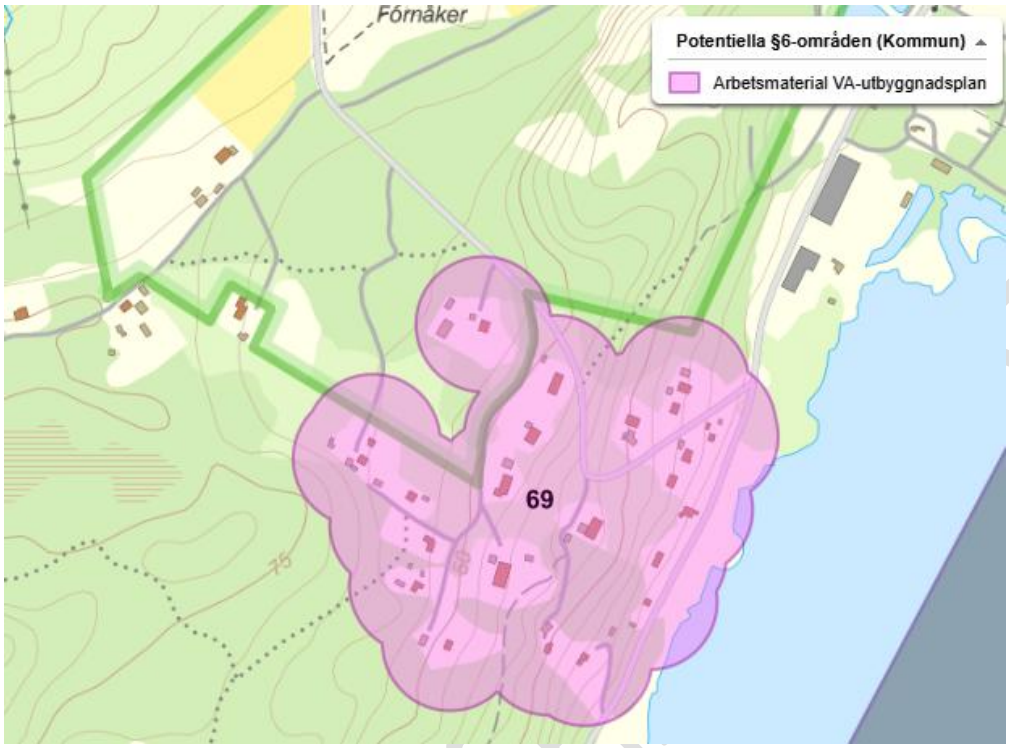
Behovsbedömning Grokareby

Samhälle	Hushåll	++	Området består av 40-tal hushåll där en majoritet är åretruntboende.
	Bebyggelseutveckling	+	Bebyggelsetrycket bedöms som lågt.
Gemensamhets-anläggning/ VA-förening	Vatten	0	Inte alls – Ingen förening för vatten finns i området
	Spillvatten	0	Inte alls – Ingen förening för avlopp finns i området
Miljö	*Utsläpp*	++	På platsen finns, enligt GIS-stödet, dåliga förutsättningar för att ta hand om utsläpp från lokala avloppsanläggningar.
	Recipient	+	God möjlighet för retention.
Vattenförekomst Grannebyån	Ekologisk status är Otillfredsställande		Enskilda avlopp har en betydande påverkan på vattenförekomsten. Det finns ett högt åtgärdsbehov för läckage av fosfor.
Hälsa	*Kvantitet*	++	Bedömning görs att dricksvattenkapaciteten är otillräcklig i delar av området.
	Kvalitet	+++	Risk för större kvalitetsproblem på grund av påverkan av grundvattnet då det är genomsläppliga jordarter och tät bebyggelse.
Påverkansfaktor	Påverkansfaktorer är ej bedömda.		
Bedömning	Området kan ha behov av att lösa va-försörjningen i ett större sammanhang, då vattenkvaliteten är dålig.		

SAMRÅDSHANDLINGAR

69. Dösebacka

Klassificering **Va-bevakningsområde**
Behovspoäng 3,0

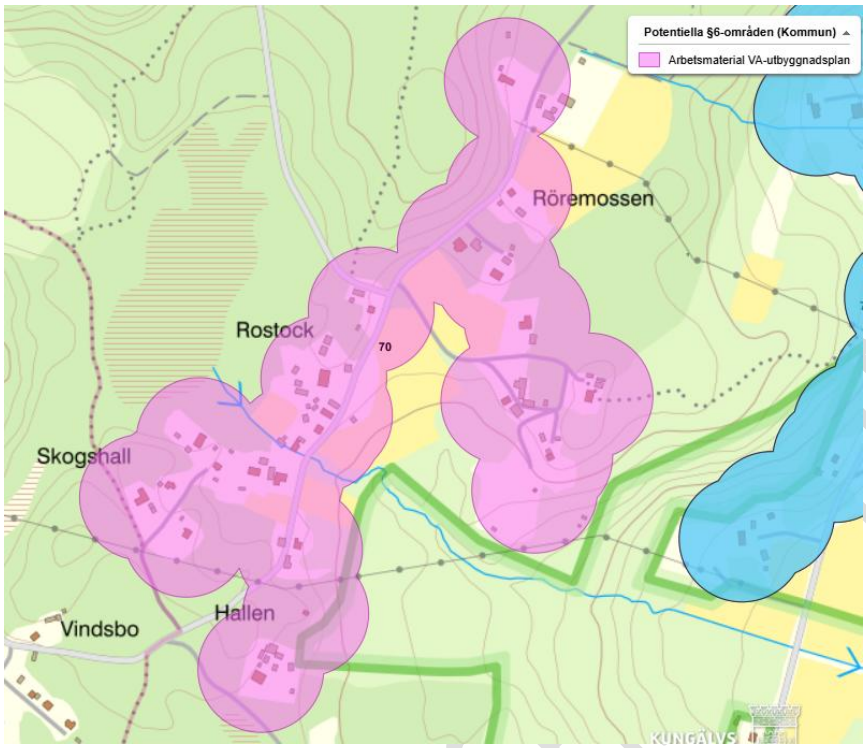
Behovsbedömning Dösebacka

Samhälle	Hushåll	+	Området består av ett tjugotal hushåll. En stor majoritet är permanentboende.
	Bebyggelseutveckling	+	Bebyggelsetrycket bedöms som lågt.
Gemensamhets-anläggning/ VA-förening	Vatten	0	Inte alls – Ingen förening för vatten finns i området
	Spillvatten	0	Inte alls – Ingen förening för avlopp finns i området
Miljö	*Utsläpp*	++	Förutsättningarna för att kunna ta hand om utsläpp från lokala avloppsanläggningar är relativt goda, enligt GIS-stödet.
	Recipient	+	God möjlighet för retention.
Vattenförekomst Göta älv	Ekologisk potential är måttlig		Enskilda avlopp har en betydande påverkan på vattenförekomsten.
Hälsa	*Kvantitet*	+	I området bedöms det finnas tillräcklig dricksvattenkapacitet.
	Kvalitet	+++	Större kvalitetsproblem kan förekomma.
Påverkansfaktor	14 fastigheter är avtalsanslutna till kommunalt dricksvatten.		
Bedömning	Så länge förutsättningarna i området inte förändras, till exempel genom ökat bebyggelsetryck, bedöms området kunna fortsätta som nu. Området klassas därför som bevakningsområde.		

SAMRÅDSH

70. Marieberg

Klassificering **Va-bevakningsområde**
Behovspoäng 3,5

Behovsbedömning Marieberg

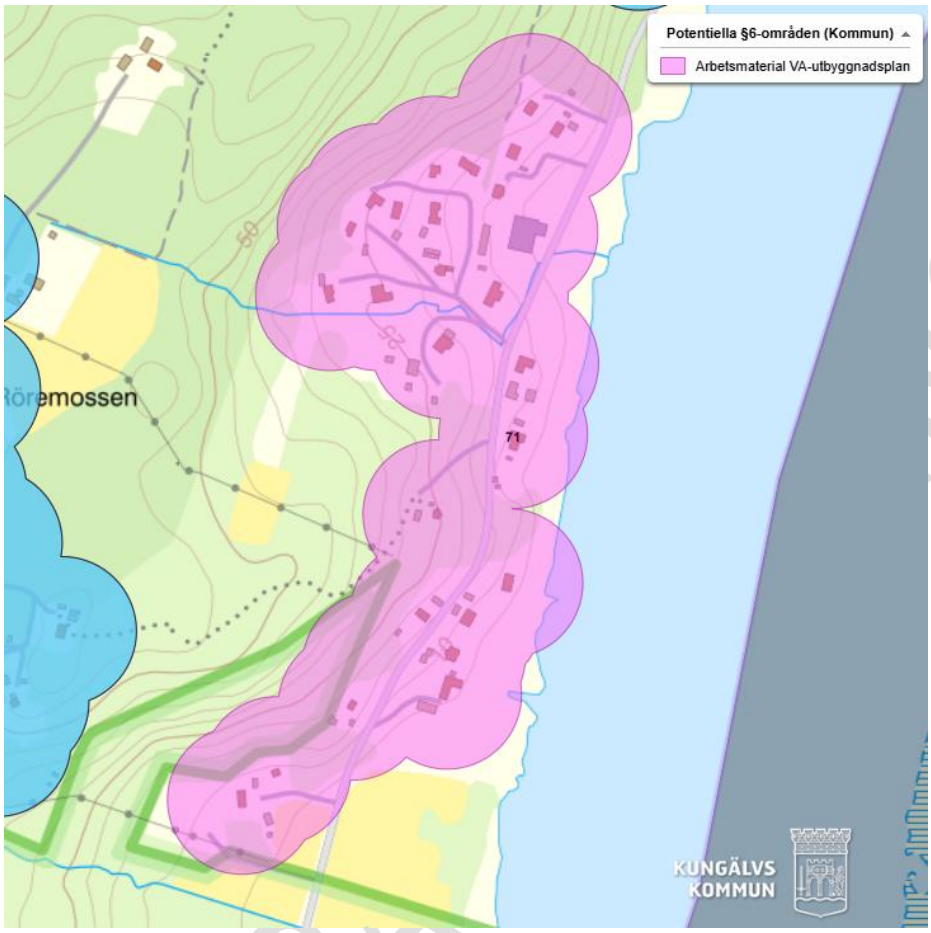
Samhälle	Hushåll	+	Området består av ett tjugotal hushåll där en stor majoritet är permanentboende.
	Bebyggelseutveckling	+	Bebyggelsetrycket bedöms som lågt.
Gemensamhets-anläggning/ VA-förening	Vatten	0	Små delar av området är anslutet alternativt kan anslutas med tillfredsställande vattenkvalitet
	Spillvatten	0	Inte alls – Ingen förening för avlopp finns i området
Miljö	*Utsläpp*	++	Förutsättningarna för att kunna ta hand om utsläpp från lokala avloppsanläggningar är relativt goda, enligt GIS-stödet.
	Recipient	+	God möjlighet för retention.
Vattenförekomst Göta älv	Ekologisk potential är måttlig		Enskilda avlopp har en betydande påverkan på vattenförekomsten.
Hälsa	*Kvantitet*	++	I området bedöms det vara relativt begränsad dricksvattenkapacitet.
	Kvalitet	+++	Det finns risk för kvalitetsproblem på grund av genomsläppliga jordarter och tät bebyggelse.
Påverkansfaktor	Påverkansfaktorer är ej bedömda.		
Bedömning	Så länge förutsättningarna i området inte förändras, till exempel genom ökat bebyggelsetryck, bedöms området kunna fortsätta som nu. Området klassas därför som bevakningsområde.		

SAMRÅDSHANDLING

KUNGÄLVS KOMMUN

71. Timmervik

Klassificering **Va-bevakningsområde**
Behovspoäng 3,5

Behovsbedömning Timmervik

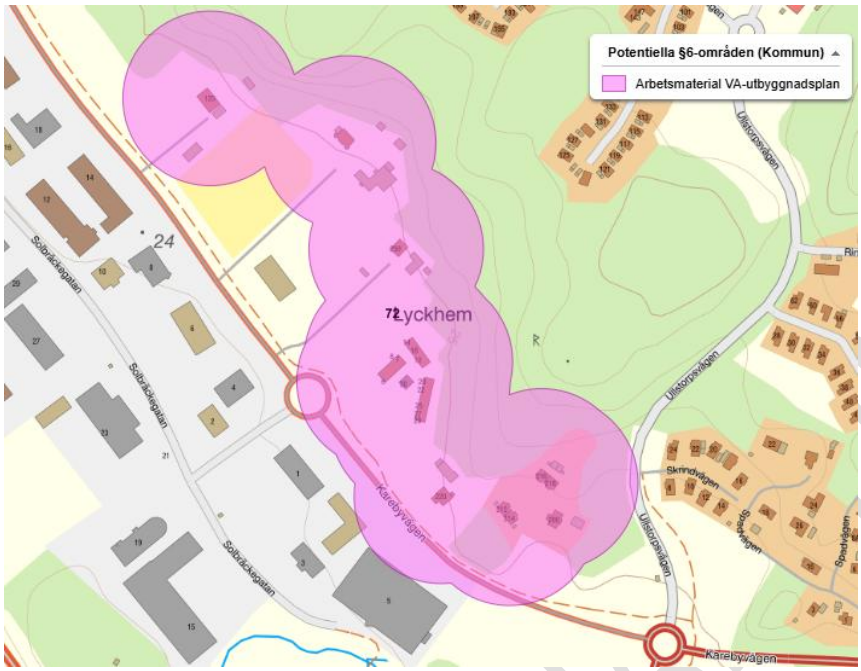
Samhälle	Hushåll	+	Området består av 30-tal hushåll, där en stor majoritet är åretruntboende.
	Bebyggelseutveckling	+	Bebyggelsetrycket bedöms som lågt.
Gemensamhets-anläggning/ VA-förening	Vatten	0	Inte alls – Ingen förening för vatten finns i området
	Spillvatten	0	Inte alls – Ingen förening för avlopp finns i området
Miljö	*Utsläpp*	++	Förutsättningarna för att kunna ta hand om utsläpp från lokala avloppsanläggningar är relativt goda, enligt GIS-stödet.
	Recipient	+	God möjlighet för retention
Vattenförekomst Göta älv	Ekologisk potential är måttlig		Enskilda avlopp har en betydande påverkan på vattenförekomsten.
Hälsa	*Kvantitet*	++	I området bedöms det vara relativt begränsad dricksvattenkapacitet.
	Kvalitet	+++	Större kvalitetsproblem finns.
Påverkansfaktor	Påverkansfaktorer är ej bedömda.		
Bedömning	Så länge förutsättningarna i området inte förändras, till exempel genom ökat bebyggelsetryck, bedöms området kunna fortsätta som nu. Området klassas därför som bevakningsområde.		

SAMRÅDSHANDLING

KUNGÄLVS KOMMUN

72. Solbräcke

Klassificering **Va-utredningsområde**
Behovspoäng 3,0

Behovsbedömning Solbräcke

Samhälle	Hushåll	++	Området består av 30-tal hushåll, där samtliga är åretruntboende.
	Bebyggelseutveckling	+++	Bebyggelsetrycket bedöms som högt.
Gemensamhets-anläggning/	Vatten	3	Hela området är anslutet alternativt kan anslutas med tillfredsställande vattenkvalitet
	Spillvatten	3	Hela området är anslutet alternativt kan anslutas med tillfredsställande avloppsrening
Miljö	*Utsläpp*	+	Förutsättningarna för att kunna ta hand om utsläpp från lokala avloppsanläggningar bedöms som goda, enligt GIS-stödet.
	Recipient	+	God möjlighet för retention. Avrinning mot Natura 2000-område och naturreservat.
Vattenförekomst Nordre älv	Ekologisk status är måttlig		Enskilda avlopp har en betydande påverkan på vattenförekomsten.
Hälsa	*Kvantitet*	+	I området bedöms förutsättningarna vara god kapacitet.
	Kvalitet	+	God kvalitet.
Påverkansfaktor	Alla fastigheter förutom två, försörjs på olika sätt med kommunalt vatten och avlopp. Geografisk närhet, fastigheter inom området ligger i närheten av kommunal va-anläggning.		
Bedömning	Området ligger kloss an till kommunalt verksamhetsområde för vatten och avlopp, och ingår i bebyggelse i ett större sammanhang. Kan därmed ha behov att lösa vattenförsörjningen i ett större sammanhang.		

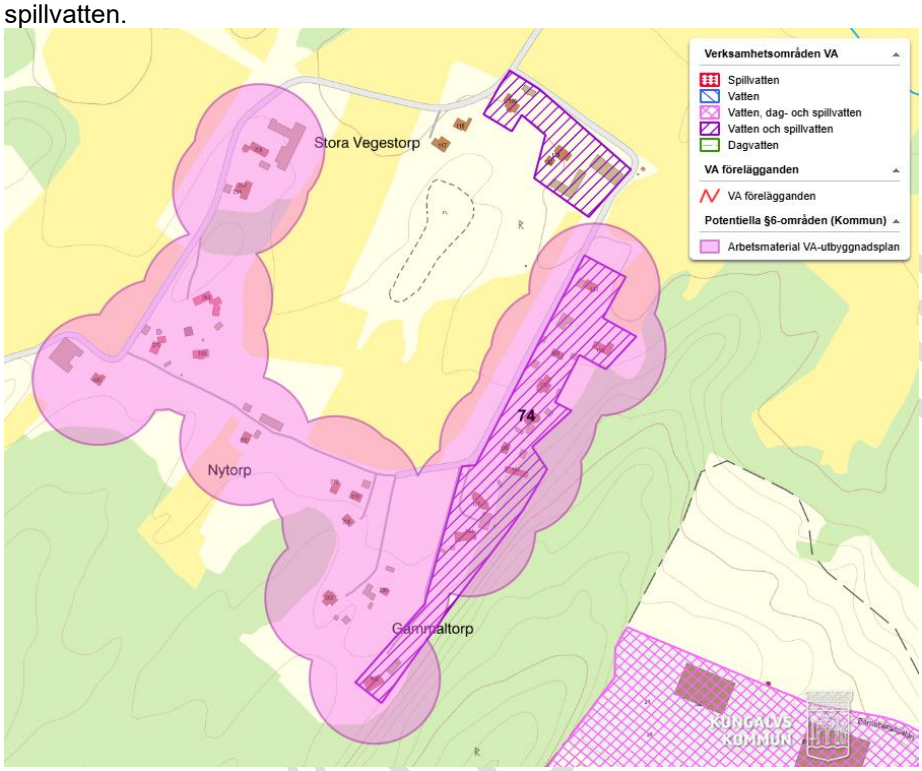
SAMRÅDSHANDLING

KUNGÄLVS KOMMUN

74. Vegestorp

Klassificering **Va-utredningsområde**
Behovspoäng 4,5

Området har bedömts som en helhet, då de tillsammans utgör en samlad bebyggelse. Tio fastigheter inom området har införlivats i kommunalt verksamhetsområde för vatten och spillvatten.

Behovsbedömning Vegestorp

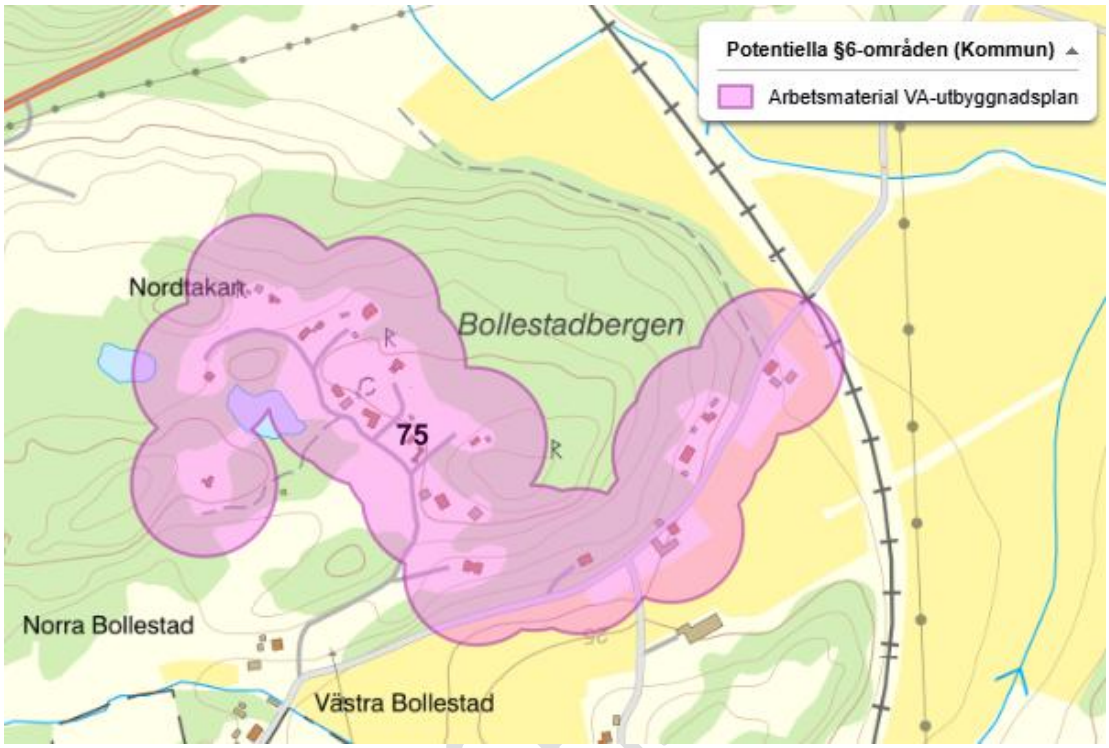
Samhälle	Hushåll	+	Området består av ett tjugotal hushåll där en stor majoritet är permanentboende.
	Bebyggelseutveckling	+	Bebyggelsetrycket bedöms som lågt
Gemensamhets-anläggning/ VA-förening	Vatten	0	Inte alls – Ingen förening för vatten finns i området
	Spillvatten	0	Inte alls – Ingen förening för avlopp finns i området
Miljö	*Utsläpp*	++	Förutsättningarna för att kunna ta hand om utsläpp från lokala avloppsanläggningar ska dock vara relativt goda enligt GIS-stödet.
	Recipient	+	God möjlighet för retention.
Vattenförekomst Grannebyån	Ekologisk status är Otillfredsställande		Enskilda avlopp har en betydande påverkan på vattenförekomsten. Det finns ett högt åtgärdsbehov för läckage av fosfor.
Hälsa	*Kvantitet*	+++	Bedömning görs att dricksvattenkapaciteten är otillräcklig.
	Kvalitet	+++	Större kvalitetsproblem finns.
Påverkansfaktor	Området ligger i direkt närhet till fastigheter som ingår i kommunalt verksamhetsområde för spill- och dricksvatten, som tillsammans innebär bebyggelse i ett större sammanhang.		
Bedömning	Området kan ha behov av att lösa va-försörjningen i ett större sammanhang, då förutsättningarna för att kunna lösa vattenförsörjningen lokalt är dåliga.		

SAMRÅDSHANDLING

KUNGÄLVS KOMMUN

75. Bollestad

Klassificering **Va-bevakningsområde**
Behovspoäng 3,5

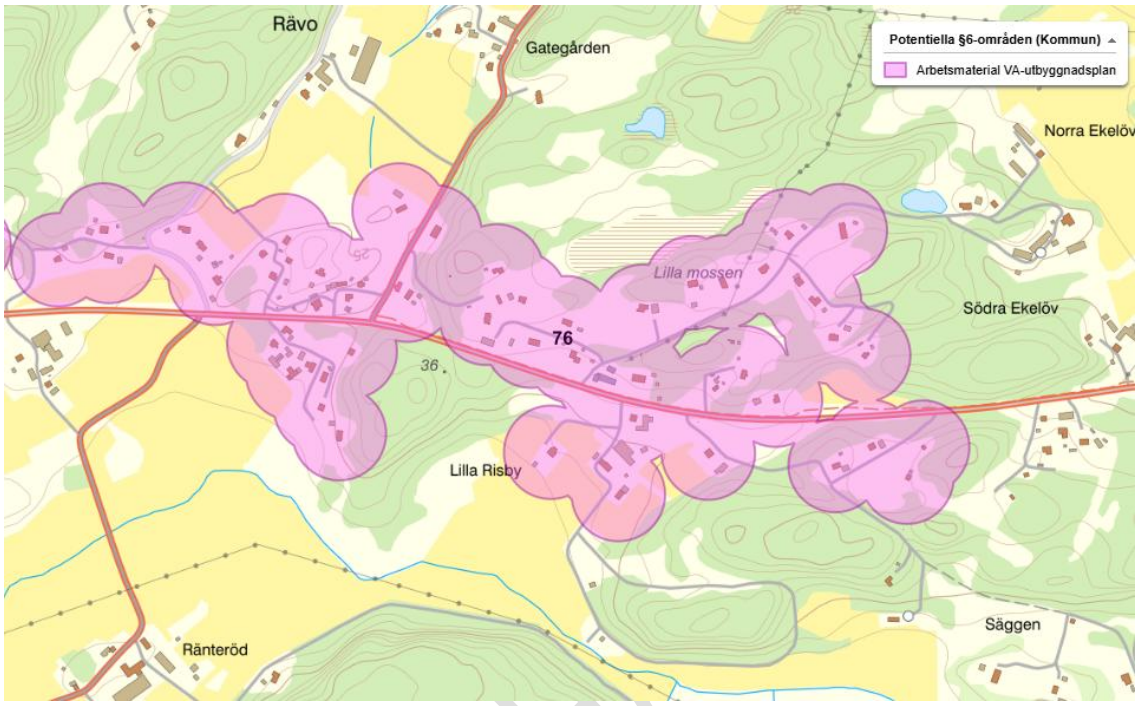
Behovsbedömning Bollestad

Samhälle	Hushåll	+	Området består av ett tjugotal hushåll där en majoritet är permanentboende.
	Bebyggelseutveckling	+	Bebyggelsetrycket bedöms i nuläget som lågt.
Gemensamhets-anläggning/ VA-förening	Vatten	0	Inte alls – Ingen förening för vatten finns i området
	Spillvatten	0	Inte alls – Ingen förening för avlopp finns i området
Miljö	*Utsläpp*	++	Förutsättningarna för att kunna ta hand om utsläpp från lokala avloppsanläggningar är relativt goda enligt GIS-stödet.
	Recipient	+	God möjlighet för retention.
Vattenförekomst Grannebyån	Ekologisk status är Otillfredsställande		Enskilda avlopp har en betydande påverkan på vattenförekomsten. Det finns ett högt åtgärdsbehov för läckage av fosfor.
Hälsa	*Kvantitet*	++	Bedömning görs att dricksvattenkapaciteten är relativt otillräcklig.
	Kvalitet	+++	Det finns enligt GIS-stödet risker för större kvalitetsproblem (påverkan på grundvattnet) på grund av genomsläppliga jordarter och tät bebyggelse.
Påverkansfaktor	Påverkansfaktorer är ej bedömda.		
Bedömning	Området kan ha behov av att lösa va-försörjningen i ett större sammanhang. Områdets framtida va-försörjning behöver utredas vidare.		

SAMRÅDS

76. Lilla Risby

Klassificering **Va-utredningsområde**
Behovspoäng 4,0

Behovsbedömning Lilla Risby

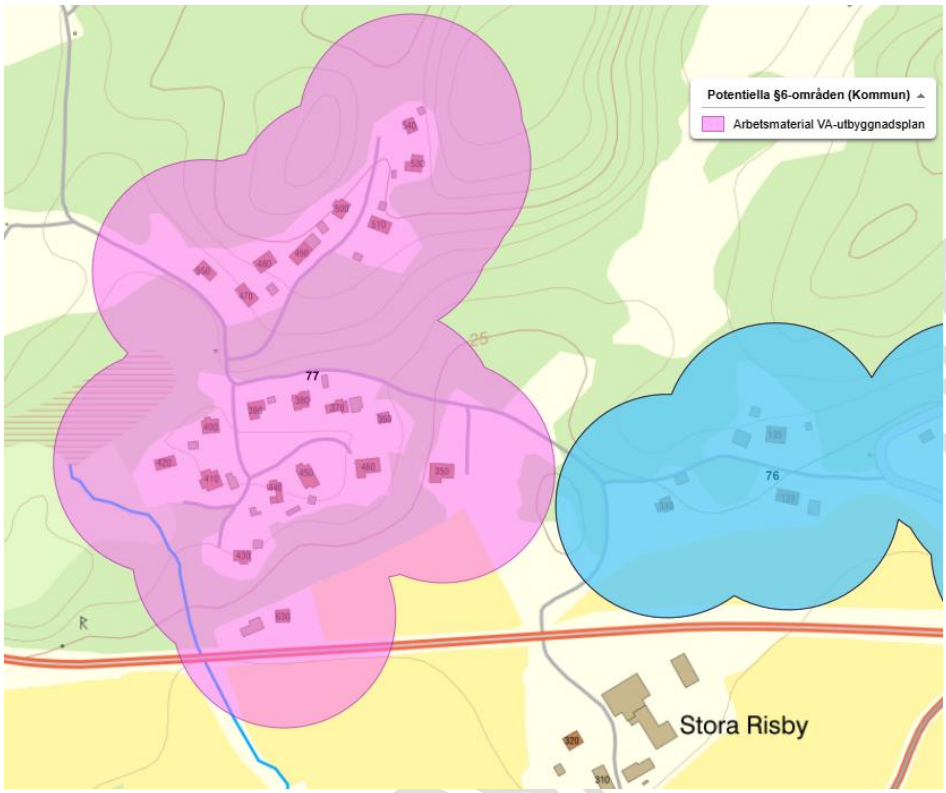
Samhälle	Hushåll	++	Området består av 60-tal hushåll där en stor majoritet är åretruntboende.
	Bebyggelseutveckling	+	Bebyggelsetrycket bedöms som lågt.
Gemensamhets-anläggning/ VA-förening	Vatten	0	Inte alls – Ingen förening för vatten finns i området
	Spillvatten	0	Inte alls – Ingen förening för avlopp finns i området
Miljö	*Utsläpp*	++	Förutsättningarna för att kunna ta hand om utsläpp från lokala avloppsanläggningar bedöms som relativt goda enligt GIS-stödet.
	Recipient	+	God möjlighet för retention.
Vattenförekomst Grannebyån	Ekologisk status är Otillfredsställande		Enskilda avlopp har en betydande påverkan på vattenförekomsten. Det finns ett högt åtgärdsbehov för läckage av fosfor.
Hälsa	*Kvantitet*	++	I området bedöms det vara varierande dricksvattenkapacitet.
	Kvalitet	+++	Det finns risk för större kvalitetsproblem på grund av genomsläppliga jordarter.
Påverkansfaktor	Berörs inte av påverkansfaktorer.		
Bedömning	Området kan ha behov av att lösa va-försörjningen i ett större sammanhang, då förutsättningarna för att kunna lösa vattenförsörjningen lokalt är dåliga.		

SAMRÅDSH

KUNGÄLVS KOMMUN

77. Stora Risby

Klassificering **Va-utredningsområde**
Behovspoäng 5,0

Behovsbedömning Stora Risby

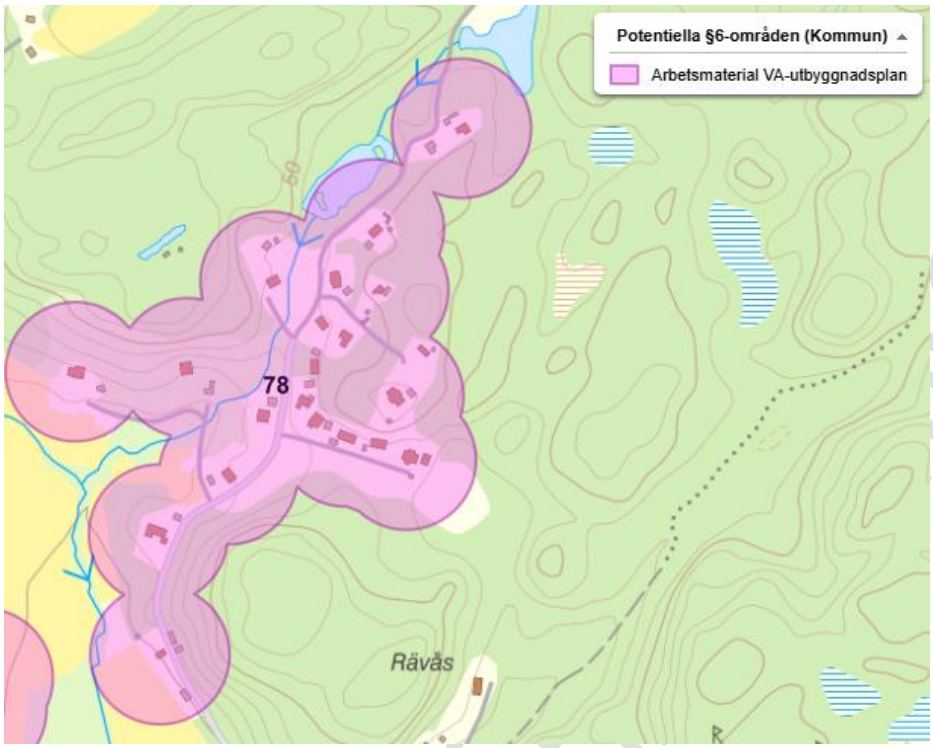
Samhälle	Hushåll	+	Området består av 20-tal hushåll där en stor majoritet är permanentboende.
	Bebyggelseutveckling	++	Bebyggelsetrycket bedöms som medel.
Gemensamhets-anläggning/ (enskild va-försörjning)	Vatten	0	Inte alls – Ingen förening för vatten finns i området
	Spillvatten	3	Hela området är anslutet alternativt kan anslutas med tillfredsställande avloppsrening
Miljö	*Utsläpp*	++	Förutsättningarna för att kunna ta hand om utsläpp från lokala avloppsanläggningar bedöms som relativt dåliga, enligt GIS-stödet.
	Recipient	+	God möjlighet för retention.
Vattenförekomst Grannebyån	Ekologisk status är Otillfredsställande		Enskilda avlopp har en betydande påverkan på vattenförekomsten. Det finns ett högt åtgärdsbehov för läckage av fosfor.
Hälsa	*Kvantitet*	+++	I området bedöms det vara varierande dricksvattenkapacitet.
	Kvalitet	+++	Det finns risk för större kvalitetsproblem på grund av genomsläppliga jordarter.
Påverkansfaktor	Det finns en gemensamhetsanläggning som ombesörjer spillvattenhanteringen i området.		
Bedömning	Området kan ha behov av att lösa va-försörjningen i ett större sammanhang, då förutsättningarna för att kunna lösa vattenförsörjningen lokalt är dåliga.		

SAMRÅDSHANDLING

KUNGÄLVS KOMMUN

78. Staby

Klassificering **Va-bevakningsområde**
Behovspoäng 4,5

Behovsbedömning Staby

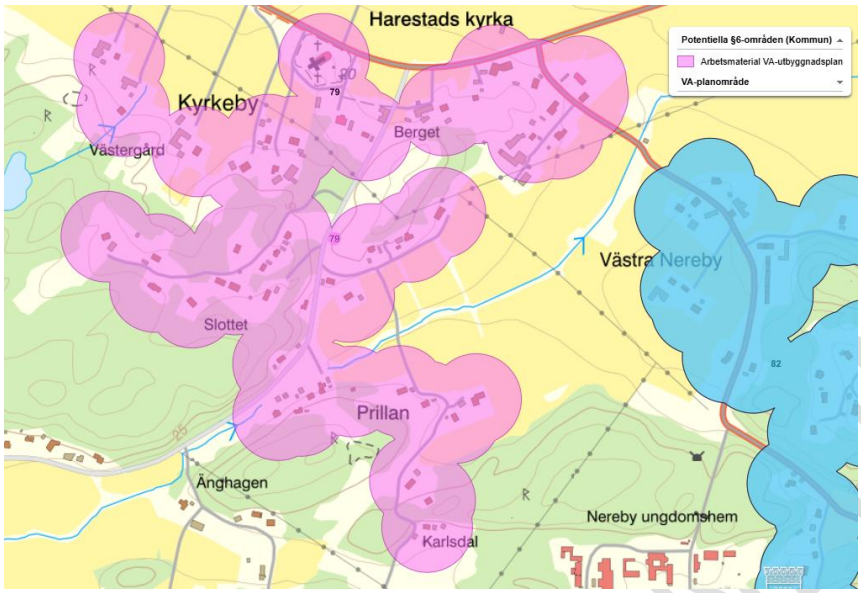
Samhälle	Hushåll	+	Området består av 20-tal hushåll. En stor majoritet är åretruntboende.
	Bebyggelseutveckling	+	Bebyggelsetrycket bedöms som lågt.
Gemensamhets-anläggning/ (avtalsanslutna till kommunalt ledningsnät)	Vatten	3	Stora delar av området är anslutet alternativt kan anslutas med tillfredsställande vattenkvalitet
	Spillvatten	3	Stora delar av området är anslutet alternativt kan anslutas med tillfredsställande avloppsrening
Miljö	*Utsläpp*	++	Förutsättningarna för att kunna ta hand om utsläpp från lokala avloppsanläggningar är relativt goda, enligt GIS-stödet.
	Recipient	+	Låg risk för påverkan av recipienten.
Vattenförekomst Glose å	Ekologisk status är måttlig		Enskilda avlopp har en betydande påverkan på vattenförekomsten.
Hälsa	*Kvantitet*	+++	I området finns risk för otillräcklig dricksvattenkapacitet.
	Kvalitet	+++	Större kvalitetsproblem finns.
Påverkansfaktor	Området är avtalsanslutet till kommunalt vatten och avlopp genom en gemensamhetsanläggning, vilket innebär att va-försörjningen fungerar i dagsläget.		
Bedömning	Så länge förutsättningarna i området inte förändras, till exempel genom ökat bebyggelsetryck, bedöms området kunna fortsätta som nu. Området klassas därför som bevakningsområde.		

SAMRÅDSHANDLING

KUNGÄLVS KOMMUN

79. Kyrkeby

Klassificering **Va-utredningsområde**
Behovspoäng 5,5

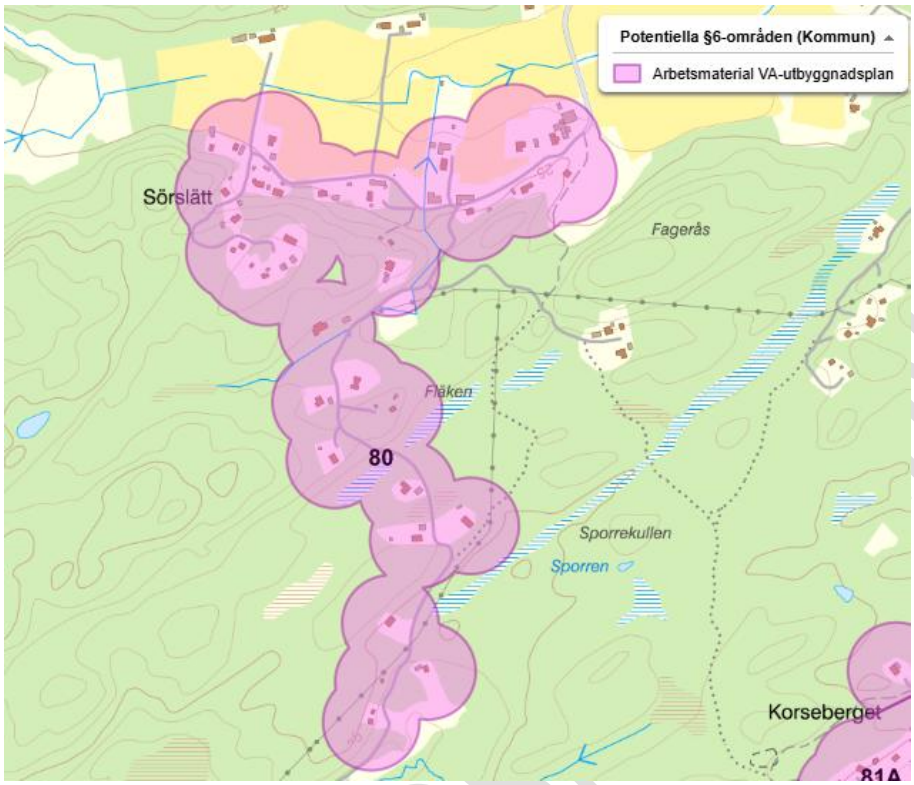
Behovsbedömning Kyrkeby

Samhälle	Hushåll	++	Området består av ett femtiotal hushåll, där en stor majoritet är åretruntboende.
	Bebyggelseutveckling	+	Bebyggelsetrycket bedöms som lågt.
Gemensamhets-anläggning/ (avtalsanslutna till kommunalt ledningsnät)	Vatten	1	Små delar av området är anslutet alternativt kan anslutas med tillfredsställande vattenkvalitet
	Spillvatten	0	Inte alls – Ingen förening för avlopp finns i området
Gemensamhets-anläggning/ (enskild va-försörjning)	Vatten	0	Inte alls – Ingen förening för vatten finns i området
	Spillvatten	1	Små delar av området är anslutet alternativt kan anslutas med tillfredsställande avloppsrening
Miljö	*Utsläpp*	++	Förutsättningarna för att kunna ta hand om utsläpp från lokala avloppsanläggningar är relativt dåliga, enligt GIS-stödet.
	Recipient	++	Risk för påverkan av recipienten på grund av låg retention. Avrinning mot Natura 2000-område och naturreservat.
Vattenförekomst Nordre älv	Ekologisk status är måttlig		Enskilda avlopp har en betydande påverkan på vattenförekomsten.
Hälsa	*Kvantitet*	+++	Bedömning görs att dricksvattenkapaciteten är otillräcklig.
	Kvalitet	+++	Större kvalitetsproblem finns.
Påverkansfaktor	Det finns en gemensamhetsanläggning för vatten som försörjer en liten del av området med kommunalt dricksvatten. Kapacitet okänd. Det finns en enskild gemensamhetsanläggning som ombesörjer spillvattenhanteringen för en liten del av området (8 fastigheter).		
Bedömning	Området kan ha behov av att lösa va-försörjningen i ett större sammanhang, då förutsättningarna för att kunna lösa vattenförsörjningen lokalt är dåliga.		

SAMRÅDSHANDLING

80. Västra Röd

Klassificering **Va-utredningsområde**
Behovspoäng 5,5

Behovsbedömning Västra Röd

Samhälle	Hushåll	++	Området består av ett 80-tal hushåll där en majoritet är permanentboende.
	Bebyggelseutveckling	+	Bebyggelsetrycket bedöms som lågt.
Gemensamhets-anläggning/ VA-förening	Vatten	0	Inte alls – Ingen förening för vatten finns i området
	Spillvatten	0	Inte alls – Ingen förening för avlopp finns i området
Miljö	*Utsläpp*	++	Förutsättningarna för att kunna ta hand om utsläpp från lokala avloppsanläggningar är relativt dåliga, enligt GIS-stödet.
	Recipient	++	Risk för påverkan av recipienten på grund av låg retention. Avrinning mot Natura 2000-område och naturreservat.
Vattenförekomst Nordre älv	Ekologisk status är måttlig		Enskilda avlopp har en betydande påverkan på vattenförekomsten.
Hälsa	*Kvantitet*	+++	Bedömning görs att dricksvattenkapaciteten är otillräcklig.
	Kvalitet	+++	Större kvalitetsproblem finns.
Påverkansfaktor	Påverkansfaktorer är ej bedömda.		
Bedömning	Området kan ha behov av att lösa va-försörjningen i ett större sammanhang, då förutsättningarna för att kunna lösa vattenförsörjningen lokalt är dåliga.		

SAMRÅDSHANDLING

KUNGÄLVS KOMMUN

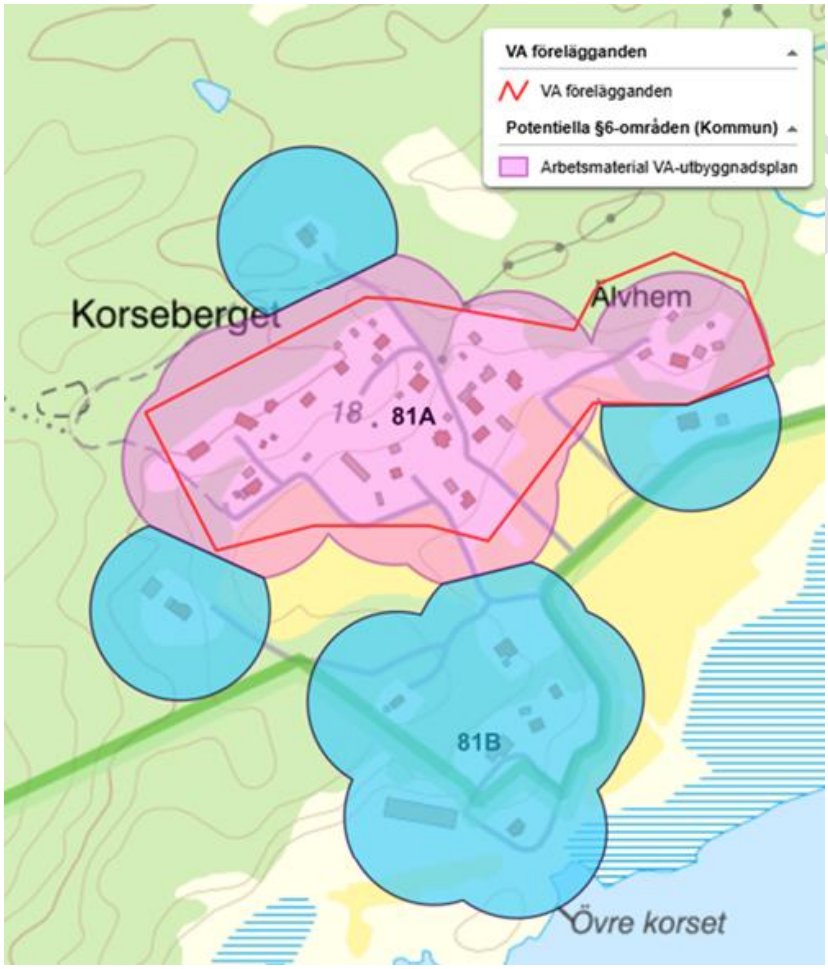
81. Korseberget

Klassificering	**Va-utbyggnadsområde**
Behovspoäng	6,0

Hela området är behovsbedömt i sin helhet.

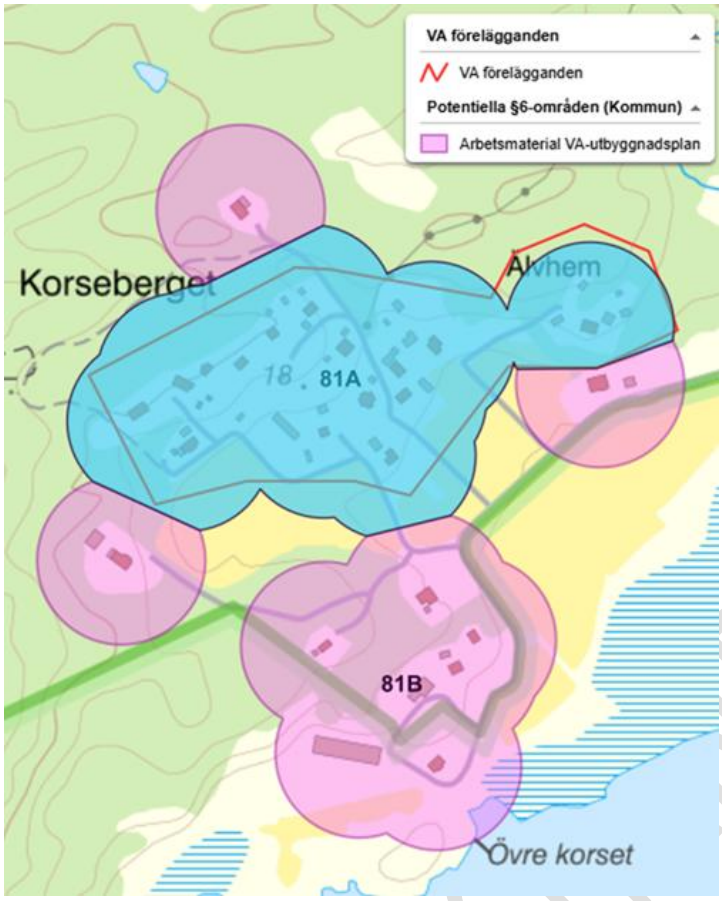
81A
Föreläggande från Länsstyrelsen om att kommunalt vatten och spillvatten ska vara utbyggt senast 31/12 2031. Fastigheter som berörs av föreläggandet är inringade med rött och området är markerat med rosa. Området benämns som 81A. Dessa fastigheter är prioriterade och kommer att anslutas till kommunalt vatten och spillvatten först.

Diarienummer: KS2013/1602.
Projektering pågår.

81B
Fastigheter som i bilden nedanför är rosamarkerade och benämns som 81B kommer att anslutas till kommunalt vatten och spillvatten, men i ett senare skede. Detta för att kommunen ska uppfylla föreläggandet inom angiven tid.

KUNGÄLVS KOMMUN

Behovsbedömning Korsberget

Samhälle	Hushåll	+	Området består av ett 26 fastigheter där en stor majoritet är åretruntboende.
	Bebyggelseutveckling	+	Bebyggelsetrycket bedöms som lågt.
Gemensamhets-anläggning/ VA-förening	Vatten	0	Inte alls – Ingen förening för vatten finns i området
	Spillvatten	0	Inte alls – Ingen förening för avlopp finns i området
Miljö	*Utsläpp*	++	Förutsättningarna för att kunna ta hand om utsläpp från lokala avloppsanläggningar bedöms som relativt dåliga, enligt GIS-stödet.
	Recipient	+++	Risk för påverkan av recipienten på grund av låg retention. Avrinning mot Natura 2000-område och naturreservat.
Vattenförekomst Nordre älv	Ekologisk status är måttlig		Enskilda avlopp har en betydande påverkan på vattenförekomsten.
Hälsa	*Kvantitet*	+++	Bedömning görs att dricksvattenkapaciteten är otillräcklig.
	Kvalitet	+++	Större kvalitetsproblem finns.
Påverkansfaktor	Geografisk närhet, fastigheter inom 81B ligger i närheten av planerad kommunal va-anläggning.		
Bedömning	Området har behov av att lösa va-försörjningen i ett större sammanhang, för att på lång sikt uppnå en hållbar va-försörjning.		

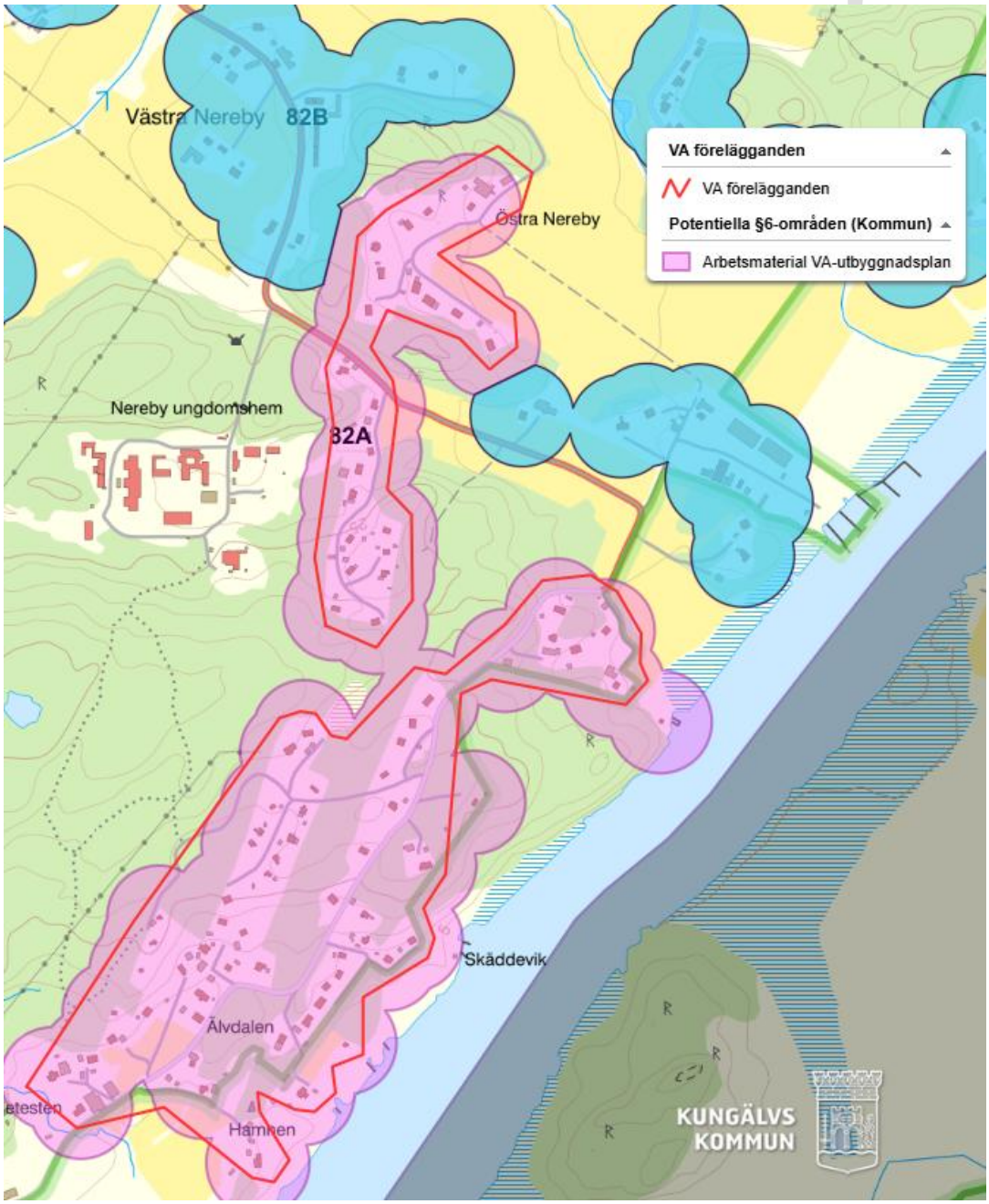
SAMRÅDSHANDLING

KUNGÄLVS KOMMUN

82. Nereby

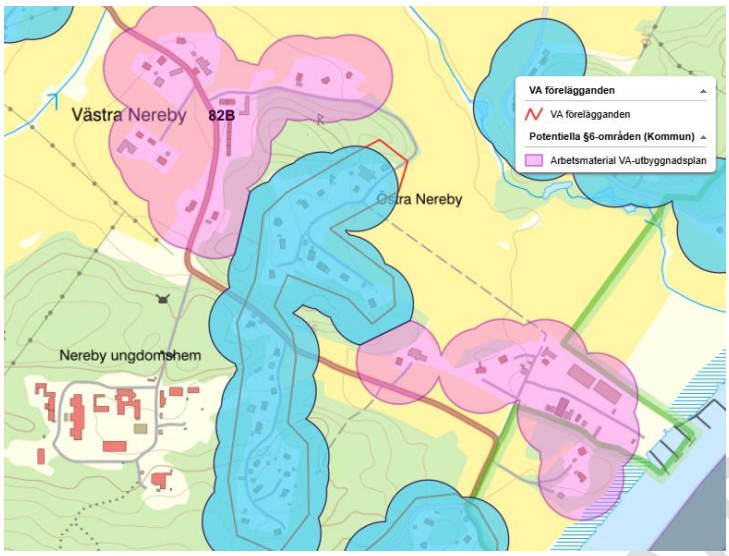
Klassificering	**Va-utbyggnadsområde**
Behovspoäng	8,0

Hela området är behovsbedömt i sin helhet.
82A
Föreläggande från Länsstyrelsen om att kommunalt vatten och spillvatten ska vara utbyggt senast 31/12 2031.
Fastigheter som berörs av föreläggandet är inringade med rött och området är markerat med rosa. Området markeras som 82A. Dessa fastigheter är prioriterade och kommer att anslutas till kommunalt vatten och spillvatten först.
Diarienummer: KS2013/1602. Projektering pågår.

82B

Fastigheter som i bilden nedanför är rosamarkerade och benämns som 82B, kommer att anslutas till kommunalt vatten och spillvatten, men i ett senare skede. Detta för att kommunen ska uppfylla föreläggandet inom angiven tid.

Behovsbedömning Nereby

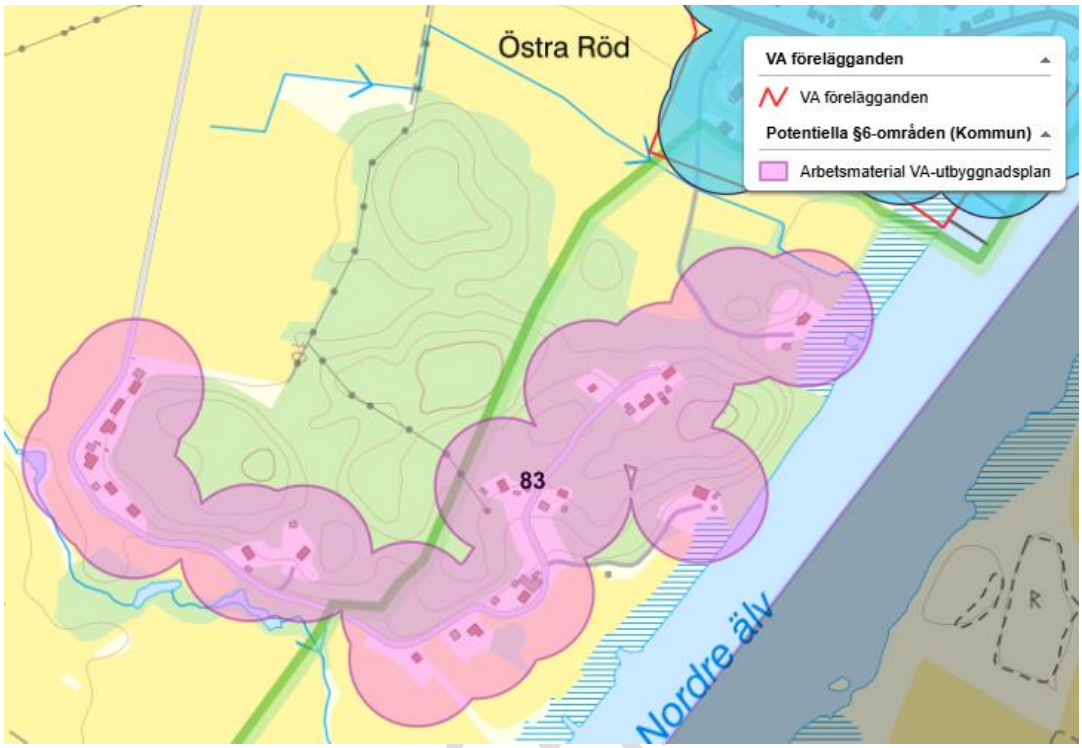
Samhälle	Hushåll	+++	Området består av ett 120 fastigheter där en stor majoritet är åretruntboende.
	Bebyggelseutveckling	++	Bebyggelsetrycket bedöms som medel.
Gemensamhets-anläggning/ (avtalsanslutna till kommunalt ledningsnät)	Vatten	1	Små delar av området är anslutet alternativt kan anslutas med tillfredsställande vattenkvalitet
	Spillvatten	0	Inte alls – Ingen förening för avlopp finns i området
Miljö	*Utsläpp*	++	Förutsättningarna för att kunna ta hand om utsläpp från lokala avloppsanläggningar bedöms som relativt dåliga, enligt GIS-stödet.
	Recipient	+++	Risk för påverkan av recipienten på grund av tätbebyggt område samt låg retention. Avrinning mot Natura 2000-område och naturreservat.
Vattenförekomst Nordre älv	Ekologisk status är måttlig		Enskilda avlopp har en betydande påverkan på vattenförekomsten.
Hälsa	*Kvantitet*	+++	Bedömning görs att dricksvattenkapaciteten är otillräcklig.
	Kvalitet	+++	Större kvalitetsproblem finns.
Påverkansfaktor	En liten del av området försörjs av kommunalt vatten från Göteborg genom avtalsanslutning. Kapaciteten i den enskilda anläggningen är okänd. Geografisk närhet, fastigheter inom 82B ligger i närheten av planerad kommunal va-anläggning.		
Bedömning	Området har behov av att lösa va-försörjningen i ett större sammanhang, för att på lång sikt uppnå en hållbar va-försörjning.		

SAMRÅDSHANDLING

KUNGÄLVS KOMMUN

83. Hammar

Klassificering **Va-utredningsområde**
Behovspoäng 5,5

Behovsbedömning Hammar

Samhälle	Hushåll	+	Området består av 20-tal hushåll där en majoritet är permanentboende.
	Bebyggelseutveckling	+	Bebyggelsetrycket bedöms som lågt.
Gemensamhets-anläggning/ (avtalsansluten till kommunalt ledningsnät)	Vatten	3	Hela området är anslutet alternativt kan anslutas med tillfredsställande vattenkvalitet
	Spillvatten	0	Inte alls – Ingen förening för avlopp finns i området
Miljö	*Utsläpp*	+	Bedömningen är att det finns förutsättningar för att kunna ta hand om utsläpp från lokala avloppsanläggningar, enligt GIS-stödet.
	Recipient	+++	Låg retention. Avrinning mot Natura 2000-område och naturreservat.
Vattenförekomst Nordre älv	Ekologisk status är måttlig		Enskilda avlopp har en betydande påverkan på vattenförekomsten.
Hälsa	*Kvantitet*	+++	Bedömning görs att dricksvattenkapaciteten är otillräcklig.
	Kvalitet	+++	Större kvalitetsproblem finns.
Påverkansfaktor	En gemensamhetsanläggning för dricksvatten försörjer området med kommunalt vatten via avtal. Kapaciteten i den enskilda anläggningen är okänd.		
Bedömning	Området kan ha behov av att lösa va-försörjningen i ett större sammanhang, då vattenkvaliteten är dålig och recipienten är mycket känslig.		

SAMRÅDSH

KUNGÄLVS KOMMUN

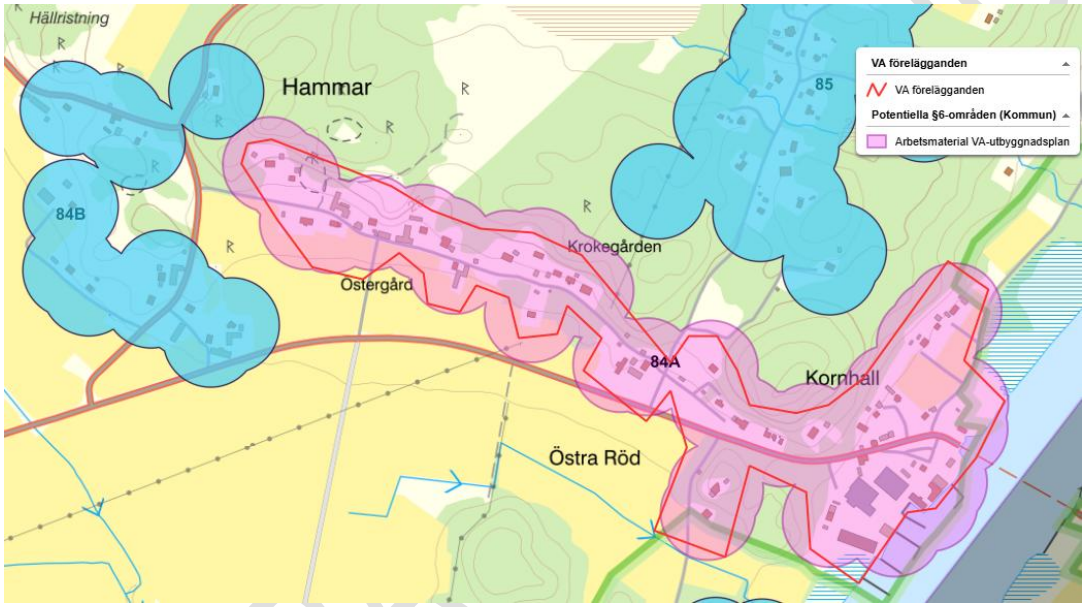
84. Kornhall

Klassificering	**Va-utredningsområde**
Behovspoäng	7,5

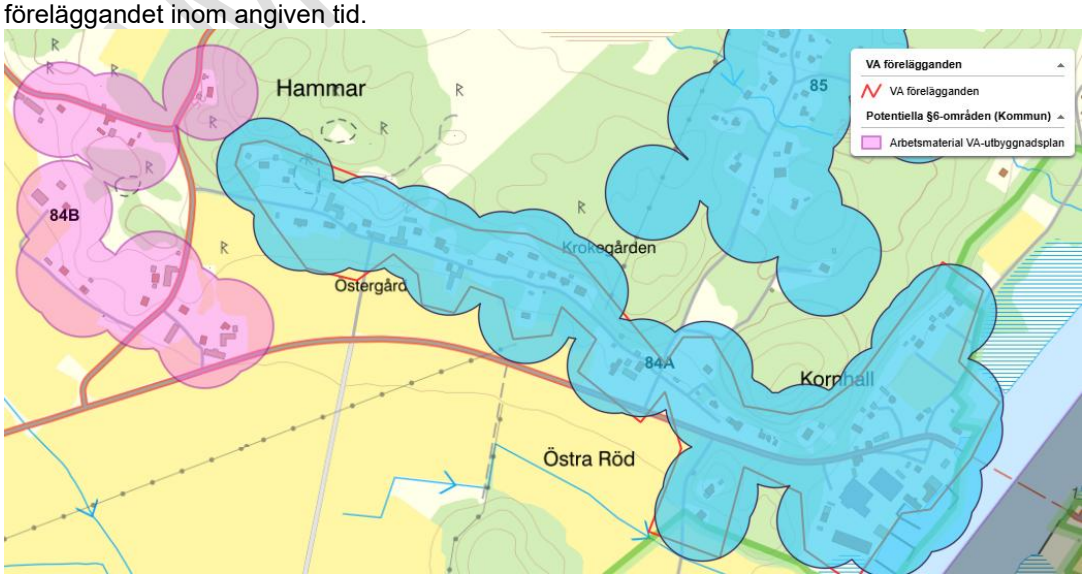
Hela området är behovsbedömt i sin helhet.

84A
Föreläggande från Länsstyrelsen om att kommunalt vatten och spillvatten ska vara utbyggt senast 31/12 2029.
Fastigheter som berörs av föreläggandet är inringade med rött och området är markerat med rosa. Området markeras som 84A. Dessa fastigheter är prioriterade och kommer att anslutas till kommunalt vatten och spillvatten först.

Diarienummer: KS2013/1602. Projektering pågår.

84B
Fastigheter som i bilden nedanför är rosamarkerade och benämns som 84B, kommer att anslutas till kommunalt vatten och spillvatten, men i ett senare skede. Detta för att kommunen ska uppfylla föreläggandet inom angiven tid.

Behovsbedömning Kornhall

Samhälle	Hushåll	+++	Området består av ett 70-tal fastigheter där en stor majoritet är åretruntboende.
	Bebyggelseutveckling	+	Bebyggelsetrycket bedöms som lågt.
Gemensamhets-anläggning/ (avtalsansluten till kommunalt ledningsnät)	Vatten	1	Små delar av området är anslutet alternativt kan anslutas med tillfredsställande vattenkvalitet
	Spillvatten	0	Inte alls – Ingen förening för avlopp finns i området
Miljö	*Utsläpp*	++	Förutsättningarna för att kunna ta hand om utsläpp från lokala avloppsanläggningar bedöms som relativt dåliga, enligt GIS-stödet.
	Recipient	+++	Risk för påverkan av recipienten på grund av tätbebyggt område samt låg retention. Avrinning mot Natura 2000-område och naturreservat.
Vattenförekomst Nordre älv	Ekologisk status är måttlig		Enskilda avlopp har en betydande påverkan på vattenförekomsten.
Hälsa	*Kvantitet*	+++	Bedömning görs att dricksvattenkapaciteten är otillräcklig.
	Kvalitet	+++	Större kvalitetsproblem finns.
Påverkansfaktor	En liten del av området försörjs av kommunalt vatten från Göteborg genom avtalsanslutning (2 fastigheter).		
Bedömning	Området har behov av att lösa va-försörjningen i ett större sammanhang, för att på lång sikt uppnå en hållbar va-försörjning.		

SAMRÅDSHANDLING

KUNGÄLVS KOMMUN

85. Östra Röd

Klassificering **Va-utredningsområde**
Behovspoäng 5,5

Behovsbedömning Östra Röd

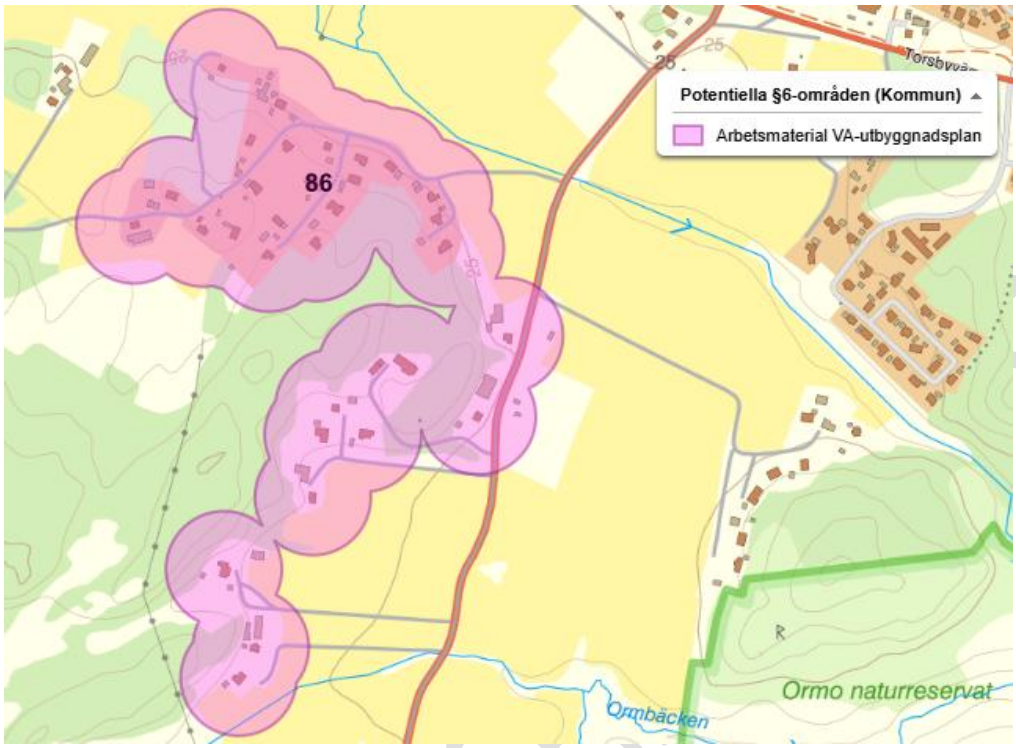
Samhälle	Hushåll	++	Området består av ett 30-tal hushåll. En stor majoritet är permanentboende.
	Bebyggelseutveckling	+	Bebyggelsetrycket bedöms som lågt.
Gemensamhets-anläggning/ VA-förening	Vatten	0	Inte alls – Ingen förening för vatten finns i området
	Spillvatten	0	Inte alls – Ingen förening för avlopp finns i området
Miljö	*Utsläpp*	++	Förutsättningarna för att kunna ta hand om utsläpp från lokala avloppsanläggningar är relativt dåliga, enligt GIS-stödet.
	Recipient	++	Låg retention i område med många hushåll. Avrinning mot Natura 2000-område och naturreservat.
Vattenförekomst Nordre älv	Ekologisk status är måttlig		Enskilda avlopp har en betydande påverkan på vattenförekomsten.
Hälsa	*Kvantitet*	+++	Bedömning görs att dricksvattenkapaciteten är otillräcklig.
	Kvalitet	+++	Större kvalitetsproblem finns.
Påverkansfaktor	Geografisk påverkansfaktor, området ligger i närhet av planerad kommunal va-anläggning.		
Bedömning	Området kan ha behov av att lösa va-försörjningen i ett större sammanhang, då förutsättningarna för att kunna lösa vattenförsörjningen lokalt är dåliga.		

SAMRÅDSHANDLING

KUNGÄLVS KOMMUN

86. Hältorp

Klassificering **Va-utredningsområde**
Behovspoäng 5,0

Behovsbedömning Hältorp

Samhälle	Hushåll	++	Området består av 30-tal hushåll. En stor majoritet är permanentboende.
	Bebyggelseutveckling	+	Bebyggelsetrycket bedöms som lågt.
Gemensamhets-anläggning/	Vatten	0	Inte alls – Ingen förening för vatten finns i området
	Spillvatten	2	Stora delar av området är anslutet alternativt kan anslutas med tillfredsställande avloppsrening
Miljö	*Utsläpp*	++	Förutsättningarna för att kunna ta hand om utsläpp från lokala avloppsanläggningar är relativt goda, enligt GIS-stödet.
	Recipient	+	Låg risk för påverkan av recipienten.
Vattenförekomst Nordre älv	Ekologisk status är måttlig		Enskilda avlopp har en betydande påverkan på vattenförekomsten.
Hälsa	*Kvantitet*	+++	Bedömning görs att dricksvattenkapaciteten är otillräcklig.
	Kvalitet	+++	Större kvalitetsproblem finns på grund av genomsläppliga jordarter och tät bebyggelse.
Påverkansfaktor	En större del av området är avtalsanslutet via gemensamhetsanläggning till kommunalt spillvattennät. Kapaciteten i den enskilda anläggningen är okänd.		
Bedömning	Området kan ha behov av att lösa va-försörjningen i ett större sammanhang, då förutsättningarna för att kunna lösa vattenförsörjningen lokalt är dåliga.		

SAMRÅDSH

KUNGÄLVS KOMMUN

87. Ulvesund

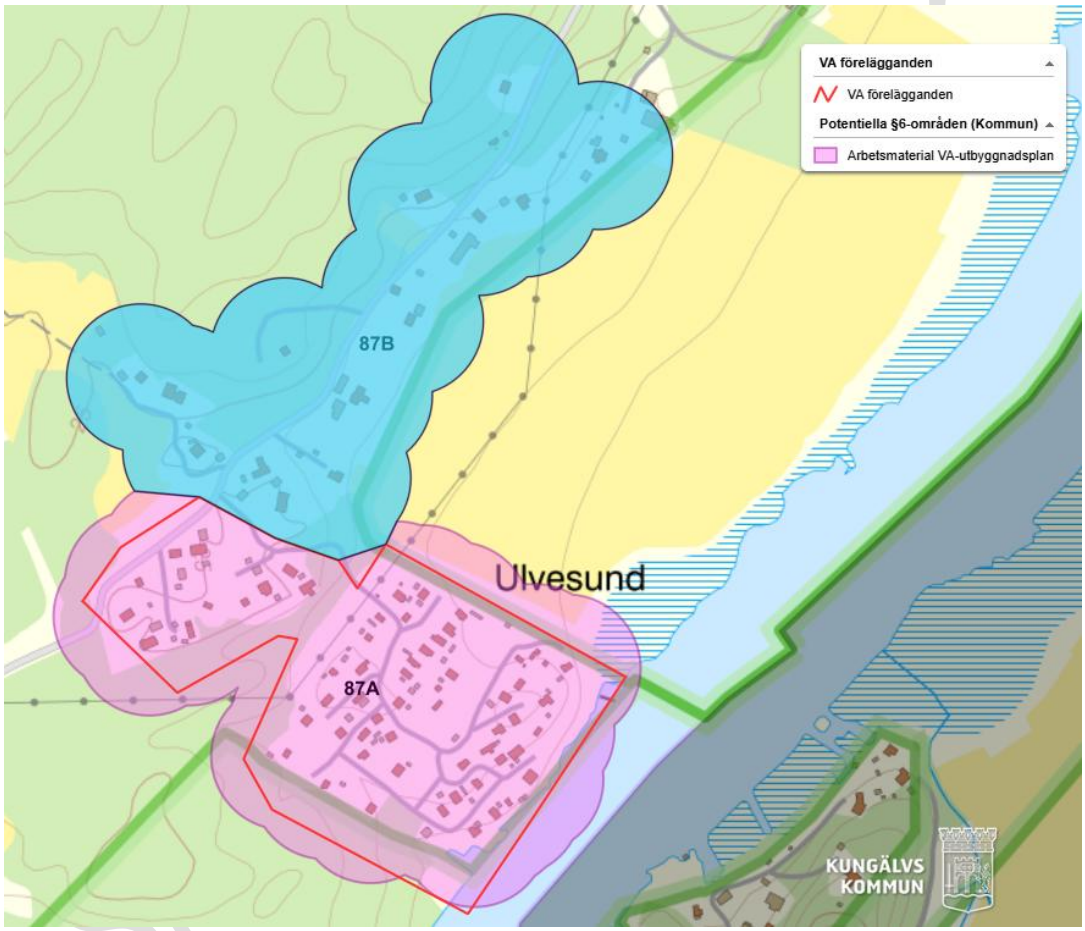
Klassificering	**Va-utbyggnadsområde**
Behovspoäng	9,0

Hela området är behovsbedömt i sin helhet.

87A

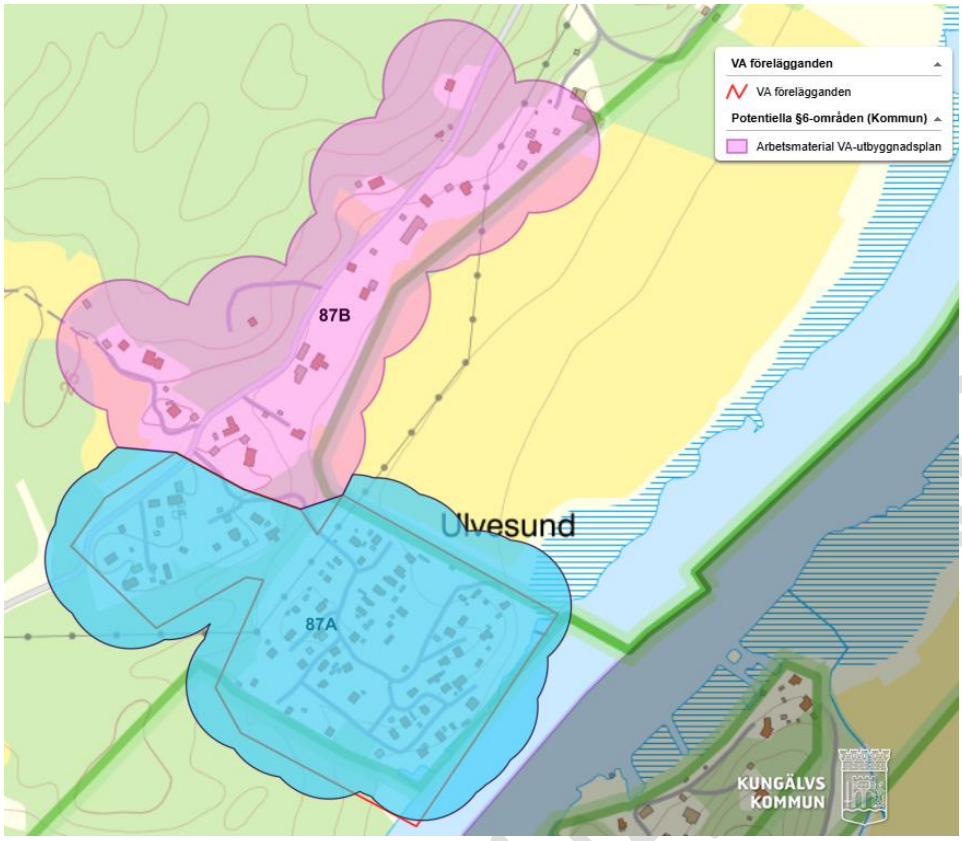
Föreläggande från Länsstyrelsen om att kommunalt vaska vara utbyggt senast 31/12 2027. Fastigheter som berörs av föreläggandet är inringade med rött och området är markerat med rosa. Området markeras som 87A. Dessa fastigheter är prioriterade och kommer att anslutas till kommunalt vatten och spillvatten först.

Diarienummer: KS2013/1602. Projektering pågår.

87B

Fastigheter som i bilden nedanför är rosamarkerade och benämns som 87B, kommer att anslutas till kommunalt vatten och spillvatten, men i ett senare skede. Detta för att kommunen ska uppfylla föreläggandet inom angiven tid.

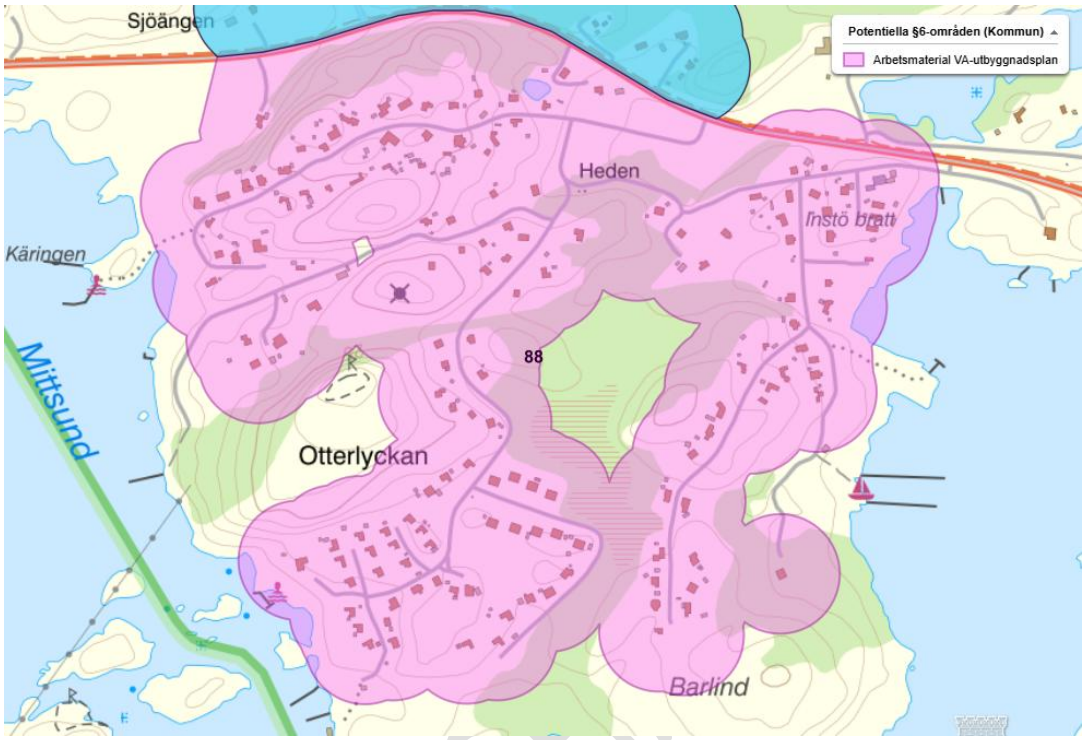
Behovsbedömning Ulvesund

Samhälle	Hushåll	+++	Området består av ca 80 fastigheter, där en majoritet är permanentboende.
	Bebyggelseutveckling	++	Bebyggelsetrycket bedöms som medel.
VA-förening (enskild anläggning)	Vatten	2	Stora delar av området är anslutet alternativt kan anslutas med tillfredsställande vattenkvalitet
	Spillvatten	2	Stora delar av området är anslutet alternativt kan anslutas med tillfredsställande avloppsrening
Miljö	*Utsläpp*	+++	Förutsättningarna för att kunna ta hand om utsläpp från lokala avloppsanläggningar är dåliga, enligt GIS-stödet.
	Recipient	+++	Risk för påverkan av recipienten på grund av tätbebyggt område samt låg retention. Avrinning mot Natura 2000-område och naturreservat.
Vattenförekomst Nordre älv	Ekologisk status är måttlig		Enskilda avlopp har en betydande påverkan på vattenförekomsten.
Hälsa	*Kvantitet*	+++	Bedömning görs att dricksvattenkapaciteten är otillräcklig.
	Kvalitet	+++	Större kvalitetsproblem finns.
Påverkansfaktor	En privat VA-förening finns som försörjer en del av området (65 fastigheter). Geografisk närhet, fastigheter inom 87B ligger i närheten av planerad kommunal va-anläggning.		
Bedömning	Området har behov av att lösa va-försörjningen i ett större sammanhang, för att på lång sikt uppnå en hållbar va-försörjning.		

SAMRÅDSHANDLING

88. Instön södra

Klassificering **Va-bevakningsområde**
Behovspoäng 10,0

Behovsbedömning Instön Södra

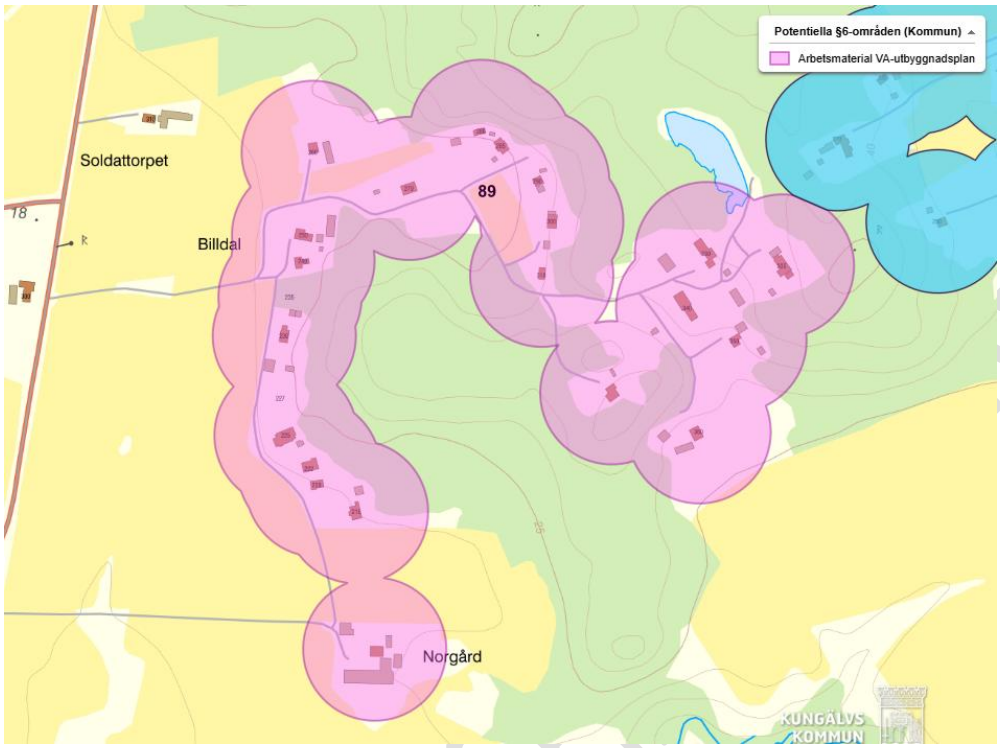
Samhälle	Hushåll	+++	Området består av 160-tal fastigheter, där majoriteten är fritidshus.
	Bebyggelseutveckling	+++	Bebyggelsetrycket bedöms som högt.
Gemensamhets-anläggning/ VA-förening	Vatten	1	Hela området är anslutet alternativt kan anslutas med tillfredsställande vattenkvalitet
	Spillvatten	1	Hela området är anslutet alternativt kan anslutas med tillfredsställande avloppsrening
Miljö	*Utsläpp*	+++	Förutsättningarna för att kunna ta hand om utsläpp från lokala avloppsanläggningar är dåliga, enligt GIS-stödet.
	Recipient	+++	Risk för påverkan av recipienten på grund av, tätbebyggt område samt låg retention.
Vattenförekomst Älgöfjorden	Ekologisk status är god		Enskilda avlopp har en betydande påverkan på vattenförekomsten.
Hälsa	*Kvantitet*	+++	Bedömning görs att dricksvattenkapaciteten är otillräcklig.
	Kvalitet	+++	Större kvalitetsproblem finns på grund av bland annat saltvatteninträngning.
Påverkansfaktor	Området är avtalsanslutet till kommunalt vatten via en gemensamhetsanläggning. Det finns också en enskild gemensamhetsanläggning för spillvatten.		
Bedömning	Så länge förutsättningarna i området inte förändras, till exempel genom ökat bebyggelsetryck, bedöms området kunna fortsätta som nu. Området klassas därför som bevakningsområde.		

SAMRÅDSH

KUNGÄLVS KOMMUN

89. Adolfsberg

Klassificering **Va-utredningsområde**
Behovspoäng 4,5

Behovsbedömning Adolfsberg

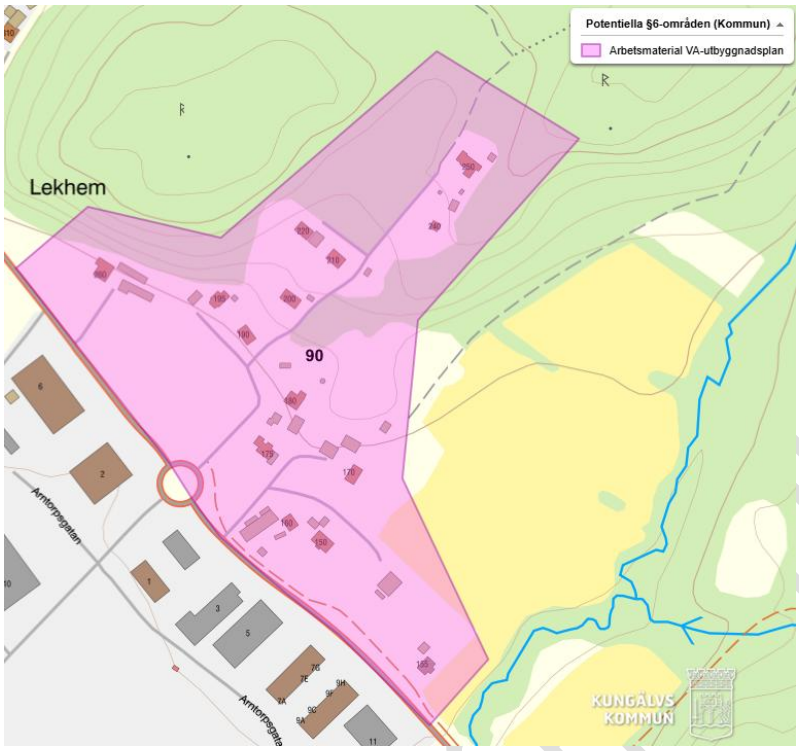
Samhälle	Hushåll	+	Området består av ett 20-tal fastigheter där en stor majoritet är åretruntboende.
	Bebyggelseutveckling	+	Bebyggelsetrycket bedöms som lågt.
Gemensamhets-anläggning/ VA-förening	Vatten	0	Inte alls – Ingen förening för vatten finns i området
	Spillvatten	0	Inte alls – Ingen förening för avlopp finns i området
Miljö	*Utsläpp*	++	Förutsättningarna för att kunna ta hand om utsläpp från lokala avloppsanläggningar bedöms som relativt goda, enligt GIS-stödet.
	Recipient	+	God möjlighet för retention
Vattenförekomst Vallby å	Ekologisk status är måttlig		Enskilda avlopp har en betydande påverkan på vattenförekomsten.
Hälsa	*Kvantitet*	+++	Bedömning görs att dricksvattenkapaciteten är otillräcklig.
	Kvalitet	+++	Större kvalitetsproblem finns.
Påverkansfaktor	Berörs ej av påverkansfaktorer.		
Bedömning	Området kan ha behov av att lösa va-försörjningen i ett större sammanhang, då förutsättningarna för att kunna lösa vattenförsörjningen lokalt är dåliga.		

SAMRÅDSHANDLING

KUNGÄLVS KOMMUN

90. Arntorp

Klassificering **Va-bevakningsområde**
Behovspoäng 4,0

Behovsbedömning Arntorp

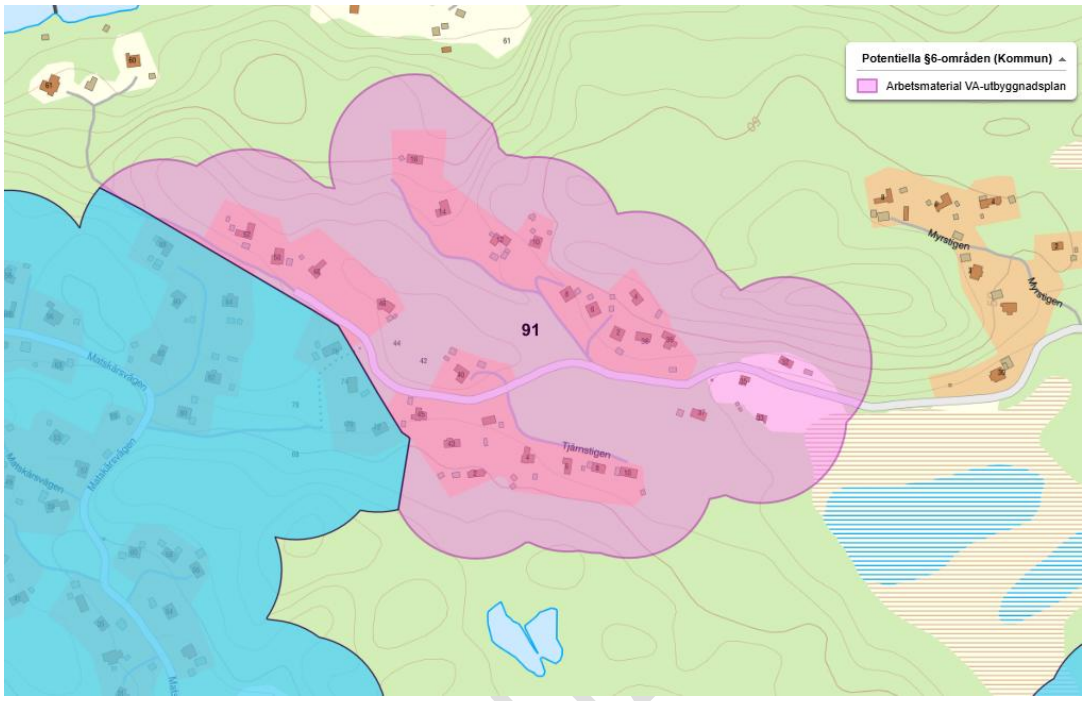
Samhälle	Hushåll	+	Området består av 15 bostäder exklusive bostäder inom detaljplan.
	Bebyggelseutveckling	++	Bebyggelsetrycket bedöms som medel i och med nyligen antagen detaljplan.
Gemensamhets-anläggning/ VA-förening (avtalsanslutna till kommunalt ledningsnät)	Vatten	2	Stora delar av området är anslutet alternativt kan anslutas med tillfredsställande vattenkvalitet
	Spillvatten	2	Stora delar av området är anslutet alternativt kan anslutas med tillfredsställande avloppsrening
Miljö	*Utsläpp*	+	Förutsättningarna för att kunna ta hand om utsläpp från lokala avloppsanläggningar är goda, enligt GIS-stödet.
	Recipient	+	God möjlighet för retention.
Vattenförekomst Grannebyån	Ekologisk status är otillfredsställande		Enskilda avlopp har en betydande påverkan på vattenförekomsten. Det finns ett högt åtgärdsbehov för läckage av fosfor.
Hälsa	*Kvantitet*	+++	Bedömning görs att dricksvattenkapaciteten är otillräcklig.
	Kvalitet	+	Uppgifter saknas för att bedöma kvalitet
Påverkansfaktor	Området ligger i direkt närhet till kommunalt verksamhetsområde för kommunalt vatten och spillvatten. Inom området finns det en godkänd detaljplan för nybyggnation av bostäder. Majoriteten av fastigheterna är avtalsanslutna till kommunalt vatten och spillvatten.		
Bedömning	Området klassas som bevakningsområde, då det saknas information om när detaljplanens exploatering är tänkt att starta.		

SAMRÅDSHANDLING

KUNGÄLVS KOMMUN

91. Mossvägen västra

Klassificering **Va-utbyggnadsområde**
Behovspoäng 7,0

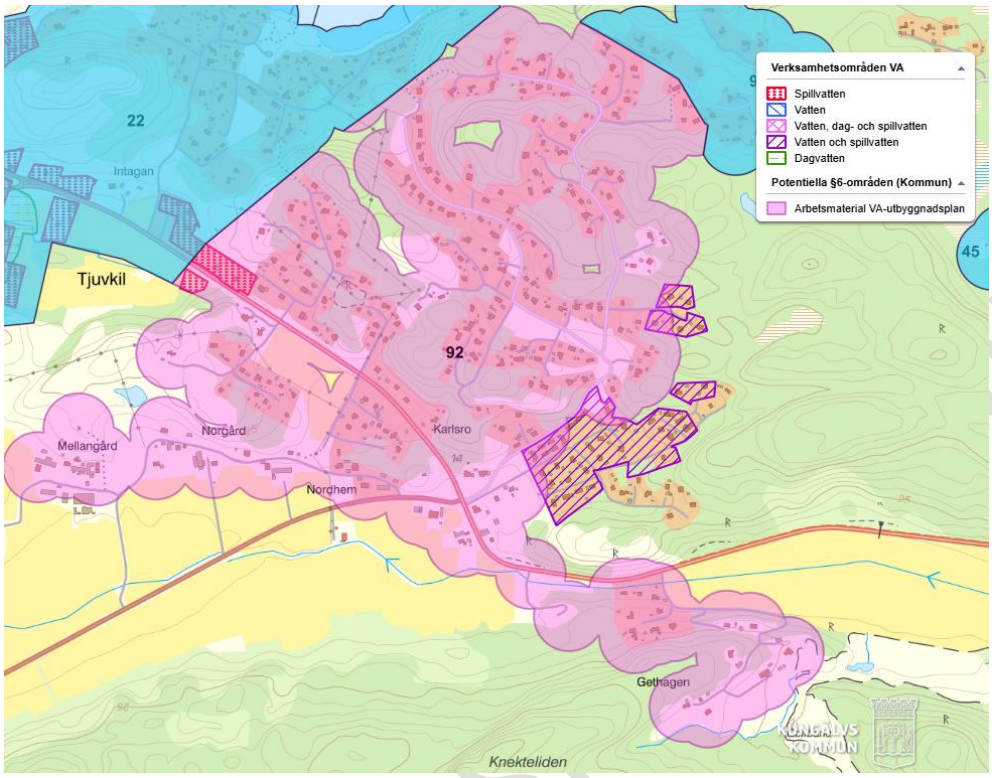
Behovsbedömning Mossvägen västra

Samhälle	Hushåll	+	Området består av 30-tal hushåll där en majoritet är permanentboende.
	Bebyggelseutveckling	+	Bebyggelsetrycket bedöms som lågt.
Gemensamhets-anläggning/ VA-förening	Vatten	0	Inte alls – Ingen förening för vatten finns i området
	Spillvatten	0	Inte alls – Ingen förening för avlopp finns i området
Miljö	*Utsläpp*	+++	Förutsättningarna för att kunna ta hand om utsläpp från lokala avloppsanläggningar är dåliga, enligt GIS-stödet.
	Recipient	+++	Risk för påverkan av recipienten på grund av tätbebyggt område samt låg retention.
Vattenförekomst	Ekologisk status är god		Enskilda avlopp har en betydande påverkan på Sälö fjord
Hälsa	*Kvantitet*	+++	Bedömning görs att dricksvattenkapaciteten är otillräcklig.
	Kvalitet	+++	Större kvalitetsproblem finns.
Påverkansfaktor	Området ligger i närheten av badplatsen Lökeberg.		
Bedömning	Området har behov av att lösa va-försörjningen i ett större sammanhang, för att på lång sikt uppnå en hållbar va-försörjning.		

SAMRÅDSH

92. Tjuvkil östra

Klassificering **Va-utbyggnadsområde**
Behovspoäng 10,0

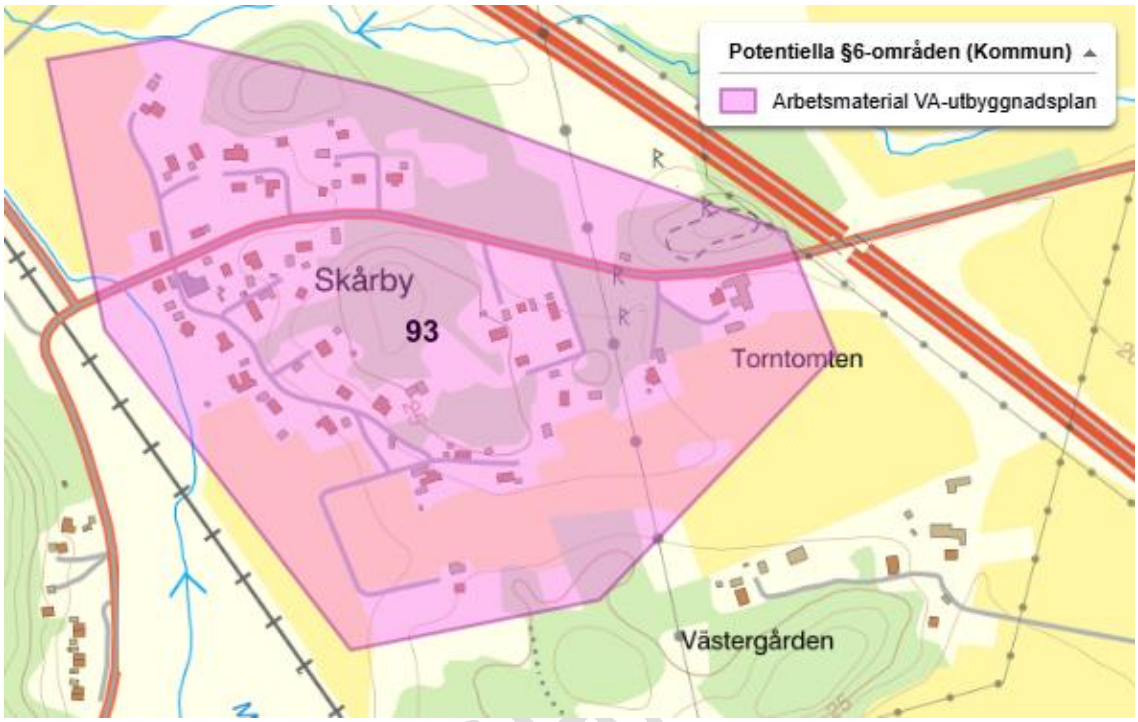
Behovsbedömning Tjuvkil östra

Samhälle	Hushåll	+++	Området består av cirka 240 hushåll där en majoritet är permanentboende.
	Bebyggelseutveckling	+++	Bebyggelsetrycket bedöms som högt.
Gemensamhets-anläggning/ VA-förening	Vatten	1	Små delar av området är anslutet alternativt kan anslutas med tillfredsställande vattenkvalitet
	Spillvatten	2	Stora delar av området är anslutet alternativt kan anslutas med tillfredsställande avloppsrening
Miljö	*Utsläpp*	+++	Förutsättningarna för att kunna ta hand om utsläpp från lokala avloppsanläggningar är dåliga, enligt GIS-stödet.
	Recipient	+++	Risk för påverkan av recipienten på grund av tätbebyggt område samt låg retention.
Vattenförekomst	Ekologisk status är god		Enskilda avlopp har en betydande påverkan på Sälö fjord och Älgöfjorden.
Hälsa	*Kvantitet*	+++	Bedömning görs att dricksvattenkapaciteten är otillräcklig.
	Kvalitet	+++	Större kvalitetsproblem finns.
Påverkansfaktor	Det finns två gemensamhetsanläggningar som ombesörjer spillvattenhanteringen i stora delar av området (90 hushåll). Enstaka fastigheter i området har kommunal spillvattenhantering.		
Bedömning	Området har behov av att lösa va-försörjningen i ett större sammanhang, för att på lång sikt uppnå en hållbar va-försörjning.		

SAMRÅDSHANDLING

93. Skårby station

Klassificering **Va-utredningsområde**
Behovspoäng 4,5

Behovsbedömning Skårby station

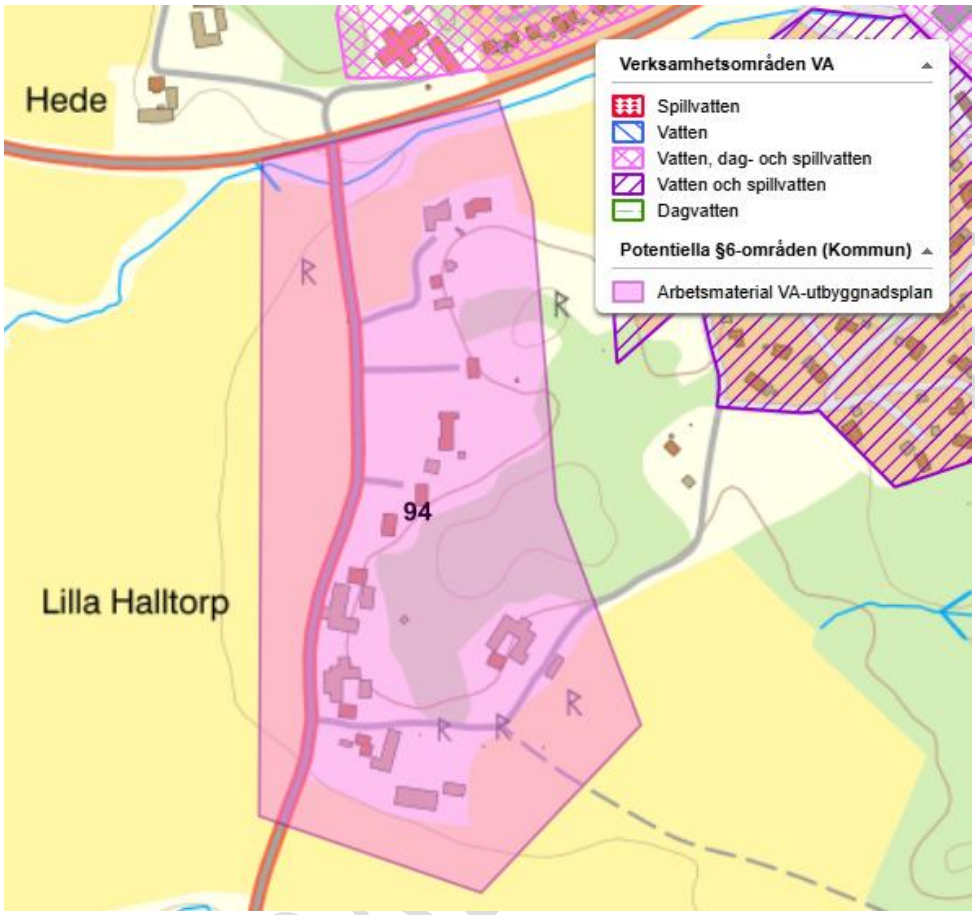
Samhälle	Hushåll	++	Området består av ca 40 fastigheter
	Bebyggelseutveckling	+	Bebyggelsetrycket bedöms som lågt.
Gemensamhets-anläggning/ VA-förening	Vatten	1	Små delar av området är anslutet alternativt kan anslutas med tillfredsställande vattenkvalitet
	Spillvatten	0	Inte alls – Ingen förening för avlopp finns i området
Miljö	*Utsläpp*	++	På platsen finns, enligt GIS-stödet, dåliga förutsättningar för att ta hand om utsläpp från lokala avloppsanläggningar.
	Recipient	++	Låg retention i område med många hushåll.
Vattenförekomst Grannebyån	Ekologisk status är Otillfredsställande		Enskilda avlopp har en betydande påverkan på vattenförekomsten. Det finns ett högt åtgärdsbehov för läckage av fosfor.
Hälsa	*Kvantitet*	+++	Bedömning görs att dricksvattenkapaciteten är otillräcklig.
	Kvalitet	++	Större kvalitetsproblem finns.
Påverkansfaktor	Majoriteten av fastigheterna är påkopplade på det kommunala spillvattennätet.		
Bedömning	Området kan ha ett behov av att lösa dricksvattenförsörjningen i ett större sammanhang.		

SAMRÅDSH

KUNGÄLVS KOMMUN

94. Lilla Halltorp

Klassificering **Va-bevakningsområde**
Behovspoäng 1,5

Behovsbedömning Lilla Halltorp

Samhälle	Hushåll	+	Området består av 10 fastigheter.
	Bebyggelseutveckling	+	Bebyggelsetrycket bedöms som lågt.
Gemensamhets-anläggning/ VA-förening	Vatten	0	Inte alls – Ingen förening för vatten finns i området
	Spillvatten	0	Inte alls – Ingen förening för avlopp finns i området
Miljö	*Utsläpp*	+	Det bedöms finnas förutsättningar för att kunna ta hand om utsläpp från lokala avloppsanläggningar enligt GIS-stödet.
	Recipient	+	God möjlighet för retention.
Vattenförekomst Solbergaån	Ekologisk status är måttlig		Enskilda avlopp har en betydande påverkan på vattenförekomsten.
Hälsa	*Kvantitet*	++	I området bedöms det vara relativt begränsad dricksvattenkapacitet.
	Kvalitet	+	Kvaliteten är god.
Påverkansfaktor	Två av fastigheterna är avtalsanslutna till kommunalt vatten och spillvatten.		
Bedömning	Så länge förutsättningarna i området inte förändras, till exempel genom ökat bebyggelsetryck, bedöms området kunna fortsätta som nu.		

SAMRÅD

KUNGÄLVS KOMMUN

Kungälvs kommun
Ärende: KS2023/1291
2025-09-16

Bilaga 3

Undersökning av betydande miljöpåverkan

VATTENTJÄNSTPLAN

Kungälvs kommun

SAMRÅDSHANDLING

SAMHÄLLSBYGGNAD
KUNGÄLVS KOMMUN

ADRESS Stadshuset, 442 81 Kungälv
TELEFON 0303-23 80 00 (växel)
FAX 0303-23 91 67
E-POST kommun@kungalv.se
HEMSIDA www.kungalv.se

Innehåll

Inledning **2**

Sammanfattning av vattentjänstplanen **2**

Metodik för bedömning om betydande miljöpåverkan **2**

Behov av strategisk miljöbedömning eller undersökning **4**

Steg 1 och steg 2 - Lagkrav på miljöbedömningar för planer 4
Steg 3 – Påverkas Natura 2000 områden 5
Steg 4 – Miljöbedömningsförordningen 6
Steg 5 – Detaljplan eller små områden 6
Steg 6 – Övriga planer i 4§ miljöbedömningsförordningen 6
Steg 7 - Undersökning av betydande miljöpåverkan 7
Steg 8 & 9 - Beslut om ej betydande miljöpåverkan 11

Förslag till ställningstagande **11**

Medverkande tjänstemän **11**

SAMRÅDSHANDLING

Inledning

Vid framtagandet av vattentjänstplan behöver kommunen undersöka om planen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Det vill säga, undersöka om en strategisk miljöbedömning behöver utföras i enlighet med 6 kap miljöbalken och miljöbedömningsförordningen (2017:966).

Denna bilaga redovisar kommunens undersökning om planen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan och resultatet av undersökningen.

Sammanfattning av vattentjänstplanen

Vattentjänstplanen för Kungälvs kommun innehåller följande delar:

- Långsiktig planering för åtgärder och behov på va-anläggningen, på en övergripande nivå.
- Påbörjad kartläggning av va-anläggningens påverkan vid skyfall.
- VA-planområden kategoriserade som enskilt va-område, va-bevakningsområde, va-utredningsområde eller va-utbyggnadsområde.
- Undersökning om vattentjänstplanen kan antas medföra betydande miljöpåverkan.

Vattentjänstplanen är av strategisk och övergripande karaktär, som översiktligt redovisar olika va-planområdens behov av va-försörjning och vilka åtgärder som kommunen behöver genomföra. Planen fastslår inte hur det ska lösas, inga tekniska lösningar eller markanspråk redovisas. Detta utreds alltid i efterkommande projektprocess. För att åtgärderna i planen ska genomföras krävs att varje enskilt projekt får ett politiskt beslut om startbesked för investering.

Vattentjänstplanen är inte bindande, vilket innebär att beskrivna åtgärder i planen kan ändras om förutsättningar eller politiska beslut förändras.

Metodik för bedömning om betydande miljöpåverkan

När en vattentjänstplan tas fram behöver kommunen undersöka om planen innebär en betydande miljöpåverkan i enlighet med 6 kap miljöbalken (MB) och miljöbedömningsförordningen (2017:966).

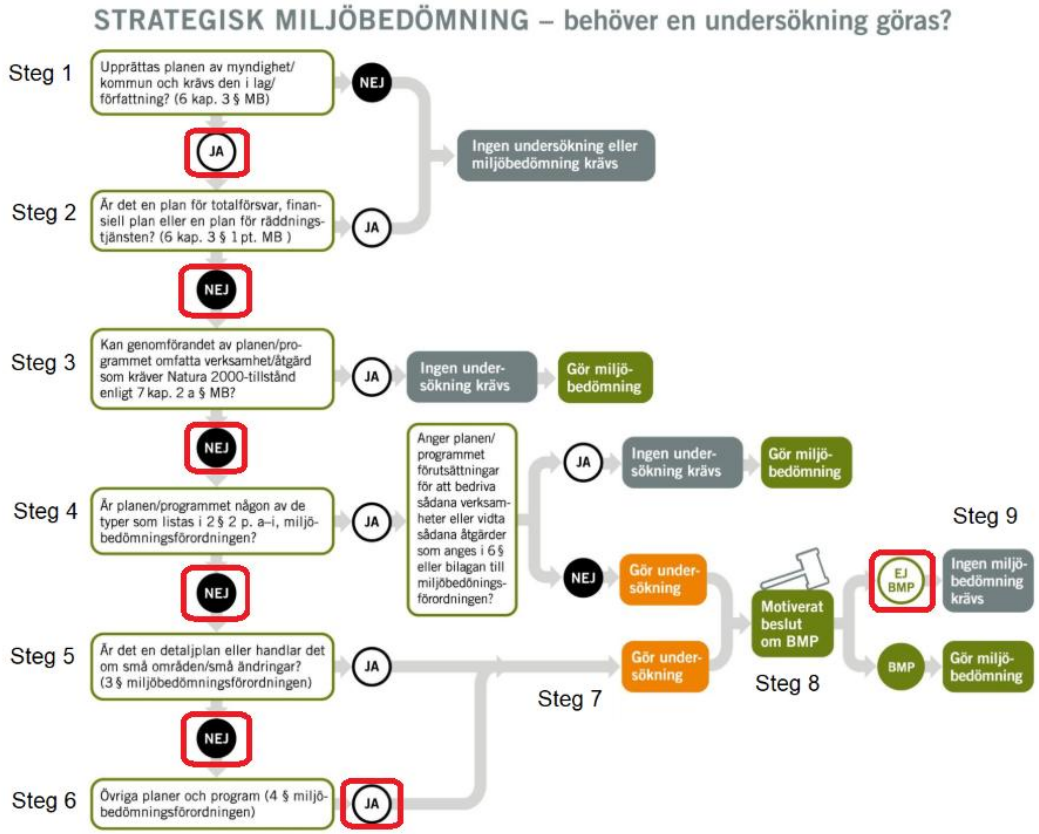
Planer eller en ändring som kan komma att omfatta en verksamhet eller åtgärd som kan påverka ett Natura 2000-område och som därmed kan kräva tillstånd enligt 7 kap. 28 a § i miljöbalken, ska alltid antas medföra en betydande miljöpåverkan.

För att bedöma om planen innebär en betydande miljöpåverkan eller inte har vägledningen ifrån Naturvårdsverket använts (Naturvårdsverket, 2025).

Nedanstående figur/vägledningsmatris används som en hjälp för att reda ut om planen omfattas av krav på strategisk miljöbedömning eller om en undersökning ska genomföras.

SAMRÅDSHANDLING

De röda markeringarna i figuren representerar de bedömningar som gjorts och som redovisas i följande kapitel.

Figur 1. Visar Naturvårdsverkets vägleddnings matris - Strategisk miljöbedömning. Figuren visar också, med röda markeringar, den bedömning som kommunen har gjort.

SAMRÅD

Behov av strategisk miljöbedömning eller undersökning

Detta kapitel redovisar kommunens bedömning om vattentjänstplanen innebär en betydande miljöpåverkan eller inte. Rubrikerna i kapitlet hänvisar till de röda markeringarna i Figur 1 i föregående kapitel.

Steg 1 och steg 2 - Lagkrav på miljöbedömningar för planer

Steg 1 och steg 2 i vägledningsmatrisen i figur 1 fastställer om planen omfattas av lagkrav för miljöbedömning.

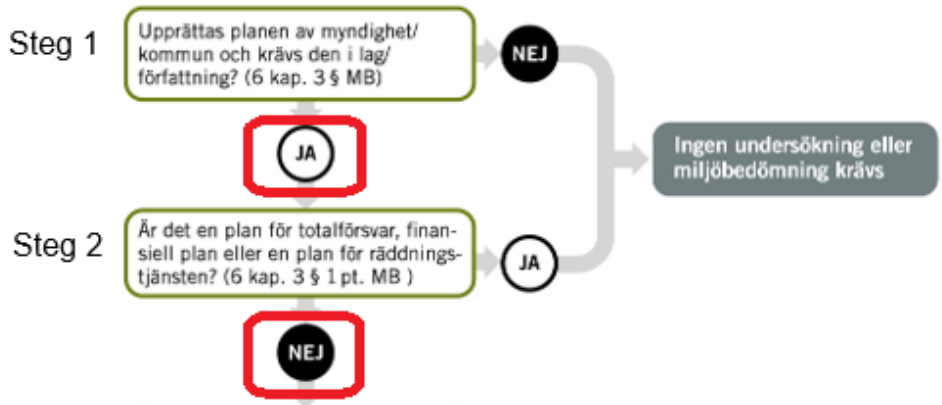
I 6 kap. 3§ MB står följande:

3 § En myndighet eller kommun som upprättar eller ändrar en plan eller ett program som krävs i lag eller annan författning ska göra en strategisk miljöbedömning, om genomförandet av planen, programmet eller ändringen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan.

Skyldigheten gäller inte

Planer och program som endast syftar till att tjäna totalförsvaret eller räddningstjänsten, och

Finansiella eller budgetära planer och program.

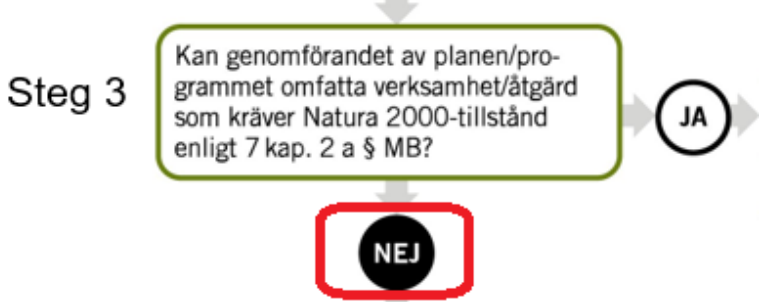

Slutsats steg 1: Ja, vattentjänstplanen är reglerad i lagen om allmänna vattentjänster (LAV) och det är en plan som kommunen är ansvarig för.

Slutsats steg 2: Nej, vattentjänstplanen är inte framtagen för totalförsvaret eller räddningstjänsten.

Steg 3 – Påverkas Natura 2000 områden

I steg 3 bedöms planen utifrån dess möjliga påverkan på Natura 2000 område. Om en plan eller dess åtgärder kräver tillstånd enligt 7 kap 28a § miljöbalken (det vill säga Natura 2000) ska den alltid antas medföra betydande miljöpåverkan.

Slutsats steg 3: Nej.

Vattentjänstplanen pekar ut utbyggnadsområden över stora delar av kommunen. Några av de utpekade va-utbyggnadsområdena ligger i anslutning till Natura 2000-område. För området 82 - Nereby är det fem (5) fastigheter som ligger inom Natura 2000 området. Området är utpekat som utbyggnation i och med föreläggande.

Nödvändiga åtgärder inom och till dessa områden vid utbyggnation av den allmänna va-anläggningen skulle kunna kräva tillstånd enligt 7 kap 28a§ miljöbalken.

Kommunen bedömer att genomförandet av vattentjänstplanen inte kan antas medföra en betydande miljöpåverkan genom att omfatta en verksamhet eller åtgärd som kräver tillstånd enligt 7 kap. 28 a § miljöbalken.

Vattentjänstplanen är inte bindande, detta gör att andra förutsättningar och politiska beslut kan ändra inriktningen.

De utpekade åtgärderna i planen är så pass övergripande att det är svårt att göra en realistisk/relevant bedömning av miljöpåverkan. Vattentjänstplanen pekar inte ut omfattningen av utbyggnationen, teknisk lösning eller vilken mark som behöver tas i anspråk. I projektskedet kommer nödvändiga miljöprövningar och tillstånd tas fram och sökas. Det är först då en användbar miljöbedömning kan utföras.

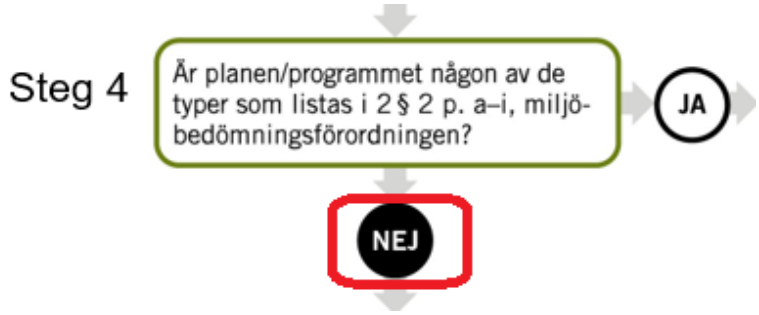
Bedömningen är att en utbyggnation inte kommer att påverka syftet med skydden negativt utan snarare positivt.

Genom att ansluta fastigheter nära eller i Natura 2000 område till kommunalt vatten och avlopp upphör de lokala utsläppen ifrån enskilda avlopp helt. I bevarandeplanen för Natura 2000 *Estuariet Nordre älv* är utsläpp ifrån avloppsvatten en av de faktorer som anges kunna påverka området negativt.

SAMRÅDSHANDLING

Steg 4 – Miljöbedömningsförordningen

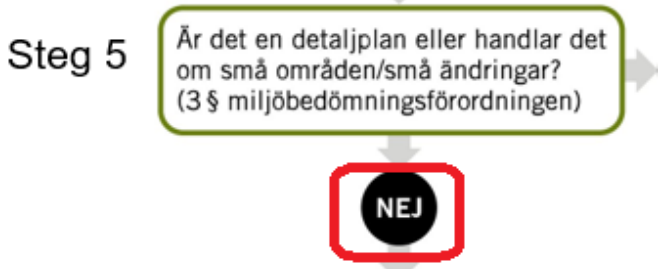
I detta steg kontrolleras om planen utgör någon av de typer som listas i 2§ punkt 2 (a-i) i miljöprövningsförordningen.

Slutsats steg 4: Nej, vattentjänstplanen innehåller inte några åtgärder som är av den typ som listas i 2§ punkt 2 (a-i) i miljöprövningsförordningen. Vattentjänstplanen är inte en fysisk plan i den mening att den anger var byggnader eller infrastruktur ska placeras. Det utreds i ett senare skede. Men den är ett dokument som är del av kommunens fysiska planering så till vida att den beskriver hur kommunen ska tillgodose behovet av allmänna vattentjänster.

Steg 5 – Detaljplan eller små områden

Steg 5 handlar om att kontrollera om planen uppfyller villkoren i 3 § miljöprövningsförordningen.

Slutsats steg 5: Nej

Vattentjänstplanen handlar varken om detaljplaner eller om användningen av små områden på lokal nivå. Det skulle kunna vara aktuellt med markanvändning för mindre områden, men eftersom det ännu inte är utrett vilka tekniska lösningar som krävs för respektive utbyggnadsområde, har det inte beaktats.

Steg 6 – Övriga planer i 4§ miljöbedömningsförordningen

Följande steg tittar på det som kallas övriga planer och program i miljöbedömningsförordningen 4§. Paragrafen lyder som följer.

4 § Planer och program som krävs i lag eller annan författning och som upprättas av en myndighet eller kommun samt ändringar i sådana planer och program ska, om de inte omfattas av 2 §, antas medföra en betydande miljöpåverkan endast om

1. planerna, programmen eller ändringarna anger förutsättningar för att bedriva verksamheter och åtgärder med hänsyn till hur de kan påverka miljön, och
2. en undersökning enligt 6 kap. 6 § miljöbalken visar att en sådan miljöpåverkan kan antas.

Slutsats steg 6: Ja. Vattentjänstplanen tillhör kategorin ”övriga planer och program” och därför ska en undersökning av betydande miljöpåverkan göras.

Steg 7 - Undersökning av betydande miljöpåverkan

En undersökning av betydande miljöpåverkan innebär två steg:

1. identifiera omständigheter som talar för eller emot en betydande miljöpåverkan

2. samråda i frågan om betydande miljöpåverkan med de kommuner, länsstyrelser och andra myndigheter som kan antas bli berörda av planen. Detta kallas för undersökningssamråd.

Länsstyrelsen har tidigare skickat ut PM om att de endast kommer att yttra sig en gång om vattentjänstplaner. Beslutet om betydande miljöpåverkan samråds därför med länsstyrelsen samtidigt som för vattentjänstplanen, och därför hålls inga separata undersökningssamråd med länsstyrelsen.

Efter undersökningen ska kommunen i ett särskilt beslut avgöra om planen kan antas ha betydande miljöpåverkan. Om kommunen beslutar att planen har betydande miljöpåverkan ska en miljökonsekvensbeskrivning tas fram. Om undersökningen visar att planen inte kan antas medföra betydande miljöpåverkan behöver ingen miljökonsekvensbeskrivning tas fram.

Beslutet ska göras tillgängligt för allmänheten (6 kap. 7 § MB). Beslutet får inte överklagas (6 kap. 8 § MB). Oavsett om det blir ett jakande eller nekande svar på om en strategisk miljöbedömning ska tas fram bidrar underökningen till att integrera miljöaspekter i planen eller programmet, vilket i sin tur i främjar en hållbar utveckling.

Resultat av undersökning av betydande miljöpåverkan

Eftersom vattentjänstplanen berörs av miljöbalken 6 kap 6 § ska en undersökning om planen antas ha betydande miljöpåverkan tas fram.

Det är främst påverkan på Natura 2000-området som kan innebära betydande miljöpåverkan av planen. Eftersom det i dagsläget inte är utrett hur va-utbygganden ska genomföras görs en enkel miljöbedömning, anpassad efter planens övergripande karaktär.

SAMRÅDSHANDLING

Undersökningen har utgått ifrån 5 § miljöbedömningsförordningen och kommunens checklista för miljöbedömning. Utifrån det underlaget har en anpassad checklista (Tabell 1) tagits fram.

Tabell 1. Checklista för undersökning om betydande miljöpåverkan för vattentjänstplanen.

CHECKLISTA ÖVER MÖJLIG MILJÖPÅVERKAN		
	UPPSKATTNING OM MILJÖPÅVERKAN ENLIGT CHECKLISTAN KAN UPPSTÅ I SAMT MOTIVERING TILL DENNA BEDÖMNING	
PLANERING	Ja/nej/ osäkert	Motivering/Kommentar
Strider planen mot gällande ÖP/FÖP?	Nej	Planen är bedömd mot ÖP och övriga FÖP och strider inte mot intentionen i dessa.
Kommer planen i konflikt med annan kommunal eller regional planering?	Nej	Inga konflikter har noterats.
NATURMILJÖ	Ja/nej/ osäkert	Motivering
Påverkas lagenligt skyddad natur: Natura 2000, riksintressen, reservat, strandskydd, biotopskydd (även generella) eller föreslagen skyddad natur?	osäkert	Flera av de utpekade va-utbyggnadsområdena ligger inom eller i anslutning till Natura 2000-område, naturreservat eller riksintresse för naturvård. Nödvändiga åtgärder inom dessa områden vid utbyggnation av va-ledningsnätet, kommer därmed kräva tillstånd enligt 7 kap 28a§ miljöbalken. Men eftersom åtgärderna inte är tillräckligt utredda i detta skede, gällande markåtkomst, teknisk lösning eller lokalisering. Är det svårt att bedöma omfattningen av miljöpåverkan (positiv/negativ). Detta behöver kommande projekt/åtgärd ansvara för i kommande utrednings- och byggnationsfas på detaljnivå.
Påverkas i lag skyddade eller särskilt hotade arter (utpekade i EU:s direktiv, fridlysta, rödlistekategori CR, EN, VU)?	Nej	Åtgärderna i planen är inte tillräckligt utredda för markåtkomst, teknisk lösning eller lokalisering för att bedöma omfattningen av miljöpåverkan.
Påverkas känsliga ekologiska, hydrologiska eller geologiska processer, eller speciella livsmiljöer av värde för biologisk mångfald?	Nej	Åtgärderna i planen är inte tillräckligt utredda för markåtkomst, teknisk lösning eller lokalisering för att bedöma omfattningen av miljöpåverkan.

SAMRÅDSHANDLING

REKREATION OCH FRILUFTSLIV	Ja/nej/ osäkert	Motivering
Påverkas lagenligt skyddade områden (naturreservat, strandskydd), riksintresse för friluftsliv eller föreslagen skyddad natur?	Nej	Åtgärderna i planen bedöms inte påverka dessa värden.
Påverkas värdefullt rekreationsområde (naturvårdsprogram, vandringsleder med mera)?	Nej	Åtgärderna i planen bedöms inte påverka dessa värden.
VATTEN	Ja/nej/ osäkert	Motivering
Påverkas sjö, vattendrag eller våtmark genom utsläpp, mekaniska ingrepp, ändrade flöden eller sedimentation?	Ja	I förlängningen påverkas vatten i positiv riktning, då minskning av näringsämnen från enskilda avlopp och tillskottsvatten minskas.
Påverkas vattenskyddsområde eller annan vattentäkt?	Nej	Inga åtgärder är utpekade inom vattenskyddsområde.
Påverkas statusen i status i recipient/vattenförekomst och möjligheten att uppnå miljökvalitetsnormen?	Ja	Vattenkvaliteten i vattendragen förväntas påverkas positivt då påverkan av enskilda avlopp minskas, Kode avloppsreningsverk avvecklas och med arbetet för att minska tillskottsvatten/bräddning.
KULTURMILJÖ	Ja/nej/ osäkert	Motivering
Påverkas område/objekt av riksintresse för kulturvärden?	Nej	Åtgärderna i planen bedöms inte påverka dessa värden. Hänsyn till detta tas i kommande projekt där val av teknisk lösning bestäms.
VISUELL MILJÖ	Ja/nej/ osäkert	Motivering
Betydande förändringar i stads- eller landskapsbild? Påverkas område med värdefull eller karaktäristisk landskapsbild? Påverkas element, som är viktiga för stads- eller landskapsbilden?	Nej	Åtgärderna i planen bedöms inte påverka dessa värden. Hänsyn till detta tas i kommande projekt där val av teknisk lösning bestäms.
HUSHÅLLNING MED NATURRESURSER	Ja/nej/ osäkert	Motivering
Påverkas område som är värdefullt för annan markanvändning i eller utanför planområdet, direkt eller indirekt (jordbruksmark, skogsmark, vattenskyddsområde etc)?	Nej	Åtgärderna i planen bedöms inte påverka dessa värden. Hänsyn till detta tas i kommande projekt där val och placering av teknisk lösning bestäms.

SAMRÅDSHANDLING

Är aktiviteterna resurs- eller energislukande?	osäkert	Svårbedömt. Det beror på teknikval vid byggnation och krav i upphandling. Beror också på teknikval som bestäms i ett senare skede.
HÄLSA OCH SÄKERHET	Ja/nej/ osäkert	Motivering
Risk för skred, ras eller erosion?	osäkert	Inga geotekniska undersökningar har studerats. Kungälv har skredkänsliga områden. Detta omhändertas i ett senare skede vid byggnation eller planering av åtgärder.
Finns det risk för människors hälsa och miljö?	Nej	Åtgärderna i planen bedöms påverka människors hälsa och miljö positivt. Människor får tillgång till rent och hälsosamt vatten. Kommunalt va minskar risken för att enskilda fastigheter får avloppspåverkade vattentäkter när enskilda lösningar för avloppshantering tas bort.
KLIMAT	Ja/nej/ osäkert	Motivering
Påverkas det lokala klimatet i kommunen?	osäkert	Svårbedömt. Det beror på teknikval vid byggnation och krav i upphandling. Beror också på teknikval som bestäms i ett senare skede.
SOCIAL MILJÖ	Ja/nej/ osäkert	Motivering
Påverkas befintliga boende?	Ja	Tillgång till rent vatten och avledning av spillvatten bedöms påverka boende positivt. Vid anslutning till allmänt va ska anläggningsavgifter betalas, vilket kan påverka boende negativt.
Sänks områdets status?	Nej	Tillgång till rent vatten och avledning av spillvatten bedöms inte sänka områdens status. Erfarenhet visar att värdet på bostäder som ansluts till kommunalt va stiger. Bostäder med kommunalt va är mer attraktiva för köpare.
NATIONELLA, REGIONALA OCH LOKALA MILJÖMÅL	Ja/nej/ osäkert	Motivering
Motverkar planen genomförande av nationella, regionala, lokala miljömålen?	Nej	Åtgärderna i planen bedöms påverka följande miljömål i positiv riktning. 7. Ingen övergödning. 8. Levande sjöar och vattendrag. 9. Grundvatten av god kvalitet. 10. Hav i balans samt levande kust och

SAMRÅDSHANDLING

		skärgård. 15. God bebyggd miljö.

Steg 8 & 9 - Beslut om ej betydande miljöpåverkan

Kungälvs kommun gör bedömningen att vattentjänstplanen inte antas medföra en betydande miljöpåverkan.

De flesta av åtgärderna som presenteras i vattentjänstplanen är dels av övergripande karaktär, dels till för att skydda människors hälsa och miljön. Detta genom att genom att leverera bra dricksvatten och rena avloppsvattnet. Planen ska också redovisa en långsiktig planering för hur kommunen ska kunna uppfylla detta och vilka åtgärder som behövs för att kunna utföra det uppdraget. Det ger följdeffekter som bidrar till en positiv miljöutveckling och positiva effekter för människor inom kommunen.

Vattentjänstplanen är ett övergripande och strategiskt dokument, som endast pekar ut kommande områden som är aktuella för utbyggnation översiktligt. Därför är det svårt att i detta skede bedöma vilka aspekter eller åtgärder som kan komma att påverkas. Detta behöver utredas i ett senare skede, i projektfasen då teknisk lösning eller placering av anläggningar väljs. Då kan kommunen säkerställa att respektive projekt tar hänsyn till miljön och minimerar påverkan på aktuella skyddsvärden, att rätt tillstånd inhämtas och att den bästa tekniska lösningen väljs.

Förslag till ställningstagande

Fastställande av vattentjänstplanen bedöms sammantaget inte medföra risk för betydande miljöpåverkan.

Vilket innebär att det inte behöver utföras en strategisk miljöbedömning eller upprättas en särskild miljökonsekvensbeskrivning enligt MB 6 kap 11–12 §§.

Medverkande tjänstemän

Carolina Bodlund, VA-ingenjör

Maria Hübinette, verksamhetsledare Miljö

Katarina Bjelke, enhetschef VA-teknik

Tobias Edner, VA-ingenjör

SAMRÅDSHANDLING

KUNGÄLVS KOMMUN

Tjänsteskrivelse

Handläggarens namn
Stefan Bohlin

2025-10-16

Upprättande av verksamhetsområde vatten och avlopp för Aröd etapp 2 (Dnr KS2024/1440)

Sammanfattning

Enligt Lag (2006:412) om allmänna vattentjänster (vattentjänstlagen) ska kommunen inrätta verksamhetsområden när behov av vattenleverans och omhändertagande av spill- och dagvatten finns. I enlighet med vattentjänstlagen ska det klart framgå vilka fastigheter som innefattas i kommunens verksamhetsområde för VA samt vilka vattentjänster som avses.

Länsstyrelsen i Västra Götalands län har beslutat om föreläggande för Kungälvs kommun att senast 2025-12-31 inrätta verksamhetsområde för vattentjänsterna vatten och spillvatten samt att se till att vattentjänsterna tillgodoses genom en allmän VA-anläggning.

Föreläggandet gäller fastigheter i Aröd kring Arendals- och Jakobsvägen, Dnr KS2018/1106. Verksamhetsområde för vattentjänsterna dricks-, spill- och dagvatten upprättas, i enlighet med vattentjänstlagen och Länsstyrelsens beslut, daterad 2019-04-29.

Genom upprättande av verksamhetsområde och utbyggnad av den allmän VA-anläggningen i området kring Arendals- och Jakobsvägen i Aröd uppfyller Kungälv kommun Länsstyrelsens krav.

Inom verksamhetsområdet har VA-huvudmannen (kommunen) och fastighetsägare rättigheter och skyldigheter då vattentjänstlagen, ABVA samt VA-taxa gäller för parterna.

Fastigheterna som föreslås ingå i kommunalt verksamhetsområde för vatten framgår av bilaga 1 (karta) samt bilaga 2 (fastighetsförteckning). Beslut om verksamhetsområde innebär att kommunen med stöd av vattentjänstlagen åtar sig ansvaret för tillhandahållande av vattentjänster till fastigheterna angivna i bilaga 2.

Juridisk bedömning

Enligt vattentjänstlagen ska kommunen inrätta verksamhetsområde när behov av vattenleverans och omhändertagande av spill- och dagvatten finns. Upprättande av verksamhetsområde och utbyggnad av kommunalt VA följer vattentjänstlagens syfte. Kommunen är huvudman för vattentjänster inom verksamhetsområdet.

Förvaltningens bedömning

Länsstyrelsen i Västra Götaland har med stöd av 6 §, 17 § och 51 § lag (2006:412) om allmänna vattentjänster (vattentjänstlagen) förelagt Kungälvs kommun att senast 2025-12-31 bestämma det verksamhetsområde inom vilket vattentjänster behöver ordnas samt att tillgodose vattentjänsterna för det specifika området genom en allmän VA-anläggning. Fastigheter kring Arendals- och Jakobsvägen har behov av vattenförsörjning genom en allmän VA-anläggning.

Fastigheterna som föreslås ingå i kommunalt verksamhetsområde för dricks-, spill- och dagvatten framgår av bilaga 1 (Karta verksamhetsområde) samt bilaga 2 (Fastighetsförteckning verksamhetsområde).

Genom upprättande av verksamhetsområde och utbyggnad av den allmänna VA-anläggningen kring Arendals- och Jakobsvägen i Aröd uppfyller Kungälv kommun Länsstyrelsens krav.

Ärendenivåer – bedömning utifrån kommunfullmäktiges strategiska mål eller kommunstyrelsens resultatmål

Genom att upprätta verksamhetsområde och förse fastigheten med vattentjänster genom en allmän VA-anläggning skapas goda möjligheter för bebyggelseutvecklingen i kommunen, vilket kopplas till kommunstyrelsens strategiska mål om en ökad möjlighet för kommunen att bidra till minskade utsläpp i hav och vattendrag.

Bedömning utifrån miljö, hållbarhet och mål i Agenda 2030

Beslut om verksamhetsområde går i linje med nationella riktlinjer och globala mål om att alla ska ha tillgång till rent vatten och grundläggande sanitet för god hälsa och hygien.

Tillgång till rent dricksvatten och omhändertagande av spill- och dagvatten säkerställs för fastigheten som ansluts till den allmänna VA-anläggningen.

För att kunna fullfölja Agenda 2030 och de globala målen 3 (hälsa och välbefinnande), 6 (rent vatten och sanitet), 9 (motståndskraftig infrastruktur), 11 (motståndskraftigt och hållbart samhälle) och 14 (nyttja hav och de marina resurserna på ett hållbart sätt och uppnå hållbar utveckling) krävs att VA-kollektivet är rustat att möta de önskemål och krav som ställs på den kommunala VA-hanteringen.

Gällande VA-verksamheten så har Svenskt Vatten utvecklat ett verktyg (Hållbarhetsindex) för VA-huvudmän i Sverige att använda sig av för att nå hållbarhet på sikt. Kungälvs VA-verksamhet har sedan 2014 deltagit i denna undersökning där de tre grundpelarna Miljömässig hållbarhet, Hållbara tjänster för brukare och Hållbara resurser ingår.

Bedömning utifrån politiska styrdokument

Kommunens gällande VA-utbyggnadsplan, Dnr KS2019/2053 ligger till grund för utbyggnad av den allmänna VA-anläggningen och anslutning av fastigheten i behov av kommunala vattentjänster.

Bedömning utifrån ett medborgar- och brukarperspektiv

En kommunal vatten- och spillvattenanslutning säkerställer att både medborgare och brukare får tillgång till en hälsomässigt säker vatten- och spillvattenanläggning samt distribution genom densamma. VA-verksamheten är inte skattefinansierad utan är självfinansierat enligt principen att VA-verksamheten enbart tar ut de kostnader som behövs för att driva verksamheten.

Barnperspektivet bedöms inte vara berörda i direkt mening. Men för samhället och dess befolkning är det är viktigt att ha tillgång till rent och hälsosamt vatten. Både nu och för kommande generationer.

Bedömning utifrån ett medarbetarperspektiv

Detta innebär ingen ökad arbetsbelastning eller förändrad arbetsmiljö.

Ekonomisk bedömning

VA-utbyggnaden är taxefinansierad. Anläggningsavgifter för anslutning till och därefter avgifter för brukning av den kommunala VA-anläggningen i enlighet med vid var tid gällande VA-taxa.

Förslag till beslut

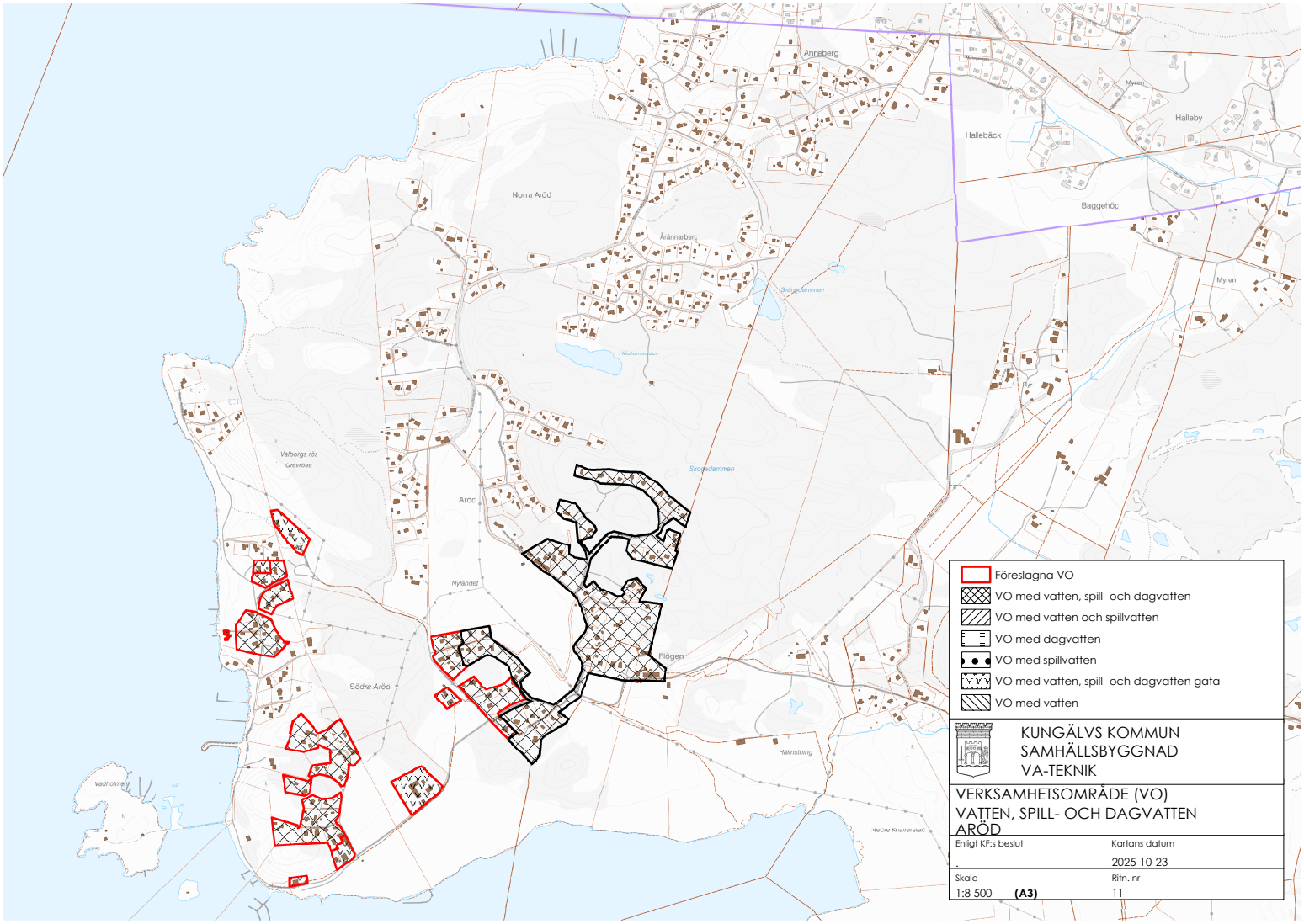
Verksamhetsområde för vattentjänsterna dricks-, spill- och dagvatten upprättas, i enlighet med vattentjänstlagen för fastigheterna angivna i bilaga 2.

Tony Strand
Verksamhetschef Teknik

Katarina Bjelke
Enhetschef VA-Teknik

Expedieras till: Samhällsbyggnad,
Katarina Bjelke

För kännedom till: Samhällsbyggnad,
Elisabeth Wegén, Stefan Bohlin

Anneberg
Myren
Halleby
Hallebäck
Baggehöç
Norra Aröd
Årännarberç
Myren
Valborgs rös
Gravrose
Aröc
Nylandet
Flögen
Södra Aröa
Hallinstring
Vadholmen
Föreslagna VO
VO med vatten, spill- och dagvatten
VO med vatten och spillvatten
VO med dagvatten
VO med spillvatten
VO med vatten, spill- och dagvatten gata
VO med vatten
KUNGÄLVS KOMMUN
SAMHÄLLSBYGGNAD
VA-TEKNIK
VERKSAMHETSOMRÅDE (VO)
VATTEN, SPILL- OCH DAGVATTEN
ARÖD
Enligt KF:s beslut
.
Kartans datum
2025-10-23
Skala
1:8 500
(A3)
Ritn. nr
11

Utökat verksamhetsområde för dricksvatten, spillvatten, Dagvatten gata
Aröd Etapp 2

Vattentjänster: Vatten (V), Spillvatten (S), Dagvatten gata (Dg), Dagvatte

Trakt	Fbet NR	Del av fastighet	Hel fastighet
ARÖD	4:114		x
ARÖD	4:115		x
ARÖD	4:116		x
ARÖD	4:57		x
ARÖD	4:123		x
ARÖD	4:124		x
ARÖD	4:76		x
ARÖD	4:60		x
ARÖD	4:139		x
ARÖD	4:98		x
ARÖD	4:117		x
ARÖD	4:125		x
ARÖD	4:97		x
ARÖD	4:49		x
ARÖD	4:126		x
ARÖD	4:127		x
ARÖD	4:132		x
ARÖD	4:128		x
ARÖD	4:102		x
ARÖD	4:51		x
ARÖD	4:52		x
ARÖD	4:104		x
ARÖD	4:53		x
ARÖD	4:36		x
ARÖD	4:101		x
ARÖD	4:100		x
ARÖD	4:35		x
ARÖD	4:13		x
ARÖD	4:2	x (väg)	
ARÖD	4:5 (3)	x (väg)	
ARÖD	4:133		x
ARÖD	4:137		x
ARÖD	4:23		x
ARÖD	4:30		x
ARÖD	4:31		x
ARÖD	4:32		x
ARÖD	4:43		x
ARÖD	4:44		x
ARÖD	4:47		x

ARÖD	4:56		x
ARÖD	4:82		x
ARÖD	2:233		x
ARÖD	4:129		x
ARÖD	4:130		x
ARÖD	4:22		x
ARÖD	4:6	x	
ARÖD	4:134		x
ARÖD	4:135		x
ARÖD	4:136		x
ARÖD	4:48		x
ARÖD	4:55		x

–

ı fastighet (Df)

Vattentjänst/er
V, S, Dg, Df
V, S, Dg, Df
V, S, Dg, Df
V, S, Dg, Df
V, S, Dg, Df
V, S, Dg, Df
V, S, Dg, Df
V, S, Dg, Df
V, S, Dg, Df
V, S, Dg, Df
V, S, Dg, Df
V, S, Dg, Df
V, S, Dg, Df
V, S, Dg, Df
V, S, Dg, Df
V, S, Dg, Df
V, S, Dg, Df
V, S, Dg, Df
V, S, Dg, Df
V, S, Dg, Df
V, S, Dg, Df
V, S, Dg, Df
V, S, Dg, Df
V, S, Dg, Df
V, S, Dg, Df
V, S, Dg, Df
V, S, Dg, Df
V, S, Dg, Df
V, S, Dg, Df
V, S, Dg, Df
V, S, Dg, Df
V, S, Dg, Df
Dg
Dg
V, S, Dg, Df
V, S, Dg, Df
V, S, Dg, Df
V, S, Dg, Df
V, S, Dg, Df
V, S, Dg, Df
V, S, Dg, Df
V, S, Dg, Df
V, S, Dg, Df

V, S, Dg, Df
V, S, Dg, Df
V, S, Dg
V, S, Dg
V, S, Dg
V, S, Dg
V, S, Dg
V, S, Dg
V, S, Dg
V, S, Dg
V, S, Dg
V, S, Dg

KUNGÄLVS KOMMUN

Tjänsteskrivelse

Handläggarens namn
Stefan Bohlin

2025-10-21

Upprättande av verksamhetsområde vatten och avlopp för Aröd etapp 4 (Dnr KS2024/1441)

Sammanfattning

Enligt Lag (2006:412) om allmänna vattentjänster (vattentjänstlagen) ska kommunen inrätta verksamhetsområden när behov av vattenleverans och omhändertagande av spill- och dagvatten finns. I enlighet med vattentjänstlagen ska det klart framgå vilka fastigheter som innefattas i kommunens verksamhetsområde för VA samt vilka vattentjänster som avses.

Länsstyrelsen i Västra Götalands län har beslutat om föreläggande för Kungälvs kommun att senast 2025-12-31 inrätta verksamhetsområde för vattentjänsterna vatten och spillvatten samt att se till att vattentjänsterna tillgodoses genom en allmän VA-anläggning.

Föreläggandet gäller fastigheter i Aröd kring Norra Arödsvägen, Dnr KS2018/1106. Verksamhetsområde för vattentjänsterna dricks-, spill- och dagvatten upprättas, i enlighet med vattentjänstlagen och Länsstyrelsens beslut, daterad 2019-04-29.

Genom upprättande av verksamhetsområde och utbyggnad av den allmän VA-anläggningen i området kring Norra Arödsvägen uppfyller Kungälv kommun Länsstyrelsens krav.

Inom verksamhetsområdet har VA-huvudmannen (kommunen) och fastighetsägare rättigheter och skyldigheter då vattentjänstlagen, ABVA samt VA-taxa gäller för parterna.

Fastigheterna som föreslås ingå i kommunalt verksamhetsområde för vatten framgår av bilaga 1 (karta) samt bilaga 2 (fastighetsförteckning). Beslut om verksamhetsområde innebär att kommunen med stöd av vattentjänstlagen åtar sig ansvaret för tillhandahållande av vattentjänster till fastigheterna angivna i bilaga 2.

Juridisk bedömning

Enligt vattentjänstlagen ska kommunen inrätta verksamhetsområde när behov av vattenleverans och omhändertagande av spill- och dagvatten finns. Upprättande av verksamhetsområde och utbyggnad av kommunalt VA följer vattentjänstlagens syfte. Kommunen är huvudman för vattentjänster inom verksamhetsområdet.

Förvaltningens bedömning

Länsstyrelsen i Västra Götaland har med stöd av 6 §, 17 § och 51 § lag (2006:412) om allmänna vattentjänster (vattentjänstlagen) förelagt Kungälvs kommun att senast 2025-12-31 bestämma det verksamhetsområde inom vilket vattentjänster behöver ordnas samt att tillgodose vattentjänsterna för det specifika området genom en allmän VA-anläggning. Fastigheter kring Norra Arödsvägen har behov av vattenförsörjning genom en allmän VA-anläggning.

Fastigheterna som föreslås ingå i kommunalt verksamhetsområde för dricks-, spill- och dagvatten framgår av bilaga 1 (Karta verksamhetsområde) samt bilaga 2 (Fastighetsförteckning verksamhetsområde).

Genom upprättande av verksamhetsområde och utbyggnad av den allmänna VA-anläggningen kring Norra Arödsvägen uppfyller Kungälv kommun Länsstyrelsens krav.

Ärendenivåer – bedömning utifrån kommunfullmäktiges strategiska mål eller kommunstyrelsens resultatmål

Genom att upprätta verksamhetsområde och förse fastigheten med vattentjänster genom en allmän VA-anläggning skapas goda möjligheter för bebyggelseutvecklingen i kommunen, vilket kopplas till kommunstyrelsens strategiska mål om en ökad möjlighet för kommunen att bidra till minskade utsläpp i hav och vattendrag.

Bedömning utifrån miljö, hållbarhet och mål i Agenda 2030

Beslut om verksamhetsområde går i linje med nationella riktlinjer och globala mål om att alla ska ha tillgång till rent vatten och grundläggande sanitet för god hälsa och hygien.

Tillgång till rent dricksvatten och omhändertagande av spill- och dagvatten säkerställs för fastigheten som ansluts till den allmänna VA-anläggningen.

För att kunna fullfölja Agenda 2030 och de globala målen 3 (hälsa och välbefinnande), 6 (rent vatten och sanitet), 9 (motståndskraftig infrastruktur), 11 (motståndskraftigt och hållbart samhälle) och 14 (nyttja hav och de marina resurserna på ett hållbart sätt och uppnå hållbar utveckling) krävs att VA-kollektivet är rustat att möta de önskemål och krav som ställs på den kommunala VA-hanteringen.

Gällande VA-verksamheten så har Svenskt Vatten utvecklat ett verktyg (Hållbarhetsindex) för VA-huvudmän i Sverige att använda sig av för att nå hållbarhet på sikt. Kungälvs VA-verksamhet har sedan 2014 deltagit i denna undersökning där de tre grundpelarna Miljömässig hållbarhet, Hållbara tjänster för brukare och Hållbara resurser ingår.

Bedömning utifrån politiska styrdokument

Kommunens gällande VA-utbyggnadsplan, Dnr KS2019/2053 ligger till grund för utbyggnad av den allmänna VA-anläggningen och anslutning av fastigheten i behov av kommunala vattentjänster.

Bedömning utifrån ett medborgar- och brukarperspektiv

En kommunal vatten- och spillvattenanslutning säkerställer att både medborgare och brukare får tillgång till en hälsomässigt säker vatten- och spillvattenanläggning samt distribution genom densamma. VA-verksamheten är inte skattefinansierad utan är självfinansierat enligt principen att VA-verksamheten enbart tar ut de kostnader som behövs för att driva verksamheten.

Barnperspektivet bedöms inte vara berörda i direkt mening. Men för samhället och dess befolkning är det är viktigt att ha tillgång till rent och hälsosamt vatten. Både nu och för kommande generationer.

Bedömning utifrån ett medarbetarperspektiv

Detta innebär ingen ökad arbetsbelastning eller förändrad arbetsmiljö.

Ekonomisk bedömning

VA-utbyggnaden är taxefinansierad. Anläggningsavgifter för anslutning till och därefter avgifter för brukning av den kommunala VA-anläggningen i enlighet med vid var tid gällande VA-taxa.

Förslag till beslut

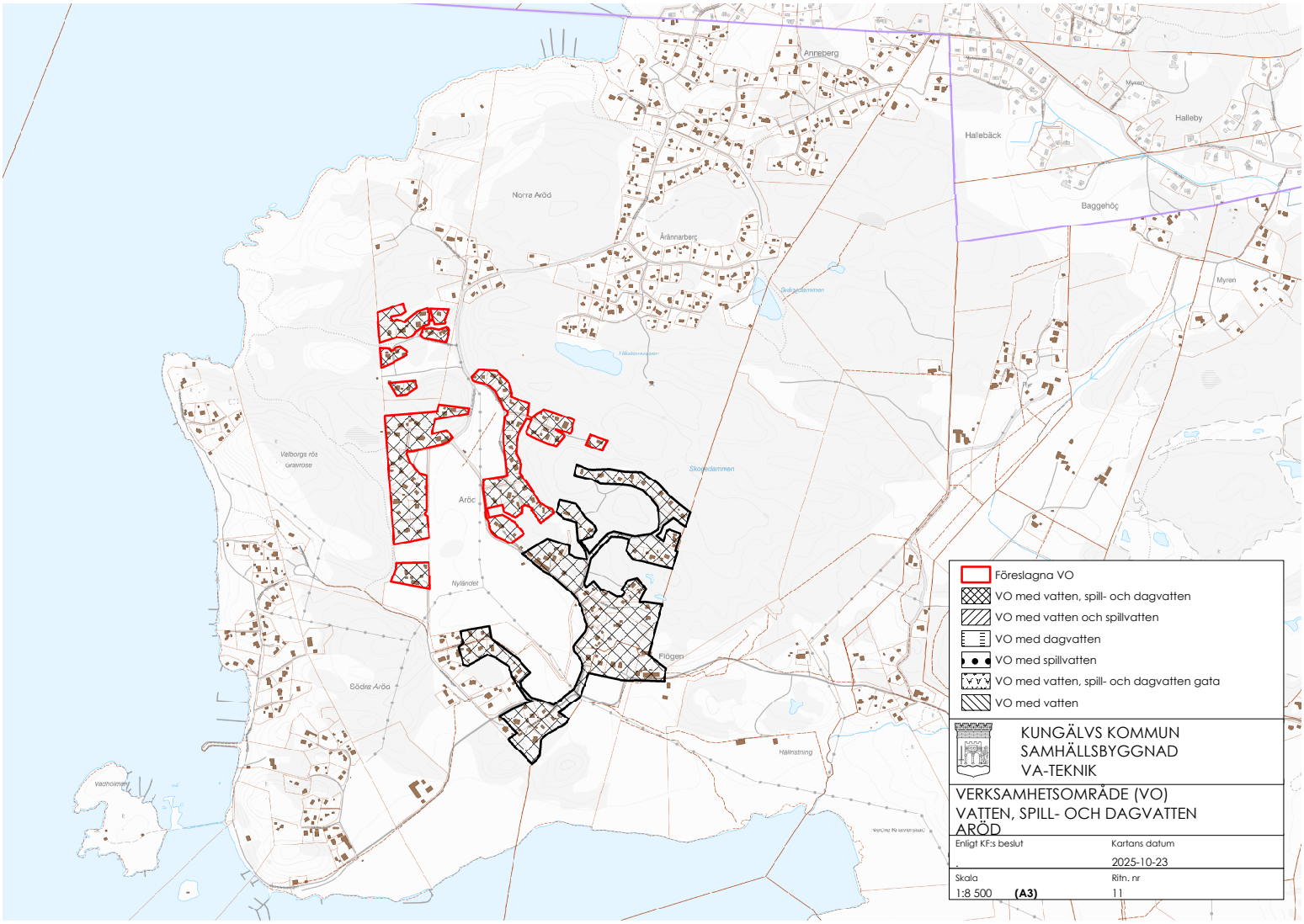
Verksamhetsområde för vattentjänsterna dricks-, spill- och dagvatten upprättas, i enlighet med vattentjänstlagen för fastigheterna angivna i bilaga 2.

Tony Strand
Verksamhetschef Teknik

Katarina Bjelke
Enhetschef VA-Teknik

Expedieras till: Samhällsbyggnad,
Katarina Bjelke

För kännedom till: Samhällsbyggnad,
Elisabeth Wegén, Stefan Bohlin

Anneberg
Myren
Halleby
Hallebäck
Baggehöç
Norra Aröd
Årännarberç
Myren
Valborgs rös
Gravrose
Aröc
Nylandet
Flögen
Södra Aröd
Hallinstring
Vadholmen
Föreslagna VO
VO med vatten, spill- och dagvatten
VO med vatten och spillvatten
VO med dagvatten
VO med spillvatten
VO med vatten, spill- och dagvatten gata
VO med vatten
KUNGÄLVS KOMMUN
SAMHÄLLSBYGGNAD
VA-TEKNIK
VERKSAMHETSOMRÅDE (VO)
VATTEN, SPILL- OCH DAGVATTEN
ARÖD
Enligt KF:s beslut
.
Kartans datum
2025-10-23
Skala
1:8 500
(A3)
Ritn. nr
11

Utökat verksamhetsområde för dricksvatten, spillvatten, Dagvatten gata, Dagvatten fasti Aröd Etapp 4

Vattentjänster: Vatten (V), Spillvatten (S), Dagvatten gata (Dg), Dagvatten fastighet (Df)

Trakt	Fbet NR	Del av Fastighet	Hel Fastighet	Vattentjänst/er
ARÖD	2:104		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:105		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:106		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:146		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:147		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:148		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:194		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:195		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:196		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:197		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:198		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:199		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:203		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:204		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:205		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:206		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:207		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:208		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:209		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:210		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:211		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:212		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:213		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:214		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:215		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:217		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:218		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:225		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:226	x (väg)		Dg
ARÖD	2:235		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:9		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	4:108		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	4:109		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	4:112		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	4:113		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	4:121		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	4:131		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	4:5 (1)	x (väg)		Dg

ARÖD	4:5 (2)	x (väg)		Dg
ARÖD	4:65		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	4:66		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	4:67		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	4:68		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	4:69		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	4:7	x		V, S, Dg, Df
ARÖD	4:70		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	4:71		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	4:72		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	4:73		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	4:74		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	4:79		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	4:80		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	4:92		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	4:93		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	4:94		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	4:95		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	4:96		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	4:99		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	S:10 (1)	x (väg)		Dg
ARÖD	S:10 (2)	x (väg)		Dg

ghet

KUNGÄLVS KOMMUN

Tjänsteskrivelse

Handläggarens namn
Stefan Bohlin

2025-10-21

Upprättande av verksamhetsområde vatten och avlopp för Aröd etapp 5 (Dnr KS2024/1442)

Sammanfattning

Enligt Lag (2006:412) om allmänna vattentjänster (vattentjänstlagen) ska kommunen inrätta verksamhetsområden när behov av vattenleverans och omhändertagande av spill- och dagvatten finns. I enlighet med vattentjänstlagen ska det klart framgå vilka fastigheter som innefattas i kommunens verksamhetsområde för VA samt vilka vattentjänster som avses.

Länsstyrelsen i Västra Götalands län har beslutat om föreläggande för Kungälvs kommun att senast 2025-12-31 inrätta verksamhetsområde för vattentjänsterna vatten och spillvatten samt att se till att vattentjänsterna tillgodoses genom en allmän VA-anläggning.

Föreläggandet gäller fastigheter i Aröd kring Norra Arödsvägen, Dnr KS2018/1106. Verksamhetsområde för vattentjänsterna dricks-, spill- och dagvatten upprättas, i enlighet med vattentjänstlagen och Länsstyrelsens beslut, daterad 2019-04-29.

Genom upprättande av verksamhetsområde och utbyggnad av den allmän VA-anläggningen i området kring Norra Arödsvägen uppfyller Kungälv kommun Länsstyrelsens krav.

Inom verksamhetsområdet har VA-huvudmannen (kommunen) och fastighetsägare rättigheter och skyldigheter då vattentjänstlagen, ABVA samt VA-taxa gäller för parterna.

Fastigheterna som föreslås ingå i kommunalt verksamhetsområde för vatten framgår av bilaga 1 (karta) samt bilaga 2 (fastighetsförteckning). Beslut om verksamhetsområde innebär att kommunen med stöd av vattentjänstlagen åtar sig ansvaret för tillhandahållande av vattentjänster till fastigheterna angivna i bilaga 2.

Juridisk bedömning

Enligt vattentjänstlagen ska kommunen inrätta verksamhetsområde när behov av vattenleverans och omhändertagande av spill- och dagvatten finns. Upprättande av verksamhetsområde och utbyggnad av kommunalt VA följer vattentjänstlagens syfte. Kommunen är huvudman för vattentjänster inom verksamhetsområdet.

Förvaltningens bedömning

Länsstyrelsen i Västra Götaland har med stöd av 6 §, 17 § och 51 § lag (2006:412) om allmänna vattentjänster (vattentjänstlagen) förelagt Kungälvs kommun att senast 2025-12-31 bestämma det verksamhetsområde inom vilket vattentjänster behöver ordnas samt att tillgodose vattentjänsterna för det specifika området genom en allmän VA-anläggning. Fastigheter kring Norra Arödsvägen har behov av vattenförsörjning genom en allmän VA-anläggning.

Fastigheterna som föreslås ingå i kommunalt verksamhetsområde för dricks-, spill- och dagvatten framgår av bilaga 1 (Karta verksamhetsområde) samt bilaga 2 (Fastighetsförteckning verksamhetsområde).

Genom upprättande av verksamhetsområde och utbyggnad av den allmänna VA-anläggningen kring Norra Arödsvägen uppfyller Kungälv kommun Länsstyrelsens krav.

Ärendenivåer – bedömning utifrån kommunfullmäktiges strategiska mål eller kommunstyrelsens resultatmål

Genom att upprätta verksamhetsområde och förse fastigheten med vattentjänster genom en allmän VA-anläggning skapas goda möjligheter för bebyggelseutvecklingen i kommunen, vilket kopplas till kommunstyrelsens strategiska mål om en ökad möjlighet för kommunen att bidra till minskade utsläpp i hav och vattendrag.

Bedömning utifrån miljö, hållbarhet och mål i Agenda 2030

Beslut om verksamhetsområde går i linje med nationella riktlinjer och globala mål om att alla ska ha tillgång till rent vatten och grundläggande sanitet för god hälsa och hygien.

Tillgång till rent dricksvatten och omhändertagande av spill- och dagvatten säkerställs för fastigheten som ansluts till den allmänna VA-anläggningen.

För att kunna fullfölja Agenda 2030 och de globala målen 3 (hälsa och välbefinnande), 6 (rent vatten och sanitet), 9 (motståndskraftig infrastruktur), 11 (motståndskraftigt och hållbart samhälle) och 14 (nyttja hav och de marina resurserna på ett hållbart sätt och uppnå hållbar utveckling) krävs att VA-kollektivet är rustat att möta de önskemål och krav som ställs på den kommunala VA-hanteringen.

Gällande VA-verksamheten så har Svenskt Vatten utvecklat ett verktyg (Hållbarhetsindex) för VA-huvudmän i Sverige att använda sig av för att nå hållbarhet på sikt. Kungälvs VA-verksamhet har sedan 2014 deltagit i denna undersökning där de tre grundpelarna Miljömässig hållbarhet, Hållbara tjänster för brukare och Hållbara resurser ingår.

Bedömning utifrån politiska styrdokument

Kommunens gällande VA-utbyggnadsplan, Dnr KS2019/2053 ligger till grund för utbyggnad av den allmänna VA-anläggningen och anslutning av fastigheten i behov av kommunala vattentjänster.

Bedömning utifrån ett medborgar- och brukarperspektiv

En kommunal vatten- och spillvattenanslutning säkerställer att både medborgare och brukare får tillgång till en hälsomässigt säker vatten- och spillvattenanläggning samt distribution genom densamma. VA-verksamheten är inte skattefinansierad utan är självfinansierat enligt principen att VA-verksamheten enbart tar ut de kostnader som behövs för att driva verksamheten.

Barnperspektivet bedöms inte vara berörda i direkt mening. Men för samhället och dess befolkning är det är viktigt att ha tillgång till rent och hälsosamt vatten. Både nu och för kommande generationer.

Bedömning utifrån ett medarbetarperspektiv

Detta innebär ingen ökad arbetsbelastning eller förändrad arbetsmiljö.

Ekonomisk bedömning

VA-utbyggnaden är taxefinansierad. Anläggningsavgifter för anslutning till och därefter avgifter för brukning av den kommunala VA-anläggningen i enlighet med vid var tid gällande VA-taxa.

Förslag till beslut

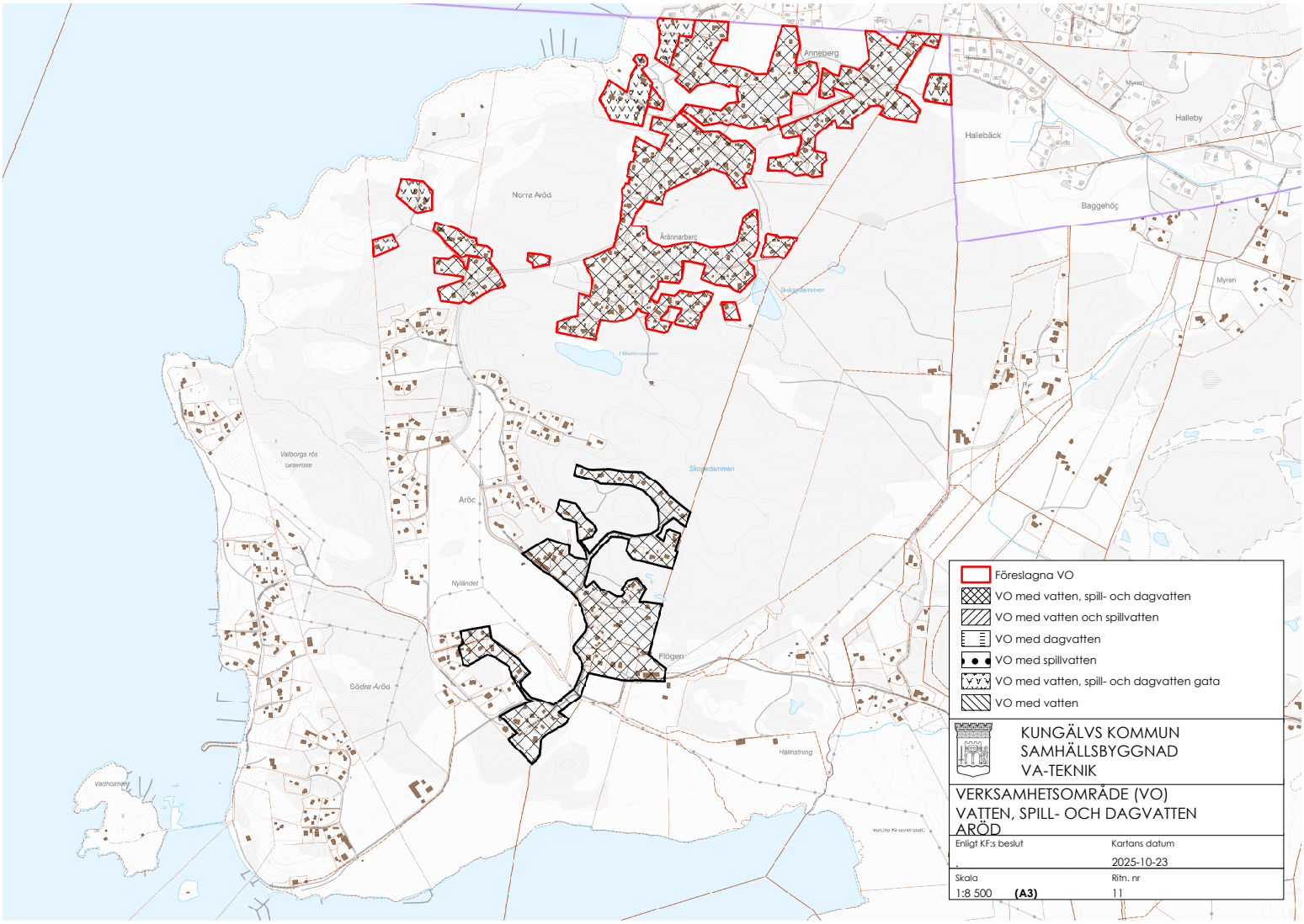
Verksamhetsområde för vattentjänsterna dricks-, spill- och dagvatten upprättas, i enlighet med vattentjänstlagen för fastigheterna angivna i bilaga 2.

Tony Strand
Verksamhetschef Teknik

Katarina Bjelke
Enhetschef VA-Teknik

Expedieras till: Samhällsbyggnad,
Katarina Bjelke

För kännedom till: Samhällsbyggnad,
Elisabeth Wegén, Stefan Bohlin

Anneberg
Myren
Halleby
Hallebäck
Baggehöç
Norra Aröd
Årännarberg
Myren
Valborgs rös
Gravrose
Aröc
Nylandet
Flögen
Södra Aröa
Hallnstring
Vadholmen
Föreslagna VO
VO med vatten, spill- och dagvatten
VO med vatten och spillvatten
VO med dagvatten
VO med spillvatten
VO med vatten, spill- och dagvatten gata
VO med vatten
KUNGÄLVS KOMMUN
SAMHÄLLSBYGGNAD
VA-TEKNIK
VERKSAMHETSOMRÅDE (VO)
VATTEN, SPILL- OCH DAGVATTEN
ARÖD
Enligt KF:s beslut
.
Kartans datum
2025-10-23
Skala
1:8 500
(A3)
Ritn. nr
11

Utökat verksamhetsområde för dricksvatten, spillvatten, Dagvatten gata, Dagvatten

Aröd Etapp 5

Vattentjänster: Vatten (V), Spillvatten (S), Dagvatten gata (Dg), Dagvatten fastighet (

Trakt	Fbet NR	Del av fastighet	Hel fastighet	Vattentjänst/er
ARÖD	2:100		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:101		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:102		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:103		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:112		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:114		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:115		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:116		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:117		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:118		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:119		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:120		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:121		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:122		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:123		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:124		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:125		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:126		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:127		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:128		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:131		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:132		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:135		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:137		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:138		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:139		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:14	x		V, S, Dg, Df
ARÖD	2:140		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:141		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:149		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:150		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:151		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:152		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:153		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:154		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:155		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:156		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:157		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:158		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:159		x	V, S, Dg, Df

ARÖD	2:160		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:161		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:162		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:163		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:164		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:165		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:166		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:167		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:168		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:169		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:170		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:171		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:172		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:173		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:174		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:175		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:176		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:177		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:178		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:179		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:180		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:181		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:182		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:183		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:185		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:186		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:187		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:188		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:189		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:192		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:193		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:200		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:201		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:202		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:21		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:216		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:219		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:22		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:222		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:223		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:226	x (väg)		Dg
ARÖD	2:227	x (väg)		Dg
ARÖD	2:234		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:236		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:237		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:238		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:27 (1)	x (väg)		Dg
ARÖD	2:31		x	V, S, Dg, Df

ARÖD	2:33		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:34		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:35		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:36		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:37		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:38		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:39		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:40	x		V, S, Dg, Df
ARÖD	2:41		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:43		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:44		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:45		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:46		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:47		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:48		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:49		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:50		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:51		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:52		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:53		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:54		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:55		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:56		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:57		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:58		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:59		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:60		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:61		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:62		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:63		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:64		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:65		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:66		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:67		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:68		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:69		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:70		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:71		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:72		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:73		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:74		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:75		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:77		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:79		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:80		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:81		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:82		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:83		x	V, S, Dg, Df

ARÖD	2:84		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:85		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:87		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:86		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:88		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:89		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:91		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:92		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:95		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:96		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:97		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:98		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:99		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	4:138		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	4:37		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	4:38		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	4:39		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	4:40		x	V, S, Dg, Df
FLÖGEN	1:16		x	V, S, Dg, Df
FLÖGEN	1:20		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:113		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:130		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:221		x	V, S, Dg, Df
ARÖD	2:129		x	V, S, Dg
ARÖD	2:229		x	V, S, Dg
ARÖD	2:231		x	V, S, Dg
ARÖD	2:232		x	V, S, Dg
ARÖD	2:25		x	V, S, Dg
ARÖD	2:26		x	V, S, Dg
ARÖD	4:41		x	V, S, Dg
ARÖD	4:45		x	V, S, Dg
ARÖD	4:46		x	V, S, Dg
ARÖD	2:29		x	V, S, Dg
FLÖGEN	1:25		x	V, S, Dg
FLÖGEN	1:19		x	V, S, Dg

fastighet

(Df)

KUNGÄLVS KOMMUN

Tjänsteskrivelse

Handläggarens namn
Linda Andreasson

2025-09-16

Remissvar Översiktsplan 2050 Lilla Edet Granskningssamråd (Dnr KS2024/2682–8)

Sammanfattning

Lilla Edets översiktsplan är utställd för Granskning under perioden 17 september till 17 november. Kungälvs kommun har fått förlängd svarstid till den 20 november. Översiktsplanen var på samråd under perioden 4 december till 4 februari och då hade Kungälvs kommun inga synpunkter.

Lilla Edets kommun har haft en relativt hög befolkningstillväxt den senaste tioårsperioden. Mellan år 2013 och 2023 växte kommunens befolkning med 12,4 procent. Det motsvarar en årlig befolkningstillväxt på över 1,2 procent, men ökningen har inte varit jämnt fördelad över tid. De senaste fem åren har ökningstakten bromsat upp ordentligt, med en årlig tillväxttakt om 0,5 procent.

Hela kommunen ska utvecklas med grund i de stora natur- och kulturvärdena. Det största planerade bebyggelsetillskottet bör ske i centralorterna Lilla Edet och Lödöse. I Lödöse sker en stor utbyggnad, medan Lilla Edet kompletteras och förtätas. Förutsättningar för kommersiell service och större offentlig service ska koncentreras till de två centralorterna.

Som inriktning för den långsiktiga fysiska planeringen har fyra övergripande mål formulerats. Målen har liksom översiktsplanen i sin helhet år 2050 som utgångspunkt. De ska fungera vägledande för en hållbar utveckling av Lilla Edets kommun. En sammanhängande kommun i närheten av omvärlden, En lokalt förankrad tillväxt för en levande kommun, Grönska och vatten som möjliggörare, Enkelt att leva.

Den huvudsakliga utbyggnaden anges bör ske nära befintlig infrastruktur och kollektivtrafik för att ge förutsättningar för en förbättrad tillgänglighet och sammanhängande kommun. Merparten av bebyggelseutvecklingen ska ske i närhet av större kommunikationsstråk med god tillgång till befintlig infrastruktur, kollektivtrafik samt cykelpendling. Samband över kommungränsen, över större kommunikationsleder och mellan olika delar av kommunen ska stärkas.

Kommunens planering möjliggör ett hållbart resande. Förutsättningarna för att resa med kollektivtrafiken förbättras genom att bytespunkterna i Lödöse och Lilla Edet utvecklas.

Möjligheterna att ta del av kommunens rika natur och utbudet av friluftsliv ska förbättras genom bättre förutsättningar att ta sig till större besöksmål och rekreationsområden på ett hållbart sätt. Den tätortsnära naturen och kopplingar till den ska värnas och stärkas.
Möjligheterna att bosätta sig lantligt ska finnas samtidigt som landsbygdens näringar och värden behöver värnas.
Större industri- och verksamhetsetableringar kan lokaliseras i strategiska lägen utmed större transportleder. Verksamheter avsedda för tyngre ändamål ska lokaliseras åtskilda från icke störande verksamheter och bostäder.

Förvaltningens bedömning är att kommunen inte har några synpunkter på Lilla Edets ÖP och hänvisar till tidigare yttrande i samrådet.

Juridisk bedömning

Kungälvs kommuns har som grannkommun till Lilla Edet getts möjlighet att yttra sig under Granskningssamråd för Lilla Edets översiktsplan.

Förvaltningens bedömning

Bakgrund
Under samrådet var Förvaltningens bedömning att det inte fanns några synpunkter på förslag till ÖP för Lilla Edet samt instämde i vilka frågor som var mellankommunala.

Bedömning
Nu under Granskningssamrådet kvarstår denna bedömning.

Översiktsplan 2050

Ärendenivåer – bedömning utifrån kommunfullmäktiges strategiska mål eller kommunstyrelsens resultatmål

Inte relevant i detta ärende.

Bedömning utifrån miljö, hållbarhet och mål i Agenda 2030

Lilla Edets förslag har bedömts utifrån Nationella och Globala hållbarhetsmål.

Bedömning utifrån politiska styrdokument

Bedömning har gjorts utifrån Göteborgsregionens gemensamma strukturbild samt Kungälvs ÖP2010.

Bedömning utifrån ett medborgar- och brukarperspektiv

En regional och kommunal samverkan är viktig för medborgare avseende boende, kommunikationer, arbetsplatser samt natur och friluftsliv.

Bedömning utifrån ett medarbetarperspektiv

Samverkan i strategiska frågor underlättar i kommunens eget strategiska arbete.

Ekonomisk bedömning

Inte aktuellt i detta ärende.

Förslag till beslut

1. Kungälvs kommun har inga synpunkter på inkommen Granskningsremiss avseende Lilla Edets Översiktsplan 2050.
2. Paragrafen förklaras omedelbart justerad.

Tomas Turnéus
Verksamhetschef planering och projekt

Mirsad Radoncic
T.f. sektorchef samhällsbyggnad

Expedieras till: kommunen@lillaedet.se Skriv ”Granskning översiktsplan” och diarienummer ”KS 2023/421” i rubriken till ditt yttrande för att underlätta handläggningen.

För kännedom till: Linda.andreasson@kungalv.se

Översiktsplan 2050

Granskningshandling

LILLA EDETS
KOMMUN

LILLA EDETS KOMMUN

Sektor kommunledning
Planerings- och exploateringsenheten
Översiktsplan 2050

1 INLEDNING 4
1.1 Vad är en översiktsplan? 4
1.2 Gällande översiktsplaner 4
1.3 Process och beslut 5
2 UTGÅNGSPUNKTER 7
2.1 Lilla Edets kommun igår – historisk utveckling 7
2.2 Lilla Edets kommun idag 9
2.3 Lilla Edets kommun i framtiden 14
2.4 Mål och styrdokument 18
3 MÅL OCH UTVECKLINGSINRIKTNING 23
3.1 En dynamisk kommun som en del av navet i en stark arbetsmarknadsregion 23
3.2 En lokalt förankrad tillväxt för en levande kommun 23
3.3 Grönska och vatten som möjliggörare 23
3.4 Enkelt att leva 23
3.5 Koppling till globala mål och nationella miljömål 24
3.6 Utvecklingsinriktning 26
4 MARK- OCH VATTENANVÄNDNING - STÄLLNINGSTAGANDEN 31
4.1 Ställningstaganden för hela kommunen 31
4.2 Ställningstagande per markanvändningskategori 46
4.3 Tätorternas utveckling 57
5 REGIONALA OCH STATLIGA INTRESSEN 65
5.1 Riksintressen 65
5.2 Regionala och mellankommunala frågor 71
6 VÄRDEN ATT TA HÄNSYN TILL I PLANERINGEN 75
6.1 Landsbygdsutveckling i strandnära läge (LIS) och strandskydd 75
6.2 Miljökvalitetsnormer (MKN) 75
6.3 Naturvård, skyddade områden och friluftsliv 79
6.4 Areella näringar 84
6.5 Regionala och kommunala kulturmiljöintressen 86
6.6 Hälsa och säkerhet 88
6.7 Teknisk infrastruktur 97
7 PLANENS GENOMFÖRANDE 100

7.1 Genomförande i samverkan ... 100
7.2 Genomförandeprocessen i Lilla Edets kommun ... 101
7.3 Utbyggnadsordning ... 102
7.4 Tillstånd och rättigheter ... 103
7.5 Tillförsäkran av marktillgång ... 103
7.6 Fortsatt arbete inom översiktlig planering ... 103
8 KONSEKVENSER ... 104
8.1 Miljökonsekvenser ... 104
8.2 Ekonomiska konsekvenser ... 107
8.3 Sociala konsekvenser ... 110
9 UNDERLAG ... 112
9.1 Politiskt beslutade underlag ... 112
9.2 Underlag som inte är politiskt beslutade ... 112

LILLA EDETS KOMMUN

Sektor kommunledning
Planerings- och exploateringsenheten
Översiktsplan 2050

Förord

Vi gör det tillsammans – en översiktsplan för utveckling

Hur vill vi att Lilla Edet ska se ut om 10, 20 eller 30 år? Det är en fråga vi nu tar oss an tillsammans. Översiktsplanen är ett av kommunens viktigaste och mest långsiktiga styrdokument – ett verktyg för att forma framtiden för oss som bor och verkar här idag, och för dem som kommer efter oss.

Översiktsplanen ger oss möjlighet att lyfta blicken och diskutera hur vi vill att vår kommun ska utvecklas. För att många olika intressen ska kunna leva och utvecklas hållbart över tid, behöver vi göra avväganden som skapar en god framtid för både nuvarande och kommande generationer. De avvägandena gör vi i översiktsplanen.

Översiktsplanen vägleder beslut om hur mark- och vattenområden ska användas, och hur den byggda miljön ska utvecklas, bevaras och stärkas. Det handlar om var det är bäst att bygga nya bostäder, var verksamhetsområden ska etableras, vilka kommunikationsstråk som är viktigast – och vilka områden som ska förbli orörda. Kort sagt: vi tar ställning till var och hur kommunen ska växa och utvecklas.

Vår nuvarande översiktsplan är från 2012. I samband med Planeringsstrategin 2023 konstaterade vi att den inte längre är aktuell. Dels för att den inte fullt ut fungerat vägledande, dels för att vissa kunskapsunderlag inte längre var aktuella. Sedan 2012 har både samhället och vår kommun förändrats – nya behov, nya möjligheter och nya utmaningar kräver en uppdaterad plan som speglar vår tid och våra ambitioner. Under 2024 och 2025 har vi därför jobbat med att, utifrån den gamla översiktsplanen, ta fram en ny aktuell översiktsplan som bättre speglar dagens behov och framtidens möjligheter.

Ambitionen är tydlig: vi vill ha en översiktsplan som möjliggör utveckling i hela kommunen. Det ska vara möjligt att bo och verka i hela Lilla Edet. För en effektiv markanvändning innebär det också att den största andelen nya bostäder fortsatt föreslås byggas i anslutning till våra centralorter. Min förhoppning är att vi tillsammans har skapat en översiktsplan som är hållbar över tid – där våra ställningstaganden är tydliga nog för att ge vägledning utan att vara begränsande och flexibla nog för att möta framtidens behov.

Arbetet med att ta fram den nya översiktsplanen har präglats av bred politisk samverkan. En styrgrupp med representanter från samtliga partier i kommunfullmäktige har bidragit med engagemang, kunskap och konstruktiva diskussioner. Det finns en stark samsyn kring kommunens övergripande utveckling, även om vi inte alltid är överens i detaljerna. Den samsynen är en styrka – och en grund för långsiktighet.

Jag vill också rikta ett varmt tack till alla invånare, företagare och föreningar som bidragit med kloka synpunkter och idéer. Att mötas och samtala om hur vi vill utveckla vår kommun är både viktigt och inspirerande. Ett stort tack även till kommunens medarbetare som med stort engagemang och kompetens tagit fram detta förslag.

Tillsammans har vi lagt grunden för en översiktsplan som pekar ut riktningen – och som ger oss kraft att fortsätta utveckla Lilla Edet som en attraktiv, hållbar och levande kommun.

Julia Färjhage (C)
Kommunstyrelsens ordförande

LILLA EDETS KOMMUN

Sektor kommunledning
Planerings- och exploateringsenheten
Översiktsplan 2050

1 INLEDNING

I detta kapitel beskrivs vad en översiktsplan är, hur översiktsplanen är disponerad, hur processen att ta fram översiktsplanen har gått till samt vad lagen säger. En läsanvisning guidar läsaren till översiktsplanens olika delar.

1.1 Vad är en översiktsplan?

Alla kommuner ska enligt plan- och bygglagen (2010:900) ha en aktuell översiktsplan som omfattar hela kommunens yta. Översiktsplanen ska redovisa:

- Grunddragen ifråga om den avsedda användningen av mark- och vattenområden. Grunddragen ska framgå av en karta.
- Kommunens syn på hur den bebyggda miljön ska användas, utvecklas och bevaras.
- Hänsyn till riksintressen, miljökvalitetsnormer och relevanta nationella och regionala mål och planer av betydelse för en hållbar utveckling inom kommunen.
- Hur kommunen avser tillgodose det långsiktiga behovet av bostäder.
- Eventuella områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen.
- Kommunens syn på risken för skador på den byggda miljön till följd av klimatrelaterade händelser som översvämning, ras, skred och erosion som är klimatrelaterade, samt hur risken kan minska.
- Om översiktsplanen avviker från en regionplan för länet, på vilket sätt den gör det och skälen för avvikelsen.
- Sådana områden och verksamheter som angår två eller flera kommuner eller är av regional betydelse.
- En redovisning av översiktsplanens väsentliga konsekvenser.

Översiktsplanen visar kommunens vilja för den långsiktiga samhällsutvecklingen. Översiktsplanen är inte juridiskt bindande men ska ligga till grund för kommunala beslut i olika frågor, så som detaljplaner och bygglov. Den ska också kunna användas av andra som fattar beslut om åtgärder i den fysiska miljön. Översiktsplaner ger inga rättigheter eller skyldigheter för staten, kommunen eller den enskilda medborgaren, därför kan de inte överklagas i sak. Översiktsplanen kan dock överklagas utifrån administrativa grunder. Översiktsplanen omfattar såväl kommunägd mark som privatägd mark, eftersom kommunen har så kallat planmonopol.

1.2 Gällande översiktsplaner

Lilla Edets kommun har *två gällande översiktsplaner*. Den kommunomfattande översiktsplanen antogs 2012. För Lödöse tätort finns en fördjupad översiktsplan från 2014 som fortsatt bedöms som aktuell. När den nya översiktsplanen antagits och vunnit laga kraft upphör de två tidigare översiktsplanerna att gälla.

Den fördjupade översiktsplanen för Lödöse har inarbetats och justerats något i den nya kommunomfattande översiktsplanen. När den nya översiktsplanen är beslutad kommer den fördjupande översiktsplanen istället övergå till att vara ett planeringsunderlag.

LILLA EDETS KOMMUN

Sektor kommunledning
Planerings- och exploateringsenheten
Översiktsplan 2050

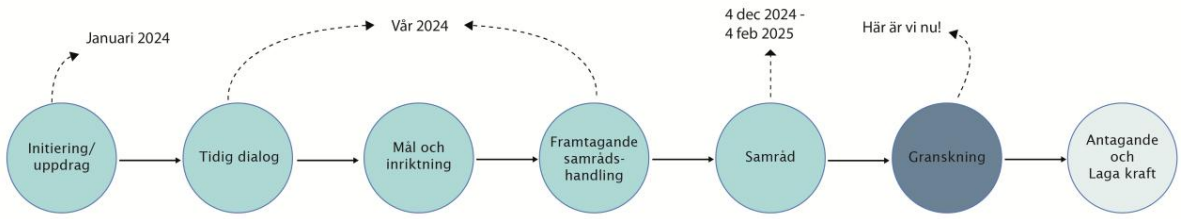
1.3 Process och beslut

Nedan beskrivs de olika stegen i framtagandet av den nya översiktsplanen, liksom kommunens organisation och dialogarbete. En läsanvisning till översiktsplanen finns också att ta del av.

1.3.1 Framtagande av översiktsplanen

Processen kring att ta fram en ny översiktsplan regleras i plan- och bygglagen. Innan kommunfullmäktige antar en översiktsplan ska planförslaget ha genomgått ett samråd och en granskning, och det är under dessa skeden som synpunkter från myndigheter, kommuner, allmänheten och andra berörda kan lämnas på planförslaget.

Just nu befinner sig översiktsplanen i granskningsskedet, vilket innebär det andra formella tillfället att tycka till om ett konkret förslag. Samrådet, där många synpunkter kom in, ägde rum under vintern 2024–2025. Utifrån synpunkterna har planförslaget bearbetats på nytt inför att det nu visas upp igen. För att se förändringar sedan samrådet, samt bemötande av inkomna synpunkter, se samrådsredogörelsen.

Figur 1. Bild över processen för framtagande av översiktsplanen. Bilden visar att uppdraget påbörjades i januari 2024 och att det nu är dags för granskning.

En översiktsplan kan normalt antas medföra betydande miljöpåverkan. Det innebär att en strategisk miljöbedömning ska genomföras inom ramen för framtagandet av en ny översiktsplan. Syftet med en strategisk miljöbedömning är att integrera miljöaspekter i planeringen och beslutsfattandet så att en hållbar utveckling främjas. Den strategiska miljöbedömningen är alltså samordnad med processen för att ta fram en översiktsplan.

Översiktsplanen är upprättad enligt plan- och bygglagen (2010:900) samt enligt *Boverkets ÖP-modell 2.1*.

1.3.2 Dialog

För att få ett bredare underlag och en tidig förankring av översiktsplanen har kommunen utöver samrådet valt hålla ett antal tidiga dialoger med invånarna. Det sker både via kommunens webbplats och genom fysiska möten. Genom att nyttja kommunens app *Ett bättre Lilla Edet* kunde kommunen inhämta synpunkter digitalt dygnet runt under våren 2024. Utöver denna möjlighet fanns möjlighet till fysisk dialog vid kommunens deltagande i vårmarknader, Lilla Edetmässan och fika med

kommunalråden. Även det kommunala pensionärsrådet och högstadieeleverna på Fuxernaskolan gavs tillfälle till dialog.

1.3.3 Organisation

Kommunstyrelsen ansvarar för arbetet med översiktsplaneringen. Kommunfullmäktige antar i sin tur översiktsplanen. Organisationen för arbetet med översiktsplanen har bestått av en politisk styrgrupp, en tjänstepersonstyrgrupp samt fokusgrupper med representanter från berörda kommunala förvaltningar. Den skrivande arbetsgruppen har bestått av konsulter från Tyréns AB tillsammans med kommunens projektledare.

1.3.4 Läsanvisning

Lilla Edets kommuns översiktsplan består av en digital karta, en planbeskrivning (detta dokument) och en strategisk miljöbedömning. Det finns också ett antal bilagor med fördjupande fakta. Kartan utgår från *Boverkets modell för översiktsplanering 2.1*. Till antagandeskedet ska översiktsplanen omarbetas till en digital handling där text och karta kan läsas tillsammans.

Kommunens ställningstaganden om mark- och vattenanvändningen finns främst i kapitlet om Mark- och vattenanvändning, kapitlet om Regionala och statliga intressen, samt i den digitala kartan. Övriga kapitel ger viktig bakgrundsinformation samt konsekvensbeskrivning.

Kartan utgår från *Boverkets modell för översiktsplanering 2.1*, med begrepp som är tänkta att vara gemensamma för alla svenska kommuner. Kartan är uppdelat i två lagergrupper:

- I lagergruppen *Mark- och vattenanvändning* redovisas grunddragen för den avsedda mark- och vattenanvändningen för hela kommunen (både pågående och planerad). I kartan finns klickbara geografiska ytor med beskrivning av området, ställningstaganden och hänsynstaganden. Beskrivningarna är fokuserade till de ytor som har förslag till ändrad eller utvecklad markanvändning.

- I lagergruppen *Riksintressen, LIS och andra värden* presenteras olika förutsättningar som behöver tas hänsyn till i planeringsarbetet.

2 UTGÅNGSPUNKTER

Nedan ges en historisk tillbakablick över kommunens utveckling samt en nulägesbild av kommunen vad gäller exempelvis bebyggelse, trafik, natur och friluftsliv samt näringsliv. Kapitlet redovisar också framtida befolkningstillväxt och antaganden om bostadsbehovet. Avslutningsvis finns en redogörelse för vilka mål och styrdokument översiktsplanen tagit utgångspunkt i.

2.1 Lilla Edets kommun igår – historisk utveckling

Lilla Edets kommun är en gammal kulturbygd med rik historia. Det finns fynd redan från äldre stenåldern, främst från västra delarna av kommunen. Kommunens läge utmed Göta älv har spelat stor roll för hur kommunen ser ut idag och kommunens västra delar har tidvis tillhört Danmark-Norge.

2.1.1 Tätorternas utveckling

Tätorten Lilla Edet är belägen på östra sidan om Göta älv och Ström på den västra. Det ursprungliga samhället ligger inom Fuxerna socken på östra sidan av Göta älv i kommunens västgötadel. Samhället var förr i tiden gästgiveriort, samt tingsställe för Flundre härad (lades ner 1896). Fram till 1926 fanns ingen bro mellan Lilla Edet och Ström som tillsammans med Göta utgör tätorten Lilla Edet. Lilla Edets kommun, i sin nuvarande form, bildades 1971 då Lilla Edet, Lödöse och Inlands Torpe slogs ihop till en kommun.

2.1.2 Göta älvs betydelse

Tidigare kallades Lilla Edet för Bergaström, som var namnet på både orten och det sydligaste vattenfallet som utgjorde ett fysiskt hinder för fartyg i Göta älv. Senare ändrades därför ortsnamnet till Lilla Edet vilket kopplar an till behovet att dra fartygen på land för att komma förbi de tre fallen som Lilla Edet, Stora Edet (I dag Trollhättan) och Vargön utgör.

Göta älv har under lång tid varit central för utvecklingen i området och under medeltiden var den en av Sveriges viktigaste transportleder då Lödöse tidvis var den enda svenska hamnen för import och export i Västerhavet. Timmer fraktades från Värmlandsskogarna och flottades ända ner till Lödöse och Kongahälla. Virket användes till "mastespiror" som var en typisk svensk exportvara så tidigt som på 1500-talet. När sedan Göteborg anlades 1621 behövdes mycket timmer för dess uppbyggnad.

2.1.3 Återupptäckten av Lödöse

I samband med utbyggnad av järnväg till Lilla Edet 1905 återupptäcktes den medeltida staden Lödöse. Lödöse var en av Sveriges första städer och grundades på 1000-talet. Staden hade en befolkning på runt 2000 personer och var landets enda import- och exporthamn i väster. Hamnen var särskilt viktig då det var förhållandevis lätt att frakta varor inåt landet och hit kom Hansans fartyg liksom resande. Lödöse brukar sägas vara Göteborgs vagga och var en av Sveriges mest betydande handelsstäder. Idag finns inga spår på ytan men utgrävningar har visat på att staden bland annat kom att ha borg, båtvarv, kloster, hospital och troligen sju kyrkor. Lödöses fall tros vara unionsstriderna på 1470-talet som tvingade svenska skeppare betala tullavgifter på väg till och från Lödöse och därför sågs det som nödvändigt att bygga en ny stad närmare Västerhavet. Städerna kom att kallas Gamla Lödöse och Nya Lödöse, numer Gamlestaden i Göteborg. Lödöse lades ner 1646 när stadsrättigheterna drogs in till följd av bränder och konkurrens från Göteborg och Vänersborg, och föll sedan i glömska till järnvägsbygget på 1900-talet då historien fick liv igen. Fynd från de många utgrävningarna i Lödöse finns bevarade på Lödöse museum.

2.1.4 Slussens historia och utveckling

Lilla Edet fick redan 1607 Sveriges första sluss. Anledningen var att det var svårt och mycket dyrt att lasta om handelsvaror för landfrakt via Edsvägen vidare mot staden Brätte - Vänersborgs föregångare, som fungerade som omlastningsplats. Slussen förstördes dock i ett av de många krigen som drabbade området men återuppbyggdes 1784. Slussen ersattes senast 1916.

2.1.5 Industriell utveckling

Parallellt med slussens etablering i Lilla Edet startades en sågverksrörelse. Detta brukar ses som starten på industriorten Lilla Edet även om det sedan innan ska ha funnits ett kalkbruk startat av kung Karl IX i Lilla Edet. Sågarna användes bland annat för att såga det flottade värmländska timret för Göteborgs uppbyggnad. Runt 1880 hade de flesta sågarna drabbats av dålig ekonomi och köpts upp av den senare grundaren till Lilla Edets pappersbruk som startade 1881. Därefter startade Inlands pappersbruk 1896. År 1905 grundades sulfitfabriken i Göta och 1919 grundades Älvsborgs pappersbruk.

Lilla Edets pappersbruk låg ursprungligen vid fallet men då platsen behövdes för elproduktion såldes den och fabriken har därefter flyttats ytterligare en gång innan dagens placering. Elproduktionen var viktig för att kunna kraftförsörja järnvägen mellan Stockholm och Göteborg och ett kraftverk stod klart 1926. Lilla Edet hade från 1906 järnvägsförbindelse men redan 1952 stängdes den för persontrafik. Dock har järnvägen varit betydelsefull för industrins räkning.

Sulfitfabriken blev kvar fram till 1957 då ett skred inträffade och ledde till att delar av fabriken rasade ut i Göta älv. Efter raset fanns det inte längre plats för en fabrik i motsvarande storlek och istället byggdes ett träsliperi på platsen. Idag återstår endast Lilla Edets pappersbruk som numer kallas för Essity.

Många bränder har drabbat kommunen, där en av de allvarligare var den stora branden 1888 då merparten av bebyggelsen i Lilla Edet lades i aska.

2.1.6 Infrastruktur och ekonomisk utveckling

En betydande händelse i kommunens historia var när den nya bron över Göta älv invigdes 1985. I samband med detta drogs även Ljungskilevägen om. Det var också på 1980-talet som arbetsmarknaden i Lilla Edets kommun genomgick en omvandling då Lödöse varv och Göta bruk lade ner och de andra bruken halverade antalet anställda. Det fanns dock ljusglimtar då kommunen skapade det kommunala bostadsbolaget (EdetHus AB), då kallat Lilla Edets Industri och Hantverks AB. Bolaget skapades bland annat i syfte att bygga industrihallar för att skapa tillväxt och bromsa den negativa utvecklingen. I Göta möjliggjordes exempelvis etablering av småindustri.

Kommunen har under de senare decennierna allt mer omvandlats från en traditionell bruks- och jordbruksbygd till en förort till Göteborg. Viktiga händelser i omvandlingen har bland annat varit färdigställandet av E45 till motorväg och Lödöse södra stations öppning under 2012. Även kommunens inträde i Göteborgsregionen (GR) har spelat stor roll i omvandlingen.

2.2 Lilla Edets kommun idag

I avsnitten nedan beskrivs nuläget i korthet i kommunen avseende trafik- och bebyggelsestruktur, näringsliv, befolkning och bostäder samt natur och friluftsliv.

2.2.1 Befolkning och bostäder

Kommunens folkmängd var 14 426 invånare i slutet av år 2023 enligt *Statistiska centralbyrån (SCB)*. En relativt stark befolkningstillväxt under åttio- och nittiotalen stagnerade kring sekelskiftet. Under den senaste tioårsperioden har Lilla Edets kommun dock haft en positiv folkökning på i snitt cirka 1,2 procent årligen.

Tätorterna Lilla Edet och Lilla Edet västra (SCB:s definition), samt Göta, har tillsammans över 6700 invånare och är den dominerande orten. De utgör tillsammans ett centralt bebyggelseområde där nära hälften av kommuners invånare bor. Andra större tätorter i kommunen är Lödöse med närmare 1900 invånare, Hjärtum med drygt 400 invånare och Nygård med drygt 600 invånare. Ungefär var tredje person bor utanför tätort vilket gör att kommunen har en relativt stor landsbygdsbefolkning. Åldersstrukturen är relativt gynnsam och likartad i de olika kommundelarna, med en relativt låg försörjningskvot och en större andel individer i arbetsför ålder jämfört med många andra kommuner. Se tätortsstatistik från *Statistiska centralbyrån (SCB)* från 2020.

År 2022 uppgick det totala bostadsbeståndet i kommunen till nära 6471 bostäder varav 71 procent i form av småhus, 23 procent i flerbostadshus och resterande 6 procent specialbostäder samt övriga hus. I kommunen finns även cirka 755 fritidshus, ett antal som minskat under de senaste 20 åren. Bostadsbeståndet består primärt av äganderätter (67 procent). Andelen hyresrätter är 27 procent och bostadsrätter 6 procent.

Nyproduktionen av bostäder i kommunen har varierat betydligt över tid. En hög nybyggnadstakt under sjuttio- och åttiotalen kulminerade i början av nittiotalet. Då fanns en genomsnittlig årsproduktion om nära 100 bostäder under femårsperioden 1990–1994. Sett över den längre perioden 1975 – 1994 byggdes i genomsnitt cirka 80 nya bostäder om året. Från mitten av nittiotalet sjönk sedan bostadsbyggandet kraftigt till cirka 10 bostäder per år, för att sedan öka under 2010-talet. De senaste åren har antalet tillkommande bostäder legat på dryga 30 bostäder/år.

Under den senaste tioårsperioden har nära två tredjedelar av bostadsbyggandet tillkommit i kommunens landsbygdsområden, främst i de södra delarna. Återstående tredjedelen har uppförts i centralorten Lilla Edet, Lödöse och Nygård.

2.2.2 Bebyggelsestruktur

Lilla Edet är den ena av kommunens två centralorter. Tätorten består av Lilla Edet (öster om älven) och inkluderar samhällena Göta och Ström (väster om älven). Dessa orter redovisas i ett sammanhang eftersom de i ökande utsträckning utvecklats till en funktionell enhet.

I huvudsak är verksamheter, handel, service och kommunikationer förlagda till Lilla Edet öster om älven. Centrala Lilla Edet utgörs huvudsakligen av centrumbebyggelse i två våningar med torg och knutpunkt för kollektivtrafiken. I centrum ligger vårdcentral med apotek, kommunhus, kulturhus,

skola, två livsmedelsbutiker och några mindre butiker. Längs huvudgatan, Göteborgsvägen, ligger bostadshus med affärsverksamheter i markplan. Från centrum sträcker sig bostadsbebyggelse österut längs väg E45 mot angränsande naturområde. I norra delen av Lilla Edet finns verksamhetsområdet Smörkullen med viss handel och icke störande verksamheter. Där finns också ett verksamhetsområde invid det norra trafikmotet. Vid det södra trafikmotet finns pappersbruksområdet där fler verksamheter finns belägna. Här finns också kvarteren Herkules och Juno, också de med planlagd mark för verksamheter.

Ström, på älvens västra sida, består i huvudsak av bostäder från varierande tidsperioder. Närmast älven ligger slussområdet med kanalkontor, manöverhytt och bostadshus. Ströms slott med tillhörande slottspark ligger i anslutning till slussen. Slottsbyggnaden är från mitten av 1800-talet, medan slottets två flyglar är äldre. Slottsbyggnaden är högt belägen på en kulle med fina utblickar över älven. Slottet är nu i privat ägo medan Lilla Edets kommun äger parkanläggningen.

Bebyggelsen i Göta består av både enbostadshus och flerbostadshus och ligger på ömse sidor av väg E45. Bebyggelsen sträcker sig delvis längs älven, men i huvudsak längs Timmervägen mot Gamla Götavägen och Ryrsjön. Mot älvsidan finns Göta industriområde där den tidigare sulfitfabriken låg.

Lödöse är kommunens andra centralort och består till större delen av enfamiljshus; villor och egnahemsbebyggelse. I de centrala delarna av orten finns dock också flerbostadshus varvat med en del mindre verksamheter. Bebyggelsen varierar mellan en till tre våningar och till merparten är uppförd under miljonprogramsåren. Söder om tätorten är gårdar och bostadshus väl inpassade intill bergsfoten av Tingberget längs den gamla kyrkvägen. Slätten är idag obebyggd med undantag av ett fåtal gårdar i områdets södra delar. Dominerande byggnad i samhället är Lödöse museum som är väl synligt från Göteborgsvägen. En annan karaktäristisk byggnad är Sankt Peders kyrka som ligger centralt i samhället. I Lödöse finns tillgång till offentlig service så som grundskola och flera förskolor. Här finns även kommersiell service så som livsmedelsbutik, restaurang, byggvaruhandel och drivmedelstation. Verksamhetsområdet Lödöse varv finns idag etablerat mellan Göteborgsvägen och Göta älv.

I landsbygdsorten Nygård består bebyggelsen av småhus från 1970-och 80-talen med en förskola och idrottsplats centralt placerade i samhället. I Nygård har det under 2010-talet uppförts ett antal villor. Mindre verksamheter med småindustri finns i samhällets utkant, söder om väg 1996.

Landsbygdsorten Hjärtum är en naturnära och högt belägen by i norra delen av kommunen. Byn karaktäriseras av småskalighet, äldre kulturmiljöer och omgivande öppet landskap utmed Göta älv. Västerut är landskapet bergigt, sjörikt och mestadels täckt av skog. Viss service finns i form av en förskola och en liten dagligvarubutik med självservice.

2.2.3 Trafik och kollektivtrafik

Enligt kommunens klimat- och energiplan är transporterna den största utsläppskällan för växthusgaser inom kommunen, med utsläpp från personbilar som största underkategori. Lilla Edet är en utpendlingskommun, vilket innebär att det är fler som reser från kommunen till sitt arbete än vad det är som reser in till kommunen för att arbeta. Drygt 4500 personer pendlar ut från kommunen och cirka 1650 pendlar in, enligt statistik från *Statistiska centralbyrån (SCB)* från 2021. De flesta pendlingsrörelser sker söderut genom Göta älvdalen mot Göteborg och norrut till Trollhättan.

2.2.3.1 Vägar

Väg E45 löper genom Lilla Edets kommun mot Ale kommun i söder och Trollhättans kommun i norr. Vägen förbinder de olika samhällena öster om Göta Älv. Vägen har motorvägsstandard med undantag från en sträcka omkring samhället Göta samt vid Torpabron. Väg E45 är en primärled för transporter med farligt gods.

I övrigt finns ett antal större vägar i kommunen som utgör viktiga kommunikationsstråk. Väg 167 utgör en viktig länk västerut för transport mot väg E6 i Ljungskile och vidare mot Oslo i norrgående riktning respektive Göteborg i södergående riktning. En stor andel tung trafik använder denna väg. Väg 1996 utgör en viktig koppling i vägnätet österut. Väg 1996 löper mellan Lödöse via E45 och till Nygård och Prässebo. Den ansluter utanför kommungränsen till Upphärad i Trollhättans kommun. På västra sidan av Göta älv går väg 2025 och väg 625. Väg 625/2025 i nordsydlig riktning binder samman orter och samhällen i västra delen av kommunen samt förbinder kommunen till Kungälv och Trollhättan.

I Lilla Edets kommun finns även långa sträckor av väg på landsbygden där framkomlighet och vägstandard är låg i förhållande till trafikbelastning och funktion. Väg 642 utgör en viktig förbindelse mot Stenungsund. Väg 1997 som ansluter till Nygård är en viktig färdväg till och från Alingsås i sydost.

2.2.3.2 Järnväg

Järnvägen Norge-Vänerbanan sträcker sig genom kommunen, med ett stationsläge i Lödöse. Järnvägen är en transportled för farligt gods. Järnvägsstationen innebär pendlingsmöjligheter till Göteborg och Trollhättan. En mindre järnväg från Vänerbanan vid Lödöse till industrierna i Lilla Edet används idag för godstransporter till pappersbruket.

2.2.3.3 Gång- och cykelvägnät

I tätorterna och landsbygdsorterna finns mer eller mindre sammanhängande gång- och cykelvägnät. Mellan Ström och Lilla Edet samt Göta finns gång- och cykelväg. Längs med Göteborgsvägen mellan Lödöse och Lilla Edet finns även en utbyggd gång- och cykelbana som även ansluter till Alvhem söder om kommungränsen. Mellan Nygård och Lödöse finns också separat gång- och cykelväg. Däremot saknas utbyggd gång- och cykelväg mellan Lilla Edet/Ström och Hjärtum, liksom möjligheter till cykelpendling mot Trollhättan respektive Kungälv.

2.2.3.4 Kollektivtrafik

Kollektivtrafiken i Lilla Edets kommun består idag av såväl regiontågstrafik som busstrafik. Tågsstationen i Lödöse erbjuder anslutningar till Göteborg och Trollhättan. Från tågstationen finns anslutande busstrafik till bland annat centralorten Lilla Edet. Kommunen har i övrigt regional busstrafik längs i huvudsak E45, väg 2002 (Göteborgsvägen), väg 2025/625 och väg 1996. Västtrafik bedriver också anropsstyrd närtrafik i stora delar av kommunens landsbygd och inom tätorterna inom vissa tidsintervall på vardagarna.

2.2.3.5 Hamnar

Hamnar med kajanläggning och rangerings-/upplagsområde finns i Lödöse och Göta. Hamnen i Lödöse är IMO-klassad (International Maritime Organisation, som innebär att den följer internationella standarder) och har hamntillstånd.

2.2.4 Natur- och friluftsliv

Lilla Edets kommun har ett i många avseenden unikt, mycket varierande och rikt naturlandskap. Väster om Göta älv är kuperat och högländ. Göta älvs dalgång sträcker sig genom kommunen i en öppen dalgång i nord-sydlig riktning med höga bergssidor. I dalgången finns mindre vattendrag med raviner som sträcker sig ut från den bredare dalgången. Längs dalgången finns ett ofta småskaligt odlingslandskap med inslag av lövskog. Det finns även större lerslätter.

I västra delen av kommunen finns sjörika större skogsområden. Det är skogklädda berg med större och mindre sprickdalar som antingen är vattenfyllda eller fyllda av lösa jordlager. Det finns gott om isälvssediment och grus. Tillsammans med en varierad berggrund ger det ställvis bra tillväxt och artrika skogar. Öster om älven reser sig bergen brant. Uppe på bergen finns skog men även ett varierat odlingslandskap i dalgångar. Det finns även flackare partier och dalgångar främst i kommunens sydöstra delar.

Den variationsrika naturen med stort inslag av sjöar, stora tysta opåverkade områden och bra fritidsfiske medför stora värden för friluftslivet. Dessa värden är viktiga för såväl boende i kommunen som för regionen i stort. Två regionala leder, Bohusleden och Pilgrimsleden, passerar genom kommunen. Utöver detta finns flera lokala leder.

Ströms slottspark är en större anlagd park i kommunen som är belägen invid slottet på Ström i närheten av Göta älv. Här finns lekplats och möjligheter till idrott, motion och friluftsliv.

Göta älvs dalgång och stränder är viktiga för natur- och friluftslivet. Landskapet utgörs av en sprickdal med omväxlande branta partier och omgivande odlingslandskap. Göta älv är även en populär farled för fritidsbåtar mellan Västerhavet och Vänern med slussning i Lilla Edet. En väntbrygga finns norr om Ströms sluss i centrala Lilla Edet. Flera områden vid Göta älv är med i EU:s nätverk Natura 2000, med syfte att förhindra minskning av den biologiska mångfalden. Älven är en vandringsled för värdefulla fiskar som lax, havsöring och ål som vandrar upp till sina reproduktionsområden i älvens biflöden.

Läs mer om specifikt skyddade områden under *Värden att ta hänsyn till i planeringen* och *Riksintressen för friluftsliv*.

2.2.5 Näringsliv och service

Näringslivet i Lilla Edets kommun omfattar drygt 4300 arbetstillfällen. Den dominerande sektorn är offentlig verksamhet inom vård/omsorg, utbildning och förvaltning. Tillsammans utgör dessa sektorer en tredjedel av arbetstillfällena. Tillverkningsindustri, kommersiell handel/serviceverksamhet för hushåll och företag, samt byggnadsverksamhet står också för en stor del av arbetstillfällena. Från sysselsättningssynpunkt är jord- och skogsbruksnäringen relativt liten med endast omkring 100 arbetstillfällen, men sett till antal företag är det kommunens största bransch. I slutet av år 2023 fanns cirka 1330 registrerade företag i kommunen, övervägande inom byggverksamhet och jordbruk.

De största arbetsgivarna är Lilla Edets kommun med cirka 800 anställda, samt Essitys mjukpappersbruk, med drygt 400 anställda. Antalet företag med fler än 50 anställda är relativt få och utgör knappt 6 procent av de lokala företagen. Antalet nya företag per år ligger på en konstant nivå av cirka 80–90 företag.

Tillgången till planlagd verksamhetsmark bedöms vara begränsad idag. Tillgången till lokaler i centrala Lilla Edet är generellt god, dock bedöms det vara brist på mindre lokaler. Verksamheter finns integrerat med övrig bebyggelse i tätorterna, såsom handel, service och ej störande verksamhet. Större verksamhetsområden finns i Lödöse, Göta industriområde, Lilla Edets bruk samt Nygårds industriområde. I västra delen av kommunen finns även två områden för grustäkt i närheten av väg 167.

I Lilla Edets tätort finns hotellverksamhet bland annat i kombination med vägkrog norr om orten. Thorskogs slott väster om älven bedriver hotell- och konferensverksamhet. I Prässebo finns ett mindre vandrarhem. I Göta finns Disponentvillan med konferensverksamhet och övernattning.

Gällande offentlig service finns i dag två vårdcentraler i centralorterna Lilla Edet respektive Lödöse. Närmaste sjukhus är beläget i Trollhättan. I kommunen finns fem grundskolor, varav tre innefattar högstadium. Fyra av skolorna är kommunala. Om- och tillbyggnation ska ske på två av dem; Ryrsjöskolan samt Strömsskolan. En ny skola inklusive idrottshall planeras byggas i Lödöse där planläggning pågår. Tretton förskolor finns i kommunen samt en öppen förskola i Lilla Edet. Tio av de tretton förskolorna bedrivs i kommunal regi. En ny förskola planeras Lödöse. Genom samarbete med Trollhättans stad kan barn i nordvästra delen av kommunen gå i förskola i exempelvis Strömslund i västra Trollhättan. Det finns ingen kommunal gymnasieskola i Lilla Edets kommun, däremot finns en anpassad gymnasieskola i Lödöse som drivs i privat regi.

Ett kulturhus finns i centralorten Lilla Edet där bibliotek, kulturskola och kulturhuset Eden har verksamhet. Biblioteket har även en filial i Lödöse. I Lödöse finns även Lödöse museum.

I *Lilla Edet kommuns näringslivsstrategiska program 2022-2035* anges att 1000 nya jobb ska skapas i kommunen fram till 2035, för att bidra till Göteborgsregionens övergripande mål om 120 000 nya jobb till år 2035.

2.3 Lilla Edets kommun i framtiden

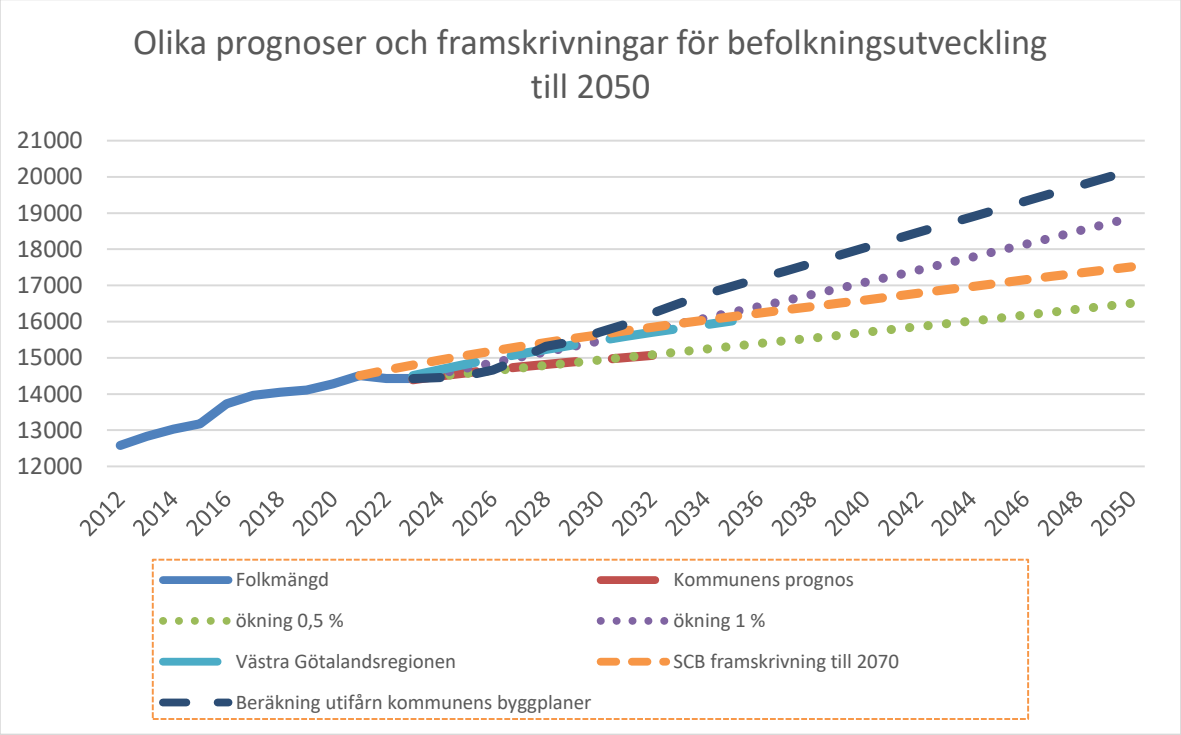
Avsnittet nedan redogör för bedömningar av befolkningsutveckling samt antaget bostadsbehov.

2.3.1 Prognosticerad befolkningsutveckling och bostadsbehov

Lilla Edets kommun har haft en relativt hög befolkningstillväxt den senaste tioårsperioden. Mellan år 2013 och 2023 växte kommunens befolkning med 12,4 procent. Det motsvarar en årlig befolkningstillväxt på över 1,2 procent, men ökningen har inte varit jämnt fördelad över tid. De senaste fem åren har ökningstakten bromsat upp ordentligt, med en årlig tillväxttakt om 0,5 procent. Det har nationella förklaringar i historiskt låga födelsetal, lägre invandring och effekterna av pandemin. Men det kan även finnas mer lokala faktorer, som lägre bostadsbyggande eller minskad regional attraktivitet.

Att bedöma framtida tillväxt är förknippat med osäkerheter, därför är det relevant att titta på olika möjliga prognoser för kommunens framtida tillväxt. I Figur 1 nedan finns ett antal olika prognoser, som pekar på en utveckling där kommunen kan växa med mellan cirka 2000 och 5700 invånare till år 2050.

Översiktsplanen fokuserar på den tillväxttakt som antas i kommunens gällande riktlinjer för bostadsförsörjning (en procent per år) samt bedömd tillväxt utifrån kommunens planerade byggande.

Figur 2. Prognoser och framskrivningar av befolkningsutveckling i Lilla Edets kommun 2050. Bilden visar ett antal olika scenarios för befolkningsutvecklingen i kommunen fram till 2050.

Växer befolkningen med en procent per år fram till 2050 ger det en total ökning på 31 procent, närmare 4450 nya invånare och totalt 18 870 invånare i kommunen. För att omvandla en befolkningssiffra till ett bostadsbehov har historiskt värdet 2,1 personer per bostad använts, vilket motsvarar inflyttningen i nyproduktion. Det ger ett behov av 2117 nya bostäder till 2050.

Om utgångspunkt istället tas i kommunens planerade byggande, och ett antagande görs att fördelningen av småhus/flerbostadshus kommer vara densamma samt att utbyggnadstakten hålls på en genomsnittlig nivå, ger det ett annat utfall. Det innebär 2803 nya bostäder till 2050, varav 1727 i flerbostadshus och 1076 i småhus. Omräknat i befolkning ger det cirka 20 200 invånare 2050.

Sett till dessa två scenarion behöver översiktsplanen bereda mark för en utbyggnad för mellan 2000–2800 nya bostäder. Av dessa finns redan 1139 i pågående planer eller planer som är på väg att startas upp. Utöver det har ytterligare 1000 bostäder tidigare bedömts rymmas i områdena i den fördjupade översiktsplanen för Lödöse. Detta ger ett ytterligare behov av utrymme för max 600 bostäder.

Vad gäller den framtida åldersstrukturen i kommunen innebär prognosen till 2033 en ökning av antalet 80-åringar med 260 personer, vilket kan ge underlag för ytterligare äldreboende. För barn i skolåldern bedöms en viss minskning med cirka 150 barn, till år 2033. Försörjningskvoten (över antalet invånare i arbetsför ålder i relation till kommunens befolkning i stort) ser positiv ut under planperioden.

2.3.2 Bedömning av behov av tillkommande bostäder

Utifrån bedömning av bostadsbehovet baserat på befolkningsprognos och pågående planering pekas ett antal områden i översiktsplanen ut för utveckling av bostäder och blandad bebyggelse.

En grov bedömning har gjorts av hur mycket bostäder som utbyggnadsområdena rymmer. Antaganden har gjorts om att utvecklingen på landsbygden ser ut ungefär som den gjort historiskt, vilket innebär cirka 16 bostäder per år. Antaganden har även gjorts om att utvecklingsområdena i Lilla Edet generellt rymmer en bebyggelse med högre täthet än i landsbygdsorterna. För Lödöse vilar antagandena på de bedömningar som gjorts i arbetet med den tidigare framtagna fördjupade översiktsplanen. De förändringar som föreslås i översiktsplanen jämfört med den fördjupade översiktsplanen antas innebära att ungefär motsvarande antal bostäder möjliggörs.

Totalt bedöms översiktsplanen möjliggöra ungefär cirka 2600 ytterligare bostäder, utöver vad som redan finns i uppstartad planering. Det innebär ett större antal bostäder än vad det högsta antagna behovet är. Det bedöms rimligt att peka ut områden som möjliggör ett större antal bostäder för att skapa handlingsutrymme i efterföljande detaljplaneläggning, där hinder kan tänkas uppstå. För avvägningar i genomförandet, se avsnittet om *genomförande*.

I tabellen nedan syns uppskattat antal tillkommande bostäder utifrån olika bedömningar, antingen genom nya förslag från arbete med översiktsplanen, inom planer som är uppstartade/tänkta att starta inom närmaste tioårsperioden eller genom antaganden som gjorts i den fördjupade översiktsplanen. I översiktsplanens mark- och vattenanvändningskarta visas samtliga utbyggnadsområden som utvecklad eller ändrad markanvändning i kartan, oavsett var bedömningen kommer ifrån. För de områden där planering är uppstartad går det att läsa specifikt om antal bostäder om man klickar på ytan i kartan.

	Nya förslag på utbyggnadsområden	Utbyggnadsområden i redan uppstartad planering fram till 2034	Uppskattat antal bostäder enligt FÖP Lödöse (2014) för vilka planering ej påbörjats
Lilla Edet (inkl. Ström och Göta)	1270	50	
Lödöse	10	820	1000
Nygård	50	10	
Hjärtum	45	0	
Landsbygd	240	165	
Totalt (avrundat)	**1615**	**1045**	**1000**

Tabell 1: Tabellen visar ungefärligt antal bostäder som möjliggörs i översiktsplan, inklusive återstående bostäder i FÖP Lödöse samt bostäder i redan uppstartad planering.

2.3.3 Bedömning av behov av tillkommande verksamhetsmark

För att företag och verksamheter ska kunna växa inom olika branscher är det viktigt att kommunen långsiktigt säkrar marktillgång för de verksamheter som har särskilda behov. Att kunna erbjuda verksamhetsmark kan vara centralt för nyetableringar i kommunen. I kommunens näringslivsstrategiska program fastställs målsättningen om ytterligare 1000 fler arbetstillfällen till 2036. Översiktsplanen sträcker sig till år 2050 vilket medför att även utvecklingen för åren mellan 2036 och 2050 behöver vägas in. För att säkra att utpekade ytor för verksamhetsmark är tillräckliga har en analys och prognos över framtida behov genomförts. I analysen av verksamhetsmark har hänsyn tagits till inriktningar i regionala och kommunala styrdokument, demografiska prognoser och antaganden utifrån översiktsplanen, SCB:s demografiska framskrivning, nationella trender till 2050 samt uppgifter över samtliga arbetsplatser i kommunen 2021. Dessa uppgifter inkluderar antal arbetstillfällen, BTA (bruttototalarea), samt fastighetsarea för kommunens arbetsplatser. Parallellt har en analys gjorts över markbehovet per bransch och arbetstillfälle.

Fram till 2050 prognostiserar kommunen att befolkningen ska öka, ökningen bedöms skapa nya arbetstillfällen i det som kallas demografirelaterade branscher så som vård, skola, omsorg samt närservice i form av handel och tjänster. Dessa branscher står för en stor del av de arbetstillfällen som prognostiseras till 2050 men ingen av branscherna har bedömts ha ett behov av specifikt utpekad verksamhetsmark för att kunna växa. Större externhandelsetableringar har inte inkluderats i analysen, då det inte bedöms vara aktuellt. Denna typ av etableringar har särskilda förutsättningar som skiljer sig från andra.

Analysen visar på en prognos om cirka 1360 nya arbetstillfällen till 2050, varav cirka 520 arbetstillfällen bedöms vara inom branscher som antingen historiskt varit starka i kommunen, och/eller där en potential bedöms finnas framåt (företagstjänster, tillverkning, transport och magasinering, samt försörjning av el, gas, värme och kyla). Utifrån en bedömning av vilka verksamhetstyper som är i behov av anspråkstagande av ny verksamhetsmark görs bedömningen att cirka 295 av arbetsplatserna har behov av ny verksamhetsmark. 81 procent av arbetstillfällena och cirka 70 procent av ytbehovet bedöms tillkomma inom företagsservice och byggverksamhet. Logistik och transport står för 3 procent av de tillkommande arbetsplatserna men 20 procent av ytbehovet. Inriktningen på nytillkommande verksamheter påverkar ytbehovet för verksamheter i kommunen.

Utifrån analysen uppskattas behovet av tillkommande verksamhetsmark till cirka 389 000 kvadratmeter, baserat på 295 nya arbetstillfällen. I analysen ingår en schablon på 25 procent tillkommande yta med hänsyn till att verksamheterna skapar behov av exempelvis tillkommande vägar och ytor för dagvattenhantering med mera. Med hänsyn till detta är behovet av verksamhetsmark cirka 48,6 hektar, vilket med marginal täcks in av den utpekade utvecklade/ändrade verksamhetsmarken som föreslås till 2050 på 63,6 hektar. Samlat görs bedömningen att utpekad verksamhetsmark är tillräcklig för att kunna växa enligt antaganden och prognos över näringslivets utveckling. Analysen är känslig för antaganden om utveckling inom respektive bransch och om det exempelvis sker större utveckling inom logistik och transport ökar behovet av verksamhetsmark betydligt.

2.4 Mål och styrdokument

I avsnittet redovisas mål och styrdokument som har betydelse för översiktsplanen och dess ställningstaganden. Enligt 3 kap. 5 § plan- och bygglagen ska översiktsplanen visa hur kommunen avser att ta hänsyn till och samordna översiktsplanen med relevanta nationella och regionala mål som är betydelsefulla för en hållbar utveckling. Nedan presenteras ett urval av de visioner och strategier som är relaterade till kommunens långsiktiga utveckling och som översiktsplanen förhåller sig till.

2.4.1 Lilla Edets kommun i världen

I detta avsnitt redogörs för globala mål och konventioner.

2.4.1.1 Agenda 2030 FN:s globala mål

Agenda 2030 är en handlingsplan med mål för omställning till ett hållbart samhälle för människorna, planeten och välståndet. Agenda 2030:s 17 globala mål och 169 delmål omfattar samtliga tre dimensioner av hållbar utveckling: den ekonomiska, den sociala och den miljömässiga. Målen antogs av FN:s medlemsländer den 25 september 2015 och utgår ifrån FN:s definition av hållbarhet; *utveckling som tillfredsställer dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillfredsställa sina behov*.

Framtagandet av översiktsplanen har utgått från de globala målen för att verka för att kommunen följer en långsiktigt hållbar utveckling. Se avsnittet om *översiktsplanens mål* för att se bedömningen av vilka globala mål respektive mål i översiktsplanen bedöms kunna bidra till.

2.4.1.2 Barnkonventionen

Den 1 januari 2020 blev *FN:s konvention om barnets rättigheter* (Barnkonventionen) svensk lag (2018:1197). Barnkonventionen är i grunden ett rättsligt bindande internationellt avtal som slår fast att barn är individer med egna rättigheter. Den innehåller 54 artiklar som utgör en helhet, där vissa är mer relevanta än andra i just översiktsplanens upprättande och genomförande. För översiktsplanen innebär barnkonventionen övergripande att hållbara livsmiljöer för barn ska säkerställas i avvägningen mellan olika intressen.

2.4.1.3 Europeiska landskapskonventionen

Den *Europeiska landskapskonventionen* syftar till att förbättra skydd, förvaltning och planering av europeiska landskap. Den syftar också till att främja samarbetet kring landskapsfrågor inom Europa och till att stärka allmänhetens och lokalsamhällets delaktighet i förvaltningen av landskap. Konventionen är ingen lag men har undertecknats av Sverige år 2010. Det innebär att ett landskapsperspektiv ska tillämpas i Sveriges politik för exempelvis regional utveckling och samhällsplanering. Plan- och bygglagen och kommuners översiktsplanering är viktiga instrument för att förverkliga konventionens mål. Det genom att redovisa hur olika landskap ska användas, utvecklas och skyddas inom kommunen. I översiktsplaneprocessen ges allmänhet och lokalsamhälle möjlighet till delaktighet.

2.4.2 Lilla Edets kommun i Sverige

2.4.2.1 Sveriges miljömål

Generationsmålet är ett övergripande mål som inriktar Sveriges miljöpolitik och vägleder miljöarbetet i samhället. Det formuleras: *Det övergripande målet för miljöpolitiken är att till nästa generation lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen är lösta, utan att orsaka ökade miljö- och hälsoproblem utanför Sveriges gränser*. Tillsammans med de *16 nationella miljökvalitetsmålen och etappmålen* anges inriktningen för miljöarbetet. De 16 miljökvalitetsmålen beskriver det tillstånd i den svenska miljön som ska uppnås för att nå generationsmålet. I arbetet med översiktsplanen har generationsmålen och miljökvalitetsmålen varit vägledande. Se avsnittet om *översiktsplanens mål* för att se bedömningen av vilka miljömål respektive mål i översiktsplanen bedöms kunna bidra till.

2.4.2.2 Övriga nationella mål

Regeringen har fastställt ett övergripande mål för boende och samhällsplanering, som innebär *att ge alla människor i alla delar av landet en från social synpunkt god livsmiljö där en långsiktigt god hushållning med naturresurser och energi främjas samt där bostadsbyggande och ekonomisk utveckling underlättas. Målet är också långsiktigt väl fungerande bostadsmarknader där konsumenternas efterfrågan möter ett utbud av bostäder som svarar mot behoven*.

Övriga relevanta nationella mål som Lilla Edets översiktsplan ska bidra till att uppfylla och som påverkas genom mark- och vattenanvändning är de transportpolitiska målen, politikområdet för en gestaltad livsmiljö, jämställdhetsmål, folkhälsomål, klimat- och energipolitiska mål och mål för den sammanhållna landsbygdspolitiken.

2.4.3 Lilla Edets kommun i regionen

Lilla Edets kommun ingår i Västra Götalandsregionen och är samtidigt en av 13 kommuner i Göteborgsregionens (GR) samverkansregion.

2.4.3.1 Vision Västra Götaland

Vision Västra Götaland - det goda livet antogs av regionfullmäktige år 2005 och utgör en ram för det gemensamma utvecklingsarbetet i regionen. Visionen utgör en plattform för arbetet med att stärka Västra Götaland som en attraktiv region att bo och verka i. Grunden i visionen; *Det goda livet*, utgår från en hållbar utveckling av samhället. Den genomförs genom fem fokusområden:

- Ett livskraftigt och hållbart näringsliv
- Ledande i kompetens och kunskapsutveckling
- Infrastruktur och kommunikationer med hög standard
- En ledande kulturregion
- En god hälsa

Kommunal översiktsplanering är ett av flera sätt genom vilka visionen är tänkt att möjliggöras.

2.4.3.2 Regional utvecklingsstrategi för Västra Götalandsregionen 2021–2030

Regional utvecklingsstrategi för Västra Götalandsregionen 2021–2030 tar utgångspunkt i *Vision Västra Götaland* och anger riktningen för Västra Götalands gemensamma arbete. Strategin redogör för fyra långsiktiga prioriteringar fram till år 2030:

- Stärka innovationskraften – för ett konkurrenskraftigt näringsliv i framkant
- Bygga kompetens – för bättre kompetensförsörjning och livslångt lärande
- Öka inkluderingen – för tillit och sammanhållning
- Knyta samman Västra Götaland – för hållbar och förbättrad tillgänglighet

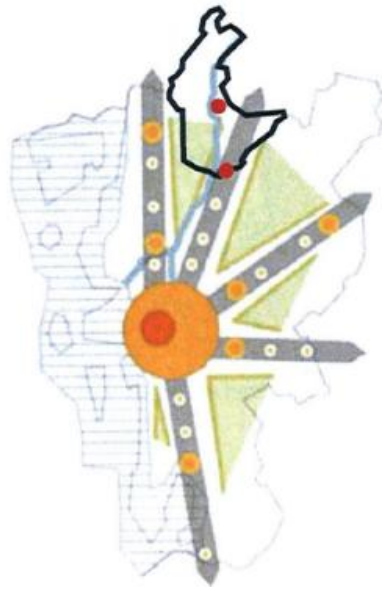
-

2.4.3.3 Strukturbild för Göteborgsregionen

Lilla Edets kommun är en av 13 medlemskommuner i Göteborgsregionen (GR). Göteborgsregionens regionala utveckling anges i *Strukturbild för Göteborgsregionen* från 2008. Strukturbilden innehåller en överenskommelse för den fysiska planeringen där regionens kommuner gemensamt ska ansvara för att en långsiktig hållbar regional struktur skapas.

Kärnan i strukturbilden är den centrala delen av Göteborg som omsluts av *Det sammanhängande stadsområdet*. Det sammanhängande stadsområdet utgörs av Göteborgs tätort samt delar av Mölndal och Partille. Storstadsområdet strålar ut i fem huvudstråk, där Lilla Edets kommun ingår i huvudstråket *Norge- Vänerbanan*. Strukturbilden omfattar också *Kustzonen*, *De gröna kilarna* och Göta älv. Göta Älv som löper genom Lilla Edets kommun, benämns vara av stor vikt för regionens fortsatta utveckling. Älvens många funktioner och kvaliteter ska säkerställas och särskild uppmärksamhet ska riktas åt sårbarhet till följd av klimatförändringar. Anläggningar och verksamheter som kan medföra föroreningar ska undvikas i älvens närhet. Stor försiktighet iakttas vid anläggning och annat byggande i älvens närhet på grund av risken för skred.

Strukturbilden är för närvarande under omarbetning. Göteborgsregionens kommunalförbund arbetar med att ta fram nya regionala överenskommelser.

Figur 3. Strukturbilden för Göteborgsregionen med Lilla Edets kommun, centralorten och knutpunkt Lödöse markerade.

2.4.4 Kommunala visioner och mål

Den 14 juni år 2021 antog kommunfullmäktige en ny *vision för Lilla Edets kommun*. Visionen är den gemensamma ledstjärna som ska peka ut riktningen för utvecklingen av kommunen under en trettioårsperiod. Visionsberättelsen lyder:

Ur älven har vi hämtat kraft och energi i alla tider. Med samma kraft och ett starkt engagemang skapar vi tillsammans ett gott liv och en hållbar framtid – både på ett personligt plan och för ett attraktivt samhälle. Ett liv och samhälle där alla känner sig välkomna, trivs, utvecklas och mår bra.

Här erbjuds god service och tillgänglighet för en väl fungerande vardag, så vi får tid för varandra och allt som ger oss livskvalité och glädje i livet. Genom inflytande och delaktighet har vi alla en möjlighet att påverka vårt samhälles utveckling i en positiv riktning.

Vi njuter av vår vackra älvmiljö och rika natur som vi tar väl hand om, lever nära och i samklang med. Vi känner också stolthet för vår unika historia. En historia som vi tar vara på, minns, synliggör och delar med oss av. Lilla Edets kommun är Göta älvdalens pärla.

Visionen ska uppnås genom att agera enligt ledorden *nytänkande, medskapande* och *hållbart*.

Utöver visionen finns ett flertal styrdokument och planeringsunderlag som berör den kommunala planeringen. Styrdokumenten har övergripande utgjort underlag till översiktsplanen utifrån vad som bedömts som relevant för planering av mark-och vattenanvändningen. Underlagen redovisas också på de ställen i planen där de är särskilt relevanta. Två underlag har i hög grad använts för översiktsplanens utformning. Det gäller bostadsförsörjningsprogrammet samt naturvårdsplanen. Naturvårdsplanen har utgjort underlag för bedömningen av lämplig markanvändning för natur och friluftsliv. Bostadsförsörjningsprogrammets mål har integrerats i översiktsplanen. Utvecklingsområdena bedöms kunna täcka bostadsbehovet och målen för bostadsförsörjningen har konkretiserats genom ställningstaganden. Samtliga dokument och underlag som översiktsplanen förhållit sig till finns listade under rubriken *underlag*.

3 MÅL OCH UTVECKLINGSINRIKTNING

Som inriktning för den långsiktiga fysiska planeringen har fyra övergripande mål för översiktsplanen formulerats. Målen har liksom översiktsplanen i sin helhet år 2050 som utgångspunkt. De ska fungera vägledande för en hållbar utveckling av Lilla Edets kommun.

Målen utgår från kommunens vision, information som hämtats in från olika kommunala styrdokument samt regionala, nationella och globala mål. För respektive mål redovisas vilka globala hållbarhetsmål och nationella miljökvalitetsmål som de bedöms kunna påverka. Målen bryts ner till en utvecklingsinriktning på karta.

3.1 En dynamisk kommun som en del av navet i en stark arbetsmarknadsregion

Kommunen har tillvaratagit sitt goda läge som nav i en stark arbetsmarknadsregion. Lilla Edets kommun hänger ihop med övriga delar av regionen, med goda möjligheter att arbets- och skolpendla samt kompetensförsörja kommunens näringsliv på ett hållbart sätt. Älven fungerar som en fortsatt viktig transportled för gods. Sammanhållningen mellan olika delar i kommunen har ökat.

3.2 En lokalt förankrad tillväxt för en levande kommun

Lilla Edets kommun har vuxit som en del av befolkningstillväxten i den större Göteborgsregionen. Hela kommunen utvecklas och lever, där utbyggnaden bidrar till en samhällsstruktur med ett minskat energi- och transportbehov. Utvecklingen sker med hänsyn till den rika historia som finns i bygden.

I kommunen finns goda förutsättningar att driva företag. Här finns ett levande näringsliv som har getts förutsättningar att växa med grund i Lilla Edets kommuns gynnsamma läge.

3.3 Grönska och vatten som möjliggörare

Kommunens värdefulla stora grönområden, jordbruksmark, tätortsnära natur, sjöar och Göta älv med biflöden har värnats och stärkts. Det har bidragit till en minskad sårbarhet för väderhändelser samt en hög biologisk mångfald.

Den vackra älvmiljön och rika naturen lockar människor till Lilla Edets kommun. Naturen fungerar som en resurs för invånare, besökare och verksamma i kommunen och bidrar till en god hälsa och ett ökat välbefinnande.

Göta älv med biflöden som löper genom kommunen upplevs som en kvalitet för återhämtning och friluftsliv och tjänar som viktiga samband för biologisk mångfald. I kommunen finns utrymme för energiproduktion som bidrar till en minskad klimatpåverkan.

3.4 Enkelt att leva

Det är enkelt att leva i Lilla Edets kommun. Här bor invånarna i en god livsmiljö och har förutsättningar för en trygg och trivsam vardag. Här finns utrymme för ett aktivt föreningsliv, förutsättningar för kommersiell och offentlig service, tillgång till utbildning samt mötesplatser för alla åldrar.

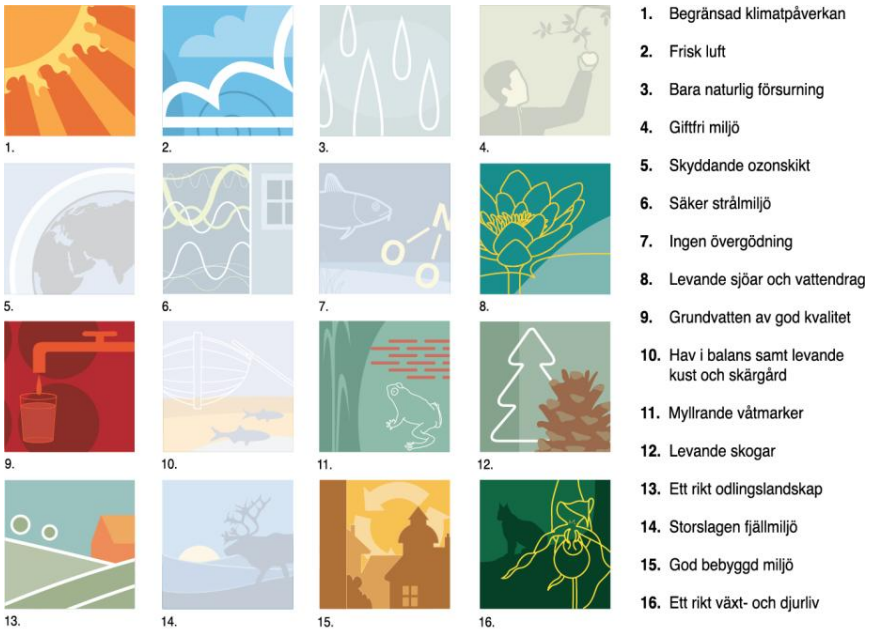
I kommunen finns möjligheter till bra boende, med varierade boendemöjligheter som säkerställer ett utbud av boende anpassade för livets olika skeden och behov.

Hälsan är god hos kommunens invånare. Bidragande faktorer är en god tillgänglighet till natur och rekreation, att förutsättningar finns för en fungerande vardag och genom inflytande och delaktighet i det gemensamma samhällslivet.

3.5 Koppling till globala mål och nationella miljömål

Figur 4. Bilden visar hur översiktsplanens fyra mål sammantaget förhåller sig till de globala hållbarhetsmålen. En redovisning per delmål kan ses i tabellen nedan.

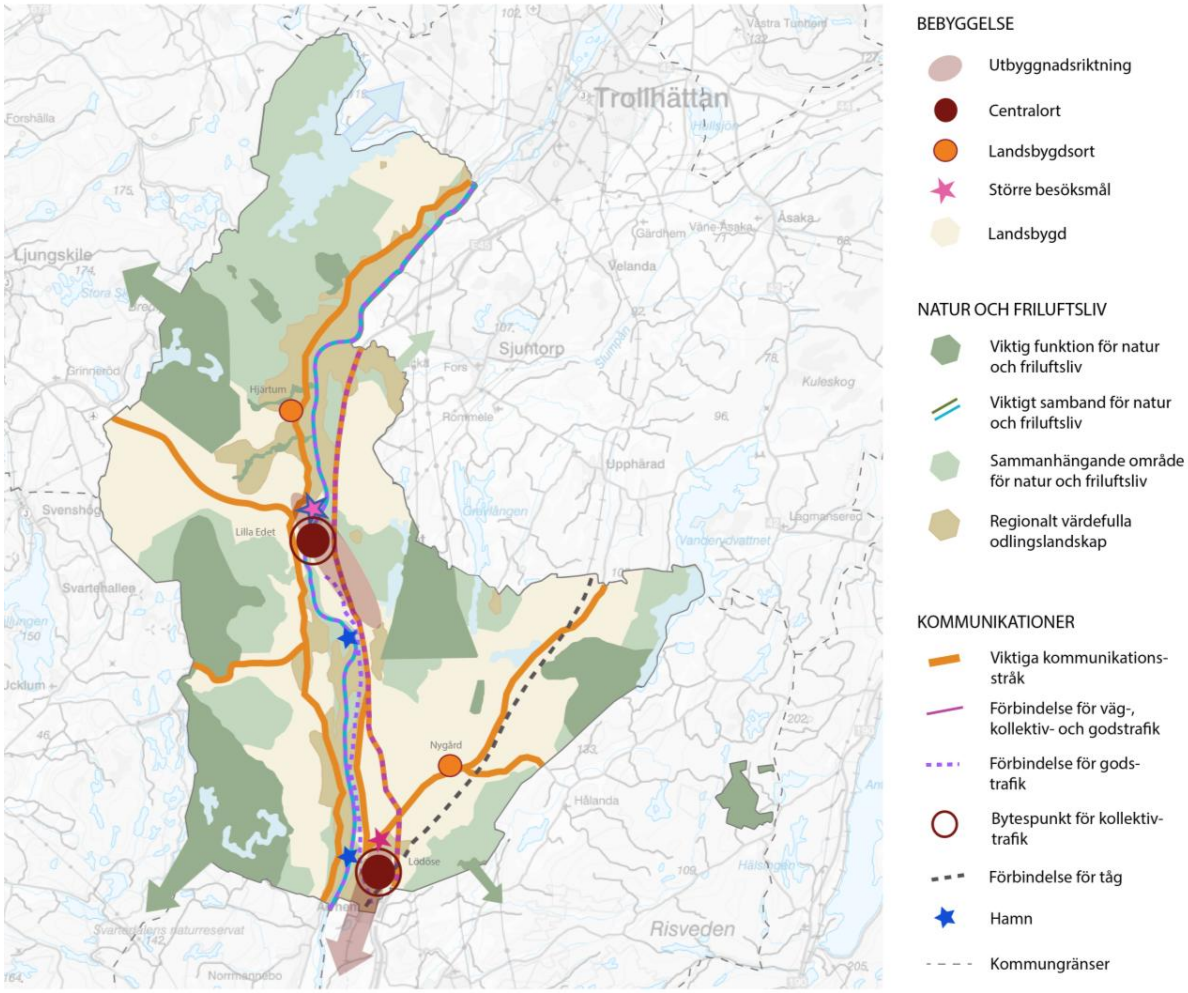
Figur 5. Bilden visar hur översiktsplanens fyra mål sammantaget förhåller sig till Sveriges miljökvalitetsmål. En redovisning per delmål kan ses i tabellen nedan.

Översiktsplanens mål	Globala hållbarhetsmål	Sveriges miljömål
En dynamisk kommun som en del av navet i en stark arbetsmarknadsregion	3. God hälsa och välbefinnande 4. God utbildning 5. Jämställdhet 9. Hållbar industri, innovationer och infrastruktur 11. Hållbara städer och samhällen 13. Bekämpa klimatförändringarna	Begränsad klimatpåverkan God bebyggd miljö
En lokalt förankrad tillväxt för en levande kommun	4. God utbildning 5. Jämställdhet 8. Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt 11. Hållbara städer och samhällen	Begränsad klimatpåverkan Ett rikt odlingslandskap God bebyggd miljö
Grönska och vatten som möjliggörare	2. Ingen hunger 3. God hälsa och välbefinnande 6. Rent vatten och sanitet för alla 7. Hållbar energi för alla 11. Hållbara städer och samhällen 13. Bekämpa klimatförändringarna 14. Hav och marina resurser 15. Ekosystem och biologisk mångfald	Frisk luft Levande sjöar och vattendrag Grundvatten av god kvalitet Myllrande våtmarker Levande skogar Ett rikt odlingslandskap God bebyggd miljö Ett rikt växt- och djurliv
Enkelt att leva	3. God hälsa och välbefinnande 4. God utbildning 5. Jämställdhet 10. Minskad ojämlikhet 11. Hållbara städer och samhällen	God bebyggd miljö

Tabell 2: Tabellen redovisar vilka av de globala hållbarhetsmålen och nationella miljömålen som varje delmål bedöms påverka.

3.6 Utvecklingsinriktning

Lilla Edet kommuns utvecklingsinriktning visar viktiga funktioner och strategiska samband för kommunens långsiktiga utveckling. Utvecklingsinriktningen delas in i tre kategorier: bebyggelse, natur och friluftsliv samt kommunikationer. Inriktningen kan läsas såväl på kartan nedan som i preciserade texter.

Figur 6. Utvecklingsinriktning på karta som beskriver viktiga funktioner och strategiska samband för kommunens långsiktiga utveckling.

I följande avsnitt beskrivs hur översiktsplanens mål har påverkat utvecklingsinriktningen.

3.6.1 En dynamisk kommun som en del av navet i en stark arbetsmarknadsregion

3.6.1.1 Bebyggelse

Den huvudsakliga utbyggnaden bör ske nära befintlig infrastruktur och kollektivtrafik för att ge förutsättningar för en förbättrad tillgänglighet och sammanhängande kommun. I den bebyggelseutveckling som sker i centralorterna Lödöse och Lilla Edet skapas utrymme för kollektivtrafik och goda förutsättningar till att gå och cykla. Utveckling i landsbygdsorterna Hjärtum och Nygård och dess anslutande stråk stärker ytterligare underlaget för kollektivtrafiken.

Samband över kommungränsen, över större kommunikationsleder och mellan olika delar av kommunen ska stärkas. Stärkta samband kan exempelvis ske genom ny bebyggelse, förbättrade kommunikationsmöjligheter eller målpunkter som attraherar besökare. Bebyggelseutvecklingen i Lödöse ska ske på ett sådant sätt att sambanden mot Ale kommun förstärks.

3.6.1.2 Kommunikationer

Kommunens planering möjliggör ett hållbart resande. Förutsättningarna för att resa med kollektivtrafiken förbättras genom att bytespunkterna i Lödöse och Lilla Edet utvecklas.

Möjligheterna till arbetspendling och kompetensförsörjning är avgörande för att kommunen ska vara en attraktiv plats för boende såväl som näringslivet. Kommunen verkar därför tillsammans med region och stat för att förbättra kopplingar till och från omgivande kommuner och stora arbetsmarknadsområden såsom Trollhättan och centrala Göteborg. De goda nord-sydliga förbindelserna med E45 och Norge-Vänerbanan utvecklas. Möjligheterna till att cykelpendla ska förbättras mot Trollhättans och Ale kommun. De nord-sydliga kopplingarna kompletteras även genom att befintliga tvärförbindelser mot Stenungssund och Alingsås stärks.

Tillsammans med regionen verkar kommunen för att stärka utbudet av kollektivtrafik mellan Lilla Edets centralorter och landsbygdsorter längs utpekade stråk. Kommunen ska verka för att kollektivtrafiken på landsbygden finns som ett alternativ och är öppna för att pröva nya trafikkoncept. Även möjligheterna att cykla och gå inom och mellan kommunens centralorter och landsbygdsorter ska förbättras.

3.6.1.3 Natur och friluftsliv

Möjligheterna att ta del av kommunens rika natur och utbudet av friluftsliv ska förbättras genom bättre förutsättningar att ta sig till större besöksmål och rekreationsområden på ett hållbart sätt. Den tätortsnära naturen och kopplingar till den ska värnas och stärkas.

3.6.2 En lokalt förankrad tillväxt för en levande kommun

3.6.2.1 Bebyggelse

Hela kommunen ska utvecklas med grund i de stora natur- och kulturvärdena. Det största planerade bebyggelsetillskottet bör ske i centralorterna Lilla Edet och Lödöse. I Lödöse sker en stor utbyggnad, medan Lilla Edet kompletteras och förtätas. Förutsättningar för kommersiell service och större offentlig service ska koncentreras till de två centralorterna.

Lilla Edet utgör kommunens administrativa centrum och bildar tillsammans med Göta och Ström en funktionell enhet. Utbyggnad ska ske för att ytterligare bygga samman Lilla Edet med Göta och Ström.

Den stora utvecklingen i Lödöse ska ske stationsnära med fokus på att koppla samman befintliga och nya delar, samtidigt som kulturarvet vårdas och utvecklas.

En levande landsbygd är en tillgång för kommunen. Möjligheterna att bosätta sig lantligt ska finnas samtidigt som landsbygdens näringar och värden behöver värnas. Landsbygdsorterna Hjärtum och Nygård är lokaliserade längs de större kommunikationsstråken med redan utbyggd infrastruktur för exempelvis vatten, avlopp och kollektivtrafik. Landsbygdsorternas bebyggelseutveckling stärker underlaget för kollektivtrafik och ytterligare service.

I Lilla Edets kommun ska näringslivet få plats att växa. Attraktiva livsmiljöer och ett rikt kulturarv främjar innovation och intresse för lokala verksamhetsetableringar. Större industri- och verksamhetsetableringar kan lokaliseras i strategiska lägen utmed större transportleder. Verksamheter avsedda för tyngre ändamål ska lokaliseras åtskilda från icke störande verksamheter och bostäder. Näringsliv som går att kombinera med bostäder ges möjlighet att växa och bidra till en levande stadsmiljö såväl som landsbygd.

Vid utveckling i tätorternas utkanter och på landsbygden är det viktigt att värna landsbygdens näringar.

3.6.2.2 Kommunikationer

Merparten av bebyggelseutvecklingen ska ske i närhet av större kommunikationsstråk med god tillgång till befintlig infrastruktur, kollektivtrafik samt cykelpendling.

Göta älv och godsspåret in till Lilla Edet värnas som kommunikationsstråk för godstrafik. Även E45 har en viktig funktion för näringslivets behov.

Näringslivets utveckling ska stödjas genom goda kommunikationsmöjligheter för såväl gods som människor. Kommunikationsmöjligheterna förbättras både längs väg, järnväg, övrig kollektivtrafik och på Göta älv.

Genom att ge förutsättningar för en utbyggd digital infrastruktur underlättas för att bo och verka på landsbygden.

3.6.2.3 Natur och friluftsliv

Besöksnäringen för friluftsliv och naturturism kan utvecklas med grund i kommunens stora natur- och kulturvärden. Större besöksmål och rekreationsstråk som ska ges möjlighet att utvecklas är slussen i Lilla Edet, Göta älv samt entréer till naturreservat och regionala vandringsleder, särskilt i anslutning till befintlig kollektivtrafik.

3.6.3 Grönska och vatten som möjliggörare

3.6.3.1 Bebyggelse

De stora värdena för natur och friluftsliv bidrar till kommunens attraktivitet. Genom att den största utbyggnaden planeras till befintliga tätorter sparas större sammanhängande grönområden, samtidigt som hänsyn tas till större spridningssamband och friluftsvärden. Utveckling av bostadsområden- och grönområden ska planeras för att ge god tillgång till tätortsnära natur.

En bebyggelseutveckling på landsbygden ska ta stor hänsyn till befintliga natur- och kulturvärden samt att jord- och skogsbruk möjliggörs.

3.6.3.2 Kommunikationer

Genom att den större utbyggnaden sker i anslutning till befintlig och stärkt infrastruktur förbättras möjligheterna att ta sig på ett hållbart sätt till natur, rekreation och återhämtning. Platsen för befintlig väntbrygga för slussen i Lilla Edet ska utvecklas för båttrafik för friluftslivet.

3.6.3.3 Natur och friluftsliv

Utveckling av tätorterna såväl som på landsbygden ska ske med hänsyn till älven med dess biflöden, sjöarna, de större sammanhängande grönområdena och den värdefulla jordbruksmarken. Dessa värden värnas och stärks tillsammans med identifierade spridningssamband för biologisk mångfald.

Områden av betydelse för friluftslivet, såväl som besöksmålet Ströms slottspark värnas och tillgängliggörs för kommunens invånare och besökare.

Tillgängligheten till den tätortsnära naturen från centralorterna och landsbygdsorterna ska stärkas för att ge invånarna tillgång till kommunens rika natur.

Natur- och kulturturismen skapar besöks- och arbetstillfällen och ses tillsammans med älven som en bärande del av kommunens identitet.

3.6.4 Enkelt att leva

3.6.4.1 Bebyggelse

Lilla Edets kommun erbjuder en god livsmiljö med förutsättningar för en trygg och trivsam vardag. God tillgång till service ska möjliggöras genom strategisk utveckling av centralorterna liksom förbättrade kommunikationsmöjligheter.

Inom centralorterna Lilla Edet och Lödöse lokaliseras huvudsaklig service och mötesplatser i en funktionsblandad miljö.

I landsbygdsorterna Hjärtum och Nygård liksom på övriga landsbygden stöttas privata initiativ till service och mötesplatser. På så sätt skapas möjligheter för ett enklare vardagsliv.

Det ska vara möjligt att bo kvar i sin ort genom livets olika skeden och invånare med olika ekonomiska förutsättningar ska kunna hitta ett boende i kommunen.

3.6.4.2 Kommunikationer

Välfungerande kommunikationer förenklar möten och socialt liv. En större del av utbyggnaden sker i närheten av befintliga kommunikationsstråk. På så sätt kan fler ges tillgång till service och mötesplatser där olika grupper kan mötas och delta i det gemensamma samhällslivet. För att möjliggöra boende och näringar på landsbygden är det viktigt att enkelt kunna nå det större serviceutbudet i centralorterna Lödöse och Lilla Edet.

3.6.4.3 Natur och friluftsliv

Kommunens utveckling ska stärka förutsättningarna för invånarnas välmående. Alla invånare ska ha goda möjligheter till närrekreation. Närhet till naturen är en viktig del av kommunens identitet och en anledning till att bosätta sig i Lilla Edets kommun. Väl omhändertagna områden för natur och friluftsliv främjar folkhälsan och bidrar till en socialt välmående befolkning. Det rika kulturlandskapet och närhet till naturen utgör byggstenar i ett gott liv.

4 MARK- OCH VATTENANVÄNDNING - STÄLLNINGSTAGANDEN

Mark- och vattenanvändningen är en av de centrala delarna i översiktsplanen. Här redovisas grunddragen i den avsedda användningen av mark- och vattenområden. Hela kommunens yta omfattas av olika typer av mark- och vattenanvändning och de olika användningarna kan användas för både markområden och för vattenområden. Detta avsnitt läses tillsammans med den digitala kartan över mark- och vattenanvändning.

För de områden där antingen utvecklad eller förändrad markanvändning föreslås kan man även klicka i kartan för att läsa ett fördjupat ställningstagande för en specifik yta.

För övriga områden se de delar som berör aktuell markanvändningskategori för respektive område. Det finns ställningstaganden under samtliga rubriker under detta kapitel.

4.1 Ställningstaganden för hela kommunen

Ställningstagandena i detta avsnitt gäller kommunen som helhet och är inte knutet till en specifik markanvändningskategori i kartan. Ställningstagandena utgår från översiktsplanens mål och utvecklingsinriktning. För att förstå bakgrunden till ställningstagandena, läs mer under avsnittet *Värden att ta hänsyn till i planeringen*.

4.1.1 Minskad klimatpåverkan

- Genom att den största utvecklingen planeras till befintliga tätorter i kollektivtrafiknära läge skapas förutsättningar för ett effektivt markutnyttjande, minskat transportbehov och möjligheter att röra sig till fots, cykel och med kollektivtrafik. Läs mer under *Ställningstaganden om bebyggelse* samt *Transportinfrastruktur*.

- Vid nybyggnadsprojekt på kommunal mark i attraktiva lägen avser kommunen att främja energi- och resurseffektivt byggande. Det kan exempelvis innebära att genom markanvisningstävlingar ge förtur till exploatörer som bygger passivhus, miljömärkta hus eller byggnader med hög andel återvunnet material.

- Kommunkoncernen ska i enlighet med energiplanen agera förebild inom energieffektiv nybyggnation och renovering samt produktion av solel. Kommunkoncernen ska i första hand utreda utveckling av befintliga, fungerande byggnader och miljöer, innan rivning och nybyggnation prövas.

- Kommunen ställer sig positiv till privata initiativ rörande etablering av förnyelsebar energiproduktion. Det kan röra anläggningar på tak men också anläggningar på markområden som behöver prövas på den specifika platsen. Möjlighet ges också specifikt inom områden som pekas ut som tekniska anläggningar för energiproduktion.

- Grundläggningsarbeten innebär klimatpåverkande utsläpp från maskiner och betong. Översiktsplanens avgränsning av områden har delvis anpassats för att undvika platser som kräver de kraftigaste grundläggningsarbetena, för att minska klimatpåverkan. På flera håll är det dock nödvändigt med kraftig grundläggning på grund av de geologiska förutsättningarna i kommunen. För områden där behov av större åtgärder finns är detta förtydligat. Läs mer under *Klimatrelaterade risker*.

- Det är både lokalt och nationellt angeläget att utveckla effektiva material- och avfallsflöden vid ny- och ombyggnation. Kommunen bör vidare utreda hur frågan kan införlivas i samhällsbyggnadsprocessen.

4.1.2 Hälsa och säkerhet

- Behov av skyddsavstånd mellan nya bostäder, skolor/förskolor och gård med djurhållning eller betesmarker ska beaktas vid detaljplanering och bygglov. De faktiska förhållandena i närområdet med hänsyn till spridning av allergener, lukt, buller, damm etcetera behöver studeras och beaktas. Vägledning i enlighet med Boverkets rekommendationer i skriften *Vägledning för planering för och invid djurhållning* ska följas. För att indikera på verksamheter med behov av skyddsavstånd finns hästgårdar med fler än tio hästar markerade i *kartan* över Riksintressen, LIS och andra värden.

- Vid planering, byggande och förvaltning behöver behov av åtgärder för att hantera värmeböljor och höga temperaturer beaktas. Vissa grupper så som barn, äldre och sjuka är särskilt utsatta vid värmeböljor. Åtgärder för att skapa svala miljöer bör särskilt prioriteras på de platser där sårbara grupper vistas som vid exempelvis förskolor, skolor, lekplatser och äldreboenden. Skuggande träd, större grönområden och vattenmiljöer bidrar till sänkta temperaturer.

- Ny bebyggelse och nya byggnader behöver planeras med lämpligt skyddsavstånd till verksamheter som är störande eller miljöfarliga eller kan ha en risk för explosion eller brand. Det är också av vikt att ny bebyggelse inte placeras för nära verksamheter så att givet tillstånd för verksamheten inte kan utnyttjas. Lämpligt skyddsavstånd ska utredas i samband med planläggning eller förhandsbesked/bygglov. Läs mer under avsnittet *Verksamheter och industri*.

- Vid åtgärder i eller nära områden med konstaterad eller befarad förorening i mark eller grundvatten ska marken undersökas och vid behov åtgärder föregås av sanering, anpassad till den tänkta markanvändningen. En förändrad markanvändning kan göra att förutsättningarna för spridning ändras, vilket kan leda till en ändrad riskbild.

- Särskild försiktighet bör vidtas vid områden med identifierade föroreningar som också sammanfaller med risker för ras och skred samt översvämning.

- Nya verksamheter som är ljudstörande ska i första hand hänvisas till områden som redan är bullerpåverkade.

- Vid planläggning eller lovgivning inom 150 meter från transportleder för farligt gods på väg/järnväg respektive 200 meter från mittlinjen av farleden Göta älv ska risker beaktas och en riskbedömning göras. Som utgångspunkt i planeringen bör ett bebyggelsefritt avstånd på 30 meter eftersträvas utmed rekommenderad transportväg för farligt gods. Se vidare under kapitlet *Farligt gods*.

- Vid planering av bostäder, förskolor och skolor invid större transportleder behöver det klarläggas i detaljplaneskedet att marken är lämpad för ändamålet med hänsyn till vibrationer.

Beroende på markförhållandena på platsen kan utredningar av vibrationer även behöva utföras i samband med lovgivning utanför detaljplanelagt område.

- Planeringen ska skapa goda förutsättningar för utryckningsfordons framkomlighet och olycksförebyggande riskhantering.
- Kommunen ska ta hänsyn till perspektiven civil beredskap och brottsförebyggande arbete i planeringen när det gäller val av lokalisering av bostäder, verksamhet och industri och tekniska anläggningar.
- Lågfrekventa magnetfält från kraftledningar klassas som möjligen cancerframkallande. Därför ska man så långt som det är möjligt och rimligt begränsa lågfrekventa kraftfält från bostäder och platser där barn vistas varaktigt.
- Samråd ska hållas med Svenska kraftnät när åtgärder planeras inom 500 meter från transmissionsnätsledningar och stationer. (Dessa framgår i *kartan* över Riksintressen, LIS och andra värden, under fliken *Riksintresse totalförsvaret MB 3 kap*.) Detta gäller utifrån flera aspekter, exempelvis elsäkerhet och magnetfält. Det finns inga fasta avstånd för hur nära kraftledningar byggnader kan tillåtas med hänsyn till magnetfält. Lokalisering vid nybyggnation av bostäder och skolor ska undvikas nära elanläggningar som ger förhöjda magnetfält. Se vidare under kapitlet *Elektromagnetiska fält.*
- För skyddsavstånd till kraftledningar ur ett elsäkerhetsperspektiv ska avståndet mellan kraftledningar och olika typer av verksamheter såsom upplag, parkeringsplatser, busshållplatser eller verksamhet med brandfarliga och explosiva varor med mera följa Elsäkerhetsverkets föreskrifter ELSÄK-FS 2022:1.
- Vid ny exploatering ska säkerställas att åtgärderna inte medför försämrade förutsättningar att uppnå miljökvalitetsnormerna för luft. *Luftkvalitetsförordning (SFS 2010:477)*
- Kommunen ska i samband med detaljplaneläggning och nybyggnation tillämpa gällande radongränsvärde enligt *Boverkets byggregler*.
- Bestämmelser om bullerriktvärden vid bostadsfasader från spårtrafik, vägar och flygplatser regleras i *förordningen till miljöbalken om trafikbuller vid bostadsbyggnader (2015:216)* och ska tillämpas vid detaljplaneläggning, bygglov samt vid förhandsbesked.
- Naturvårdsverkets vägledning *Riktvärden för buller på skolgård från väg- och spårtrafik* från 2017 ska vara vägledande vid plan- och tillsynsärenden i kommunen.
- *Boverkets allmänna råd om industribuller (BFS 2020:2)* ska tillämpas vid planläggning, förhandsbesked och bygglovsprövning i kommunen. Det allmänna rådet innehåller riktvärden för bostadsbebyggelse i områden som påverkas av omgivningsbuller utomhus från industriell verksamhet och annan verksamhet med likartad ljudkaraktär. Riktvärdena bör även användas för förskolor, skolor och vårdlokaler.

4.1.3 Klimatrelaterade risker

4.1.3.1 Riktlinjer för att hantera översvämningsrisker (sjöar, vattendrag och skyfall)

För att undvika skador vid översvämningar finns rekommenderade nivåer att förhålla sig till vid lokalisering och anläggning av ny bebyggelse. Nivåerna som anges i översiktsplanen följer de riktlinjer som finns från ansvariga myndigheter. De gäller främst ny sammanhållen bebyggelse som till exempel bostäder, handel och kontor. Känslig bebyggelse och infrastruktur av samhällsviktig karaktär, till exempel sjukhus och skolor med beredskapsfunktion, bör lokaliseras med ytterligare säkerhetsmarginal.

- Vid planering av ny bebyggelse och nya byggnader ska kartering över de klimatrelaterade riskerna för kommunen som redovisas i kartmaterialet under *Riksintressen, LIS och andra värden* användas som stöd. Om utbyggnad planeras i eller vid ett utpekat riskområde kan utredningar och åtgärder krävas för att säkerställa att byggnationen inte tar skada.

- Utifrån risk för skyfall bör ny sammanhållen bebyggelse och enstaka byggnader lokaliseras och planläggas så att bebyggelsen inte tar skada vid ett 100-årsregn med klimatfaktor 1,4.

- Utifrån skyfall bör bebyggelse och byggnader med verksamheter av större samhällsviktig betydelse lokaliseras och planläggas för att kunna hantera ett mycket kraftigt regn, såsom ett regn med 400 års återkomsttid med klimatfaktor 1,4.

- I områden som inte täcks av skyfallskarteringar bör Länsstyrelsens lågpunktskartering nyttjas, för screening av riskområden där vidare utredning behövs. Lågpunktskarteringen indikerar var det potentiellt kan ansamlas stora mängder vatten. Mer detaljerade utredningar för att studera skyfallsrisker bör göras i dessa områden i efterföljande planering.

- Utifrån risk för översvämning från Göta älv, norr om slussen bör ny sammanhållen bebyggelse och bebyggelse/byggnader med verksamheter av större samhällsviktig betydelse planläggas ovan utbredning i älven vid högsta möjliga flöde, motsvarande 1 400 m^3/s.

- Utifrån risk för översvämning från Göta älv, söder om slussen i Lilla Edet bör ny sammanhållen bebyggelse och enstaka byggnader planläggas ovan utbredning i älven vid nivå +3,2 meter i färdig golvhöjd.

- Utifrån risk för översvämning från Göta älv, söder om slussen i Lilla Edet bör bebyggelse och byggnader med verksamheter av större samhällsviktig betydelse planläggas ovan utbredning i älven vid nivå +3,7 meter.

- Ett prioriterat vägnät bör planeras för att vara farbart vid en översvämning. Detta prioriterade vägnät ska definieras tillsammans med räddningstjänst.

4.1.3.2 Riktlinjer för att hantera markstabilitet

Ras och skred

Göta älvutredningen, *Översiktlig stabilitetskartering* från MSB, *kartering av kvickleraområden* från SGI, *Förutsättningar för skred i finkornig jordart* från SGU samt SGU:s *jordartskarta* har använts för att som underlag till översiktsplanen utgöra en sammanvägd klassificering av skredrisker i kommunen. Skredrisker har bedömts och grupperats till riskklass 1–3 utifrån dagens förutsättningar som underlag för planering och vidare utredning. Klass 1 avser lägre risk och klass 3 en högre risk.

Se kartlagren *Skredriskklass 1–3* och kartlagret *Kvicklera* i *kartan* över Riksintressen, LIS och andra värden.

Tidigare utredningar har mycket varierande exakthet i olika geografiska områden. Både klassning och gränsdragning är därför att betrakta som ungefärliga. Detta styr till viss del de riktlinjer för vidare hantering och fortsatt utredning som har tagits fram. Riktlinjerna nedan ska ses som generella.

Klimatrisker redovisas som ett separat kartlager vilket gör att det vid behov, såsom vid förändrade framtidsprognoser, kan revideras utan inverkan på redan framtagna riskbedömningar.

Då underlag för olika myndigheter ibland överlagrar varandra har följande hierarki antagits.

I. Götaälvsutredningen
II. MSB (Myndigheten för samhällsskydd och beredskap)
III. SGU (Sveriges geologiska undersökning), förutsättningar för skred i finkornig jordart

Det innebär att analysresultat baserade på SGU:s aktsamhetsområden enbart redovisas utanför områden där underlag från I och II förekommer, se ställningstaganden under sättningsproblematik nedan.

- I första hand bör riskklassade områden undvikas för planering av tillkommande bebyggelse och nya byggnader, framförallt i områden som klassats som skredriskklass 3. Om utbyggnad av andra skäl bedöms vara lämplig ska följande förhållningssätt tillämpa:

- För områden inom skredriskklass 1 – möjlig skredrisk ska utredningsinsatser i form av en översiktlig bedömning av stabilitet göras. En utredning av grundläggningsmetod bör göras med upprättande av eventuella restriktioner och framtagande av eventuella förstärkningsåtgärder klargörs.

- För områden inom skredriskklass 2 – skredrisk ska utredningsinsatser i form av en detaljerad utredning av stabilitet göras, med upprättande av restriktioner och framtagande av förstärkningsåtgärder sker.

- För områden inom skredriskklass 3/kvickleraområden – stor skredrisk med stora konsekvenser ska utredningsinsatser i form av en fördjupad utredning av stabilitet göras, som kan behöva kompletteras med geotekniska undersökningar. Här behöver restriktioner upprättas och framtagande av omfattande åtgärder ske.

- För att riskområden ska bli lämpliga för planläggning kan det krävas omfattande stabilitetshöjande åtgärder, erosionsskydd och andra skyddsåtgärder.

- Framtida tillkommande risker utifrån klimateffekt framgår av kartlagret *Klimatrisk* och visas med skrafferade områden. Dessa områden ska beaktas vid planering. Utöver översvämningsrisk utgörs klimatriskerna i huvudsak av erosion som kan medföra stabilitetsproblem. Problem med uppbyggnad av höga portryck i samband med längre perioder med riklig nederbörd och höga vattennivåer riskerar även att skapa stabilitetsproblem vid snabb avvattning, som till exempel ett tappningsförlopp.

- Klimateffektens bidrag till stabilitetsproblematiken, risken för skred, ska beaktas vid planering och utbyggnad. Redovisade områden visar på generellt förhöjd risk som ska beaktas för att framtidssäkra områden för bebyggelse och infrastruktur mot spridning av markförorening med mera.

Områden med sättningsproblematik

Lösmarksområden med finkorniga jordarter med eller utan organiskt innehåll (Glacial lera, Postglacial lera, Svämsediment av lera och silt, Lergyttja, Gyttjelera) förekommer utbrett i hela kommunen. Detta innebär att det generellt föreligger en sättningsproblematik inom dessa områden, vilket får konsekvenser för byggnader, anläggningar och infrastruktur. Underlag för att peka ut dessa områden kommer från SGU:s *jordartskarta*, och redovisas i kartskiktet *Sättningsproblematik.*

- Planläggning av områden med sättningsproblematik kan innebära tillkommande kostnader för förstärkningsåtgärder och/eller restriktioner avseende schakt och fyllnadsarbeten för att undvika sättningar och/eller undvika att skapa stabilitetproblem. Där områden med sättningsproblematik sammanfaller med skredriskområden kan detta antas medföra stora åtgärder och höga kostnader medan övriga områden kan antas medföra mindre åtgärder/restriktioner och lägre kostnader. Områden med sättningsproblematik redovisas i kartlagret *sättningsproblematik.*

Bergras och blocknedfall

Bergras och blocknedfall har analyserats utifrån förekomst av berg i dagen och marklutningar överstigande 40 grader. Då områdena generellt är små har resultatet buffrats med 20 meter för visualisering och inkluderande av det direkta närområdet både ovanför och under aktuell potentiell risk.

- Vid bebyggelseutveckling och nya byggnader som innehåller verksamheter där människor uppehåller sig som sammanfaller med riskområden för bergras och blocknedfall krävs mer detaljerade analyser och eventuellt åtgärder för att tillgängliggöra dessa. Riskområden redovisas i kartlagret *Bergutfall*.

Övriga områden

- För områden som inte omfattas av en riskklass eller pekats ut innefattandes av sättningsproblematik behöver markens lämplighet fortfarande bedömas, exempelvis avseende torvförekomst eller radoninnehåll genom kartstudier, eventuellt. kompletterande med undersökningar.

4.1.3.3 Riktlinjer för att hantera risker för den byggda miljön

Klimatförändringarna innebär att många områden längs älven får en högre risk för skred om inga skredsäkringsåtgärder vidtas. Fastighetsägare ansvarar själva för att vidta åtgärder för att förhindra och begränsa olyckor. Statens geotekniska institut bidrar till att riskerna för ras och skred minskar, genom att bland annat övervaka stabilitetsförhållandena i Göta älv. Inom myndigheten finns Delegationen för Göta älv som är en rådgivande delegation för klimatanpassningsinsatser för ras och skredsäkring i Göta älvdalen för berörda aktörer i området.

I Lilla Edet pågår kontinuerligt utredning och skredsäkring på flertalet platser för att minska risker för den befintliga bebyggelsen. För att undvika översvämningar i den befintliga miljön, samt vid planering av ny bebyggelse, kan åtgärder vidtas. Orsak till översvämningen styr behovet av åtgärd. Nedan listas exempel på åtgärder, som rör såväl fysiska som mer planeringsmässiga åtgärder.

- *Fördröjning av vatten*. Fördröjning kan ske på till exempel fördröjningsytor eller i svackdiken där syftet är att skapa en kontrollerad översvämning på en yta som inte tar skada. Generellt sett rekommenderas öppna lösningar i mark framför underjordiska, av både kostnads- och funktionsskäl.

- *Styrning av vatten*. Styrning kan ske med till exempel en kantsten eller upphöjning av en cykelbana för att leda om vatten till en mer lämplig plats.

- *Invallning av älven*. På strategiska platser behöver en barriär mot älven skapas för att skydda befintlig bebyggelse och enskilda byggnader samt för att ha utrymme och beredskap för att kunna utöka invallningen i framtiden. Detta har tidigare utretts översiktligt i den fördjupande översiktsplanen för Lödöse och beskrivs under ställningstaganden för tätorten. Översvämningsskyddande åtgärder såsom invallning behöver utföras och kontroller göras så att tillräcklig stabilitet finns.

- *Tillfälliga barriärer.* Detta kan vara i form av tillfälliga vallar.

- *Planering av res- och utryckningsvägar*. För till exempel hemtjänst och blåljustrafik är det viktigt att verksamheten kan fortgå även vid en långvarig översvämning. På så vis kan det i efterföljande arbete vara lämpligt att identifiera vilka vägar som bedöms vara farbara vid en översvämning samt var framkomligheten bedöms vara begränsad och hur det ska hanteras.

- *Flytt av känslig infrastruktur*. Detta kan handla om att identifiera samhällsviktiga byggnader och där flytta elcentraler, arkiv och dylikt till ett högre våningsplan om möjligt.

- *Reservera mark*. I förebyggande syfte kan mark reserveras på strategiska platser där framtida åtgärder eventuellt är aktuella. I översiktsplanen sker detta genom exempelvis förslag om invallning vid Lödöse som skydd mot älven eller en multifunktionell översvämningsyta öster om Göteborgsvägen i höjd med Museivägen för att hantera skyfall. På liknande vis kan områden som riskeras att översvämmas reserveras för att planera lämplig användning av marken.

- *Åtgärder uppströms vattenförekomsterna*: För att förebygga översvämning såväl som torka är det viktigt att se till att vattnet stannar i landskapet. Arbete uppströms vattenförekomsterna kan innebära exempelvis återställande och anläggande av våtmarker på lämpliga platser samt återmeandring för att fördröja vattenflödena. Lämpliga platser för detta bör pekas ut i efterföljande planering. Kommunen har rådighet över egen mark men kan även påverka andra aktörer genom att arbeta med projekt, exempelvis genom vattenrådet.

4.1.4 Trafik och tillgänglighet

- För att stärka möjligheterna till arbetspendling med kollektivtrafik ska kommunen verka för direktbusskopplingar mellan Lilla Edet – Älvängen – centrala Göteborg, via en motorvägshållplats i Nygårdsmotet i Lödöse.

- För att stärka arbetspendling såväl som fritidsresande med kollektivtrafik ska kommunen på lång sikt verka för pendeltågsstopp, i första hand i Nygård, i andra hand i Prässebo.

- Viktiga målpunkter ska lokaliseras så att de är lätta att nå med kollektivtrafik och gång- och cykeltrafik.

- För att skapa förutsättningar att så många barn som möjligt ska kunna gå eller cykla till skola och förskola ska barn och ungas skolvägar och trafikmiljöerna kring skolor och förskolor utformas med barnens förutsättningar och behov i fokus.

- Förutsättningar ska utvecklas för besökare, boende och verksamma att parkera sin cykel i tätorterna, vid hållplatser samt vid större målpunkter utanför tätorterna.

- Samnyttjande av parkeringsplatser ska eftersträvas, vilket underlättas om parkeringsbehov för olika ändamål samlas i större gemensamma anläggningar.

- Vid planering av ny parkeringsanläggning ska förutsättningar skapas för laddningsmöjlighet för elbilar.

- Nya bebyggelseområden ska inte bida till en försämrar framkomlighet och kapacitet på riksintressena för E45, Göta älv eller för järnvägen Norge-Vänerbanan. Se vidare ställningstaganden under *Riksintressen*.

- Kommunen ska verka för att behålla och utveckla kollektivtrafiken tillsammans med Västtrafik för att möjliggöra ett hållbart resande till och från föreslagna utbyggnadsområden samt längs de viktiga kollektivtrafikstråken.

- Kommunen ska tillsammans med Trafikverket verka för ytterligare rastplatser inom kommunen längs med E45, i syfte att skapa ordnade möjligheter för raster och bidra till upplevelser längs motorvägen. Ett möjligt läge är i anslutning till Nygårdsmotet, Lödöse.

- Tillgång och tillgänglighet till grönområden ska stärkas genom åtgärder som främjar tillgänglighet för en bred målgrupp, exempelvis anläggande av promenadstråk eller sittbänkar. Tillkommande bebyggelse bör ske på ett sådant sätt att invånare har god tillgång till park- eller grönområden av god kvalitet.

- Kommunen ska verka för fortsatt utbyggnad av digital infrastruktur. Kommunen ser positivt på en framtida samverkan med operatörer som fortsätter bygga ut nätet i Lilla Edets kommun i samarbete med lokala fastighetsägare.

4.1.5 Naturvärden och vattenmiljö

- Områden med höga naturvärden eller lokaler för hotade eller sällsynta arter ska skyddas och värnas.

- Hänsyn ska tas till naturvärden och biologisk mångfald i tidiga skeden av projekt, detaljplaner och program. Vid behov behöver naturvärdesinventeringar genomföras för att utreda befintliga värden.

- Stor hänsyn ska tas till stora opåverkade områden, som utgörs av tysta områden där Länsstyrelsens kartläggning från år 2001 samt Länsstyrelsens analys av stora opåverkade områden från år 1998 sammanfaller. Dessa bör bevaras som stora, tysta natur- och strövområden, exempelvis genom att inte tillåta bullrande och störande verksamheter. Områdena finns i *kartan* över riksintressen, LIS och andra värden.

- Hänsyn ska tas till höga naturvärden enligt ställningstaganden nedan. Naturvärden finns utpekade i kommunens naturvårdsplan. En uppdatering av naturvårdsplanen till ett naturvårdprogram genomförs parallellt med översiktsplanearbetet. Utpekade naturvärdesobjekt kommer att ses över och omklassas enligt gällande NVI-standard (standard för naturvärdesinventering). Dessa naturvärdsobjekt kommer att gå att hitta i kommande naturvårdsprogram.

    - I områden som bedömts ha de högsta (klass 1) samt höga (klass 2) naturvärdena ska exploatering, åtgärder eller annan markvändning som riskerar påverka naturvärden negativt inte tillåtas.

    - För områden med påtagliga naturvärden (klass 3) bör inte exploatering, åtgärder eller annan markanvändning tillåtas som hotar befintliga naturvärden. Om annan lokalisering ej är möjlig ska kompensationsåtgärder noga övervägas.

    - För områden med visst naturvärde (klass 4) bör exploatering, åtgärder eller annan markanvändning som hotar befintliga naturvärden undvikas. Om annat intresse ges företräde bör det eftersträvas att göra ingreppen så skonsamma som möjligt och helst genomföra kompensationsåtgärder.

- Göta älv och dess biflöden ska skyddas och värnas för att bevara den biologiska mångfalden och viktiga spridningssamband, samt för att på längre sikt förbättra den ekologiska statusen.

- För att säkerställa att kommunen uppfyller kraven i vattenförvaltningen och inte äventyrar miljökvalitetsnormerna för vatten behövs flera åtgärder:

    - Ett förvaltningsövergripande arbete med genomförandet av åtgärdsprogrammet för Västerhavet, med fokus på de yt- och grundvattenförekomster där det behövs åtgärder för att miljökvalitetsnormerna ska kunna följas. Yt- och grundvattenförekomsterna redovisas i *kartan* över Riksintressen, LIS och andra värden

    - Dagvattenhantering vid nytillkommande bebyggelse och enskilda byggnader, där dagvatten behöver fördröjas och renas innan det når recipienten.

    - Arbetet med dagvattenhantering behöver fortsatt utvecklas, till exempel genom att ta fram riktlinjer för dagvatten så att dagvattenhanteringen anpassas efter recipientens känslighet.

- I avrinningsområden för vattenförekomster med dålig eller måttlig statusklassning ska extra hänsyn tas till recipienten. Tillåtandet av enskilda avlopp eller andra åtgärder får inte ske om åtgärder riskerar att försvåra möjligheten att uppnå MKN, miljökvalitetsnormer för vatten. Gårdaån är exempel på vattendrag där verksamheter som kan medföra ökat utsläpp av näringsämnen inte kan tillåtas.

- För att bidra till att uppnå miljökvalitetsnormer (MKN) för laxfiskevatten och vatten så bör exploateringsprojekt som påverkar morfologin i kommunens vattenförekomsters kompenseras med biotopförbättrande åtgärder.

- För de mindre grundvattentäkterna i Hjärtum och Utby behöver kommunen på sikt säkerställa erforderligt skydd. Det kan göras antingen genom att se över behov av att inrätta vattenskyddsområde eller att på annat sätt trygga vattenförsörjningen.

- Vegetationszoner längs vattendrag och sjöar ska sparas och utvecklas för att bevara viktiga ekologiska funktioner, minska negativa effekter på recipient, bidra med stabilitet och säkerställa ett fungerande ekosystem runt vattenförekomsten.

- Skogsmark som har nationell betydelse för skogsnäringen ska så långt möjligt skyddas mot åtgärder som påtagligt kan försvåra ett rationellt skogsbruk. Gles bebyggelse som fragmenterar skogsbruksmark ska undvikas. Skog med höga naturvärden bör bevaras och

skyddas, särskilt tätortsnära skog för att säkerställa tillgång till rekreation och friluftsliv. Kommunen ska verka för att naturnära skogsbruk bedrivs på egen mark.

4.1.6 Ekosystemtjänster

- Ekosystemtjänster ska identifieras, beskrivas och skyddas i tidiga skeden av projekt, detaljplaner och program. Vid behov görs en mer detaljerad kartläggning och värdering.
- Mål för bevarande, integrering och utveckling av ekosystemtjänster ska formuleras i tidiga skeden av projekt, detaljplaner och program.
- Naturliga sänkor i landskapet såsom lågpunkter bör utvecklas för att öka den vattenhållande förmågan samtidigt som biologisk mångfald främjas. Multifunktionella ytor bör eftersträvas för ett effektivt markutnyttjande.
- Älvnära strandängar och skreddrabbade områden bör ses som en resurs och förutsättning för biologisk mångfald.
- Grönstrukturen ska ses som en resurs för att minska urbana värmeöar, reglera temperatur vid värmeböljor i tätbebyggda miljöer, verka bullerskyddande och bidra med vattenhållande förmåga. Detta kan exempelvis ske genom att använda grönytefaktor i planprojekt (se *boverket.se),* bevara trädrader invid bullrande trafikleder/älv eller för att minimera risker vid riskområden för översvämning och skred.
- Gröna multifunktionella lösningar ska eftersträvas vid hantering av dagvatten i nya detaljplaner.
- Se även ställningstaganden under kommunövergripande ställningstaganden *naturvärden och vattenmiljö*

4.1.7 Jordbruksmark

- Brukningsvärd jordbruksmark ska inte tas i anspråk för ny exploatering om det inte behövs för att tillgodose ett väsentligt samhällsintresse som inte kan tillgodoses på annan plats eller som behövs för att bedriva jordbruksnäringen.

- Uppförande av enstaka byggnader på brukningsvärd jordbruksmark kan vara möjligt i de fall det rör sig om komplemetteringar som underlättar för lantbrukets fortlevnad, till exempel ett bostadshus för att underlätta generationsväxling.

- Ny byggnation på landsbygden ska inte begränsa jordbrukets möjligheter och får inte fragmentera större sammanhängande ytor av jordbruksmark. Vid lokalisering av enstaka byggnader i anslutning till jordbruksmark bör placering ske i utkanten av ett större skifte, och inte påverka jordbruksverksamheten negativt. Se även ställningstaganden under *Landsbygd*.

- I Lilla Edet, Lödöse och Nygård föreslås att jordbruksmark tas i anspråk i begränsad omfattning där intresset att exploatera marken överväger intresset att bevara jordbruksmarken. Detta för att möjliggöra väsentliga samhällsintressen och där alternativa lokaliseringar inte bedöms finnas. Det kan till exempel gälla områden som ligger insprängda i tätortsstrukturen eller på annat sätt inte fungerar i en brukningsenhet. Det kan också gälla områden där åkermark behöver tas i anspråk för utveckling av bebyggelse och infrastruktur utmed huvudstråken enligt *Göteborgsregionens strukturbild*. För vidare beskrivning och motivering, se ställningstagande under respektive *centralort/landsbygdsort* samt specifika ställningstaganden kopplat till aktuella områden i *mark – och vattenanvändningskartan*. Bortvalda alternativ och anpassningar redovisas i *Miljökonsekvensbeskrivningen*.

- *Kunskapsunderlag jordbruksmark, Lilla Edets kommun 2024-09-12* ska utgöra underlag vid prövning av planläggning, förhandsbesked, bygglov och framtagande av lokaliseringsutredningar på jordbruksmark.

4.1.8 Kulturmiljövärden

- Ett nytt kulturmiljöprogram som redovisar hur kulturvärden och kulturmiljöer ska säkerställas och utvecklas bör tas fram. Programmet bör även omfatta de sentida kulturmiljövärdena.

- Kulturarvsplanen utgör ett underlag som beskriver kulturhistoriska värden i kommunens bebyggelsemiljö. Dessa värden ska alltid beaktas och planens rekommendationer ska vägleda vid bygglovsärenden och planläggning. Om avsteg från planens rekommendationer krävs ska ställningstagandet alltid motiveras. I bygglovsärenden och vid planläggning ska alltid hänsyn tas till de bebyggelsemiljöer som kan tillräknas kulturhistoriska värden, även om de inte ingår i planen.

- Inom särskilt kulturhistoriskt intressanta miljöer ska nya byggnader och anläggningar endast tillåtas om de kan komplettera befintlig bebyggelse och kulturmiljö på ett väl anpassat sätt. Byggnader och anläggningar ska placeras och utformas på ett sätt som är lämpligt för landskapets karaktärsdrag, platsens identitet, bebyggelsestrukturer och kulturvärden på platsen.

- Vid planering, exploatering eller andra åtgärder inom eller i anslutning till miljöer med särskilt kulturhistoriska värden ska påverkan på dessa värden bedömas. Vid behov ska fördjupade utredningar genomföras för att säkerställa att utpekade värden inte går förlorade utan istället bevaras och berikas.

- De regionalt och nationellt utpekade värdefulla odlingslandskap som utgör särskilda natur och kulturmiljövärden, ska bevaras och ges möjlighet till fortsatt nyttjande.

- Besöksnäringen kan utvecklas med utgångspunkt i kommunens rika kulturmiljö. Kommunen ska stötta initiativ som utvecklar besöksnäringen, med utgångspunkt i befintliga kulturmiljövärden.

Se även ställningstaganden för *Landsbygd*, ställningstagande för *Riksintresse för kulturmiljövård* samt vidare information under *Regionala/kommunala kulturmiljöintressen*.

4.1.9 Barns miljöer

- *FN:s konvention om barnets rättigheter* (barnkonventionen) ska beaktas i den kommunala fysiska planeringen för att kunna skapa goda livsmiljöer för alla barn.

Fyra av barnkonventionens 54 artiklar är vägledande för tolkning av helheten och utgör barnkonventionens grundprinciper. Dessa är:

— Artikel 2: barns lika värde.

— Artikel 3: barnets bästa.

— Artikel 6: rätt till liv och utveckling.

— Artikel 12: rätt att uttrycka åsikter och få dem respekterade.

Utöver ovanstående grundprinciper är följande artiklar särskilt viktiga för fysisk planering enligt plan- och bygglagen:

— Artikel 4: genomföra ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter.

— Artikel 23: barn med funktionsnedsättning och deras rätt till aktivt deltagande i samhället.

— Artikel 27: rätt till levnadsstandard som krävs för utvecklingen.

— Artikel 31: rätt till vila, fritid, lek och rekreation.

- Målpunkter för barn är viktiga att värna. Det ska säkerställas att säkra gång och cykelvägar finns till målpunkterna. Målpunkter för barn kan till exempel vara lekplatser, skolor, förskolor och parkmiljöer. De lekparker där utvecklingsmöjlighet finns eller utgör viktiga målpunkter är utpekade i mark- och vattenanvändningskartan.

- I samband med framtagandet av nya detaljplaner ska en bedömning göras av om barnkonsekvensanalys ska tas fram.

4.1.10 Trygghet

Trygghet i offentlig miljö upplevs olika mellan könen. Kvinnor och flickor upplever generellt fler platser som otrygga. Den fysiska miljön bör utformas för att ge överblickbarhet och god tillgänglighet. Där möjlighet finns bör en funktionsblandning möjliggöras som medför mer befolkade offentliga rum.

- I områden med mångfunktionell och sammanhängande bostadsbebyggelse finns särskilt goda möjligheter till en blandning av funktioner som kan bidra till en mer levande miljö och således till ökad upplevd trygghet.
- I utformningen av stråk, offentliga platser och den offentligt byggda miljön så som hållplatser för kollektivtrafik, parkmiljöer och idrottsanläggningar behöver trygghets- och säkerhetsaspekter särskilt beaktas. Belysning och underhåll av utemiljöer kan exempelvis ses över för att skapa en tryggare miljö.
- Åtgärder och anläggningar såsom gångvägar, sittplatser och utegym ska placeras och utformas med hänsyn till trygghet och tillgänglighet för kommunens invånare.

4.2 Ställningstagande per markanvändningskategori

Ställningstagandena i detta avsnitt utgår från översiktsplanens mål och utvecklingsinriktning och gäller kommunen som helhet. Rubrikerna i avsnittet utgår från plankartans olika kategorier för markanvändning. Under rubrikerna finns en beskrivning av vad respektive kategori innefattar, samt kommunens ställningstaganden kopplat till markanvändningskategorin. Mer information går att se genom att klicka i den digitala kartan.

För respektive markanvändningskategori i kartan anges om den är *pågående, utvecklad* eller *ändrad.* Pågående markanvändning utgår ifrån att marken fortsätter användas likt idag, eller enligt gällande detaljplan. Utvecklad användning innebär att marken används till det den används idag, men i högre omfattning eller med en med en högre täthet exempelvis. Ändrad användning avser att användningen av marken föreslås ändras till något annat än den är idag/enligt gällande detaljplan.

4.2.1 Bebyggelse

I mark- och vattenanvändningskartan anges olika typer av områden där bebyggelse finns och planeras. Kategorin *mångfunktionell bebyggelse* finns främst inom centralorterna och innebär områden som innehåller många olika servicefunktioner och verksamheter som går att kombinera med bostäder. Kategorin *sammanhängande bostadsbebyggelse* innefattar bebyggelseområden med huvudsakligen bostäder, men där ett fåtal servicefunktioner kan förekomma och karaktären på bebyggelsen är huvudsakligen bostäder. Kategorin innefattar även mindre bostadsnära park- eller grönområden. Ett antal generella ställningstaganden för bebyggelse beskrivs men fördjupas sedan i *ställningstaganden för respektive ort.* I kommunen finns även bebyggelse lokaliserad på landsbygd, som utgör en egen markanvändningskategori med separata ställningstaganden (se rubriken *Landsbygd* nedan).

Skolor ryms inom kategorin mångfunktionell bebyggelse. Förskolor ryms inom flera kategorier. Idrottsplatser ryms inom mångfunktionell bebyggelse när någon typ av utveckling är planerad. I övrigt ryms idrottsplatser inom kategorin för sammanhängande bostadsbebyggelse.

4.2.1.1 Generellt

- Detaljplan ska alltid tas fram vid planering för nybyggnation inom kategorierna mångfunktionell bebyggelse och sammanhängande bostadsbebyggelse.

4.2.1.2 Variation av bostäder och funktioner

- I utvecklingsområden ska byggnation främjas som kompletterar det befintliga bostadsbeståndet. Kommunen ska säkerställa ett utbud av boenden som är anpassade för livets olika skeden och behov. Kommunen ska verka för att det finns bostadstyper, upplåtelseformer, bostadsstorlekar och prisklasser på boenden som är underrepresenterade, både på kommunnivå samt i de olika orterna.
- I utpekade områden för mångfunktionell bebyggelse ska planeringen möjliggöra att byggnader har en blandad funktion, med exempelvis verksamheter som går att kombinera med bostäder i bottenplan på bostadshus. Det ska särskilt eftersträvas i lägen där det bedöms kunna finnas ett befolkningsunderlag, exempelvis i stråk nära målpunkter.
- Kommunen ska verka för att bostadsbyggande och infrastruktur planeras tillsammans med samhällsservice så att behov av skolor och omsorg tillgodoses och tillgängliggörs.

- Kommunen ska fortsatt aktivt följa och bevaka bostadsbehovet för särskilt utsatta gruppers bostadsbehov.
- För att gynna företagsklimat och näringslivsutveckling separeras miljöfarliga och störande verksamheter från bostäder i största möjliga mån.
- I områden för blandad bebyggelse, med bostäder och verksamheter, ska miljöfarlig verksamhet endast tillåtas om det kan säkerställas att boende i området, eller de personer som vistas i området inte utsätts för olägenheter för människors hälsa inklusive olycksrisker. Det bör beaktas att även icke miljöfarliga verksamheter kan ge buller från varuleveranser och andra störningar. Läs mer under avsnittet *Hälsa och säkerhet*.
- Inom områden med mångfunktionell bebyggelse och sammanhängande bostadsbebyggelse ska det finnas en variation och bredd av aktiviteter och mötesplatser som kan tilltala många olika grupper. Barn och ungdomars möjlighet till en aktiv fritid ska särskilt prioriteras.

4.2.1.3 Lokalisering

- Vid utformning av utpekade bebyggelseområden ska närhet och tydliga stråk till kollektivtrafik eftersträvas.
- Ny bebyggelse och nya byggnader inom tätorterna ska bidra till att bilda en sammanhängande miljö med den redan befintliga strukturen.
- Behovet av närservice, exempelvis förskolor och mindre lek- och idrottsfunktioner, ryms inom kategorin sammanhängande bostadsbebyggelse. Behovet av närservice ska i så stor utsträckning som möjligt lokaliseras och tillgodoses lokalt i närområdet för nytillkommen bebyggelse.
- Bostäder för personer med särskilda bostadsbehov ska integreras med övrig bostadsbebyggelse.
- Större arbetsplatser bör lokaliseras inom en radie av cirka 500 meter från kollektivtrafik.
- Vid val av lokalisering och gestaltning av nytillkommande områden ska förutsättningar för en naturlig och kostnadseffektiv dagvattenhantering i anslutning till området beaktas, där ytor för fördröjning och lokalt omhändertagande av dagvatten avsätts i tidigt skede.

4.2.1.4 Skol- och idrottsmiljöer

- Skolor och förskolor ska ha hälsosamma och miljövänliga lokaler, skolgårdar med goda möjligheter för lek och aktiviteter samt säkra och miljöanpassade trafikmiljöer.
- Friytor för lek och utevistelse för förskolor och grundskolor ska följa Boverkets allmänna råd enligt *BFS 2015:1*.
- Tillgången till grönska i anslutning till skolor och förskolor eller dess utemiljöer är viktig för att skapa goda lekmiljöer, möjliggöra återhämtning och minska exponering för exempelvis sol. Skolor och förskolors utemiljöer bör därför utformas med god tillgång till grönska. Nya skolor och förskolor bör lokaliseras med närhet till park och natur.
- Idrottsplatser som föreslås utvecklas är Strömsvallen i Ström samt idrottsplatsen i Göta. Hedens idrottsplats i Lödöse föreslås avvecklas. Idrottsplats i Lödöse föreslås i stället

lokaliseras och utvecklas i området invid Göteborgsvägens västra sida. Se ställningstagande under *Tätorternas utveckling* för mer information.

4.2.1.5 Gestaltning- och kulturmiljö

- Nya byggnader och bebyggelsemiljöer ska ha god arkitektonisk kvalitet och tillföra estetiska och arkitektoniska värden till området.
- Gestaltning av ny bebyggelse, byggnader och offentliga miljöer ska ses utifrån ett bredare livsmiljöperspektiv i enlighet med riksdagens nationella mål för arkitektur-, form- och designpolitik.
- Höga krav på gestaltning ska gälla för offentliga miljöer av större betydelse för ett flertal kommuninvånare och besökare - så som älvrummet, offentliga mötesplatser och tydliga entréplatser till kommunen för att bidra till en god livsmiljö.
- Gestaltning ska användas för att omhänderta platsens behov och bidra till att stärka tätorternas strukturer och bidra till trygghet.
- Kompletterings- och förtätningsbebyggelse ska ta hänsyn till den omgivande bebyggelsemiljöns karaktär, skala, volymer och placering av byggnader.
- Det som planeras bör göras tillgängligt för alla och det befintliga bör tillgängliggöras efter hand, enligt 8 kap plan- och bygglagen samt 3 kap plan- och byggförordningen (2011:338).

Se vidare ställningstagande rörande kulturmiljö under rubrik *Kulturmiljövärden,* samt *Landsbygd.*

4.2.2 Verksamheter och industri

Markanvändningen *verksamheter och industri* avser områden för verksamheter som inte bör blandas med bostäder. Verksamheterna inom denna kategori är störande för omgivningen på något sätt och är därför inte förenliga med bostäder. Inom utpekade verksamhetsområden kan det också rymmas ytor för energiproduktion.

- Kommunen ska verka för fler arbetstillfällen i kommunen, i enlighet med kommunens näringslivsstrategiska program.
- Verksamheter med stor omgivningspåverkan ska i första hand etableras inom verksamhetsområden för att undvika risk för olägenhet för människors hälsa.
- Befintliga verksamhetsområden ska värnas.
- Nya områden för utbyggnad av nya verksamheter, som kan rymma eventuella behov av flytt av befintliga verksamheter reserveras vid i huvudsak goda kommunikationslägen:
    - Norra Trafikmotet i Lödöse (Nygårdsmotet).
    - Södra delarna av Nygård.
    - Norra trafikmotet i Lilla Edet.

  - Väster om Högstorps motorbana.
  - Utöver det diskuteras en mindre utökning av verksamhetsområdet vid trafikmotet i norra delen av Lilla Edets tätort.

- Områden för ytkrävande, icke miljöpåverkande verksamhet reserveras invid befintligt berg- och grustäkt utmed väg 167. Området är avgränsat utifrån strandskydd och för att undvika jordbruksmark. Stor hänsyn ska tas till grundvattenförekomst.
- Tillgången på mark bör nyttjas effektivt, exempelvis vid val av storlek och placering av byggrätter samt val av planbestämmelser.
- Bebyggelse i nytillkommande verksamhetsområden bör bidra till en varierad skala och lokala klimatanpassningslösningar, såsom att avsätta ytor för fördröjning och lokalt omhändertagande av dagvatten. Vid planläggning av verksamhetsområdet vid Nygårdsmotet ska frågor om dagvatten särskilt beaktas, och dagvattenhanteringen utformas för att undvika utökad belastning av näringsämnen och föroreningar till Gårdaån.
- För verksamheter med behov av bra skyltläge ska lokalisering vid trafikmotet i Lödöse prioriteras.
- Planering ska ske för god tillgänglighet för godstrafik mellan verksamhetsområden i kommunen samt godsterminaler och hamnar runtom i regionen.
- Naturgrus och sand är en viktig naturresurs för utveckling av samhället. Kommunen bör arbeta för att *Grusförsörjningsplan för Göteborgsregionen från 2003* revideras. Kommunen anser att en reviderad grusförsörjningsplan skulle tydliggöra vilka täkter och hur mycket naturgrus som finns kvar i regionen. Detta för att kunna avgöra hur stor vikt som ska läggas på att skydda områden med naturgrus och sand för framtida bruk.
  - Pågående grus och bergtäkter vid Dunnebacken (tillstånd till år 2028) samt Terås (tillstånd till år 2047) ska kvarstå. För grus och bergtäkt vid Högen (tillstånd till 2028) pågår avveckling och området ska återställas till naturmark samt landsbygd.

4.2.3 Transportinfrastruktur

I mark- och vattenanvändningskartan anges huvudvägnät för biltrafik, järnväg, hamnar och gång- och cykelvägar. I samtliga fall är det de viktigaste stråken som anges. Nya vägar och gång- och cykelvägar som anges i *mark-och vattenanvändningskartan* ska ses som illustrationer, då deras exakta läge inte är utredda.

- Gång- och cykelvägar bör utformas och förläggas med hög standard så att trygga och säkra miljöer för alla åldersgrupper skapas.
- Barriäreffekten som E45 utgör i tätorten Lilla Edet ska minskas genom förbättrade gång- och cykelkopplingar samt trygg och god gestaltning av underfarter.
- För att främja ett hållbart resande, samt ge möjligheter för barn och unga att röra sig på egen hand, ska kommunen arbeta med åtgärder för att öka möjligheterna till cykelpendling. Det

gäller både inom och mellan landsbygdsorterna och centralorterna, där strategiska bytespunkter för kollektivtrafiken finns. Cykelbanor kompletteras så att orterna binds samman.

- Viktiga stråk att bygga ut och länka samman för gång- och cykeltrafik är mellan:
  - Hjärtum-Ström-Västerlanda
  - Glässnäs-Kärra
  - Göta-Ryrsjön
  - Nygård-Prässebo
  - Lödöse - Nygård
  - Lilla Edet-Ström
  - Inom Lilla Edet och mellan östra och västra sidan om E45 i tätorten.
  - Inom Lödöse med koppling till stationen.
- Framtida rekreativa cykelstråk och viktiga regionala pendelstråk för cykel föreslås utredas mellan:
  - Västerlanda -Kungälvs kommun
  - Prässebo-Trollhättans kommun
  - Hjärtum-Trollhättans kommun
  - Lilla Edet-Trollhättans kommun (på östra sidan om älven)
  - Lilla Edet – mot Ljungskile (Uddevalla kommun)
  - Göta - Lilla Edet
- Utöver utbyggnad av infrastruktur för cykel ska även åtgärder som underlättar för cykling som ryms inom befintlig infrastruktur prövas, såsom bygdevägar och lägre hastigheter där det bedöms vara lämpligt.
- Befintlig väntbrygga för båtar i Lilla Edet ska kunna utvecklas för gästhamn med tillhörande funktioner. Utveckling ska ske med hänsyn till pågående verksamheters utvecklingsbehov, så som slussens ombyggnad och vattenverk.
- Befintlig industrihamn i Lödöse kvarstår men inom området kan en ny småbåtshamn utredas i enlighet med den fördjupade översiktsplanen för Lödöse.
- Befintlig verksamhetshamn i Göta ska kvarstå och fortsatt värnas.

- Kommunen ska tillsammans med Trafikverket möjliggöra för pågående ombyggnation av slussen i Lilla Edet för att säkerställa slusstrafiken mellan Västerhavet och Vänern. På så vis underlättar kommunen för en överflyttning av gods från väg till sjöfart, som kan minska belastningen på det statliga vägnätet.

- För att stärka framkomligheten på E45 och underlätta för arbetspendling och godstransporter ska kommunen verka för att Trafikverket prioriterar utbyggnad av motorvägsstandard på väg E45 genom hela Lilla Edets kommun, såväl vid Göta som vid Torpabron.

- Göta Älv har en viktig funktion för godstrafiken, för vilket hänsyn ska tas.

- Befintligt järnvägsspår för godstransporter mellan Lödöse och Lilla Edet används idag för godstransporter till pappersbruket. Detta behov bedöms kvarstå. Spåret har utrymme för mer trafik men hastigheten är mycket begränsad. Persontransporter är inte aktuella på denna järnväg.

4.2.4 Teknisk anläggning

Med *teknisk anläggning* avses områden som försörjer samhället med exempelvis energi, vatten och telekommunikation. Anläggningar som kräver större markanspråk eller står inför förändringar finns i mark- och vattenanvändningskartan. Observera att informationen om utpekade tekniska anläggningar i kartan är generell, detaljerad information kan inte visas av säkerhetsskäl.

- Vatten och avlopp ska utvecklas i samklang med bebyggelseutvecklingen och åtgärder behövs i befintlig infrastruktur för att möjliggöra detta, se mer under *respektive tätort*. En långsiktig planering för vatten och avloppsförsörjning behöver tas fram för att säkerställa trygg och säker dricksvattenförsörjning och spillvattenhantering.

- Lilla Edets vattenverk ska ges förutsättningar för ny- och utbyggnad. Inga större renoveringar har genomförts sedan 1970-talet och flera utredningar pekar på att produktionskapaciteten och reningsförmågan är bristfälliga. Ett nytt, utbyggt reningsverk har därför bedömts behövas liksom utbyggnad av högreservoaren i Lilla Edet, bland annat till följd av prognosticerad befolkningsökning.

- Flera utredningar pekar på åtgärdsbehov för att efterleva krav i miljötillståndet samt för att klara kapaciteten för avloppsreningsverket i Ellbo. Det är inte minst på grund av kommande befolkningstillväxt inom kommunen. Avloppsreningsverket i Lödöse har begränsad kapacitet och bedöms som olämpligt att bygga ut på grund av geotekniska risker tillsammans med översvämningsrisker. Ellbo reningsverk behöver därför även kunna omhänderta avloppsvatten från utbyggnadsområden i Lödöse. Avloppsreningsverket ges därför förutsättningar att byggas ut för att kunna omhänderta ett ökat kapacitetsbehov samt för att uppfylla krav på reningskapacitet. Detta föranleder även behov av utbyggnad av spillvattenledning mellan Lilla Edet och Lödöse.

- Dricksvattenledningen mellan Lilla Edet och Göta behöver kompletteras med ytterligare en ledning för att möta framtida leveransbehov enligt befolkningsprognos.

- Tillväxten i Lödöse medför att överföringsledningen för dricksvatten mellan Lilla Edet och Lödöse måste förstärkas. Tillväxten medför också att en ny vattenreservoar behöver uppföras som tar höjd för framtida befolkningsprognos. Lokalisering är ännu ej bestämd men är under utredning.

- Befintligt avloppsreningsverket i Lödöse ska ej byggas ut, men behöver ges förutsättningar att fortsatt bedriva verksamhet, genom exempelvis skydd mot översvämning.

- Vid byggnation och utveckling av tekniska verksamheter i anslutning till Göta älv ska särskild hänsyn till Miljökvalitetsnormer (MKN) för fisk- och musselvatten samt Miljökvalitetsnormer (MKN) för vatten beaktas.

- Ledningsnäten för vatten och avlopp är i behov av förstärkningsåtgärder för att minimera risk för översvämningar i delar av kommunen.

- Vid utveckling i landsbygdsorterna Nygård och Hjärtum, utöver enstaka byggnader, kan kapaciteten i ledningsnät och reningsverk behöva stärkas. Nygård ligger längst ut i ledningssystemet i öster och har periodvis haft kvalitetsproblem på grund av dålig omsättning av dricksvattnet i systemet. Här finns utrymme att ansluta enstaka småhus innan ytterligare kapacitetsbehov uppstår. I Hjärtum finns kapacitet att ansluta enstaka fastigheter till såväl dricksvattenanläggning som avloppsreningsverk. Behovet av nya brunnar behöver utredas. Ett möjligt alternativ är en ny överföringsledning från Lilla Edet/Ström.

- Vattenkraftverket i Lilla Edet ska ges utrymme att bedriva verksamhet. För utveckling i närheten av kraftverket ska hänsyn tas till dess fortsatta funktion.

- Tekniska anläggningar, som exempelvis byggnader eller master, ska så långt det är möjligt placeras och utformas med hänsyn till landskapsbild, natur-, kultur- och rekreationsvärden samt människors hälsa och säkerhet.

- Utrymme för enstaka etableringar av vindkraftverk finns inom område för vindbruk i mark- och vattenanvändningskartan. Kommunens *vindbruksplan* ger vägledning i frågor som rör vindkraft. Vindbruksplanen bör ses över och aktualiseras.

- Befintligt fjärrvärmeverk ska värnas så att funktionen kan säkerställas. Privata initiativ för utveckling av närvärmeverk ses som intressanta så länge produktionen sker med fossilfria bränslen och lämplig lokalisering kan identifieras.

- Kommunen möjliggör för Svenska kraftnäts kapacitetsförstärkning och utbyggnad av:

    - Ny 400 kV-ledning från Skogssäter i Trollhättan via Stenungsund till Ale kommun. Ledningsdragningen följer i stort nuvarande ledningsgata men behöver breddas och i vissa fall avvika från nuvarande sträckning på grund av ökat utrymmeskrav. (planerat färdigställande 2031).

    - Reinvesteringar i befintliga nord-sydliga ledningar mellan Skogssäter och Kilanda (Ale kommun).

- Befintlig återvinningscentral i Göta ges utrymme att expandera.

Läs mer om ställningstagande rörande utbyggnad i Öresjö kopplat till vatten och avlopp under avsnittet om *Landsbygd*.

4.2.5 Grönområde och park

Markanvändningen *grönområde och park* avser grönområde som har så stor betydelse för ett omland att de bör skiljas ut från övrig bebyggelsemiljö. I Lilla Edets kommun handlar det om större grönområden i anslutning till de båda centralorterna, men även Ströms slottspark och lekparker med omgivande parkmark ingår i markanvändningen.

- Utpekade, befintliga grönområden och parker ska värnas och utvecklas med hänsyn till naturvärden, naturpedagogik och rekreation.

- Skötsel och åtgärder ska utföras med hänsyn till områdets natur-, kultur-, och rekreationsvärden samt för att stärka dessa värden.

- Ströms slottspark ska värnas och utvecklas som mötesplats för hela kommunen.

- Inlandsön i centrala Lilla Edet har potential att bidra till att binda samman tätorten på vardera sidan älven och erbjuda en central mötesplats. Inlandsön föreslås därför att utvecklas som rekreationsområde där dagens väntbrygga utvecklas till gästhamn med tillhörande funktioner. Möjligheter att nyttja inlandsön för fiskevårdsåtgärder, exempelvis anläggande av omlöp för lax, ska utredas. Hänsyn behöver tas till pågående verksamheters utvecklingshov, så som slussens ombyggnad, vattenverk samt ställverk med damm. Läs även under rubrik *Transportinfrastruktur*.

- Tillgängligheten och upplevelsen av älven i såväl Lilla Edet som Lödöse ska stärkas för att ta del av älvens rekreativa värden och stärka området som besöksmål.

    - Rekreativa stråk längs båda sidor av älven i centrala delar av Lilla Edet är utpekade i *mark – och vattenanvändningskartan.* Dessa ska utvecklas för att stärka tillgängligheten och upplevelsen av älven. Vid Spånkajen finns potential att ytterligare utveckla området som besökspunkt.

    - I Lödöse har ett grönt stråk utretts för utveckling av ett framtida promenadstråk och är markerat i *mark- och vattenanvändningskartan.*

- Rekreativa målpunkter för barn och unga ska särskilt bevaras - såsom Ströms slottspark, grönområden i anslutning till skolor och förskolor samt lekparker. Där tillgång till intilliggande grönområde saknas bör tillgängligheten till närmaste grönområde stärkas. De lekparker där utvecklingsmöjlighet finns, eller som utgör viktiga målpunkter, är utpekade i mark- och vattenanvändningskartan.

- Belysning i grönområden och parker ska placeras och utformas med hänsyn till djurliv och så att ljusföroreningar minimeras.

- Prässebo badplats ska utvecklas och kompletteras. Området ska utvecklas för campingplats öster om badplatsen. Det finns även fler badplatser som sköts av kommunen men som inte är utpekade i mark- och vattenanvändningskartan.

- Åtgärdsområden utpekade för klimatanpassning ska genomföras för att minska utsatthet för klimatrelaterade risker i ny och befintlig bebyggelsemiljö. Se avsnitt om *klimatrelaterade risker* för mer information, samt ställningstagande i *mark- och vattenanvändningskartan*.

- Åtgärder som ökar de rekreativa värdena i utpekade områden behöver ske med hänsyn till värden inom den gröna infrastrukturen och biologisk mångfald. Framförallt i anslutning till befintliga vattendrag som utgör viktiga livsmiljöer för många arter.

4.2.6 Natur och friluftsliv

Markanvändningen *Natur och friluftsliv* innefattar större sammanhängande grönområden, samt lokala och regionala vandringsleder. Områdena är utpekade utifrån höga naturvärden (klass 1 och 2 från naturvårdsplan från 2009) eller för att de är viktiga för friluftslivet. Områdena kan även omfatta utpekad jordbruksmark i *kartan* över Riksintressen, LIS och andra värden. Områden kan ha olika karaktär och användning beroende på årstid. Områdena inkluderar värdekärnor från regional grön infrastruktur, naturreservat samt ytor från kommunens naturvårdsplan. De bedöms även inkludera de gröna kilarna utpekade i Göteborgsregionens strukturbild.

- Större sammanhängande områden för natur och friluftsliv ska bevaras och skyddas från åtgärder som kan leda till att de fragmentiseras.

- Naturliga våtmarksområden ska värnas med hänsyn till deras vattenrenande och flödesreglerande funktioner. Så kallade båtnadsområden för markavvattningsföretag ska generellt undvikas för nya byggnader för att inte omöjliggöra ett återställande till våtmark på sikt. Undantag görs i Lödöse och Nygård där utbyggnad av allmänt vatten och avlopp finns, samt camping i Prässebo.

- Ekologiskt känsliga områden utgörs av områden med naturvärdesklassning 1 och 2 som är utpekade i kommunens naturvårdsplan (och kommande naturvårdsprogram). De ska värnas och skyddas mot åtgärder som kan skada naturmiljön.

- Besöksnäringen för friluftsliv och naturturism kan utvecklas med utgångspunkt i kommunens naturmiljöer. Kommunen ska stötta privata initiativ som utvecklar besöksnäringen, med hänsyn till befintliga naturvärden.

- Göta älv är en resurs för kommunens besöksnäring och rekreationsmöjligheter utifrån sportfiske. Samhällsutveckling i anslutning till viktiga platser för sportfiske ska inte försvåra möjligheterna att utöva och utveckla sportfisket.

- För att öka tillgängligheten till friluftsområden pekar översiktsplanen ut entréer till naturområden av betydelse för rekreation och friluftsliv. Dessa är utpekade där tillgänglighet med befintlig infrastruktur finns. Insatser bör göras för att öka tillgängligheten till dessa platser med såväl kollektivtrafik som gång- och cykelmöjlighet.

- För att tillgängliggöra natur och friluftsområden ska befintliga vandringsleder värnas och tillgängliggöras. Två regionala leder går genom kommunen, Bohusleden och Pilgrimsleden. Dessa kompletteras av ett antal lokala leder. Ett utvecklat promenadstråk/vandringsled i Lödöse är under utredning, med syfte att stärka kopplingen till älven.

- För att tillgängliggöra natur och friluftsområden samt stärka besöksnäringen ska kommunen möjliggöra för fler ställplatser i kommunen. Särskilt utpekade platser är Ryrsjöns camping samt vid Slussenområdet.

- Hot och påverkansfaktorer enligt *Regional handlingsplan för grön infrastruktur* ska undvikas i områden som utgör grön infrastruktur (värdekärnor för skog, våtmark, odlingslandskapet, sjöar och vattendrag samt rikkärr) ska värnas och hänsyn ska tas till spridningssamband så att områdena inte isoleras. Dessa områden omfattas av markanvändningen natur- och friluftsliv.

- Grustäkt vid Högen ska återställas till naturmark och pekas ut huvudsakligen som natur och friluftsliv – ändrad användning.

4.2.7 Landsbygd

Landsbygden utgör en stor andel av Lilla Edets geografi. *Landsbygd* är markområden som är möjliga för flera användningar. Till exempel boende eller areell näring, men där det inte alltid är nödvändigt eller möjligt att närmare precisera vilka markområden som bör användas för vad. Användningen landsbygd kan även innefatta besöksmål, viss samhällsservice och mötesplatser. Nedan redovisas generella ställningstagande för landsbygden. Observera att även övriga ställningstaganden för exempelvis kategorierna *Jordbruksmark*, *Kulturmiljövärden* och *Naturvärden* är relevanta vid exploatering inom landsbygden.

- Ny bebyggelse och nya byggnader på landsbygden ska ta hänsyn till landskapsbilden, platsens natur- och kulturvärden. Ny bebyggelse och nya byggnader ska genom sin utformning, skala och placering bidra till en god helhetsverkan. Se även ställningstaganden under *Kulturmiljövärden* samt *Naturvärden och vattenmiljö*.

- För att hushålla med mark och naturresurser bör tillkommande bebyggelse och enstaka byggnader på landsbygden i första hand ske i anslutning till befintliga bebyggelsestrukturer och infrastruktur. Befintligt vägnät ska i första hand användas. Nya vägsträckningar ska undvikas om inte särskilda skäl föreligger och kan motiveras. Exempelvis kortare vägsträckor för att binda samman och stärka befintliga bebyggelsestrukturer.

- Vid lokalisering och utformning av bebyggelseområden bör det undvikas att skapa områden där vatten och avloppsanläggningar placeras på ett sådant sätt att människors hälsa eller miljön riskerar att påverkas negativt. Det bör vidare undvikas att skapa områden där krav på allmänt vatten och avlopp inträder.

- Jordbruksnäringar ska få möjlighet att utvecklas inom sina respektive verksamhetsområden. Bostadsbebyggelse planeras med skyddsavstånd för att undvika störningar i form av exempelvis buller och lukt. Därmed undviks även risk för konflikter mellan bostäder och jordbruksföretag. Se även ställningstagande under *Hälsa och säkerhet*.

- Vid lokaliseringsprövning ska tillgång till dricksvatten och förutsättningar för avloppshantering utredas.
- Vid ny exploatering i Öresjö behöver hänsyn tas till rådande avloppssituation. Möjliga vatten- och avloppslösningar ska studeras vidare. Om en samlad lösning för vatten och avlopp för Öresjö anordnas, ska en samlad planering av tillkommande bebyggelse ske. I varje enskilt fall behöver det visas hur avloppet kan lösas samt vid behov säkerställa mark för lokal lösning/reningsverk.
- Kommunen ska underlätta privata initiativ för utbyggnad av digital infrastruktur på landsbygden, i syfte att skapa goda förutsättningar att bo och verka där.
- För att främja en levande landsbygd ska kommunen stötta privata initiativ till service liksom mötesplatser för föreningsliv och kulturliv även utanför tätorterna och landsbygdsorterna.

4.2.8 Vatten

Markanvändningen *vatten* avser såväl sjöar som vattendrag. Mindre vattenområden kan ingå i de andra markanvändningarna och har inte pekats ut i karta om det inte finns ställningstaganden kopplade till dem.

- Tillgång till vatten av god kvalitet är en är en förutsättning för fortsatt utbyggnad och utveckling av såväl industrier som bostäder. Planering för tillkommande bebyggelse och byggnader nära Göta älv samt andra av dricksvattentäkter i kommunen behöver ta hänsyn till dricksvattenbehovet. Detta genom att säkerställa att utbyggnaden inte riskerar att förorena vattentäkterna på ett sådant sätt att möjligheten att producera dricksvatten påverkas negativt. Kommunen är beroende av Göta älv som vattentäkt och skyddet är därför en prioriterad fråga.
- Utpekade utvecklingsområden i översiktsplanen ligger inom avrinningsområden till Göta älv och Gårdaån, där det vid ny bebyggelse och nya byggnader ska säkerställas att åtgärderna inte medför försämrade förutsättningar att uppnå miljökvalitetsnormerna vatten eller bidrar till att försämra statusen på en vattenförekomst.
- För att bidra till att uppnå miljökvalitetsnormer (MKN) för fisk- och musselvatten samt för vatten i Göta älv ska kommunen arbeta för att fiskpassage förbi Lilla Edets kraftverk möjliggörs samt att biotopförbättrande åtgärder i älvens huvudfåra genomförs. Det är också viktigt att kalkningsverksamheten i kommunen fortsätter då den är en förutsättning för friska lekmiljöer i älvens tillflöden.
- Strandskyddet ska värnas.

Läs mer om ställningstaganden under avsnittet *Ställningstaganden för hela kommunen* under rubrik *Naturvärden och vattenmiljö,* samt ställningstaganden under rubrik *Natur och friluftsliv* för de delar som berör vatten.

4.3 Tätorternas utveckling

Ställningstagandena i detta avsnitt är sammanfattningar för respektive tätort, med vissa mer fördjupade ställningstaganden. Ytterligare information kan finnas i den *digitala kartan.*

4.3.1 Lilla Edet inkluderande Ström och Göta

Utvecklingen i Lilla Edets tätort inklusive Ström och Göta syftar till att ge utrymme för kompletterande bostadsformer. Utvecklingen syftar även till att binda samman tätorten ytterligare och att nyttja befintlig infrastruktur i så hög utsträckning som möjligt. Lilla Edet är den ena av kommunens två centralorter, där dess administrativa funktioner så som kommuncentrum föreslås kvarstå. För fördjupade ställningstaganden för olika ytor, klicka i *mark- och vattenanvändningskartan*.

4.3.1.1 Bebyggelse

I centrala Lilla Edet föreslås förtätningar och kompletteringar med grund i *Planprogram för centrumutveckling i Lilla Edet* från år 2008. Förtätning och komplettering av centrum förslås i huvudsak längs Göteborgsvägen och Storgatans stråk. I centrums södra del, söder om Storgatan, föreslås ny bebyggelse med såväl bostäder som centrumfunktioner. Delvis förslås bebyggelsen på befintliga parkeringsytor. I centrumkärnans norra del föreslås kompletteringar med mångfunktionell bebyggelse inom befintlig struktur, det genom nybyggnad, tillbyggnad och påbyggnad.

I Högstorp öster om E45 föreslås utveckling av sammanhängande bostadsbebyggelse för att utvidga tätorten i anslutning till befintliga bebyggelsestrukturer. Här bör utvecklingen ske med hänsyn till intilliggande grönområde och dess entréer. På längre sikt möjliggörs för ny sammanhängande bostadsbebyggelse söderut mot Göta, för att på så sätt binda samman Lilla Edet och Göta. Inom området råder komplexa planeringsförutsättningar i form av utmanande topografi, behov av VA-utbyggnad, möjliggörande av tillfartsvägar och hantering av luftburna kraftledningar.

I Göta möjliggörs i övrigt en större utveckling av tätorten genom ett nytt område för sammanhängande bostadsbebyggelse söder om befintlig bebyggelse vid Bigården. Med anledning av att planeringsförutsättningarna liknar de i Högstorp föreslås en utbyggnad av området först på längre sikt.

I Ström föreslås ett större utvecklingsområde för sammanhängande bostadsbebyggelse som knyter an till befintlig bebyggelsestruktur.

Satsningen på att utveckla Lödöse innebär en potentiell konkurrenssituation mellan centralorterna Lilla Edet och Lödöse. Det är viktigt att beakta konsekvenser av detta för befintlig handel och kommersiell service i Lilla Edet. Det så att utvecklingen i Lödöse ges en omfattning och ett innehåll som medger en gynnsam utveckling av serviceutbudet även i Lilla Edet.

Verksamhetsområdet vid Smörkullen samt det norra trafikmotet med lättare verksamheter, drivmedelsstation med mera kvarstår och föreslås utvecklas. Dels genom utveckling av befintligt verksamhetsområde vid Smörkullen och dels genom möjlig utveckling av parkering-/omlastningsyta för tung trafik norr om Rasta.

Ett nytt område för verksamheter möjliggörs nordost om Lilla Edets tätort, väster om befintlig motorbana. För att begränsa tillskottet av trafik samt med hänsyn till pågående störningar inom området, föreslås verksamheter med låg personaltäthet som inte kräver tunga transporter.

Mellan Göta och Lilla Edet finns pappersbruksområdet och Göta industriområde. Hamnområdet i Göta industriområde, vid det före detta rasområdet och har en viktig transportfunktion. I området finns planlagd mark för verksamheter som ännu inte är utbyggd.

En återvinningscentral finns i Göta verksamhetsområde. Återvinningscentralen ges möjlighet att utvecklas inom befintligt verksamhetsområde.

4.3.1.2 Binda samman tätorten

Huvuddelen av trafiken föreslås ledas förbi centrum via Skolgatan för att skapa högre vistelsekvaliteter i centrummiljön. Göteborgsvägen, Edsgatan och del av Storgatan blir allégator med olika karaktärer. De får ny utformning som dels gågata, dels gårdsgator där bilar rör sig på de gåendes villkor och dels lågfartsgator där tillgänglighet prioriteras före framkomlighet. Befintlig gång- och cykelpassage över älven som ansluter till Storgatan ska byggas om för att åstadkomma bättre standard och en genare sträckning.

Dagens bytespunkt för busstrafik ges utrymme att fortsatt växa och den befintliga kioskbyggnaden kan utvecklas som resecentrum. Centrumtorget öster om Göteborgsvägen rustas även upp och kan utvecklas till en central torg- och parkmiljö med lekplats.

Sambanden mellan Ström och Lilla Edet stärks framförallt genom att Inlandsön som historiskt nyttjats för verksamheter istället utvecklas som rekreationsområde. Utvecklingen sker succesivt på ett sätt som fortsatt möjliggör utveckling av slussanläggningen och vattenkraftverket.

Viktiga mötesplatser i Ström är idrottsplatsen Strömsvallen och Ströms slottspark. Strömsvallen kommer att behöva flyttas och byggas om till följd av ombyggnationen av slussen, och bör också ges utrymme att växa. Ströms slottspark har en viktig funktion som mötesplats och rekreationsmöjlighet för hela kommunen. Slottsparken bör värnas och fokuseras till denna funktion. Invid dagens idrottsplats i Göta föreslås utveckling för funktioner som kan dra besökare, så som ytterligare idrottsfunktioner eller liknande. Tillsammans med en utveckling av gång- och cykelstråk från Lilla Edets tätort syftar denna utveckling till att binda samman tätorterna.

Ett antal lekplatser pekas ut där utvecklingsmöjligheter finns, i syfte att synliggöra och värna målpunkter för barn.

4.3.1.3 Natur och rekreation samt hänsyn

Göta älv är en stor tillgång för kommunen och har såväl upplevelsevärden som ekologiska värden samtidigt som den utgör riksintresse för sjöfart. Älven har stor potential för att utvecklas gällande rekreation och för att bidra till besöksnäringen i kommunen. För att tillgängliggöra älven och skapa ytterligare rekreationsmöjligheter föreslås utveckling av rekreativa stråk på båda sidor om älven. Det föreslås även att Inlandsön mellan Ström och Lilla Edet utvecklas för rekreationsändamål. Denna utveckling behöver ske med hänsyn till ekologiska värden och vattenkvaliteten samt med hänsyn till att Göta älv är en viktig transportled.

Öster om E45 och i anslutning till ett utbyggnadsområde breder Ryrsjöområdet ut sig. Ryrsjöområdet är ett viktigt närrekreationsområde för såväl Lilla Edet som Göta och bör värnas. Tillgängligheten till Ryrsjöområdet bör utvecklas för att ge ökade möjligheter till rekreation för en växande tätort.

Invid E45, mellan Göta och Lilla Edet finns ett översvämningsdrabbat område som är utpekat för klimatanpassningsåtgärd. Klimatanpassningsåtgärden kan samförläggas med exempelvis rekreativa gång- och cykelstråk.

Se även avsnittet om att *binda samman tätorten*, där rekreativa mötesplatser ses som ett verktyg för att åstadkomma förbättrade kopplingar mellan tätortens delar.

Hänsyn behöver tas till dricksvattentäkten Göta älv samt ras- och skredrisker, se ställningstaganden i *mark – och vattenanvändningskartan* för mer information.

4.3.2 Lödöse

Inriktningen för utvecklingen i Lödöse är inarbetad från den fördjupade översiktsplanen (2014). Beskrivningen följer rubrikerna i den fördjupade översiktsplanen för att lätt kunna fördjupa sig. Ett par justeringar är gjorda jämfört med den fördjupade översiktsplanen, dessa synliggörs för respektive yta i *mark-och vattenanvändningskartan* samt redovisas samlat i *miljökonsekvensbeskrivningen*. Den fördjupade översiktsplanen planeras att klassas om som planeringsunderlag när översiktsplanen är antagen. För fördjupade ställningstaganden per yta, klicka i *mark- och vattenanvändningskartan*.

4.3.2.1 Stationsnära utbyggnad

Föreslagen bebyggelseutveckling i Lödöse överensstämmer med målen enligt *Göteborgsregionens strukturbild*, som innebär prioritering av bebyggelse och infrastruktur utmed de regionala huvudstråken och i stationsnära lägen. Tätortsutbyggnaden i Lödöse utgår från och koncentreras invid stationen med en hög exploateringsgrad, så att så många som möjligt får nytta av stationen. Tätortsutvecklingen kring stationen föreslås ske med en blandning av bostäder, verksamheter, handel och servicefunktioner. Norr om tätortsområdet föreslås nya bostäder i form av villor, radhus och småhus. Ett två hektar stort område reserveras för offentlig service, det för att säkerställa att mark finns tillgänglig när behov av exempelvis nya skollokaler uppstår.

Nygårdsmotet har en utvecklingspotential som bör tas tillvara för icke störande verksamheter. Stationen, busshållplatser samt gång- och cykelvägar blir bärande element i uppbyggnaden av de nya verksamhetsområdena. Gång- och cykelnätet föreslås kompletteras med nya gång- och cykelvägar för att skapa mer sammanhängande kommunikationer. Bra samband utvecklas till Alvhem i intilliggande Ale kommun, det genom stationen i det framtida centrumstråket, genom en tätortsutbyggnad som rymmer både bostäder och arbetsplatser samt genom utbyggnad av gång- och cykelstråk. För att utveckla gång- och cykelmöjligheterna mot Nygård samt vidare mot Prässebo föreslås ett gång- och cykelstråk huvudsakligen längs den gamla banvallen.

Området där Hedens idrottsplats idag är beläget föreslås utvecklas för bostäder i lägre skala. Idrottsmöjligheterna bör istället lokaliseras närmare befintlig större infrastruktur, såsom Göteborgsvägen och stationen. Hedens idrottsplatsfunktion föreslås därför flyttas till området invid Göteborgsvägens västra sida vid Tingevis idrottsplats. Att idrottsmöjligheterna kan utvecklas vid Tingevi behöver säkerställas innan man tar Hedens idrottsplats i anspråk.

För att möjliggöra en framtida bostadsutveckling i centrala Lödöse kan den bensinstation som idag är belägen söder om ishallen behöva flyttas på sikt. En möjlig plats för drivmedelsstationen är det norra trafikmotet vid Lödöse.

Störningar och risker kopplade till såväl järnväg som motorväg är avgörande faktorer för all stationsnära utbyggnad. Översiktliga utredningar visar att föreslagna områden för utbyggnad eller utveckling kan exploateras med avseende på störningar och risker. Riskbedömning för farlig gods ska tas fram i samband med planläggning eller nybyggnation inom 150 meter från transportleder för farligt gods på väg/järnväg respektive 200 meter från farleden Göta Älv. Eventuella åtgärder för att hantera detta bestäms dock först i kommande detaljplaner.

Då Lödöse är låglänt finns risk för översvämning från älven, tillsammans med risk för översvämning till följd av skyfall. I fördjupad översiktsplan för Lödöse föreslås invallning av området med hjälp av befintlig banvall för Alvhem-Lilla Edet-banan, med åtgärder för dagvattenhantering/avrinning. Banvallen är cirka 2,8 meter hög och tillsammans med höjdsättning av ny bebyggelse och nya byggnader till +3,2 respektive +3,7 meter bedöms detta utgöra tillräckligt skydd för översvämning till följd av skyfall och stigande vatten rörande ny bebyggelse öster om banvallen, se avsnitt om *klimatrelaterade risker* ovan. För befintlig bebyggelse finns vissa risker, varför banvallen skulle behöva byggas på till 3,2 meter. Lödöse varvsområde är beläget väster om banvallen, liksom avloppsreningsverket och därför krävs åtgärder vid dessa. Vid varvsområdet föreslås en ny skyddsvall och längs befintlig banvall föreslås reservat för att kunna bygga på banvallen. Mer information finns i underlag till den *fördjupade översiktsplanen.*

Vid Lödöse varv finns idag verksamheter och en internationellt klassad hamn som bibehålls. Viss utveckling och upprustning föreslås. Det finns ett stort behov av utveckling och upprustning med avseende på utformning och gestaltning på grund av områdets strategiska läge vid älven. Inriktningen är att tillgängliggöra området för allmänheten genom exempelvis en strandpromenad för allmänheten längs älven alternativt öster om verksamhetsområdet, liksom förbättrade kopplingar till Lödösehus för en utvecklad turismnäring. Lokalisering av småbåtshamn kan utredas vidare inom området. Utvecklingen med fokus på rekreation, friluftsliv och turism bedöms vara i enlighet med syftena med riksintresse för friluftsliv (Göta älv). Inom delar av området finns markföroreningar, som i kombination med risk för översvämningar innebär risk för spridning av föroreningar. Miljöriskbedömningar och skyddsåtgärder behöver tas fram i samband med åtgärder inom området.

4.3.2.2 Knyt samman gammalt och nytt

Den ombyggnation av motorvägen som skett innebär att Göteborgsvägen fått en kraftigt minskad trafik. Detta ger mindre störningar och därmed minskade skyddsavstånd. Detta skapar även nya möjligheter till utveckling av omgivande ytor.

Flera nya stråk av varierande karaktär och funktion kan binda samman den framtida centralortens gamla och nya delar. Göteborgsvägen föreslås få ny utformning och går genom detta från en bullrande landsväg till en sammanlänkande huvudgata. Service och funktioner kommer att finnas såväl i norr som söder. Fördelningen av funktionerna förändras över tid för att succesivt utvecklas närmare stationen. Det i ett stråk som sträcker sig norrut till de befintliga bostäderna.

Handeln i Lödöse koncentreras längs ett stråk som sträcker sig från stationen i riktning mot befintligt centrum. Livsmedelshandeln placeras lämpligast som startpunkt vid stationen där parkeringsplatser till viss del kan samnyttjas med pendlare. Parkering kan även placeras i områden som annars är svårutnyttjade längs spåret. Befintligt centrum i Lödöse kan stärkas med centrumfunktioner som inte konkurrerar med det nya centrumstråket i söder.

4.3.2.3 Vårda kulturarvet

Befintligt centrum i Lödöse utvecklas varsamt, hela tiden med fokus på kulturarvet och fornlämningarna. I centrala Lödöse finns det gott om fornlämningar till följd av tätortens rika historia. Här finns möjligheter att ta tillvara och utveckla Lödöses historiska identitet. Större delen av området ingår i fornlämningen *Lödöse stadsområde* som är skyddat enligt kulturmiljölagen. För att möjliggöra en fortsatt utveckling och förtätning i det befintliga centrumområdet är det viktigt att nyttja de platser som är möjliga att bebygga på ett bättre sätt. Genom att synliggöra fornlämningar vid en eventuell utgrävning kan ny bebyggelse och byggnader utvecklas i närheten av själva fornlämningen. Kulturarvet består av fornlämningar men även av Göta älv som är en viktig del både i områdets historia och i ortens identitet. En självklar del i utvecklingen av befintligt centrum är därför att stärka kopplingen mot vattnet. Detta sker genom föreslaget grönt stråk i *mark-och vattenanvändningskartan.*

Varvsområdet har en lång historia och har varit viktigt för Lödöses utveckling. Spår och strukturer från historien bör ges utrymme i utveckling av området. Hänsyn bör tas till dessa och värdena bör tillgängliggöras för invånare och besökare.

De befintliga gårdsmiljöerna som ligger centralt i utvecklingsområdet ger ett stråk med tydlig landsbygdskaraktär. Denna identitet bör bevaras. En viss förtätning som sker på kulturmiljöns villkor bedöms dock vara möjlig.

Gårdaåns dalgång hyser höga natur- och kulturvärden och är därför skyddsvärd.

4.3.2.4 Förstärk grönstrukturen

En stark befolkningsutveckling i Lödöse ökar trycket på rekreations- och idrottsområden. De befintliga områdena behöver bevaras och utvecklas men nya behöver även tillskapas. Nya gångstråk föreslås, som gör det möjligt att ta sig ner till älven och längs med älven. Utvecklade stråk längs Gårdaån och i Spetalsbergen föreslås också norr om området.

I Lödöse finns stora grönytor. En av de som nyttjas mest, Pingstalund, är dock bullerutsatt från motorvägen och järnvägen. På grund av dess tätortsnära läge och höga naturvärden för naturvård och rekreation bör Pingstalund utredas för kommunalt naturreservat.

Jordbruksmarken närmast Göteborgsvägen mot älven kan i de norra delarna på sikt utvecklas för närrekreation och idrottsändamål. Denna utveckling kan ersätta Hedens idrottsplats, som bedöms som ett mindre tillgängligt läge, se ovan om *stationsnära utbyggnad*. Områdena mellan älven och Göteborgsvägen i övrigt föreslås utvecklas för hantering av dagvatten och översvämning i kombination med rekreationsmöjligheter. Jordbruksmark i övrigt bör bibehållas.

I Spetalsbergens östra del finns ett område med upplag av schaktmassor från tidigare byggnation av E45. Området föreslås utredas vidare för verksamhet och industri.

Grönområden och natur hör till Lödöses stora kvaliteter idag. Närrekreationsområden att ströva i är dock inte den enda naturkvaliteten som ska värnas. Även det omgivande öppna jordbrukslandskapet har upplevelsevärden. Vid expansion av orten är det viktigt att ta tillvara möjligheten till utblickar och det är viktigt att tänka på hur den nya bebyggelsen möter det öppna landskapet.

I Lödöse finns konflikter med riksintresse för naturvård och friluftsliv. Motiv till avvägningar kring detta finns att läsa om under avsnittet om *riksintressen*.

4.3.3 Hjärtum

Landsbygdsorten Hjärtum föreslås utvecklas med sammanhängande bebyggelse i anslutning till den befintliga orten. Utvecklingen förutsätter att hänsyn tas till värdefulla kulturmiljöer och att kapacitet för dricksvatten kan säkras. I gällande detaljplan finns även utrymme för ytterligare enstaka tillkommande enbostadshus. För fördjupade ställningstaganden per yta, klicka i *mark- och vattenanvändningskartan*.

Ny sammanhängande bostadsbebyggelse föreslås i den västra delen av orten söder om Kärrsbackevägen, söder om orten mot Klockarelunden samt öster om orten ovan Hjärtumsgården. I byns kärna finns idag kommunal service bestående av en förskola samt viss handel i form av en närbutik med självbetjäning. Gällande detaljplan i byns kärna medger viss utökad handel och service söderut i anslutning till befintliga funktioner. Förskolan har idag överkapacitet och skulle kunna inrymma ett ökat barnantal över tid.

Befintlig lekplats mellan Klockarevägen och Skeevägen pekas ut för att visa att den är belägen så att utvecklingsmöjligheter finns och med syfte att synliggöra och värna målpunkter för barn.

Billerödsvallen och Hjärtums idrottsplats pekas ut i markanvändningskartan som sammanhängande bostadsbebyggelse för att synliggöra funktionen som idrottsplats.

En ny gång- och cykelväg mellan Hjärtum och Ström ska byggas längs med Hjärtumsvägen och Kungälvsvägen.

Befintliga tekniska anläggningar i Hjärtum inkluderar en deponi, två grundvattenverk, reservoarer och ett avloppsreningsverk. Vid utveckling i Hjärtum utöver enstaka byggnader behöver kapaciteten i ledningsnät och reningsverk stärkas. Detta då begränsningar i framförallt dricksvattenförsörjningen finns redan i dag.

Hela Hjärtum präglas av höga värden för kulturmiljö vilket ska beaktas i utvecklingen. Stora delar av Hjärtums samhälle ingår i kulturmiljön Hjärtums kyrka, utpekat i kulturarvsplanen för Lilla Edets kommun. En kulturhistorisk utredning bör göras inför vidare utbyggnad i Hjärtum. I orten finns även flera fornlämningar till vilka hänsyn ska tas.

4.3.4 Nygård

Landsbygdsorten Nygård föreslås utvecklas med bostadsbebyggelse och utrymme för service i mångfunktionell bebyggelse. Utvecklingen föreslås i huvudsak inom och i anslutning till den befintliga ortsstrukturen. Det för att ytterligare stärka serviceunderlag och underlag för kollektivtrafik. Vid utveckling öster om Nygårds befintliga utbredning är planeringsinriktningen att så långt som möjligt undvika exploatering av jordbruksmark. Det är också viktigt att lokalisera ny bebyggelse i

närhet av befintlig infrastruktur och befintligt gång- och cykelnät. För att ta hänsyn till dessa faktorer förekommer viss exploatering av naturmark. Utöver föreslagna utbyggnadsområden kan vissa kompletteringar i befintlig struktur även genomföras inom ramen för gällande detaljplaner. För fördjupade ställningstaganden per yta, klicka i *mark- och vattenanvändningskartan*.

Direkt norr om befintlig idrottsplats, på befintlig vändzon/parkeringsyta, möjliggörs mångfunktionell bebyggelse. Mellan Ängsvägen och Kullevägen där en mindre lekplats finns idag finns utrymme för komplettering med enstaka enbostadshus.

Två större områden för utveckling med sammanhängande bostadsbebyggelse föreslås i Nygård. Ett ligger öster om Nygård, i ortens utkant, norr om Alevägen. För detta krävs en ny väganslutning mot Alevägen. Det andra ligger väster om orten, mellan Kyrkvägen och Skövdevägen.

Viss utveckling av service och handel möjliggörs inom ramen för gällande detaljplan, söder om den befintliga förskolan i Nygård. Förskolans kapacitet kan behöva utökas beroende på den kommande bebyggelseutvecklingens omfattning. Söder om förskolan, inom område som är utpekat för mångfunktionell bebyggelse, finns även utrymme enligt gällande detaljplan för komplettering med enstaka enbostadshus.

Befintlig lekplats vid Furuvägen, i Nygårds norra del, pekas ut i markanvändningskartan. Det för att visa att den är belägen så att utvecklingsmöjligheter finns och med syfte att synliggöra och värna målpunkter för barn. Det finns en utvecklingspotential i att tillgängliggöra den tätortsnära naturen genom att anlägga en kommunal vandringsled i området kring vattentornet i Nygård.

Befintligt verksamhetsområde söder om Alevägen (väg 1996) utvidgas västerut enligt gällande detaljplan. Området kan även genom ny planläggning utvidgas österut längs med Hålandavägen. I Nygård finns ett avloppsreningsverk strax sydväst om den befintliga landsbygdsorten. Dess funktion behöver värnas för att fortsatt kunna bedriva verksamheten.

En fullt utbyggd gång- och cykelväg ska byggas mellan Nygård och Prässebo, samt mellan Nygård och Lödöse huvudsakligen på den gamla banvallen längs med väg 1996. Utbyggnaden föreslås i syfte att skapa bättre kommunikationsmöjligheter mellan orterna, samt tillgång till rekreation.

Förtätning i Nygård, utöver ovan beskrivna områden, ska undvikas på värdefull odlingsmark och områden med höga naturvärden. Utbyggnadsområdena har anpassats utifrån ras- och skredrisker samt klimatrelaterade risker, men vissa risker kvarstår där hänsyn behövs i fortsatt planering.

Begränsningar i kapaciteten för vatten- och avloppssystem finns i Nygård. Det bedöms finnas utrymme att ansluta cirka tio tillkommande småhus. Översiktsplanen medger en utbyggnad som är större än så. Vid kommande detaljplaneläggning som överstiger tio småhus behöver därför kapaciteten i dricksvatten och spillvattennätet utredas för att klargöra om behov av uppdimensionering finns.

4.3.5 Avvägning jordbruksmark

I Ström, Lilla Edet, Göta, Lödöse, Nygård och Prässebo pekar översiktsplanen ut utbyggnadsområden på mark som idag klassas vara brukningsvärd jordbruksmark. För att se vilka områden som sammanfaller med jordbruksmark, se kartan över *Riksintressen, LIS och andra värden* samt lagret med

jordbruksmarksanalys. I *mark-och vattenanvändningskartan* finns information om motiv för respektive område. Områdena utgörs av jordbruksmark klass 1 samt klass 2.

Samtliga utbyggnadsområden bedöms vara av väsentligt samhällsintresse på grund av att de antingen:

- Bidrar till den huvudsakliga bostadsutbyggnaden i Lilla Edets kommun (gäller Lödöse) med tillhörande service. Bidrar dessutom avsevärt till kommunens bostadsförsörjning med varierande hustyper och upplåtelseformer.
- Bidrar till ett avgörande tillskott till bostadsförsörjningen i kommunen. Det på platser i närheten av befintlig infrastruktur eller som en utbyggnad av tätorten.
- Tillgodoser behovet av arbetstillfällen i närheten av bostäder. Detta på platser där närområdet redan är ianspråktaget för verksamheter eller är beläget i närheten av kapacitetsstark infrastruktur.
- Tillgodoser ett viktigt rekreationsintresse i form av camping, vilket saknas i kommunen i dag samt bedöms stärka kommunens näringsliv med avseende på besöksnäring och turism.

Andra lokaliseringar av utbyggnadsområden har valts bort av olika skäl. Det kan bero på att de ligger på större sammanhängande arealer av jordbruksmark, innefattar högre riskförhållanden eller stora topografiska utmaningar som riskerar ta mer mark i anspråk. Det kan också bero på att utbyggnad av områdena kan medföra höga kostnader och ge större påverkan på markförhållandena. Se *miljökonsekvensbeskrivningen* för beskrivning av bortvalda alternativ samt föreslagna anpassningar.

Utvecklingen av den blandade bebyggelsen i Lödöse bedöms vara mer lämpad än andra bedömda lokaliseringar. Detta på grund av dess strategiska läge i närhet till tågstationen och väl utbyggd kollektivtrafik. Utvecklingen är också i enlighet med Göteborgsregionens gemensamma strukturbild, där utveckling sker längs med huvudstråken. Alternativa lokaliseringar redovisas i miljöbedömningen.

För utveckling av verksamhetsområden bedöms läget intill trafikmotet invid motorvägen i Lödöse vara lämpligare än andra bedömda lokaliseringar för verksamheter. Så som befintlig verksamhetsmark invid älven där stora översvämningsrisker finns, lokaliseringar längre bort från motorvägen, samt invid norra motet i Lilla Edet där såväl älven som topografin begränsar möjligheterna. Läs mer i *miljökonsekvensbeskrivningen* om anpassningar och bortvalda alternativ.

Anpassning av utbyggnadsområdena har gjorts för att undvika jordbruksmark i vissa fall, eller ta i anspråk jordbruksmark så att den inte fragmentiseras och liknande.

5 REGIONALA OCH STATLIGA INTRESSEN

I detta avsnitt beskrivs ställningstaganden kring statens intressen - de så kallade riksintressena. Här beskrivs också ställningstaganden kring regionala och mellankommunala frågor som är viktiga för kommunen. Information om avvägningar mellan olika intressen beskrivs också i *mark-och vattenanvändningskartan.*

5.1 Riksintressen

Riksintressen är geografiska områden som har utpekats av nationella myndigheter för att de innehåller nationellt viktiga värden och funktioner. Begreppet riksintresse används om två olika typer av områden. Dels större områden som riksdagen beslutat om i 4 kap. miljöbalken, dels områden som är riksintressen enligt 3 kap. miljöbalken och där den ansvariga nationella myndigheten har ett ansvar för att ange anspråk.

Riksintressena är inte statiska, utan är föremål för återkommande diskussion och omprövning. Det är framför allt i översiktsplanen som kommunen kan föra en diskussion med länsstyrelsen och andra berörda om hur man ser på riksintressena inom kommunen. Kommunen ska i sin översiktsplan redogöra för hur riksintressena tillgodoses. Länsstyrelsens uppgift är att samordna de statliga sektorsmyndigheternas riksintresseanspråk och bevaka att riksintressena tillgodoses i planeringen på det sätt som lagen anger. Om översiktsplanen uttrycker en annan uppfattning än länsstyrelsen vad gäller tolkning och innebörd av ett speciellt riksintresse, så uppmärksammas det i länsstyrelsens granskningsyttrande för översiktsplanen.

Vid avvägning mot enskilda och allmänna intressen får påtaglig skada av riksintresset inte ske. Om två eller flera riksintressen är motstridiga ska företräde ges åt det intresse som på lämpligaste sätt främjar en långsiktigt god hushållning av marken, vattnet eller den fysiska miljön i övrigt. Om området behövs för totalförsvaret, ska detta alltid ges företräde. Regler om allmänna intressen och riksintressen finns i 3 och 4 kap. miljöbalken. Vid bedömning av om ett riksintresse skadas är det inverkan på riksintressets funktion eller värde som är avgörande. Därför kan åtgärder utanför den geografiska riksintressegränsen anses påtagligt skada riksintresset. Även flera mindre förändringar kan tillsammans innebära en påtaglig skada för ett riksintresse.

Samtliga riksintressen i Lilla Edets kommun finns i den *digitala kartan*, i lagret som kallas *Riksintressen, LIS och andra värden*.

Motiv till riksintresseanspråken och värdebeskrivningar finns tillgängliga hos respektive ansvarig myndighet. Motiven går även att finna genom att klicka på respektive riksintresseobjekt i *kartan* över *Riksintressen, LIS och andra värden*.

5.1.1 Riksintresse för naturvård enligt 3 kap. MB

Riksintressen för naturvård utgörs av värdefulla områden ur ett nationellt perspektiv. Fyra sådana områden ligger delvis inom Lilla Edets kommun: Bredfjället-Väktorområdet, Svartedalen med Anråsån, Göta och Nordre älvs dalgångar och Risveden.

- Kommunen tillgodoser riksintresset genom en restriktiv syn vid prövning av ny bebyggelse och nya byggnader inom dessa områden. Samlad bebyggelse, byggnadsverk av olika typer

eller enstaka bostadshus ska prövas i detaljplan eller bygglov med utredning som visar att riksintressets värden inte påtagligt skadas.
- Riksintresset för naturvård tillgodoses också genom riktlinjer och åtgärder i kommunens naturvårdsplan och kommande naturvårdsprogram.
- Risk för konflikt med riksintresse finns i Lödöse invid Lödöse varv. Området har avgränsats för att följa gränsen för riksintresse för naturvård. Även om utvecklingsområdet då inte sammanfaller med riksintresset, finns risk för att utveckling inom området kan påverka riksintresset. Hänsyn bör därför tas för att minimera negativ påverkan på riksintresset.

5.1.2 Riksintresse för Natura 2000 enligt 4 kap. MB

Natura 2000 är ett nätverk av värdefulla naturområden med arter och/eller naturtyper som i ett europeiskt perspektiv betraktas som skyddsvärda. Dessa områden utses med stöd av EU:s fågeldirektiv och habitatsdirektiv. Urvalet av Natura 2000-områden är en viktig grund för att bevara ett representativt urval av naturmiljöer i Sverige. Länsstyrelsen tar fram förslag på nya Natura 2000-områden och naturvårdsverket föreslår sedan dessa till regeringen för beslut. Natura 2000-områden utgör riksintressen enligt 4 kap miljöbalken. De flesta Natura 2000-områden är också naturreservat och i Lilla Edets kommun sammanfaller dessa i sin helhet med riksintresse för naturvård. Om verksamheter ska bedrivas eller åtgärder vidtas inom eller i närheten av ett utsett Natura 2000-område krävs tillstånd enligt 7 kap. 28 a § miljöbalken. I praktiken innebär det att tillståndet måste vara klart innan en detaljplan antas eller bygglov kan ges för förändrad markanvändning i dessa områden, om verksamheten/åtgärden förväntas påverka de värden som finns där.

Inom Lilla Edets kommun finns sex Natura 2000-områden: Svartedalens naturskogar, Bredfjället, Valdalsbergen, Valdalssjön och Hagens småvatten, Sollumsån och Brattorpsån. Länsstyrelsen har tagit fram bevarandeplaner för varje Natura 2000-område, se *kartan* över *Riksintressen, LIS och andra värden*, där du kan ta del av respektive bevarandeplan.

- Kommunen tillgodoser riksintresset genom bestämmelser i miljöbalken där tillstånd krävs för åtgärder inom eller i närheten av ett Natura 2000-område. Översiktsplanen föreslår inga utbyggnadsområden i närhet av dessa riksintresseområden. Se även *Riksintresse för naturvård*.

5.1.3 Riksintresse för kulturmiljövård enligt 3 kap. MB

Riksintressen för kulturmiljövården är ett urval av miljöer som ska representera hela landets 10 000-åriga historia från stenålder till nutid. En kulturmiljö av riksintresse är ett område där landskapet är så präglat av sin historia att kulturmiljön utgör en av platsens stora tillgångar. I dessa miljöer väger de kulturhistoriska värdena särskilt tungt vid en avvägning mellan olika intressen. I Lilla Edets kommun finns tre sådana områden; kulturlandskapet vid Åsbräcka, kulturmiljön kring Tösslandagården och ett större område med torpmiljöer på Bredfjället.

- Kommunen tillgodoser riksintresset genom en restriktiv syn vid prövning av ny bebyggelse och nya byggnader inom dessa riksintresseområden. Samlad bebyggelse, byggnadsverk av olika typer eller enstaka bostadshus ska i detaljplan eller bygglov prövas med utredning som visar att riksintressets värden inte påtagligt skadas.
- Riksintresset tillgodoses också genom rekommendationer och åtgärder i antagen kulturarvsplan för kommunen samt genom ställningstaganden under *Kulturmiljövärden*.

5.1.4 Riksintresse för friluftsliv enligt 3 kap. MB

Områden av riksintresse för friluftslivet har stora friluftsvärden på grund av särskilda natur- och kulturkvaliteter, variationer i landskapet och god tillgänglighet för allmänheten. De sammanfaller ofta med riksintresse för naturvård. Fyra områden är av riksintresse för friluftsliv i Lilla Edets kommun: Göta älv, Bredfjället, Svartedalen och Risvedenområdet.

Riksintressena för naturvård och friluftsliv i Göta älvs dalgång omfattar stora geografiska områden, med stor variation av värden som ska skyddas.

- Inom riksintresseområdena Svartedalen, Bredfjället och Risveden ska ny bebyggelse ej tillåtas.

Ett par föreslagna utbyggnadsområden eller områden där viss utveckling förslås ske sammanfaller med riksintresset för friluftsliv:

- Området vid Lödöse varv innefattas av riksintresse för friluftsliv. Vid Lödöse varv och det befintliga verksamhetsområdet med omnejd finns behov av viss upprustning och utveckling (se mer under avsnitt 4.3.2). Åtgärder föreslås för att tillgängliggöra området för allmänheten. Utvecklingen med fokus på rekreation, friluftsliv och turism bedöms vara i enlighet med syftena med riksintresse för friluftsliv (Göta älv). Lilla Edets kommun bedömer även att värdena för friluftslivet inte förändras väsentligt av förslagen utbyggnad öster om Göteborgsvägen, jämfört med dagsläget. Anläggandet av gångvägsystem och park ner till älven ökar möjligheterna att röra sig i älvdalslandskapet och tillför därigenom betydande värden för friluftslivet. I södra delen av tätorten, väster om Göteborgsvägen, bevaras befintlig jordbruksmark, vilket bedöms vara i enlighet med riksintresset.

- Föreslaget utbyggnadsområde för sammanhängande bostadsbebyggelse i södra Lilla Edets tätort sammanfaller med riksintresse för friluftslivet. De främsta motiven till att området är utpekat som riksintresse för friluftslivet är älvdalens landskapsbild, älvens lämplighet för båtturer med landskapsupplevelse och goda möjligheter för fritidsfiske. Tillgängligheten bör därför bestå eller utvecklas, störande inslag i landskapsbilden bör undvikas och bebyggelse som avskärmar sikten mellan älven och landområde bör undvikas. Med anledning av att strandskyddet återinträder vid planläggning inom området kommer en naturligt bebyggelsefri zon längs älvrummet att säkerställas. Kompletterande bebyggelse kommer även att följa befintlig bebyggelsestrukturen norr om området, som i dag ligger närmare älven än befintlig bebyggelse öster om detta område gör. Kommunen bedömer att utvecklingen av detta område inte påverkar upplevelsen av landskapet från älven, samt att tillgängligheten till älven inte påverkas negativt. Riksintresset bedöms därför inte påverkas negativt.

- Föreslaget område för verksamheter i form av utveckling av befintlig parkering-/omlastningsyta för tung trafik i norra Lilla Edets tätort sammanfaller med riksintresse för friluftslivet. Motsvarande yta är redan i dag ianspråktaget för parkering och uppställningsyta för tunga transporter och förslaget påverkar inte tillgängligheten till älven, varför förslaget inte bedöms bidra till ytterligare negativ påverkan på riksintresset.

- Utveckling av gångstråk längs med östra och västra sidan av älven i Lilla Edets tätort samt föreslagen utveckling av Inlandsön för rekreationsändamål, sammanfaller med riksintresse för friluftslivet. Föreslagen utveckling bedöms öka tillgängligheten till älven och stärka förutsättningarna för friluftslivet. Riksintresset bedöms därför inte påverkas negativt.

- Planerad ombyggnad av slussen som föranleder flytt av Strömsvallen sammanfaller med riksintresse för friluftslivet. Här antas att en avvägning mellan riksintressena för sjöfart och riksintresse för friluftslivet görs inom ramen för pågående projekt. Flytt och utveckling av Strömsvallen bör ske på ett sådant sätt att riksintresset inte påverkas negativt.

5.1.5 Riksintresse för energiproduktion-Vindbruk enligt 3 kap. MB

Riksintresse för vindbruk ska möjliggöra att de områden som har bäst förutsättningar för vindbruk och goda vindresurser kan användas till framtida vindkraftsetableringar och därmed till en effektiv markanvändning. I Lilla Edets kommun har två områden i kommunens västra delar pekats ut som lämpliga riksintresseområden för vindbruk enligt Energimyndighetens kriterier:

- Riksintresseområdet vid Hålbotten (det nordligaste av de två utpekade områdena) tillgodoses delvis genom att det sammanfaller med ett av de utpekade områdena för vindbruk i kommunens vinbruksplan (2011).
- För övriga områden kan, enligt de avvägningar mot andra intressen som gjorts i vindbruksplanen och översiktsplanen, riksintresset inte tillgodoses. Det utpekade riksintresseområdet väster om Lilla Edets tätort (det sydligaste av de två utpekade områdena) är ett tyst och opåverkat område av stor betydelse som frilufts- och strövområde i tätortens närhet. Vid avvägning mellan riksintresset för vindkraft och allmänhetens intresse av området som natur- och friluftsområde har hushållningsaspekter och det allmänhetens intressen prioriterats framför riksintresset för vindkraft.

5.1.6 Riksintresse för kommunikation enligt 3 kap. MB

Mark- och vattenområden som är särskilt lämpliga för anläggningar för kommunikation ska så långt möjligt skyddas mot åtgärder som påtagligt kan försvåra tillkomsten eller utnyttjandet av anläggningen, i enlighet med 3 kap. miljöbalken. I Lilla Edets kommun finns tre riksintressen för kommunikation.

5.1.6.1 Väg E45

Väg E45 ingår i det nationella stamvägnätet som är fastställt av riksdagen. Vägarna i det nationella stamvägnätet är av särskild nationell betydelse. Delen mellan Göteborg och Gällivare ingår även i det av EU utpekade Trans-European Transport Network, TEN-T vilket innebär att vägen även är av särskild internationell betydelse. Sträckan är av stor betydelse för arbetspendling, främst mellan Göteborg och Trollhättan. Dessutom är det ett viktigt stråk för näringslivets transporter då den bland annat är betydelsefull för internationella godstransporter via Göteborgs hamn.

5.1.6.2 Järnvägen Norge-Vänerbanan

I Lilla Edets kommun är järnvägen Norge-Vänerbanan genom kommunen utpekad som riksintresse. Banan är till största delen av internationell betydelse och ingår i det utpekade TEN-T nätet (Trans-European Transport Network). Hela banan ingår i det utpekade strategiska godsnätet och är mycket

viktig för både person- och godstrafik. Sträckan Göteborg-Trollhättan är elektrifierad och utbyggd till dubbelspår. Anslutning till Lilla Edet-banan finns i Alvhem.

5.1.6.3 Sjöfart-farled Göta älv

Farleden Göta älv med 200 meter buffertområde på vardera sidan om farledens mittlinje, utgör riksintresse för sjöfarten (allmän farled Göteborg frihamnen -Vänersborg Normansgrund, farledsklass 1). Inför förändringar i markanvändningen inom 200 meter från farledens mittlinje ska en riskutredning göras.

5.1.6.4 Luftfart

Markanvändningen i Lilla Edets kommun påverkas främst av omgivande influensområden för Göteborg-Stallbacka flygplats. Vid Backamo i Uddevalla kommun finns en mindre flygplats för sportflyg. Kring flygplatserna gäller begränsningar för byggnadsverks höjder. Begränsningarna syftar till att säkerställa flygsäkerheten. Alla byggnadsverk berörs, såväl fasta (byggnader, master, vindkraftverk) som tillfälliga.

- Planförslaget bedöms inte inverka negativt på dessa intressen och de tillgodoses genom ställningstaganden i de ämnesvisa rekommendationerna. Ny bebyggelse, byggnader eller verksamheter får inte lokaliseras eller utformas på ett sätt som kan äventyra riksintressena för kommunikation. Slutgiltigt säkerställande av riksintresset görs i kommande detaljplaneläggning eller bygglovsförfarande när skyddsavstånd och andra restriktioner läggs fast. Riksintresse för luftfarten säkerställs genom att alla byggnadsobjekt oberoende av typ, som master, torn, pyloner, skyltar, konstverk, byggnader och dylikt, som är högre än 20 meter över mark eller vattenytan ska remitteras till luftfartsverket oavsett var det är placerat.

5.1.7 Riksintresse för totalförsvaret enligt 3 kap. MB

Riksintressen för totalförsvarets militära del omfattar dels riksintressen som kan redovisas öppet, dels riksintressen som är sekretessbelagda. För att säkerställa att ingen skada sker på de riksintressen som omfattas av sekretess och inte kan redovisas öppet på karta, är hela landets yta samrådsområde för objekt högre än 20 meter utanför tätort och för objekt högre än 45 meter inom tätort. Det innebär att alla ärenden avseende höga objekt behöver skickas på remiss till Försvarsmakten för att säkerställa att riksintressen som omfattas sekretess inte skadas.

- Riksintresset för totalförsvar tillgodoses generellt i översiktsplanen genom att remittera plan- och lovärenden enligt Försvarsmaktens önskemål samt att vindkraftverk inte medges utanför föreslagna vindbruksområden, vilka ligger utanför stoppområdet för höga objekt. Översiktsplanen föreslår inte heller några utvecklingsområden inom eller i närheten av påverkansområdet för transmissionsnätet, vilket omfattar 160 meter på vardera sida om den geografiska preciseringen för luftledningar.

För beskrivning av totalförsvarets civila intressen, se avsnitt under *Värden att ta hänsyn till, Totalförsvarets civila intressen och beredskap.*

5.1.7.1 MSA område (minimum safe altitude)

De norra och ostliga delarna av kommunen påverkas av influensområde för luftrum kring Såtenäs flygflottilj och Råda övningsflygplats, genom buller och begränsning av höga objekt som kan påverka

flygplatsens MSA (minimum safe altitude). För hela kommunens yta gäller att objekt högre än 20 meter utanför sammanhållen bebyggelse, samt högre än 45 meter inom sammanhållen bebyggelse, ska remitteras till Försvarsmakten.

5.1.7.2 Påverkansområde väderradar

I stort sett hela kommunen befinner sig även inom påverkansområde för riksintresset väderradar Vara.

5.1.7.3 Stoppområde för höga objekt

Ett så kallat stoppområde kring Såtenäs Råda flottiljflygplats berör den nordligaste och allra ostligaste delen av Lilla Edets kommun.

5.1.7.4 Ledningar i transmissionsnätet för el

Samhället och totalförsvaret är starkt beroende av el för att fungera och en fungerande elförsörjning med hög tillförlitlighet är en förutsättning för det civila försvarets förmåga. Transmissionsätet för el samt distributionsnätet för el mellan fastlandet och Gotland har en avgörande betydelse för elförsörjningen för det civila försvaret i hela Sverige, vilka utgör samhällsviktig verksamhet som är nödvändig för totalförsvaret. Utifrån detta bedömer Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) att mark- och vattenområdena för samtliga ledningar och stationer i transmissionsnätet för el samt ledningarna i distributionsnätet för el mellan fastlandet och Gotland med tillhörande stationer, liksom områden för förnyelse och förstärkning av dessa, utgör områden som är av riksintresse på grund av att de behövs för totalförsvarets anläggningar.

Två befintliga 400 kV-ledningar i kommunens östra del omfattas av riksintresset. Svenska kraftnät planerar för kapacitetsförstärkning och utbyggnad av befintlig 130 kV-ledning till ny 400 kV-ledning i kommunens västra del, från Skogssäter i Trollhättan via Stenungsund till Ale kommun, vilken också kommer att omfattas av framtida riksintresse. Utgångspunkten för den geografiska preciseringen av riksintresset är det utrymme som befintliga luftledningar upptar i form av befintlig ledningsgata, som är cirka 50 meter bred, och att befintliga luftledningar ska kunna ersättas eller kompletteras. För att kunna bygga en ny eller ersättande luftledning intill en befintlig ledning krävs för god driftsäkerhet ett utrymme om cirka 50 meter bredvid den befintliga luftledningens ledningsgata. Totalt omfattar den geografiska preciseringen av riksintresset för luftledningar en bredd av 100 meter per luftledning.

5.2 Regionala och mellankommunala frågor

Lilla Edets kommun är en del i Västra Götalandsregionen. Lilla Edets kommun har gräns mot sju intilliggande kommuner: Trollhättan, Ale, Uddevalla, Stenungsund, Kungälv, Vänersborg och Alingsås. Människors vardagsliv såväl som naturens värden och funktioner sträcker sig ofta över kommungränsen. Det som händer i Lilla Edets kommun såväl som i grannkommunerna påverkar och påverkas av vad som händer på andra sidan kommungränsen, vilket samhällsplaneringen behöver ta hänsyn till. Översiktsplanen ska redovisa om det finns områden och verksamheter som angår två eller flera kommuner eller som är av regional betydelse.

Lilla Edets kommun innefattar även tre enklaver belägna inom Ale kommun. Kommunen är del av kommunalförbundet Göteborgsregionen (GR) tillsammans med tolv medlemskommuner, men är geografiskt belägen i ytterkant av området och har därmed även gräns mot Fyrbodals kommunalförbund. Samverkan med Fyrbodals kommunalförbund sker avseende socialtjänst och sjukvård.

5.2.1 Övergripande

- Lilla Edets kommun verkar för att bidra till genomförandet av *Göteborgsregionens strukturbild*.
- Lilla Edets kommun verkar för att bidra till genomförandet av den regionala utvecklingsstrategin för Västra Götaland 2021 – 2030 samt Trafikförsörjningsprogram 2021–2025 – Hållbara resor i Västra Götaland.

5.2.2 Vatten

- Göta älv är en mellankommunal och regionalt gemensam fråga både i fråga om vattenförekomsten som sådan, riksintresse för kommunikationer, sjöfart, såväl som riksintresse för friluftsliv samt som dricksvattentäkt och tidigare vattenskyddsområde. Kommunen ska arbeta tillsammans med grannkommunerna för att säkerställa dessa intressen och genomföra åtgärder för att skydda dricksvattentäkten, samt bidra till att åtgärder vidtas för att uppnå miljökvalitetsnormer (MKN) för vatten och fisk och musselvatten. Samverkan ska fortsatt ske i den mellankommunala samverkan inom Göteborgsregionen samt genom Göta älvs vattenråd som fungerar som ett samverkansorgan för frågor inom Göta älvs avrinningsområde nedströms Vänern.

- Köperödssjöarnas vattenskyddsområde, som inkluderar Öresjö, berör såväl Uddevalla som Trollhättan och Vänersborg. Åtgärder för att skydda vattenskyddsområdet är därför en viktig mellankommunal fråga. Dessa utgör dessutom dricksvattentäkt för Uddevalla kommun.

- Översvämningsrisk samt ras och skredrisk i Göta älv påverkas av vad som sker såväl uppströms som nedströms Göta älv och är därför en viktig mellankommunal fråga. Samverkan som handlar om Göta älv med fokus på ras och skred sker inom delegationen för Göta älv.

Läs mer om hur Lilla Edets kommun förhåller sig till dessa värden och intressen under *Riksintressen*, avsnittet om *Vatten* samt *Klimatrelaterade risker*.

5.2.3 Kommunikationer och kollektivtrafik

- Tillgängligheten till E45:an vid Lödöse station är i dagsläget bristfällig på grund av att trafikplatsen endast fångar upp södergående trafik. För att uppnå fullgod tillgänglighet behövs ett fullständigt mot för av- och påfart i båda riktningarna. Motet är beläget i Ale kommun, men är en viktig förutsättning i Lilla Edets kommun. Lilla Edets kommun och Ale kommun arbetar gemensamt för en utbyggnad av motet.

- Tillgängligheten och framkomlighet för resande med kollektivtrafik påverkas av vilka förutsättningar och utrymme som ges i andra kommuner. Det är därför en viktig mellankommunal och regional fråga att verka för att kollektivtrafiken ges utrymme och goda förutsättningar med såväl grannkommuner som Göteborgs stad.

- För att minska sårbarheten med få förbindelser över älven ska Lilla Edets kommun tillsammans med övriga kommuner i Göteborgsregionens kommunalförbund verka för en ytterligare broförbindelse över älven för samtliga trafikslag. En ytterligare broförbindelse bedöms mer sannolik att tillkomma längre söderut längs älven. Ale och Kungälvs kommuner har pekat ut ett potentiellt läge för ny bro vid Diseröd - Nol.

- Trafiksäkerhetshöjande åtgärder behövs på Trafikverkets väg 1997 mellan Hålanda och Nygård över kommungräns till Ale kommun. Ale kommun och Lilla Edets kommun verkar tillsammans med Trafikverket för att åtgärderna ska bli verklighet.

- Slussar längs med Göta älv är viktiga mellankommunala intressen. Ombyggnationen av Slussen i Lilla Edet påverkar andra kommuner, liksom slussar i andra kommuner påverkar förutsättningarna för exempelvis godstrafik och friluftslivet.

  Läs mer under *Riksintressen* samt *Vatten* om hur Lilla Edets kommun förhåller sig till dessa värden.

Bebyggelseutveckling och bostadsförsörjning

Bostadsförsörjning är en regional angelägenhet, då människor ofta flyttar relativt lokalt i regionen. Omfattningen och typen av bostäder som planeras i grannkommunerna får därför konsekvenser för planeringen i Lilla Edets kommun. Kommunen ser därför samverkan kring bostadsförsörjningen som viktig.

Utvecklingen i Lödöse sker invid kommungräns mot Ale kommun och Alvhem. Samverkan med Ale kommun behövs för att skapa lättorienterade stråk. De är viktiga för att kunna röra sig över kommungräns och möjliggöra samnyttjande av service och funktioner på respektive sida av kommungränsen. Läs mer under specifika ställningstaganden för *Lödöse*.

Vid utveckling i Öresjö är det viktigt med samverkan med Trollhättans kommun som planerar för ytterligare rekreationsmöjligheter vid Öresjö. För att se hur kommunen förhåller sig till utveckling i Öresjö, se ställningstaganden under rubrik *Landsbygd*.

5.2.4 Näringsliv

Lilla Edets kommuns näringslivsstrategiska program 2022–2035 utgår från och har koppling till det program som är framtaget av Göteborgs Stad och Business Region Göteborg (BRG) tillsammans med regionens kommuner och näringsliv för perioden 2018–2035. Programmet har ett regionalt perspektiv där Göteborg är motor i Göteborgsregionens och hela Västsveriges utveckling. Där är den övergripande målbilden att skapa förutsättningar för 120 000 nya jobb till år 2035 i Göteborgsregionen varav 1 000 i Lilla Edet.

Förbundsstyrelsen i Göteborgsregionen har ställt sig bakom programmet och uppmuntrar medlemskommunerna att relatera till de övergripande målen i programmet för att stödja den regionala utvecklingen.

Programmet utgår också från Business Region Göteborgs (BRG) strategiplan *Hållbar tillväxt* där BRG:S insatser för att utveckla näringslivet i Göteborgsregionen mot hållbar tillväxt beskrivs. Utöver styrande dokument inom Lilla Edets kommun, relaterar programmet på en övergripande nivå också till styrdokument som Göteborgsregionens program *Hållbar tillväxt* och Västra Götalandsregionens strategi för tillväxt och utveckling *Västra Götaland 2020*. Dessa dokument omfattar åtgärder som bidrar till att stärka näringslivets förutsättningar i regionen.

Förutom det övergripande målet på 1 000 nya jobb i Lilla Edet till 2035 finns tre underliggande mål:

Mål 1: Kompetensförsörjning och attraktionskraft Lilla Edet är en del i en av de storstadsregioner i Europa som är bäst på att tillvarata kompetens och attrahera talang.

Mål 2: Samhällsplanering i Lilla Edet är en del i en av de storstadsregioner i Europa som erbjuder bäst förutsättningar för en hög och hållbar tillväxt.

Mål 3: Näringslivsservice och innovationskraft Lilla Edet är en del i en av de storstadsregioner i Europa som har bäst klimat för företagande och innovation.

Detta går i samklang med *GR:s strategiska mål* för 2030, som säger att:

- Göteborgs lokala arbetsmarknad ska år 2030 omfatta 1,75 miljoner invånare.
- Göteborgsregionens kärna ska stärkas med ytterligare 45 000 boende och 60 000 arbetstillfällen till år 2030.
- Utöver kärnan ska det sammanhängande stadsområdet, huvudstråken och kustzonens större tätorter till samma tidpunkt stärkas med 135 000 boende och 50 000 arbetstillfällen.

5.2.5 Grönstruktur

- Grönstrukturen sträcker sig över kommungränser. Att bibehålla de regionala grönstrukturerna är viktigt för att möjliggöra såväl naturvärden som rekreativa värden. Svartedalen, Bredfjället och Risveden ingår som viktiga delar i den regionala grönstrukturen och utgör delar av de gröna kilar som är utpekade i *Strukturbild för Göteborgsregionen* från Göteborgsregionens kommunalförbund. Områdena ingår i det som är utpekat som *natur och friluftsliv* i mark- och vattenanvändningskartan. Större samband mot omgivande kommuner finns även utpekade i kartan över utvecklingsinriktningen.

5.2.6 Energiförsörjning

- Områden för vindbruk redovisas nära kommungräns mot Uddevalla och Stenungsund vid Hålbotten samt mot gränsen mot Trollhättans kommun vid Fågelmossen. Fortsatt planering för områdenas utveckling bör ske i samverkan med respektive berörda kommuner.

- Elförsörjning är en viktig mellankommunal fråga. Svenska kraftnät bedriver för närvarande planering för utökad kapacitet med nya luftburna ledningar i befintliga ledningsgator.

6 VÄRDEN ATT TA HÄNSYN TILL I PLANERINGEN

I detta kapitel redovisas andra allmänna värden och intressen i kommunen som behöver tas hänsyn till vid planering av mark- och vattenområden. Inga ställningstaganden finns generellt i detta kapitel. Beskrivningarna utgör däremot grund för ställningstaganden i kapitlet om *markanvändning*.

6.1 Landsbygdsutveckling i strandnära läge (LIS) och strandskydd

Genom miljöbalken finns möjlighet att i översiktsplanen peka ut områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen, så kallade LIS-områden. Inom ramen för översiktsplanen har en analys av ett par möjliga LIS-området gjort, vilken resulterat i bedömningen att dessa inte var lämpliga att peka ut som LIS-områden.

6.2 Miljökvalitetsnormer (MKN)

Miljökvalitetsnormer regleras i miljöbalken. Idag finns miljökvalitetsnormer för vatten, fisk och musselvatten, utomhusluft och omgivningsbuller. Utgångspunkten för en miljökvalitetsnorm är att den tar sikte på tillståndet i miljön och vad människan och naturen bedöms kunna utsättas för utan att ta alltför stor skada. Miljökvalitetsnormer används för att förebygga eller åtgärda miljöproblem. Normerna kan även ses som styrmedel för att på sikt nå de nationella miljömålen. De flesta normerna är så kallade gränsvärdesnormer som ska följas, medan några är så kallade målsättningsnormer som ska eftersträvas. Normerna baseras huvudsakligen på krav i EU-direktiv. Om en miljökvalitetsnorm överskrids eller riskerar överskridas betraktas det som negativt för naturen och människors hälsa. Kommunen kan då bli ålagd att upprätta åtgärdsprogram.

6.2.1 Luftkvalitet

Luftföroreningar är gaser och partiklar i luften som har en negativ påverkan på människan och miljön. Luftföroreningar kommer från många olika utsläppskällor, bland annat från trafik, uppvärmning, energiproduktion och industriproduktion. I städer och tätorter är fordonstrafiken den största orsaken till höga halter av hälsofarliga ämnen i luften. För utomhusluft finns miljökvalitetsnormer för kvävedioxid/kväveoxider, partiklar (PM10/PM2,5), marknära ozon, bensen, kolmonoxid, arsenik, kadmium, nickel och bens(a)pyren, då dessa medför risk för miljön och människors hälsa. Normerna regleras i luftkvalitetsförordning (SFS 2010:477), vilka enligt plan- och bygglagen ska följas vid planläggning. EU har antagit ett nytt luftkvalitetsdirektiv med nya normer för luftkvalitet som ska uppfyllas senast 2030. Direktivet innehåller även nya krav på utvärdering av luftkvalitet och hur åtgärdsprogram för att förbättra luftkvalitet ska upprättas. De nya kraven ska vara genomförda i svensk lagstiftning senast den 11 december 2026. De nya normerna ska uppfyllas senast 2030 och de befintliga normerna fortsätter att gälla fram till 2030. Ännu finns inget förslag till hur direktivet kan genomföras i svensk lagstiftning.

Varje kommun är skyldig att kontrollera att miljökvalitetsnormerna för utomhusluft uppfylls enligt luftkvalitetsförordning samt att informera om luftkvalitet. Lilla Edets kommun ingår i luftvårdsförbundet i Göteborgsregionen som hjälper till att övervaka luftkvaliteten i medlemskommunerna. Lilla Edets kommun har låga halter av föroreningar i luften. Det innebär att någon regelbunden mätning inte behövs utan det räcker med beräkningar**.** Den senaste beräkningen för Lilla Edets kommun utfördes år 2015. Beräkningen visade att halten kväveoxider underskrider miljökvalitetsnormen i hela kommunen. Högst halter år 2015 fanns längs med E45, men även där var halterna låga. Mätningar av partiklar visar samma mönster. Både miljökvalitetsnormer och

miljökvalitetsmålet *Frisk luft* klaras med god marginal i hela beräkningsområdet. För att kommunen även fortsättningsvis ska ha en bra luftkvalitet måste frågan bevakas i samhällsplaneringen. På lång sikt är det markanvändningen samt infrastrukturens och transportsystemens utveckling som är avgörande för förekomsten av luftföroreningar och dess påverkan på hälsa, miljö och natur.

6.2.2 Vattenkvalitet

Genom EU:s vattendirektiv har miljökvalitetsnormer för vatten formulerats. Sveriges sjöar, vattendrag, grundvatten och kustvatten delas administrativt in i vattenförekomster och för varje vattenförekomst finns miljökvalitetsnormer. Miljökvalitetsnormerna beskriver den kvalitet en vattenförekomst ska nå vid en viss tidpunkt. Statusen i vattenförekomsterna klassas regelbundet för att bedöma om miljökvalitetsnormerna uppnås. Huvudregeln är att alla vattenförekomster ska uppnå det som inom vattenförvaltning kallas för god status. Om en vattenförekomst har god status idag är målsättningen att statusen inte får försämras. Om prognosen är att statusen kan komma att försämras måste åtgärder vidtas för att bibehålla vattenkvaliteten.

Normerna innebär lagstadgade krav och eventuella åtgärder som försämrar statusen inte får tillåtas. Normerna är att betrakta som gränsvärden och åtgärder som försämrar statusen för enskilda så kallade kvalitetsfaktorer är inte tillåtna, inte heller åtgärder som äventyrar möjligheten att klara normen.

I Lilla Edets kommun finns 20 vattenförekomster; fyra sjöar, fyra grundvattenförekomster och tolv vattendrag. Målet för samtliga är god status men målåret för när god status ska uppnås varierar. Detta då vissa vattenförekomster fått tidsfrist då det bedöms svårt att uppnå normen.

Vid flertalet av kommunens ytvattenförekomster föreslås inte någon omfattande nybyggnation som riskerar påverkan MKN vatten och MKN Fiske- och musselvatten negativt. Verksamhetsområden föreslås generellt utvecklas längre bort från älven än tidigare, vilket bedöms ha en positiv påverkan på vattenstatusen.

De vattenförekomster vars avrinningsområden berörs av översiktsplanens utbyggnadsförslag är Kärra å, Gårdaån samt Göta älv /delförekomst Slumpåns mynning till Älvängen.

Kärra å har som miljökvalitetsnorm att uppnå god ekologisk status år 2027, samt god kemisk status med vissa undantag. Ån är idag negativt påverkad av vandringshinder som är orsakade av människan, vilket gör att fisk inte kan vandra fritt i ån. Utbyggnad enligt översiktsplanen väntas inte orsaka ökade vandringshinder eller på annat sätt försämra åns status. Planerad bostadsbebyggelse kommer att anslutas till kommunalt VA-nät.

Gårdaån har som miljökvalitetsnorm att uppnå god ekologisk status år 2039, samt god kemisk status med vissa undantag. Hinder för att nå detta idag är framför allt övergödning från jordbruk och enskilda avlopp, samt att ån innehåller dämmen som utgör vandringshinder för fisk. Planerad utbyggnad inom avrinningsområdet är främst ett nytt område för verksamhetsmark vid Nygårdsmotet, E45, se ställingstagande under *Verksamhetsmark och industri*.

Göta älv har som miljökvalitetsnorm att uppnå god ekologisk potential år 2039, samt god kemisk status med vissa undantag. Här används begreppet ”potential” istället för status, eftersom vattenförekomsten är fysiskt förändrad av samhällsviktig verksamhet som sjöfart och vattenkraft i en sådan grad att god status inte kan nås. Älven är idag också kraftigt påverkad av olika utsläpp från

industri, förorenade områden och jordbruk. Förutom ställningstaganden inom den fysiska planeringen, se nedan, kommer kommunen att verka för minskad belastning på älven genom miljötillsyn och utvecklad vatten- och avloppshantering.

Översiktsplanens ställningstaganden för att bidra till att miljökvalitetsnormerna för vatten uppnås finns inom relevanta avsnitt om markanvändningen, såsom *Naturvärden och vattenmiljö*, *Bebyggelse, Verksamhetsområden och industri* samt *Teknisk anläggning*.

Mer information om vilka miljökvalitetsnormer för vatten som gäller i Lilla Edets kommun, och som kommunen därmed ska verka för att uppfylla, finns på *Vatteninformationssystem Sverige (VISS) hemsida.* Se även statusklassningar i *kartans* lager över *Riksintressen, LIS och andra värden*.

6.2.3 Fisk- och musselvatten

Göta älv, från mynningen till slussarna i Trollhättan, omfattas av förordningen (2001:554) om miljökvalitetsnormer för fisk- och musselvatten (fisk- och musselvattenförordningen) då älven är listad som ett laxfiskvatten. Laxfiskvatten definieras enligt förordningen som ett fiskvatten där fiskar som lax, öring, röding, sik, siklöja, nors och harr lever eller skulle kunna leva. Målet för fiskvatten är att bevara eller förbättra kvaliteten på strömmande eller stillastående sötvatten där fisk lever eller skulle kunna leva om förutsättningarna och vattenkvaliteten var bättre. För områden som omfattas av bestämmelserna gäller särskilda krav på vattenkvaliteten. Det finns både gränsvärdesnormer och målsättningsnormer, som i förordningen kallas riktvärde. Dessa finns för olika ämnen som kan påverka fisk på ett negativt sätt, som bland annat temperatur, syre, pH, ammoniak, ammonium, suspenderat material, koppar och zink. Miljökvalitetsnormerna för fisk- och musselvatten överlappar i hög grad de miljökvalitetsnormer som senare införts genom vattenförvaltningsförordningen och det pågår arbete på statlig nivå för att harmonisera förordningarna.

Göta älv är Sveriges vattenrikaste älv och var en gång en av de bästa älvarna för laxfiske i Sverige. Efter att kraftverket i Lilla Edet togs i bruk år 1926 dämdes uppväxtområden uppströms kraftverket upp och kraftverket hindrar fiskar att vandra mellan havet, Göta älvs huvudfåra och till biflöden uppströms Lilla Edet. Utöver vattenkraftens negativa effekter på vildlaxproduktionen i Göta älv påverkades de vilda bestånden i Göta älvs biflöden även av försurningen under 1970-talet. Efter att kalkningsverksamheten startade i slutet av 70-talet började det åter dyka upp lax i flera av de mindre biflödena. Älvens stränder är i större delen av kommunen skred- och erosionssäkrade med sten och block. Det råder därför brist på naturliga svämplan för yngelproduktion längs huvudfåran. Samtidigt skulle ett skred ut i älven innebära en stor negativ påverkan på fisk och andra naturvärden. Fram till slutet av 1800-talet fanns stör i Göta älv. Genom projektet *Störens återkomst*, ett samarbete mellan Sveriges Lantbruksuniversitet, Göteborgs Naturhistoriska Museum, Sportfiskarna och Göteborgs universitet pågår försök med att återintroducera arten.

Översiktsplanens ställningstaganden för att bidra till att miljökvalitetsnormerna för fisk och musselvatten uppnås finns inom relevanta avsnitt om markanvändningen, såsom *Naturvärden och vattenmiljö, Bebyggelse, Verksamhetsområden och industri* samt *Teknisk anläggning*.

6.2.4 Omgivningsbuller

Exponering för höga bullernivåer påverkar människors hälsa negativt. Barn är extra känsliga för omgivningsbuller. Det är därför angeläget att tidigt ta hänsyn till ljudmiljön vid planering av den fysiska miljön.

I *förordningen om omgivningsbuller (SFS 2004:675)* som grundas på beslut av EU ställs krav på att Trafikverket och kommuner med mer än 100 000 invånare ska kartlägga buller och upprätta åtgärdsprogram vart femte år. I förordningen avses omgivningsbuller vara buller från vägar, järnvägar, flygplatser och industriell verksamhet. Även i mindre och medelstora kommuner (under 100 000 invånare) ska strävan vara att begränsa buller. Detta styrs bland annat av de allmänna hänsynsreglerna i miljöbalken och reglerna om egenkontroll, tillsyn och prövning. Förordningen innehåller även en miljökvalitetsnorm för buller, en slags målsättningsnorm; det ska eftersträvas att omgivningsbuller inte medför skadliga effekter på människors hälsa. Normen följs när strävan är att undvika skadliga effekter på människors hälsa av omgivningsbuller. Det är kommuner och myndigheter som ansvarar för att miljökvalitetsnormer följs. I tillsynen av miljöfarliga verksamheter ingår till exempel kontroll av bullerriktvärden. Detta hindrar dock inte verksamhetsutövare att även genom sin egenkontroll sträva efter att begränsa bullerstörningar.

Lilla Edets kommun har inte gjort någon kartläggning av buller. De mest betydande källorna till bullerstörningar i kommunen är väg- och järnvägstrafiken. Detta gäller främst väg E45 och Norge-Vänerbanan men även vid väg 167. Buller alstras också vid vissa industrier, täktverksamheter, skjutbanor, motorbanan och från transporter längs älven. Se mer information under *Störande och miljöfarliga verksamheter*.

Förutom förordningen om omgivningsbuller finns även riktvärden och vägledning för olika kategorier av buller i samband med tillsyn, planläggning och byggnation av bostäder och skolor. Se ställningstagande under *Hälsa och säkerhet*.

6.3 Naturvård, skyddade områden och friluftsliv

I Lilla Edets kommun finns vidsträckta grönområden och sjöar. Delar av dessa områden är skyddade med olika typer av skydd.

6.3.1 Naturvårdsplan och skyddade arter

I Lilla Edets kommun finns en naturvårdsplan. Den omfattar mål för naturvården i kommunen, handlingsprogram, hotade växter och djur, befintliga reservat och riksintressen samt objekt med naturvärden. Planen är under omarbetning och uppdatering sker delvis parallellt med översiktsplaneprocessen. Uppdateringar i naturvårdsplanen kommer att föras in i översiktsplanen successivt under processernas gång. Ytor från naturvårdsplanen utgör underlag för markanvändningen natur och friluftsliv i mark- och vattenanvändningskartan. Det tillsammans med underlag från länsstyrelsens handlingsplan för regional grön infrastruktur.

Fridlysta arter regleras i artskyddsförordningen (2007:845) med tillhörande bilagor. Artskyddsförordningens fridlysningsbestämmelser innebär ett förbud mot att genomföra vissa åtgärder, vilket är viktigt att identifiera i planeringens tidiga skeden.

I Lilla Edets kommun har 75 olika hotade arter påträffats vid tidpunkten för framtagandet av naturvårdsplanen. Fortsatt aktuell information finns att tillgå på *artdatabanken*, Sveriges lantbruksuniversitet.

I naturvårdsplanen anges att särskild uppmärksamhet bör ägnas åt hedjohannesört. Det för att dess huvudsakliga utbredningsområde återfinns inom Lilla Edets kommun och angränsande delar av Kungälvs och Stenungsunds kommuner.

Kommunen har även gjort särskilda inventeringar för

- Fladdermöss (2013)
- Klockgentiana i strandmiljöer kring Gravlången och Vanderydsvattnet (2020–2021)
- Inventering av småvatten och dammar (opublicerad)

6.3.2 Biotopskydd

Biotopskyddsområden är mindre mark- eller vattenområden som på grund av sina särskilda egenskaper utgör värdefulla livsmiljöer för hotade djur- eller växtarter. I biotopskyddade områden får inte verksamheter eller åtgärder vidtas som kan skada miljön.

I Lilla Edets kommun finns 26 biotopskyddsområden i skogsmark varav 19 av dem ligger i Hjärtumsskogarna.

Generellt biotopskydd gäller för alléer samt vissa typer av biotoper i jordbruksmark och skogsmark.

6.3.3 Naturreservat

Naturreservat kan bildas för områden med höga naturvärden, för att naturmiljöer och dess arter långsiktigt ska bevaras och tillgängliggöras för naturupplevelser. I Lilla Edets kommun finns tio

naturreservat bildade av länsstyrelsen: Svartedalens vildmarksområde och Svartedalens natur- och friluftsområde, Bredfjället östra, Valdalsbergen, Valdalssjön, Brattorpsån, Långsbergen, Backa barrskog, Sollumsån, Brännefjäll och Långemossen.

Svartedalens vildmarksområde och Svartedalens natur och friluftsområde: Inom området finns naturskog, myrar, sjöar och hällmarker av en relativt orörd karaktär. Naturreservatet har även ett stort vetenskapligt värde och är även ett Natura-2000 område.

Bredfjället östra: Inom området finns skogs- och myrmarker, sjöar samt ett kulturhistoriskt intressant odlingslandskap. Naturreservatet erbjuder ett rikt friluftsliv med stigar och ledsystem. Stora delar av naturreservatet är även Natura-2000 område.

Valdalsbergen: Inom området finns raviner, branter och en höjdplatå med rik flora av mossor, lavar och kärlväxter. Inom området finns sällsynta fågelarter. Naturreservatet är även ett Natura-2000 område.

Valdalssjön är en mindre sjö med omgivande våtmarker. Området är kalkpåverkat och har en rik flora med flera sällsynta arter. En del av naturreservatet är även Natura-2000 område.

Brattorpsån är en geomorfologiskt intressant ravin med äldre lövskog och betesmarker. Naturreservatet inrymmer en rik lundflora och ett intressant fågelliv. Området utgör en särskilt värdefull miljö för bland annat havsöring. Naturreservatet är även ett Natura-2000 område.

Långsbergen: Inom området finns en höjdplatå med äldre barrskog, rikkärrspartier samt sluttning med ekskog. Det är även en rik moss- och lavflora samt rikkärrsflora.

Backas barrskog: Inom området växer äldre, förhållandevis orörd skog. Området är kuperat och höga naturvärden finns i branta partier med naturskogsartade bestånd med inslag av ek och björk. Naturreservatet utgör livsmiljöer för bland annat lavar, mossor och svampar. Naturreservatet är även ett skogligt biotopskyddsområde.

Sollumsån är en värdefull del av Göta älvs dalgång som bitvis skär sig djupt ner i omgivande terräng och bildar en brant, huvudsakligen skogsklädd ravin. Längs älven växer löv- och blandskog. Både älven och omgivningarna utgör betydelsefulla livsmiljöer för djur och växter. Delar av naturreservatet är även Natura-2000 område.

Brännefjäll: Området domineras av brännefjäll men innehåller också hällmarkstallskog och naturskog. I branterna mot odlingslandskapet växer ekskog och lövträd med höga naturvärden.

Långemossens naturreservat: Området utgörs av barrskogslandskap med sjöar och våtmarker. Långemossens naturreservat anses som en av länets mer värdefulla våtmarker, på grund av orördheten och det ganska rika fågellivet. Långemossen med dess naturskog utgör även ett intresse för friluftslivet.

6.3.4 Stora opåverkade områden

Stora mark- och vattenområden som inte alls eller endast obetydligt är påverkade av exploateringsföretag eller andra ingrepp i miljön ska så långt möjligt skyddas mot åtgärder som kan påverka områdenas karaktär, detta enligt 3 kap 2 § miljöbalken. De främsta syftena med att bevara

stora opåverkade områden är dels handlingsfriheten att senare nyttja området, dels att trygga biologisk mångfald, ekologiska funktioner och säkra tillgången till rekreationsområden. Opåverkade områden redovisas i *kartan* över *Riksintressen, LIS och andra värden* och är kommunens sammanlagda analys där ytor från länsstyrelsens förslag från *analys av stora opåverkade områden* (1998:21) och länsstyrelsens bedömning av *tysta områden (2001:18)* sammanfaller, med undantag för ett område där det redan finns vindkraftverk samt områden där det finns spridd bebyggelse som exempel mindre gårdar, torp eller fritidshus. Gränsen för stora opåverkade områden har dragits cirka 100 meter från befintliga grupper av hus. Kvar blir stora, tysta, obebyggda natur- och/eller strövområden. Dessa områden betraktar kommunen som stora opåverkade områden.

6.3.5 Strandskydd

Strandskyddet syftar till att långsiktigt trygga förutsättningarna för allemansrättslig tillgång till strandområden och till att bevara goda livsvillkor för djur- och växtlivet på land och i vatten. Strandskyddet omfattar en 100-meterszon från strandkant, både för land- och vattenområdet inklusive undervattensmiljön. Länsstyrelsen har möjlighet att utvidga strandskyddet upp till 300 meter om det behövs för att tillgodose dess syfte. I Lilla Edets kommun är Öresjö ett exempel på där länsstyrelsen utökat strandskyddsområdet till 300 meter.

Inom det strandskyddade området är det till exempel förbjudet att uppföra nya byggnader eller anläggningar som hindrar allmänheten från att beträda ett område där den annars skulle kunna färdas fritt eller som väsentligt förändrar livsvillkoren för djur- eller växtarter. Kommunen kan via dispens från strandskyddet tillåta åtgärder, om de inte strider mot strandskyddets syften. Dispens kan ges genom ett bestämt antal särskilda skäl. Kommunen har också möjlighet att peka ut landsbygdsutveckling i strandnära lägen, så kallade LIS-områden, där ytterligare skäl för dispens kan hävdas. Vid planering av byggnation inom ett strandskyddat område måste dispens sökas hos länsstyrelsen eller kommunen. I de fall Länsstyrelsen bedömer att strandskyddet saknar syfte kan de upphäva skyddet.

Den 15 maj 2025 beslutade regeringen om ändringar i strandskyddslagstiftningen, vilka börjar gälla från och med den 1 juli 2025.

Ändringarna innebär bland annat att generellt strandskydd inte längre gäller vid små insjöar (mindre än 1 hektar) och smala vattendrag (smalare än 2 meter), men länsstyrelsen kan införa strandskydd för områden vid sådana vatten som är av särskild betydelse för att säkerställa något av strandskyddets syften. Strandskydd ska aldrig gälla vid insjöar eller vattendrag som är anlagda efter den 30 juni 1975. Ändringarna innebär vidare att lättnader och förtydliganden har införts i undantaget från strandskyddet för behov inom areella näringar samt att detta undantag även omfattar vattenbruk. En ny möjlighet till dispens från strandskyddet ges för förvärvsverksamhet med begränsad påverkan på strandskyddets syften i områden med låg bebyggelsegrad och lågt bebyggelsetryck.

Ändringarna innebär dessutom att kommunerna i vissa fall kan besluta att upphävt strandskydd inte återinträder när en äldre detaljplan ersätts med en ny samt att strandskydd som länsstyrelsen har upphävt i ett område som uppenbart saknar betydelse för strandskyddets syften inte återinträder när äldre detaljplaner upphävs eller ersätts.

Läs mer under avsnittet om *Landsbygdsutveckling i strandnära lägen*. Strandskyddade områden inom kommunen finns markerat i kartan över *Riksintressen, LIS och andra värden*, som ska ses över inför antagandet med anledning av ny lagstiftning.

6.3.6 Vattenskyddsområden

Ett vattenskyddsområde är ett geografiskt avgränsat område runt en vattentäkt som upprättas av länsstyrelsen eller kommunen. Inom området gäller specifika regler, så kallade vattenskyddsföreskrifter. Dessa reglerar ofta hantering av kemikalier, utsläpp av avloppsvatten eller större mark- och anläggningsarbeten. Syftet med vattenskyddet är att skydda dricksvattenresurser så att de kan nyttjas nu och i framtiden. Vattenskyddsföreskrifterna gäller för alla som bor eller verkar inom vattenskyddsområdet. Vattenskyddsområden delas ofta in i zoner med olika föreskrifter, där de skarpaste föreskrifterna sätts i området närmast vattentäkten.

Lilla Edets kommun ligger huvudsakligen inom två avrinningsområden, där det sistnämnda i nuläget omfattas av vattenskyddsområden: Vänersborgsviken och Göta älv samt Köperödssjöarna. Regeringen beslutade den 3 april 2025 att upphäva Länsstyrelsens beslut att inrätta vattenskyddsområdet för Göta älv och Vänersborgsviken, inklusive de tillhörande vattenskyddsföreskrifterna, varför dessa inte redovisas i översiktsplanen. Göta älv är fortsatt en mycket viktig dricksvattentäkt där hänsyn oavsett skyddsstatus behöver tas. Kommunen följer fortsatt arbete med ett framtida eventuellt vattenskyddsområde.

Köperrödssjöarna ligger i Uddevalla kommun men vattenskyddsområdet sträcker sig över hela avrinningsområdet och omfattar även området kring Öresjö inom Lilla Edets kommun. För Köperrödssjöarna finns vattenskyddsföreskrifter för samtliga zoner.

6.3.7 Ekosystemtjänster

Ekosystemtjänster är ekosystemens bidrag till människors välbefinnande. Det är de tjänster och produkter som naturen producerar; till exempel att rena luft, sänka temperaturer, ta hand om dagvatten, dämpa buller och erbjuda rekreativa och hälsosamma miljöer. En förutsättning för att naturen ska kunna producera ekosystemtjänster på ett hållbart sätt är att det finns en god biologisk mångfald.

För att skapa och nyttja dessa positiva effekter bör träd, grönområden, vattendrag och dammar lokaliseras och anläggas integrerat med bebyggelsen så att dess många funktioner tas tillvara via mångfunktionella ytor.

Grönskans funktioner är uppdelade i:

- klimatanpassning – dagvattenhantering och temperaturreglering.
- öka den ekologiskt aktiva ytan – gröna tak och gröna väggar.
- biologisk mångfald – gynna biologisk mångfald med buskar, träd och urbana ängar.
- hälsa och rekreation – gynna människors hälsa, främja estetik och sociala relationer.
- bullerreducering – när grönska används för att reducera ljud.

6.3.8 Friluftsliv

Inom kommunen finns ett flertal strövområden med stor betydelse för friluftsliv och folkhälsa. Strövområden är större, ostörda naturområden med exempelvis vandringsleder, grillplatser och vindskydd. De används vanligtvis för planerade utflykter och naturupplevelser. Besöken utgår ofta från en parkering med informationstavla. Strövområden ingår i markanvändningskategorin *Natur och friluftsliv*.

Välbesökta strövområden i Lilla Edets kommun är områden vid Väktorsjöarna – Hultet - Lysevattnet, Utby, Gunnarsvattnet – Silevattnet – Västersjön, Madryrsbergen – Långemossen – Bredmossen, Mordgäldsskogen-Vanderydvattnet, Risveden (i del av Lilla Edets kommun) och Svartedalen.

Bohusleden i kommunens västra del och Pilgrimsleden som sträcker sig längs Göta älv är två av kommunens större vandringsleder med regional betydelse. Flertalet mindre vandringsleder finns även som i huvudsak ansluter till Bohusleden och Pilgrimsleden.

Kommunala badplatser finns vid Bodasjön, Borydssjön och Lille Väktor.

6.3.9 Naturvårdsavtal

Ett naturvårdsavtal innebär en frivillig överenskommelse mellan kommun eller stat och en markägare om att ta hand om ett markområde på ett visst sätt då det finns särskilda naturvärden som behöver skyddas eller tas om hand. Avtalet kan ibland betinga ersättning till markägaren. Lilla Edets kommun har i dagsläget inga sådana avtal.

6.3.10 Båtnadsområde för markavvattningsföretag

I kommunen finns många markavvattningsföretag som har till uppgift att avvattna marken för att öka jordbrukets avkastning. Det är främst vid tre lokaliseringar som intressena krockar med utveckling. Nygård, Prässebo och Lödöse. Innan exploatering på mark som omfattas av båtnadsområde för markavvattningsföretag behöver rättigheterna ses över. Utbredning av båtnadsområden finns i Vattenarkivet som går att hitta via Länsstyrelsens informationskarta

6.4 Areella näringar

Jord- och skogsbruksmark är värden av nationell betydelse och skyddas enligt bestämmelser i 3 och 4 kap miljöbalken samt i 2 kap plan- och bygglagen, som kopplar till bestämmelserna i miljöbalken.

6.4.1 Jordbruk

Jordbruk är viktigt för kommunens utveckling, inte bara som näring och livsmedelsförsörjning utan också som förutsättning för det öppna landskapet och kommunens attraktivitet för bosättning och utveckling inom besöksnäringen.

Brukningsvärd jordbruksmark exploateras årligen för olika ändamål. I synnerhet i närheten av större tätorter är trycket på att exploatera jordbruksmark högt. Ur hushållningssynpunkt bedöms generellt ianspråktagande av jordbruksmark som negativt. Det för att jordbruksmark är en ändlig resurs som inte går att återskapa på någon annan plats samtidigt som jordbruksmarken är central för samhällets försörjning av livsmedel. Förlust av jordbruksmark kan i förlängningen begränsa möjligheten till livsmedelsproduktion.

Även klimatförändring och globala kriser samt osäkerheter som avlöst varandra de senaste åren visar på betydelsen av att bevara jordbruksmarken och därmed möjligheten till produktion av livsmedel.

Ianspråktagandet av jordbruksmark kan även medföra att värden kopplade till natur- och kulturmiljö försvagas om markerna har betats eller har lång hävdkontinuitet. Förlust av sådana marker kan medföra minskad biologisk mångfald och minskad förståelse för landskapets historiska utveckling.

Enligt 3 kap. 4 § miljöbalken får brukningsvärd jordbruksmark tas i anspråk för bebyggelse eller anläggningar endast om det behövs för att tillgodose väsentliga samhällsintressen och detta behov inte kan tillgodoses på ett från allmän synpunkt tillfredsställande sätt genom att annan mark tas i anspråk.

Jordbruksmark är brukningsvärd om den med hänsyn till läge, beskaffenhet och övriga förutsättningar är lämpad för jordbruksproduktion. Vid ianspråktagande av jordbruksmark bör i första hand sådan mark som har den bästa biologiska förmågan undantas från exploatering och ingreppen bör utformas med begränsad inverkan på jordbruket (*se prop. 1985/86:3 s. 54, 158)*. Huruvida marken är brukningsvärd eller inte är således inte upp till den enskilda markägaren att avgöra. Mark som inte brukas på grund av olönsamma förhållanden kan ändå vara att bedöma som brukningsvärd med hänsyn till framtida behov.

Med hänsyn till 3 kapitlet 4 § miljöbalken behöver därmed tre frågeställningar utredas i planärenden som berör exploatering på jordbruksmark:

1. Utgör området brukningsvärd jordbruksmark?
2. Utgör föreslagen exploatering ett väsentligt samhällsintresse?
3. Kan detta behov tillgodoses genom att annan mark tas i anspråk?

Kunskapsunderlag kring jordbruksmarken i kommunen

Under arbete med översiktsplanen har ett kunskapsunderlag kring kommunens jordbruksmark tagits fram, *Kunskapsunderlag Jordbruksmark, Lilla Edets kommun, Tyréns 2024-09-12.* Rapporten syftar

till att ge en ökad förståelse och kunskap kring jordbruksmarkerna inom Lilla Edets kommun och utgöra ett underlag i arbetet med att planera områden för bebyggelseutveckling. Rapporten ger underlag för vilka områden som pekas ut för bebyggelseutveckling i översiktsplanen och utvecklar ställningstaganden kring areella näringar och landsbygd inom översiktsplanearbetet. Rapporten ger även stöd i kommande detaljplanearbeten med eventuella lokaliseringsutredningar, förhandsbesked och bygglov. De centrala begreppen *brukningsvärde* och *väsentligt samhällsintresse* beskrivs bland annat vidare i detta kunskapsunderlag.

Inom ramen för kunskapsunderlaget har en GIS-analys gjorts för att analysera jordbruksmarken i Lilla Edets kommun. De faktorer som har valts ut av vikt för jordbruket i kommunen har sin grund i den så kallade ”Norrbottensmetoden”, *Länsstyrelsen Norrbotten, 2019*. Faktorerna är dels grundläggande markbundna egenskaper, dels egenskaper för aktuell markanvändning. En sammanvägning av faktorerna har sedan använts för att dela in kommunens jordbruksmarker i tre kategorier; *Normala värden*, *Höga värden och Mycket höga värden*. Denna klassning av jordbruksmarken återfinns i *kartan* över Riksintresse, LIS och andra värden. Vidare information kring klasserna finns att ta del av i kunskapsunderlaget.

I GIS-analysen utgörs jordbruksmark endast av Jordbruksverkets jordbruksblock i *Blockdatabasen* från år 2023 samt kompletterande ytor i *ängs- och betesmarksinventeringen* (Den så kallade TUVA-databasen). Underlaget är därmed inte komplett på det sätt att den identifierat all mark som kan betraktas som brukningsvärd jordbruksmark. En översiktlig analys av flygfoton, både nutida och historiska, indikerar att blockdatan till stora delar är representativ för att på en översiktlig nivå identifiera jordbruksmark inom kommunen. I platsspecifik planering, exempelvis hantering av förhandsbesked, bygglov och detaljplaner behöver frågan om brukningsvärd jordbruksmark utredas specifikt för platsen.

6.4.2 Skogsbruk

Enligt miljöbalken gäller stor försiktighet för ny bebyggelse i obebyggda skogsområden eller i områden där skogsbruk kan försvåras. Skogen har ett produktionsvärde, men är även av värde för rekreation. Som näring betraktad är skogsbruket av begränsad omfattning i kommunen men kan vara av betydelse för enskilda jordbruksföretag.

6.4.3 Grus och berg

Naturgrus är en sinande resurs. Bristen på naturgrus i Göteborgsregionen gör att användningen av naturgruset måste optimeras för att säkra tillgången för de ändamål som kräver det. En minskning av uttaget av naturgrus i enlighet med miljömålen kan dessutom medföra att efterfrågan på bergkross kommer att öka. Området Dunnebacken och Hjärtums- Måröd är de områden där det fortfarande finns naturgrus i kommunen. Det är viktigt att skydda dessa områden som en viktig naturresurs och att skydda de befintliga täkterna från bebyggelse och andra verksamheter.

De största grustillgångarna i kommunen finns väster om Göta älv i Hjärtum, Hasteröd och Västerlanda. Se ställningstaganden under *Verksamhetsområden och industri* för koppling till markanvändningskartan.

6.5 Regionala och kommunala kulturmiljöintressen

Med kulturmiljö avses den av människor påverkade fysiska miljön; det vill säga miljöer som i varierande grad präglats av olika mänskliga verksamheter och aktiviteter. Kulturmiljö kan också preciseras och avgränsas till att omfatta en enskild anläggning eller lämning, ett mindre eller större landskapsavsnitt, en bygd eller en region. Kulturhistoria är viktig i ett samhälle, den påverkar vår upplevelse av tillhörighet och kontinuitet. Den bidrar till orters eller platsers identitet. Vi har därför ett ansvar att förvalta och varsamt utveckla våra kulturmiljöer för de generationer som följer efter oss.

Lilla Edets kommun har ett rikt kulturarv där varje ort har sin egen historia och identitet. Kommunen är en gammal kulturbygd, som är befolkad sedan minst 7000 år. Lödöse blev på 1100-talet den första svenska staden vid Göta älv och var en av dåtidens och landets mest betydande handelsstäder.

6.5.1 Kulturarvsplan

År 2010 antog kommunfullmäktige en kulturarvsplan för kommunen, *Kulturhistoriskt värdefulla miljöer 2009*. I kulturarvsplanen redovisas 37 utvalda och inventerade kulturmiljöer med kartor och text. För varje område redovisas en värdebeskrivning, rekommendationer för vård av befintliga miljöer och anpassning av ny bebyggelse samt åtgärder för att säkerställa de kulturhistoriska värdena. De utpekade områdena finns redovisade i *kartan* över *Riksintresse, LIS och andra värden*. För värdebeskrivningar och rekommendationer, se kulturarvsplanen. I Kulturarvsplanen finns inte de sentida miljöerna från de senaste 50 åren redovisade. Det gör att det finns ett behov av att ta fram ett förnyat kulturmiljöprogram för kommunen.

6.5.2 Kulturmiljölagen (KLM)

Kulturmiljölagen (1988:950) är den centrala lagen för kulturmiljövården. Riksantikvarieämbetet har överinseende över kulturmiljöarbetet i landet och är expertmyndigheten, medan länsstyrelserna står för den praktiska tillämpningen av lagen. Genom kulturmiljölagen anger samhället grundläggande bestämmelser till skydd för viktiga delar av kulturarvet. Lagen innehåller bland annat bestämmelser för skydd av värdefulla byggnader liksom fornlämningar, fornfynd, kyrkliga kulturminnen och vissa kulturföremål.

6.5.2.1 Fornlämningar

Fornlämningar är en fysisk lämning av mänsklig verksamhet som är varaktigt övergiven. Det är förbjudet att utan tillstånd från länsstyrelsen förändra, ta bort, skada eller täcka över en fornlämning. Fornlämningar är skyddade enligt 2 kap. i kulturmiljölagen (KML). Fornlämningarna ger landskapet en historisk dimension där bevarade och tillgängliga fornlämningar ger en unik möjlighet för medborgarna att uppleva historien i sitt närområde. Fornlämningar utgör ofta en väsentlig del av kulturvärdena i ett landskap och det är viktigt att de beaktas i ett tidigt skede i planeringen av den fysiska miljön. Fornlämningar redovisas i *kartan* över *Riksintressen, LIS och andra värden*. Vidare information kring varje fornlämning finns att tillgå via *Fornsök på Riksantikvarieämbetets hemsida*.

6.5.2.2 Kyrkliga kulturminnen

Svenska kyrkans kyrkobyggnader, kyrkliga inventarier och begravningsplatser ska vårdas och underhållas så att deras kulturhistoriska värde inte minskas. I Lilla Edets kommun finns flera kyrkomiljöer med medeltida ursprung. De är kommunens äldsta byggnader som fortfarande används.

6.5.3 Miljöbalken (MB)

Värdefulla kulturmiljöer skyddas även enligt miljöbalken. I miljöbalkens tredje kapitel om hushållning av mark- och vattenområden ställs det krav på att områden och miljöer som har allmän betydelse på grund av deras kulturvärden så långt som möjligt ska skyddas mot åtgärder som kan påtagligt skada dem. Är området av riksintresse, så ska de skyddas mot sådana åtgärder. I miljöbalkens fjärde kapitel pekas också ett antal särskilt värdefulla områden ut i själva lagtexten.

6.5.4 Plan och bygglagen (PBL)

I 2 kap. plan- och bygglagen preciseras ett antal allmänna intressen. Där anges bland annat att man ska ta hänsyn till stads- och landskapsbilden och platsens natur- och kulturvärden. Ett bebyggelseområdes särskilda historiska, kulturhistoriska, miljömässiga och konstnärliga värden ska skyddas. Befintliga karaktärsdrag ska respekteras och tas tillvara. Ytterligare krav på byggnader, tomter och allmänna platser finns i 8 kap. plan- och bygglagen. Där finns bland annat ett förbud mot att förvanska särskilt värdefulla byggnader. Ändringar av byggnader ska alltid göras varsamt och deras värden och kvaliteter ska tas till vara.

6.5.5 Värdefulla odlingslandskap

Odlingslandskapet är en viktig del av vår historia och har stor betydelse för kulturmiljön på landsbygden. I odlingslandskapet finns också viktiga livsmiljöer för djur och växter. Det småskaliga och mångformiga odlingslandskapet är dock en landskapstyp som är hotad genom igenväxning och som därigenom håller på att försvinna. Länsstyrelsen Västra Götaland tillhandahåller ett underlag med identifierade regionala bevarandeområden med odlingslandskapets natur- och kulturvärden. Områdena är framtagna av dåvarande länsstyrelsen i Älvsborgs län, åren 1991–1993. Stora delar av odlingslandskapet i Göta älvs dalgång med biflöden ingår i den regionala bevarandeplanen. Runt Slumpån finns ett område som även ingår i den nationella bevarandeplanen. Av utpekade områden med bevarandevärt odlingslandskap ingår stora delar i den antagna kulturarvsplanen och i den antagna naturvårdsplanen.

6.6 Hälsa och säkerhet

6.6.1 Förorenade områden

Förorenade områden är ett mark- eller vattenområde, grundvatten, byggnad eller anläggning där halten av något ämne är så hög att den kan medföra skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön. De består av ett sammanhängande område som kan utgöras av en eller flera föroreningar som är jämnt utspridda eller förekommer på flera platser. En risk uppstår om föroreningarna kan nå något som behöver skyddas, såsom känsliga områden, dricksvatten eller människor.

Föroreningssituationen redovisas för att avväga lämpligheten i ny bebyggelse samt ha med sig utrednings- och åtgärdsbehovet i tidigt skede i efterföljande planprocesser. Att sanera förorenad mark kan innebära väsentliga kostnader för en markexploatering och bör utredas i ett tidigt skede av planprocessen.

Det finns 107 identifierade förorenade områden i Lilla Edet. Ytterligare föroreningar kan förekomma som ännu inte identifierats. Gamla avfallsdeponier och områden där det tidigare bedrivits eller fortfarande bedrivs miljöfarlig verksamhet kan utgöra en risk för grund- och ytvatten. Utmed Göta älv finns flera platser med förorenad mark. Dessa är mindre båtvarv, tegelbruk och liknande från början av 1900-talet, men även större områden från senare tid. Markområden vid Lödöse varv, pappersbruken Edet, Inlandsön, Göta och andra industrier är några exempel där det finns områden med föroreningar. Det kan även förekomma förorenad mark i mindre skala i områden där det bedrivs eller har bedrivits verksamheter och där olika typer av kemikalier har hanterats. Exempel på sådana verksamheter är bensinstationer och verkstäder.

Identifierade förorenade områden finns i *kartan Riksintresse, LIS och andra värden*. Den redovisar identifierade markföroreningar vid tidpunkten för framtagandet av översiktsplanen med information från det så kallade EBH-stödet. EBH står för efterbehandling och är en informationsportal som förvaltas av länsstyrelsen. Ytterligare förorenade områden kan förekomma.

6.6.2 Elektromagnetiska fält

Starka elektromagnetiska fält från kraftledningar och transformatorstationer kan utgöra en hälsorisk för människor. Boverket har tillsammans med arbetsmiljöverket, Socialstyrelsen, elsäkerhetsverket och strålsäkerhetsmyndigheten gett ut skriften *Magnetfält och hälsorisker*. I rapporten ger myndigheterna övergripande rekommendationer för samhällsplanering och byggande. Rekommendationerna i skriften är att placering av nya bostäder, skolor och förskolor ska undvikas nära elanläggningar som ger förhöjda magnetfält. Det ska även strävas efter att utforma eller placera nya ledningar och andra elektriska anläggningar så att exponering för magnetfält begränsas. Det ska vidare strävas efter att begränsa fält som starkt avviker från vad som kan anses normalt i hem, skolor, förskolor respektive aktuella arbetsmiljöer.

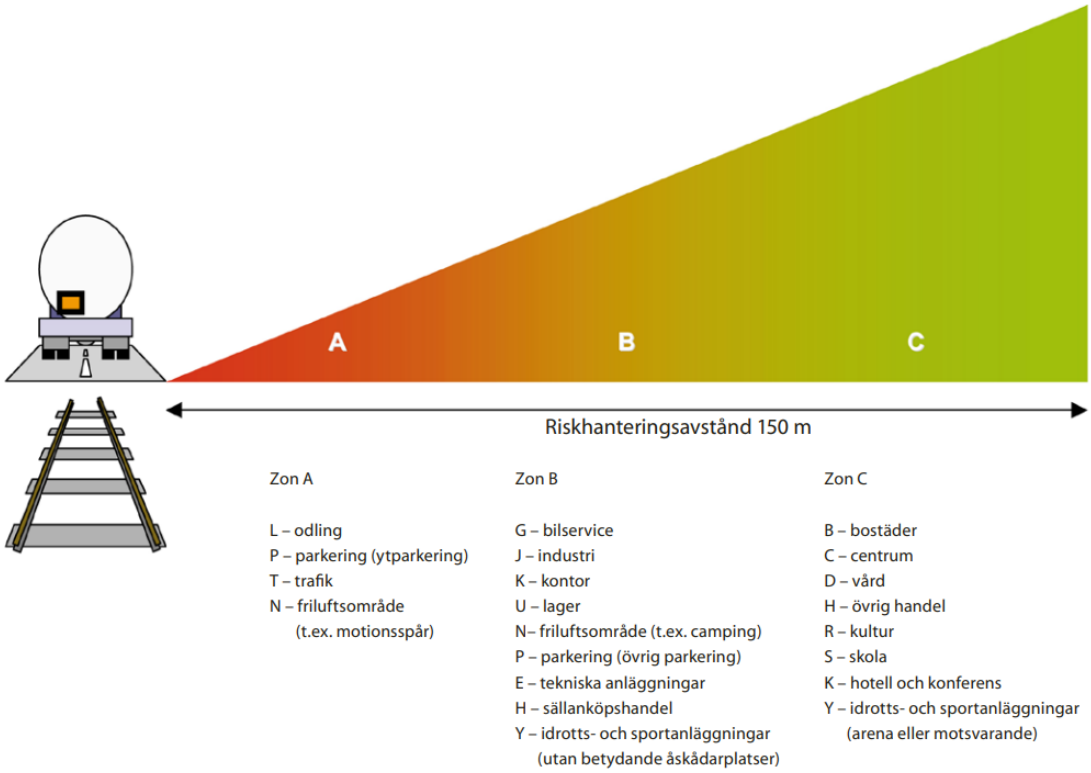
Det finns inga fastlagda rekommendationer om minsta tillåtna avstånd till högspänningsledningar. Därför är utgångspunkten vid planering av ny bebyggelse och byggnader invid befintliga stamnätsledningar i Lilla Edets kommun att samma hänsyn tas som Svenska kraftnät gör vid byggnation av nya ledningar. Svenska kraftnät vill därför bli kontaktade vid planering inom 500 meter från anläggningar i transmissionsnätet. Läs mer på *Svenska kraftnäts webbplats*.

6.6.3 Farligt gods

Som farligt gods räknas sådana varor som vid olycka kan innebära fara eller skada på människor eller natur. Farligt gods på väg hänvisas i huvudsak till det primära vägnätet, med kompletterande transporter till och från målpunkt via det sekundära vägnätet. I Lilla Edets kommun är E45, järnvägen Norge-Vänerbanan och farleden i Göta älv transportleder för farligt gods. Farligt gods får fraktas på alla leder, även de som inte är rekommenderade transportleder för farligt gods, förutsatt att ett förbud inte finns. Genom att beakta riskerna från farligt-godsleder vid etablering av ny bebyggelse och nya byggnader eller ändrad markanvändning, minskar risken för skador på människor och egendom. Därför ska riskerna med dessa transporter vägas in vid prövningen om markens lämplighet att bebyggas.

Länsstyrelsen i Västra Götaland har tillsammans med länsstyrelserna i Skåne och Stockholm utarbetat en handledning vid planering av markanvändningen intill transportleder för farligt gods; *Riskhantering i detaljplaneprocessen*. Länsstyrelsen rekommenderar att kommunerna tillämpar ett riskhanteringsavstånd på 150 meter från vägen eller järnvägens kant. Det som är avgörande för vilken markanvändning som kan tillämpas inom riskhanteringsavståndet är också vilken riskbild som råder i det aktuella området. Det innebär att ett eventuellt planarbete bör inledas med en riskbedömning så att de lokala förhållandena identifieras, om området ligger inom 150 meter från riskkällan. Riskhanteringsavståndet delas upp i tre olika zoner med flytande gränser. I zon A, närmast transportleden, kan markanvändning som odling, parkering, trafik etcetera accepteras, i zon B kan till exempel industri, kontor, parkering och sällanköpshandel accepteras. Zon C längst bort från leden men inom riskbedömningsavståndet kan bostäder, skolor, vårdbyggnader etcetera förläggas. För farleden i Göta älv gäller avståndet 200 meter från farledens mittlinje.

-bostäder, C-

Zonindelning för riskpolicyns riskhanteringsavstånd. Zonerna representerar möjlig markanvändning i förhållande till transportled för farligt gods – väg och järnväg. Källa. Riskhantering i detaljplaneprocessen, Länsstyrelsen i Västra Götaland, Skåne och Stockholm 2006.

6.6.4 Störande och miljöfarliga verksamheter

Miljöfarliga verksamheter är anläggningar där det hanteras stora mängder kemikalier eller andra verksamheter som av andra skäl medför risker för allvarliga skador på människor eller miljön. Dessa verksamheter är reglerade enligt *Lagen om skydd mot olyckor (2003:778),* enligt *Lag om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor (1999:381)* även kallad "Sevesolagen" samt enligt 9 kap. miljöbalken som handlar om miljöfarlig verksamhet.

Miljöfarliga verksamheter delas in i fyra grupper: tillståndspliktiga (A- och B-anläggningar), anmälningspliktiga (C-anläggningar) och verksamheter som varken är tillstånds- eller anmälningspliktiga.

I Lilla Edets kommun finns ett antal verksamheter som kan vara farliga eller störande för sin omgivning. Det handlar bland annat om pappersbruk, avloppsreningsverk, avfallsanläggning, hamnar, täkter, deponier, ridanläggningar, motorbanan i Högstorp, vindkraftverk samt ett antal skjutbanor (lerduveskyttebana i Hjärtum - Torp, älgskyttebana i Hjärtum och Nygård, pistolskyttebana i Blixered-Tössalanda samt skjutbana vid Ryrsjön). Se *karta* över *Riksintresse, LIS och andra värden*.

I kommunen finns idag två anläggningar som omfattas av *Sevesolagstiftningen*. Dessa är Essity Hygiene and Health AB samt Skanska Asfalt och betong AB (Terås bergtäkt). Utbyggnadsområden i översiktsplanen som innefattar markanvändning som innebär stadigvarande vistelse eller har en viktig samhällsfunktion finns endast i Essity Hygienes närområde. Vid planläggning inom närliggande utbyggnadsområden ska risker kopplat till den Seveso-klassade verksamheten beaktas genom framtagande av en riskutredning.

Även drivmedelsstationer är en riskkälla som behöver beaktas i den fysiska planeringen.

För verksamheter som är störande eller miljöfarliga eller kan ha en risk för explosion eller brand behöver lämpliga skyddsavstånd tas när planläggning görs. Det är också av vikt att ny bebyggelse och nya byggnader inte placeras för nära verksamheter så att verksamhetens tillstånd inte kan utnyttjas. Det kan handla om bullernivåer, lukt eller risk för explosion eller brand.

6.6.5 Klimatrelaterade risker

De klimatrelaterade riskerna för översvämning, ras, skred och erosion förväntas öka i Lilla Edets kommun till följd av den pågående klimatförändringen. Enligt Sveriges meteorologiska institut (SMHI) kan Västra Götalands län till år 2100 vänta sig en ökning av årsmedelnederbörden med upp mot 30–40 procent, allra mest vintertid. Samtidigt förväntas medeltemperaturen stiga och till följd av det ökar avdunstningen. Kraftiga nederbördsmängder på kort tid, i form av skyfall, väntas vid år 2100 att öka i intensitet med upp emot 30–40 procent.

Enligt SMHI:s beräkningar kommer havsnivån att stiga med cirka en meter till år 2100. Samtidigt pågår en landhöjning som under samma tidsperiod summeras till cirka 30 centimeter, vilket ger en nettohöjning av havsnivån på cirka 70 centimeter. Vid höga flöden i älven kommer därmed vattenmassorna att få allt svårare att ta sig ut till havet och risken för översvämningar utmed älven ökar. Det är också sannolikt att höga flöden i älven inträffar under lågtrycksperioder med hög nivå i havet vilket försvårar situationen ytterligare.

Sammantaget innebär detta att det blir vanligare med både höga och låga flöden i Göta älv. Detta gör att risker kopplat till översvämningar, ökad erosion i älvfåran och skred ökar. Ett skred i Göta älv kan få stora konsekvenser för bebyggelse, vattenförsörjningen och andra viktiga samhällsfunktioner.

6.6.5.1 Översvämningar

I Lilla Edets kommun är risken för översvämningar främst relaterad till skyfall och/eller hög vattennivå i Göta älv. En hög vattennivå i älven kan bero på ett högt flöde i älven, ett högt vattenstånd i havet eller en kombination av de båda. Beroende på orsak till översvämning förväntas olika områden påverkas och ge olika konsekvenser. I samband med översvämningar och följderna av dem finns det även risk för erosion, ras och skred. Det finns sekretessbelagd information rörande översvämningsrisker kopplat till ett eventuellt dammhaveri. Kommunen har gjort en bedömning och anpassning av tillkommande identifierade delar som berörs i ett större sammanhang. Kommunens bedömning är att risken kan omhändertas i efterföljande planering.

6.6.5.1.1 Skyfall

Ett skyfall är ett mycket kraftigt regn som främst inträffar sommartid. Enligt SMHI:s definition motsvarar ett skyfall en intensitet på 50 millimeter på en timme eller minst 1 mm på en minut. Ofta

relateras ett skyfall till ett 100-årsregn, det vill säga ett regn som återkommer med en statistisk sannolikhet om 1 procent varje år, eller 63 procent under en 100-årsperiod. Ledningsnätet för dagvatten har inte kapacitet för att omhänderta och avleda ett skyfall. Vattnet kommer i stället att avrinna på markytan och översvämma lågpunkter och andra känsliga punkter i omgivningen. I takt med de pågående klimatförändringarna förväntas regnens intensitet att öka och de kraftiga regnen bli allt vanligare, vilket ökar sannolikheten för att ett skyfall inträffar.

För Lilla Edet tätort, med stora delar av Göta inkluderat, och Lödöse har det i samband med översiktsplanen tagits fram skyfallskarteringar. Karteringarna visar detaljerat hur områdena påverkas vid ett skyfall. För övriga områden i kommunen finns en lågpunktskartering, framtagen av Länsstyrelsen Västra Götaland, som visar hur lågpunkter i omgivningen översvämmas vid stora regn. Båda dessa underlag finns i *kartlagret Riksintressen, LIS och andra värden*.

Klimatfaktorer används för att ta höjd för klimateffekter i det längre tidsperspektivet. Faktorn påverkas bland annat av vilket klimatscenario som studeras. En faktor på 1,4 innebär en ökning av regnvolymen med 40 procent.

6.6.5.1.2 Göta älv

Flödet i Göta älv är reglerat, vilket påverkar både höga och låga flöden. Medelflödet motsvarar cirka 565 m^3/sekund och den maximalt tillåtna tappningen enligt vattendomen är 1 030 m^3/sekund. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) har *karterat* utbredningen av älven för olika scenarion med höga flöden i älven tillsammans med högvatten i havet. Det högsta flödet motsvarar vad som beskrivs som tekniskt möjligt att tappa vid Vargön, vilket är cirka 1 400 m^3/sekund. Samtliga scenarion förutsätter att dammhaveri inte sker.

I januari år 2001 nådde Vänern den högsta nivån sjön haft sedan dammanläggningen i Vargön byggdes på 1930-talet. För att förebygga att Vänerns nivå skulle stiga ytterligare frångicks vattendomen tillfälligt och 1 190 m^3/sekund tappades från Vargön som högst under en begränsad tid.

Då flödet i älven är reglerat är riktlinjer inte formulerade utifrån återkomsttid. Riktlinjerna är i stället baserade på vad som är tekniskt möjligt att tappa vid Vargön, Vänersborg. På grund av höjdskillnader på vardera sida av älven innebär det att olika höga flöden endast skapar en liten skillnad i älvens utbredning. Ett undantag är i höjd med Hjärtum, där det finns mer flack terräng där älven breder ut sig. På så vis motiveras att ny bebyggelse bör planeras ovan nivån för tekniskt högsta möjliga flöde. Havets nivå antas inte påverka denna sträcka av älven.

Söder om slussen i Lilla Edet finns ingen teknisk infrastruktur som reglerar älvens nivå innan utloppet i havet, vilket innebär att älven på denna sträcka direkt påverkas av vattenståndet i havet. Vid höga vattenstånd i havet dämmer älven upp och kan på egen hand eller i samband med höga flöden leda till översvämningar av låglänta områden. Exempel på detta är i Lödöse. I takt med de pågående klimatförändringarna förväntas havsnivån att stiga med cirka 70 centimeter till år 2100, justerat för landhöjning, vilket kommer att öka risken för översvämning från älven ytterligare.

6.6.5.1.3 Översvämningsrisker för den byggda miljön

På flera platser i kommunen riskerar den befintliga bebyggelsen att drabbas av olika slags översvämningar. Översvämningsriskerna från skyfall är störst i Lilla Edet och Lödöse, medan mindre tätorter som Hjärtum och Nygård förväntas drabbas lindrigt vid ett skyfall. Ett antal byggnader riskerar att drabbas av översvämningar på grund av stora flöden och lokala lågpunkter. Byggnader med lågpunkter vid fasad, till exempel en källartrappa eller garagenedfart, är särskilt utsatta. Vid skyfall översvämmas även ett flertal vägar och framkomligheten påverkas kraftigt, däribland på E45 och i princip samtliga viadukter i kommunen. Detta bör beaktas vid planering av res- och utryckningsvägar för till exempel blåljustrafik och hemtjänst. Gårdaån bedöms inte svämma över vid ett skyfall.

Översvämningsrisker till följd av ökade flöden och utbredning av älven ger störst påverkan på den befintliga miljön i områden omkring Lödöse, i synnerhet i områden väster om Göteborgsvägen. Även älvnära områden och verksamheter i Lilla Edet påverkas av ökade flöden i älven.

6.6.5.2 Geologiska förhållanden och markstabilitet

Göta älvdalen är ett av Sveriges mest skredutsatta områden. Flera stora skred har skett i modern tid och SGI:s kartläggning visar att många områden längs Göta älv har fortsatt hög risk för skred. Göta älv är ett av landets största vattendrag och älvdalen karaktäriseras av ett varierande landskap som har formats genom naturliga erosions- och skredprocesser samt genom mänsklig påverkan.

De främsta orsakerna till den höga skredfrekvensen i Göta älvdalen är de geologiska förhållandena med mäktiga, lösa lerlager som under inlandsisens avsmältning avsattes i havet. Dagens landområden, bestående av tidigare havsbotten, har genom landhöjningen ”lyfts” ur havet vilket lett till att Göta älv skurit sig ner i de underliggande känsliga sedimenten. Denna erosion är den enskilt största orsaken till de stabilitetsproblem som karakteriserar Göta älvdalen och ger upphov stor skredrisk på många ställen. I området finns även utbredd förekomst av kvicklera. Kvicklera har egenskaper som gör att lerjordens hållfasthet försämras dramatiskt om leran skakas om, exempelvis av ett litet skred i kanten av ett vattendrag. Det innebär att om ett skred sker så kan det utvecklas till att omfatta ett stort område och därmed få stora konsekvenser. Även påverkan från samhällets utbyggnad och verksamheter på land och i vatten bidrar till skredrisken.

6.6.5.2.1 Ras, skred och erosion

Ras innebär att sten- och jordmassor faller fritt, medan skred innebär att en sammanhängande jordmassa glider iväg. När exempelvis vind, vatten eller gravitation drar med sig fina materialpartiklar från en plats kallas det för erosion.

För att skred ska kunna inträffa krävs att jorden består av lera och/eller silt och att marklutningen är tillräckligt stor. Höga flöden och högt vattenstånd kan öka sannolikheten för skred och ras i områden med känsliga jordarter, eftersom en hög nivå av markvatten försämrar jordens hållfasthet. De höga flödena kan erodera slänten vilket ger en brantare släntlutning med ras eller skred som följd. Göta älvdalen utgörs i stor utsträckning av finkorniga jordar med flacka lutningar mot älven. Älvfåran och dess fortskridande erosion skapar de lutningar som gör att risk för skred förekommer längs älven.

Höga vattenstånd motverkar i regel skred i ett första skede, eftersom vattnets tyngd verkar som en mothållande kraft på slänten. Risken för skred uppstår då vattnet drar sig tillbaka, det vill säga när den mothållande kraften försvinner, och jorden fortfarande är vattenmättad och mer skredbenägen.

I reglerade vattendrag som exempelvis Göta älv, kan en periodvis ökad tappning bli aktuell i framtiden då klimatförändringen innebär ett ökat flöde, särskilt vintertid. Såväl det ökade flödet som en eventuell ökad tappning bidrar till ökad erosion på slänter och bottnar med ökad risk för skred som följd.

I Lilla Edets kommun finns även områden med risk för bergras och blocknedfall.

6.6.5.2.2 Geotekniska klimatrelaterade risker i Lilla Edets kommun

De geotekniska riskerna utgörs i huvudsak av sättnings- och stabilitetsproblematik i förekommande lösa leror. De befintliga riskerna för skred längs Göta älv är idag betydande.

I Göta älvutredningen är en ökad erosionsrisk längs älven till följd av framtida klimatförändringar inkluderad i de ursprungliga klassindelningarna.

Effekter från framtida klimatförändringar redovisas separat och inkluderar ökad erosion enligt SGI:s prognoser, samt underlag från översvämningskarteringar och skyfallsrelaterade flöden. Detta redovisas i *kartlagret Klimatrisker*. Detta lager visar på var ras- och skredrisker kommer att öka i framtiden.

Uppdelningen är gjord baserat på den hänsyn som dagens situation kräver och de ökade krav på att hantera de klimatrelaterade riskerna som framtiden kan medföra.

Resultaten ska betraktas som en översiktlig kartläggning av var risker kan förekomma inom Lilla Edets kommun. De pekar inte ut absoluta förhållanden, utan redovisar var risker kan föreligga som kräver att särskild hänsyn tas. Underlaget ska ses som ett hjälpmedel vid planering av nya utbyggnadsområden, eller riskbedömning och åtgärdsbehov av befintliga verksamheter och anläggningar.

Områden med risker redan idag och med ökade risker i framtiden återfinns främst inom Göta älvdalens utbredning, kring Lödöse och upp mot Locktorp. Även utanför älvområdet finns en hel del riskområden. Inom älvområdet har utredningsinsatser gjorts vilket resulterat i att riskerna kunnat skrivas ned på vissa platser. Var dessa områden är framgår dock inte av detta underlag. Utanför älvområdet kvarstår riskklass 1 på flera ställen där glacial lera förekommer.

6.6.6 Radon

Radon är en osynlig och luktfri gas som bildas när det radioaktiva grundämnet radium sönderfaller. Vid höga halter i inomhusluft föreligger en hälsorisk. I vissa områden förekommer radon i marken. SGU har på uppdrag av Lilla Edets kommun tagit fram en översiktlig radonriskkarta. Denna blev klar i augusti 2009. I stora delar av kommunen har berggrunden och jordarterna normala uran- och radonhalter med bedömd normalrisk för radon. Det gäller även isälvssedimenten förutom de i Hjärtum som bedöms utgöra eventuellt högriskområde.

Områden med blottade pegmatiter och så kallad RA-granit (äldre ögongranit) med förhöjda halter av uran och radon har bedömts som högriskområden. Dessa områden ligger i delar av Hjärtum, men även runt Lödöse och Nygård finns områden med risk för höga radonhalter, liksom på andra platser där

pegmatit eller granit går i dagen. Områden där delvis blottad berggrund med gångar av pegmatit och/eller granit med förhöjda uranhalter bedöms som eventuella högriskområden. Områden med leriga eller siltiga sediment med en mäktighet över två meter bedöms som lågriskområden. Detta gäller runt Göta älv samt en del åar och sjöar. Fyllnadsmaterial bestående av granitkross kan också ge hög radonavgång liksom sprickzoner i berggrunden även på normalriskmark.

Med radonsäkert byggande kan radongasen förhindras att tränga in i husen. Gränsvärden för radon inomhus vid nybyggnation och ändring av byggnad finns i *Boverkets byggregler*, BBR.

I *Strålskyddsförordning (2018:506)* anges referensnivåer för radon i befintliga bostäder och lokaler som används för allmänna ändamål.

Det finns inget radon i kommunens dricksvatten. Höga radonhalter i vatten kan dock förekomma i bergborrade brunnar. Privatpersoner med enskilda brunnar bör kontrollera radonhalten i sina brunnar, eftersom dricksvattnet annars kan avge radon till luften. Det är sällan farligt att dricka radonhaltigt vatten.

6.6.7 Räddningstjänst

Lilla Edets kommun ingår i kommunalförbundet Räddningstjänsten Storgöteborg (RSG). En brandstation finns i Lilla Edets tätort i nära anslutning till E45, där en ny lokalisering för närvarande är under utredning.

Det finns behov av att se över brandvattenförsörjningen i kommunen.

6.6.8 Totalförsvarets civila intressen och beredskap

Sveriges försvar består av det civila och militära försvaret, vilka tillsammans utgör totalförsvaret. Målen för totalförsvaret är att säkerställa de viktigaste samhällsfunktionerna, bidra till det militära försvarets förmåga inom ramen för Natos kollektiva försvar, skydda civilbefolkningen samt upprätthålla försvarsviljan och samhällets motståndskraft mot externa påtryckningar. Civilt försvar innebär bland annat att skydda civilbefolkningen och säkerställa att sjukvård och transporter fungerar vid krigsfara och krig. Det omfattar insatser från hela samhället, inklusive myndigheter, företag och frivilligorganisationer, samt stöd till Försvarsmakten.

Beredskapsplanering är en del av kommunens översiktliga planering och utgår från regeringens mål för totalförsvaret, där det civila försvaret är en viktig del. Plan- och bygglagen belyser vikten av beredskapsplanering genom att mark- och vattenområden planeras ändamålsenligt. Översiktsplanen är ett sätt att minska kommunens sårbarhet genom att väva samman beredskapsstrategier för kris och krig med fysisk planering. En grundbult i det kommunala ansvaret ligger i de många samhällsviktiga verksamheter som kommunen driver och som alltid behöver fungera, såsom skola, räddningstjänst, äldreomsorg och tekniska anläggningar. Kommunen ansvarar även för så kallade trygghetspunkter som fungerar som samlingsplatser vid behov. På kommunens hemsida finns information om krisberedskap där trygghetspunkter med mera finns angivna. *Om krisberedskap - Lilla Edets kommun*

När mark och vatten planeras, måste områden som är viktiga för totalförsvaret skyddas från åtgärder som kan skada deras intressen och göra det svårt att bygga eller använda deras anläggningar. Detta regleras i Plan- och bygglagen (PBL) och Miljöbalken (MB). När man planerar byggnader och områden ska man tänka på människors hälsa och säkerhet samt skydd mot stridshandlingar.

Planeringen ska också samordnas med målen för totalförsvaret och civilt försvar, samt andra viktiga nationella och regionala mål för hållbar utveckling.

Näringslivet spelar en viktig roll i att stärka totalförsvaret genom att bidra till försörjningsberedskapen av varor och tjänster. Statliga myndigheter, företag, regioner och kommuner måste samarbeta för att säkerställa nödvändig försörjning och kontinuitetshantering. Företag har enligt lag en skyldighet att delta i totalförsvarsplaneringen. Risk- och sårbarhetsanalyser (RSA) hjälper kommuner, regioner och myndigheter att identifiera och hantera risker och sårbarheter för att förbättra krisberedskapen. Kontinuitetshantering innebär att ha en reservplan för att upprätthålla verksamheten vid störningar, vilket är särskilt viktigt för samhällsviktig verksamhet.

Försörjningsberedskap handlar om att säkerställa att viktiga samhällsfunktioner som dricksvatten, livsmedel, el och värme fungerar även under kriser. Kommuner och regioner måste planera för att upprätthålla dessa funktioner, trots att de ofta är beroende av näringslivet och transportsystemet. Det är viktigt att analysera hur olika händelser kan påverka försörjningssystemen och att ha beredskap för alternativa lösningar. Skyddade utrymmen och storskalig utrymning är också viktiga aspekter att beakta i planeringen. Kommuner och regioner behöver identifiera samhällsviktiga verksamheter och deras beroenden samt analysera potentiella kriser. Statliga myndigheter har samma ansvar på nationell nivå och måste även ta hänsyn till både fredstida kriser och höjd beredskap. Hos Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) går det bland annat att ta del av kartmaterial över skyddsrum, se *Skyddsrumskarta | MSB*.

För beskrivning av riksintresse för totalförsvaret, se *Riksintressen.*

6.7 Teknisk infrastruktur

Den kommunala planeringen behöver ta hänsyn till befintlig teknisk infrastruktur och dess utvecklingsbehov.

6.7.1 Vatten och avlopp

Infrastrukturen för vatten och avlopp i kommunen består av två större anläggningar: Lilla Edets vattenverk och Ellbo avloppsreningsverk. Verken är båda lokaliserade i centrala Lilla Edet. Dricksvattnet från Lilla Edets vattenverk förser Lilla Edet, Göta och Ström med dricksvatten, men även Lödöse och Nygård. Ellbo avloppsreningsverk omhändertar spillvatten från Lilla Edet, Göta och Ström med omnejd. I Lödöse och Nygård finns avloppsreningsverk som omhändertar dessa orters spillvatten. I kommunens norra delar, i Utby och Hjärtum, finns mindre vattenverk och avloppsreningsverk.

Det finns redan i dag kända utmaningar i den allmänna vatten och avloppsförsörjningen. Stora utbyggnadsbehov finns för såväl dricksvattendistribution som spillvattenhantering som uppstår på grund av redan kända brister samt planerad utbyggnad i kommunen, där behoven konstaterats redan innan denna översiktsplan. De största planerade åtgärderna är:

- Nytt och utbyggt vattenverk i centrala Lilla Edet, då flera utredningar pekar på att produktionskapacitet och reningsförmåga är bristfällig, samt för att ansluta planerad bebyggelse i Lödöse.
- Utbyggnad av Ellbo reningsverk, då flera utredningar pekar på åtgärdsbehov för att efterleva krav i miljötillståndet samt för att klara kapaciteten. Ellbo reningsverk behöver även omhänderta större delen av tillkommande bebyggelse i Lödöse då avloppsreningsverket i Lödöse bedömts olämpligt för utbyggnad.
- Överföringsledningar för dricksvatten och spillvatten mellan Lilla Edet och Lödöse, samt dricksvattenledning mellan Göta och Lilla Edet.

Begränsningar finns i kapaciteten för vatten och avlopp i landsbygdsorterna. I framförallt Hjärtum finns vissa kvalitetsproblem.

Se ställningstaganden under *teknisk anläggning* för framtida planering.

6.7.2 Digital infrastruktur

Regeringens bredbandsmål är att hushåll och företag med tillgång till 1 Gbit/s, eller fiber i absoluta närheten ska vara 98 procent år 2025, medan återstående antingen ska ha tillgång till 100 Mbit/s (1,9 procent) eller 30 Mbit/s (0,1 procent). I riket har målet uppnåtts då 98,63 procent hade tillgång till detta år 2023. År 2023 hade 96,88 procent av hushållen i Lilla Edet tillgång till/fått erbjudande om anslutning om 1 Gbit/s, alltså något under målet.

I tätorter/småorter uppfylls målet med 98,45 procent, medan det utanför tätort/småort enbart är 92,96 procent som har tillgång till eller erbjudande om anslutning med 1 Gbit/s. Se *bredbandskartan hos Post- och telestyrelsen* för dagsaktuella uppgifter).

Kommunen har en bredbandspolicy som verktyg för att bidra till regeringens mål.

6.7.3 Avfall

År 2024 antogs *Föreskrifter om avfallshantering i Lilla Edets kommun*. Det finns även en GR-gemensam avfallsplan som kallas *Göteborgsregionen minskar avfallet*, som antagits av respektive medlemskommuner. Avfallsplanen kommer att ligga till grund för kommunernas arbete med att hantera och förebygga avfall till år 2030.

En återvinningscentral finns i Göta industriområde.

6.7.4 Elnät och elproduktion

Inom Lilla Edets kommun produceras mer el än vad som används lokalt. Den största delen av elproduktionen kommer från vattenkraftverket i Göta älv samt från ett femtontal vindkraftverk. Solceller på tak och mark står för en mindre andel men ökar snabbt.

Transmissionsnätet eller stamnätet för el passerar de östra delarna av kommunen. Det övergripande stamnätet för elförsörjning pekas ut i markanvändningskartan. Ägaren Svenska kraftnät planerar utbyggnad för förstärkning i västra delen av kommunen. Se även avsnitt om planerade kapacitetshöjningar i stamnätet i avsnittet ställningstaganden för markanvändningskategorin *Teknisk anläggning*.

Regionnätet och lokalnätet ägs huvudsakligen av tre nätbolag. Inga större utbyggnader av region- och lokalnäten inom kommunen planeras av nätbolagen i närtid, men på längre sikt kan förändringar ske.

Ökad produktion och distribution av fossilfri el är en högt prioriterad fråga i Västsverige, beroende på industrins övergång från fossila bränslen till el. Länsstyrelsen och Västra Götalandsregionen har bedömt att elanvändningen i Västra Götaland väntas fördubblas fram till år 2030 och tredubblas till år 2045. Elnäten behöver byggas ut och produktion av fossilfri el behöver öka för att minska utsläppen och bevara tusentals arbetstillfällen. Kommunalförbunden står bakom en regional energiöverenskommelse som anger att kommunerna genom sin samhällsplanering proaktivt kan skapa förutsättningar för en snabb och kraftfull förstärkning av elnät och lokal elproduktion. Lilla Edets kommun ser att det är viktigt att bidra till elektrifieringen genom att exempelvis avsätta mark i den fysiska planeringen för kraftledningar och produktionsanläggningar. Kommunen ser även att utbyggnaden samtidigt behöver ta hänsyn till människors hälsa och naturens värden.

Vindbruksplanen som antogs av fullmäktige år 2011 pekar ut två lämpliga områden för vindkraft. Dessa områden är nu relativt exploaterade, med plats för enstaka tillkommande verk. Det kan finnas skäl att se över vindbruksplanen utifrån teknikutveckling och ändrade samhällsförutsättningar sedan den utarbetades.

6.7.5 Fjärrvärme och närvärme

Fjärrvärmenät finns inom Lilla Edets tätort och drivs av det kommunala bolaget Lilla Edets Fjärrvärme AB (LEFAB). Fjärrvärmen levereras främst från en biobränslepanna som ägs av Essity. En panna för spetseldning finns i LEFAB:s verk på Spånkajen. Fjärrvärmeverkets utbyggnadsmöjligheter bedöms vara relativt begränsade, dels eftersom älven utgör ett fysiskt hinder, dels eftersom det är glest mellan större potentiella kunder.

Närvärme innebär mindre biobränsledrivna värmeverk i orter på landsbygden. De är ofta drivna av lokala företag som levererar värme till flera fastigheter. Inom kommunen finns idag ingen sådan närvärmeanläggning. Potential skulle kunna finnas för utbyggnad av närvärme i vissa orter.

7 PLANENS GENOMFÖRANDE

7.1 Genomförande i samverkan

Översiktsplanen visar kommunens viljeinriktning för både kommunal och privatägd mark. Den tar sikte på år 2050 och beskriver ett önskvärt och genomförbart samhällsbygge för Lilla Edets kommun.

Med genomförande av en översiktsplan menas vägen till att nå översiktsplanens mål om hur kommunen planeras ha utvecklats till år 2050. Många olika parter behöver samverka för att realisera dessa mål. Det gäller bland annat statliga verk och olika byggaktörer. Faktorer som kan spela roll för genomförandet kan vara konjunktur och arbetsmarknad.

7.1.1 Efterföljande planering för byggnation

När översiktsplanen är beslutad och fått laga kraft kan arbetet med genomförandet ta fart. Nästa steg kan vara förstudier, planprogram, detaljplaner/områdesbestämmelser med efterföljande bygglov, alternativt ett förhandsbesked och bygglov.

När det rör sig om samlad bebyggelse krävs oftast framtagande av nya detaljplaner. Då behövs ett positivt planbesked från kommunen för att ett planarbete ska kunna inledas. I de fall bebyggelsen planeras på kommunalägd mark har kommunen kostnader för framtagande och genomförande. Kommunen kan även välja att anvisa marken till en privat aktör. Då ansvarar den privata aktören för omkostnader och slutligt markinköp från kommunen. Om marken är privatägd ansvarar markägaren för utvecklings- och genomförandekostnader. Respektive markägare ansvarar för planansökningar liksom anslutningskostnader för, i förekommande fall, kommunalt vatten, dagvatten och avlopp. Viss bebyggelse förväntas även tillkomma på landsbygden. Då ansvarar markägaren för erforderliga tillstånd och avgifter såsom exempelvis bygglov, vatten och avlopp med mera.

7.1.2 Efterföljande planering för infrastruktur

Det finns planeringsprocesser även för vägar och järnvägar, så kallad vägplan respektive järnvägsplan. Vägplan är ett verktyg som Trafikverket kan nyttja när det är aktuellt med nya statliga vägar. Kommunen har också möjlighet att bygga ut nya vägar genom efterföljande planering såsom kommunal allmän platsmark i detaljplaner.

Då det rör sig om tätbebyggt område krävs i många fall kommunalt vatten och avlopp. Då är det kommunen som är huvudman för tjänsterna genom bildande av verksamhetsområde. När ett område omfattas av kommunalt vatten och avlopp tar kommunen ut en anslutningsavgift när anslutningspunkt meddelats och därefter debiteras förbrukningsavgift. Båda enligt taxa. På landsbygden kan det istället vara aktuellt med enskilda lösningar och då ansvarar fastighetsägaren för miljötillstånd för dessa. Många åtgärder som krävs med anledning av kommunalt vatten och avlopp kräver olika former av miljötillstånd, ledningsrätter, bygglov och ändring av detaljplan.

För utbyggnad av elledningar krävs oftast koncessionsprocesser.

7.1.3 Efterföljande planering för grönstruktur

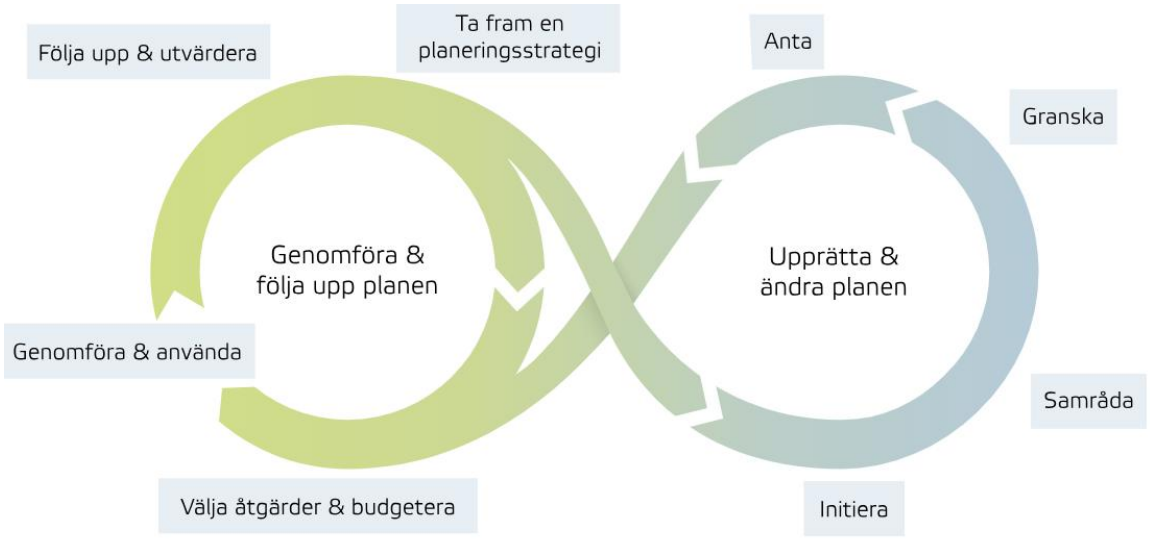
För att trygga tillgången till grönstruktur behöver den säkerställas i efterföljande planering. Detta kan göras på flera olika sätt och med hjälp av flera olika lagstiftningar. Några exempel listas nedan.

- Plan- och bygglagen, genom skapande av allmän plats natur med kommunalt huvudmannaskap eller genom områdesbestämmelser.
- Miljöbalken, genom olika typer av områdesskydd såsom exempelvis naturreservat, strandskydd, Natura 2000 eller biotopskydd.
- Kulturmiljölagen, om det är aktuellt att skydda en kulturmiljö eller fornlämning.

7.2 Genomförandeprocessen i Lilla Edets kommun

Arbetet med den översiktliga planeringen inom kommunen pågår kontinuerligt. Nya planeringsförutsättningar, trender och omvärldsfaktorer kräver ett aktivt översiktsplanearbete för att kommunens översiktsplan ska hållas aktuell. Därför är genomförande samt uppföljning och utvärdering av översiktsplanen viktiga delar av den kontinuerliga processen.

En viktig del av kommunens genomförande bygger på interna processer där översiktsplanens mål bryts ner, arbetas in i budget och på så sätt på sikt realiseras. Varje mandatperiod ska kommunfullmäktige ta fram en planeringsstrategi. I planeringsstrategin ska det framgå om gällande översiktsplan speglar den aktuella majoritetens viljeinriktning för kommunens utveckling eller inte, samt vad kommunen ska fokusera på i översiktsplaneringen framöver.

Figur 7. Boverkets processbild över kontinuerlig översiktsplanering.

Som genomförandeverktyg använder Lilla Edets kommun ett styrdokument som kallas för *Mål och resursplan*, detta för att säkerställa att en god ekonomisk hushållning uppnås. Styrdokumentet omfattar vision, styrmodell, resurstilldelning, finansiella mål och ekonomiska direktiv, målområden, ekonomi och budgetförutsättningar. I styrdokumentet finns bland annat kommunens exploateringsbudget.

I exploateringsbudgeten avsätts medel för utbyggnad av detaljplanerade områden. Kommunen planerar också i vilken ordning olika detaljplaner är tänkta att realiseras. Kommunen har även en tidsplan för bostadsproduktion där samtliga planeringsuppdrag beskrivs tio år framåt.

Vidare har kommunen verksamhetsplaner för de olika sektorerna, där mål bryts ner utifrån *Mål- och resursplan* respektive *Tidsplan för kommande planarbete* på översiktlig nivå.

Kommunen har även antagna *riktlinjer för markanvisnings- och exploateringsavtal*. En markanvisning innebär en överenskommelse mellan en kommun och en byggherre. Överenskommelsen ger byggherren ensamrätt att under en begränsad tid och under givna villkor förhandla med kommunen om överlåtelse eller upplåtelse av ett visst, av kommunen ägt markområde, för bebyggande. I dessa riktlinjer regleras bland annat hur kommunen hanterar förfrågningar om markanvisningar, utgångspunkter för markanvisnings- och marköverlåtelseavtal. Ett *exploateringsavtal* är istället aktuellt då marken som planläggs är privatägd. Exploateringsavtal innehåller överenskommelse mellan kommunen och exploatören för fördelning av kostnader och intäkter för genomförandet av en detaljplan när exploatören äger marken.

Till kommunens bostadsförsörjningsprogram finns en *handlingsplan Bostadsförsörjningsprogram* som sträcker sig över fyra år och som ytterligare konkretiserar hur målen i bostadsförsörjningsprogrammet ska uppnås.

Dessa styrdokument bidrar tillsammans i arbetet med att genomföra översiktsplanen.

7.3 Utbyggnadsordning

Högsta prioritet för utbyggnad har bostäder och verksamheter som är belägna nära en större kollektivtrafiksnod samt närliggande hållplatser. En förutsättning för utbyggnad är att det finns eller kommer byggas gång- och cykelväg till dessa kollektivtrafiknära utbyggnadsområden. Anledningen till denna prioritering är minskad miljö- och klimatpåverkan tillsammans med behovet av ett stärkt arbets- och näringsliv inom kommunen. Även utpekad förtätning inom tätort bedöms vara rationell på grund av det allmänna intresset för bostadsändamål, dess läge med hänsyn till befintlig infrastruktur och möjlighet att bygga ut med hänsyn till ekonomi. Samma sak gäller områden i direkt anslutning till tätort.

I andra hand byggs övriga områden ut, av de områden som inte ligger på jordbruksmark. Först när dessa är utbyggda är det aktuellt att eventuellt bygga på jordbruksmark. I vissa utbyggnadsområden kan det vara aktuellt med etappvis utbyggnad eller att delar av områden med jordbruksmark sparas till senare.

I Lilla Edet, Lödöse och Nygård föreslås att jordbruksmark tas i anspråk, i begränsad omfattning, där intresset att exploatera marken överväger intresset att bevara jordbruksmarken.

Utbyggnadsområdena för sammanhängande bostadsbebyggelse på platån i Högstorp, samt Göta bedöms vara aktuella för utbyggnad på längre sikt. Inom dessa områden råder komplexa planeringsförutsättningar i form av utmanande topografi, behov av VA-utbyggnad samt ordnande av tillfartsvägar, men framförallt behov av nedgrävning av dagens luftburna elledningar. Nedgrävning av ledningar är kostsamt för ett enskilt projekt att bära, och är något som nätinfrastrukturägaren också behöver godkänna.

Se miljökonsekvensbeskrivningen för beskrivning av bortvalda alternativ samt anpassningar. Avvägningen beskrivs för respektive utbyggnadsområde om man klickar i markanvändningskartan.

Utbyggnaden av några stora åtgärder gällande vatten och avlopp är avgörande att de görs i samklang med planerad utbyggnad. För landsbygdsorterna är det förtydligat i planen när kapaciteten behöver ses över och stärkas.

Se miljökonsekvensbeskrivningen för beskrivning av bortvalda alternativ samt anpassningar. Avvägningen beskrivs för respektive utbyggnadsområde om man klickar i markanvändningskartan.

7.4 Tillstånd och rättigheter

I efterföljande planering behöver det säkerställs att tillståndsprocesser inleds i god tid för att inte riskera att påverka tidsplaner och dylikt. Exempel kan vara:

- Invallning som kan innebära markavvattning, vilket är förbjudet i Västra Götalands län.
- Miljötillstånd för reningsverk.
- Behov av tillstånd för vattenverksamhet vid exempelvis geotekniska åtgärder.
- Vattendom för slussbygget.

7.5 Tillförsäkran av marktillgång

Kommunen och dess bolag behöver säkerställa tillgång till mark för att kunna uppfylla sina åtaganden såsom exempelvis skolor, förskolor, avfallshantering, kulturverksamheter, parker och vatten- och avlopp.

7.6 Fortsatt arbete inom översiktlig planering

Under arbetet med framtagandet av översiktsplanen har flera uppslag till fortsatt arbete inom den översiktliga planeringen aktualiserats. Bedömningen har varit att dessa uppslag inte kunnat hanteras inom ramen för denna översiktsplan, utan istället möjliga att hantera inom den fortsatta kontinuerliga, rullande översiktsplaneringen.

- Kulturmiljöprogram (uppdatering av kulturarvsplan)
- Eventuell ytterligare en förbindelse över älven, exempelvis via färja, primärt för beredskapsperspektiv. En fördjupade studie behövs.
- Att peka ut prioriterade utryckningsvägar för blåljusfordon.
- Brandvattenplan – följduppdrag
- Underlag gällande Sevesoanläggningar och bedömning av uppmärksamhetsavstånd för riskhantering, olägenheter och störningar kopplat till verksamheterna – fördjupande studie krävs i efterföljande planering för områden som kan beröras.

8 KONSEKVENSER

I detta avsnitt beskrivs de bedömda konsekvenserna av planen uppdelat i miljökonsekvenser, ekonomiska konsekvenser och sociala konsekvenser. För bedömningen av miljökonsekvenser sker en separat strategisk miljöbedömning, vars samlade bedömning lyfts in nedan.

8.1 Miljökonsekvenser

I avsnitten nedan redovisas sammanfattning från den miljökonsekvensbeskrivning som är gjord inom ramen för den strategiska miljöbedömningen av planen. *Miljökonsekvensbeskrivningen* finns i sin helhet att läsa på hemsidan.

8.1.1 Biologisk mångfald

Planförslaget har flertalet ställningstaganden för naturvärden och naturmiljö som bland annat innebär att områden med höga värden och skyddade arter ska värnas. Ställningstagandena är inte bara kopplade till kända, skyddade områden utan har ett bredare synsätt på naturmiljön som exempelvis också inkluderar spridningssamband. Planförslaget innebär dock att det kan uppstå negativ påverkan på skyddade arter och grön infrastruktur om inte hänsyn tas till dessa värden inom markanvändningsområden för utveckling av exempelvis *Grönområde och park*.

Med en uppdatering av kommunens naturvårdsprogram enligt standard för naturvärdesinventering kan bevarandet av områden som saknar lagligt skydd, men som är av betydelse för biologisk mångfald och ekologiska samband, säkerställas genom tydliga ställningstaganden kopplat till utpekande i naturvårdsprogrammet.

Jämfört med nollalternativet bedöms planförslaget stärka värden för biologisk mångfald och ekologiska samband då planförslaget innehåller fler ställningstaganden samt innefattar fler aspekter av värdet.

8.1.2 Kulturmiljö och landskapsbild

Planförslaget har flertalet kommunövergripande ställningstaganden för kulturvärden och områden med höga kulturvärden ska värnas. I planförslaget anges också att kommunens kulturmiljöprogram ska uppdateras, vilket är positivt då bland annat sentida kulturmiljöer saknas i nuvarande kulturarvsplan. Ett uppdaterat kunskapsunderlag bidrar till att kulturvärden och kulturmiljöer inom kommunen tydliggörs, vilket skapar kunskap och förståelse för dessa värden som ska vara vägledande vid planläggning och bygglovsärenden. Utöver de miljöer och byggnader som pekas ut i underlag finns strukturer, element och miljöer i orter och i landskap som också behöver tydliggöras och beaktas i kommande planarbeten för att inte dessa värden ska gå förlorade. Planförslaget har även ställningstaganden för stads- och landskapsbild men de bedöms som få i antalet.

Planförslaget bedöms kunna medföra negativ påverkan på stads- och landskapsbilden i och intill tätorterna där förtätning och nya utbyggnadsområden planeras om inte hänsyn tas till kulturvärden, viktiga siktlinjer/utblickar till landmärken och omgivande landskap. Här behöver underlag och riktlinjer tas fram för att ge vägledning så att inte värden påverkas negativt.

Jämfört med nollalternativet bedöms planförslaget stärka värden för kulturmiljön då planförslaget innehåller fler ställningstaganden, vilket bedöms ge positiva effekter och konsekvenser för kommunens kulturvärden. I förhållande till nuläget innebär dock både planförslaget och

nollalternativet en risk för negativ påverkan på kulturmiljön och landskapsbilden främst vad gäller att utveckling på landsbygden fortsatt genomförs utan tillräcklig vägledning och blir oförutsägbar.

8.1.3 Jordbruksmark

Enligt planförslagets ställningstaganden ska brukningsvärd jordbruksmark inte tas i anspråk om det inte behövs för att tillgodose ett väsentligt samhällsintresse som inte kan tillgodoses på annan plats, eller som behövs för att bedriva jordbruksnäringen. Planförslaget innebär dock ianspråktagande av jordbruksmark i ett antal planerade utbyggnadsområden på sammantaget cirka 130 hektar jordbruksmark, motsvarande två procent av kommunens jordbruksmark, där kommunen anser att utbyggnad utgör väsentliga samhällsintressen och där alternativa lokaliseringar inte bedöms finnas. Utifrån redovisningen och ställningstaganden i planförslaget bedöms ianspråktagandet av jordbruksmark eventuellt kunna vara motiverat och att kravet på väsentligt samhällsintresse kan anses uppfyllas avseende områden för bostadsbebyggelse och camping. Det behöver dock utredas vidare i kommande planprocesser där också utbyggnadsordningen som beskrivs i planförslaget blir en viktig del. Ur hushållningssynpunkt bedöms ianspråktagandet av jordbruksmark leda till negativa effekter då jordbruksmark inte går att återskapa på någon annan plats. Förlust av jordbruksmark kan i förlängning leda till negativa konsekvenser genom att begränsa möjligheten till livsmedelsproduktion.

Med nollalternativet tas mer jordbruksmark i anspråk jämfört med planförslaget, och inkluderar färre ställningstaganden och riktlinjer för att ta hänsyn till jordbruksmark. Nollalternativet bedöms medföra sämre vägledning för att skydda jordbruksmarken jämfört med planförslaget.

8.1.4 Klimat

Klimatpåverkan

Planförslagets ställningstaganden gällande minskad klimatpåverkan bedöms leda till positiva effekter och konsekvenser för att minska klimatbelastande utsläpp inom kommunen. Den befolkningsökning som planförslaget tar höjd för bedöms vara en utmaning i relation till Lilla Edets målsättning om att minska utsläppen av växthusgaser med 70 procent till år 2030, då det innebär en hög utbyggnadstakt av bostäder och infrastruktur samt ett ökat resande inom kommunen. Planförslaget nyttjar dock till stor del befintliga strukturer då föreslagna utbyggnadsområden planeras till befintliga tätorter i kollektivtrafiknära lägen, vilket skapar goda förutsättningar för hållbart resande. Utveckling i Nygård, Hjärtum samt på landsbygden riskerar dock att bidra till ökad personbilstrafik. Det är positivt att planförslaget inkluderar utrymme för enstaka tillkommande etableringar av vindkraftverk samt att det inom utpekade verksamhetsområden också kan rymmas ytor för energiproduktion såsom solcellsparker.

Sammantaget bedöms planförslaget medföra positiva effekter för att minska klimatutsläppen inom flera områden, även om den nybyggnation som planförslaget tar höjd för, samt personbilstrafik kopplad till delar av tillkommande bebyggelse bedöms leda till klimatbelastande utsläpp.

Planförslaget bedöms mer positivt i jämförelse med nollalternativet, då det ger bättre vägledning till att arbeta med att minska kommunens klimatpåverkan inom flera områden.

Klimatanpassning
Planerad markanvändning i planförslaget bedöms ha tagit hänsyn till det underlag avseende klimatrisker som tagits fram inom processen med översiktsplanen, och ett antal områden har valts bort eller anpassats av hänsyn till översvämning och ras- och skredrisker. Planförslaget innebär dock etablering av viss bebyggelse inom områden som kan komma att påverkas av översvämning samt områden utpekade som skredriskområden. De identifierade riskerna beskrivs i de platsspecifika ställningstagandena för att utredas vidare i kommande planprocesser.

Sammantaget bedöms planförslaget medföra positiva effekter och konsekvenser för klimatanpassning, utifrån att planförslaget upprättat lämpliga riktlinjer och gjort viktiga ställningstaganden för att minska klimatförändringarnas negativa effekter både för tillkommande och befintlig bebyggelse.

Planförslagets föreslagna bebyggelseområden är bättre anpassade utifrån hänsyn till klimatrelaterade risker, jämfört med nollalternativet. Planförslaget bedöms också inkludera bättre anpassade ställningstaganden utifrån uppdaterade och tillkommande underlag och riktlinjer, jämfört med nollalternativet.

8.1.5 Vatten
Planförslaget i sig bedöms inte försvåra möjligheterna att uppnå miljökvalitetsnormer för ytvatten. Det bedöms dock finnas behov av mer detaljerad planering för hur utbyggnad av områden ska ske utan att möjligheterna att uppnå miljökvalitetsnormer påverkas negativt. Det är viktigt att kommande framtagande av riktlinjer för dagvattenhantering fokuserar på hur hantering av dagvatten ska ske för att inte försämra kvaliteten i recipienterna samt att hänsyn tas till förekomst av förorenade områden vid exploatering. Närområdet längs de flesta vattendragen pekas ut som *Natur och friluftsliv* vilket bedöms kunna ha positiva konsekvenser för flera kvalitetsfaktorer. Där utveckling av områden nära vattendragen ska ske är det viktigt att hänsyn tas till vattendragen, men vissa utvecklingsområden skulle också kunna innebära positiva konsekvenser. Exempelvis där industrimark föreslås omvandlas till *Grönområde och park*.

Planförslaget ska ge förutsättningar för ny- och utbyggnad av Lilla Edets reningsverk, vilket bedöms som positivt då ett nytt reningsverk kan medföra bättre rening och en minskad belastning av näringsämnen på recipienter.

För grundvattenförekomster i kommunen kan kvaliteten och kvantiteten säkras i och med kommunens planer att skapa vattenskyddsområden för de mindre grundvattentäkterna.

8.2 Ekonomiska konsekvenser

De bedömda ekonomiska konsekvenserna av planen beskrivs utifrån påverkan på kommunekonomin, demografiska förändringar samt konsekvenser för näringsliv och arbetsmarknad. Slutligen finns ett avsnitt om översiktligt bedömda behov av kommunala investeringar.

8.2.1 Tillväxtens påverkan på kommunekonomin

Översiktsplanen pekar tydligt ut Lilla Edets möjligheter att växa, med två större utvecklingsområden i centralorterna där det finns goda förutsättningar att uppföra nya bostäder. Att växa är förknippat med både kostnader och intäkter. Kan befintlig infrastruktur och service hantera tillväxten ger det förutsättningar att öka skatteintäkter utan stora allmänna investeringar. Inriktningen med förtätning och målsättningen att bygga samman och utnyttja kollektivtrafiklägen talar för att en ökande befolkning kan ha positiva konsekvenser för den kommunala ekonomin.

För de större utbyggnadsområdena kommer det troligen att behövas fler förskoleplatser och beroende på utbyggnadstakt kan det även finnas behov av fler skolplatser. Antalet elevplatser idag, främst i centralorterna som ska växa, kan vara avgörande för vilka kostnader en utbyggnad kan generera. En risk är att kommunen växer relativt ojämnt under en utbyggnadsfas, vilket kan medföra att det parallellt finns behov av att bygga ut platser i utbildningssystemet samtidigt som andra orter behöver skära ner eller rent av lägga ner verksamhet. Denna typ av dynamik kan vara både svår att hantera och skapa spänningar i samhället, samtidigt som det kortsiktigt är kostnadsdrivande att skala ner på verksamhet.

Utbyggnadstakten påverkar också kommunekonomin. Att skala upp den kommunala servicen och hitta rätt balans är svårt då det ofta handlar om tröskelvärden. Att fylla upp en skola är bra för ekonomin till den punkt då det krävs en ny skola eller att bygga ut en befintlig. Då ökar marginalkostnaden för varje ytterligare elev markant. Att planera för tillkommande behov av service för barn är i nuläget lite svårare än tidigare. Historiskt låga födelsetal och låg invandring gör att befolkningstillväxten tappat fart, vilket ökar den ekonomiska risken i att bygga en förskola eller skola. Det gör att varje beslut om nya platser i skola och förskola kommer att behöva avvägas noggrant.

Vid mer omfattande utbyggnader kan även teknisk infrastruktur som vatten och avlopp behöva skalas upp för ökad kapacitet. Översiktsplanen lyfter att det befintliga vattenverket kan behöva bytas ut. Detta är i sig inte en effekt av inriktningarna i översiktsplanen, men med en tillkommande befolkning kommer det ställas krav på större kapacitet i dricksvattensystemet.

8.2.2 Demografins påverkan på kommunekonomi och samhällsekonomi

En parameter som har relativt svag koppling till inriktningen i översiktsplanen, men som är tydligt kostnadsdrivande, är att både andelen och antalet äldre invånare kommer att öka markant de kommande åren. Det kommer ställa krav på äldreomsorgen att skala upp sin verksamhet, vilket kommer vara kostnadsdrivande i en tillväxtfas. Utbyggnaden som planen möjliggör kan underlätta byggandet av vård- och omsorgsboenden om de behövs. Beroende på var och hur de lokaliseras kan det skapa arbetstillfällen i mångfunktionella bebyggelseområden, vilket bidrar till både en större variation av funktioner och en bättre blandning av dag- och nattbefolkning som rör sig i stadsmiljön. Den typen av närvaro kan bidra både till positiva sociala aspekter och samhällsekonomiska nyttor, bland annat genom en ökad upplevd trygghet.

En viktig parameter att beakta kopplat till alla prognoser om hur demografi och utbyggnad av kommunal service kan påverka ekonomin är det kommunala utjämningssystemet. Till relativt stor del kompenseras kommunen för en skev demografi med en stor andel i kostnadsdrivande åldrar, vilket gör det svårt att fullt ut planera för effekterna i den kommunala ekonomin. Eftersom systemet ser till hela landet är det inte bara den egna kommunens förändrade förutsättningar som påverkar utfallet utan även hur det förhåller sig till andra kommuner.

8.2.3 Konsekvenser för näringsliv och arbetsmarknad

Översiktsplanens ambition att verka för både fler arbetsplatser samt en större variation av arbetsplatser kan ha en positiv påverkan på ekonomin. Översiktsplanen pekar både ut nya områden och betonar vikten av att värna befintliga. Vilken effekt en etablering har kan variera. Om de medför stora behov av investeringar i infrastruktur kan det på kort sikt bli kostsamt för kommunen. En aspekt i planen som kan ge positiva ekonomiska konsekvenser är etableringen av nya arbetsplatser. Två av tre förvärvsarbetande invånare i kommunen arbetar utanför kommunen. Av de arbetsplatser som finns i kommunen är sex av tio för kommuninvånare, vilket inte är en ovanlig fördelning för en utpendlingskommun (Förvärvsarbete och pendling, *SCB*). Detta innebär att det finns relativt goda förutsättningar för att arbetstillfällen som skapas i kommunen kommer kommuninvånarna till nytta. Leder det till att invånare kommer i arbete eller ökar arbetade timmarna per år, kan det även vara direkt positivt på skattekraften.

Att ha en differentierad arbetsmarknad närmare hemmet kan möjliggöra kortare pendling, vilket ger positiva effekter både kopplat till sociala faktorer, som att stärka banden till närområdet, och miljöeffekter. Det kan även bidra till en mer robust kommunalekonomi. Om en lokal arbetsmarknad kan bidra till att öka andelen hushåll som förvärvsarbetar, kan det ha en direkt effekt på kommunens utgiftssida genom att minska kostnaderna för olika bidragsformer. Att lyckas med detta kan också ge stora förbättringar i hälsa och livskvalitet för de individer som kommer i arbete. Kommunen kan själv vara en viktig motor i detta, då kommunalt anställda i mindre utsträckning är inpendlare jämfört med många andra grupper på arbetsmarknaden.

Sammanfattningsvis innehåller översiktsplanen flera faktorer som kan ge positiva effekter på ekonomin.

8.2.4 Behov av kommunala investeringar

Förslag till utveckling i enlighet med översiktsplanen innefattar behov av kommunala investeringar. Vissa kommunala investeringar bör utgöra en del av det offentligt finansierade samhällsbygget, medan andra kan vara typer av kostnader som kan delas med andra som har nytta av investeringarna. Vissa åtgärder, såsom exempelvis klimatanpassningsåtgärder behöver inte långsiktigt vara en kostnad för kommunen. Vissa åtgärder, om de avhjälper problematik vid byggnader som kommunen äger, kan istället minska risker för stora kostnader med ibland relativt små medel. På samma sätt kan andra större åtgärder ha en stor samhällsnytta genom att de tar bort risker för omfattande störningar på samhällsnivå.

Exempel på kostnadsposter kan vara:

- Översvämningsskydd och att kommunala prioriterade vägar är översvämningssäkrade.
- Medfinansiering i samband med åtgärder på statligt vägnät.
- Skredsäkring inför planläggning av mark för bostäder.
- Avhjälpande av markföroreningar inom planområden, såsom Lödöse varvsområde.
- Utveckling av rekreativa stråk utmed Göta älv, både i Lilla Edet och i Lödöse.
- Utredning och utbyggnad av gång- och cykelvägar.
- Flytt av Hedens idrottsplats till väster om Göteborgsvägen, såsom plankostnader och genomförande.
- Inköp av mark för allmänna ändamål såsom park, med mer.
- Utredningsinsatser såsom förnyat kulturmiljöprogram, utredning av nytt kommunalt naturreservat, dagvattenpolicy och översyn över farbara vägar vid översvämning.

Översiktsplanen pekar ut relativt stora utvecklingsmöjlighet för kommunen, vilket kommer att driva kostnader på kortare sikt. Då en översiktsplan pekar ut en inriktning över en längre tidshorisont kan det göra det svårt att fullt ut bedöma kostnaden och för vem i processen den uppstår. Vissa utredningar som är kopplade till översiktsplanen kan visa på behov som är svåra att förutse. Det kan röra all typ planering som kräver ytterligare utredningar. Andra typer av investeringar kan ha längre teknisk livslängd än planens horisont. Kostnader för dagvattenhantering och klimatanpassningsåtgärder som kan minska effekterna av översvämningar ska ses i relation till hur länge de kan fungera riskminimerande. Då kan de visa sig vara en samhällsekonomisk nytta snarare än en kostnad.

8.3 Sociala konsekvenser

De bedömda sociala konsekvenserna av planen beskrivs nedan utifrån områdena folkhälsa, vardagsliv och social sammanhållning.

8.3.1 Folkhälsa

Översiktsplanens bedöms innebära en förbättrad tillgänglighet till natur- och friluftsområden. Ett antal nya eller förbättrade gång- och cykelstråk föreslås för att öka tillgängligheten till grönområden eller viktiga funktioner för natur-och friluftsliv. Planförslaget synliggör befintliga och utvecklade vandringsleder och tar hänsyn till stora opåverkade naturområden, vilket innebär att friluftslivet också värnas. Ett nytt område för camping föreslås öster om Prässebo badplats. Dessa aspekter av planförslaget bedöms kunna bidra till en god folkhälsa och ökad livskvalitet.

Närrekreationsområden i anslutning till centralorter och landsbygdsorter som ska värnas och utvecklas lyfts fram i markanvändningskartan. Längs Göta älvstranden kring Lilla Edet föreslås att nya rekreativa stråk ska utvecklas och tillgängliggörs för allmänheten, vilket antas få positiva konsekvenser för rekreationsmöjligheterna. Inlandsön föreslås utvecklas till rekreationsområde, vilket bedöms få positiva konsekvenser för rekreationsmöjligheter. Utveckling av Inlandsön har även möjlighet att skapa en gemensam mötesplats för invånare på båda sidor av älven, som annars utgör en barriär. Väntbryggan i Lilla Edet föreslås utvecklas till gästhamn för fritidsbåtar vilket ytterligare kan bidra till en befolkad plats och bidra till besöksnäringen. Tillgängligheten och kontakten med älven ska även stärkas i Lödöse.

Utveckling av ett antal idrottsplatser föreslås också i översiktsplanen, där samtliga har god tillgänglighet i förhållande till kollektivtrafik och övrig infrastruktur. Detta bedöms kunna få positiva konsekvenser för möjligheterna till rekreation och fysisk aktivitet. Utvecklingen av idrottsplatserna ger även förbättrade möjligheter för barn och unga att utöva sina fritidsintressen.

Nya utbyggnadsområden har lokaliserats med hänsyn till risker för människors hälsa så som buller, luftmiljö, risk vid farligt gods-led, klimatrelaterade risker med mer. Där extra hänsyn behöver tas preciseras detta i markanvändningen.

8.3.2 Vardagsliv

Service och mötesplatser lokaliseras i huvudsak till områden med mångfunktionell bebyggelse, vilka återfinns i samtliga centralorter och landsbygdsorter. Komplettering och förbättring av infrastrukturen för gång- och cykel bedöms kunna förenkla vardagslivet för kommunens invånare. Detta bedöms få positiva sociala konsekvenser för samtliga kommuninvånare men särskilt icke-bilburna, däribland invånare med lägre inkomst.

Översiktsplanen antar en huvudsaklig befolkningsutveckling i tätorterna men möjliggör även viss nybyggnation på landsbygden vilket medför en risk för spridd bebyggelseutveckling. Möjligheterna att bosätta sig på landet ger fler människor tillgång till attraktiva boendemiljöer, men kan innebära negativa konsekvenser. I delar av kommunen där tillgången till service och kollektivtrafik inte är lika stor kan bilen antas bli ett förstahandsval vilket påverkar vardagslivet och kan vara negativt ur en folkhälsoaspekt. Icke-bilburna invånare, däribland barn och ungdomar, kan få sämre tillgång till servicefunktioner och mötesplatser.

Planen betonar vikten av en sammanhängande kommun och den mark som pekas ut som utbyggnadspotential tydliggör det. Att stärka sambandet mellan Lilla Edet och Göta kan få positiva sociala konsekvenser, samtidigt sker utbyggnaden inom E45:s direkta närhet och på båda sidor av vägen. Det medför att barriäreffekter mellan olika delar kan stärkas, exempelvis i Lödöse och Lilla Edets tätort.

8.3.3 Social sammanhållning

Planförslaget verkar för att binda samman kommunens centralorter och landsbygdsorter, samt delar av landsbygden. Det genom placering av utbyggnadsområden och förbättrade gång- och cykelstråk vilket kan antas minska barriäreffekter. En utvecklad besöksanläggning i Göta föreslås, tillsammans med förbättrade gång-och cykelförbindelser. Detta bedöms kunna bidra till att binda samman Göta och Lilla Edet vilket kan stärka känslan av en gemensam centralort i Lilla Edet.

Översiktsplanens förslag till utbyggnadsområden tar utgångspunkt i bostadsförsörjningsprogrammet och de kommunala och regionala mål som finns för bostadsförsörjning och bostadsutbud. Det kvantitativa bostadsbehovet i kommunen kan tillgodoses genom föreslagen markanvändning. Ställningstaganden för ny bebyggelse värnar bland annat om att skapa ett bostadsutbud för livets alla skeden, att bevaka bostadsbehovet för särskilt utsatta grupper samt att möjliggöra närhet mellan bostäder och kommunal service. Detta bedöms kunna bidra positivt till allas lika möjligheter till jämlika livsvillkor, där en egen bostad är grundläggande.

8.3.4 Barnperspektivet

Barns miljöer lyfts fram genom att översiktsplanens *mark- och vattenanvändningskarta* synliggör de lekparker där utvecklingsmöjligheter finns eller som utgör viktiga målpunkter för barn. På så sätt värnas dessa miljöer och bidrar till barns tillgång till lek och rekreation. De olika förbättringar i infrastruktur för gång- och cykel som översiktsplanen möjliggör bedöms ge förbättrade förutsättningar för barns rörelsefrihet.

9 UNDERLAG

Ett antal *styrdokument och planeringsunderlag* har utgjort grund för framtagandet av översiktsplanen. De flesta är framtagna sedan tidigare och är politiskt beslutade. Andra har tagits fram inom ramen för översiktsplaneprocessen och utgör inte föremål för separat politiskt beslut. Den fördjupade översiktsplanen för Lödöse kommer att övergå till planeringsunderlag när denna översiktsplan är antagen.

9.1 Politiskt beslutade underlag

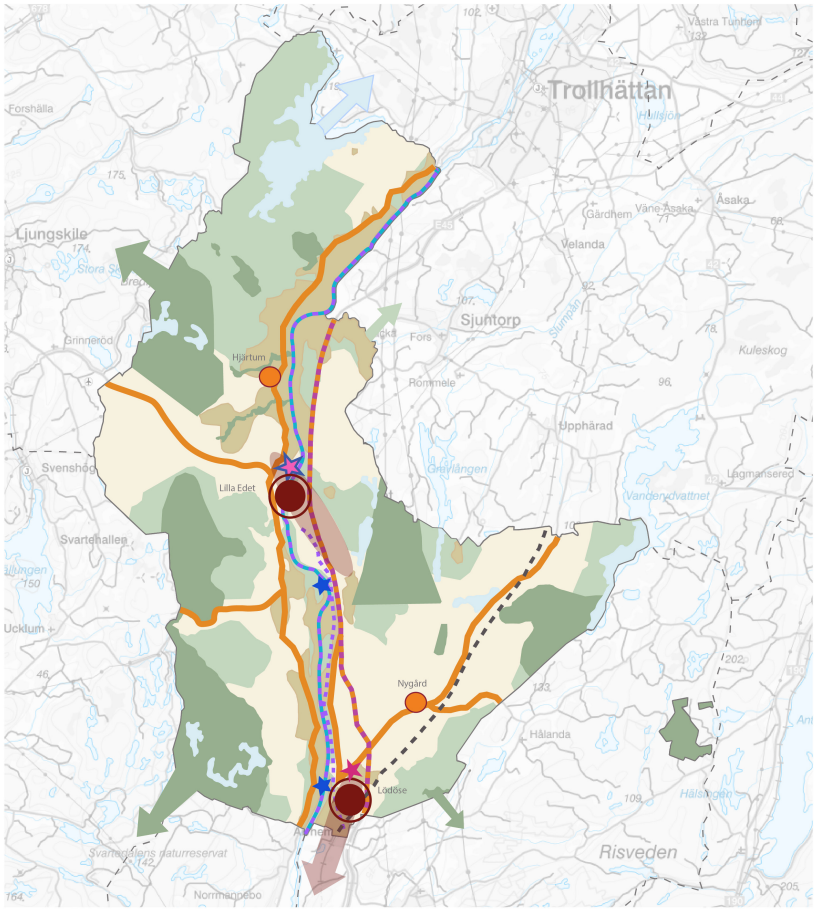
- Planeringsstrategi för översiktsplanen (2023)
- Näringslivsstrategiskt program 2022–2035 (2021)
- Naturvårdsplan (2009, uppdateras 2024)
- Vindbruksplan (2011)
- Föreskrifter om avfallshantering i Lilla Edets kommun (2021)
- Lilla Edet kommuns miljömål (2005)
- Energi- och klimatstrategi (2023)
- Risk och sårbarhetsanalys (2021)
- Kulturarvsplan (2010)
- Strategi för ett mångfaldssamhälle (2017)
- Strategi för Lilla Edets kommuns jämställdhetsarbete 2022–2030
- Bostadsförsörjningsprogram, samt Handlingsplan bostadsförsörjningsprogram Lilla Edets kommun 2024–2028 med riktning mot 2034 (2024)
- Fördjupad översiktsplan för Lödöse (2014)

9.2 Underlag som inte är politiskt beslutade

- Övergripande metodbilaga klimatrisker översiktsplan Lilla Edet (2025-05-09)
- Kunskapsunderlag Jordbruksmark Lilla Edet (2024-09-12)

UTVECKLINGSINRIKTNINGSKARTA

Granskningsversion, ÖP 2050

BEBYGGELSE

- Utbyggnadsriktning
- Centralort
- Landsbygdsort
- Större besöksmål
- Landsbygd

NATUR OCH FRILUFTSLIV

- Viktig funktion för natur och friluftsliv
- Viktigt samband för natur och friluftsliv
- Sammanhängande område för natur och friluftsliv
- Regionalt värdefulla odlingslandskap

KOMMUNIKATIONER

- Viktiga kommunikations-stråk
- Förbindelse för väg-, kollektiv- och godstrafik
- Förbindelse för gods-trafik
- Bytespunkt för kollektiv-trafik
- Förbindelse för tåg
- Hamn
- Kommungränser

2025-06-27

Samrådsredogörelse
Översiktsplan Lilla Edet

Framtagen av: Planerings- och exploateringsenheten

Datum: 2025-06-26

Version: 2.0

LILLA EDETS KOMMUN

LILLA EDETS KOMMUN

Sektor kommunledning
Planerings- och exploateringsenheten
Samrådsredogörelse

Översiktsplan 2050 Lilla Edets kommun

Samrådsredogörelse

LILLA EDETS KOMMUN

Sektor kommunledning
Planerings- och exploateringsenheten
Samrådsredogörelse

Sammanfattning

Översiktsplan för Lilla Edet har varit ute på samråd under perioden 4 december 2024–4 februari 2025.

Lilla Edets kommun har i denna samrådsredogörelse sammanställt de synpunkter som inkommit. Under samrådet har 33 yttranden inkommit från myndigheter och olika aktörer. Därutöver har sex privatpersoner yttrat sig, totalt 39 yttranden.

De synpunkter som inkommit har berört såväl förslag på nya utvecklingsområden som synpunkter på de redan föreslagna områdena. Synpunkterna har även berört underlag och slutsatser utifrån dessa.

Förändringar som gjorts i planförslaget inför granskning inkluderar såväl åtgärder i text som i karta.

Läsanvisning

Dokumentet inleds med en beskrivning av samrådet och hur det utförts. Därefter ges en beskrivning av samrådsredogörelsen liksom en beskrivning av vilka ändringar som gjorts i planförslaget efter samrådet.

De synpunkter som inkommit redovisas sedan enligt övergripande teman för att ge en bättre läsbarhet och helhetsbild. Samtliga yttranden har sammanfattats och redovisas här i en förkortad version. Under rubriken ”kommunens svar” redovisas kommunens ställningstaganden och om synpunkten bidragit till en förändring i planhandlingen.

Nästa steg i arbetet med översiktsplanen är att skicka det bearbetade planförslaget på granskning. I samband med det finns ytterligare tillfälle att ge synpunkter på förslaget.

LILLA EDETS KOMMUN

Sektor kommunledning
Planerings- och exploateringsenheten
Samrådsredogörelse

Innehållsförteckning

Sammanfattning ... 3
Läsanvisning ... 3
Samrådsprocessen ... 5
- Om samrådet ... 5
- Om samrådsredogörelsen ... 5
- Allmänt om synpunkterna ... 5
- Ändringar i översiktsplanen efter samrådet ... 7

Synpunkter på samrådsförslaget ... 10
- Övergripande kring mål och utgångspunkter ... 10
- Bostadsförsörjning och befolkningsutveckling ... 10
- Bebyggelseutveckling, övergripande synpunkter ... 11
- Synpunkter på delområden och specifika områden i markanvändningskartan ... 13
- Kulturmiljö/ landskapsbild ... 20
- Trafik ... 21
- Teknisk försörjning ... 24
- Hälsa och säkerhet ... 25
- Vatten ... 28
- Naturmiljö och grönstruktur ... 29
- Friluftsliv/ rekreation/idrott ... 29
- Jordbruksmark ... 31
- Landsbygdsutveckling i strandnära läge ... 31
- Social hållbarhet ... 32
- Riksintressen ... 32
- Mellankommunala frågor ... 33
- Synpunkter på samrådsprocessen ... 34
- Övriga synpunkter ... 34

LILLA EDETS KOMMUN

Sektor kommunledning
Planerings- och exploateringsenheten
Samrådsredogörelse

Samrådsprocessen

Om samrådet

Samråd har genomförts under perioden 4 december 2024 – 4 februari 2025. Under samrådet har 33 yttranden inkommit från myndigheter och olika aktörer. Därutöver har sex privatpersoner yttrat sig. Ett fåtal aktörer har fått förlängd svarstid, på begäran.

Planhandlingarna har skickats ut till berörda instanser enligt separat sändlista. Handlingarna har även funnits tillgängliga på kommunens hemsida och i Medborgarservice i kommunhuset, Järnvägsgatan 12, i Lilla Edet.

En informationsfilm om planförslaget fanns tillgänglig på kommunens hemsida under samrådstiden. Under samrådstiden hölls öppet hus vid två tillfällen (15 januari i Kulturhuset Eden i Lilla Edet samt 22 januari på Lödöse museum). Tjänstepersoner från kommunen fanns då på plats för att svara på frågor och diskutera planförslaget.

Om samrådsredogörelsen

I samrådsredogörelsen sammanställs och kommenteras de skriftliga synpunkter som inkom under översiktsplanens samrådstid. Synpunkterna sammanfattas enligt övergripande teman och citeras i regel inte. Likartade synpunkter har sammanfogats och besvaras samlat. I kommentarerna till synpunkterna redovisas kommunens ställningstaganden och om synpunkten bidragit till en förändring i planhandlingen. Inkomna samrådsyttranden är offentliga handlingar och finns tillgängliga i sin helhet hos kommunen.

Kommunens kommentarer beaktar främst det som berör översiktsplanen. I slutet av dokumentet finns sammanställning av synpunkter till efterföljande planering, där synpunkter som inte bedöms beröra översiktsplanen redovisas i korthet. Dessa synpunkter förmedlas sedan vidare till ansvarig förvaltning inom kommunen.

Sist i dokumentet finns Länsstyrelsens yttrande bilagt.

GDPR

Inför publicering av samrådsredogörelsen på kommunens webbplats så maskeras personuppgifter såsom namn, adresser och fastighetsbeteckningar för privatpersoner.

Om du tar del av samrådsredogörelsen via kommunens webbplats och vill veta vem som lämnat in en viss uppgift hänvisas du till möjligheten att begära ut handlingarna enligt offentlighetsprincipen.

Allmänt om synpunkterna

Yttranden med synpunkter under samrådet

LILLA EDETS KOMMUN

Sektor kommunledning
Planerings- och exploateringsenheten
Samrådsredogörelse

Följande parter har skickat in yttranden med synpunkter under samrådet:

Statliga och regionala instanser:

- Länsstyrelsen
- Statens Geotekniska institut (SGI)
- Myndigheten för samhällsskydd (MSB)
- Trafikverket
- Göteborgsregionen (GR)
- Västra Götalandsregionen
- Västra götalandsregionen kulturförvaltningen
- Svenska kraftnät
- Energimyndigheten
- Sjöfartsverket
- Räddningstjänsten Storgöteborg
- Skogsstyrelsen

Kommunala instanser:

- Stenungsunds kommun
- Trollhättans kommun
- Kungälvs kommun
- Vänersborgs kommun
- Alingsås kommun

Politiska partier i Lilla Edet:

- Socialdemokraterna
- Lödöse och Nygårds socialdemokratiska förening
- Sverigedemokraterna
- Centerpartiet

Företag, föreningar och intresseorganisationer:

- AB Edethus
- Vattenfall Elanläggning AB/Vattenfall Eldistribution AB
- Trollhättan Energi
- Företagscentrum Lilla Edet och Företagarna Lilla Edet
- Prässebo bygdegårdsförening
- Lantbrukarnas riksförbund (LRF)
- Föreningarna KUL i och Utby Vestens byalag
- Skogssällskapet

Privatpersoner:

- Sex yttranden

Yttranden utan synpunkter under samrådet

Nedan listas de parter som har inkommit med yttranden utan synpunkter, och som därför inte redovisas närmare i samrådsredogörelsen:

- Polismyndigheten, polisregion Väst
- Luftfartsverket
- Vänersborgs kommun
- Kungälvs kommun
- Bohus Räddningsförbund

Ändringar i översiktsplanen efter samrådet

Efter samrådet har planförslaget ändrats utifrån bland annat de synpunkter som inkommit. De huvudsakliga ändringar som gjorts efter samrådet visas i nedanstående punktlista. Därutöver har mindre redaktionella ändringar och kompletteringar gjorts.

Markanvändningskarta och utvecklingsområden:

- Utvecklingsområdet för mångfunktionell bebyggelse vid Lödöse varv har tagits bort utifrån bedömda klimatrelaterade risker, samt inkomna synpunkter. Området pekas istället ut som Verksamheter och industri, pågående användning.
- För utvecklingsområden för sammanhängande bostadsbebyggelse så har tidigare område 13 vid Göta minskats ner utifrån bedömd genomförbarhet. Område 1820 i Göta har utökats, och ett mindre område i Lödöse (1814) lagts till. Området för Tingevi idrottsplats har justerats, då tidigare utpekande var felaktigt.
- Utvecklingsområden för verksamhetsmark har utökats vid Lödöse norra trafikmot (Nygårdsmotet), samt vid Hanström, Lilla Edet, samt två områden i norra delen av Lilla Edets tätort. Det övervägs vidare att ytterligare utvidga det område i norra Lilla Edet som är beläget vid trafikplatsen. Samtidigt har utvecklingsområde för verksamhetsmark söder om Göta tagits bort och ersatts med markanvändningen landsbygd, pågående användning. I samrådet fanns utpekad mark för verksamheter och industri, pågående användning vid dagens täktverksamhet vid Högen. Denna mark har inför granskningsskedet ändrats till natur och friluftsliv, ändrad användning samt landsbygd, pågående användning då täktverksamheten ska avvecklas och i delar återställas till naturmark.
- I landsbygdsorterna har tidigare område 22 (Hjärtum) tagits bort med hänsyn till fornlämningar, och istället ersatts av två mindre utvecklingsområden. I Nygård har ett område väster om tätorten tillkommit (1824).
- Det tidigare området för landsbygdsutveckling i strandnära läge (LIS) vid Prässebo är borttaget. Badplatsen föreslås behålla sin funktion, men målpunkten föreslås förstärkas genom att campingändamål är utpekat öster om tidigare LIS-område, utanför badplatsens område.
- Entréer till naturreservat är framlyfta i markanvändningskartan.
- En mindre justering av vindbruksområdena i markanvändningskartan är gjord, där ingen skillnad görs i karta avseende pågående och utvecklad användning.
- En uppdatering av aktuella gränser för pågående Slussenprojekt har gjorts i översiktsplanen för att synka med pågående arbete.
- Kompletterande länkar för utvecklade gång- och cykelstråk i centrala Lilla Edet har lagts till i kartan, i syfte att skapa sammanhållna cykelstråk genom kommunen, samt för att minska barriäreffekterna av E45. Ställningstaganden har även kompletterats med möjligheterna att utveckla förutsättningar för gång- och cykel inom befintlig infrastruktur.
- För område 60, som omfattar återvinningscentral i Göta, har markanvändningen ändrats från teknisk anläggning till verksamheter och industri, utvecklad användning. Denna justering är gjord för att möjliggöra för verksamheter som finns på platsen idag.

- En mindre justering av grönområde norr om skolan på Ström har gjorts i syfte att trygga kopplingen till grönområden i anslutning till skolan.

Ställningstaganden och underlag

- Ställningstaganden kring Miljökvalitetsnormer för Fiske- och musselvatten är inarbetat, liksom tydligare ställningstaganden generellt för att minimera påverkan på Miljökvalitetsnormer för vatten.
- Transmissionsnätet är framlyft i karta samt beskrivningar som riksintresse, efter att Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) klassat det som riksintresse.
- Översiktsplanen har kompletterats med ett avsnitt om civil beredskap.
- Förtydliganden kopplade till kulturmiljö och fornlämningar har gjorts, i såväl ställningstaganden som i hänsynstexter till respektive utvecklingsområde.
- Riskavstånd till leder för farligt gods är tydliggjorda i kartan över Riksintressen, LIS och andra värden, liksom förtydliganden gällande Seveso-klassade verksamheter i kommunen.
- Avseende riksintressen så har en uppdatering av avgränsning av område för riksintresse för naturvård gjorts. En utvecklad bedömning av eventuell påverkan på riksintresset för utvecklingsområde i södra delen av Lilla Edet, på öster sida om älven har gjorts.
- Beskrivningen av säkerhetsavstånd till elnät samt magnetfält har uppdaterats, baserat på aktuella riktlinjer från Svenska Kraftnät.
- Mindre kompletteringar avseende mötesplatser och service på landsbygden har lagts till.
- Då regeringen upphävt Länsstyrelsens beslut om Göta älv som vattenskyddsområde pekas Göta älv inte längre ut som vattenskyddsområde i översiktsplanen.
- Kompletterande beskrivningar om hänsyn till markföroreningar, fornlämningar och värden identifierade i kulturarvsplanen har gjorts i attributen till respektive utvecklingsområde.
- Förtydliganden om koppling till riktlinjer för bostadsförsörjning samt handlingsplan har gjorts i översiktsplanen.
- En översyn av hur utvecklingsområden sammanfaller med s.k. båtnadsområden har genomförts, med kompletterande ställningstaganden.
- Förtydliganden har gjorts angående koppling till regionala mål och underlag, exempelvis koppling till GR-regionens strukturbild, genomförandet av den regionala utvecklingsstrategin m.m.
- Ställningstaganden har lagts till i text för utveckling gällande kollektivtrafik på lång sikt, genom motorvägshållplats vid Lödöse samt framtida stopp för pendeltåg i Nygård och Prässebo.
- En översyn av risker kopplat till dammbrott har gjorts.
- Eventuella kopplingar över älven har bedömts lämpligare att arbeta med efter översiktsplaneprocessen.
- Samtliga ytor och punktlager från kulturarvsplanen har lagts till i översiktsplanen.

Utredningar:

- PM Metodbilaga klimatrelaterade risker har uppdaterats utifrån nya beräkningar för högsta beräknade nivå i Göta älv. PM:n har även uppdaterats gällande geotekniska förhållanden, där risker för ras och skred och sättningsproblematik redovisas separat, samt en komplettering

gällande risker kopplat till bergutfall nu finns beskrivet. Dessa justeringar har också föranlett justeringar i planhandlingen, under klimatrelaterade risker.

- En bedömning av framtida behov av verksamhetsmark har gjorts, och beskrivs sammanfattande i översiktsplanen.

LILLA EDETS KOMMUN

Sektor kommunledning
Planerings- och exploateringsenheten
Samrådsredogörelse

Synpunkter på samrådsförslaget

Synpunkterna är grupperade och sammanfattade utifrån ”*övergripande synpunkter”* i ett par rubriker, för att sedan följas av synpunkter på respektive delområde i kommunen, indelat per tätort eller landsbygd. Sedan följer en sammanställning av synpunkter utifrån en tematisk indelning, som överensstämmer med rubriker i översiktsplanen. Under respektive avsnitt bemöts synpunkterna samlat.

Övergripande kring mål och utgångspunkter

Västra götalandsregionen pekar på att översiktsplanen gärna får kompletteras med att Lilla Edets kommun verkar för att bidra till genomförandet av den regionala utvecklingsstrategin för Västra Götaland 2021-2030, samt Trafikförsörjningsprogrammet.

Socialdemokraterna anser att översiktsplanen beskriver Agenda 2030 på en översiktlig nivå och önskar att en mer konkret riktning för målen kunde redovisas.

Företagscentrum i Lilla Edet och **Företagarna i Lilla Edet** har svårt att se på vilket sätt kommunens vision ”Göta älvdalens pärla – vi gör det tillsammans” genomsyrar översiktsplanen. Vill se att samrådshandlingen utvecklas med ett mer visionärt fokus och hoppas bli inbjudna till att bryta ner översiktsplanens visioner i mer konkreta mål så som tidsmässiga prioriteringar av etapper. Önskar att visioner för turistnäringen i högre grad kan förekomma i översiktsplanen. Önskar vidare att kommunen påbörjar ett detaljplanearbete med målet att skapa möjlighet till etablering av turistinriktad verksamhet med fokus på natur. Lilla Edet har stor potential att bli ett populärt turistmål som kan sätta kommunen på kartan.

Centerpartiet vill ändra på målformulering av målet *En sammanhängande kommun i närheten av omvärlden*. Rubriken ger en bild av att kommunen avskild och inte tillhör ”omvärlden”. En annan formulering skulle kunna vara *En sammanhängande kommun med närhet till mycket* eller något liknande.

Svar från kommunen:

Översiktsplanen har i delar kompletterats med fördjupade beskrivningar om regionala åtaganden, vision och mål kopplat till Agenda 2030.

Visioner rörande besöksnäringen finns sedan tidigare i översiktsplanens mål och utvecklingsinriktning. En tidsmässig prioritering av utbyggnad eller liknande ser kommunen hör den efterföljande planeringen till, med en mer löpande process för prioriteringar. Önskemål om att påbörja detaljplanearbete för en etablering av turismverksamhet noteras, kommunen välkomnar mer konkreta förslag.

Målformuleringen ”En sammanhängande kommun i närheten av omvärlden” har reviderats med hänsyn till inkommen synpunkt. Ny rubricering för målet är ”En dynamisk kommun som en del av navet i en stark arbetsmarknadsregion”.

Bostadsförsörjning och befolkningsutveckling

Länsstyrelsen framför att de riktlinjer för bostadsförsörjning som varit på samråd bör antas av kommunfullmäktige innan översiktsplanen skickas på granskning. De rekommenderar kommunen att lyfta fram riktlinjerna för bostadsförsörjning än tydligare i översiktsplanen på ett par ställen.

LILLA EDETS KOMMUN

Sektor kommunledning
Planerings- och exploateringsenheten
Samrådsredogörelse

Företagscentrum i Lilla Edet och **Företagarna i Lilla Edet** anser att utgångspunkter och förslag för bostadsförsörjning är ambitiösa och genomarbetade.

Lödöse och Nygårds socialdemokratiska förening anser att bostäder för äldre och unga behövs i Nygård.

Socialdemokraterna och **K.U.L i** och **Utby Vestens byalag** ser behov av boendeformer som sociala bostäder, bostäder riktade för unga och äldre, bostäder för inhyrd personal och hyresrätter för rimliga priser.

Svar från kommunen:

Kommunens bostadsförsörjningsprogram har antagits av kommunfullmäktige medan översiktsplanen var ute på samråd, vilket synliggjorts i granskningsförslaget. Bostadsförsörjningsprogrammets mål har integrerats i översiktsplanen. Utvecklingsområdena bedöms kunna rymma det uttalade bostadsbehovet och målen för bostadsförsörjningen har konkretiserats genom ställningstaganden i översiktsplanen.

Översiktsplanen reglerar inte upplåtelseformer, bostadsformer eller bostäder för specifika målgrupper. Inom ramen för föreslagna utbyggnadsområden för mångfunktionell bebyggelse och sammanhängande bostadsbebyggelse kan behovet av kompletterande boendeformer prövas i detaljplaneskedet och med utgångspunkt i bostadsförsörjningsprogrammet.

Bebyggelseutveckling, övergripande synpunkter

Göteborgsregionen ser positivt på den planerade tätortsutvecklingen och viktiga målpunkter i kollektivtrafiknära lägen, men ser att den regionala viljeinriktningen än tydligare skulle kunna tydliggöras i mark- och vattenanvändningsavsnittet.

Västra Götalandsregionen ser positivt på att den stora samhällsutvecklingen koncentreras till centralorterna och landsbygdsorterna, och på sätt kan nyttja befintliga infrastrukturella system.

Företagscentrum i Lilla Edet och **Företagarna i Lilla Edet** ser positivt på att ambitionen om att bygga ihop tätorter men anser att förtätning behövs utöver översiktsplanens föreslagna bebyggelseområden. Synpunktslämnaren föreslår att bostadsområden med villabebyggelse utvecklas nära de yttre kommungränserna, exempelvis för att möta utvecklingen i Trollhättan längs båda sidor av älven. Även vid Västerlanda mot Kungälv.

Privatperson 1 framför att företagandet i kommunen bör utvecklas. Kommunen innehar stor potential för egenföretagande som kan levandegöra kommunen. Önskar att kommunen tydliggör sina ambitioner för näringslivet och involverar invånare i en undersökning som kartlägger invånares behov och önskemål för vilka verksamheter man vill se i kommunen.

Sverigedemokraterna anser att översiktsplanen brister i att säkerställa tillräckligt med verksamhetsmark för industri, logistik och annan näringsverksamhet. En stor del av de föreslagna områdena för verksamheter är beroende av ett fåtal fastighetsägares samtycke. Partiet önskar att verksamhetsmarken utökas och att en översyn för detta bör göras tillsammans med AB EdetHus. Även

LILLA EDETS KOMMUN

Sektor kommunledning
Planerings- och exploateringsenheten
Samrådsredogörelse

Socialdemokraterna saknar större ytor med verksamhetsmark i planförslaget. Även **Centerpartiet** anser att mer verksamhetsmark behöver avsättas i översiktsplanen då flera av de utpekade områdena inte bedöms kunna genomföras, se mer utförligt under respektive delområde.

Företagscentrum i Lilla Edet och **Företagarna i Lilla Edet** önskar att behovet för verksamhetsmark kan räknas ut likt de metoder som använts för bostadsförsörjning. Vad är det numerära behovet av verksamhetsmark/arbetstillfällen till år 2050 givet att 2700 nya invånare kan tillkomma? Mer verksamhetsmark lär behövas och gärna i anslutning till befintliga områden med närhet till kollektivtrafik.

Föreningarna **K.U.L i** och **Utby Vestens byalag** anser att översiktsplanen har ett centraliserat fokus och saknar en beskrivning av hur hela kommunens befolkning kan få tillgång till attraktiva livsmiljöer och resurser som service, kultur och idrott**.** Föreningarna önskar även att översiktsplanen kan peka ut lämpliga områden för utveckling av besöksnäringen samt att planförslaget kan bereda plats för utvecklingsområden för fler verksamheter inom gröna och blå näringar.

Svar från kommunen:

Förslaget till översiktsplan har tagits fram med utgångspunkt i övergripande regionala mål och strategier och i granskningsförslaget har mindre justeringar gjorts i ställningstaganden för att belysa den regionala viljeinriktningen kopplat till mark- och vattenanvändningen.

Översiktsplanens inriktning innebär att bebyggelseutveckling i första hand sker i anslutning till tätorterna och landsbygdsorterna med dess befintliga kommunikationer och infrastruktur. Viss förtätning kan även ske utanför föreslagna bebyggelseområden. Områden som kategoriseras som landsbygd kan även utvecklas, där inriktning är att tillkommande bebyggelse och enstaka byggnader i första hand ske i anslutning till befintliga bebyggelsestrukturer och infrastruktur. Kategorin landsbygd kan även innefatta viss samhällsservice, besöksmål och mötesplatser. För att förtydliga detta har kompletterande ställningstaganden kopplat till mötesplatser och socialt liv gjorts i planhandlingarna.

Inför arbetet med granskningshandlingen har en bedömning av behovet av tillkommande verksamhetsmark gjorts, med utgångspunkt i regionala och kommunala underlag och ambitioner. Bedömningen visar på att den verksamhetsmark som pekas ut i översiktsplaneförslaget bedöms vara tillräcklig. För att skapa redundans och möjlighet till flexibilitet inför efterfrågan och behov har ytterligare områden för utvecklad/ändrad markanvändning verksamheter och industri pekats ut i granskningsförslaget jämfört med samrådsförslaget. Se synpunkter under respektive delområde.

Utveckling av besöksnäringen kan ske inom flertalet markanvändningskategorier och kommunen ser inte i dagsläget anledning att öronmärka särskild mark för den nämnda typen av besöksmål och verksamheter.

Övriga föreslagna områden har avfärdats på grund av att områdena inte bedömts vara lämpliga för utveckling av verksamhetsmark eller kompletterande bostadsbebyggelse, med hänsyn till värden på platsen eller att en större utveckling inte överensstämmer med översiktsplanens målbild, se synpunkter samt bemötande rörande specifika områden under ”Synpunkter på delområden och specifika områden nedan”.

LILLA EDETS KOMMUN

Sektor kommunledning
Planerings- och exploateringsenheten
Samrådsredogörelse

Synpunkter på delområden och specifika områden i markanvändningskartan

Lödöse

Västra götalandsregionens kulturförvaltning och **Sverigedemokraterna** ställer sig frågande till att utveckla varvsområdet för bostadsbebyggelse, främst utifrån översvämningsrisker och kostnader för en sanering. **AB EdetHus** anser att det är viktigt att möjliggöra för både bostäder och industri i huvudsak i enlighet med framtagen förstudie. Verksamhet på befintligt område måste ges möjlighet att fortsätta bedrivas. Att möjliggöra en framtida byggnation inom området kommer att medföra mycket stora kostnader, varför exploateringsgraden måste vara hög. Område för natur och friluftsliv på Klostret 4:2 föreslås därför att ersättas med område för möjlig byggnation. **Sjöfartsverket** påpekar att kvarvarande kajer fortfarande nyttjas av en del arbetsfartyg, ibland i samverkan med befintliga industriverksamheter inom varvsområde. Dessa verksamheter kan troligen inte fortgå vid en kommande markvändning för bostadsbebyggelse.

Länsstyrelsen pekar på risker för vissa områden i Lödöse med risk för översvämning och bedömer att vissa områden kan vara olämpliga att exploatera ytterligare med hänsyn tagen till denna risk. De pekar också på hur Lödöse hamn utgör miljöfarlig verksamhet som påverkar omgivningen, samt att markföroreningar i detta område kan påverka även intilliggande centrumområde.

Företagscentrum i Lilla Edet samt **Företagarna i Lilla Edet** anser att förslagen för verksamhetsmark i Lödöse är bra.

Centerpartiet anser att fler områden i Lödöse kan ha potential för fler bostäder, exempelvis **område 49** på berget ovan Lödöse museum. Centerpartiet anser att verksamhetsområde 4 bör övervägas att utvidgas, framförallt åt väster eller nordväst (del av område 11 och/eller 49).

Sverigedemokraterna motsätter sig att befintlig bensinstation i Lödöse **(område 55)** avvecklas för att möjliggöra bostadsutveckling. Förslaget innebär en försämring av servicetillgång för invånarna.

Lödöse och Nygårds socialdemokratiska förening önskar att det anläggs en parkeringsyta för pendlare vid E45 i motet mellan Lödöse och Nygård och vill även se en ny bensinstation på platsen.

AB EdetHus önskar förtydliga ställningstagandet för område 55 för att säkerställa framtida utveckling med ny bostadsbebyggelse samtidigt som den befintliga skolan, ishallen och tennishallen bevaras.

AB EdetHus önskar pröva möjligheten till förtätning av befintlig bebyggelse inom fastigheten Hanström 3:5, skifte 14 **(område 182)**. Önskemål om förtätning avseende småhus eller mindre flerbostadshus. I planförslaget redovisas området som pågående markanvändning för grönområde och park.

Svar från kommunen:
Med hänsyn tagen till synpunkter angående översvämningsrisk och markföroreningar har det tidigare föreslagna områden för mångfunktionell bebyggelse vid Lödöse varv tagits bort ur planförslaget inför granskning. Inriktningen i det uppdaterade granskningsförslaget är istället i linje med den fördjupade översiktsplanen för Lödöse, vilket innebär att området vid Lödöse varv fortsatt kan nyttjas för verksamheter och industri (område 25 och 1815). Den internationellt klassade hamnen bibehålls.

LILLA EDETS KOMMUN

Sektor kommunledning
Planerings- och exploateringsenheten
Samrådsredogörelse

Vidare är inriktningen att upprusta och utveckla området med fokus på rekreation, friluftsliv och turism. Se även svar på synpunkten under "Klimatrelaterade risker" längre ner i detta dokument. Synpunkten om markföroreningar i Lödöse hamn noteras och berörda områden har fått fördjupade hänsynsbeskrivningar i planbeskrivning och i markanvändningskartan.
För bostadsutveckling inom område 49 på berget bakom Lödöse museum bedömer kommunen att föreslagen markanvändning inte är lämplig. Området har tidigare i processen övervägts för exploatering men avfärdats på grund av dess läge långt ifrån service, närhet till kraftledning och utmanande topografi.

Gällande utvidgning av föreslaget område för verksamheter och industri vid Nygårdmotet har två ytterligare områden pekats ut i anslutning till område 4 (område 11 och 1816). Ett större verksamhetsområde i detta läge kan motiveras främst dess närhet till kommunikationer och befintlig infrastruktur.

Kommunen vidhåller förslaget om att bensinstationen inom område 55 på sikt kan behöva flyttas för att möjliggöra föreslagen bebyggelseutveckling, där en ny plats för bensinstationen kan studeras inom utvecklingsområde invid Nygårdsmotet. Parkeringsytor som funktion inryms inom flertalet markanvändningskategorier, bland annat inom områden för verksamheter och industri så som föreslagna utvecklingsområden vid Nygårdmotet. För område 55 har ställningstagandet reviderats för att förtydliga intentionerna om att bevara befintliga servicefunktioner.

Ett nytt mindre utvecklingsområde för sammanhängande bostadsbebyggelse har tillkommit i planförslaget i utkanten av Pingstalundsområdet (område 1814), som i samrådsförslaget var benämnt som område 182.

Lilla Edet

Socialdemokraterna önskar "få tomter till villor i Lilla Edet centrum, uppe vid tippen"

Länsstyrelsen anser att hänsyn och påverkan på fornlämningar behöver förtydligas för **område 10, 17 och 833** i Lilla Edet.

AB EdetHus önskar pröva möjligheten till förtätad bebyggelse med villatomter, radhus och parhus på två platser som idag har pågående användning för *grönområde och park* (område 1789), inom fastighet Hanström 3:5 samt *natur och friluftsliv* (område 1555*),* inom fastighet 2:51. De önskar även pröva möjligheten till småindustri/industri/energiverksamhet inom ett område med pågående användning för teknisk anläggning. Bifogar kartskisser över tilltänkta områden. AB EdetHus önskar bibehålla byggrätt för bostäder inom de fastigheter som AB EdetHus äger inom område 44. För område 53 önskar de att högre byggnation generellt medges inom området, förslagsvis för 3–5 våningar med punktvisa möjligheter att bygga upp till 8 våningar.

Socialdemokraterna undrar om älvrummet och älven kan tas med som utvecklingsområden i översiktsplanen, med ställningstaganden för innovativa trafiklösningar, biologisk mångfald och platser/funktioner som kan tillgängliggöra älven i högre grad.

Företagscentrum i Lilla Edet och **Företagarna i Lilla Edet** anser att område 36 som föreslås för sammanhängande bostadsbebyggelse istället bör bli en förlängning av söderliggande verksamhetsområde (1779). Även **Centerpartiet** anser att dagens verksamhetsområde här bör bestå.

LILLA EDETS KOMMUN

Sektor kommunledning
Planerings- och exploateringsenheten
Samrådsredogörelse

Företagscentrum i Lilla Edet och **Företagarna i Lilla Edet** ser behov av omlastningsområden för ”last mile” och laddning av tungtrafik i Lilla Edet och undrar om detta kan få förekomma inom område med pågående användning för mångfunktionell bebyggelse norr om Edet rasta (område 1771). De önskar vidare att ett större verksamhetsområde likt Rollsbo i Kungälvs kommun ritas in i markanvändningen, förslagsvis runt rondellen i Glässnäs. De föreslår även att ny ÅVC och brandstation kan placeras inom ett sådant område. Synpunktslämnaren framför även ytterligare synpunkter gällande begränsningar för planlagd mark och kommunens markreserv. Synpunktslämnarna anser att område vid Stendahls bil (pågående användning för verksamheter/industri, område 1782) utökas i linje med önskemål om nya detaljplaner.

Centerpartiet anser att flera områden i Lilla Edet har potential för nya bostäder, såsom området mittemot Rasta i Lilla Edet.

Sverigedemokraterna motsätter sig förslaget till ny begravningsplats inom område 37, Lilla Edet. Anser att marken gör sig bättre som rekreationsområde.

Företagscentrum i Lilla Edet och **Företagarna i Lilla Edet** anser att visionen för Inlandsön **(område 28)** bör vara större. Inlandsön bör vara en central mötesplats med aktiviteter som främjar rörelsemönster över älven. De ser gärna att området planeras för mångfunktionell bebyggelse. De ser vidare positivt på utveckling av gästhamnen.

Privatperson 6 som är fastighetsägare för område 2 finner det märkligt hur kommunen kan planera på privatägd mark. Synpunktslämnaren har efter samrådsskedet lämnat ett kompletterande yttrande där denne accepterar föreslagen markanvändning ”sammanhängande bostadsbebyggelse” för att bidra till kommunens utveckling.

Svar från kommunen

I markanvändningskartans attribut finns information om att risk för påverkan på fornlämningar föreligger för bland annat område 10,17 och 833. Vid kommande planläggning behöver områdena utredas och ytterligare anpassas utifrån kända fornlämningar.

Gällande synpunkt om att möjliggöra för villor vid ”tippen” gör förvaltningen bedömningen att detta område redan innefattas av förslagen bostadsutveckling inom Högstorp.

Kommunen gör bedömningen att föreslagna områden för småhusbebyggelse inom fastigheterna Ström 2:51 och Hanström 3:5 inte är lämpliga för ändamålet. Föreslaget område inom Ström 2:51 utgörs till stora delar av skredkänslig mark klass 3, samt delvis av höga naturvärden. Området inom Hanström 3:5 är delvis översvämningsdrabbat och omfattas till stora delar av regionalt värdefullt odlingslandskap samt innefattar höga naturvärden. Någon utökning av område 1782 för verksamheter och industri har inte skett inför granskning, då tidigare planarbete pausats.

Ett par nya områden för verksamheter/industri har tillkommit i förslaget inför granskning;

- *I norra Lilla Edet har markanvändningen ändrats från sammanhängande bostadsbebyggelse till verksamheter/industri, utvecklad användning i område 36, i enlighet med inkommande synpunkter.*

- *Norr om Lilla Edets tätort, vid Hanström, föreslås ett område för ändrad användning verksamheter och industri (område 1818), inspirerat av synpunkterna ovan.*
- *Ett område med utrymme för omlastning invid Rasta, vid norra trafikmotet i Lilla Edets tätort (område 1817), i enlighet med inkommande synpunkt.*
- *För området för verksamhet och industri invid trafikmotet i norra Lilla Edet föreslås även ytterligare utvidgning i text.*

Förslaget om att förbättra tillgänglighet längs älvrummet i Lilla Edets tätort bedöms redan vara omhändertagen sedan samrådsförslaget, då ändrad och utvecklad markanvändning längs älven föreslås i syfte att möjliggöra rekreativa stråk längs båda sidor om älven.

Gällande önskemålet om att behålla befintlig byggrätt för bostadsändamål inom område 44, så föreslås i översiktsplanen enbart en lämplig markanvändning och översiktsplanen kan därför varken släcka eller skapa byggrätter. Det sker i efterföljande detaljplanering. Dock bedömer kommunen att lämplig markanvändning fortsatt är teknisk anläggning inom område 44, då kommunen redan har gjort en avvägning där en utveckling av befintlig teknisk anläggning prioriteras. Denna avvägning har befästs i ett politiskt inriktningsbeslut (2023/75).

Kommunen tar i översiktsplanen inte ställning till lämplig höjd på bebyggelse inom område 53 i centrala Lilla Edet, det sker istället inom ramen för befintligt planprogram och eventuella avsteg från detta i efterföljande planering av området. Det tidigare ställningstagandet kring lämplig höjd har därför tagits bort.

Kommunen bedömer att området öster om Rasta inte är lämpligt för bostadsutveckling. Området utgörs av kuperad naturmark med höga kultur-och naturvärden samt ligger långt ifrån befintlig kollektivtrafik och saknar utbyggd infrastruktur.

Kommunens bedömning är att område 37, öster om E45, intill befintlig begravningsplats, lämpar sig för utveckling av begravningsplats, och utvecklingsområdet kvarstår därför.

Kommunens intention är att Inlandsön utvecklas för rekreationsändamål och som central mötesplats. Att planera för mångfunktionell bebyggelse inom området anses ej lämpligt med hänsyn till läge och bedömda risker (slussen och godstransporter längs älven samt klimatrelaterade risker).

Kommunen vidhåller lämpligheten att peka ut område 2 som möjlig för bostadsutveckling. Området utgör en naturlig fortsättning på utbyggnad av tätorten, där befintlig infrastruktur kan nyttjas. Delar av området finns också med i den nu gällande översiktsplanen. I översiktsplanen görs avvägningar mellan olika allmänna intressen där översiktsplanen ger en bild av kommunens viljeinriktning avseende markanvändningen på lång sikt. En utbyggnad av området förutsätter dock intresse från markägaren, och är därför inte möjlig att genomföra utan att markägaren själv initierar en förändring.

Göta

Företagscentrum i Lilla Edet samt **Företagarna i Lilla Edet** önskar att ett större verksamhetsområde likt Rollsbo i Kungälvs kommun ritas in i markanvändningen, förslagsvis runt rondellen i Glässnäs.

Skogssällskapet som äger fastigheten Ryr 4:3 (område 13) ser positivt på ambitionen att knyta ihop Lilla Edet och Göta. De anser dock att det föreslagna utbyggnadsområdet i anslutning till Bigården är svårt att bebygga i någon större skala. Önskar istället genom möjliggöra byggnation genom förhandsbesked eller detaljplan på andra håll inom fastigheten.

AB EdetHus framför att inom det föreslagna utvecklingsområdet för ÅVC (område 60) bedrivs befintlig verksamhet (småindustri, förråd, övrig verksamhet) som inte får begränsas eller påverkas negativt.

Länsstyrelsen pekar på hur utbyggnadsområden i Göta (område 13, samt 826) förutsätter att riktvärden för buller kan uppnås. Det behöver i efterföljande planering utredas vilken bullerpåverkan järnvägen kan ha på området.

Svar från kommunen:
Kommunen gör bedömningen att ett nytt större verksamhetsområde vid Glässnäs inte är lämpligt med hänsyn till de kultur- och naturvärden samt riksintresse för fruluftliv som finns inom och angränsade till området. I det uppdaterade granskningsförslaget har områden för verksamheter och industri utökats på andra platser inom kommunen. Se vidare under svar för respektive delområde.

Område 13 har i granskningsförslaget avgränsats och minskats ned utifrån Skogssällskapets synpunkter. Ett nytt område för utveckling av bostäder föreslås istället längre norrut inom fastigheten, (norr om Ryrsjövallen), benämnt område 20 i mark-och vattenanvändningskartan.

Gällande synpunkten om utbyggnad av befintlig återvinningscentral inom område 60, har markanvändningskategorin uppdaterats från ”Teknisk anläggning, Återvinningscentral” till ”Verksamheter och industri” med underkategorin ”Återvinningscentral”. Det för att säkerställa en bredare användning liksom att befintliga verksamheter bekräftas och beaktas vid en utbyggnad av återvinningscentral.

Ställningstaganden och hänsyn för område 13 och 826 har reviderats med avseende på bullerpåverkan.

Hjärtum

Socialdemokraterna och **K.U.L i** och **Utby Vestens** byalag framför förslag på ytterligare utbyggnadsområden för småhus i östra och södra delen av Hjärtum liksom inom redan föreslaget utbyggnadsområde nr 39.

Länsstyrelsen avråder från planerad markanvändning i område 22 i Hjärtum med hänsyn till att det är en av de mest fornlämningstäta delarna av det kommunala bevarandeområdet.

Privatperson 4 är markägare för område 22 och framför att marken används för jord- och skogsbruk. Privatperson 4 önskar att föreslagen markanvändning för sammanhängande bostadsbebyggelse tas bort ur samrådsförslaget då markägarens ambition är att fortsatt bedriva jord- och skogsbruk i området. Undrar vidare varför översiktsplanen anger att ”betande får är negativt för floran” och att ”ägaren har röjt bort en del ungträd”. Ser i övrigt positivt på utveckling av Hjärtum och bifogar bebyggelseförslag för en så kallad Ekoby som tidigare har framförts till kommunen.

LILLA EDETS KOMMUN

Sektor kommunledning
Planerings- och exploateringsenheten
Samrådsredogörelse

Socialdemokraterna vill särskilt lyfta fram behovet av att prioritera cykelvägar i Hjärtum och längs vägen till Lilla Edet.

Svar från kommunen:
I granskningsförslaget har två nya områden för sammanhängande bostadsbebyggelse pekats ut (område 1821 och 1822) i nära anslutning till befintlig bykärna.

Område 22 utgår i sin helhet som föreslaget utvecklingsområde med hänsyn till ovanstående samrådssynpunkter. Texten om betande får och ungträd finns i kommunkartan men tillhör inte planförslaget. Texten kommer från naturvårdsplanen.

Sedan samrådet pekas en ny gång-och cykelväg ut längs Kungälvsvägen mellan Hjärtum och Lilla Edet (Ström). På längre sikt föreslås en ny gång- och cykelväg mellan Hjärtum och Trollhättan. Synpunkten bedöms därför redan vara omhändertagen.

Nygård

Lödöse och Nygårds socialdemokratiska förening önskar att **område 42** bibehålls som grönområde och lekplats. Föreslår att bostäderna istället lokaliseras inom ramen för ett tidigare bebyggelseförslag vid Skaven, väster om korsningen Nygårdvägen/Kyrkvägen.

Lödöse och Nygårds socialdemokratiska förening framför att inom **område 43** finns vändplats för skolbussar. Anser att området ändå kan inrymma mångfunktionell bebyggelse.

Lödöse och Nygårds socialdemokratiska förening undrar varför det i samrådshandlingen anges att enstaka bostadshus förslås norr om Trädvägen utmed Furuvägen, markanvändningskartan redovisar inte någon föreslagen bebyggelse här.

Lödöse och Nygårds socialdemokratiska förening anser att bostäder för äldre och unga behövs i Nygård. Bättre kommunikationer behövs också. När gång- och cykelvägar mellan Nygård och Prässebo gjorts klart bör GC utvecklas från Nygård till Skilltorp.

Länsstyrelsen pekar på att område 26 behöver kompletteras med information om förhållanden till markföroreningar. Utveckling av området förutsätter också att riktvärden för buller kan uppnås, med avseende på närhet till järnvägen.

Centerpartiet anser att område 1050 har potential som utbyggnadsområde för bostäder.

Privatperson 3 undrar vad som har hänt med de utbyggnadsområden för tätort och verksamheter som redovisats i Nygård i gällande översiktsplan.

Svar från kommunen:

Kommunen bedömer att område 42 fortsatt bör pekas ut för förtätning med enstaka bostadshus. Inom Nygård finns andra lekplatser och parkmark där nya lekplatser vid behov kan möjliggöras. Synpunkten om område 43 noteras.

Meningen om komplettering med enstaka bostadshus norr om Trädvägen har utgått då meningen var en felskrivning i samrådshandlingen.

Förslaget till översiktsplan pekar inte ut specifika boendeformer. Planförslaget innehåller förslag till förbättringar i gång och cykeltrafiken, så även gång- och cykelväg mellan Nygård och Skilltorp längs den gamla banvallen. Detta fanns med redan i samrådshandlingen och synpunkten bedöms därför som omhändertagen.

Ställningstaganden och hänsyn för område 26 har reviderats med fokus på risken för markföroreningar och buller.

Ett nytt område för sammanhängande bostadsbebyggelse (område 1824) har pekats ut längs med Kyrkvägen i anslutning till befintlig tätort, med inspiration från inkommen synpunkt.

Jämfört med den nu gällande översiktsplanen från 2012 har utbyggnadsområden för bostäder och verksamhetsmark reducerats något, vilket beror på avvägningar kopplat till bland annat jordbruksmark, naturmark och näringslivets behov av verksamhetsmark. Tidigare förslag bedöms svåra att genomföra.

Landsbygd

Sverigedemokraterna anser att en fördjupning för Metholmen och området kring Öresjö bör ingå i översiktsplanen. Området har stor utvecklingspotential och en tydligare planeringsinriktning behövs för att säkerställa att framtida utveckling sker på ett strategiskt och hållbart sätt.

Socialdemokraterna anser att översiktsplanen inte lyckas likställa och redovisa områden inom tätort och landsbygd på ett rättvist sätt. Befolkningen utanför tätorterna behöver mer än bara områden för natur och friluftsliv. Det behövs även kommunal service, kollektivtrafik och vård/omsorg och bostäder för fler målgrupper.

Socialdemokraterna och **K.U.L i** och **Utby Vestens byalag framför att** fler boendeformer på landsbygden behövs som kan möta de behov som finns hos befolkningen. Bland annat nämns seniorboenden, gemensamhetsboende/ bogemenskaper och kollektivboende i kombination med co-working platser. Önskar att kommunen kan möta dessa idéer genom markanvisningar. I Utby-Vesten och i Hjärtum finns platser som skulle passa för att bygga småhusområden med plats för service i befintlig bystruktur. Undrar om dessa idéer kan läggas in i översiktsplanen som framtida utvecklingsmöjligheter?

Svar från kommunen:

Planförslaget innefattar inte någon fördjupning för Metholmen och Öresjöområdet, då rådande avloppsituation innebär begränsningar för möjlig utbyggnad. I samband med vattentjänstplanen ska framtida vatten- och avloppslösningar studeras vidare, samt vilken kapacitet denna bör ha. Utifrån detta bör man sedan studera vidare vilken omfattning av förtätning som kan vara möjlig i Öresjö och studera det på ett samlat vis.

Planförslaget har kompletterats med ett par skrivelser och ställningstaganden för kategorin landsbygd, för att bättre synliggöra behov avseende service och mötesplatser för boende på landsbygd.

Kompletterande bebyggelse i Utby-Vesten bedöms kunna möjliggöras genom förhandsbesked och bygglov inom markanvändningskategorin landsbygd. Något större område för utveckling av samlad

bebyggelse bedöms inte vara lämplig utifrån värden på platsen, såsom jordbruksmark. Angående synpunkt för Hjärtum, se under rubrik "Hjärtum" tidigare i samrådsredogörelsen.

Kulturmiljö/ landskapsbild

Länsstyrelsen beskriver i sina rådgivande delar för att utbyggnad enligt planförslaget kan bli problematiskt sett till höga kulturmiljövärden. Länsstyrelsen pekar också på att kulturarvsplanen från 2010 inte ger tillräckligt tydlig vägledning inför detaljplanering inom de utpekade kulturmiljöerna, och uppmuntrar därför kommunen att uppdatera och komplettera kommunens kulturarvsplan.

När det gäller hänsyn och bevarande av fornlämningar anser **Länsstyrelsen** att planförslaget kan förtydligas, samt förtydliga påverkan och hänsyn för ett par specifika områden (område 10,17, 833, 22, 21, 25, 31, 51). Länsstyrelsen avråder från planerad markanvändning i område 22 i Hjärtum med hänsyn till att det är en av de mest fornlämningstäta delarna av det kommunala bevarandeområdet.

Västra götalandsregionen kulturförvaltningen anser att samrådsförslaget tagit fasta på kommunens rika kulturmiljö. De ser positivt på ambitionen att uppdatera kulturarvsplanen och gör medskick om ett par byggnader som bör prövas för att få skydd som byggnadsminne, såsom Tösslandagården och kraftstationen, samt att ombyggnationen av Slussen bör ske med hänsyn till kulturmiljöerna kring Sveriges äldsta sluss. Västra götalandsregionens kulturförvaltning lämnar en hel del synpunkter rörande skrivningar i den fördjupade översiktsplanen för Lödöse som antogs 2014, och gör även medskick kring att utgå från kulturmiljön i exempelvis gatunamn med mera.

Socialdemokraterna och föreningarna **K.U.L. i** och **Utby Vestens byalag** anser att bygdegårdar, kulturhus, mindre museum bör redovisas i översiktsplanen och få särskilt skydd precis som kulturarvsmiljöer. Lyfter konkreta förslag på platser som kan skyddas och tillgängliggöras som besöksmål. Önskar att planförslaget bättre kan lyfta hur kommunens historia kan bevaras och framhävas för besökare och invånare.

Svar från kommunen:
Synpunkterna om kulturmiljövärden och behov av uppdaterad kulturarvsplan noteras. För de specifika områden som Länsstyrelsen nämner har skrivelser utvecklats för att förtydliga påverkan och hänsyn till fornlämningar. Område 22 i Hjärtum utgår i sin helhet från granskningsförslaget, se även bemötande under avsnittet om "Hjärtum" tidigare i dokumentet.

Kommunen bedömer att förslag på särskilt skydd av vissa platser och eventuellt utpekande av nya byggnadsminnen inte kan hanteras inom ramen för översiktsplanen. En sådan översyn kan bättre lämpa sig i samband med ett kommande arbete med en ny kulturarvsplan. Kommunen anser att planförslaget redan redogör för viktiga delar av kommunens historia och att planförslaget i valda delar innehåller förslag till att framhäva historiska miljöer.

Vad gäller det utpekade området för ombyggnad av Slussen i mark-och vattenanvändningskartan har ett förtydligande gjorts angående att hänsyn behöver tas till områdets kulturmiljövärden. Denna fråga hanteras vidare inom ramen för det pågående detaljplanearbete för området.

Västra Götalandsregionens kulturförvaltning har lämnat synpunkter rörande Lödöse. Det verkar som att synpunkterna rör skrivningar i den fördjupade översiktsplanen, som kommer att upphöra att gälla

när den nya kommunövergripande översiktsplanen antas. Dessa skrivningar finns inte med i granskningsförslaget till översiktsplan och bemöts därför inte.

Trafik

Generella synpunkter

Privatperson 1 föreslår att en parallell bilväg längs med E45 anläggs längs med hela dess sträckning för att minska sårbarheten i trafikeringen. Idag finns i delar längs E45 möjlighet att köra på ”innerväg” men vid Lilla Edet tvingas biltrafiken ut på E45 för att passera.

Trafikverket anser generellt att översiktsplanen bör harmoniseras med nationella och regionala mål gällande transportsystemet samt ser positivt på att satsningar på hållbara transportalternativ. De anser att kommunens tillväxtambitioner och förändringar i markanvändningen riskerar påverka belastningen på det statliga vägnätet, framförallt E45 samt väg 167 och rekommenderar att trafikanalyser genomförs för att säkerställa att vägnätet kan hantera framtida trafikflöden utan att ge upphov till kapacitetsproblem eller negativa miljöeffekter.

Privatperson 1 anser att tågstationen bör flyttas tillbaka till Lilla Edet för att främja en högre nyttjandegrad av kollektivtrafik. Detta skulle göra det enklare för in-och utpendlare att nå kommunen och öka attraktiviteten för nya invånare och företagare.

Göteborgsregionen ser positivt på att Lilla Edet genom översiktsplanen tillsammans med övriga kommuner avser verka för en broförbindelse över Göta älv. Dock ser Göteborgsregionen att den utpekade tvärförbindelsen mellan Stenungsund och Alingsås inte är en av de regionalt prioriterade tvärförbindelserna.

Västra götalandsregionen ser positivt på översiktsplanens ställningstagande rörande att ny bebyggelse i första hand planeras där det redan finns existerande infrastruktur och kollektivtrafik, men även att kommunen är öppna för nya trafikkoncept. De ser också positivt på att Lilla Edets kommun tillsammans med Ale kommun verkar för en utbyggnad av motet för att fånga upp norrgående trafik.

Socialdemokraterna liksom föreningarna **K.U.L. i** och **Utby Vestens byalag** önskar se innovativa lösningar för trafik på älven så som elfärjor som binder samman mindre orter, möjliga överfarter för cykel, ridning och vandring samt linbana. Förbindelsepunkter till älven saknas idag. **Centerpartiet** vill se en obemannad färja mellan Västerlanda och Lödöse.

Centerpartiet önskar att den hela trafikplats i Lödöse som beskrivs i text också syns i kartan.

Trollhättans stad ser positivt på att Lilla Edets kommun pekar ut Norge-Vänerbanan som en viktig utvecklingsfråga för kommunen, och upplyser om att Trollhättan arbetar för att Upphärad ska bli ett nytt stationssamhälle på sikt. Man ser också att utbyggnad av Torpabron, E45 som en gemensam viktig utvecklingsfråga och önskar att detta än tydligare framgår av översiktsplanen som en viktig del i att stärka det nord-sydliga stråket E45. **Centerpartiet** pekar också på Norge-Vänerbanans potential och att översiktsplanen bör möjliggöra för pendeltågsstopp i såväl Nygård som Prässebo. **Centerpartiet** framhåller också det bör tydliggöras att en utbyggnad av E45 vid de två flaskhalsarna i Lilla Edet behövs.

Centerpartiet pekar också på behovet av förbättringar gällande pendlingsmöjligheter med busstrafiken, med direktbusstrafik från Lilla Edet till Älvängen eller Göteborg. Översiktsplanen bör därför möjliggöra motorvägshållplats vid Lödöse.

Svar från kommunen:
Kommunen bedömer att trafikanalyser för att undersöka tillkommande belastning på E45 är lämpligare att göra i efterföljande planeringsskeden, när mer specifika bedömningar av omfattningen av tillkommande bostäder och verksamheter kan göras.

Översiktsplanen har inför granskning kompletterats med beskrivningar i text av utveckling av kollektivtrafiken på lång sikt, genom motorvägshållplatser i Nygårdsmotet, samt framtida pendeltågsstationer i Nygård och Prässebo.

Utvecklingen av E45 vid Torpa och Göta, som antas omfatta de två flaskhalsarna, fanns beskrivet redan i översiktsplanen med tillhörande markering i markanvändningskarta. Markeringen i karta har förtydligats något inför granskning. Översiktsplanen har också förtydligats i text med syftet med att åtgärda flaskhalsarna. Utvecklingen av det södra trafikmotet i Lödöse finns sedan samrådsförslaget med i markanvändningskartan i den omfattning som ryms inom kommunens gränser, delar av motet är beläget i Ale kommun. Kommunens uttryckta behov av förstärkt tvärförbindelse kvarstår som kommunens viljeinriktning, trots att den i nuläget inte ryms inom den regionala planeringen.

I översiktsplanen pekar kommunen på att frågan om ytterligare kopplingar över älven kan utredas vidare i fortsatt planering.

Att återetablera tågstationen i Lilla Edet, eller att bygga ut en parallell bilväg längs hela E45 har inte bedömts vara genomförbart, då denna fråga inte alls finns med i någon långsiktig regional planering.

Gång- och cykeltrafik

Prässebo bygdegårdsförening, **privatperson nr 2** och **Lödöse och Nygårds socialdemokratiska förening** framför att det är viktigt att cykelbanan mellan Prässebo och Nygård färdigställs.

Västra götalandsregionen ser positivt på att kommunen vill verka för en utveckling av gång- och cykelvägnätet men poängterar att det samtidigt tar lång tid att bygga ut vägnätet med separerade cykelvägar, varför flera åtgärder behövs såsom bygdevägar och blandtrafik med sänkt hastighet.

Lödöse och Nygårds socialdemokratiska förening anser att bättre kommunikationer behövs för Prässebo och Nygård. När gång- och cykelvägar mellan Nygård och Prässebo gjorts klart bör GC utvecklas från Nygård till Skilltorp.

Socialdemokraterna vill särskilt lyfta fram behovet av att prioritera cykelvägar i Hjärtum och vägen till Lilla Edet. Det är viktigt att säkerställa att både barn och vuxna kan cykla säkert på väg 2025 och 2039. Partiet liksom föreningarna **K.U.L. i** och **Utby Vestens byalag** önskar en tydligare ambition för gång- och cykeltrafiken.

Socialdemokraterna liksom föreningarna **K.U.L. i** och **Utby Vestens byalag** önskar en sammanhållen cykelled genom Lilla Edet och över älven på fler ställen. Detta kan exempelvis skapa förutsättningar för kluster för hållbar besöksnäring.

Trollhättans stad instämmer i två av de utpekade cykelstråk som sträcker sig över kommungräns (*Prässebo – Upphärad* och *Hjärtum - Trollhättan*) som lämpliga för utveckling.

Centerpartiet vill att ny cykelväg längs banvallen mellan Lödöse och Nygård pekas ut i markanvändningskartan.

Svar från kommunen:
Samtliga omnämnda cykelkopplingar ovan finns med i översiktsplaneförslaget, sedan samrådet. Kompletteringar har gjorts till granskning avseende att skapa ett sammanhållet cykelnät genom Lilla Edet. Ytterligare cykelkopplingar över älven har dock inte pekats ut, mer än att kopplingar över älven generellt bör utredas framåt.

Översiktsplanen har till granskning också kompletterats med ställningstagande avseende möjliga åtgärder inom befintlig infrastruktur, såsom exempelvis bygdevägar.

Lilla Edets kommun ser fortsatt nytta av att peka ut tre framtida cykelstråk som sträcker sig över kommungräns till Trollhättan och ser fram emot fortsatta diskussioner i frågan.

Sjöfart

Trafikverket vill särskilt belysa betydelsen av det pågående slussprojektet i Göta Älv. I översiktsplanen bör nödvändigt markutrymme reserveras och i övrigt säkerställ att de omgivande områdena utvecklas på ett sätt som är kompatibelt med slussarnas funktion och behov. Slussprojektet kan också ses som en möjlighet att utveckla områdena kring Göta älv för rekreation och turism i anslutning till slussområdet. Slussprojektet bör också ses som en möjlighet att överflytta gods från väg till sjöfart.

Socialdemokraterna undrar om ombyggda slussar kan få försvårande effekter för fisket.

Sjöfartsverket ser positivt på kommunens inriktning att möjliggöra för ny slussanläggning i Lilla Edet, samt bedömer inte att någon negativ påverkan på riksintresse kommunikationer – sjöfart riskeras av planförslaget. Gällande utvecklingsområdet vid Lödöse varv påpekar sjöfartsverket att även om Lödöse hamn inte längre fyller någon funktion som hamn för hantering av gods så nyttjas kvarvarande kajer idag av olika typer av arbetsfartyg, ibland i samverkan med industriverksamheter som finns inom varvsområdet. Troligen kan dessa verksamheter inte fortgå med en förändrad markanvändning till bostadsbebyggelse. De ser även att den småbåtshamn som utreds utmed älven vid Lödöse kan innebära risker med att förtöja fritidsbåtar i nära anslutning till farleder med handelsjöfart. En fritidsbåtshamn behöver ge bra och skyddade förtöjningsmöjligheter för fritidsbåtar utan att de påverkas från svall eller andra risker från fartygstrafiken på älven.

Svar från kommunen:
För att synkronisera med framtaget förslag och pågående planläggning av Slussenområdet har en översyn och anpassning av gränserna för den markanvändning som avser utveckling av Slussenområdet (område 54), samt omgivande ytor för rekreation gjorts inför granskningsskedet. Planförslaget har också förtydligats med potentialen att flytta över godstrafik till sjötrafik och på så sätt minska belastningen på E45.

Frågan om Slussenprojektet kan få påverkan på fisket får tas vidare inom det pågående projektet. Dock föreslås i översiktsplanen att möjligheterna att nyttja den intilliggande Inlandsön för

fiskevårdsåtgärder ska utredas, exempelvis genom att anlägga ett omlopp för lax, något som fanns med redan i samrådsförslaget.

Gällande Lödöse varv så har planförslaget inför granskning justerats så att bostadsbebyggelse inte längre föreslås på platsen. Istället föreslås pågående markanvändning Verksamheter och Industri fortgå, se vidare under rubriken "Lödöse" tidigare i dokumentet. En småbåtshamn ska dock fortsatt utredas, men platsspecifika ställningstagandet för området har kompletterats med att denna funktion ska utredas med hänsyn till fartygstrafiken på älven.

Teknisk försörjning

Länsstyrelsen menar också att mark- och vattenanvändningen behöver förtydligas när det gäller vad som ska finnas på platsen, exempelvis avseende teknisk anläggning (område 70).

Svenska kraftnät samt **Energimyndigheten** pekar på att texten behöver justeras något gällande var ledningar går, samt skrivningar kring magnetfält, samråd och information om elsäkerhetsavstånd. Beskrivningen av den nya ledningen är huvudsakligen korrekt, men med en mindre justering.

Västra götalandsregionen pekar på att bredband och digitalisering endast omnämns övergripande i översiktsplanen och gärna får konkretiseras. De pekar specifikt på att kommunen bör upprätthålla en tjänst som kommunal bredbandssamordnare, samt att man blir mer aktiv för att få till en utbyggnad där det saknas både gällande fast och mobilt bredband.

Trollhättan Energi AB ser positivt på samverkan gällande tekniska lösningar och i övrigt. Under avsnitt *"Värden att ta hänsyn till i planeringen, Digital infrastruktur"* nämns regeringens bredbandsmål och PTS Bredbandskarta, dock saknas tydliga strategiska mål, prioriterade områden och samverkansplaner. Betonar att digital infrastruktur är en förutsättning för att utveckla ett hållbart samhälle.

Stenungsunds kommun är positiva till att Lilla Edet i sin översiktsplan skapar förutsättningar till förstärkning av elnätet genom att peka ut dragning för ny 400 kV-ledning som passerar Stenungsunds kommun.

Svar från kommunen:
Tydligare redovisning av markanvändningskategorin teknisk anläggning har av kommunen valts bort på grund av säkerhetsskäl. Synpunkten tillgodoses därför inte.

Texter och ställningstaganden kopplat till magnetfält, säkerhetsavstånd och beskrivning av ledningslägen har justerats enligt Svenska kraftnät och Energimyndighetens yttrande.

Några förtydligande tillägg i ställningstaganden och information kopplat till digital infrastruktur har gjorts inför granskning, se översiktsplanens avsnitt "mark-och vattenanvändning – ställningstaganden, trafik och tillgänglighet" samt avsnittet "värden att ta hänsyn till i planeringen, Digital infrastruktur".

Vatten och avlopp

Privatperson 5 anser att utredningar angående befintligt vattenverk innehåller felaktigheter och att ett nytt vattenverk inte behövs. Privatpersonen bedömer att kapaciteten bör räcka fram till 2050 om verket driftas och underhålls. Framför även redaktionella synpunkter för avsnitt 4.2.4.

Svar från kommunen:
Det framgår inte vilka utredningar som privatpersonen syftar på. Befintligt vattenverk ges förutsättningar för ny- och utbyggnad. Synpunkt om felskrivning i avsnitt 4.2.4 är inte aktuell att korrigera då det som åsyftas i meningen är ett reningsverk.

Hälsa och säkerhet

Klimatrelaterade risker

Länsstyrelsen pekar på Lilla Edets kommuns relativt komplexa planeringsförutsättningar att hantera gällande hälsa och säkerhet, risk för olyckor, översvämning och erosion. Kommunens större orter ligger längs med Göta älv, där marken är känslig för ytterligare belastning och där skred- och erosionsrisken är hög. Kommunen behöver arbeta vidare med frågor som gäller bland annat översvämning, skyfall, förorenad mark och geoteknik.

SGI bedömer att kommunen i förslaget till översiktsplan visar på insikt i de geotekniska säkerhetsfrågorna, men lyfter samtidigt fram ett antal synpunkter som kommunen behöver hantera. SGI anser att utöver de geotekniska risker som är beskrivna även bör beskriva risker för bergras och blocknedfall. SGI anser också att det underlag som är framtaget avseende ras och skred, samt sättningskänsliga platser bör redovisas med ett par förbättringsförslag, avseende namnsättning och redovisning. SGI ger även förslag på förtydliganden gällande ställningstagandena samt vilka ansvarsförhållanden som gäller. De rekommenderar även att en strategi och handlingsplan bör tas fram av kommunen för att minska riskerna för den byggda miljön generellt i kommunen.

Länsstyrelsen pekar på att kommunen avviker i ställningstaganden rörande rekommendationer för ny sammanhållen bebyggelse i förhållande till översvämningsrisker, men instämmer i ställningstaganden rörande exempelvis bebyggelse norr om slussen i Lilla Edet, samt samhällsviktig verksamhet. Länsstyrelsen pekar på ett par områden med översvämningsproblematik och behov av skyddsåtgärder och huruvida de verkligen är lämpliga att exploatera ytterligare med hänsyn till människors hälsa och säkerhet, eller risken för olyckor, översvämning och erosion. Kommunen har flertalet utvecklingsområden i Lödöse med bland annat skola, bostäder och centrumutveckling som ligger inom områden som översvämmas vid höga vattenstånd i Göta älv. Länsstyrelsen rekommenderar kommunen att göra ett ställningstagande gällande att säkerställa framkomligheten till utvecklingsområden i översiktsplanen, samt att redogöra för vilka vägar som är prioriterade att hålla farbara vid översvämning.

Länsstyrelsen beskriver också hur delar av Lilla Edet riskerar att översvämmas vid ett dammhaveri uppströms Göta älv och som därmed inte är lämpliga att bebygga. Kommunen behöver ta hänsyn till detta vid planeringen och ta hjälp av räddningstjänsten, då denna information är belagt med sekretess.

Räddningstjänsten Storgöteborg understryker att stråk som är av vikt för räddningstjänstens insats behöver vara definierade och framkomliga även vid exempelvis extremt väder.

LILLA EDETS KOMMUN

Sektor kommunledning
Planerings- och exploateringsenheten
Samrådsredogörelse

Trafikverket vill lyfta att översvämningsrisker vid kritiska transportleder, som väg E45, bör hanteras i planeringen. Trafikverket anser också att vid ny bebyggelse och förändrad markanvändning till det statliga vägnätet bör trafiksäkerhetsåtgärder planeras in för att minimera olycksrisker. Trafikverket rekommenderar att det tas fram tydliga riktlinjer för avstånd mellan ny bebyggelse och större vägar. Trafikverket rekommenderar också att man i den fortsatta planeringen bör säkerställa att belastningsförhållanden på marken inte ökar risken för erosion och skred, särskilt i närheten av viktiga transportleder, samt att kommunen samarbetar med Trafikverket och SGI i arbetet med stabilitetsfrämjande åtgärder, exempelvis vid Slussenombyggnaden. Trafikverket anser också att konsekvenserna av högre flöden i Göta älv analyseras i relation till stabiliteten i omgivande mark.

Göteborgsregionen ser positivt på översiktsplanens redogörelser för klimatrelaterade risker, samt att man i översiktsplanen kopplar riskerna till resonemang om tätortsnära grönstruktur m.m.

Svar från kommunen:
Översiktsplanens avsnitt och kartor som behandlar geotekniska risker, samt bilagd PM metodbilaga har inför granskningsskedet kompletterats med information om blocknedfall och bergras; bergutfall. Ställningstaganden och kartlager avseende ras och skred samt sättningsproblematik har skiljts åt i enlighet med inkomna synpunkter, med syfte att tydliggöra vilka risker som föreligger. Likaså har namnsättning av kartlager avseende kvicklera setts över. Förtydliganden har också gjorts gällande ansvarsförhållanden i enlighet med synpunkten. I de analyser som gjorts inom ramen för arbetet med översiktsplanen har konsekvenserna av högre flöden i Göta älv analyserats i förhållande till omgivande markstabilitet. Planförslaget har också kompletterats med tydligare kartor kopplat till avstånd för farligt gods, se avsnitt ”Farligt gods” nedan. Kommunen kommer arbeta vidare med geotekniska risker i den efterföljande planeringen.

Gällande synpunkter om handlingsplan och strategi, samt geotekniskt arkiv så bedöms det vara en fråga som ligger utanför översiktsplanen.

Kommunen har inför granskningsskedet uppdaterat bedömningen av rekommendationer kring ny sammanhållen bebyggelse kopplat till översvämningsrisk och specifikt gjort en ny bedömning relaterat till extremvattenstånd i havet. Utifrån det har nya ställningstaganden gjorts som bedöms vara i enlighet med rekommendationerna.

Utifrån inkomna synpunkter samt översyn av riskerna har kommunen valt att inte längre peka ut Lödöse varv som lämpligt område för framtida mångfunktionell bebyggelse. Istället behålls den markanvändning som pågår idag, samt pekas ut i den fördjupade översiktsplanen, det vill säga Verksamheter och industri.

Förtydliganden har gjorts gällande att ett prioriterat vägnät ska vara farbart även vid översvämning, och att detta fortsatt ska definieras tillsammans med Räddningstjänsten, en diskussion som redan är igångsatt.

En genomlysning av översiktsplanens föreslagna utvecklingsområden har gjorts utifrån risk för dammhaveri, tillsammans med räddningstjänst och Länsstyrelsen. Kommunens bedömning är att med de justeringar som är gjorda inför granskningsskedet så går risken att omhänderta i efterföljande planering och beredskapsplanering.

Föroreningar

LILLA EDETS KOMMUN

Sektor kommunledning
Planerings- och exploateringsenheten
Samrådsredogörelse

Länsstyrelsen noterar att översiktsplanens information om förorenad mark inte är helt korrekt redovisad och behöver ses över till granskningsskedet. Länsstyrelsen pekar också på specifika områden som behöver kompletteras med information om förhållanden till markföroreningar (område 53 samt 26). De pekar också på hur Lödöse hamn har tillstånd enligt miljöbalken för hamnverksamhet, som därmed är miljöfarlig verksamhet som påverkar omgivningen, samt att markföroreningar i detta område kan påverka även intilliggande centrumområde.

Svar från kommunen:
Planförslaget har uppdaterats med korrekt och kompletterad information för ovan nämnda områden. Kommunen bedömer att kartunderlaget är korrekt i övrigt, men viss handpåläggning har skett för att återskapa utseendet från EBH-kartan.

Beredskapshänsyn

Räddningstjänsten Storgöteborg saknar ett avsnitt om höjd beredskap med fokus på samhällsviktiga verksamheter i nya översiktsplanen. För att skapa robusthet, redundans och anpassningsmöjlighet för kommunens invånare under höjd beredskap bör planeringen ske inom områden som berör geografiskt områdesansvar samt befolkningsskydd och undsättning med för ändamålet nödvändiga byggnader och verksamheter.

Räddningstjänsten Storgöteborg betonar att älven kan utgöra ett problem ur beredskapssynpunkt vilket måste hanteras. Den västra sidan av älven blir svår att nå och undsätta när den enda bron för tung trafik är obrukbar. I samrådshandlingen omnämns en ny fast älvförbindelse vid Nödinge och Diseröd vilken skulle förbättra situationen men inte lösa den.

Räddningstjänsten Storgöteborg anser att en brandvattenplan måste tas fram för kommunen i enlighet med Svenskt Vattens riktlinje P114. Brandvattenförsörjning är en viktig del i den tekniska infrastrukturen men berörs i nuläget inte i översiktsplanens samrådshandling.

De betonar även att planering av markanvändningen måste ske på så vis att räddningstjänstens framkomlighet inte äventyras. Räddningstjänsten framför faktorer att ta hänsyn till vid omplacering av befintlig brandstation.

Socialdemokraterna liksom föreningarna **K.U.L. i** och **Utby Vestens byalag** framför att alla delar av kommunen, tätort så väl som övriga kommunen, bör inkluderas i beredskapsplaneringen. Planförslaget beskriver klimatrelaterade risker men inget om hur kommunens östra och västra delar skulle klara sig om t.ex. bron eller eltillgången försvann. Partiet lyfter flera frågor kopplat till beredskapshänsyn som de önskar att översiktsplanen kan utveckla.

Svar från kommunen:
Ett avsnitt rörande totalförsvarets civila delar samt beredskap har lagts till översiktsplanen inför granskning. Kommunen anser att synpunkten om att skapa robusthet under höjd beredskap är svår att förstå men vid möte med Räddningstjänsten har det konstaterats att översiktsplanen inte strider mot en sådan planering.

Diskussioner har först med Räddningstjänsten efter samrådet kring alternativ till dagens bro över älven, och landat i att fortsatt arbete behövs i denna fråga. Frågan finns därför utpekad som en fråga

att arbeta vidare med inom den översiktliga planeringen. Gällande synpunkter kring omplacering av befintlig brandstation så tas det till pågående process och diskussion kring det arbetet, något som ligger utanför översiktsplanen.

Frågan om en brandvattenplan har lyfts till fortsatt arbete inom den översiktliga planeringen.

Farligt gods

Räddningstjänsten Storgöteborg anser att transporter av farlig gods fått minimalt med utrymme i den nya översiktsplanen. Om en djupare vägledning och detaljerade riktlinjer saknas kan det få konsekvenser avseende förutsägbarhet och likabehandling vid hantering av enskilda ärenden. Gäller exempelvis vid den planerade stationsnära utbyggnaden i kommunen. Räddningstjänsten saknar ett lager i kartan för *Riksintressen, LIS & andra värden* som markerar yttre gräns för riskbedömningsområde utmed leder för farligt gods (både älv, järnväg och väg E45). Ett sådant lager kan tydliggöra de områden där farligt gods är en faktor vid planläggning, nybyggnation, ändring av byggnad och verksamhet.

I samrådshandlingen anges att det i kommunen inte finns någon verksamhet som omfattas av Sevesolagstiftningen vilket är felaktigt. I kommunen finns två Sevesoklassade anläggningar, Essity Hygiene and Health AB samt Skanska Asfalt och betong AB (Terås bergtäkt). Räddningstjänsten förordar uppmärksamhetsavstånd på karta i översiktsplanen för dessa anläggningar.

Svar från kommunen:
Kommunens anser att riskfrågan är behandlad på den nivå som är rimlig för en översiktsplan, där både kommunövergripande ställningstaganden, se avsnitt ”Mark- och vattenanvändning ställningsantaganden, Hälsa och säkerhet” samt platsspecifika ställningstaganden i kartan finns formulerade.

Kartan över ”*Riksintressen, LIS & andra värden” har kompletterats med lagret ”riskhanteringsavstånd farlig gods”, vilket utgör det område på var sidan om transportlederna inom vilket risker kopplat till transporter av farligt gods behöver beaktas vid planläggning, nybyggnation, eller ändring av byggnad och verksamhet.*

I planbeskrivningen har information om Sevesoklassade anläggningar lagts till. Kommunen bedömer att ett kartunderlag av uppmärksamhetsavstånd för riskhantering, olägenheter och störningar kopplat till verksamheterna kräver en fördjupande studie. Detta kan tas fram i efterföljande planering för områden som kan beröras och finns beskrivet som fortsatt arbete inom den översiktliga planeringen. I markanvändningskartan har hänsyn till Sevesoanläggningarna förtydligats för de utvecklingsområden som ligger närmast anläggningarna.

Vatten

Länsstyrelsen anser att kommunen tydligare behöver beskriva hur den föreslagna mark- och vattenanvändningen kan bidra till att MKN för vatten och MKN för fiskvatten följs för att fungera vägledande för efterföljande planering. Länsstyrelsen anser vidare att hantering av dagvatten bör hanteras inom ramen för översiktsplanen. De pekar också på att kommunen behöver redogöra för hur åtgärdsbehovet för vattenförekomsten Göta älv ska hanteras för att skapa utrymme för nya etableringar inom kommunen.

LILLA EDETS KOMMUN

Sektor kommunledning
Planerings- och exploateringsenheten
Samrådsredogörelse

Göteborgsregionen ser positivt på att översiktsplanen presenterar mål och ställningstaganden i linje med den regionala vattenförsörjningsplanen.

Svar från kommunen:
Förtydliganden har gjorts i översiktsplanen angående hur planförslaget bidrar till att miljökvalitetsnormer för vatten samt fiske- och musselvatten kan innehållas, samt var risker finns. Ett avsnitt om MKN för fiske- och musselvatten har lagts till i planförslaget under ”Värden att ta hänsyn till i planeringen”.

Ställningstaganden för att bidra till att miljökvalitetsnormerna uppnås finns på ett flertal ställen under ”Mark- och vattenanvändning – ställningstaganden” i översiktsplanen, såsom ”Naturvärden och vattenmiljö”, ”Bebyggelse”, ”Verksamhetsområden och industri” samt ”Teknisk anläggning”.

Naturmiljö och grönstruktur

Länsstyrelsen anser att kommunen bör förtydliga översiktsplanen med information om naturvårdsavtal, samt vattenverksamhet. De pekar också på att markavvattning är förbjuden, och att bebyggelse bör undvikas inom markavvattningsföretags båtnadsområden för att inte omöjliggöra återställande av de naturliga vattennivåerna i landskapet.

Socialdemokraterna anser att älvrummet kan utvecklas med större hänsyn till biologisk mångfald.

Länsstyrelsen pekar på att det på ett par platser som är aktuella för planläggning finns risk att strandskyddet återinträder. Som upplysning gäller då att något av de särskilda skälen för strandskyddsdispens är tillämpbar för att kunna upphäva strandskyddet på nytt. Denna fråga får dock lösas i detaljplaneskedet.

Svar från kommunen:
Översiktsplanen har inför granskning kompletterats med information om naturvårdsavtal, tillstånd för vattenverksamhet samt en översyn av utvecklingsområdenas eventuella överlappning med båtnadsområden för markavvattningsföretag.

Kommunen bedömer att ställningstaganden rörande biologisk mångfald kopplat till strandnära områden är tillräckliga i planförslaget.

I attributtexterna kopplat till de områden Länsstyrelsen syftar på där planläggning kan innebära att strandskyddet återinträder, finns information om att hänsyn till pågående eller återinträtt strandskydd behöver tas inom ramen för fortsatt planering. Kommunen noterar även att ändringar i strandskyddslagstiftningen har skett sedan samrådet av Översiktsplanen.

Friluftsliv/ rekreation/idrott

En **privatperson (nr 1) samt Lödöse och Nygårds socialdemokratiska förening** ser positivt på planförslagets ambition om att tillgängliggöra älven som rekreativt stråk. **Privatperson 1** undrar om kommunen vill se verksamheter som till exempel caféer/restauranger längs älven? Om inte föreslår privatperson 1 att tydliga leder märks ut för att skapa promenadstråk.

En **privatperson (nr 5)** ser positivt på att Ryrsjöområdet utvecklas och anser att ytan som är avsatt vid Ryrsjövallen behöver utökas för att få plats med konstgräsplan, friidrottsanläggning och utegym.

LILLA EDETS KOMMUN

Sektor kommunledning
Planerings- och exploateringsenheten
Samrådsredogörelse

Privatperson 5 föreslår att Ryrsjöns tidigare ställplats för camping återskapas. Synpunktslämnaren föreslår även att en ställplats för camping kan ingå i utvecklingen av området mellan Strömsvallen och Ströms slottspark.

Föreningarna **K.U.L. i** och **Utby Vestens byalag** önskar fler tält- och ställplatser med tillhörande avfallshantering som kan möta behoven för exempelvis ”vild camping”.

Centerpartiet anser att behov av rastplatser och ställplatser pekas ut i översiktsplanen. Rastplatser föreslås i anslutning till trafikplats Nygård.

Stenungsunds kommun yttrar sig angående Svartedalen. Det har inte varit möjligt att utläsa var utpekade entréer till naturområden av betydelse för rekreation och friluftsliv planeras. Stenungsunds kommuns översiktsplan föreslår utveckling av tydliga entréer till Svartedalsområdet vid Bottenstugan, strax sydväst om Lilla Edets kommun. Vid Bottenstugan finns redan i dagsläget parkeringsplatser och en friluftscentral. Beroende på var Lilla Edet väljer att utveckla entréer kan dessa utgöra ett bra komplement till de funktioner som finns kring Bottenstugan. Stenungsunds kommun håller med om att Svartedalens natur- och friluftsområde ska hanteras restriktivt så att både natur- och friluftsvärden bevaras och utvecklas.

Lödöse och Nygårds socialdemokratiska förening anser att promenadstråket vid vattentornet i Nygård bör utredas som kommunalt naturreservat.

Svar från kommunen:

Planförslaget innehåller utpekade områden för utveckling av ett rekreativt stråk längs Göta älvstrandens östra och västra sida i anslutning till tätorten, sedan samrådshanlingen. Det innebär att älven tillgängliggörs för allmänheten vilket möjliggör promenadstråk. Längs Göta älvs östra sida söder om Slussen finns en befintlig vandringsled. Möjligheten till ytterligare caféer och restauranger kan prövas i efterföljande planering med hänsyn tagen till strandskyddets syften.

Markanvändningskartan har förtydligats med entréer till naturreservaten.

Vid Ryrsjöområdet finns ett utvecklingsområde för mångfunktionell bebyggelse för besöksanläggning och utveckling av befintlig idrottsplats med närliggande funktioner/användningar. Kommunen bedömer att den utpekade ytan kan inrymma fler funktioner, dock inryms inte en friidrottsanläggning.

Gällande ställplatser pekas inget specifikt område ut i markanvändningskartan. Ett generellt ställningstagande har tillförts planbeskrivningen och anger att kommunen ska möjliggöra för fler ställplatser i kommunen. Särskilt utpekade platser är Ryrsjöns camping samt vid Slussenområdet. Utöver det beskrivs även behovet av rastplatser längs E45, där Nygårdsmotet särskilt pekats ut som en lämplig plats.

För synpunkt gällande Prässebo och specifik plats för tältplatser/camping, se avsnittet om ”Landsbygdsutveckling i strandnära läge” nedan. För tältplatser i allmänhet och service kopplat till det ser kommunen inte att det är en fråga för översiktsplanen.

Kommunen bedömer att det finns en potential i att utveckla en kommunal vandringsled i området kring vattentornet i Nygård, för vilket en kompletterande skrivning har lagts till i översiktsplanen.

Dock bedömer kommunen att området inte har så pass höga naturvärden att det föranleder utpekandet av området naturreservat.

Jordbruksmark

Länsstyrelsen välkomnar att kommunen tagit fram ett kunskapsunderlag om jordbruksmarken, vägt olika lokaliseringar mot varandra med utgångspunkt i underlaget, samt menar på att kommunen visar på god förståelse för att ytterligare avvägningar och anpassningar kan komma att behöva göras i efterföljande planering.

Lantbrukarnas riksförbund (LRF) ser positivt på rapporten ”Kunskapsunderlag jordbruksmark, Lilla Edets kommun”. LRF motsätter sig att jordbruksmark tas i anspråk för byggnation om det inte är för lantbrukets byggnader eller bostadshus till fastighetsägarens familj. Undantag kan göras för mark som tidigare varit åkermark men som inte längre kan brukas på ett rationellt sätt. Undantag kan också göras vid förtätning av byggnation. LRF förespråkar att all annan byggnation ska ske på redan ianspråktagen mark, skogsmark eller impediment. LRF motsätter sig de utbyggnadsområden där åkermark planeras att tas i anspråk för utökade tätorter och anser att dessa områden bör förläggas på skogsmark och impedimentytor.

Svar från kommunen:
Granskningsförslaget innebär fortsatt att jordbruksmark tas i anspråk i begränsad omfattning där intresset att exploatera marken bedömts överväga intresset att bevara jordbruksmarken. Detta för att möjliggöra väsentliga samhällsintressen och där alternativa lokaliseringar inte bedöms finnas. Utöver detta innehåller planförslaget ställningstaganden som syftar till att inte begränsa jordbrukets möjligheter eller fragmentisera större sammanhängande ytor av jordbruksmark.

Landsbygdsutveckling i strandnära läge

Länsstyrelsen är tveksam till lämpligheten i den landsbygdsutveckling i strandnära läge som föreslås i översiktsplanen och om det går att genomföra den föreslagna mark- och vattenanvändningen utan att förlora de värden som finns där idag. Länsstyrelsen pekar på risker med att människor inte kan nyttja badplatsen till förmån för ett fåtal campinggäster och ställer sig tveksamma till att en mindre campingverksamhet kan bidra till utvecklingen av landsbygden på ett sätt som förutsätts för att utpekas som LIS-område. Vidare behöver fortsatt avvägning göras mot naturvärdena på platsen, såsom påverkan på fladdermusförekomsten som kan finnas på platsen. Länsstyrelsen rekommenderar kommunen att utreda förutsättningarna för att anlägga campingverksamhet i anslutning till badplatsen, men utanför strandskyddat område. Detta eftersom de nuvarande värdena inom strandskyddat område sannolikt är det som kan locka campinggäster att besöka platsen. Även om det här finns jordbruksmark är den inte av högsta värde samtidigt som den är tydligt avskilt från övrig jordbruksmark.

Prässebo bygdegårdsförening och **privatperson 2** anser att badplatsen vid Prässebo liksom vandringsleden bör uppgraderas. **Lödöse och Nygårds socialdemokratiska förening** anser också att badplatsen bör utvecklas och att ställplatser bör anordnas för husbilar och camping.

Svar från kommunen:

Det tidigare LIS-området vid Bodasjön som pekades ut i samrådsförslaget har nu utgått med hänsyn till platsens befintliga värden och funktion som badplats.

LILLA EDETS KOMMUN

Sektor kommunledning
Planerings- och exploateringsenheten
Samrådsredogörelse

Möjligt område för Camping (område 58) har justerats österut för att inte omfatta området för befintlig badplats. Badplatsen föreslås utvecklas, med fokus på att bibehålla badplatsens funktion och höga värde som besöksmål för boende och besökare i kommunen.

Social hållbarhet

Socialdemokraterna liksom **föreningarna K.U.L. i** och **Utby Vestens byalag** önskar att översiktsplanen innehåller förslag till sociala mötesplatser och ser behov av platser för samverkan mellan föreningar, enskilda invånare och kommunen. Föreningarna **K.U.L. i** och **Utby Vestens byalag** framför flera idéer kring detta.

Socialdemokraterna lyfter behovet av att i planeringen stödja hälsofrämjande och utvecklande livsmiljöer för barn och unga. Önskar vidare att översiktsplanen fördjupas i beskrivningar av bland annat mötesplatser, kulturliv, föreningsliv och ungdomars välmående.

Svar från kommunen:
Planförslaget har kompletterats med vissa ställningstaganden gällande mötesplatser och socialt liv under avsnittet ”mark- och vattenanvändning”. Översiktsplanen innehåller ett flertal ställningstaganden kopplat till barn och ungas behov. Markanvändningskartan synliggör även viktiga målpunkter för barn med syfte att dessa ska värnas och i vissa fall utvecklas.

Riksintressen

Länsstyrelsen anser i sitt yttrande att översiktsplanen behöver kompletteras med ställningstagande om hur kommunen avser att tillgodose riksintresset för totalförsvarets anläggningar, de civila delarna. De beskriver i sina rådgivande synpunkter att kommunen även bör beskriva hur kommunen kommer att beakta totalförsvaret i planeringen i övrigt, med hänvisning till MSB:s vägledning.

Vissa förtydliganden behöver också göras för riksintresse för naturvård, kulturmiljövård och friluftsliv.

Gällande *Riksintresse för totalförsvaret (3 kap 9§ MB)* pekar **Myndigheten för samhällsberedskap (MSB)** via sitt yttrande till Länsstyrelsen samt **Svenska Kraftnät** på hur mark- och vattenområden för samtliga ledningar och transmissionsnätet för el med tillhörande stationer, liksom områden för förnyelse och förstärkning av dessa, utgör områden som är av riksintresse på grund av de behövs för totalförsvarets anläggningar. Kommunen behöver därför i översiktsplanen redovisa hur kommunen anser att riksintresset ska tillgodoses. Det utpekade området för riksintresse för totalförsvarets anläggningar vid en luftledning är 100 meter. Utanför det utpekade området för riksintresse finns dessutom ett påverkansområde där vissa åtgärder eller verksamheter kan försvåra upprätthållandet av transmissionsnätet.

Länsstyrelsen pekar på att översiktsplanens redovisning av riksintresse för naturvård i skiljer sig från den avgränsning som Länsstyrelsen och Naturvårdsverket utgår ifrån. Detta gäller vid området för mångfunktionell bebyggelse vid stationen söder om Lödöse.

Länsstyrelsen pekar på riksintresset för kulturmiljövård, att kommunen bör ta fram ett nytt kulturmiljöprogram, samt att utbyggnadsplanerna för Hjärtum kan behöva kompletteras inför granskning av översiktsplanen.

LILLA EDETS KOMMUN

Sektor kommunledning
Planerings- och exploateringsenheten
Samrådsredogörelse

Länsstyrelsen anser att de inte kan ta ställning till huruvida utvecklingsområde 56 (södra Lilla Edet) påverkar riksintresset för friluftsliv, och menar att kommunen antingen behöver utveckla sin bedömning alternativt skjuta på bedömningen till efterföljande planering och utformning av bebyggelsen.

Länsstyrelsen instämmer i kommunens bedömning att i de båda projekten ombyggnation av Slussen samt flytt av Strömsvallen, bör påverkan på riksintresse för kommunikationer och sjöfart, samt avvägning mellan riksintressena för friluftsliv samt för kommunikationer avgöras i respektive projekt.

Länsstyrelsen konstaterar att kommunen inte pekar ut ett av de område för riksintresse för vindbruk, utan istället gjort avvägningen att området är prioriterat som natur- och friluftsområde, men att denna markanvändning inte innebär påtaglig skada för riksintresset. **Energimyndigheten** står tills vidare fast vid nuvarande riksintresseanspråk, men en översyn pågår, där samråd planeras till hösten 2025.

Stenungsunds kommun ser att det finns två riksintresseområden för vindbruk i Lilla Edet i närheten av kommungränsen. I samrådshandlingen pekas ett av dessa ut som lämpligt för etablering av vindkraft (det norra av de två riksintresseområdena). I Stenungsunds kommuns översiktsplan pekas också ett av dessa områden för vindbruk ut (det södra av de två). Områdena ligger inte i anslutning till varandra och Stenungsunds kommun önskar fortsatt dialog och samordning kring prioritet mellan de två vindbruksområdena.

Svar från kommunen:
Översiktsplanen har kompletterats med ett avsnitt som berörs kommunens beaktande av totalförsvarets civila beredskap och intressen, se översiktsplanens avsnitt ”Värden att ta hänsyn till i planeringen”. Se även svar under ”Beredskap” tidigare i samrådsredogörelsen.

Riksintresse för totalförsvaret har kompletterats med information om transmissionsnätet, både i text och karta inklusive ställningstaganden.

Riksintresse Naturvård har justerats i redovisningen så att den visar samma avgränsning som Länsstyrelsen har.

För synpunkt angående Hjärtum, se svar under ”Synpunkter på delområden, Hjärtum” tidigare i dokumentet.

Bedömningen av påverkan på riksintresse för friluftsliv vid utveckling av område 56 (Lilla Edets tätort) har utvecklats. Fördjupad bedömning och avgränsning av området sker inom ramen för kommande planarbete.

Lilla Edet vidhåller utpekandet av enbart ett av de riksintresseklassade områdena för vindbruk. Med anledning av att Energimyndigheten kommer att göra en översyn av riksintresseanspråket där samråd planeras till hösten 2025, föreslår kommunen att dialog kring frågan förs med Stenungssunds kommun i samband med det.

Mellankommunala frågor

Länsstyrelsen anser att planförslaget kan förtydligas med hur den mellankommunala samverkan sker kring frågor som rör Göta älv genom Göta älvs vattenråd. Vidare kan översiktsplanen bli tydligare

med hur delar av Göteborgsregionens strukturbild hanteras. I övrigt bedömer Länsstyrelsen att den i planen föreslagna mark- och vattenanvändning som berör andra kommuner samordnas på lämpligt sätt.

Alingsås kommun välkomnar att översiktsplanen tydligt belyser behovet av att stärka och komplettera de befintliga förbindelserna mellan kommunerna. Kommunen uppskattar att översiktsplanen lyfter vikten av att skydda och utveckla det regionala grönstråket i Risveden, som utgör en viktig naturresurs mellan våra kommuner.

Lödöse och Nygårds socialdemokratiska förening anser att gång- och cykelvägar mellan Prässebo och Upphärad bör anläggas i framtiden i samråd med Trollhättans kommun.

Svar från kommunen:

Planförslaget har förtydligats gällande den mellankommunala samverkan som sker genom Göta älvs vattenråd.

Förtydliganden avseende kopplingen mellan planförslaget och Göteborgsregionens strukturbild har tillförts planbeskrivningen.

Avseende gång- och cykelväg mellan Prässebo och Upphärad så pekar översiktsplanen ut en möjligt gång- och cykelled i markanvändningskartan, vilket fanns med redan i förslaget till samråd. Översiktsplanen föreslår att utreda möjligheten till ett framtida rekreativt cykelstråk mot Trollhättans kommun, delvis utmed gamla banvallen. Exakt läge är inte studerat och dialog med Trollhättans kommun krävs, se även avsnittet ”Trafik, Gång och cykeltrafik” tidigare i samrådsredogörelsen.

Synpunkter på samrådsprocessen

Dialog och samråd

Föreningarna **K.U.L i** och **Utby Vestens byalag** saknar ett dialogmöte med medskapande samtalsmetoder som kan samla in behov och förslag. Föreningarna har förhoppningar att detta kan komma till stånd innan den nya översiktsplanen antas.

Svar från kommunen:
Möjlighet till dialog och diskussion har givits vid de öppna samrådsmöten som har hållits, samt de tidiga dialogtillfällen som skedde i inledningen av arbetet.

Övriga synpunkter

Generella synpunkter

Länsstyrelsen pekar på utvecklingspotential gällande kopplingen mellan karta och text. Ett par områden saknar information i mark- och vattenanvändningskartan, vilket behöver förtydligas. Länsstyrelsen ser också att redovisandet av översiktsplanen i den digitala kommunkartan gör det svårt att förstå vad som utgör översiktsplanen och inte.

Föreningarna **K.U.L. i** och **Utby Vestens byalag** anser att översiktsplanens kartunderlag för markanvändning är svårt att tyda.

LILLA EDETS KOMMUN

Sektor kommunledning
Planerings- och exploateringsenheten
Samrådsredogörelse

Västra Götalandsregionen tycker att översiktsplanen är strukturerad och lättbegriplig och ger en god förståelse för kommunens prioriteringar vad gäller den fysiska markanvändningen och den rumsliga utvecklingen.

Svar från kommunen:

Till granskningen har översiktsplanens redovisningsformat omarbetats så att den istället redovisas i en s.k. Storymap, i syfte att just avgränsa vad som hör till översiktsplanen och vad som är annat underlag, samt för att tydliggöra koppling mellan text och karta. All mark inom kommunen har klassificerats med en lämplig markanvändning men en avvägning har gjorts kring lämplighet av att visa viss fördjupad information.

Synpunkter till efterföljande planering

Länsstyrelsen instämmer i att närheten till bostäder behöver studeras i efterföljande planering och prövning gällande ny- och utbyggnad av Lilla Edets reningsverk. Länsstyrelsen anser att det är bäst ifall planeringen enligt PBL och tillståndsprövning enligt Miljöbalken i möjligaste mån sker parallellt.

En **privatperson (nr 1)** önskar med avseende på säkra skolvägar att kommunen planerar för väl tilltagna gångbanor med ordentligt skydd så som handledsräcke mot bilväg. På många platser i kommunen, exempelvis längs Högstorpsvägen, saknas gångbana helt vilket leder till trafiksäkerhetsproblem. På Högstorpsvägen och liknande vägar utan enhetlig gångbana behövs hastighetsdämpande åtgärder.

Prässebo bygdegårdsförening och en **privatperson (nr 2)** lyfter önskemål för Prässebo. Önskemålen gäller att tillskapa gatubelysning vid strategiska platser och anlägga farthinder vid Prässebo badplats. Önskar att bygdegårdsföreningen kan få ekonomiskt stöd för att underhålla byggnader. Önskar vidare att Prässebo bör finnas med som ort i kommunens kartor. Lämnar ett antal förslag för fortsatt utveckling av Prässebo badplats och dess faciliteter. Även **Lödöse och Nygårds socialdemokratiska förening** önskar bättre vägbelysning i Prässebo och Nygård.

SGI rekommenderar kommunen att skapa ett geotekniskt arkiv. SGI rekommenderar också att en strategi och handlingsplan bör tas fram av kommunen för att minska riskerna för den byggda miljön generellt i kommunen.

Skogsstyrelsen pekar på att kommunen bör göra en inventering som belyser områdenas kvaliteter i samband med detaljplanering i fråga om hänsynskrävande biotoper.

Socialdemokraterna liksom föreningarna **K.U.L. i** och **Utby Vestens byalag** önskar att översiktsplanen lyfter möjligheten till mer småskalig odling, exempelvis i tätorternas mellanrum och parker.

Föreningarna **K.U.L. i** och **Utby Vestens byalag** har idéer om att restaurera gamla stenbryggor vid Utby, Trop, Hjärtum, Vesten och Stenarsröd. De önskar vidare att Lilla Edets kommun kan bli en förebildskommun för hållbart skogsbruk.

LILLA EDETS KOMMUN

Sektor kommunledning
Planerings- och exploateringsenheten
Samrådsredogörelse

Vattenfall Eldistribution AB informerar om sina elnätsanläggningar inom kommunen. Framför behov av tidig dialog vid nybyggnationsprojekt samt vid flytt och förändringar av ledningar.

Vidare anser **Räddningstjänsten Storgöteborg** att nya byggnader i möjligaste mån bör utformas med tillämpliga byggnadstekniska åtgärder för utrymning. Att alltid förlita sig på räddningstjänstens stegutrustning innebär en strukturell svaghet.

Räddningstjänsten Storgöteborg anser att en tätare samverkan mellan beredskapsfunktioner i medlemskommunerna och räddningstjänsten behöver etableras.

Lödöse och Nygårds socialdemokratiska förening önskar att den gamla kyrkvägen mellan norra delen av Nygård och Ale-Skövde kyrka förbättras som promenadstig.

Lödöse och Nygårds socialdemokratiska förening önskar behålla sin rastplats inom **område 835**.

Privatperson 5 föreslår att Ryrsjöns tidigare badplats återskapas.

Svar från kommunen:

Kommunen tackar för synpunkterna. Synpunkterna ovan bedöms röra antingen skötselåtgärder eller rymmas inom andra processer, alternativt bättre kunna hanteras i den efterföljande planeringen. De bedöms inte kunna hanteras inom ramen för arbetet med översiktsplanen. Synpunkterna kommer att skickas vidare till berörda förvaltningar inom kommunen.

Medverkande tjänstepersoner och konsulter:
Linnea Andersson, Plan- och exploateringsingenjör
Maria Wagerland, Planerings- och exploateringschef
Sara Nordenskjöld, Översiktsplanerare, Tyréns AB
Nina Lindfors, Planarkitekt, Tyréns AB
Emelie Johansson, Planarkitekt, Tyréns AB

Länsstyrelsen
Västra Götaland

Yttrande 1 (18)

Datum
2025-01-30

Diarienummer
49682-2024

Lilla Edets kommun
kommunen@lillaedet.se

Förslag till översiktsplan (ÖP) för Lilla Edets kommun

Inledning

Lilla Edets kommun har ställt ut ÖP 2050 på samråd.

Länsstyrelsen ska enligt 3 kap. 10§ plan- och bygglagen (PBL) vid samråd om översiktsplan särskilt:

- ta till vara och samordna statens intressen,
- ge råd i fråga om sådana allmänna intressen enligt 2 kap. PBL som hänsyn bör tas till vid beslut om mark- och vattenanvändningen,
- verka för att riksintressen tillgodoses – 3 och 4 kap. miljöbalken (MB), att miljökvalitetsnormer (MKN) enligt 5 kap. MB följs och att redovisningen av områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen (LIS) är förenlig med 7 kap. MB,
- verka för att mellankommunala frågor samordnas på lämpligt sätt samt
- verka för att bebyggelse och byggnadsverk inte blir olämpliga med hänsyn till människors hälsa eller säkerhet eller risken för olyckor, översvämning eller erosion.

Länsstyrelsen ska dessutom ge råd i övrigt om tillämpningen av bestämmelserna PBL, om det behövs från allmän synpunkt.

I rollen att ta tillvara och samordna statens intressen har Länsstyrelsen inhämtat synpunkter på förslaget till översiktsplan från berörda myndigheter. Yttranden över planförslaget har inkommit från Energimyndigheten, Luftfartsverket (LFV), Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB), Skogsstyrelsen, Statens geotekniska institut (SGI), Svenska Kraftnät och Trafikverket. Kopior av yttrandena överlämnas till kommunen för kännedom.

Samlad bedömning

Länsstyrelsen välkomnar att kommunen tagit fram ett förslag till ny översiktsplan. Översiktsplanen ger god information om förhållanden som med hänsyn till de allmänna intressena kan ha en väsentlig betydelse för efterföljande beslut om hur mark- och vattenområden ska användas och hur den byggda miljön ska användas, utvecklas och bevaras.

När det gäller riksintressen behöver översiktsplanen kompletteras med ställningstagande om hur kommunen avser att tillgodose riksintresset för totalförsvarets anläggningar, de civila delarna. Vissa förtydliganden behöver också göras för riksintresse för naturvård, kulturmiljövård och friluftsliv.

Kommunen behöver tydligare beskriva hur den föreslagna mark- och vattenanvändningen kan bidra till att MKN för vatten och MKN för fiskvatten följs.

Länsstyrelsen är tveksam till lämpligheten i den landsbygdsutveckling i strandnära läge som föreslås i översiktsplanen och om det går att genomföra den föreslagna mark- och vattenanvändningen utan att förlora de värden som finns där idag.

När det gäller mellankommunala frågor kan översiktsplanen bli tydligare med hur den mellankommunala samverkan sker kring frågor som rör Göta älv. Vidare kan översiktsplanen bli tydligare med hur delar av Göteborgsregionens strukturbild hanteras.

När det gäller människors hälsa och säkerhet eller risken för olyckor, översvämning och erosion har Lilla Edet relativt komplexa planeringsförutsättningar att hantera. Kommunens större orter ligger längs med Göta älv, där marken är känslig för ytterligare belastning och där skred- och erosionsrisken är hög. Kommunen behöver arbeta vidare med frågor som gäller bland annat översvämning, skyfall, förorenad mark och geoteknik.

När det gäller övriga rådgivande delar i Länsstyrelsens samrådsyttrande vill Länsstyrelsen framför allt flagga för att utbyggnad enligt planförslaget kan bli problematiskt sett till höga kulturmiljövärden.

Länsstyrelsens synpunkter gällande ingripandegrunder enligt 11 kap. 10 § PBL

Riksintressen

Totalförsvaret (3 kap. 9 § miljöbalken)

MSB har oktober 2024 beslutat att mark- och vattenområdena för samtliga ledningar och stationer i transmissionsnätet för el samt ledningarna i distributionsnätet för el mellan fastlandet och Gotland med tillhörande stationer, liksom områden för förnyelse och förstärkning av dessa, utgör områden som är av riksintresse på grund av att de behövs för totalförsvarets anläggningar.

Lilla Edets kommun berörs av detta beslut. Kommunen behöver i översiktsplanen redovisa hur kommunen anser att riksintresset ska tillgodoses.

Naturvård (3 kap. 6 § MB)

När det gäller redovisningen av riksintresse naturvård konstaterar Länsstyrelsen att kommunens redovisning av avgränsning av riksintresset skiljer sig mot den avgränsning som Länsstyrelsen och Naturvårdsverket utgår från. Enligt kommunens redovisning i översiktsplanen överlappar riksintresset för natur det planerade utbyggnadsområdet för mångfunktionell bebyggelse vid stationen söder om Lödöse. Enligt Länsstyrelsen kartmaterial samt Naturvårdsverkets kartmaterial sträcker sig riksintresset dock bara fram till järnvägen. Kommunen bör se över detta i sitt kartunderlag.

Kulturmiljövård (3 kap. 6 § MB)

Kommunen anger i översiktsplanen att riksintresse för kulturmiljövård tillgodoses genom en restriktiv syn vid prövning av ny bebyggelse inom riksintresseområdena och rekommendationer och åtgärder i kommunens kulturarvsplan från år 2010.

Av översiktsplanen framgår att kommunen avser att ta fram ett nytt kulturmiljöprogram, som ett följduppdrag från översiktsplanen. Analyser av utbyggnadsplanerna för Hjärtum kan behöva kompletteras redan inför granskningen av översiktsplanen.[1]

Friluftsliv (3 kap. 6 § MB)

Föreslagen utbyggnad av sammanhängande bostadsbebyggelse i södra Lilla Edet (område 56) ligger inom riksintresset för friluftsliv. Enligt riksintressebeskrivningen så bör förändringar i landskapet, som medför förfulande av landskapsbilden undvikas. Kommunen gör bedömningen att utvecklingen av detta område inte påverkar upplevelsen av landskapet från älven. Länsstyrelsen kan utifrån översiktsplanens beskrivningar inte ta ställning till om Länsstyrelsen delar kommunens bedömning eller inte. Kommunen behöver utveckla sin bedömning, alternativt skjuta på bedömning till efterföljande planering och utformning av bebyggelsen.

Även den planerade ombyggnationen av slussen och flytten av Strömvallen sammanfaller med riksintresset för friluftslivet. Kommunen anger här att avvägning mellan riksintressen[2] ska göras hänsyns ska tas vid flytt och utveckling. Länsstyrelsen delar kommunens bedömning att riksintressefrågan får avgöras i respektive projekt och kan därför inte uttala sig om lämpligheten inom ramen för översiktsplanen.

Kommunikationer (3 kap. 8 § MB)

Som framgår i stycket ovan om riksintresse friluftsliv anger kommunen att en avvägning mellan riksintresse för kommunikationer och riksintresse för friluftsliv får avgöras i efterföljande projekt. Länsstyrelsen delar kommunens bedömning.[3]

[1] Se också *Kulturmiljövård* nedan.
[2] Riksintresse för kommunikationer, sjöfart.
[3] Se också Trafikverkets yttrande.

Energiproduktion (3 kap. 8 § MB)

I Lilla Edets kommun har två områden i kommunens västra delar pekats ut som lämpliga riksintresseområden för vindbruk. Det nordliga området tillgodoses i översiktsplanen genom att pekas som lämpligt för vindbruk, det sydliga området tillgodoses inte.

Kommunen har för det södra området vid en avvägning mellan riksintresset för vindbruk och allmänhetens intresse av området som natur- och friluftsområde prioriterat områdets värde som natur- och friluftsområde. Länsstyrelsen kan samtidigt konstatera att kommunen inte har föreslagit någon ändrad markanvändning i området som riskerar att påtagligt skada riksintresset för energiproduktion.

I nuläget står Energimyndigheten dock fast vid nuvarande intresseanspråk. Energimyndigheten arbetar med en översyn av riksintressanspråk, ett samråd planeras till hösten 2025.[4]

Miljökvalitetsnormer

Vatten

Kommunen behöver tydligare beskriva hur den föreslagna mark- och vattenanvändningen kan bidra till att MKN vatten följs. För att underlätta hanteringen av frågan i kommande detaljplaner behöver kommunen i översiktsplanen beskriva hur föreslagna utbyggnadsområden påverkar möjligheten att följa MKN samt om det krävs särskilda åtgärder för att möjliggöra föreslagen mark- och vattenanvändning. För att översiktsplanen ska fungera som ett tydligt vägledande dokument för den kommande detaljplaneringen behövs även ett resonemang kring hur kommande detaljplaneringar bidrar till att förbättra MKN för vatten i de fall MKN för vatten behöver förbättras.

Det framgår av översiktsplanen att kommunen planerar att ta ett helhetsgrepp kring hantering av dagvatten. Kommunen föreslår att riktlinjer för dagvattenhantering tas fram, vilket saknas idag. Kommunen bedömer att det skulle innebära en mer styrd hantering jämfört med nuläget. Länsstyrelsen ser positivt på kommunen ser över hur man ska hantera dagvatten för hela kommunen. Frågan bör hanteras inom ramen för översiktsplanen.

[4] Se Energimyndighetens yttrande, daterat 2025-01-14.

Större delen av kommunens yta kommunen ligger inom Göta älvs avrinningsområde. Vattenförekomsten Göta älv har ett utpekat åtgärdsbehov kopplat till näringsämnen. För kväve finns ett åtgärdsbehov på nästan 15 000kg/år fördelat på jordbruk, avloppsreningsverk, enskilda avlopp, dagvatten och industri. Det innebär att det i dagsläget kommer att vara svårt att exploatera området utan en risk för äventyrande/försämring av MKN vatten kopplat till näringsämnen. Kommunen behöver redogöra för hur kommunen avser att hantera det utpekade åtgärdsbehovet, för att skapa utrymme för nya etableringar inom kommunen.

Fiskvatten

Det framgår inte av översiktsplanen att Göta Älv är försedd med miljökvalitetsnormer för fiskvatten. Översiktsplanen behöver kompletteras med en redogörelse för hur kommunen anser att gällande miljökvalitetsnormer ska följas.

Landsbygdsutveckling i strandnära läge

Kommunen föreslår ett LIS-område i översiktsplanen. Motivet till utpekandet av LIS-område vid Bodasjön är att möjliggöra för utveckling av besöksnäringen. Länsstyrelsen är tveksamma till LIS-områdets lämplighet och om platsen tål den planerade utvecklingen utan att förlora de värden som finns där idag.

Badplatsen vid Prässebo är en populär och välbesökt badplats. Den stora öppna gräsytan och den stora parkeringen möjliggör för ett stort antal av kommunens invånare att ha tillgång till badplatsen. Gräsytan och parkeringen möjliggör även andra evenemang som är utrymmeskrävande. Anläggandet av en regelrätt camping för husvagnar, husbilar, villavagnar och liknande med framdraget el, vatten och angöringsvägar inom de ytor som nu är parkering och gräsyta skulle snabbt ianspråkta stora ytor av parkeringen och gräsplanen för ett relativt litet antal campingplatser. Risken är då överhängande att människor inte kan nyttja badplatsen till förmån för ett fåtal campinggäster. Utöver en minskad yta för besökare till stranden försvinner också platsens flexibilitet och möjlighet att hålla större arrangemang.

För att en camping ska kunna erbjuda en attraktiv boendemiljö både för lokala besökare och långväga övernattande gäster behöver allmänhetens tillgång till vattnet säkras och området närmast vattnet hållas fritt från privatiserande åtgärder så som iordningställande av specifika campingplatser. Den grönyta som är

tillgänglig för allmänheten på Prässebo badplats idag tillgodoser det behovet på ett lämpligt vis.

Vissa tillkommande anläggningar i ytterkant av parkeringsplatsen eller gräsytan för exempelvis tältning eller service skulle kunna vara möjligt inom området, om det sker på varsamt sätt där de platsspecifika förutsättningarna får vara vägledande.

Det utpekade LIS-området behöver ses över för att säkerställa badplatsens kärnvärden inte ersätts av campingverksamhet som begränsar nuvarande användning. Beskrivningen av området behöver också utvecklas för att förtydliga hur omfattande exploatering och vilken typ av campingverksamhet som kommunen anser att området tål.

Länsstyrelsen är tveksamma kring om det planerade LIS-området faktiskt kan möjliggöra en kommersiellt gångbar camping utan att det förtar de nuvarande värdena i området. Samtidigt är det tveksamt om mindre campingverksamhet kan bidra till utvecklingen av landsbygden på ett sätt som är en förutsättning för att utpekas som LIS-område. Redan i dagsläget förekommer uppställning av husbilar på parkeringsplatsen och tältning på gräsmattan, detta bör inte tillåtas konkurrera med övriga besökare oreglerat, men får inte heller ges oproportionerligt mycket utrymme på övriga besökares bekostnad.

Länsstyrelsen rekommenderar kommunen att utreda förutsättningarna för att anlägga campingverksamhet i anslutning till badplatsen, men utanför strandskyddat område. Detta eftersom det de nuvarande värdena inom strandskyddat område sannolikt är det som kan locka campinggäster att besöka platsen. Även om det här finns jordbruksmark är den inte av högsta värde samtidigt som den är tydligt avskilt från övrig jordbruksmark.

Vid tillämpning av LIS-bestämmelserna vid strandskyddsprövning behöver fortfarande en avvägning mot naturvärdena på platsen genomföras. I Prässebo finns det känd förekomst av fladdermöss och ny exploatering får inte innebära negativ påverkan på förekommande arters livsmiljö. Även för ett LIS-område behöver framtida dispensprövningar visa att åtgärderna inte kan utföras utanför strandskyddat område.

Mellankommunal samordning

Enligt översiktsplanen verkar kommunen för att bidra till genomförandet av Göteborgsregionens strukturbild. Det finns också en beskrivning av hur de gröna kilarna i strukturbilden har arbetats in i översiktsplanen. För att öka tydligheten bör kommunen på motsvarande sätt beskriva hur övriga delar av strukturbilden hanteras i översiktsplanen.

Kommunen kan också förtydliga hur den mellankommunala samverkan sker kring frågor som rör Göta älv. I översiktsplanen anges att mellankommunalsamverkan kring Göta älv sker inom Göteborgsregionen, det kan tolkas som att samverkan enbart sker med kommuner nedströms Lilla Edets kommun. Göta älvs vattenråd ska fungera som ett samverkansorgan för frågor inom Göta älvs avrinningsområde nedströms Vänern, det vill säga med kommuner både uppströms och nedströms Lilla Edet.

I övrigt bedömer Länsstyrelsen att den i planen föreslagna mark- och vattenanvändning som berör andra kommuner samordnas på lämpligt sätt.

Hälsa och säkerhet eller risken för olyckor, översvämning eller erosion

Ras, skred och erosion

Kommunens större orter ligger längs med Göta älv, där marken är känslig för ytterligare belastning och där skred- och erosionsrisken är hög. I kommunen planeras och pågår åtgärder i skredkänsliga områden. Kommunen planerar samtidigt utvecklingsområden nära älven där det kan komma att krävas relativt omfattande åtgärder för att en ökad markbelastning ska vara möjlig.

Länsstyrelsen har inhämtat synpunkter på planförslaget från SGI, som bedömer att kommunen i förslaget till översiktsplan visar på insikt i de geotekniska säkerhetsfrågorna. SGI lyfter samtidigt fram ett antal synpunkter som kommunen behöver hantera. Det gäller bland annat bergras och blocknedfall, underlagsrapporten med tillhörande kartor, översiktsplanens riktlinjer för att hantera markstabilitet och översiktsplanens riktlinjer gällande risker för den byggda miljön. Länsstyrelsen hänvisar till SGI:s yttrande, daterat 2025-01-23, för vad som behöver justeras.

Se också Trafikverkets yttrande, med diarienummer TRV 2024/131281, för geotekniska frågeställningar kopplat till vägnät och andra kommunikationsleder.

Höga flöden och dammhaveri

Enligt Boverkets rekommendationer ska ny sammanhållen bebyggelse lokaliseras till områden som inte riskerar att översvämmas vid ett beräknat högsta flöde/högsta nivå i sjöar, vattendrag och hav. Även i Länsstyrelsens rekommendation Stigande vatten framgår att sammanhållen bebyggelse bör placeras i zon 1, alltså över nivån för beräknat högsta flöde.

Enligt aktuellt förslag till ny översiktsplan är kommunens utgångspunkt istället att ny sammanhållen bebyggelse ska lokaliseras för att inte översvämmas vid ett 200-årsflöde. Kommunen avviker i sina ställningstaganden i översiktsplanen ifrån Länsstyrelsens och de nationella rekommendationerna.

Gällande samhällsviktig verksamhet motsvarar kommunens ställningstagande de nationella rekommendationerna.

Kommunens ställningstagande för bebyggelse norr om slussen i Lilla Edet är att ny bebyggelse inte ska lokaliseras till områden som översvämmas vid ett högsta möjliga flöde som utgår från vad som är tekniskt möjligt att tappa vid Vargön. Länsstyrelsen instämmer i detta ställningstagande.

Kommunen har flertalet utvecklingsområden i Lödöse med bland annat skola, bostäder och centrumutveckling som ligger inom områden som översvämmas vid höga vattenstånd i Göta älv.

Områden med översvämningsproblematik kan var olämpliga att exploatera ytterligare. Skyddsåtgärder kan bli kostsamma och svåra att genomföra bland annat med hänsyn till motstående intressen. Kommunen anger exempelvis att delar av dessa områden är låglänta och att risken för översvämning är stor, samtidigt som marken är sättningskänslig vid lastökning. Skyddsåtgärder mot översvämning såsom vallar eller höjdsättning av mark leder till ökade belastningar i områden med risk för skred. Skyddsåtgärder för översvämning från Göta älv kan också orsaka svårigheter att hantera översvämning vid skyfall. Kommunen bör överväga på om dessa områden verkligen är lämpliga att exploatera ytterligare med hänsyn till människors hälsa och säkerhet eller risken för olyckor, översvämning och erosion.

Delar av Lilla Edet riskerar att översvämmas vid ett dammhaveri uppströms Göta älv. Kommunen behöver ta hänsyn till detta vid planeringen. Områden som riskerar att översvämmas vid ett dammhaveri är inte lämpliga att bebygga. Informationen gällande översvämmade områden vid dammhaveri är belagd med sekretess och kan därmed inte visas öppet i översiktsplanen. Kommunen kan prata med räddningstjänsten om drabbade områden.

Skyfall

Kommunen uppger att det vid skyfall finns problem med framkomlighet längs på flera vägar i kommunen, bland annat väg E45 och i princip i samtliga viadukter i kommunen. Länsstyrelsen råder kommunen att ha fortsatt dialog med Trafikverket gällande åtgärder längs med det statliga vägnätet.[5] Kommunen bör också göra ett ställningstagande gällande att säkerställa framkomligheten till utvecklingsområden i översiktsplanen.

Kommunen uppger att planeringen ska skapa goda förutsättningar för utryckningsfordons framkomlighet och olycksförebyggande riskhantering. Kommunen bör precisera vad det innebär och hur det kan åstadkommas i kommande planering. Kommunen uppger att även prioriterade vägar bör planeras för att vara farbara vid en översvämning. Kommunen får gärna specificera vilka vägar som avses.

Trafikbuller

I Göta planeras för en utbyggnad av befintlig tätort genom nytt större område för sammanhängande bostadsbebyggelse i sydost (område 13). Utveckling av området förutsätter att riktvärden för buller kan uppnås. Det samma gäller för ändrad markanvändning för disponentvillan i Göta (område 826).

I Nygård planeras för ett utbyggnadsområde för sammanhängande bostadsbebyggelse (område 26). Området ligger ungefär 200 meter från järnvägen och har delar av området som vetter mot järnvägen. Det behöver i efterföljande planering därmed utredas vilken bullerpåverkan som järnvägen kan ha på området.

Förorenad mark

Länsstyrelsen noterar att översiktsplanens information om förorenad mark inte är helt korrekt redovisad. Det finns markeringar

[5] Se också Trafikverkets yttrande.

som inte innehåller information om riskklass, utan som lämnats utan att fyllas i. De motsvarar sannolikt Ej riskklassade objekt i Länsstyrelsens kartor över förorenade områden (EBH-stödet). De kan ha både låg och hög risk och bör därför också redovisas i översiktsplanen, med en förklaring om vad det innebär.

Kommunen planerar i Lilla Edets centrala delar för komplettering och förtätning av befintlig bebyggelse (område 53). I texten om hänsyn som behöver tas i fortsatt planering av området behöver kommunen komplettera med riskerna på platsen som hänför till tidigare markföroreningar. På platsen har det funnits en drivmedelshantering som nu är sanerad. Området är sanerat till känslig markanvändning (KM), men alla föroreningar kunde inte tas bort med anledning av stabilitetsskäl för intilliggande väg. Framtida byggnader bör utföras radonsäkert för att minimera risken för gasinträngning i byggnader.

För Nygård (område 26) anges det i översiktsplanen att det i närheten av området finns en inte identifierad potentiell markförorening som behöver beaktas. Rätt uppgift är att anläggningen inte är riskklassad. Objektet är en bilvårdsanläggning med bilverkstad och åkeri som låg i anslutning till utvecklingsområdet. Kommunen har tillsynsansvaret. Vid exploatering av området kan det behöva utföras markundersökningar.

Vid Lödöse varv planeras för mångfunktionell bebyggelse (område 25 och 31).[6] På området har det funnits varv men också ytbehandling, plastbåttillverkning och billackering. Området har riskklass 1 med motiveringen att det ställvis är kraftigt förorenat med PAH[7] och metaller och att det är stor spridningsrisk på grund av närheten till Göta älv. *Förstudie för Lödöse varv*[8] ger en bra bild av de svårigheter som finns vid exploatering av området. Här redovisas även de utredningsbehov som finns vid en eventuell detaljplaneläggning.

På området finns även Lödöse hamn som har tillstånd enligt miljöbalken för hamnverksamhet. Verksamheten finns med i förslaget till översiktsplan. Länsstyrelsens vill påminna om att hamnverksamhet är miljöfarlig verksamhet som påverkar omgivningen.

[6] Se också *Hälsa och säkerhet eller risken för översvämning, olycka och erosion* ovan.
[7] Polycykliska aromatiska kolväten.
[8] Daterad 2021-11-02.

Marföroreningar som finns vid Lödöse varv kan påverka även befintligt centrumområde som i översiktsplanen föreslås att förtätas (område 51). I efterföljande plan- och bygglovsprocesser bör det utföras en miljöteknisk markundersökning.

Länsstyrelsens rådgivande synpunkter – övriga allmänna intressen

Bostadsförsörjning

Enligt lagen om kommunernas bostadsförsörjningsansvar (2000:1383) ska kommunen anta riktlinjer för bostadsförsörjningen varje mandatperiod. Lilla Edets kommun har tagit fram nya riktlinjer för bostadsförsörjning, som har varit på samråd under 2024. I Länsstyrelsens samrådsyttrande framförde vi att riktlinjerna levde upp till lagstiftningens krav och att de bedömdes vara genomarbetade och väl strukturerade. Riktlinjerna för bostadsförsörjning bör antas av kommunfullmäktige innan översiktsplanen skickas på granskning.

Kommunens riktlinjer för bostadsförsörjningen ska vara vägledande i arbetet med översiktsplanen när det gäller att främja bostadsbyggande och utveckling av bostadsbeståndet och av översiktsplanen ska det framgå hur kommunen avser tillgodose det långsiktiga behovet av bostäder.

Lilla Edets riktlinjer för bostadsförsörjning har arbetats fram parallellt med översiktsplanen, vilket är en bra ordning som ger goda förutsättningar för att bostadsförsörjningsfrågorna ska kunna beaktas och hanteras i översiktsplanen. Översiktsplanen innehåller delar av de resonemang som också finns i riktlinjerna för bostadsförsörjning, till exempel kommunens demografiska utveckling, vilka bostadsbehov som invånarna har och bostadsförsörjning som en mellankommunal/regional fråga.

Kommunen kan i översiktsplanen lyfta fram riktlinjerna för bostadsförsörjning tydligare – förslagsvis som ett styrdokument under rubriken Utgångspunkter – samt hur de påverkat innehållet i översiktsplanen. Delar av *Handlingsplan Bostadsförsörjning* kan också med fördel tydligare kopplas till genomförandet av översiktsplanen.

Gestaltad livsmiljö

Det är positivt att kommunen i olika resonemang tar upp vikten av mötesplatser. Ett av de viktigaste verktygen för att skapa en social robusthet och gynna integration mellan olika befolkningsgrupper är att bygga blandat. Ett annat viktigt verktyg är att skapa mötesplatser där människor med olika bakgrund träffas naturligt. I sammanhanget är det viktigt att titta på de offentliga platsernas utformning, samt perspektiv som tillgänglighet, trygghet och tillgång till fritidsaktiviteter.

Kulturmiljövård

Kulturarvsplanen

Länsstyrelsen bedömer att det som anges i kulturarvsplanen, från år 2010, inte ger tillräckligt tydlig vägledning inför detaljplanering inom de utpekade kulturmiljöerna. Kommunen behöver ta fram mer utförliga analyser av kulturmiljövärden och karaktärer med tydliga riktlinjer för framtida planering för att kunna tillgodose kulturmiljövärdena.

För att kommunens kulturmiljövärden och landskapskaraktär ska värnas och utvecklas behöver det finnas ett relevant planeringsunderlag med riktlinjer och värdebeskrivningar för såväl områden som är av riksintresse för kulturmiljö samt kommunala bevarandeområden.

Länsstyrelsen uppmuntrar kommunen att uppdatera och komplettera kommunens kulturarvsplan. Länsstyrelsen deltar gärna i inledande samtal kring upplägg och omfattning för att få ett användbart och relevant planeringsunderlag.

Fornlämningar och arkeologi

Fornlämningar är en väsentlig del av kulturvärdena i ett landskap och ska beaktas i tidigt skede i planeringen av den fysiska miljön. Vid planering ska kommunen beakta särskilt intressanta kulturmiljöer och säkerställa att utpekade värden inte går förlorade utan bevaras och berikas.

På vilka sätt hänsynstagandet, bevarandet och brukandet av fornlämningar som resurs i samhällsplaneringen i praktiken ska ske framgår inte i översiktsplanen, utan frågorna hänskjuts till framtida detaljplanering. För att översiktsplanen ska kunna vara vägledande för kommunen vid framtida avvägningar behöver det av översiktsplanen tydligare framgå vad som menas med att fornlämningar ska beaktas och tas tillvara.

Flera av föreslagna utvecklingsområden berör kända fornlämningar och/eller områden med risk för okända fornlämningar. I samband med efterföljande detaljplanering behöver kommunen utreda fornlämningsförekomst, eventuell påverkan på fornlämningar och behov av anpassningar/tillståndsprövning.

Inom nedanstående utvecklingsområden ser Länsstyrelsen att det finns särskilt stor risk för konflikter med fornlämningar. Utbyggnad av områdena kan bli problematiska till följd av behov av hänsynstagande, anpassningar och begränsningar och/eller kostnader för arkeologi.

- Lilla Edet – område 10, 17 och 833.
- Hjärtum – område 22.
- Lödöse, område 21, 25, 31 och 51.

Utifrån befintligt underlag och nu kända förutsättningar avråder Länsstyrelsen från planerad markanvändning för område 22 i Hjärtum. Området berör den västra och mest fornlämningstäta delen av det kommunala bevarandeområdet. Vid en utbyggnad finns stor risk för att höga kulturhistoriska värden och sammanhang på platsen går förlorade. Utbyggnaden kommer i konflikt med flera förhistoriska gravar. Kopplingen mellan den nutida och den förhistoriska gravmiljön riskerar att begränsas, och förståelsen för platsens långa kulturhistoriska kontinuitet försämras. Länsstyrelsen anser därför att föreslagen markanvändning inom område 22 ur ett fornlämnings- och kulturmiljöhänseende är olämplig.

Markanvändningskartan med ställningstaganden och hänsynsresonemang åberopar i de flesta fallen kulturmiljöer, fornlämningar och kulturarvsplanen – men inte för samtliga områden, exempelvis utvecklingsområden i Lödöse. Översiktsplanen bör kompletteras med det. Begreppet *fornminne* behöver genomgående ändras till *fornlämning*. Felaktiga referenser till kulturminneslagen behöver justeras till kulturmiljölagen.

Natur och vatten

Naturvårdsavtal

Översiktsplanen bör kompletteras med information om naturvårdsavtal, som ett formellt skydd av skogsmark.

Vattenverksamhet

Länsstyrelsen rekommenderar att kommunen i översiktsplanen upplyser om vad som gäller kring vattenverksamhet, då det i efterföljande planering och prövning kan bli aktuellt med anmälan eller tillstånd enligt 11 kap miljöbalken. Om kommande detaljplaner kommer att innebära några stabiliseringsåtgärder i eller i anslutning till vattenområden så utgör även det vattenverksamhet som, beroende på omfattning, kan vara anmälnings- eller tillståndspliktig.

Markavvattning

Områden som markavvattnas är ofta områden som är känsliga för översvämning och de kan potentiellt vara del av blå stråk i landskapet. Bebyggelse bör undvikas inom markavvattnings-företagets båtnadsområde för att inte omöjliggöra återställande av de naturliga vattennivåerna i landskapet. Vid planläggning av ett område med befintlig markavvattning är det lämpligt att de gällande tillstånden/förrättningarna inom planområdet omprövas utifrån de förändrade förhållandena.

Länsstyrelsen vill vidare informera att åtgärder som utförs för att skydda mot vatten med avsikt att varaktigt öka en fastighets lämplighet för till exempel bebyggelse kan innebära markavvattning enligt 11 kap. miljöbalken. Frågan att utreda om det krävs åtgärder som innebär markavvattning och vilka fastigheter som är berörda får prioriteras i efterföljande planprocesser.

I Västra Götalands län är markavvattning förbjuden och om så avses utföras krävs dispens och tillstånd från Länsstyrelsen. Framtida detaljplaner behöver även ta hänsyn till eventuell påverkan, direkt eller indirekt, på befintliga markavvattningsföretag och i det fall de berörs behöver de ingå som en del i samrådskretsen.

Strandskydd

För den föreslagna sammanhängande bostadsbebyggelsen i södra lilla Edet samt flytten av Strömmavallen kan det bli aktuellt att strandskyddet inträder då dessa områden omfattas av detaljplaner i dagsläget. För att kunna upphäva strandskyddet igen krävs då att

något av de särskilda skälen för strandskyddsdispens är tillämpbara. Frågor får lösas i detaljplaneskedet.

Areella näringar

Jordbruk

Länsstyrelsen välkomnar att kommunen tagit fram ett kunskapsunderlag om jordbruksmark inför arbetet med översiktsplanen. Av miljökonsekvensbeskrivningen framgår också att kommunen valt bort vissa platser för utbyggnad till förmån för bevarande av jordbruksmark. Kommunen visar också på god förståelse för att ytterligare avvägningar och anpassningar kan komma att behöva göras i efterföljande detaljplanering.

Energi, material och teknisk försörjning

Reningsverk

Planförslaget ger förutsättningar för ny- och utbyggnad av Lilla Edets reningsverk. Precis som kommunen skriver i översiktsplanen behöver bland annat närheten till bostäder studeras i efterföljande planering och prövning. Länsstyrelsen anser att det är bäst ifall planeringen enligt PBL och tillståndsprövning enligt miljöbalken i möjligaste mån sker parallellt.

Det finns idag problem med inläckande vatten till reningsverket vilket gör att man bräddar orenat avloppsvatten. Länsstyrelsen vill påminna om att vid utökad bebyggelse behöver kapaciteten för vatten- och avloppsrening vara tillräcklig.

Elförsörjning[9]

Svenska kraftnät har både befintliga anläggningar samt pågående projekt i kommunen, vilket också framgår i översiktsplanen. Texten behöver justeras något vad gäller var ledningarna går.[10]

Elektromagnetiska fält

Översiktsplanen behöver justeras med avseende på skrivningar kring magnetfält och samråd, och därtill kompletteras med information om elsäkerhetsavstånd.[11]

[9] Se också *Riksintressen* ovan.
[10] Se Svenska Kraftnäts yttrande, daterat 2025-01-14.
[11] Se Svenska Kraftnäts yttrande, daterat 2025-01-14.

Totalförsvarets civila intressen

Kommunen har beskrivit att riksintresse totalförsvaret alltid har företräde framför andra intressen. Kommunen bör även beskriva hur kommunen kommer att beakta totalförsvaret i planeringen i övrigt. MSB har tagit fram en vägledning för hur totalförsvarets civila intressen kan beaktas i den fysiska planeringen enligt plan- och bygglagen.[12] I vägledningen finns bland annat exempel och checklistor som kommunen kan använda i planeringen.

Övriga synpunkter

Det finns ett par områden i mark- och vattenanvändningskartan som saknar information.[13] Vidare finns det områden som inte är tillräckligt tydliga med vad som ska på platsen.[14] Kommunen behöver justera det innan granskningen.

För att öka tydligheten och kopplingen mellan den digitala kartan och textdokumentet vore det bra om det går att länka från kartan till textdokumentet vid hänvisningar så att läsaren lättare kan följa kommunens resonemang och bedömningar.

Att kommunen använder sig av den digitala kommunkartan gör förståelsen av den digitala kartan lite besvärlig. Som läsare av översiktsplanen finns möjlighet att också ta del av flikar som Vård & omsorg, Uppleva & göra och Kultur. Informationen i flikarna kan vara intressant, men dessa delar utgör inte en del av planförslaget. Till granskningen kan kommunen undersöka om det går att begränsa antalet synliga och valbara flikar i kommunkartan.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av länsarkitekten och funktionschefen Andreas Lidholm med kulturgeografen Torbjörn Sahl som föredragande. Företrädare för avdelningen för civilt försvar och beredskap, landsbygdsavdelningen, miljöavdelningen, natur- och vattenavdelningen och samhällsavdelningen har bidragit till beredningen av detta yttrande.

Detta beslut har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

[12] Se https://www.msb.se/sv/publikationer/totalforsvarets-civila-intressen-i-samhallsplaneringen---med-fokus-pa-den-fysiska-planeringen-enligt-plan--och-bygglagen/
[13] T.ex. i Nygård.
[14] T.ex. teknisk anläggning (område 70).

Yttranden för kännedom från:

Energimyndigheten, LFV, MSB, Skogsstyrelsen, SGI, Svenska Kraftnät och Trafikverket.

Kopia till:

Energimyndigheten, Försvarsmakten, LFV, MSB, Skogsstyrelsen, SGI, Svenska Kraftnät och Trafikverket.

TYRÉNS

Miljökonsekvensbeskrivning
Strategisk miljöbedömning

ÖVERSIKTSPLAN LILLA EDET

2025-06-25

Uppdrag:	340137 Ny översiktsplan Lilla Edets kommun RAM SAN 2022-310
Titel på rapport:	Miljökonsekvensbeskrivning Översiktsplan Lilla Edet
Status:	Slutversion granskning
Datum:	2025-06-25

Medverkande

Beställare:	Lilla Edets kommun
Kontaktperson:	Linnéa Andersson
Konsult:	Tyréns Sverige AB
Uppdragsansvarig:	Emelie Johansson
Ansvarig MKB inkl. kvalitetsgranskning:	Ida Marttila
Handläggare MKB:	Elin Norman Emelie Thomasson Emelie Gustafsson

Sammanfattning

Inledning

Lilla Edets kommun har tagit fram ett förslag till en ny översiktsplan. En översiktsplan är, enligt miljöbalkens definition, en plan som alltid kan antas innebära betydande miljöpåverkan. En miljöbedömning ska därför genomföras för översiktsplanen och en miljökonsekvensbeskrivning (MKB) ska upprättas. Tyréns AB har fått uppdraget att ta genomföra miljöbedömning och ta fram MKB. MKB:n togs fram inför översiktsplanens samråd och denna version har kompletterats och uppdaterats inför att översiktsplanen ställs ut för granskning.

Avgränsning och metod

De miljöaspekter som tas upp i denna MKB är *Biologisk mångfald*, *Kulturmiljö och landskapsbild*, *Jordbruksmark*, *Klimatpåverkan*, *Klimatanpassning* och *Vattenmiljö*. Avgränsningen har samrådts med Länsstyrelsen Västra Götaland 2024-05-31.

Konsekvensbedömningen har fokuserat på att identifiera hur situationen ser ut i kommunen idag och därefter bedömt påverkan, effekter och konsekvenser av planförslaget, för respektive aspekt. I bedömningen har fokus varit på översiktsplanens ställningstaganden och riktlinjer samt markanvändningskartan. Övrig text har också ingått i bedömningarna men tillskrivs inte samma tyngd, då ställningstaganden/riktlinjer och markanvändningskartan utgör de konkretaste delarna av översiktsplanen och som bedöms få störst genomslag i den kommande planeringen.

Alternativ

Miljökonsekvensbeskrivningen ska enligt 6 kapitel 11 § miljöbalken innehålla en identifiering, beskrivning och bedömning av rimliga alternativ.

I MKB:n redovisas konsekvenserna av planförslaget och nollalternativet. Nollalternativet beskriver den förväntade utvecklingen om planförslaget inte antas. Nollalternativet innebär att gällande översiktsplan från 2012 samt den fördjupade översiktsplanen för Lödöse fortsatt är de strategiska dokument som ger vägledning vid planering av kommunens markanvändning.

Den gällande översiktsplanen pekar ut en huvudsaklig utveckling i befintliga tätorter, samtidigt som den lämnar öppet för tolkningsmöjligheter i

omkringliggande områden kring tätorterna och ett antagande om att fördjupade översiktsplaner för respektive tätort behövde tillkomma.

Den fördjupade översiktsplanen för Lödöse pekar ut en stationsnära utveckling där en stor del av utvecklingen pekas ut på jordbruksmark.

Utifrån kommunens framtagna planeringsstrategi görs bedömningen att den gällande översiktsplanen inte har fungerat som vägledande och ny bebyggelse har primärt tillkommit i områden som inte ligger i linje med översiktsplanen. Med nollalternativet bedöms det därmed finnas risk att utveckling fortsatt genomförs utan tillräcklig vägledning och blir oförutsägbar.

Nuläge och områdesförutsättningar

Lilla Edets kommun är en gammal kulturbygd med rik historia. Kommunen delas av Göta älv som sträcker sig i en öppen dalgång i nord-sydlig riktning med höga bergssidor. Längs dalgången finns ett ofta småskaligt odlingslandskap med inslag av lövskog. Öster och väster om Göta älvdalen sträcker sig omfattande kuperade barrskogsområden med många sjöar. Kommunen genomkorsas i nord-sydlig riktning av E45. Norge-Vänerbanan skär igenom östra delen av kommunen.

Sprickdalslandskapet skapar varierande naturmiljöer som barrskog, sjöar och våtmarker. Göta älvs biflöden med meandrande vattendrag och sprickdalslandskapets otillgänglighet skapar goda förutsättningar för många störningskänsliga arter. Göta älvs dalgång är också en viktig flyttled för fåglar och livsmiljö för fladdermöss, och älven är en av de artrikaste i landet vad gäller fiskarter, trots minskningar på grund av vattenkraft.

Älven har historiskt varit betydelsefull som transportväg och haft stor betydelse för handel och etableringar i området. Kommunens långa historia innebär också att markerna har brukats under lång tid. Det karaktäristiska odlingslandskapet utgörs av flacka områden längs Göta älv med betade raviner och skogsklädda höjder på sidorna.

De klimatrelaterade riskerna översvämning, ras, skred och erosion förväntas öka i kommunen, till följd av den pågående klimatförändringen. Årsmedelnederbörden förväntas öka, samtidigt som kraftiga regn i form av skyfall ökar i intensitet. Havsnivåhöjningar gör att höga flöden i Göta älv kan öka risk för översvämningar och risker kopplad till erosion och skred.

I kommunen finns 20 ytvattenförekomster och fyra grundvattenförekomster. Majoriteten av vattendragen har idag måttlig ekologisk status. Påverkanskällor som främst pekas ut för ytvatten är jordbruk, enskilda

avlopp, atmosfärisk deposition och vattenkraft. Samtliga grundvattenförekomster har god kemisk status och god kvantitativ status och för grundvattenförekomsterna pekas transport och infrastruktur ut som påverkanskällor.

Miljökonsekvenser

Biologisk mångfald

Planförslaget har flertalet ställningstaganden för naturvärden och naturmiljö som bland annat innebär att områden med höga värden och skyddade arter ska värnas. Ställningstagandena är inte bara kopplade till kända, skyddade områden utan har ett bredare synsätt på naturmiljön som exempelvis också inkluderar spridningssamband. Planförslaget innebär dock att det kan uppstå negativ påverkan på skyddade arter och grön infrastruktur om inte hänsyn tas till dessa värden inom markanvändningsområden för utveckling av exempelvis *Grönområde och park*.

Med en uppdatering av kommunens naturvårdsprogram och en uppdatering av naturvårdsdatabasen enligt standard för naturvärdesinventering kan bevarandet av områden som saknar lagligt skydd, men som är av betydelse för biologisk mångfald och ekologiska samband, säkerställas genom tydliga ställningstaganden kopplat till utpekande i naturvårdsprogrammet.

Jämfört med nollalternativet bedöms planförslaget stärka värden för biologisk mångfald och ekologiska samband då planförslaget innehåller fler ställningstaganden samt innefattar fler aspekter av värdet.

Kulturmiljö och landskapsbild

Planförslaget har flertalet kommunövergripande ställningstaganden för kulturvärden och områden med höga kulturvärden ska värnas. I planförslaget anges också att kommunens kulturmiljöprogram ska uppdateras, vilket är positivt då bland annat sentida kulturmiljöer saknas i nuvarande kulturarvsplan. Ett uppdaterat kunskapsunderlag bidrar till att kulturvärden och kulturmiljöer inom kommunen tydliggörs, vilket skapar kunskap och förståelse för dessa värden som ska vara vägledande vid planläggning och bygglovsärenden. Utöver de miljöer och byggnader som pekas ut i underlag finns strukturer, element och miljöer i orter och i landskap som också behöver tydliggöras och beaktas i kommande planarbeten för att inte dessa värden ska gå förlorade. Planförslaget har även ställningstaganden för stads- och landskapsbild men de bedöms som få i antalet.

Planförslaget bedöms kunna medföra negativ påverkan på stads- och landskapsbilden i och intill tätorterna där förtätning och nya utbyggnadsområden planeras om inte hänsyn tas till kulturvärden, viktiga siktlinjer/utblickar till landmärken och omgivande landskap. Här behöver underlag och riktlinjer tas fram för att ge vägledning så att inte värden påverkas negativt.

Jämfört med nollalternativet bedöms planförslaget stärka värden för kulturmiljön då planförslaget innehåller fler ställningstaganden, vilket bedöms ge positiva effekter och konsekvenser för kommunens kulturvärden. I förhållande till nuläget innebär dock både planförslaget och nollalternativet en risk för negativ påverkan på kulturmiljön och landskapsbilden främst vad gäller att utveckling på landsbygden fortsatt genomförs utan tillräcklig vägledning och blir oförutsägbar. Risk för negativ påverkan på kulturmiljö och stads- och landskapsbild finns även för tätorterna då värden i befintliga miljöer behöver klargöras och riktlinjer för hur ändring och tillägg i bebyggelsen ska ske behöver arbetas fram.

Jordbruksmark

Enligt planförslagets ställningstaganden ska brukningsvärd jordbruksmark inte tas i anspråk om det inte behövs för att tillgodose ett väsentligt samhällsintresse som inte kan tillgodoses på annan plats, eller som behövs för att bedriva jordbruksnäringen. Planförslaget innebär dock ianspråktagande av jordbruksmark i ett antal planerade utbyggnadsområden på sammantaget cirka 130 hektar jordbruksmark, motsvarande cirka 2,5 procent av kommunens jordbruksmark, där kommunen anser att utbyggnad utgör väsentliga samhällsintressen och där alternativa lokaliseringar inte bedöms finnas. Utifrån redovisningen och ställningstaganden i planförslaget bedöms ianspråktagandet av jordbruksmark eventuellt kunna vara motiverat och att kravet på väsentligt samhällsintresse kan anses uppfyllas avseende områden för bostadsbebyggelse. Det behöver dock utredas vidare i kommande planprocesser där också utbyggnadsordningen som beskrivs i planförslaget blir en viktig del. Ur hushållningssynpunkt bedöms ianspråktagandet av jordbruksmark leda till negativa effekter då jordbruksmark inte går att återskapa på någon annan plats. Förlust av jordbruksmark kan i förlängning leda till negativa konsekvenser genom att begränsa möjligheten till livsmedelsproduktion.

Med nollalternativet tas mer jordbruksmark i anspråk jämfört med planförslaget, och inkluderar färre ställningstaganden och riktlinjer för att ta

hänsyn till jordbruksmark. Nollalternativet bedöms medföra sämre vägledning för att skydda jordbruksmarken jämfört med planförslaget.

Klimat

Klimatpåverkan

Planförslagets ställningstaganden gällande minskad klimatpåverkan bedöms leda till positiva effekter och konsekvenser för att minska klimatbelastande utsläpp inom kommunen. Den befolkningsökning som planförslaget tar höjd för bedöms vara en utmaning i relation till Lilla Edets målsättning om att minska utsläppen av växthusgaser med 70 procent till år 2030, då det innebär en hög utbyggnadstakt av bostäder och infrastruktur samt ett ökat resande inom kommunen. Planförslaget nyttjar dock till stor del befintliga strukturer då föreslagna utbyggnadsområden planeras till befintliga tätorter i kollektivtrafiknära lägen, vilket skapar goda förutsättningar för hållbart resande. Utveckling i Nygård, Hjärtum samt på landsbygden riskerar dock att bidra till ökad personbilstrafik. Det är positivt att planförslaget inkluderar utrymme för enstaka tillkommande etableringar av vindkraftverk samt att det inom utpekade verksamhetsområden också kan rymmas ytor för energiproduktion såsom solcellsparker.

Sammantaget bedöms planförslaget medföra positiva effekter för att minska klimatutsläppen inom flera områden, även om den nybyggnation som planförslaget tar höjd för, samt personbilstrafik kopplad till delar av tillkommande bebyggelse bedöms leda till klimatbelastande utsläpp.

Planförslaget bedöms mer positivt i jämförelse med nollalternativet, då det ger bättre vägledning till att arbeta med att minska kommunens klimatpåverkan inom flera områden.

Klimatanpassning

Planerad markanvändning i planförslaget bedöms ha tagit hänsyn till det underlag avseende klimatrisker som tagits fram inom processen med översiktsplanen, och ett antal områden har valts bort eller anpassats av hänsyn till översvämning och ras- och skredrisker. Planförslaget innebär dock etablering av viss bebyggelse inom områden som kan komma att påverkas av översvämning samt områden utpekade som skredriskområden. De identifierade riskerna beskrivs i de platsspecifika ställningstagandena för att utredas vidare i kommande planprocesser.

Sammantaget bedöms planförslaget medföra positiva effekter och konsekvenser för klimatanpassning, utifrån att planförslaget upprättat lämpliga riktlinjer och gjort viktiga ställningstaganden för att minska

klimatförändringarnas negativa effekter både för tillkommande och befintlig bebyggelse.

Planförslagets föreslagna bebyggelseområden är bättre anpassade utifrån hänsyn till klimatrelaterade risker, jämfört med nollalternativet. Planförslaget bedöms också inkludera bättre anpassade ställningstaganden utifrån uppdaterade och tillkommande underlag och riktlinjer, jämfört med nollalternativet. Planförslaget inkluderar ställningstaganden kring grönstrukturens inverkan för att motverka urbana värmeöar och höga temperaturer, vilket saknas i nollalternativet.

Vatten

Planförslaget i sig bedöms inte försvåra möjligheterna att uppnå miljökvalitetsnormer för ytvatten. Det bedöms dock finnas behov av mer detaljerad planering för hur utbyggnad av områden ska ske utan att möjligheterna att uppnå miljökvalitetsnormer påverkas negativt. Det är viktigt att kommande framtagande av riktlinjer för dagvattenhantering fokuserar på hur hantering av dagvatten ska ske för att inte försämra kvaliteten i recipienterna samt att hänsyn tas till förekomst av förorenade områden vid exploatering. Närområdet längs de flesta vattendragen pekas ut som *Natur och friluftsliv* vilket bedöms kunna ha positiva konsekvenser för flera kvalitetsfaktorer. Där utveckling av områden nära vattendragen ska ske är det viktigt att hänsyn tas till vattendragen, men vissa utvecklingsområden skulle också kunna innebära positiva konsekvenser. Exempelvis där industrimark föreslås omvandlas till *Grönområde och park*.

Planförslaget ska ge förutsättningar för ny- och utbyggnad av Lilla Edets reningsverk, vilket bedöms som positivt då ett nytt reningsverk kan medföra bättre rening och en minskad belastning av näringsämnen på recipienter.

För grundvattenförekomster i kommunen kan kvaliteten och kvantiteten säkras i och med kommunens planer att skapa vattenskyddsområden för de mindre grundvattentäkterna.

Avstämning mot mål och riktlinjer

Miljökvalitetsmål

Riksdagen har antagit 16 nationella miljökvalitetsmål. Målen beskriver de egenskaper som vår miljö måste ha för att samhällsutvecklingen ska vara ekologiskt hållbar. De miljökvalitetsmål som bedöms som relevanta för denna MKB och hur de bedöms påverkas av den nya översiktsplanen, presenteras nedan.

Planförslaget bedöms motverka måluppfyllelse	Planförslaget bedöms varken medverka till eller motverka måluppfyllelse	Planförslaget bedöms medverka till måluppfyllelse

Miljökvalitetsmål	**Planförslagets påverkan på målet**
Begränsad klimatpåverkan	Planförslaget kan medverka till måluppfyllelse genom goda ställningstaganden för att arbeta vidare med att minska kommunens klimatpåverkan. Föreslagen bebyggelseutveckling nyttjar till stor del befintliga strukturer i befintliga tätorter och transportinfrastruktur vilket kan bidra positivt till målet.
	Planförslaget bedöms dock motverka målet i och med att mycket ny bebyggelse tillkommer, där nybyggnation i sig antas generera utsläpp av växthusgaser samt att utveckling i Nygård, Hjärtum samt på landsbygden riskerar att bidra till ökad personbilstrafik.
Levande sjöar och vattendrag	Planförslaget bedöms kan bidra till måluppfyllelse genom att bidra till att stärka viktiga strukturer längs vattendragen när markanvändning pekas ut som Natur och friluftsliv där. Det är också positivt där hårdgjord mark föreslås omvandlas till grönområde.
	Planförslaget med för att ny bebyggelse tillkommer som kan innebära tillkommande föroreningsbelastning på vattendrag och sjöar, vilket skulle motverka måluppfyllelse. Det är viktigt att i det fortsatta arbetet med riktlinjer för dagvatten anpassa dem till att medverka till att miljökvalitetsnormer för berörda kvalitetsfaktorer nås och att lämplig dagvattenhantering tas fram i arbetet med detaljplaner där risk finns för påverkan på känsliga recipienter. Mark där det idag förekommer förhöjda föroreningshalter och som vid byggnation saneras kan minska föroreningsbelastning.
Grundvatten av god kvalitet	Planförslaget bidrar till långsiktig säkring av dricksvatten genom att bilda vattenskyddsområden för mindre dricksvattentäkter för att långsiktigt säkra kvalitet och kvantitet, vilket bedöms bidra till målet.
Ett rikt odlingslandskap	Planförslaget innehåller riktlinjer som anger att brukningsvärd jordbruksmark ska undvikas, men planförslaget bedöms ändå motverka måluppfyllelse då nya bebyggelseområden planeras på jordbruksmark. Planförslaget riskerar att motverka måluppfyllelse avseende kulturmiljövärden eftersom det inte finns tydliga riktlinjer för tillkommande bebyggelse på landsbygden.
	Planförslaget kan medverka till måluppfyllelse då lantbrukets förutsättningar kan stärkas genom att exploatering för att bedriva jordbruksnäring, eller underlätta för lantbrukets fortlevnad, lyfts i planförslaget.

God bebyggd miljö	Planförslaget säkerställer grönområden i anslutning till tätorterna och förstärker samband mellan tätorterna och älven. Planförslaget bedöms i stort möjliggöra för uppfyllande av miljömålet avseende kulturmiljö. Planförslaget bedöms medverka till måluppfyllelse genom att hänsyn tas till att människor inte ska utsättas för oacceptabla klimatrelaterade säkerhetsrisker orsakade av översvämning, ras och skred.
	Ianspråktagande av jordbruksmark innebär negativ påverkan på hushållning med naturresurser vilket bedöms motverka måluppfyllelse.
Ett rikt växt- och djurliv	Planförslaget innehåller ställningstaganden som bedöms säkerställa värdefull natur och skyddsvärda arter. Markanvändningen bidrar långsiktigt till att områden med betydelse för biologisk mångfald och ekologiska samband säkerställs. Sammantaget bedöms planförslaget bidra till måluppfyllelse.

Miljökvalitetsnormer

Gällande miljökvalitetsnormer för vatten bedöms planförslaget i sig inte försvåra möjligheterna att uppnå miljökvalitetsnormer för ytvatten. Det bedöms dock finnas behov av mer detaljerad planering för hur utbyggnad av områden ska ske utan att möjligheterna att uppnå miljökvalitetsnormer påverkas. Kommunens avsikt att bilda vattenskyddsområden för mindre dricksvattentäkter för att långsiktigt säkra kvalitet och kvantitet bedöms bidra positivt till miljökvalitetsnormer för grundvattenförekomster.

Avseende miljökvalitetsnormer för luftkvalitet beräknas både miljökvalitetsnorm och miljökvalitetsmålet *Frisk luft* klaras med god marginal i hela beräkningsområdet. I kommande detaljplanering är det viktigt att utreda hur förtätning i tätorterna påverkar luftkvaliteten. Det är även viktigt att hänsyn tas till buller från väg- och järnvägstrafik.

Innehållsförteckning

1 Inledning 12
1.1 Bakgrund och syfte 12

2 Miljöbedömning 12
2.1 Syfte och process 12
2.2 Avgränsning 13
2.3 Metod för bedömning 14
2.4 Bedömningsgrunder 14
2.5 Bedömning av effekt och konsekvens 15
2.6 Osäkerheter 15

3 Alternativ 16
3.1 Nollalternativ 16
3.2 Planförslag 18
3.3 Alternativ lokalisering och utformning 22

4 Miljöaspekter 29
4.1 Biologisk mångfald 29
4.2 Kulturmiljö och landskapsbild 34
4.3 Jordbruksmark 43
4.4 Klimat 49
4.5 Vatten 57

5 Avstämning mot mål och riktlinjer 61
5.1 Miljökvalitetsnormer 61
5.2 Nationella miljökvalitetsmål 62

6 Samlad bedömning 65

7 Fortsatt arbete och uppföljning 69
7.1 Fortsatt arbete 69
7.2 Uppföljning 70

8 Referenser och underlag 72

Bilaga 1: PM Beskrivning av bortvalda alternativ och anpassningar

1 Inledning

Detta kapitel redovisar bakgrund och syfte med aktuell översiktsplan.

1.1 Bakgrund och syfte

Enligt plan- och bygglagen ska alla kommuner ha en aktuell översiktsplan som anger inriktningen för den långsiktiga utvecklingen av den fysiska miljön. Planen ska ge vägledning för beslut om hur mark- och vattenområden och den byggda miljön ska användas, utvecklas och bevaras. Den gällande översiktsplanen från 2012 har bedömts inaktuell varmed en ny kommuntäckande översiktsplan ska tas fram.

2 Miljöbedömning

I detta kapitel beskrivs miljöbedömningens syfte, avgränsning, metod, underlag och osäkerheter.

2.1 Syfte och process

Syftet med miljöbedömning är att integrera miljöaspekter i planering och beslutsfattande så att en hållbar utveckling främjas.

Enligt 6 kapitel 3 § miljöbalken ska en strategisk miljöbedömning göras när en plan eller ett program ska upprättas eller ändras, om genomförandet av planen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan.

Den aktuella planen är en plan som alltid bedöms medföra en betydande miljöpåverkan. En strategisk miljöbedömning genomförs därför parallellt med framtagandet av planen enligt lagstiftningen i 6 kapitel miljöbalken. Den strategiska miljöbedömningen innehåller ett antal processteg. Dessa är

- Avgränsning med samråd
- Integrering av miljöaspekter och framtagande av MKB
- Inarbetande av synpunkter
- Uppföljning

En del av miljöbedömningen innebär utöver att integrera miljöaspekter i planeringen att ta fram en miljökonsekvensbeskrivning (MKB) vilken ska ingå som beslutsunderlag till planen (6 kapitel 1 § miljöbalken). Syftet med miljökonsekvensbeskrivningen är att möjliggöra en samlad bedömning av

påverkan på människors hälsa och miljön till följd av planens genomförande.

Miljökonsekvensbeskrivningen ska även ange hur planen påverkar möjligheten att uppfylla de nationella miljökvalitetsmålen. I miljökonsekvensbeskrivningen lämnas förslag på åtgärder för att förhindra eller minimera negativa miljöeffekter av föreslagna inriktningar och åtgärder i planen.

I denna MKB redovisas miljökonsekvenserna av Översiktsplan 2050. Rapporten har tagits fram inför samråd om planförslaget och dess miljökonsekvensbeskrivning, och reviderats efter samrådet inför att planen ställs ut för granskning. De synpunkter som framförts under samrådstiden har gåtts igenom och föranlett ändringar både i planen och i miljökonsekvensbeskrivningen. Planförslaget och miljökonsekvensbeskrivningen ställs ut för granskning innan planförslaget kan antas av kommunen.

2.2 Avgränsning

Miljökonsekvensbeskrivningen omfattar konsekvenserna av de fysiska förändringar som planen medför. Fokus ligger på de värden som berörs direkt av planerade åtgärder, indirekt inom influensområdet och/eller kumulativt.

Nedan beskrivs miljökonsekvensbeskrivningens avgränsningar vad gäller geografi, tid och miljöaspekter.

2.2.1 Avgränsning i geografi

Miljökonsekvensbeskrivningen omfattar i första hand samma geografiska område som översiktsplanen, det vill säga hela Lilla Edets kommun. För vissa aspekter kan konsekvensbeskrivningen dock behöva ha ett vidare perspektiv.

2.2.2 Avgränsning i tid

Miljökonsekvensbeskrivningen omfattar samma planeringshorisont som översiktsplanen, vilken är år 2050.

2.2.3 Avgränsning av miljöaspekter

De aspekter som bedömts vara relevanta att behandla i miljökonsekvensbeskrivningen är:

- Biologisk mångfald
- Kulturmiljö och landskapsbild
- Vatten
- Jordbruksmark
- Klimatpåverkan och klimatanpassning

Avgränsningen av miljökonsekvensbeskrivningen har stämts av med länsstyrelsen vid samråd 2024-05-31.

2.3 Metod för bedömning

En MKB:s omfattning och detaljeringsgrad ska, enligt miljöbalkens 6 kapitel 12 §, vara rimlig med hänsyn till

- bedömningsmetoder och aktuell kunskap,
- planens eller programmets innehåll och detaljeringsgrad,
- var i en beslutsprocess som planen eller programmet befinner sig,
- allmänhetens intresse,
- att vissa frågor kan bedömas bättre i samband med prövningen av andra planer och program eller i tillståndsprövningen av verksamheter eller åtgärder.

Detta innebär att vissa effekter blir mer belysta än andra och att aspekter som har liten betydelse kan behandlas översiktligt eller utelämnas. Det innebär också att konsekvenser av en översiktsplan endast kan göras på den nivå och utifrån de intentioner och ställningstaganden för fysisk planering som framhålls i planen.

I bedömningen av översiktsplanen är fokus på markanvändningskartan med tillhörande ställningstaganden samt ställningstaganden i planbeskrivning. Övrig text ingår också i bedömningarna, men tillskrivs inte samma tyngd, eftersom ställningstaganden samt markanvändningskartan utgör de konkretaste delarna och kan antas vara det som framförallt får genomslag i efterföljande planering.

Bedömningen av planförslaget sker iterativt med återkoppling till översiktsplanearbetet, vilket medför att miljökonsekvensbedömning har möjlighet att påverka innehållet i översiktsplanen.

2.4 Bedömningsgrunder

För att systematisera och underlätta konsekvensbedömningen används bedömningsgrunder. Där det är möjligt anges bedömningsgrunder i form av

lagkrav, normer och riktvärden. För aspekter som saknar sådana krav utgör exempelvis miljömål samt allmänna förutsättningar och värdebeskrivningar bedömningsgrund.

2.5 Bedömning av effekt och konsekvens

För de miljöbedömningar som görs i MKB:n används begreppen ”påverkan”, ”effekt” och ”konsekvens”.

Påverkan avser förändring av miljön genom exempelvis fysiskt intrång eller störningar i form av buller.

Effekt är en förändring i miljön som påverkan medför, som till exempel förlust av värdefulla naturmiljöer eller förändringar i miljökvalitet som kan mätas, beräknas eller på annat sätt beskrivas.

Påverkan	Den fysiska åtgärden i sig
Effekt	Den förändring som kan uppkomma i omgivningen av påverkan
Konsekvens	Betydelsen av denna förändring efter att skyddsåtgärder vidtagits

Konsekvens är betydelsen av de effekter som uppkommer, den verkan de uppkomna effekterna har på en viss företeelse, till exempel biologisk mångfald.

Bedömningen av konsekvenser görs utifrån en sammanvägning av omgivningens värden/känslighet och omfattningen av den påverkan (effekt) som uppstår.

Konsekvensbedömningen görs i förhållande till nuläget, det vill säga de nu rådande förutsättningarna i området. Även nollalternativets konsekvenser bedöms i förhållande till nuläget. En jämförelse av planförslagets konsekvenser görs därefter mot nollalternativets konsekvenser.

2.6 Osäkerheter

Bedömningar i en MKB är alltid förknippade med ett visst mått av osäkerhet, dels till följd av att de är kopplade till en framtida utveckling som inte alltid helt går att förutse utan ofta är baserade på prognoser och antaganden. Efterföljande planering hanteras i detaljplaner och bygglov. De effekter och konsekvenser som planförslaget bedöms medföra är på så sätt preliminära och planens strategiska nivå tillför vissa osäkerheter till bedömningarna.

3 Alternativ

En miljökonsekvensbeskrivning ska enligt miljöbalken innehålla en redovisning av alternativa platser, om sådana är möjliga, samt alternativa utformningar med en motivering varför ett visst alternativ har valts. Vidare ska konsekvenserna av att verksamheten eller åtgärden inte kommer till stånd beskrivas, ett så kallat nollalternativ.

3.1 Nollalternativ

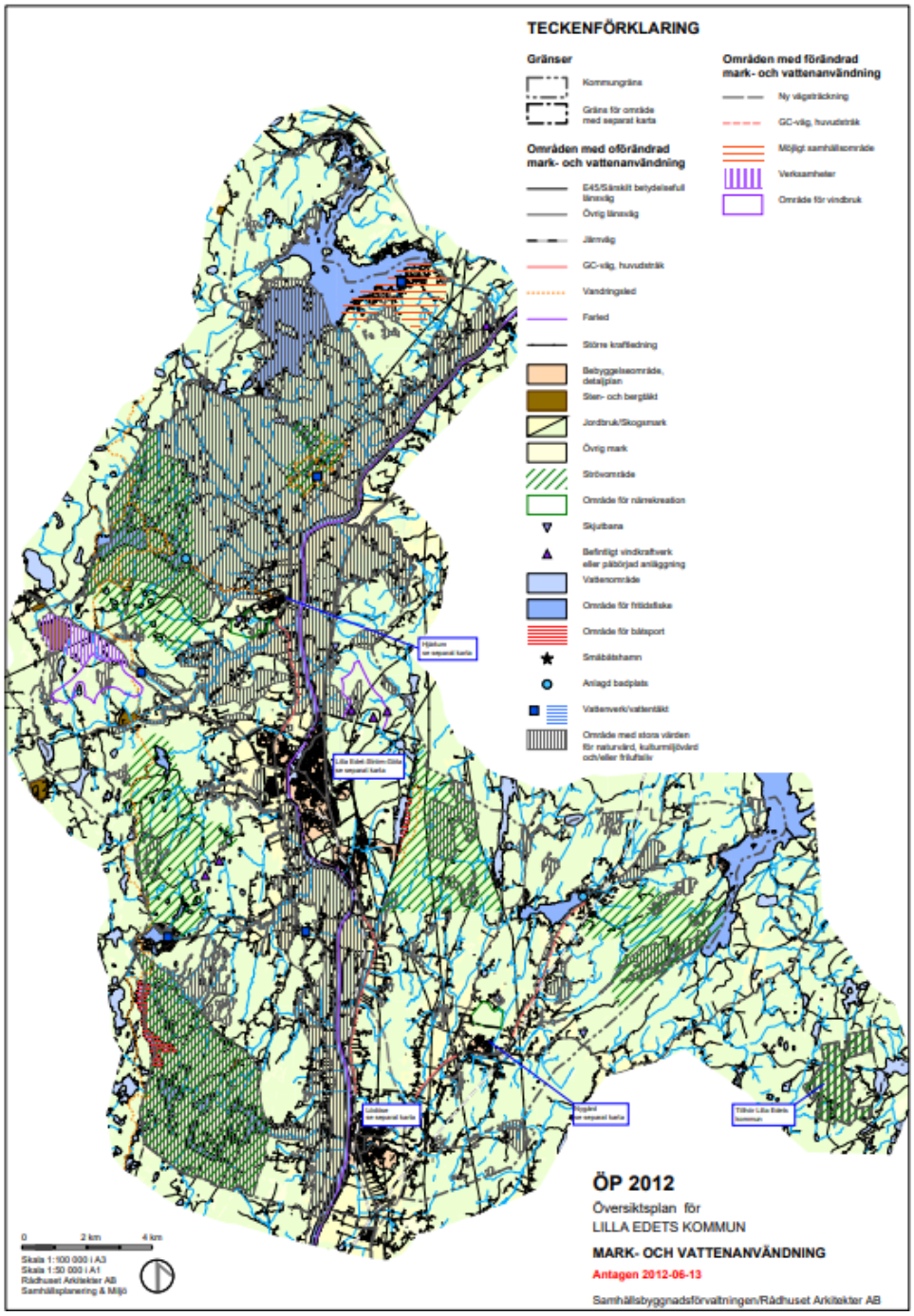
Detta kapitel behandlar nollalternativet, den utveckling och de effekter som förväntas i framtiden om översiktsplanen inte kommer till stånd. Beskrivningen av nollalternativet inkluderar den utveckling som kan förutses utifrån nuläget med miljöförhållanden och gällande planer.

De nu gällande översiktsplanerna i Lilla Edets kommun består av:

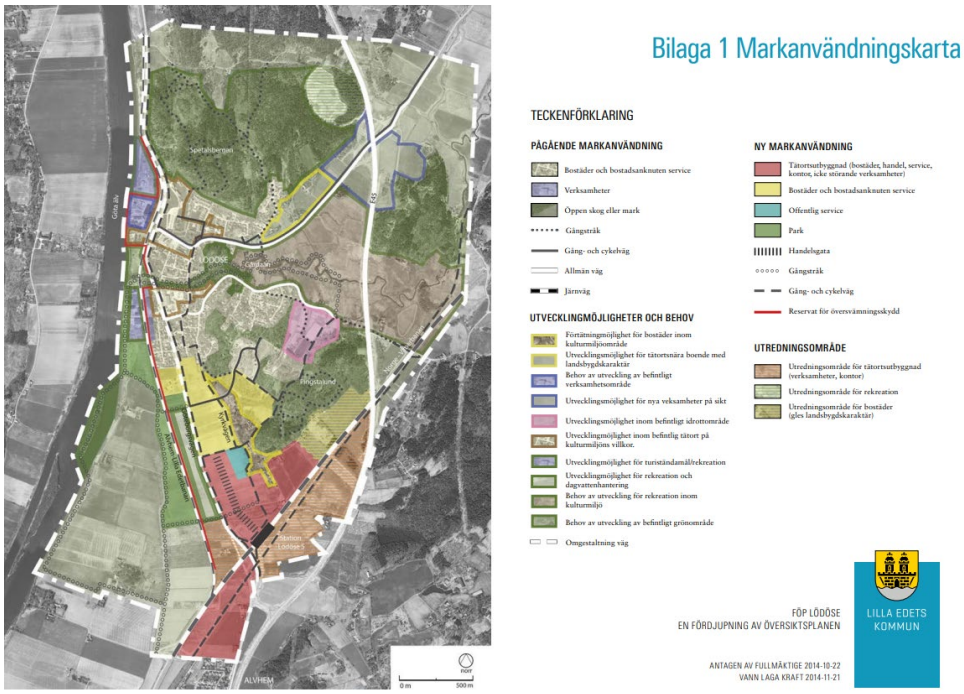
- Översiktsplan (ÖP) 2012 - Den kommunövergripande översiktsplanen, antagen den 13 juni 2012, §33, samt beslut om aktualitetsprövning 2 maj 2018.
- Fördjupad översiktsplan (FÖP) för Lödöse – Fördjupning av översiktsplanen för tätorten Lödöse antagen den 22 oktober 2014, §54.

Den nu gällande kommunövergripande översiktsplanen förordar en utveckling av befintliga tätorter. Omdragning av E45 och en ny station i Lödöse var ännu ej färdigt vid översiktsplanens antagande, varför sedermera en fördjupad översiktsplan för Lödöse arbetades fram. Översiktsplanen pekade ut en utveckling där huvudsaklig utveckling förordades i befintliga tätorter, samtidigt som den lämnar öppet för tolkningsmöjligheter i omkringliggande områden kring tätorterna och ett antagande om att fördjupade översiktsplaner för respektive tätort behövde tillkomma.

Översiktsplanens markanvändningskarta kompletteras av en karta över regler och rekommendationer, samt inzoomningar på respektive tätort. Se Figur 1 nedan för markanvändningskartan.

Figur 1. Markanvändningskarta översiktsplan för Lilla Edets kommun, antagen 2012.

Figur 2. Markanvändningskarta för fördjupad översiktsplan Lödöse, antagen 2014.

Den fördjupade översiktsplanen för Lödöse pekar ut en stationsnära utveckling, där hänsyn ska tas till bland annat kulturmiljöer och riksintresse för naturvård. Utveckling pekas ut på jordbruksmark, se Figur 2.

I framtagen planeringsstrategi gör kommunen bedömningen att översiktsplanen inte har fungerat som vägledande och ny bebyggelse har primärt tillkommit i områden som inte ligger i linje med översiktsplanen. Med nollalternativet finns risk att utveckling fortsatt genomförs utan tillräcklig vägledning och blir oförutsägbar.

3.2 Planförslag

Planförslaget består av en planbeskrivning och en digital klickbar karta med ställningstaganden, som till publik granskning inarbetas i en storymap där text och karta kan läsas parallellt. Till planförslaget hör också ett antal planeringsunderlag. Underlag framtagna specifikt för översiktsplanen är

- Planeringsunderlag jordbruksmark
- Metodbilaga för klimatrelaterade risker

I den planeringsstrategi som beslutades i december 2023 konstaterades behovet av att ta fram en ny kommunövergripande översiktsplan för att ge

vägledning till efterföljande planering som vilar på aktuella grunder. Processen inleddes januari 2024 och är nu framme vid granskningsfasen.

Totalt bedöms översiktsplanen möjliggöra ungefär 2 600 ytterligare bostäder, utöver vad som redan finns i uppstartad planering eller planering som är tänkt att startas upp inom den närmaste tioårsperioden. Den totala mängden bostäder som översiktsplanen möjliggör är cirka 3 650bostäder.

Bebyggelseutveckling

Målbilden för bebyggelseutvecklingen innebär att den huvudsakliga utvecklingen koncentreras till tätorterna (de två centralorterna Lilla Edet och Lödöse samt de två landsbygdorterna Hjärtum och Nygård). Därigenom styrs merparten av bebyggelseutvecklingen till lägen med god närhet till kollektivtrafik och befintlig infrastruktur. Planförslaget möjliggör och tar höjd även för viss tillkommande bebyggelse på landsbygden (se rubrik nedan). Nya utbyggnadsområden och förbättringar i gång- och cykeltrafik görs för att bättre knyta samman kommunens olika delar och därigenom skapa en mer sammanhållen kommun. Bland annat föreslås utbyggnad för att ytterligare bygga samman Lilla Edet med Göta och Ström, som tillsammans utgör en funktionell enhet.

Mångfunktionell bebyggelse, där servicefunktioner koncentreras tillsammans med bostäder, återfinns främst inom centralorterna och i viss utsträckning inom landsbygdsorterna.

Nya verksamhetsområden i goda kommunikationslägen föreslås i Lödöse, norr om Lilla Edet, Nygård, samt i anslutning till befintlig grustäkt i Dunnebacken. Befintliga verksamhetsområden kvarstår med undantag från delar av befintliga verksamhetsområden vid älven, söder om Gårdaåns mynning i Lödöse. På denna plats bedöms annan markanvändning som mer lämplig.

Natur och friluftsliv

Översiktsplanen uppmärksammar viktiga områden för natur och friluftsliv så som stora sammanhängande områden där fragmentisering inte ska ske. Naturliga våtmarksområden och ekologiskt känsliga områden av högre naturvärdesklass pekas ut som skyddsvärda. Föreslagen utveckling av ny bebyggelse är beskriven så att hänsyn till Göta älv med biflöden ska tas.

Översiktsplanen pekar ut viktiga funktioner och områden för natur- och friluftsliv så som entréer till naturområden av särskild betydelse och där god tillgänglighet till kommunikationer finns. Befintliga vandringsleder synliggörs

i markanvändningskartan. Rekreativa stråk längs Göta älv föreslås utvecklas vid centralorterna.

Kommunikationer

Översiktsplanens målbild är att stärka sambanden över kommungränsen och mellan olika delar av kommunen, samt att skapa förutsättningar för ett hållbart resande. Baserat på detta pekar planförslaget ut utbyggnad och utveckling av gång- och cykelvägar såväl mellan som inom landsbygdsorter och centralorterna. Viktiga framtida regionala och mellankommunala cykelstråk för pendling och rekreation pekas även ut mellan Västerlanda och Trollhättans kommun, Hjärtum och Trollhättans kommun, Lilla Edet och Trollhättans kommun (öster om älven) samt Lilla Edet och Ljungskile (Uddevalla kommun).

I Lödöse föreslås flera nya stråk av varierande karaktär och funktion som binder samman den framtida centralortens gamla och nya delar.

Befintliga bytespunkter för kollektivtrafik i Lödöse och Lilla Edet ges utrymme att utvecklas och tillgängligheten till dessa stärks genom föreslagen utbyggnad av gång- och cykelvägar inom och till centralorterna.

Befintlig väntbrygga för båtar i Lilla Edet föreslås utvecklas för gästhamn och nuvarande industrihamn i Lödöse föreslås omvandlas till fritidsbåtshamn i samband med föreslagen omvandling av varvsområdet.

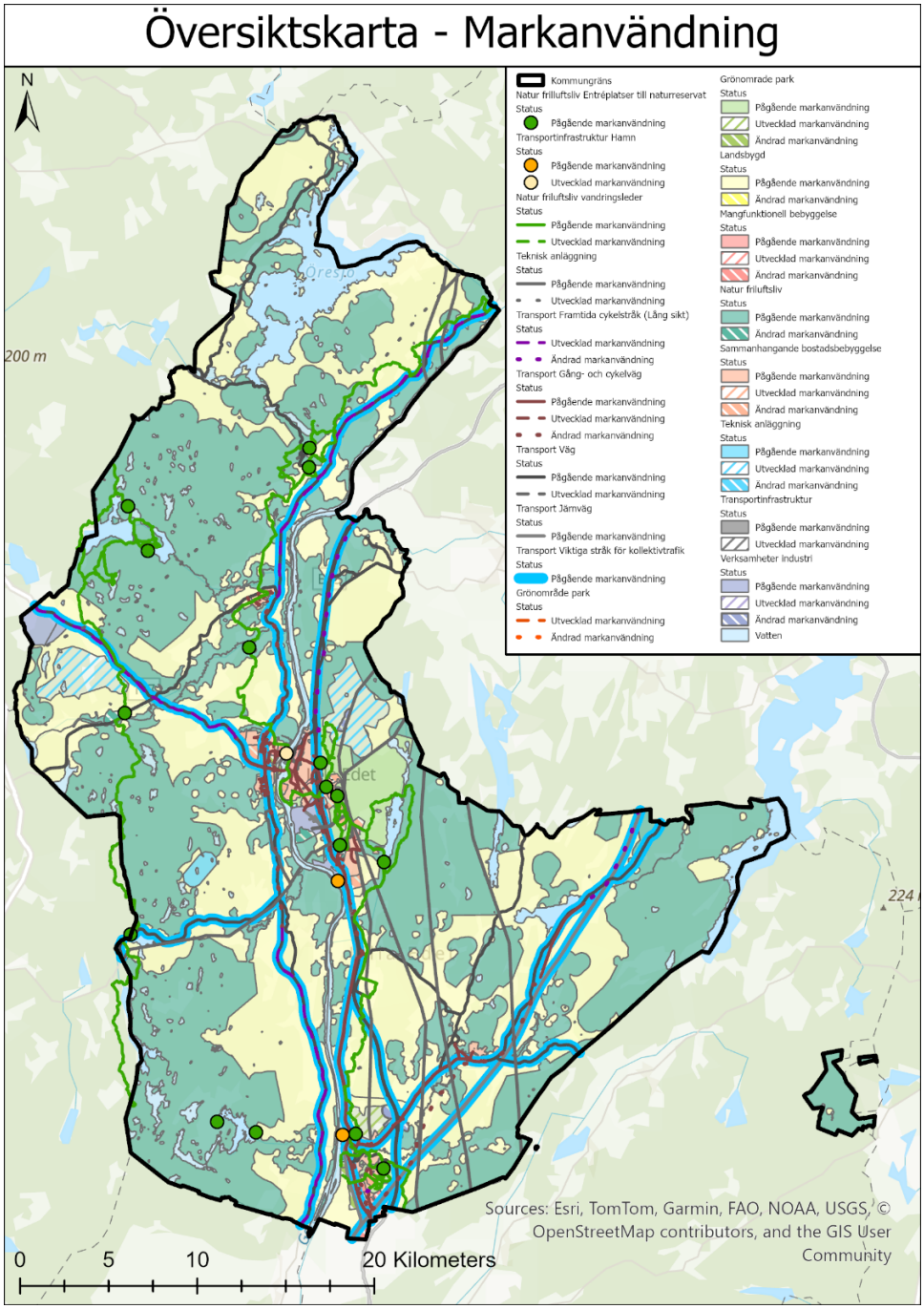
Järnvägen, väg E45 och Göta älv synliggörs i markanvändningskartan. På längre sikt pekas motorvägshållplatser vid Lödöse samt pendeltågsstationer i Nygård och Prässebo ut.

Landsbygd

Planförslaget möjliggör boende och utveckling av näringar på landsbygden under förutsättningar att hänsyn tas till landskapsbilden, areella näringar samt platsens natur- och kulturvärde. För att hushålla med mark och naturresurser anger planförslaget att tillkommande bebyggelse på landsbygden i första hand bör ske i anslutning till befintlig bebyggelse och infrastruktur.

Brukningsvärd jordbruksmark ska inte tas i anspråk för ny exploatering om det inte behövs för att tillgodose ett väsentligt samhällsintresse, som inte kan tillgodoses på annan plats, eller som behövs för att bedriva jordbruksnäringen. Uppförande av enstaka byggnader på brukningsvärd jordbruksmark kan vara möjligt i de fall det rör sig om kompletterande

bebyggelse som underlättar för lantbrukets fortlevnad, till exempel ett bostadshus för att underlätta generationsväxling.

Figur 3. Planförslagets markanvändningskarta, granskningsversion

3.3 Justeringar i planförslag sedan samråd utifrån miljöbedömning

För samtliga ändringar i planhandlingarna, se samrådsredogörelsen. Nedan redovisas de justeringar som är gjorda utifrån åtgärdsförslag i miljökonsekvensbeskrivningen inför samråd.

- Kulturmiljö
  - Ställningstaganden har inarbetats kopplat till bostadshusens placering i odlingslandskapet, samt hänsyn beskriven för område 2, Ström.
  - Förtydliganden kopplade till kulturmiljö och fornlämningar har gjorts, i såväl ställningstaganden som i hänsynstexter till respektive utvecklingsområde.
- Klimat
  - Ytterligare åtgärder kopplat till förbättrade möjligheter för gång och cykel, samt kollektivtrafik har lyfts fram i planförslaget.
  - Beskrivning av båtnadsområden kopplade till våtmarker.

3.4 Alternativ lokalisering och utformning

Under arbetet med planförslaget har förslag på utvecklingsområden löpande anpassats och bortval av områden har gjorts av olika anledningar. Förändringar har också skett jämfört med den fördjupade översiktsplanen för Lödöse. Nedan beskrivs de större bortvalda alternativen och anpassningar som gjorts, se även Bilaga 1. Anpassningar och val som gjorts i förhållande till jordbruksmark redovisas särskilt för att kunna användas som underlag i fortsatt planering.

I övrigt har en del utvecklingsinriktningar valts bort under arbetet med översiktsplanen. Det omfattar bland annat en mer strikt hållning till utveckling på landsbygden, större utveckling koncentrerad till mindre orter/bebyggelsekoncentrationer på landsbygden samt ytterligare förbindelser över älven.

Bortvalda alternativ

- Verksamhetsområde samt bostadsområde invid norra trafikmotet i Lilla Edet har valts bort på grund av utmanande topografiska förhållanden, samt skredriskområde klass 3.
- Överväganden har gjorts angående att peka ut utbyggnadsområde invid Danska vägen samt vid Spetalsbergen, norr om Lödöse. Utpekandet har avfärdats på grund av läget långt ifrån service, närhet till

kraftledning och utmanande topografi, tillsammans med höga naturvärden och den regionala vandringsled som skulle påverkas.

- Del av planlagt verksamhetsområde i Nygård är i gällande översiktsplan utpekat som verksamhetsområde. Ett övervägande har gjorts huruvida marken bör pekas ut för bostadsbebyggelse i dess norra del, i anslutning till Alevägen och befintlig tätort, då det är ett centralt läge i tätorten och skulle bidra till en utveckling på båda sidor vägen. Alternativet har bedömts olämpligt för bostäder på grund av störningsaspekter från såväl Alevägen som järnvägen, samt nära anslutning till avloppsreningsverk.
- Område vid Hanström 3:5, nordost om Lilla Edets tätort har avfärdats som utvecklingsområde för sammanhängande bostadsbebyggelse med hänsyn till skyfall, naturvärden och kraftledning i söder.
- Område vid Glässnäs, söder om Göta har avfärdats som utvecklingsområde för verksamheter utifrån hänsyn till fornlämningar, höga naturvärden, riksintresse för friluftsliv samt att det delvis utgör skredriskområde.
- Verksamhetsområden samt täkter har övervägts i anslutning till befintlig bergäkt vid Dunnebacken, Hasteröd. Dessa områden har avfärdats på grund av närhet till grundvattenförekomst.

Bortvalda alternativ på jordbruksmark

- Utvecklingsområde för bostäder vid Eckerna, norr om Lödöse, har övervägts baserat på bra läge vid utbyggnad av vatten och avlopp mellan Lilla Edet och Lödöse. Området har valts bort på grund av att det ligger långt från befintlig service, samt är beläget på jordbruksmark med höga värden enligt planeringsunderlag.
- Utbyggnadsområde för bostäder söder om Östra Berg i Lilla Edets tätort har övervägts men avfärdats på grund av att det är beläget på jordbruksmark med höga värden enligt planeringsunderlag. Jordbruksmarken utgör del av större sammanhängande arealer.
- Ett område för sammanhängande bostadsbebyggelse i Ström, invid Strömsvallen, har övervägts för att på ett naturligt sätt utvidga tätorten. Området har valts bort med hänsyn till jordbruksmark, komplicerade grundläggningsförutsättningar, samt utifrån att tillräckliga ytor bedöms pekas ut för tillkommande bostadsbebyggelse.
- Ett utvecklingsområde för bostäder mellan Lödöse och Nygård har övervägts. Området har valts bort då området omfattas i delar av skredrisk klass 3, utgörs av sammanhängande jordbruksmark samt är riskutsatt från E45. Delar av området pekas dock ut som verksamhetsmark i planförslaget.

- I Nygård har stora ytor för bostadsbebyggelse från gällande översiktsplan bedömts som olämpliga på grund av belägenhet på jordbruksmark och där bättre lokaliseringar bedöms finnas. Även ett verksamhetsområde öster om järnvägsspåren har tagits bort i planförslaget, på grund av belägenhet på brukningsvärd jordbruksmark samt bristande infrastruktur. I kombination med att marknadsintresset varit lågt för ytterligare verksamhetsetableringar på platsen bedöms den verksamhetsmark som pekas ut i planförslaget vara tillräcklig.
- Vid Lödöse, öster om E45 och söder om järnvägen har ett utvecklingsområde för bostadsbebyggelse övervägts, då här finns ett visst tryck genom bygglovsförfrågningar. Området har valts bort på grund av läge långt från kollektivtrafik, att det delvis är beläget på ett område med skredrisk, samt att det utgörs av jordbruksmark.
- I Hjärtum har tidigare utpekat utvecklingsområde för sammanhängande bostadsbebyggelse valts bort med hänsyn till det stora antalet fornlämningar i området.

Anpassningar av områden

- Ett område för bostadsutbyggnad/mångfunktionell bebyggelse i gällande översiktsplan, norr om dagens centrala delar i Lilla Edet, har avgränsats utifrån utmaningar på platsen. I aktuellt översiktsplanearbete har överväganden gjorts kring huruvida området bör pekas ut för bebyggelse överhuvudtaget, att peka ut det för mångfunktionell bebyggelse eller bostadsbebyggelse alternativt verksamhetsmark. Området utgör idag verksamhetsområde och är beläget inom område med stora skredrisker, samt kvicklera. De delar som är mest riskutsatta har därför valts bort, samt intilliggande delar klassats ”ner” från mångfunktionell bebyggelse till verksamhetsmark tillsammans med ställningstaganden kopplat till ras och skredrisker. Det är svårt att hitta lämpliga nya områden för verksamhetsmark inom kommunen, varför aktörer i dagens verksamhetsområde också har antagits behöva kunna fortsatt bedriva verksamhet, och området anses därför lämpligen bestå i stora delar.
- I Hjärtum har två mindre utbyggnadsområden i gällande översiktsplan avgränsats för att undvika jordbruksmark.

Anpassningar av områden på jordbruksmark

I Nygård har anpassning av utbyggnadsområdet öster om Nygård gjorts med hänsyn till brukningsvärd jordbruksmark samt naturvärden. Området har istället utökats ner mot sydväst, samt i utkant av jordbruksblock för att möjliggöra ny väganslutning utan att fragmentera blocket. Även

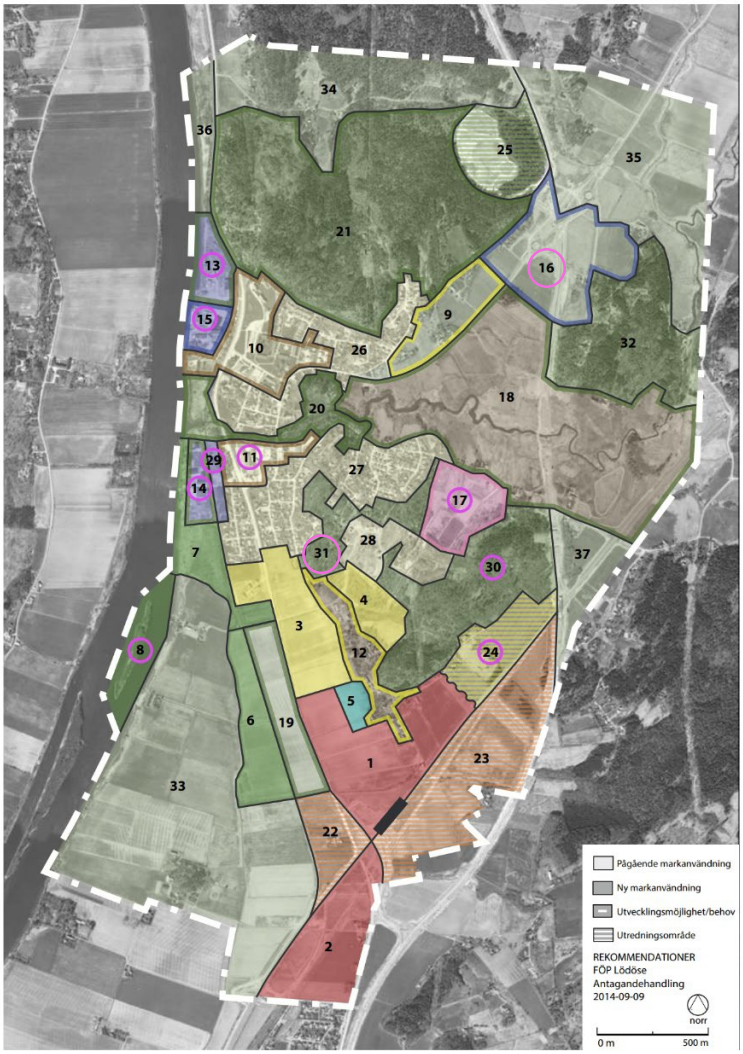
utbyggnadsområde för verksamhetsområde söder om vägen har avgränsats.

I Nygård har ytterligare ett område för sammanhängande bostadsbebyggelse lagts till inför granskningsskedet, väster om dagens tätort. Detta område omfattas inte av jordbruksmarkskarteringen, däremot ser området ut att brukas idag. En anpassning av området har gjorts för att bygga vidare på befintlig tätort och ta så lite jordbruksmark som möjligt i anspråk.

I Lödöse har utvecklingsområden för verksamhetsmark anpassats utifrån ras- och skredrisker klass 3, samt hög klass på jordbruksmarken.

Förändringar jämfört med FÖP Lödöse

Den fördjupade översiktsplanen för Lödöse har bedömts vara i huvudsak aktuell men inom arbetet med ny översiktsplan har ett par förändringar gjorts. Siffror hänvisar till karta i den fördjupade översiktsplanen, se Figur 4.

Figur 4. Planerad markanvändning enligt FÖP Lödöse. Inringade områden berör beskrivna förändringar.

- **Område 8** pekades i FÖP ut för rekreationsändamål men har nu ersatts av kategorin *natur och friluftsliv*, då viktiga värden för djurlivet bedöms finnas, samt utifrån utmaningar att utveckla spänger över Göta älv i anslutning till ett antal riksintressen bedöms vara stora.
- **Område 14+29** pekades i FÖP ut för verksamhetsområden, men rekreationsområde på sikt. Dessa områden pekas ut som *grönområde park* i planförslaget, då området endast delvis är ianspråktaget för verksamheter. Områdena bedöms vara mer lämpade för rekreationsändamål på grund av översvämningsrisker.
- **Område 13+15** pekades i FÖP ut för verksamhetsområde, pågående verksamhet, samt rekreationsområde i de norra delarna på sikt. Till samrådsförslaget pekades dessa områden ut för mångfunktionell

bebyggelse, ändrad användning samt i de norra delarna för grönområde park, med stor hänsyn till de risker som finns på platsen. Utvecklingen har utretts i en förstudie på kommunen. Till granskningsförslaget föreslås återigen den användning som föreslogs i den fördjupade översiktsplanen, det vill säga. verksamhetsområde pågående verksamhet, samt rekreationsområde i de norra delarna på sikt.

- **Område 24** pekades i FÖP ut som utredningsområde för bostäder. I planförslaget pekas området istället ut som landsbygd, pågående användning. Detta på grund av att större utveckling på platsen utretts i lokaliseringsprövning hos kommunen, samt bedöms i stort vara riskutsatt och svårare att motivera för ianspråktagande av jordbruksmark.
- Del av **område 30** pekades i FÖP ut som rekreationsområde. I planförslaget pekas mindre delar ut för sammanhängande bostadsbebyggelse, ändrad användning, på grund av pågående detaljplaneläggning. En del av **område 17** har istället tagits i anspråk för utvidgning av grönområde park.
- **Område 17** pekades i FÖP ut som idrottsplats. I planförslaget pekas detta område istället ut för utveckling av sammanhängande bostadsbebyggelse. Idrottsfunktionen bedöms istället rymmas inom del av **område 3** och **7**, där befintlig idrottsplats finns. Det behöver dock säkerställas att det går att tillgodose idrottsfunktionen inom område 7 innan område 17 tas i anspråk.
- **Område 11** i FÖP inkluderade den bensinmack som idag finns på platsen. I planförslaget föreslås den istället flytta på längre sikt för att möjliggöra tätortsutveckling.
- Ställningstaganden om utredning av gästhamn har generellt plockats bort i planförslaget, och en småbåtshamn föreslås i **område 15**. Gästhamn föreslås istället i Lilla Edets tätort, och det bedöms inte finnas behov av flera.
- Vandringsled ner mot älven pekas ut i planförslaget på ett mer specificerat sätt än i FÖP:en, då denna process nu kommit längre.
- Ett antal gång- och cykelvägar har tagits bort eller fått annan precisering i planförslaget, utifrån pågående planarbete samt synpunkter från kommunens trafikplanerare om att skapa mer rationella stråk.
- Pingstalund, **område 30**, föreslås i planförslaget utredas för kommunalt naturreservat, något som inte nämns i FÖP. Detta för att säkerställa dess fortsatta existens som viktigt grönområde i ett växande bebyggelseområde.

- Område **31** föreslås i planförslaget delvis omfattas av område för sammanhängande bostadsbebyggelse.
- Verksamhetsområdena vid trafikmotet har utökats jämfört med den fördjupade översiktsplanen.

4 Miljöaspekter

I detta kapitel redovisas förutsättningar, riktlinjer och hänsynstaganden samt effekter och konsekvenser för respektive miljöaspekt som studeras. I avsnitt för respektive miljöaspekt redovisas även de bedömningsgrunder som använts som grund för bedömningarna. Bedömningar av konsekvenser görs i förhållande till nuläget för planförslag och nollalternativ. Förslag till ytterligare hänsyn och åtgärder redovisas också där så är aktuellt.

4.1 Biologisk mångfald

I detta avsnitt behandlas översiktsplanens påverkan på den biologiska mångfalden. Bland annat lyfts skyddade områden, artförekomster, grön infrastruktur i form av grönområden och gröna samband samt naturvärden kopplade till vatten.

4.1.1 Bedömningsgrunder

Enligt miljöbalken 3 kapitel 3 § ska mark- och vattenområden som är särskilt känsliga från ekologisk synpunkt så långt som möjligt skyddas mot åtgärder som kan skada naturmiljön.

4.1.2 Förutsättningar

Kommunen är belägen i ett sprickdalslanskap av urberg som bryts igenom av Göta älvs dalgång i nord-sydlig riktning. Naturmiljöer är därmed varierande såsom barrskog uppe på höjder av urberg, med sjöar och våtmarker, Göta älvs dalgång med flacka våtmarker, ofta betade, och branter/ berg i närheten. Biflöden till Göta älv är ofta meandrande vattendrag, som kan skära djupt ner i de skredleror som finns i Göta älvs dalgång liksom i dalgångar som ansluter till älvdalen.

Skredlerorna och vattendragen innebär en pågående dynamik där skred skapar nya habitat som vissa arter just är anpassade att nyttja. Hit hör exempelvis backsvala och kungsfiskare.

Sprickdalslandskapet med sina skogslandskap och höjder kan vara delvis otillgängliga. Det skapar förutsättningar för förekomster av mer störningskänsliga arter.

Jordbruken är ofta mindre enheter på grund av sprickdalslandskapet där förekomst av små biotopskydd i jordbrukslandskapet som åkerholmar,

stenmurar med mera utgör viktiga livsmiljöer. Utmed älvdalen och de större biflödenas dalgångar förekommer naturbetesmarker som fortfarande betas.

Göta älvs dalgång är flyttled för fåglar, men även livsmiljö för fladdermöss. Älven är en av de artrikaste i landet sett till fiskarter, många arter har dock minskat kraftigt på grund av vattenkraft.

Skyddade områden

I kommunen finns fyra områden som utgör riksintresse för naturvården enligt 3 kapitlet 6 § miljöbalken. I norra delen finns barrskogsområdet Bredfjället-Väktorområdet (NRO 14096) samt Göta och Nordre älvs dalgångar (NRO 14122), som även är ett utpekat riksintresseområde söder om Lilla Edets tätort. I den sydvästra delen av kommunen finns Svartedalen med Anråseån (NRO 14121), som även ligger i Kungälvs och Stenungssunds kommuner. Hela enklaven ligger inom Risveden (NRO 14123).

I kommunen finns sex Natura 2000-områden. Dessa områden innehåller arter eller naturtyper som är särskilt skyddsvärda ur ett europeiskt perspektiv. De är Svartedalens naturskogar, Bredfjället, Valdalsbergen, Valdalssjön och Hagens småvatten, Sollumsån och Brattorpsån. Områdena i kommunen sammanfaller i sin helhet med riksintresse för naturvård. De flesta Natura 2000-områden är också naturreservat.

Övriga områden som skyddas enligt 7 kapitel miljöbalken är naturreservat, biotopskydd och strandskyddsområden.

Skyddade arter

En översiktlig analys av fynddata från Artportalen åren 2000-2024 (SLU Artdatabanken, 2024) har gjorts inom arbetet med miljöbedömningen (exklusive skyddsklassade arter).

Elva av Sveriges 19 fladdermusarter är observerade i kommunen. Fynd finns inrapporterade framförallt från Ströms slottspark i Lilla Edet, skogsområden väster om Hasteröd, Hjärtum kyrka, nordöstra sidan av Göta älv, och från Bredfjället. Samtliga fladdermusarter är fridlysta i Sverige enligt 4a § artskyddsförordningen (2007:845) och av de 19 fladdermusarterna är även tolv stycken rödlistade.

Uttaget visar att det i Lilla Edets kommun förekommer ett stort antal fågelarter. Det kan förklaras av de många typer av naturmiljöer som finns, både land- och vattenhabitat. Det förekommer fågelarter som är så pass känsliga för påverkan att förbud skulle kunna utlösas enligt

artskyddsförordningen. Det är framförallt fågelarter som är känsliga för störning och fågelarter som är känsliga för att deras livsmiljö tas i anspråk, exempelvis berguv, blå kärrhök, fiskgjuse, havsörn, hornuggla, kornknarr, kungsfiskare, mindre hackspett, pilgrimsfalk, smådopping, storlom, tjäder och tretåig hackspett.

Flertalet grod- och kräldjursarter förekommer inom kommunen. Av dessa är större vattensalamander och åkergroda skyddade enligt 4 § artskyddsförordningen. Övriga är skyddade enligt 6 § artskyddsförordningen. Fynd finns inrapporterade från skogsområden väster om Hasteröd, Bredfjället, Göta älvs dalgång, och österut samt i enklaven. Det finns fynd av större vattensalamander och åkergroda spritt i Lilla Edets kommun, vissa är validerade.

Kärlväxter skyddas enligt 7-9 §§ artskyddsförordningen. Endast ett fåtal kärlväxter är skyddade enligt 7 §, de flesta enligt 8 och 9 §§. Många fridlysta kärlväxter är kopplade till biotoper med höga naturvärden och finns inom skog, odlingslandskap, rikkärr med mera.

Grön infrastruktur

Grön infrastruktur är ett nätverk av natur som bidrar till fungerande livsmiljöer för växter och djur och till människors välbefinnande. Grön infrastruktur behövs för att långsiktigt kunna upprätthålla biologisk mångfald i våra landskap. (Naturvårdsverket, 2024). Alla länsstyrelser har tagit fram en regional handlingsplan för grön infrastruktur, handlingsplanen för Västra Götalands län beslutades 2019 (Länsstyrelsen, 2019). Inom Lilla Edet finns värdekärnor för insatsområdena vattendrag och sjöar, skog, odlingslandskapet och våtmark. Bland annat pekas Göta älv ut som en viktig livsmiljö. I tätorterna förekommer också grön infrastruktur med naturvärden kopplade till sig. Det kan exempelvis handla om träd, trädgårdar, parker, stadsskogar och vattenområden.

4.1.3 Påverkan, effekt och konsekvenser

Planförslaget

Enligt planförslaget ska förtätning ske inom tätorterna. Detta bedöms som positivt om det innebär att större sammanhängande områden värnas. Planförslaget medger även bostadsbebyggelse på områden som idag utgörs av naturmark. I Hjärtum, Ström samt Lilla Edet föreslås bebyggelse på mark som idag utgörs helt eller delvis av skog eller grönområden. Inom områdena finns inga kända höga naturvärden, men inom fortsatt arbete med detaljplanering behöver det utredas om skyddsvärd natur påverkas.

Planförslaget har flertalet kommunövergripande ställningstaganden kopplat till naturmiljö. Områden med höga värden och skyddade arter ska värnas. I planförslaget anges också att naturvårdsprogrammet ska uppdateras och att databasen över naturvärdesbiotoper som utgör en bilaga till programmet ska omklassas enligt standard för naturvärdesinventering. Det innebär att även områden som saknar lagligt skydd, men som är av betydelse för biologisk mångfald och ekologiska samband kan säkerställas. Ställningstagandena är inte bara kopplade till kända, skyddade områden utan har ett bredare synsätt på naturmiljön jämfört med nuläget, då planförslaget också exempelvis inkluderar spridningssamband. Ställningstagandena bedöms också stärkas genom föreslagen markanvändning som inkluderar områden med värden för biologiska mångfald och ekologiska samband. En risk med planförslaget är att områden med höga naturvärden även kan utvecklas för friluftsliv och rekreation då de båda intressena kan innebära målkonflikter. Exempelvis kan det innebära en konflikt där Göta älv eller andra vattendrag ska tillgängliggöras för rekreation (områdena 15, 52, 59 i Lödöse och områdena 16, 65 och 24 i Lilla Edet som pekas ut som *Grönområde och park*).

Skyddade områden

Samtliga Natura 2000-områden, naturreservat och skogliga biotopskyddsområden samt delar av riksintresseområden ingår i kategorin *Natur och friluftsliv* i markanvändningskartan och syftena med de skyddade områdena bedöms i stort tillgodoses med de ställningstaganden som finns för markanvändningen. Enligt planförslaget ska strandskyddade områden värnas och utbyggnad ska lokaliseras till kommunens LIS-område, vilket är positivt för att minimera utbyggnad inom strandskyddade områden. Det finns dock risk för konflikt i Lödöse där riksintresseområdet Göta och Nordre älvs dalgångar (NRO 14122) gränsar till området för Lödöse varv. Området har avgränsats för att följa gränsen för riksintresse för naturvård, men i fortsatt utveckling av intilliggande område bör påverkan på riksintresset minimeras då skada kan uppstå även av åtgärder som sker utanför riksintresseområdets gränser. Lödöse varv består idag av verksamhetsbyggnader och hårdgjorda ytor och saknar de värden som pekas ut inom värdebeskrivningen för riksintresset (Länsstyrelsen i Västra Götalands län, 2016) och de typer av miljöer som pekas ut i värdebeskrivningen kommer inte att tas i anspråk i och med omvandlingen av området. Däremot utgör åtgärderna sådant som pekas ut som sådant som kan innebära negativ påverkan, exempelvis bebyggelse, hantering av förorenade områden och dagvatten. Stor hänsyn behöver tas till riksintresseområdet i fortsatt planering. Åtgärder kan också genomföras

som tillför värden till Göta älv. Åtgärder som kan påverka Göta älvs ekologiska och kemiska ytvattenstatus ingår också i värdebeskrivningen.

Skyddade arter

Planförslaget anger att skyddsvärda arter ska värnas. Som nämndes ovan kan intressen för natur- och friluftslivsvärden vara motstående varandra. Hänsyn till störningskänsliga arter behöver därför inarbetas i planförslaget för att minimera risken för negativ påverkan i samband med åtgärder som görs för friluftslivet.

Inom markanvändningskategorin *Landsbygd* finns tidigare rapporterade förekomster av flertalet fridlysta arter. Bland annat olika orkidéarter och andra arter som är kopplade till ängsmark och skogsmark. I planförslaget anges att hänsyn ska tas till befintliga naturvärden vid planering av bebyggelse. Då många skyddsvärda kärlväxter förekommer i områden med höga naturvärden bedöms dessa kunna omfattas inom områden som pekas ut i den kommande uppdateringen av kommunens naturvårdsprogram, vilket innebär ytterligare hänsynstagande.

I flera av områdena med markanvändningskategorin *Grönområde och park* förekommer tidigare fynd av flertalet fladdermusarter. Fladdermusarter har olika krav på sina respektive livsmiljöer. Generellt är förekomst av vattenmiljöer viktiga då de producerar fladdermössens föda. Flera av de områden som pekas ut som utveckling av *Grönområde och park* är knuta till vattendrag, exempelvis område 16 och 54 men även område 58 vid Prässebo badplats. För att hänsyn ska tas till fladdermössens livsmiljöer och undvika negativ påverkan på arten bör restriktioner kring belysning och avverkning av växtlighet, framförallt grova träd, arbetas in i områden där fynd finns.

I flera av markanvändningsområdena förekommer tidigare fynd av grod- och kräldjur, både för bebyggelse och grönområde/park. Vid vidare utveckling av dessa områden behöver hänsyn tas till fynden samt om förekomsten av lämpliga livsmiljöer, inom och i anslutning till fyndplatser för berörda arter.

Grön infrastruktur

Områden som pekas ut som värdekärnor kopplat till olika naturtyper omfattas av markanvändningskategorin *Natur och friluftsliv* samt har ställningstaganden kopplade till sig att hänsyn ska tas till dessa områden. Detta bedöms stärka möjligheten att värna grön infrastruktur.

Inom andra markanvändningskategorier förekommer också ytor som utgör värdekärnor för olika naturtyper. För dessa ytor behöver det tydliggöras att hänsyn ska tas till den gröna infrastrukturen för att minimera risk för negativ påverkan. I Lilla Edets tätort finns tre utvecklingsområden för *Grönområde och park* (områdena 16, 24 och 65) som alla omfattar ytor längs Göta älv. Växtlighet längs vattendrag är en viktig struktur då det utgör livs- och födosöksmiljöer för många arter. Område 28 pekas också ut som utvecklingsområde för *Grönområde och park* och här ska möjlighet att genomföra fiskeåtgärder utredas, vilket bedöms som positivt för att minska vandringshinder för fisk om åtgärder görs. Här kan även förslag tillföras om åtgärder för grönstruktur, vilket skulle bidra till att stärka grönstrukturen och kunna få ytterligare positiva konsekvenser. I Lödöse pekas områden ut för utveckling av *Grönområde och park* (område 15, 52, 59), även här finns områden som är kopplade till vatten där det finns värdekärnor för grönstruktur och där hänsyn behöver tas till dessa när området utvecklas för rekreativa syften. Sammantaget bedöms konsekvenserna för grönstrukturen som positiva, men att planförslaget bör kompletteras med hänsynsåtgärder för vissa markanvändningsområden.

När förtätning sker i tätorterna behöver hänsyn tas till den gröna infrastrukturen i den bebyggda miljön då den är av stort värde, framförallt i form av ekosystemtjänster.

Sammantaget bedöms planförslaget bidra till ökad hänsyn till värdefull naturmiljö och skyddsvärda arter med de ställningstaganden som görs och med markanvändningskartan. För att säkerställa att skyddade arter och grönstruktur längs vattendrag inte påverkas negativt behöver ytterligare hänsyn tas för områdena som pekas ut i markanvändningskartan.

Nollalternativet

Nollalternativet innehåller färre ställningstaganden vad gäller värnande av värdefulla naturmiljöer. Nollalternativet bedöms därmed medföra sämre vägledning för att skydda värdefulla naturmiljöer och skyddsvärda arter jämfört med planförslaget. Ianspråktagande av naturmark för exempelvis bostadsändamål bedöms som likvärdigt jämfört med planförslaget, men nollalternativet innehåller mindre mark som pekas ut som natur jämfört med planförslaget.

4.2 Kulturmiljö och landskapsbild

I detta avsnitt berörs översiktsplanens påverkan och konsekvenser på landskaps- och stadsbild och de kulturmiljövärden som finns inom

planområdet. Det omfattar bland annat skyddade områden, karaktärsområden och påverkan på upplevelsevärden.

4.2.1 Bedömningsgrunder

I den europeiska landskapskonventionen definieras landskap som ”ett område sådant det uppfattas av människor och vars karaktär är resultatet av påverkan av och samspelet mellan naturliga och/eller mänskliga faktorer”. Den europeiska landskapskonventionen understryker betydelsen av landskapet som vår gemensamma tillgång och vårt gemensamma ansvar. Enligt landskapskonventionen är det vår skyldighet att hantera landskapets mångfald av värden på ett hållbart sätt.

Kulturmiljölagen syftar till att tillförsäkra nuvarande och kommande generationers tillgång till en mångfald av kulturmiljöer. Kulturmiljölagen reglerar hanteringen av bland annat fornlämningar, byggnadsminnen och kyrkliga kulturminnen. I portalparagrafen fastställs att ansvaret för kulturmiljön delas av alla.

Utgångspunkten för det allmännas ansvar att skydda kulturmiljön ges i miljöbalken. I miljöbalken finns ett antal bestämmelser till skydd för kulturvärden. Enligt miljöbalken ska mark- och vattenområden samt fysisk miljö i övrigt som har betydelse från allmän synpunkt på grund av deras kulturvärden så långt som möjligt skyddas mot åtgärder som påtagligt kan skada kulturmiljön. Riksintressen för kulturmiljövården och kulturmiljöer av allmänt intresse regleras i 3 kapitel 6 § miljöbalken. Riksintressen är av nationell betydelse och ska skyddas mot påtaglig skada.

Planläggning och byggnation enligt plan- och bygglagen ska ske med hänsyn till bland annat natur- och kulturvärden. Lagen fastställer i 2 kapitel 6 § att byggnader ska placeras och utformas med hänsyn till stads- och landskapsbilden och till natur och kulturvärdena på platsen. Lagen fastställer i 8 kapitlet 13 § att byggnader eller områden som är särskilt värdefulla från historisk, kulturhistorisk, miljömässig eller konstnärlig synpunkt inte får förvanskas. Dessa kan kommunerna skydda genom bestämmelse i detaljplan. I 8 kapitlet 17 § står det att ändring av en byggnad och flyttning av en byggnad ska utföras varsamt så att man tar hänsyn till byggnadens karaktärsdrag och tar till vara på byggnadens tekniska, historiska, kulturhistoriska, miljömässiga och konstnärliga värden.

4.2.2 Förutsättningar

Lilla Edets kommun är en gammal kulturbygd med rik historia. Det finns flera fynd från äldre stenåldern som visar på tidig bosättning i området.

Älven har varit betydelsefull som transportväg och haft stor betydelse för handel och etableringar i området. Lödöse är en av Sveriges äldsta städer och hade under medeltiden en av de mest betydande hamnar. Lilla Edet fick 1607 Sveriges första sluss. Parallellt med slussens etablering startades en sågverksrörelse som brukar ses som starten på industriorten Lilla Edet. Med älven som främsta transportväg fanns flera pappersbruk i kommunen, bland annat Lilla Edets pappersbruk som startade 1881. I kommunen finns centralorterna Lilla Edet (Ström och Göta) och Lödöse belägna invid älven samt landsbygdsorterna Hjärtum och Nygård. I kommunen finns också utspridd landsortbebyggelse i huvudsak i närheten av Göta älv och älvdalalens slättlandskap.

Skyddade områden

Riksintresse kulturmiljövård
I Lilla Edets kommun finns tre riksintressen för kulturmiljövården. Dessa riksintressanta miljöer utgörs av kulturlandskapet vid Åsbräcka (KP 28), kulturmiljö kring Tösslandagården (KP 27) och ett större område med torpmiljöer på Bredfjället (KP76).

Kyrkliga kulturminnen
I Lilla Edets kommun finns flera kyrkomiljöer med medeltida ursprung. Kyrkor och kyrkomiljöer som finns inom Lilla Edets kommun är Hjärtum kyrka, Västerlanda kyrka, Fuxerna kyrka, Tunge kyrka, Ale-Skövde kyrka och St Peders kyrka. Förutom att kyrkornas kulturhistoriska värden är skyddade enligt kulturmiljölagen kapitel 4 är flera av dem landmärken och orienteringspunkter i landskapet och av stor betydelse för landskapsbilden.

Fornlämningar
Fornlämningsbilden i kommunen består av ett stort antal lämningar av varierande karaktär, såsom fångstgropar, hällristningar och kanal- och slusslämningar. Utmed Göta älv finns stort antal fornlämningsmiljöer från sten- brons- och järnåldern. Hjärtums socken är rik på fornlämningar, bland annat stenåldersboplatser och gravar utmed stränderna vid Öresjö vilket visar på tidig bosättning under förhistorisk tid i kommunen. Ett annat exempel är Utby där det finns en stor mängd lämningar och miljöer från olika perioder: exempelvis järnålder med gravar och fornborgar, medeltid till 15- och 1600-talen med bytomten och spår från gränsstrider, det sena 1800-talet med jordbrukslandskap och välbevarad bebyggelse. Ett annat exempel är Lödöse där stora delar av tätorten utgörs av ett medeltida stadslager.

Övriga utpekade områden

Landskapskaraktärstyper
Länsstyrelsen i Västra Götaland har tagit fram en länsövergripande Landskapskaraktärsanalys (LKA) för Västra Götaland (Länsstyrelsen i Västra Götaland, 2006). Nedan sammanfattas berörda landskapstyper för Lilla Edets kommun. Länet har delats in i tre övergripande landskapskaraktärstyper: *Låglänt landskap, Mellanbygd* och *Höglänt landskap*. För Lilla Edets kommun ingår Låglänt landskap utmed Göta älv och Höglänt landskap i resterande delar av kommunen.

Landskapskaraktärstypen *Höglänt landskap* karakteriseras av slutet skogslandskap med små, insprängda rum. Karaktären förekommer främst i landskapsområden belägna på 150-300 meter över havet, men kan även förekomma på lägre höjd. Områden i Lilla Edet av denna landskapskaraktärstyp utgörs av skogs- och sjödominerat kuperat landskap men mindre inslag av öppen, brukad mark förekommer. Vattendrag i olika storlekar och typer är karakteristiskt för landskapet. Bosättningen är nästan helt koncentrerad till älvdalar och invid sjöar och det är här de företrädesvis små samhällena ligger placerade.

Höglänt landskap karaktäriseras av:

- Böljande kulligt landskap.
- Innefattar ett flertal av länets högsta områden, höjd över 200 meter över havet är inte ovanliga.
- Marktäcket domineras av barrskog.
- Stora inslag av sjöar och våtmark med karakteristisk vegetation.
- Låg bosättning som ofta är koncentrerad i små öppna delområden, till exempel i närheten av vattendrag.

Delar av Lilla Edets kommun utmed Göta älv utgörs av landskapskaraktärstypen *Låglänt landskap*. Landskapet är här generellt beläget lägre än 75 meter över havet men kan även förekomma på högre höjd. Kategorin domineras av ett flackt eller svagt böljande landskap med tydlig karaktär av kontinuerligt brukande under lång tid. Längs Göta älv präglas landskapet av ett odlat slättlandskap. Den öppna älvdalen omges på båda sidor av mer skogsklädda och höglänta områden. Markanvändningen blandas mellan jordbruk och mer urban karaktär. Åkerbruk är dominerande men även bete är vanligt förekommande. Längs älven ligger ett flertal större samhällen, med tillhörande urbana funktioner och industrier. Dalälven omges av branta sidor, klädda med blandad skog. Högre upp är gran mest förekommande men lägre ner finns inslag av löv,

även vid älvens strand. Även bebyggelsen varierar i områdena längs älven. I närheten av tätorter förekommer stora inslag av boende utan koppling till lantbruk, men gårdar ligger spridda längs med hela älvdalen. Gårdarna ligger ofta i brytningen mellan dalens botten och sidor. I närheten av tätorterna finns stora inslag av infrastruktur i det öppna odlingslandskapet. Kraftledningar och större vägar är vanligt förekommande och påverkar upplevelsen av området.

Landskapet karaktäriseras av:

- Älven och dess stränder utgör de mest dominerande elementen.
- Öppet odlings- och mosaikartat beteslandskap utgör marktäcke i älvdalen.
- Ådalens utkant utgörs av branta, ofta skogsklädda sidor.
- Trafik på älven, såväl transporter som rekreation med båtar.
- Bebyggelsen växlar mellan urbana områden och spridda gårdar.
- Ett flertal infrastrukturelement som vägar och kraftledningar.
- Urbant påverkat, aktivt och storskaligt område, som domineras av älven.

Värdefulla odlingslandskap
Sammanhängande värdefulla odlingslandskap är främst belägna längs Göta älv. Det småskaliga och mångformiga odlingslandskapet är dock en landskapstyp som är hotad genom igenväxning och som därigenom håller på att försvinna. Länsstyrelsen Västra Götaland tillhandahåller ett underlag med identifierade regionala bevarandeområden med odlingslandskapets natur- och kulturvärden. Områdena är framtagna av dåvarande länsstyrelsen i Älvsborgs län, åren 1991-1993. Stora delar av odlingslandskapet i Göta älvs dalgång med biflöden ingår i den regionala bevarandeplanen. Runt Slumpån finns ett område som även ingår i den nationella bevarandeplanen. Av utpekade områden med bevarandevärt odlingslandskap ingår stora delar i den antagna kulturarvsplanen och i den antagna naturvårdsplanen. De öppna odlings- och betesmarkerna i kommunen har även stor betydelse för landskapsbilden.

Kulturarvsplan
Redovisning av kulturhistoriskt värdefulla miljöer finns i kommunens kulturarvsplan (Lilla Edets kommun, 2010) där 38 miljöer redovisats som speglar kommunens kulturarv på olika sätt. Majoriteten av miljöerna återfinns på landsbygden och längs älvdalen. Miljöerna innehåller kulturhistoriska kvaliteter, värden och sammanhang som kräver hänsyn i kommande planering eller utveckling.

I centralorten Lilla Edet pekas bronsåldersmiljö vid Prässeberget, Fuxerna kyrka, hembygdsföreningens hus och gamla landsvägen med värdshuset i Göta ut som kulturhistoriskt värdefulla miljöer. I centralorten Lödöse pekas Gårdaån med kyrkholmarna, Lödöse stadsområde med St Peders kyrka och Tingbergskullen samt Pingstalund ut som kulturhistoriskt värdefulla miljöer. Av landsbygdsorterna Hjärtum och Nygård pekas miljöer vid Hjärtums kyrka respektive Ale-Skövde kyrka ut som kulturhistoriskt värdefulla miljöer.

4.2.3 Påverkan, effekt och konsekvenser

Planförslaget

Skyddade områden

Riksintresse för kulturmiljövård
Samtliga riksintressen ingår i kategorin *Landsbygd* och/eller *Natur och friluftsliv* i markanvändningskartan. Enligt planförslaget ska kommunen tillgodose riksintresset genom en restriktiv syn vid prövning av ny bebyggelse inom dessa riksintresseområden, vilket bedöms som positivt för att minimera negativ påverkan på riksintressets utpekade värden. Det är dock även viktigt att beakta att åtgärder som sker utanför riksintresseområdets gränser kan påverka riksintresset negativt.

Kyrkliga kulturminnen
Kyrkorna ligger ofta högt i landskapet och betraktas som landmärken och orienteringspunkter och är av stor betydelse för landskapsbilden. Detta är viktigt att beakta, exempelvis vid kommande planeringsskeden för utbyggnadsområden i tätorterna och i anslutning till tätorter/byar.

Fornlämningar
Planförslaget anger att fornlämningar ofta utgör en väsentlig del av kulturvärdena i ett landskap och att det är viktigt att de beaktas i ett tidigt skede vid planeringen av olika typer av förändringar i den fysiska miljön.

I planförslaget finns exempel på där anpassningar gjorts för att inte påverka fornlämningar vid utbyggnad, exempelvis i område 13 i Lilla Edet. Det ses som positivt att planförslaget tagit ställning vad gäller hänsyn till fornlämningar även i andra utbyggnadsområden där risk för negativ påverkan finns.

Övriga utpekade områden

Landskapstypskarakär / landsbygden / tätort
För landsbygden möjliggör planförslaget bosättning och utveckling av näringar under förutsättningar att hänsyn tas till landskapsbilden, areella näringar samt platsens natur- och kulturvärden. Enligt planförslaget bör tillkommande bebyggelse på landsbygden i första hand ske i anslutning till befintlig bebyggelse och infrastruktur. I planförslaget uppskattas att cirka 16 bostäder per år kan tillkomma på landsbygden, vilket motsvarar cirka 400 bostäder totalt under planperioden. Planförslaget pekar dock inte ut särskilda områden på landsbygden för ianspråktagande. Det innebär att det finns en risk att tillkommande bebyggelse på landsbygden frångår den bebyggelsetradition som finns inom Lilla Edets kommun, där husen traditionellt har byggts i kanten mellan berg och åker. En spridd bostadsbebyggelse som inte tar hänsyn till detta bedöms kunna medföra en negativ påverkan på landskapsbilden. Det finns även risk att strukturer såsom äldre vägnät påverkas, gårdsmiljöer splittras eller att jordbruksmark fragmenteras. Det behövs därmed riktlinjer för placering och gestaltning av ny bebyggelse i landskapet för att motverka att kulturmiljön och landskapsbilden påverkas negativt.

I planförslaget föreslås förtätning av befintliga tätorter/orter med sammanhängande bebyggelse och mångfunktionell bebyggelse delvis på öppna gröna ytor och parkeringsplatser. Det är positivt att det i planförslaget föreslås att kulturhistoriska intressanta byggnader ska framhävas i miljön, exempelvis inom område 53 i Lilla Edet. En följd som kan uppstå med förtätning av orter är dock att utblickar till landmärken och omgivande landskap försvagas vilket minskar stads- och landskapets läsbarhet. Samhällets struktur såsom platsbildningar och vägnät riskerar också att påverkas negativt om hänsyn inte tas. Detta bör beaktas i efterföljande planeringsskede med utredning av påverkan på stads- och landskapsbild.

I planförslaget föreslås ett utbyggnadsområde, område 26 i Nygård, som ligger strax utanför den samlade bebyggelsen. Området består idag huvudsakligen av skogsmark och ligger i anslutning till det öppna odlingslandskapet. Utifrån landskapsbildssynpunkt bedöms det som negativt att ny bebyggelse tillkommer öster om Nygård utan en koppling till befintlig tätort. Då området ligger på ett höjdparti riskerar bebyggelsens placering att frångå befintlig landskapskaraktär. Det bedöms även finnas en risk att den öppna ytan mellan område 26 och befintlig tätort kan komma att påverkas av byggnation på sikt. Detta bör beaktas i efterföljande

planeringsskede med utredning av påverkan på stads- och landskapsbild och kulturmiljö.

Där planförslaget medger ny bebyggelse på skogbeklädda höjder i landskapet är det viktigt att den gröna karaktären med uppvuxna träd värnas och att bebyggelsens placering studeras. Det finns annars risk att landskapets karaktär påverkas negativt.

Vid mindre kompletteringar inom och tillgängliggörande av Lödöse varv och älven behöver hänsyn tas till stads- och landskapsbild och kulturhistoriska värden. Det är viktigt att beakta strukturer, spår och äldre bebyggelse vid framtida exploatering av området.

I planförslaget, där större ytor av jordbruksmark tas i anspråk för sammanhängande bostadsbebyggelse, är det viktigt att beakta siktlinjer mot omgivningen såsom landmärken, höglänta områden och utblickar mot älven. Karaktärsfull gårdsbebyggelse riskerar att påverkas genom att odlingsmark tas i anspråk. De värdefulla gårdsmiljöerna riskerar att förlora delar av sitt historiska sammanhang genom att de anslutande åkermarkerna bebyggs. Även andra värdefulla element och strukturer i landskapet, såsom äldre vägnät, fägator och ägogränser riskerar att påverkas eller förlora delar av sitt sammanhang vid byggnation.

Område 2 i Lilla Edet föreslås rymma tätare bebyggelse mot befintlig tätort samt mot väg 167. Den befintliga tätorten utvidgas västerut och en större yta inom det öppna odlingslandskapet tas i anspråk. Planförslaget föreslår att nytillkommande bostadsbebyggelse ska knyta an till befintlig bebyggelsestruktur men det tydliggörs inte hur. Den äldre bebyggelsen kommer att byggas in i ett nytt sammanhang och bedöms därmed kunna påverkas negativt. Upplevelsevärden bedöms påverkas negativt då vyer från vägen och utblickar från bebyggelsen förändras. Även siktlinjer till och från viktiga landmärken såsom Ströms slott riskerar att påverkas negativt. I planförslaget finns ställningstaganden som anger att hänsyn till kulturmiljön, landskapsbild och upplevelsevärden ska tas vilket bedöms som positivt då det finns en stor risk för negativ påverkan på kulturmiljövärden och landskapsbilden vid exploatering av området. Vidare utredningar behöver tas fram för att analysera påverkan på områdets kulturvärden och stads- och landskapsbild.

Enligt planförslaget kan det inom befintliga områden för vindkraft tillåtas enstaka kompletteringar av verk. Placering av enskilda vindkraft i landskapet bör analyseras i vidare planering för att utreda etableringens påverkan på landskapsbild och kulturmiljö.

Planförslaget föreslår verksamhets- och industriområden på jordbruksmark som företrädesvis ligger placerade längs befintlig infrastruktur. De öppna landskapsrummen medför exponerade lägen vilket ställer krav på verksamhets- och industriområdets bebyggelse och anläggningar vad gäller placering och gestaltning. Här finns det risk att bebyggelse och anläggningar påverkar landskapskaraktären negativt då de frångår befintlig karaktär. Visuella samband, siktlinjer, äldre strukturer i landskapet riskerar också att påverkas negativt. Placering av ny bebyggelse landskapet bör analyseras i kommande planeringsskeden för att utreda påverkan på landskapsbild och kulturmiljö.

Värdefulla odlingslandskap
Enligt planförslaget ska det regionalt och nationellt utpekade värdefulla odlingslandskapet som utgör särskilda natur och kulturmiljövärden, bevaras och ges möjlighet till fortsatt nyttjande. Detta bedöms i stort tillgodoses med de ställningstaganden som finns i markanvändningen.

Kommunala utpekanden, kulturarvsplan
Enligt planförslaget ska värden, som beskrivs i kommunens kulturarvsplan, alltid beaktas och planens rekommendationer ska vägleda vid bygglovsärenden och planläggning. De miljöer som är utpekade i kulturarvsplanen bedöms i stort värnas utifrån de ställningstaganden som finns i markanvändningen. Exempelvis medger planförslaget att området kring Ale-Skövde kyrka präglas av höga värden för kulturmiljövården vilket ska beaktas i planeringen.

I planförslaget anges att ett nytt kulturmiljöprogram bör tas fram, vilket pekas ut som ett följduppdrag till översiktsplanen. Kulturmiljöprogrammet ska även omfatta de sentida kulturmiljövärdena, vilket ses som positivt då de saknas i kommunens kulturarvsplan.

Sammantaget bedöms planförslaget i stort stärka värden för kulturmiljö vilket bedöms ge positiva effekter och konsekvenser för kommunens kulturvärden. Detta då planförslaget har flertalet kommunövergripande ställningstaganden för kulturvärden och områden med höga kulturvärden ska värnas.

Planförslaget har ställningstaganden för stads- och landskapsbild men de bedöms som få i antalet. Planförslaget bedöms kunna innebära att det kan uppstå negativ påverkan på stads- och landskapsbilden i och intill tätorterna där förtätning och nya utbyggnadsområden planeras om inte hänsyn tas till kulturvärden, viktiga siktlinjer/utblickar till landmärken och omgivande landskap.

I förhållande till nuläget innebär planförslaget en risk för negativ påverkan på kulturmiljön och landskapsbilden främst vad gäller att utveckling på landsbygden fortsatt genomförs utan tillräcklig vägledning och blir oförutsägbar vilket bedöms kunna ge negativa effekter och konsekvenser för kulturvärden och landskapsbilden.

Nollalternativet

Vad gäller planförslagets utbyggnadsområden i central- och landsbygdsorter bedöms de innebära bättre anpassning till kulturmiljön och landskapsbilden än nollalternativet. I nollalternativet finns flera utpekade områden som sämre tar hänsyn till de kulturvärden som finns inom eller i anslutning till orterna. I nollalternativet tas även mer jordbruksmark i anspråk jämfört med planförslaget, både i översiktsplan och FÖP för Lödöse. Nollalternativet bedöms därmed medföra sämre vägledning för att skydda kulturmiljö- och landskapsbildsvärden jämfört med planförslaget. I förhållande till nuläget innebär dock både planförslaget och nollalternativet en risk för negativ påverkan på kulturmiljön och landskapsbilden främst vad gäller att utveckling på landsbygden fortsatt genomförs utan tillräcklig vägledning och blir oförutsägbar. Risk för negativ påverkan på kulturmiljö och stads- och landskapsbild finns även för tätorterna då värden i befintliga miljöer behöver klargöras och riktlinjer för hur ändring och tillägg i bebyggelsen ska ske behöver arbetas fram.

4.3 Jordbruksmark

I detta avsnitt behandlas översiktsplanens påverkan på jordbruksmark som naturresurs. Bland annat studeras påverkan på brukande genom ianspråktagande av jordbruksmark. Inom arbetet med översiktsplanen har ett kunskapsunderlag avseende jordbruksmark tagits fram (Tyréns, 2024).

Jordbruksmarken är en av våra viktigaste resurser för att producera livsmedel, foder, energigrödor och andra råvaror.

4.3.1 Bedömningsgrunder

Hushållning med jordbruksmark omfattas av bestämmelserna i 3 kapitel 4 § miljöbalken. Brukningsvärd jordbruksmark får endast tas i anspråk för anläggningar som tillgodoser väsentliga samhällsintressen och om dessa väsentliga samhällsintressen inte kan tillgodoses tillfredställande på annan mark.

Även jordbruksmark som har lägre produktivitet eller endast lämpar sig för bete är oftast att anse som brukningsvärd jordbruksmark enligt lagstiftningen.

Exploatering av jordbruksmark för bostadsändamål har tidigare ofta inte stött på några större hinder. Sedan några år tillbaka har flera vägledande domar lett till att kommuner numera regelrätt behöver visa att det inte finns någon annan lämplig mark för bostadsexploatering inom rimligt avstånd. Även ett stigande intresse att anlägga solcellsparker på jordbruksmark har lett till flera domstolsavgöranden där samhällsintresset av elproduktion ställs mot samhällsintresset av att bevara marken för livsmedelsproduktion. Utgångspunkten vid avvägningar som dessa är att miljöbalkens övergripande mål att främja en hållbar utveckling ska tillgodoses.

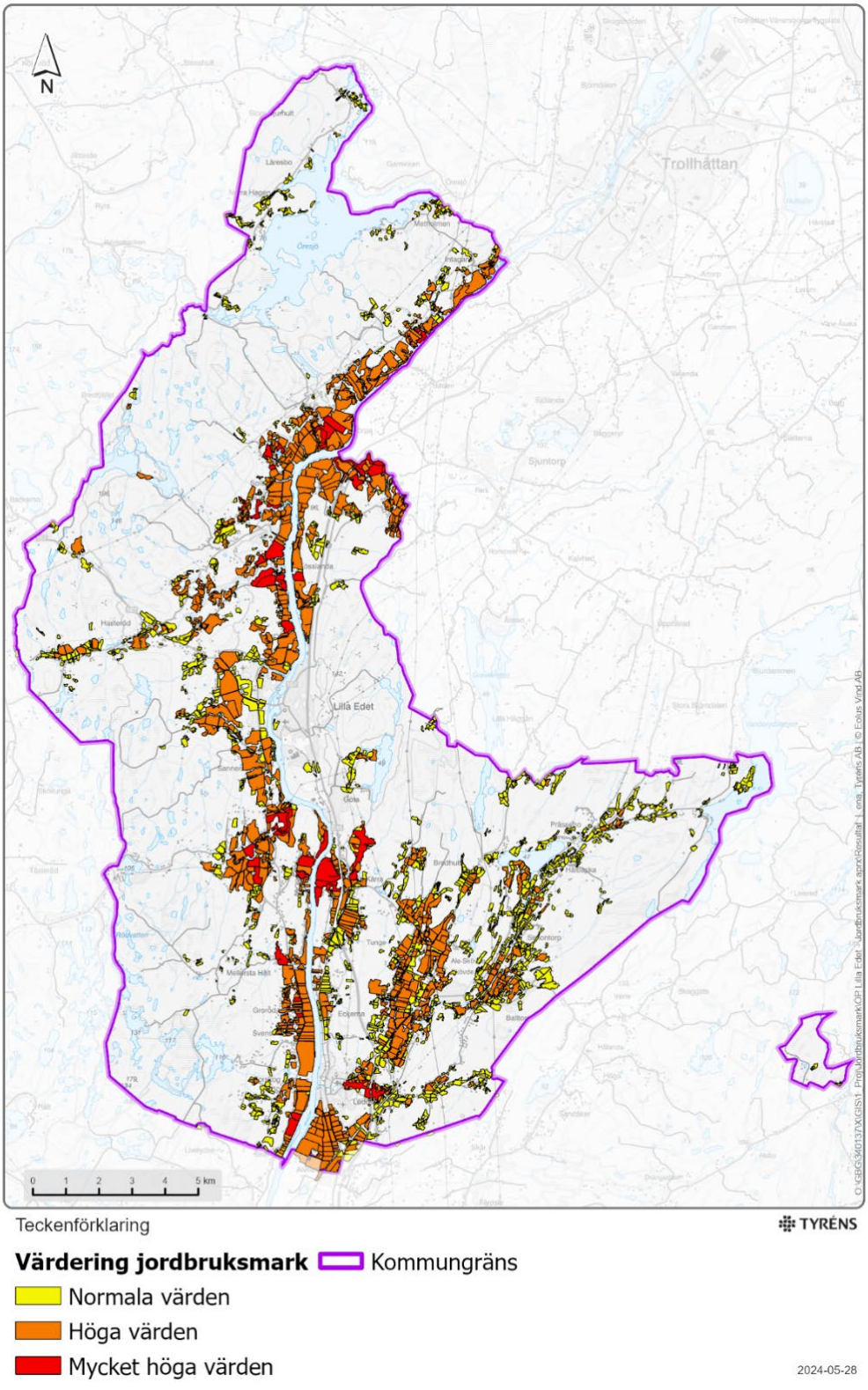
4.3.2 Förutsättningar

Lilla Edets kommun är en gammal kulturbygd som varit befolkad i minst 7 000 år och markerna har i och med det också brukats under lång tid. Det karaktäristiska odlingslandskapet utgörs av flacka områden längs Göta älv med betade raviner och skogsklädda höjder på sidorna.

Cirka 14 procent av Lilla Edets kommun utgörs av jordbruksmark. Enligt Jordbruksverkets blockdatabas (2023) finns cirka 5 220 hektar brukad åker- och betesmark. Åkermarkerna är koncentrerade kring Göta älvdalen, Västerlanda, samt ett sydvästligt stråk mellan Hjärtum och den västra kommungränsen vid Arsjön och i två nordostliga stråk mellan Lödöse och Larsered respektive mellan Nygård och Prässebo. Betesmarkerna är generellt mindre och mer fragmenterade, jämfört med åkermarkerna.

I det kunskapsunderlag som tagits fram inom arbetet med översiktsplanen värderas jordbruksmarken inom kommunen genom sammanvägning av faktorer för markbundna egenskaper och aktuell markanvändning. Analysen tar exempelvis hänsyn till storlek och form/flikighet på respektive jordbruksblock, hur mycket jordbruksmark som finns inom ett sammanhängande område och var jordbrukets så kallade brukningscentrum är beläget.

Resultatet indelar Lilla Edets jordbruksmarker i tre kategorier; Normala värden, Höga värden, Mycket höga värden, Figur 5.

Figur 5. Jordbruksmark inom Lilla Edet indelat i klasserna normala, höga och mycket höga värden (Tyréns, 2024).

4.3.3 Påverkan, effekt och konsekvenser

Planförslaget

Planförslaget inkluderar flera kommunövergripande ställningstaganden för jordbruksmark. Bland annat att brukningsvärd jordbruksmark inte ska tas i anspråk om det inte behövs för att tillgodose ett väsentligt samhällsintresse som inte kan tillgodoses på annan plats, eller som behövs för att bedriva jordbruksnäringen.

Ställningstaganden inkluderar också att jordbruksmark föreslås tas i anspråk i begränsad omfattning i Ström, Lilla Edet, Göta, Lödöse, Nygård och Prässebo, där intresset att exploatera marken överväger intresset att bevara jordbruksmarken. Kommunen anser att utbyggnad i dessa områden utgör väsentliga samhällsintressen och där alternativa lokaliseringar inte bedöms finnas, se även avsnitt *3.3 Alternativ lokalisering och utformning*. Det är exempelvis områden som ligger insprängda i tätortsstrukturen eller på annat sätt inte fungerar i en brukningsenhet eller där åkermark behöver tas i anspråk för utveckling av bebyggelse och infrastruktur utmed huvudstråken enligt Göteborgsregionens strukturbild.

Planförslaget innebär därmed ianspråktagande av jordbruksmark i ett antal planerade utbyggnadsområden på sammantaget cirka 130 hektar jordbruksmark. Kring Lödöse innebär planerad utveckling att cirka 100 hektar jordbruksmark tas i anspråk, varav cirka 80 hektar för mångfunktionell bebyggelse i anslutning till stationsområdet och cirka 20 hektar för verksamhet/industri längs väg 45 vid norra Lödöse. Jordbruksmarkerna inom den planerade mångfunktionella bebyggelsen ligger till stor del inom områden som är utpekade som regionalt värdefulla odlingslandskap av länsstyrelsen.

I Lilla Edet och Ström berörs cirka 30 hektar jordbruksmark av utbyggnad av sammanhängande bostadsbebyggelse. I Nygård berörs cirka två hektar jordbruksmark av planer på utvecklat verksamhetsområde.

I planförslaget uppskattas även att cirka 400 bostäder väntas tillkomma på landsbygden under planperioden. Planförslaget pekar dock inte ut särskilda områden på landsbygden för ianspråktagande. Det innebär att det finns en risk för negativa effekter och konsekvenser om tillkommande bebyggelse på landsbygd innebär att ytterligare jordbruksmark tas i anspråk för bebyggelse. Utveckling på landsbygden ska dock enligt planförslaget förhålla sig till ställningstaganden för jordbruksmark, vilket bör innebära att enstaka bostadshus inte kan tillkomma på jordbruksmark om de inte

uppfyller kraven för väsentligt samhällsintresse eller behövs för att bedriva jordbruksnäringen.

Utifrån redovisningen och ställningstaganden i planförslaget bedöms ianspråktagandet av jordbruksmark eventuellt kunna vara motiverat och att kravet på väsentligt samhällsintresse kan anses uppfyllas avseende områden för bostadsbebyggelse. Fortsatta avvägningar gällande lokalisering och utformning kommer dock behöva göras i kommande detaljplanearbete. Utifrån bestämmelserna i 3 kapitel 4 § miljöbalken går det inte i det här skedet att förutse att byggande på de områden som utgörs av jordbruksmark går att motivera, då det beror på kommande detaljplaners specifika syften.

Planförslaget inklusive det framtagna kunskapsunderlaget över kommunens jordbruksmark bedöms kunna utgöra ett bra underlag för kommande lokaliseringsutredningar, då utbyggnadsområdens betydelse har analyserats och avvägningar har gjorts.

De ytor med jordbruksmark som enligt planförslaget kan komma att bebyggas ligger generellt i anslutning till annan mark med befintlig eller tillkommande bebyggelse och infrastruktur. Planförslaget bedöms inte fragmentera omgivande jordbrukslandskap på ett betydande sätt, vilket bedöms positivt på så sätt att påverkan på stora sammanhängande jordbruksmarker kan begränsas.

Planförslaget inkluderar också en utbyggnadsordning som ger högsta prioritet för utbyggnad av bostäder och verksamheter som är belägna nära en större kollektivtrafiknod inklusive närliggande hållplatser, förtätning inom tätort samt områden i direkt anslutning till tätort. Delar av dessa områden är belägna på jordbruksmark. I andra hand ska områden som inte ligger på jordbruksmark byggas ut. Först när dessa fyllts är det aktuellt med områden belägna på jordbruksmark. Områden med jordbruksmark kan dock prioriteras före tre områden som inte berör jordbruksmark; Lödöse varv, platån i Högstorp samt Göta, då dessa endast bedöms vara aktuella för utbyggnad på längre sikt på grund av andra komplexa förhållanden. I vissa fall kan det vara aktuellt med etappvis utbyggnad eller att delar av områden med jordbruksmark sparas till senare.

Det är positivt att planförslaget inkluderar hänsyn till jordbruksmark i utbyggnadsordningen, vilket också kan underlätta kommande lokaliseringsprövningar. Ett genomförande av planförslaget enligt föreslagen markanvändning innebär dock sammantaget att upp till 130 hektar jordbruksmark inom kommunen kan exploateras fram till år 2050, och därmed inte längre kommer kunna användas för produktion av

livsmedel och grödor, vallodling eller bete. Konsekvensen för jordbruksmark som resurs bedöms bli negativ då markens förmåga att leverera resurser upphör. Ianspråktagandet av jordbruksmark kan även medföra att värden kopplade till natur- och kulturmiljö försvagas, om markerna har betats eller har lång hävdkontinuitet. I planförslaget tas ingen mark i anspråk som utgör betesmark enligt Jordbruksverkets blockdatabas.

Ur hushållningssynpunkt bedöms ianspråktagandet av jordbruksmark leda till negativa effekter då jordbruksmark inte går att återskapa på någon annan plats. Förlust av jordbruksmark kan i förlängning leda till negativa konsekvenser genom att begränsa möjligheten till livsmedelsproduktion. Sett till den totala arealen jordbruksmark som finns i kommunen, 5 220 hektar enligt Jordbruksverket (2023), motsvarar 130 hektar ungefär 2,5 procent av kommunens jordbruksmark. Det kan jämföras mot att mellan åren 2016 till 2020 exploaterades cirka 12 hektar (motsvarande cirka 2,3 promille) inom kommunen. Mellan åren 2011-2015 exploaterades 35,5 hektar (motsvarande cirka 0,68 procent) som följd av ombyggnation av väg E45, utbyggnad av Norge-Vänerbanan samt nytt stationsläge vid Lödöse (Jordbruksverket, 2017;2021).

Brukningsvärd jordbruksmark exploateras årligen för olika ändamål, i synnerhet i närheten av större tätorter är trycket på att exploatera jordbruksmark högt. Föreslagen exploatering av jordbruksmark enligt planförslaget utgör en del av denna utveckling, och innebär en utveckling som försämrar förutsättningarna för en ökad självförsörjningsgrad av livsmedel. Klimatförändring samt globala kriser och osäkerheter som avlöst varandra de senaste åren visar på betydelsen av att bevara jordbruksmarken och därmed möjligheten till produktion av livsmedel. Dessa faktorer risker att leda till negativa kumulativa effekter och konsekvenser då jordbruksmark inom kommunen minskar.

Nollalternativet

Med nollalternativet tas mer jordbruksmark i anspråk jämfört med planförslaget, både i översiktsplan och FÖP för Lödöse. Nollalternativet innehåller färre ställningstaganden vad gäller ianspråktagande/bevarande av jordbruksmark. Nollalternativet bedöms därmed medföra sämre vägledning för att skydda jordbruksmarken jämfört med planförslaget.

I förhållande till nuläget innebär dock både planförslaget och nollalternativet en risk för negativ påverkan på hushållning med jordbruksmark.

4.4 Klimat

Med klimat avses dels *klimatpåverkan*, framförallt genom utsläpp av växthusgaser men även genom markanvändning, dels *klimatanpassning* - det vill säga att skapa beredskap för de klimatförändringar som sker.

Genom översiktsplaneringen har kommunen till exempel möjlighet att planera för en effektiv bebyggelsestruktur som hushåller med mark och nyttjar befintliga strukturer, för att minska klimatpåverkan.

Ett förändrat klimat innebär bland annat utmaningar relaterat till förändringar i temperatur, nederbörd och höjda havsnivåer. Den bebyggda miljön är en av klimatanpassningens största utmaningar då tät bebyggelse och hårdgjorda ytor skapar problem kopplat till värme och ökad nederbörd. Komplettering av bebyggda miljöer i kombination med pågående klimatförändringar innebär utmaningar för den byggda miljön och för människors hälsa.

Inom arbetet med översiktsplanen har ett underlag avseende klimatrisker tagits fram (Tyréns, 2025).

4.4.1 Bedömningsgrunder

Sveriges nationella klimatmål sattes i samband med den nationella klimatlagen som trädde i kraft 1 januari 2018. Det långsiktiga målet är att Sverige år 2045 inte ska ha några nettoutsläpp av växthusgaser till atmosfären, för att därefter uppnå negativa utsläpp.

2023 antogs en ny energiplan med klimatstrategi för Lilla Edets kommun (Lilla Edets kommun, 2023). Energiplanen visar hur kommunen ska arbeta för effektivisering och ökad fossilfrihet i den egna verksamheten samt inom den geografiska kommunen. Energiplanen utgår från den regionala kraftsamlingen *Klimat 2030* som syftar till att Västra Götaland ska ha en fossiloberoende och konkurrenskraftig ekonomi till år 2030. Lilla Edets kommun har utifrån lokala förutsättningar antagit det övergripande målet att utsläppen av växthusgaser inom Lilla Edets geografiska kommun ska minska med 70 procent till år 2030 jämfört med 1990.

I plan- och bygglagen och miljöbalken finns bestämmelser om att kommuner behöver ta hänsyn till och planera för klimatrelaterade risker, så som översvämning, ras, skred och erosion, vid ny planerad markanvändning. Under 2018 infördes en ny bestämmelse i plan- och bygglagen, genom ett tillägg i 3 kapitel 5 § som innebär att kommuner i översiktsplanen ska ge sin syn på risken för skador på den redan byggda

miljön som kan följa av klimatrelaterade risker som översvämning, ras, skred och erosion samt hur sådana risker kan minska eller upphöra.

Det underlag som tagits fram avseende klimatrisker inom Lilla Edet (Tyréns, 2025), ger förslag på nivåer och riktlinjer att förhålla sig till för ny bebyggelse för att undvika skador vid översvämning, förslag på åtgärder för att minska översvämningsrisker vid befintlig bebyggelse samt förslag på generella planeringsriktlinjer avseende markstabilitet. Underlaget används för bedömning av planförslagets påverkan.

4.4.2 Förutsättningar

Klimatpåverkan

Enligt kommunens Energiplan och klimatstrategi är transporter den största utsläppskällan för växthusgaser inom kommunen, med utsläpp från personbilar som största underkategori. inkluderar genomfartstrafik, men den största delen av utsläppen kommer från lokala fordon.

Enligt planförslaget är Lilla Edet i hög grad en utpendlingskommun, vilket innebär att det är fler som reser från kommunen till sitt arbete än vad det är som reser in till kommunen för att arbeta. De flesta pendlingsrörelser sker söderut genom Göta älvdalen mot Göteborg och norrut till Trollhättan. Genomsnittlig körsträcka med personbil per invånare är högst av alla kommuner inom Göteborgsregionen. Andelen resor med gång, cykel och kollektivtrafik är cirka 30 procent, vilket kan jämföras med cirka 50 procent i Göteborgsregionen som helhet (Lilla Edets kommun, 2023).

I tätorterna och landsbygdsorterna finns mer eller mindre sammanhängande gång- och cykelvägnät. Mellan Ström och Lilla Edet samt Göta finns gång- och cykelväg. Längs med Göteborgsvägen mellan Lödöse och Lilla Edet finns även en utbyggd gång- och cykelbana som även ansluter till Alvhem söder om kommungränsen. Mellan Nygård och Lödöse finns också separat gång- och cykelväg. Däremot saknas utbyggd gång- och cykelväg mellan Lilla Edet/Ström och Hjärtum, liksom möjligheter till cykelpendling mot Trollhättan.

Kollektivtrafiken i Lilla Edets kommun består idag av pendeltågstrafik och busstrafik. Genom pendeltågsstationen i Lödöse finns anslutning till Göteborg och Trollhättan. Från pendeltågsstationen finns anslutande busstrafik till bland annat centralorten Lilla Edet. Kommunen försörjs i övrigt med regional busstrafik längs större vägar. Anropsstyrd närtrafik finns i stora delar av kommunens landsbygd och inom tätorterna inom vissa tidsintervall på vardagar.

Kommunen är idag självförsörjande på el från vattenkraft och vindkraft. Störst potential för ökad elproduktion på kort sikt bedöms finnas från solel och viss vindkraft.

Klimatanpassning

De klimatrelaterade riskerna översvämning, ras, skred och erosion förväntas öka i kommunen, till följd av den pågående klimatförändringen. Enligt SMHI, och det högre klimatscenariot RCP8,5 (scenario baserat på att fortsatt höga utsläpp av koldioxid sker), kan Västra Götalands län till år 2100 vänta sig en ökning av årsmedelnederbörden med upp mot 30-40 %, allra mest vintertid. Samtidigt förväntas medeltemperaturen stiga och till följd av det ökar avdunstningen. Kraftiga nederbördsmängder på kort tid, i form av skyfall, väntas vid år 2100 att öka i intensitet med upp emot 30-40 %.

Enligt SMHI:s beräkningar kommer havsnivån att stiga med cirka en meter till år 2100. Samtidigt pågår en landhöjning som under samma tidsperiod summeras till cirka 30 centimeter, vilket ger en nettohöjning av havsnivån på cirka 70 centimeter. Vid höga flöden i Göta älv kommer därmed vattenmassorna att få allt svårare att ta sig ut till havet och risken för översvämningar utmed älven ökar. Det är också sannolikt att höga flöden i älven inträffar under lågtrycksperiod med hög nivå i havet vilket försvårar situationen ytterligare. Sammantaget innebär det att det blir vanligare med både höga och låga flöden i Göta älv. Det gör att risker kopplat till översvämningar, ökad erosion i älvfåran och skred ökar. Ett skred i Göta älv kan få stora konsekvenser för bebyggelse, vattenförsörjningen och andra viktiga samhällsfunktioner.

Översvämning

I Lilla Edets kommun är risken för översvämningar främst relaterad till skyfall och/eller hög vattennivå i Göta älv.

Skyfall

För Lilla Edets tätort, med stora delar av Göta inkluderat, samt Lödöse har skyfallskarteringar tagits fram inom arbetet med översiktsplanen. För övriga områden i kommunen finns en lågpunktskartering från Länsstyrelsen Västra Götaland, som visar hur lågpunkter i omgivningen översvämmas vid stora regn.

Göta älv

Flödet i Göta älv är reglerat, vilket påverkar både höga och låga flöden. Söder om slussen i Lilla Edet finns ingen teknisk infrastruktur som reglerar

älvens nivå innan utlopp i havet, vilket innebär att älven på denna sträcka direkt påverkas av vattenståndet i havet.

Vid höga vattenstånd i havet dämmer älven upp och kan på egen hand eller i samband med höga flöden leda till översvämningar av låglänta områden, bland annat vid Lödöse. I takt med de pågående klimatförändringarna förväntas havsnivån att stiga med cirka 70 centimeter till år 2100 (justerat för landhöjning), vilket kommer att öka risken för översvämning från älven ytterligare.

Översvämningsrisker till följd av ökade flöden och utbredning av älven ger störst påverkan på den befintliga miljön i områden omkring Lödöse, i synnerhet i områden väster om Göteborgsvägen. Även älvnära områden och verksamheter i Lilla Edet påverkas av ökade flöden i älven.

Ras, skred och erosion

Geotekniska klimatrelaterade risker i Lilla Edet utgörs i huvudsak av sättnings- och stabilitetsproblematik i förekommande lösa leror. De befintliga riskerna för skred längs Göta älv är idag betydande. En översiktlig kartläggning visar var risker kan förekomma inom Lilla Edets kommun (Tyréns, 2025). Skredrisker har klassats till klass 1-3 enligt dagens förutsättningar, där klass 1 avser lägre risk och klass 3 en högre risk. Områden där risk finns idag och med ökade risker i framtiden återfinns främst inom Göta älvdalens utbredning, kring Lödöse och upp mot Locktorp, men även utanför älvområdet finns riskområden.

Klimatförändringarna innebär att många områden längs älven får en högre risk för skred, om inga åtgärder vidtas. I Lilla Edet pågår utredning och skredsäkring på flertalet platser för att minska risker för den befintliga bebyggelsen, i samarbete med Statens geotekniska institut (SGU).

4.4.3 Påverkan, effekt och konsekvenser

Planförslaget

Klimatpåverkan

För en minskad klimatpåverkan inom Lilla Edets kommun är *förutsättningar för hållbart resande* samt *energiförsörjning av tillkommande bebyggelse* två viktiga faktorer. Kommunens klimatpåverkan och möjlighet att påverka sina utsläpp av växthusgaser spänner dock över fler områden som klimatpåverkan från byggande, upphandling och naturliga kolsänkor.

Planförslaget inkluderar kommunövergripande ställningstaganden för minskad klimatpåverkan som omfattar flera områden och sektorer. Bland annat ska energi- och resurseffektivt byggande främjas vid nybyggnadsprojekt på kommunal mark, utveckling av befintliga, fungerande byggnader och miljöer utredas innan rivning och nybyggnation prövas, samt att utreda hur effektiva material- och avfallsflöden kan utvecklas vid ny- och ombyggnation. Det är positivt att planförslaget inkluderar dessa ställningstaganden då nybyggnation generellt har stor påverkan på klimatutsläpp.

Behov av mark- och grundläggningsarbeten är ofta en betydande del av klimatpåverkan från nybyggnation. Anpassningar har gjorts i planerad utbyggnad för att minska behov av grundläggningsarbeten, även om kraftig grundläggning behövs utifrån kommunens geologiska förutsättningar (se även *Klimatanpassning*).

Översiktsplanens utgångspunkt att möjliggöra för en befolkningsökning som motsvarar ungefär 1 600 ytterligare bostäder bedöms vara en utmaning i relation till Lilla Edets målsättning om att minska utsläppen av växthusgaser med 70 procent till år 2030, då det innebär en hög utbyggnadstakt av bostäder och infrastruktur samt ett ökat resande inom kommunen. Planförslaget nyttjar dock till stor del befintliga strukturer då föreslagna utbyggnadsområden planeras till befintliga tätorter i kollektivtrafiknära lägen, vilket skapar goda förutsättningar för hållbart resande. Sett till utpendlingsmönster i kommunen med betydande pendlingsrörelser söderut mot Göteborg samt norrut till Trollhättan, är det positivt att planförslaget satsar på fortsatt utveckling vid stationsnära lägen i Lödöse, med pendeltågsförbindelse mot Göteborg och Trollhättan. Utveckling vid Lilla Edets tätort kan också bidra till ett ökat underlag för anslutande busstrafik till pendeltågsstationens läge.

Utveckling i Nygård och Hjärtum, samt tillkommande bebyggelse på landsbygd (uppskattningsvis cirka 400 bostäder under planperioden) tillkommer dock i lägen som idag har sämre förutsättningar för kollektivtrafik och där det därmed bedöms finnas risk att planförslaget kan innebära ökad personbilstrafik. Särskilt sett till att kommunen idag till stor del utgör en utpendlingskommun och att planförslaget inte bedöms ändra det förhållandet. För att få invånare att välja kollektivtrafik, cykel eller gång behövs förmodligen både ökade satsningar på kollektivtrafik, samt tidiga beteendepåverkande åtgärder. Ur det hänseendet kan det också vara viktigt att nödvändig struktur för att välja klimatsmarta transporter finns på plats när bostadsområden är klara för inflyttning.

Planförslagets ställningstaganden för bebyggelse inkluderar bland annat att i utformning av utpekade bebyggelseområden ska närhet och tydliga stråk till kollektivtrafik eftersträvas, samt att större arbetsplatser bör lokaliseras inom en radie av cirka 500 meter från kollektivtrafik.

Planförslagets ställningstaganden för transportinfrastruktur identifierar viktiga stråk för gång- och cykelvägar att bygga ut och orter att länka samman, samt framtida rekreativa cykelstråk och viktiga regionala pendelstråk för cykel, vilket också bedöms skapa förutsättningar för minskad klimatpåverkan om dessa stråk utvecklas.

Den exploatering som planeras berör i delar naturmark, som skog. När skog avverkas och ersätts med bebyggelse försvinner den kolsänka som biomassan i naturmarken utgör. Utifrån det vore det positivt att i fortsatt arbete ta fram en kommunövergripande kartläggning av kolsänkor och inklusive möjligheter att öka den lokala kolinlagringen inom kommungränsen.

Lilla Edet är idag självförsörjande på el från vattenkraft och vindkraft. För att möjliggöra att självförsörjandegraden kan upprätthållas även med tillkommande bebyggelse och befolkningsökning är det positivt att planförslaget inkluderar utrymme för enstaka tillkommande etableringar av vindkraftverk samt att det inom utpekade verksamhetsområden också kan rymmas ytor för energiproduktion såsom solcellsparker.

Sammantaget bedöms planförslaget medföra positiva effekter för att minska klimatutsläppen inom flera områden, även om den nybyggnation som planförslaget tar höjd för bedöms leda till klimatbelastande utsläpp.

Klimatanpassning

För att bemöta utmaningarna med ökad risk för översvämning på grund av skyfall och höga vattennivåer inkluderar planförslaget att antal riktlinjer för hur bebyggelse ska lokaliseras och utformas för att minimera riskerna med översvämning. Riktlinjerna förhåller sig till resonemang och riktlinjer från ansvariga myndigheter som länsstyrelsen, Boverket och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap. Riktlinjerna överensstämmer också med de förslag på riktlinjer som tagits fram inom arbetet med klimatrisker under översiktsplanearbetet (Tyréns, 2025).

Riktlinjerna behandlar hur ny sammanhållen bebyggelse och bebyggelse med verksamheter av större samhällsviktig betydelse bör lokaliseras och planläggas med hänsyn till kraftiga regn. I områden som inte täcks av skyfallskarteringar ska länsstyrelsens lågpunktskartering nyttjas, för screening av riskområden där vidare utredning behövs.

Planförslaget inkluderar också riktlinjer för att hantera markstabilitet, med riktlinjer för vad som bör hanteras inom de olika riskklasserna för skredrisk (riskklass 1-3) som identifierats.

Planerad markanvändning i planförslaget bedöms ha tagit hänsyn till det underlag som tagits fram inom processen med översiktsplanen, och ett antal områden har valts bort eller anpassats av hänsyn till översvämning och ras- och skredrisker, se även avsnitt *3.3 Alternativ lokalisering och utformning*. Planförslaget innebär dock etablering av viss bebyggelse inom områden som kan komma att påverkas av översvämning samt områden utpekade som skredriskområden. De identifierade riskerna beskrivs i de platsspecifika ställningstagandena för att utredas vidare i kommande planprocesser.

Identifierade skredrisker finns inom cirka 40 områden för ändrad/utvecklad användning, varav fem områden är belägna inom områden med den högsta riskklassen klass 3. Ett trettiotal av områdena utgör föreslagen sammanhängande bostadsbebyggelse, mångfunktionell bebyggelse eller verksamhet/industri i Lilla Edet, Ström, Göta, Lödöse och Nygård.

Markanvändningen inkluderar också utrymme för klimatanpassningsåtgärder. Befintlig banvall vid Lödöse bedöms utgöra tillräckligt skydd för översvämningsrisker från älven för ny bebyggelse öster om banvallen med anpassad höjdsättning. För befintlig bebyggelse som ligger lägre beräknas banvallen behöva byggas på cirka 0,4 meter. Norr om banvallen föreslås ett nytt reservat för skyddsvall för att skydda befintlig och ny föreslagen bebyggelse vid Lödöse varv. Det bedöms positivt att planförslaget tydligt reserverar mark för detta ändamål.

Planförslaget inkluderar även kommunövergripande riktlinjer för att hantera risker för den redan byggda miljö, med exempel på åtgärder som rör både fysiska och planeringsmässiga åtgärder. Det handlar exempelvis om att fördröjning av vatten kan ske på fördröjningsytor eller i svackdiken, att barriär mot älven behöver skapas för att skydda bebyggelse och att mark kan reserveras på strategiska platser för framtida åtgärder. I översiktsplanen sker detta genom exempelvis förslag om invallning vid Lödöse som skydd mot älven och en multifunktionell översvämningsyta öster om Göteborgsvägen i höjd med Museivägen för att hantera skyfall. Det bedöms positivt att planförslaget inkluderar tydliga riktlinjer både för tillkommande och befintlig bebyggelse.

Mer övergripande innebär planförslaget sammantaget förslag på utbyggnad som innebär en ökad hårdgörande grad av mark inom kommunen. När naturmark ersätts med hårdgjord mark försvinner den förmåga som

naturmark generellt har gällande att förebygga oönskade effekter av pågående och kommande klimatförändringar. Det bedöms därför positivt att planförslaget inkluderar riktlinjen att gröna multifunktionella lösningar ska eftersträvas vid hantering av dagvatten i nya detaljplaner och bebyggelse i nytillkommande verksamhetsområden.

Planförslaget inkluderar även ställningstaganden att grönstrukturen ska ses som en resurs för att bland annat minska urbana värmeöar och reglera temperatur vid värmeböljor i tätbebyggda miljöer. Vid planering, byggande och förvaltning ska behov av åtgärder för att hantera värmeböljor och höga temperaturer beaktas. Åtgärder för att skapa svala miljöer bör enligt planförslaget särskilt prioriteras på de platser där sårbara grupper (barn, äldre och sjuka) vistas som vid exempelvis förskolor, skolor, lekplatser och äldreboenden. Det bedöms positivt att problematiken och behov gällande hantering av höga temperaturer och värmeböljor synliggörs i planförslaget, särskilt i relation till sårbara grupper. De utvecklade och tillkommande verksamhetsområden som tillkommer kan inverka negativt på risk för höga temperaturer och hänsyn till grönstruktur och värmereglering skulle kunna förtydligas till att omfatta även dessa områden.

Sammantaget bedöms planförslaget medföra positiva effekter och konsekvenser för klimatanpassning, utifrån att planförslaget upprättat lämpliga riktlinjer och gjort viktiga ställningstaganden för att minska klimatförändringarnas negativa effekter både för tillkommande och befintlig bebyggelse.

Nollalternativet

Klimatpåverkan

Enligt kommunens bedömning har gällande översiktsplan inte fungerat som vägledande och ny bebyggelse har primärt tillkommit i områden som inte ligger i linje med översiktsplanen. Med nollalternativet bedöms det därmed finnas fortsatt risk att utveckling genomförs utan tillräcklig vägledning och blir oförutsägbar. Det bedöms leda till ett mer oförutsägbart underlag i fråga om lokalisering av bebyggelse och förutsägbarhet för planering av kollektivtrafik och strategiska satsningar på gång- och cykelstråk.

Nollalternativet inkluderar inga särskilda ställningstaganden som syftar till att minska klimatpåverkande utsläpp. Planförslaget bedöms på så sätt mer positivt i jämförelse med nollalternativet, då det ger bättre vägledning till att arbeta med att minska kommunens klimatpåverkan inom flera områden.

Klimatanpassning

Nollalternativet inkluderar utbyggnadsplaner inom områden där bebyggelse kan vara olämplig med hänsyn till översvämning och skredrisker, utan att tydligt redovisa ytterligare hänsyn eller restriktioner. Planförslagets föreslagna bebyggelseområden är bättre anpassade utifrån hänsyn till klimatrelaterade risker, jämfört med nollalternativet. Bland annat har ett område som tidigare pekades ut för verksamhetsområden (rekreationsområde på sikt) inom FÖP Lödöse i planförslaget ändrats till att pekas ut för rekreationsändamål på grund av översvämningsrisker.

Planförslaget bedöms också inkludera bättre anpassade ställningstaganden utifrån uppdaterade och tillkommande underlag och riktlinjer, jämfört med nollalternativet. Planförslaget inkluderar ställningstaganden kring grönstrukturens inverkan för att motverka urbana värmeöar och höga temperaturer, vilket saknas i nollalternativet.

4.5 Vatten

Detta avsnitt omfattar redovisning av översiktsplanens påverkan på status och uppfyllnad av miljökvalitetsnormer samt påverkan på yt- och grundvattenförhållanden.

4.5.1 Bedömningsgrunder

Miljökvalitetsnormer för vatten har legat till grund för bedömningarna gällande aspekten vatten. Miljökvalitetsnormerna (5 kap. miljöbalken) är ett rättsligt verktyg som ställer krav på vattnets kvalitet efter en viss tidpunkt. Samtliga vattendrag och sjöar ska uppnå god ekologisk status, men målåren för dem är olika beroende på omfattning av åtgärderna för att uppnå miljökvaliteten.

Miljökvalitetsnormer för vatten syftar till att skydda och förbättra kvaliteten i vattenmiljöer. Inom ramen för EU:s vattendirektiv (2006/60/EG) har miljökvalitetsnormer för yt- och grundvatten utvecklats. Huvudregeln är att alla vattenförekomster ska uppnå normen om god status och statusen får inte försämras, dock kan undantag göras.

4.5.2 Förutsättningar

Lilla Edet präglas av sprickdalar och långsträckta sjöar. Göta älv är det största vattendraget och sträcker sig genom kommunen i nord-sydlig riktning i en sådan sprickformation. I kommunen finns 20 vattenförekomster: tolv vattendrag, fyra sjöar och fyra

grundvattenförekomster. Två av vattenförekomsterna utgör delsträckor av Göta älv, vilka båda har otillfredsställande status. Vattenförekomsten är klassad som kraftigt modifierad på grund av väsentligt påverkad hydrologisk regim eller morfologiskt tillstånd. Dessutom bedöms att åtgärder för att nå god ekologisk status skulle medföra en betydande negativ påverkan på samhällsviktig vattenkraftsverksamhet. De övriga vattendragen i kommunen utgör biflöden till Göta älv. Torskogsbäcken och Sollumsån med Grinnerödssjön har god ekologisk status. Resterande vattendrag har måttlig ekologisk status. Sjön Store-Väktor har god status och Öresjö, Gravlången och Vanderydsvattnet har måttlig status. Samtliga vattendrag och sjöar har ej god kemisk status. Huvudsakliga betydande påverkanskällor för kommunens ytvatten är jordbruk, enskilda avlopp, atmosfärisk deposition och vattenkraft. Samtliga grundvattenförekomster har god kemisk status och god kvantitativ status. För grundvattenförekomsterna pekas transport och infrastruktur ut som påverkanskälla.

Lilla Edets kommun ligger huvudsakligen inom två avrinningsområden varav ett även utgör vattenskyddsområde: Köperödssjöarna. Vattenskyddsområdet täcker hela vattenresursens avrinningsområde.

4.5.3 Påverkan, effekt och konsekvenser

Planförslaget

För att uppfylla miljökvalitetsnormerna ska kommunen vidta åtgärder och förebygga risker genom fysisk planering. Tätorterna föreslås kompletteras med ny bebyggelse genom förtätning i Lilla Edet och genom komplettering av sammanhängande bebyggelse i anslutning till befintlig bebyggelse. Detta innebär en potentiellt ökad föroreningstransport från områden som får större andel hårdgjorda ytor samt från byggnader och transporter. Det ger i sin tur risk för påverkan på ytvattenförekomster och möjligheterna att uppnå miljökvalitetsnormerna. Omvandling av jordbruksmark till bebyggelse kan medföra ett minskat näringsläckage till vattenförekomster, men istället påverka dem genom tillkommande föroreningstransport. Vid utveckling av befintliga och nya områden behöver en lämplig dagvattenavledning till vattenförekomsterna säkerställas vid utformning och beslut om dagvattenhanteringen. Detta görs i det fortsatta arbetet med detaljplaner samt i kommunens arbete med att ta fram riktlinjer för dagvattenhantering. I planförslaget föreslås att riktlinjer för dagvattenhantering tas fram, vilket saknas i kommunen idag och skulle innebära en mer styrd hantering jämfört med nuläget. I planförslaget görs också kopplingen mellan riktlinjer

för dagvattenhantering och uppfyllnad av miljökvalitetsnormer vilket är positivt jämfört med nuläget.

I planförslagets ställningstaganden anges att Göta älv och dess biflöden ska skyddas. Detta ställningstagande förstärks med utpekad markanvändning. I markanvändningskartan finns zoner kring större delen av vattendragen och pekas ut som *Natur och friluftsliv*, men denna markanvändning pekas inte ut för samtliga vattendrag. I planförslaget finns ett ställningstagande om att vegetationszoner längs vattendrag och sjöar ska sparas och utvecklas för att bland annat minska negativa effekter på recipient. Detta bedöms som positivt. Om det i markanvändningskartan hade utpekats en vegetationszon, som är positivt för vattendrags och sjöars ekologiska status, kring samtliga vattendrag skulle det ytterligare stärkt grönstrukturen kring vattendragen. Vid utveckling av områden i direkt anslutning till Göta älv behöver risker för en ökad föroreningsspridning från förorenade sediment beaktas. Även i de områden som pekas ut som utvecklingsområde för *Grönområde Park* (område 16, 24, 65, 59, 52, 15) i Lilla Edet och Lödöse ska hänsyn tas då åtgärder som innebär att den naturliga strandzonen minskar kan påverka kvalitetsfaktorer kopplat till den ekologiska statusen och kvalitetsfaktorn *Morfologiskt tillstånd i vattendrag* (vattendragets närområde). Enligt planförslaget finns ett särskilt ställningstagande kring Göta Älv och Gårdaån. Utbyggnader inom avrinningsområdena ska ske så att de inte medför försämrade förutsättningar att uppnå miljökvalitetsnormer. Det innebär att utbyggnad kan ske men kräver att stor hänsyn tas till vattendragets förutsättningar. Längs Gårdaån planeras ett område för rekreation (område 52). Då vattendraget har otillfredsställande status på grund av övergödning kan en åtgärd för vattendragets status exempelvis vara att bevara och utveckla vegetationszoner vid vattendraget där näringsämnen kan fastläggas. Ett område i Lödödse som utgörs av industrimark idag föreslås utvecklas till *Grönområde och park* på lång sikt, detta bedöms kunna ge positiva effekter om området utformas som en vegetationszon som tillåts översvämmas.

Planförslaget ska ge förutsättningar för ny- och utbyggnad av Lilla Edets reningsverk, vilket bedöms som positivt då ett nytt reningsverk kan medföra bättre rening och en minskad belastning av näringsämnen på recipienter.

Det är positivt för att säkra tillgången och kvaliteten på dricksvatten att kommunen har för avsikt att skapa vattenskyddsområden vid de mindre grundvattentäkterna. En av ytvattentäkterna inom kommunen är redan i viss mån skyddad eftersom den redan omfattas av ett vattenskyddsområde. Vid en utbyggnad inom vattenskyddsområdet kommer vattenskyddsföreskrifterna att följas.

Sammantaget bedöms planförslaget inte äventyra möjligheterna att uppnå miljökvalitetsnormer för ytvatten. Det bedöms dock finnas behov av mer detaljerad planering för hur utbyggnad av områden ska ske utan att möjligheterna att uppnå miljökvalitetsnormer påverkas. Det är viktigt att kommande framtagande av riktlinjer för dagvattenhantering fokuserar på hur hantering av dagvatten ska ske för att inte försämra kvaliteten i recipienterna.

Nollalternativet

I nollalternativet pekas ingen vegetationszon ut längs vattendrag och sjöar. Längs många vattendrag pekas marken istället ut som *Bevaransvärd odlingsmark*. Att möjliggöra odling i direkt anslutning till vattendragen kan istället innebära negativa konsekvenser för vattenkvaliteten då det innebär stor risk för näringsläckage till vattendragen.

Dagvattenhantering pekas ut som en påverkansfaktor och lokal hantering av dagvatten lyfts som en åtgärd. Kommunen ska även tas fram riktlinjer för dagvattenhantering då detta saknas, det finns dock ingen tydlig koppling till miljökvalitetsnormer i översiktsplanens ställningstaganden. Byggnation på landsbygden ska ske med hänsyn till status på lokala vattendrag. Detta bedöms som positivt då detta kan ha en positiv påverkan på vattendragens status.

I nollalternativet finns risk för negativ påverkan på grundvattenförekomst i Hasteröd då området pekas ut som verksamhetsområde (R8) som framtida område för. Ett uttag av sand kan innebära att det naturliga skyddet mot förorening av grundvattnet försämras genom att det skyddande marktäcket och det översta jordlagret ovan grundvattenytan tas bort och förorenande ämnen kan lättare nå grundvattnet. Det bedöms innebära risk för negativa konsekvenser för kvaliteten. Det bedöms också finnas risk för att kvantiteten påverkas.

5 Avstämning mot mål och riktlinjer

5.1 Miljökvalitetsnormer

5.1.1 Ytvatten

Planförslaget i sig bedöms inte försvåra möjligheterna att uppnå miljökvalitetsnormer för ytvatten. Det bedöms dock finnas behov av mer detaljerad planering för hur utbyggnad av områden ska ske utan att möjligheterna att uppnå miljökvalitetsnormer påverkas. Det är viktigt att med kommande framtagande av riktlinjer för dagvattenhantering fokuserar på hur hantering av dagvatten ska ske för att inte försämra kvaliteten i recipienterna.

5.1.2 Grundvatten

Det bedöms som positivt att kommunen i planförslaget har för avsikt att bilda vattenskyddsområden för mindre dricksvattentäkter för att långsiktigt säkra kvalitet och kvantitet.

5.1.3 Luft

Normerna för utomhusluften regleras i luftkvalitetsförordning (SFS 2010:477) och anger gränsvärden för kvävedioxid/kväveoxider, svaveldioxid, bly, partiklar (PM10/PM2,5), marknära ozon, bensen, kolmonoxid, arsenik, kadmium, nickel och bens(a)pyren. Lilla Edets kommun har låga halter av föroreningar i luften. Det innebär att någon regelbunden mätning inte behövs utan det räcker med beräkningar. Den senaste beräkningen för Lilla Edets kommun utfördes 2015. Beräkningen visade att halten kväveoxider är under miljökvalitetsnormen i hela kommunen. Högst halter fanns då längs med E45, men även här var halterna låga. Mätningar av partiklar visar samma mönster. Både MKN och miljökvalitetsmålet Frisk luft klaras med god marginal i hela beräkningsområdet. Planförslaget medger förtätning av vissa områden i tätorterna. Det är viktigt att i det fortsatta planarbetet utreda luftkvaliteten i områden som förtätas.

År 2024 beslutade EU om nya gränsvärden för luftkvalitet som ska införas till 2030 men börjar att gälla december 2026. De nya normerna är utformade för att bättre överensstämma med Världshälsoorganisationens WHO:s (Världshälsoorganisationens) riktlinjer för luftkvalitet.

Hur de nya skärpta gränsvärdena ska införlivas i kommunen blir viktigt att bevaka i fortsatt planarbete.

5.1.4 Buller

I förordningen om omgivningsbuller (SFS 2004:675) ställs krav på att Trafikverket och kommuner med mer än 100 000 invånare ska kartlägga buller och upprätta åtgärdsprogram vart femte år. I förordningen avses omgivningsbuller vara buller från vägar, järnvägar, flygplatser och industriell verksamhet. Även i mindre och medelstora kommuner (under 100 000 invånare) ska strävan vara att begränsa buller. Detta styrs bland annat av de allmänna hänsynsreglerna i miljöbalken och reglerna om egenkontroll, tillsyn och prövning. Risk för överskridande av riktvärden för buller är främst kopplat till bil- och tågtrafik. Detta behöver utredas vidare i kommande detaljplanering.

5.2 Nationella miljökvalitetsmål

Riksdagen har antagit 16 nationella miljökvalitetsmål. Målen beskriver de egenskaper som vår miljö måste ha för att samhällsutvecklingen ska vara ekologiskt hållbar. De miljökvalitetsmål som bedöms som relevanta för denna MKB och hur de bedöms påverkas av den nya översiktsplanen, presenteras nedan.

Planförslaget bedöms motverka måluppfyllelse	Planförslaget bedöms varken medverka till eller motverka måluppfyllelse	Planförslaget bedöms medverka till måluppfyllelse

Miljökvalitetsmål	**Planförslagets påverkan på målet**
Begränsad klimatpåverkan	Planförslaget kan medverka till måluppfyllelse genom goda ställningstaganden för att arbeta vidare med att minska kommunens klimatpåverkan. Föreslagen bebyggelseutveckling nyttjar till stor del befintliga strukturer i befintliga tätorter och transportinfrastruktur vilket kan bidra positivt till målet.
	Planförslaget bedöms dock motverka målet i och med att mycket ny bebyggelse tillkommer, där nybyggnation i sig antas generera utsläpp av växthusgaser samt att utveckling i Nygård, Hjärtum samt på landsbygden riskerar att bidra till ökad personbilstrafik.

Levande sjöar och vattendrag	Planförslaget bedöms kan bidra till måluppfyllelse genom att bidra till att stärka viktiga strukturer längs vattendragen när markanvändning pekas ut som Natur och friluftsliv där. Det är också positivt där hårdgjord mark föreslås omvandlas till grönområde.
	Planförslaget med för att ny bebyggelse tillkommer som kan innebära tillkommande föroreningsbelastning på vattendrag och sjöar, vilket skulle motverka måluppfyllelse. Det är viktigt att i det fortsatta arbetet med riktlinjer för dagvatten anpassa dem till att medverka till att miljökvalitetsnormer för berörda kvalitetsfaktorer nås och att lämplig dagvattenhantering tas fram i arbetet med detaljplaner där risk finns för påverkan på känsliga recipienter. Mark där det idag förekommer förhöjda föroreningshalter och som vid byggnation saneras kan minska föroreningsbelastning.
Grundvatten av god kvalitet	Planförslaget bidrar till långsiktig säkring av dricksvatten genom att bilda vattenskyddsområden för mindre dricksvattentäkter för att långsiktigt säkra kvalitet och kvantitet, vilket bedöms bidra till målet.
Ett rikt odlingslandskap	Planförslaget innehåller riktlinjer som anger att brukningsvärd jordbruksmark ska undvikas, men planförslaget bedöms ändå motverka måluppfyllelse då nya bebyggelseområden planeras på jordbruksmark. Planförslaget riskerar att motverka måluppfyllelse avseende kulturmiljövärden eftersom det inte finns tydliga riktlinjer för tillkommande bebyggelse på landsbygden.
	Planförslaget kan medverka till måluppfyllelse då lantbrukets förutsättningar kan stärkas genom att exploatering för att bedriva jordbruksnäring, eller underlätta för lantbrukets fortlevnad, lyfts i planförslaget.
God bebyggd miljö	Planförslaget säkerställer grönområden i anslutning till tätorterna och förstärker samband mellan tätorterna och älven. Planförslaget bedöms i stort möjliggöra för uppfyllande av miljömålet avseende kulturmiljö. Planförslaget bedöms medverka till måluppfyllelse genom att hänsyn tas till att människor inte ska utsättas för oacceptabla klimatrelaterade säkerhetsrisker orsakade av översvämning, ras och skred, samt hälsorisker med värmeböljor.
	Ianspråktagande av jordbruksmark innebär negativ påverkan på hushållning med naturresurser vilket bedöms motverka måluppfyllelse.

Ett rikt växt- och djurliv	Planförslaget innehåller ställningstaganden som bedöms säkerställa värdefull natur och skyddsvärda arter. Markanvändningen bidrar långsiktigt till att områden med betydelse för biologisk mångfald och ekologiska samband säkerställs. Sammantaget bedöms planförslaget bidra till måluppfyllelse.

6 Samlad bedömning

Biologisk mångfald

Planförslaget har flertalet kommunövergripande ställningstaganden kopplade till naturmiljö. Områden med höga värden och skyddade arter ska värnas. Arbete pågår med att ta fram ett nytt naturvårdsprogram och att uppdatera databasen över naturvärdesbiotoper enligt SIS-standard. Planförslaget innehåller ställningstaganden kopplade till dessa. Det innebär att även att bevarandet av områden som saknar lagligt skydd, men som är av betydelse för biologisk mångfald och ekologiska samband kan säkerställas genom tydliga ställningstaganden kopplat till utpekanden i naturvårdsprogrammet. Ställningstagandena är inte bara kopplade till kända, skyddade områden utan har ett bredare synsätt på naturmiljön jämfört med nuläget. Planförslaget innebär dock att det kan uppstå negativ påverkan på skyddade arter och grön infrastruktur om inte hänsyn tas till dessa värden inom markanvändningsområden för utveckling av exempelvis *Grönområde och park*.

Jämfört med nollalternativet bedöm planförslaget stärka värden för biologisk mångfald och ekologiska samband då planförslaget innehåller fler ställningstaganden samt innefattar fler aspekter av värdet.

Kulturmiljö och landskapsbild

Planförslaget har flertalet kommunövergripande ställningstaganden för kulturvärden och områden med höga kulturvärden ska värnas. I planförslaget anges också att kulturmiljöprogrammet ska uppdateras vilket är positivt då sentida kulturmiljöer saknas i nuvarande kulturarvsplan. Ett uppdaterat kunskapsunderlag bidrar till att kulturvärden och kulturmiljöer inom kommunen tydliggörs, vilket skapar kunskap och förståelse för dessa värden som ska vara vägledande vid planläggning och bygglovsärenden. Utöver de miljöer och byggnader som pekas ut i underlag finns strukturer, element och miljöer i orter och i landskap som också behöver tydliggöras och beaktas i kommande planarbeten för att inte dessa värden ska gå förlorade. Planförslaget har också ställningstaganden för stads- och landskapsbild men de bedöms som få i antalet.

Planförslaget innebär att det kan uppstå negativ påverkan på stads- och landskapsbilden i och intill tätorterna där förtätning planeras om inte hänsyn tas till kulturvärden, viktiga siktlinjer/utblickar till landmärken och omgivande landskap. Här behöver underlag och riktlinjer tas fram för att ge vägledning så att inte värden påverkas negativt.

Vad gäller utbyggnadsområden i central- och landsbygdsorter innebär planförslaget bättre anpassning till kulturmiljön och landskapsbilden än nollalternativet. I nollalternativet finns flera utpekade områden som sämre tar hänsyn till de kulturvärden som finns inom eller i anslutning till orterna. Nollalternativet bedöms därmed medföra sämre vägledning för att skydda kulturmiljö- och landskapsbildsvärden jämfört med planförslaget. I förhållande till nuläget innebär dock både planförslaget och nollalternativet en risk för negativ påverkan på kulturmiljön och landskapsbilden främst vad gäller att utveckling på landsbygden fortsatt genomförs utan tillräcklig vägledning och blir oförutsägbar. Risk för negativ påverkan på kulturmiljö och stads- och landskapsbild finns även för tätorterna då värden i befintliga miljöer behöver klargöras och riktlinjer för hur ändring och tillägg i bebyggelsen ska ske behöver arbetas fram.

Jämfört med nollalternativet bedöms planförslaget stärka värden för kulturmiljön då planförslaget innehåller fler ställningstaganden, vilket bedöms ge positiva effekter och konsekvenser för kommunens kulturvärden.

Jordbruksmark

Planförslaget inkluderar flera kommunövergripande ställningstaganden för jordbruksmark. Enligt ställningstaganden ska brukningsvärd jordbruksmark inte tas i anspråk om det inte behövs för att tillgodose ett väsentligt samhällsintresse som inte kan tillgodoses på annan plats, eller som behövs för att bedriva jordbruksnäringen. Planförslaget innebär dock ianspråktagande av jordbruksmark i ett antal planerade utbyggnadsområden på sammantaget cirka 130 hektar jordbruksmark, motsvarande cirka 2,5 procent av kommunens jordbruksmark, där kommunen anser att utbyggnad utgör väsentliga samhällsintressen och där alternativa lokaliseringar inte bedöms finnas. Utifrån redovisningen och ställningstaganden i planförslaget bedöms ianspråktagandet av jordbruksmark eventuellt kunna vara motiverat och att kravet på väsentligt samhällsintresse kan anses uppfyllas avseende områden för bostadsbebyggelse. Det behöver dock utredas vidare i kommande planprocesser där också utbyggnadsordningen som beskrivs i planförslaget blir en viktig del. Ur hushållningssynpunkt bedöms ianspråktagandet av jordbruksmark leda till negativa effekter då jordbruksmark inte går att återskapa på någon annan plats. Förlust av jordbruksmark kan i förlängning leda till negativa konsekvenser genom att begränsa möjligheten till livsmedelsproduktion.

Med nollalternativet tas mer jordbruksmark i anspråk jämfört med planförslaget, och inkluderar färre ställningstaganden och riktlinjer för att ta hänsyn till jordbruksmark. Nollalternativet bedöms medföra sämre vägledning för att skydda jordbruksmarken jämfört med planförslaget.

Klimat

Klimatpåverkan

Planförslagets ställningstaganden gällande minskad klimatpåverkan bedöms leda till positiva effekter och konsekvenser för att minska klimatbelastande utsläpp inom kommunen. Den befolkningsökning som planförslaget tar höjd för bedöms vara en utmaning i relation till Lilla Edets målsättning om att minska utsläppen av växthusgaser med 70 procent till år 2030, då det innebär en hög utbyggnadstakt av bostäder och infrastruktur samt ett ökat resande inom kommunen. Planförslaget nyttjar dock till stor del befintliga strukturer då föreslagna utbyggnadsområden planeras till befintliga tätorter i kollektivtrafiknära lägen, vilket skapar goda förutsättningar för hållbart resande. Utveckling i Nygård, Hjärtum samt på landsbygden riskerar dock att bidra till ökad personbilstrafik. Det är positivt att planförslaget inkluderar utrymme för enstaka tillkommande etableringar av vindkraftverk samt att det inom utpekade verksamhetsområden också kan rymmas ytor för energiproduktion såsom solcellsparker.

Sammantaget bedöms planförslaget medföra positiva effekter för att minska klimatutsläppen inom flera områden, även om den nybyggnation som planförslaget tar höjd för, samt personbilstrafik kopplad till delar av tillkommande bostadsbebyggelse bedöms leda till klimatbelastande utsläpp.

Planförslaget bedöms mer positivt i jämförelse med nollalternativet, då det ger bättre vägledning till att arbeta med att minska kommunens klimatpåverkan inom flera områden.

Klimatanpassning

Planerad markanvändning i planförslaget bedöms ha tagit hänsyn till det underlag avseende klimatrisker som tagits fram inom processen med översiktsplanen, och ett antal områden har valts bort eller anpassats av hänsyn till översvämning och ras- och skredrisker. Planförslaget innebär dock etablering av viss bebyggelse inom områden som kan komma att påverkas av översvämning samt områden utpekade som skredriskområden. De identifierade riskerna beskrivs i de platsspecifika ställningstagandena för att utredas vidare i kommande planprocesser.

Sammantaget bedöms planförslaget medföra positiva effekter och konsekvenser för klimatanpassning, utifrån att planförslaget upprättat lämpliga riktlinjer och gjort viktiga ställningstaganden för att minska klimatförändringarnas negativa effekter både för tillkommande och befintlig bebyggelse.

Planförslagets föreslagna bebyggelseområden är bättre anpassade utifrån hänsyn till klimatrelaterade risker, jämfört med nollalternativet. Planförslaget bedöms också inkludera bättre anpassade ställningstaganden utifrån uppdaterade och tillkommande underlag och riktlinjer, jämfört med nollalternativet. Planförslaget inkluderar ställningstaganden kring grönstrukturens inverkan för att motverka urbana värmeöar och höga temperaturer, vilket saknas i nollalternativet.

Vatten

Planförslaget i sig bedöms inte försvåra möjligheterna att uppnå miljökvalitetsnormer för ytvatten. Det bedöms dock finnas behov av mer detaljerad planering för hur utbyggnad av områden ska ske utan att möjligheterna att uppnå miljökvalitetsnormer påverkas negativt. Det är viktigt att kommande framtagande av riktlinjer för dagvattenhantering fokuserar på hur hantering av dagvatten ska ske för att inte försämra kvaliteten i recipienterna samt att hänsyn tas till förekomst av förorenade områden vid exploatering. Närområdet längs de flesta vattendragen pekas ut som *Natur och friluftsliv* vilket bedöms kunna ha positiva konsekvenser för flera kvalitetsfaktorer. Där utveckling av områden nära vattendragen ska ske är det viktigt att hänsyn tas till vattendragen, men vissa utvecklingsområden skulle också kunna innebära positiva konsekvenser. Exempelvis där industrimark föreslås omvandlas till *Grönområde och park*.

Planförslaget ska ge förutsättningar för ny- och utbyggnad av Lilla Edets reningsverk, vilket bedöms som positivt då ett nytt reningsverk kan medföra bättre rening och en minskad belastning av näringsämnen på recipienter.

För grundvattenförekomster i kommunen kan kvaliteten och kvantiteten säkras i och med kommunens planer att skapa vattenskyddsområden för de mindre grundvattentäkterna.

7 Fortsatt arbete och uppföljning

7.1 Fortsatt arbete

Enligt 6 kapitel 11 § 5 punkten miljöbalken ska en miljökonsekvensbeskrivning innehålla uppgifter om de åtgärder som planeras för att förebygga, hindra, motverka eller avhjälpa betydande negativa miljöeffekter.

I en miljökonsekvensbeskrivning kan inte alla effekter beskrivas fullt ut i detalj. Påverkan kan vara svårbedömd och kräva ytterligare utredningar för att i ett senare skede kvantifieras. Miljökonsekvensbeskrivningen ska därför ses som en fortgående process, för att med åtgärder kunna minimera planens påverkan på miljön, snarare än som en färdig och avslutad handling.

Följande behov av fortsatt arbete i den efterkommande planeringen har identifierats:

- Vid utveckling av älvnära områden till rekreationsområden behöver hänsyn tas till naturmiljö, skyddade arter och gröninfrastruktur genom att exempelvis bevara viktiga grönstrukturer (vegetation, äldre träd) och vid utformning av belysning.
- Värna gröninfrastruktur vid förtätning av tätorterna.
- Utred om skyddsvärd natur påverkas vid utbyggnad av nya bostadsområden och bevara grönstrukturer inom de nya detaljplanerna.
- Kyrkorna ligger ofta högt i landskapet och betraktas som landmärken och orienteringspunkter och är av stor betydelse för landskapsbilden. Detta är viktigt att beakta, exempelvis vid kommande planeringsskeden för utbyggnadsområden i tätorterna och i anslutning till tätorter/byar.
- En följd som kan uppstå med förtätning av orter är att utblickar till landmärken och omgivande landskap försvagas vilket minskar landskapets läsbarhet. Detta bör beaktas i kommande planarbeten med utredning av påverkan på stads- och landskapsbild.
- Vid mindre kompletteringar inom och tillgängliggörande av Lödöse varv och älven behöver hänsyn till stads- och landskapsbild och kulturhistoriska värden tas.
- Utbyggnadsområde öster om Nygård bör beaktas i efterföljande planeringsskede med utredning av påverkan på stads- och landskapsbild och kulturmiljö.

- Placering av ny verksamhets- och industribebyggelse bör analyseras i kommande planeringsskeden för att utreda påverkan på landskapsbild och kulturmiljö.
- Vidare utredning avseende påverkan på stads- och landskapsbild och kulturmiljö bör göras i efterföljande planeringsskede för det större utbyggnadsområdet väster om Ström.
- Inom tätorten behöver värden i befintliga miljöer klargöras och riktlinjer för hur ändring och tillägg i bebyggelsen ska ske arbetas fram.
- För ny bebyggelse och byggnader på landsbygden behövs riktlinjer och utredningar för placering och gestaltning i landskapet, för att motverka att kulturmiljön och landskapsbilden påverkas negativt.
- I Nygård, Hjärtum samt på landsbygden riskerar planförslaget att bidra till ökad personbilstrafik. För att få invånare att välja kollektivtrafik, cykel eller gång behövs förmodligen både ökade satsningar på kollektivtrafik, samt tidiga beteendepåverkande åtgärder. Ur det hänseendet kan det också vara viktigt att nödvändig struktur för att välja klimatsmarta transporter finns på plats när bostadsområden är klara för inflyttning.
- Kommunen kan i fortsatt arbete med fördel ta fram ett underlag som identifierar kommunens kolsänkor och potential att öka kolinlagring inom kommunen.
- Utöver att värna befintliga naturliga våtmarksområden kan kommunen utreda möjligheterna att återskapa ytterligare naturliga våtmarker, meandringar eller andra restaureringsåtgärder som verkar för att behålla vatten i landskapet under längre tid och därmed minska risker både vid skyfall och perioder av torka.
- Fördjupa utredningen kopplat till artskydd för fåglar (inklusive skyddsklassade arter) för att identifiera områden som är viktiga för känsliga arter för att undvika konflikter i kommande exploateringar.
- Kommunen kan med fördel även arbeta med grönstrukturens inverkan för att motverka negativa effekter av värmeböljor och höga temperaturer även i verksamhetsområden.

7.2 Uppföljning

Enligt 6 kapitel 11 § miljöbalken ska en miljökonsekvensbeskrivning innehålla en redogörelse för de åtgärder som planeras för uppföljning och övervakning av den betydande miljöpåverkan som genomförandet av planen eller programmet medför. Uppföljningen av den betydande miljöpåverkan som genomförandet av översiktsplanen i realiteten ger bör så långt som möjligt kopplas till befintliga tillsyns-, miljölednings och övervakningssystem. Det innebär att vidare åtgärder bör baseras på de

resultat som övervakningen ger gällande aspekterna biologisk mångfald, kulturmiljö och landskapsbild, jordbruksmark, klimatpåverkan, klimatanpassning och vatten. Det ger underlag till vilka ytterligare åtgärder och strategier som behöver tas fram. Därutöver bör uppföljning av aspekter av betydande miljöpåverkan göras inom ramen för den kontinuerliga översiktsplaneprocessen.

8 Referenser och underlag

Jordbruksverket, 2017. *Exploatering av jordbruksmark 2011–2015*. Rapport 2017:5.

Jordbruksverket, 2021. *Exploatering av jordbruksmark 2016–2020*. Rapport 2021:08.

Lilla Edets kommun, 2010. *Kulturhistoriskt värdefulla miljöer samt förslag till åtgärder*. Antagen 2010-03-03.

Lilla Edets kommun, 2023. *Energiplan och klimatstrategi*. Antagen 2023-12-13.

Länsstyrelsen i Västra Götalands län, *Landsbygdsanalys Västra Götalands län*, 2006. Bilaga 1: Eden, 2006, Landskapskaraktärsanalys (LKA) för Västra Götaland.

Länsstyrelsen i Västra Götalands län, 2016. *Värdebeskrivning riksintresse för naturvård Västra Götalands län, beslut 2000-02-07, uppdaterat okt 2016 NRO 14122 Göta och Nordre älvs dalgångar Trollhättan, Lilla Edet, Ale, Kungälv, Göteborgs kommuner Område av riksintresse för naturvård.*

Länsstyrelsen i Västra Götalands län, 2019. Regional handlingsplan för grön infrastruktur https://www.lansstyrelsen.se/vastra-gotaland/samhalle/planera-bygga-och-bo/gron-infrastruktur/regional-handlingsplan-for-gron-infrastruktur.html

Naturvårdsverket, 2024. Grön infrastruktur https://www.naturvardsverket.se/amnesomraden/mark-och-vattenanvandning/gron-infrastruktur/

SLU Artdatabanken, 2024. *Artportalen*. Hämtad 2024-05-29.

Tyréns, 2024. *Kunskapsunderlag jordbruksmark, Lilla Edets kommun*. 2024-09-12.

Tyrens, 2025. Övergripande metodbilaga *klimatrisker, översiktsplan Lilla Edet*. 2025-05-09.

Vatteninformationssystem Sverige, 2024. Lilla Edet – Kommun https://viss.lansstyrelsen.se/AreaStatisticsForm.aspx?area=4,346&managementCycleName=Senaste_bedoemning Hämtad 2024-09-20.

TYRÉNS

BILAGA 1

BESKRIVNING AV BORTVALDA ALTERNATIV OCH ANPASSNINGAR AV UTBYGGNADSOMRÅDEN, SAMT INARBETNING AV FÖP LÖDÖSE

1 Bortvalda alternativ och anpassningar av områden

Detta dokument är en processbeskrivning inom framtagandet av översiktsplanen för Lilla Edets kommun där dokumentation av bortvalda områden och anpassningar av områden gjorts. Här dokumenteras också samlat förändringar jämfört med den fördjupade översiktsplanen för Lödöse, som arbetats in i den kommunövergripande översiktsplanen.

Den tjänar som ett underlag till planprocessen, såväl som den strategiska miljöbedömningen.

Dokumentet är uppdelat i bortvalda alternativ och anpassningar av alternativ, beskrivet per tätort. En uppdelning görs också där anpassningar och val har gjorts till följd av jordbruksmark för att kunna tjäna som underlag i fortsatt planering.

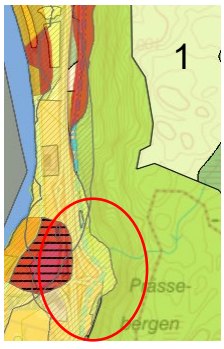
Ett separat avsnitt om förändringar jämfört med den fördjupade översiktsplanen avslutar dokumentet.

1.1 Bortvalda alternativ

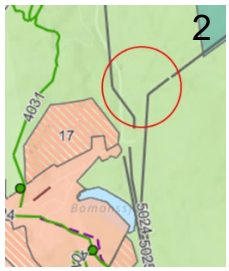
I detta avsnitt redovisas bortvalda alternativ, redovisat per tätort/närmast belägna tätort. Avsnittet följs av ett underavsnitt för bortvalda alternativ till följd av läge på jordbruksmark.

Lilla Edet

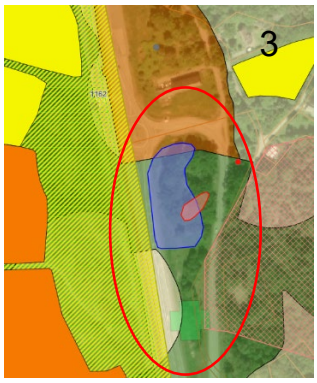
1. Verksamhetsområde, samt bostadsområde invid norra trafikmotet i Lilla Edet har valts bort på grund av utmanande topografiska förhållanden, samt skredriskområde klass 3.

2. Område vid Hanström 3:5 har valts bort utifrån hänsyn till översvämningsrisk till följd av skyfall, naturvärden och kraftledning i söder.

3. Område vid Glässnäs, söder om Göta, föreslaget för verksamheter har valts bort med hänsyn till fornlämningar, höga naturvärden, riksintresse friluftsliv samt delvis skredriskområde.

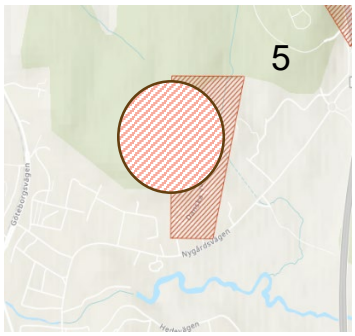

4. Område norra delen av Ström, har valts bort med hänsyn till skredrisk samt höga naturvärden.

Lödöse

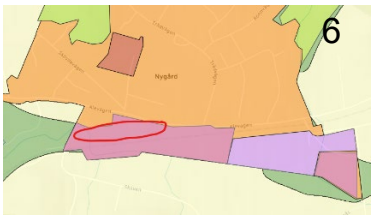
5. Överväganden har gjorts angående att peka ut utbyggnadsområde invid Danska vägen, samt Spetalsbergennorr om Lödöse. Utpekandet har avfärdats på grund av att läget långt ifrån service, befintliga regional vandringsled, höga naturvärden, del av avrinningsstråk vid 100årsregn samt kraftledning, och områdena bedöms därför inte vara lämpliga för att peka ut tätare bebyggelse.

Se vidare beskrivning under FÖP: Lödöse för beskrivning av Lödöse varv.

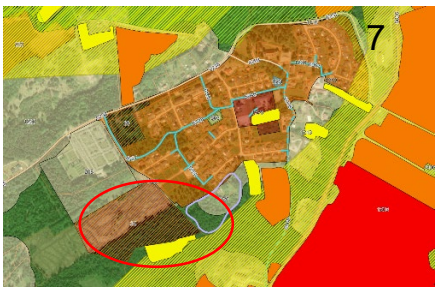
Nygård

6. Del av planlagt verksamhetsområde i Nygård är i dagens översiktsplan utpekat som verksamhetsområde. Ett övervägande har gjorts huruvida marken bör pekas ut för bostadsbebyggelse i dess norra del, i anslutning till Alevägen och befintlig tätort då det är ett centralt läge i tätorten och skulle bidra till en utveckling på båda sidor vägen. Alternativet har slutligen bedömts olämpligt för bostäder på grund av störningsaspekter från såväl Alevägen som järnvägen, samt nära anslutning till avloppsreningsverk.

Hjärtum

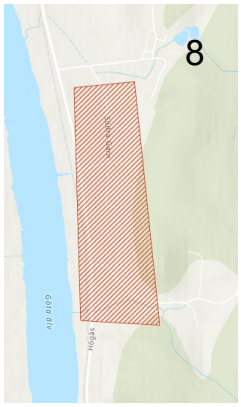
7. Tidigare område utpekat för sammanhängande bostadsbebyggelse i Hjärtum (område 22) har valts bort på grund av omfattande fornlämningar.

1.1.1 Bortvalda alternativ på jordbruksmark

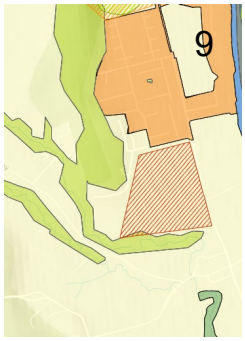
Göta

8. Ett utpekande av utvecklingsområde för bostäder vid Eckerna, norr om Lödöse, har övervägts på grund av bra läge vid utbyggnad av vatten och avlopp mellan Lilla Edet och Lödöse. Området har valts bort på grund av att det ligger långt från befintlig service, samt är beläget på jordbruksmark klass 2.

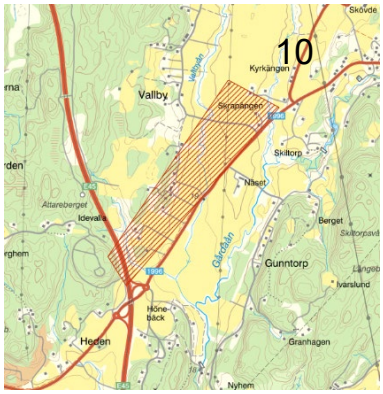
Ström

9. Ett utpekande av utbyggnadsområde för bostäder söder om Östra Berg, Lilla Edets tätort har övervägts, men avfärdats på grund av att det är beläget på jordbruksmark klass 2 enligt planeringsunderlag. Jordbruksmarken utgör del av större sammanhängande arealer.

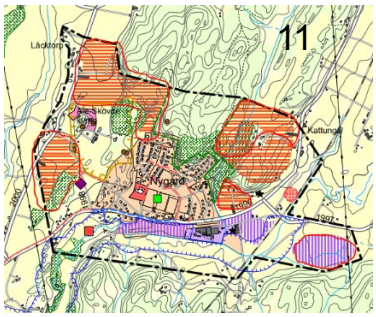
Mellan Nygård och Lödöse

10. Ett utvecklingsområde för bostadsutbyggnad mellan Lödöse och Nygård har övervägts. Utpekandet har valts bort på grund av att området omfattas i delar av skredrisk klass 3, sammanhängande jordbruksmark samt riskutsatt från E45. Delar av området pekas dock ut som verksamhetsmark.

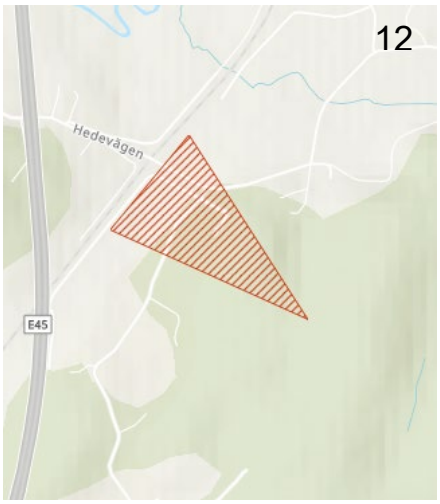
Nygård

11. Stora ytor för bostadsbebyggelse från dagens översiktsplan har bedömts som olämpliga på grund av belägenhet på jordbruksmark, där bättre lokaliseringar bedöms finnas. Även området öster om järnvägsspåren har valts bort på grund av belägenhet på brukningsvärd jordbruksmark samt bristande infrastruktur. I kombination med att marknadsintresset varit lågt för ytterligare verksamhetsetableringar på platsen bedöms den verksamhetsmark som pekas ut i det nya översiktsplaneförslaget vara tillräckligt.

Lödöse

12. På andra sidan E45 från Lödöse sett, söder om järnvägen har utvecklingsområde för bostadsbebyggelse övervägts, då här finns ett visst tryck på bygglovsförfrågningar. Området har valts bort på grund av läge långt från kollektivtrafik, samt delvis beläget på område för skredrisk, samt jordbruksmark.

1.2 Anpassningar av områden

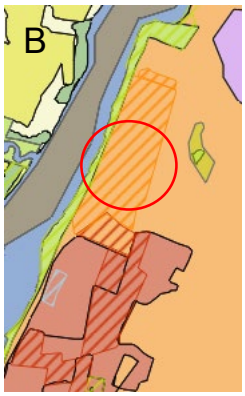
I detta avsnitt redogörs för områden som i delar pekas ut för utveckling i översiktsplanen, men där en anpassning/avgränsning av området skett utifrån olika aspekter.

Lilla Edet

A) I dagens översiktsplan pekas ett större område i Ryrsjöområdet ut för fortsatt utveckling av bostäder. Området bedöms ha utmaningar kopplat till genomförandet på grund av topografiska utmaningar, ianspråktagande av vandringsleder, samt korsande kraftledningar. Området har därför avgränsats för att undvika kraftledningar, den värsta topografin samt i anslutning till befintlig tätort.

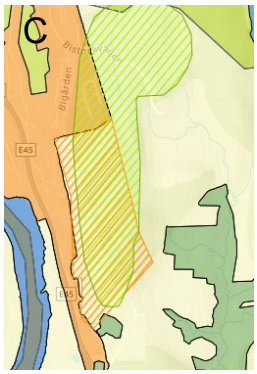

B) Område för bostadsutbyggnad/mångfunktionell bebyggelse norr om dagens centrala delar i Lilla Edet har avgränsats utifrån utmaningar på platsen. Området var utpekad i gällande översiktsplan. I översiktsplanearbetet denna gång har överväganden gjorts kring huruvida området bör pekas ut för bebyggelse över huvud taget, att peka ut det för mångfunktionell bebyggelse, att peka ut det för sammanhängande bostadsbebyggelse eller som verksamhetsmark. Området utgör verksamhetsområde idag och är beläget på område för stora skredrisker, samt kvicklera. De delar som är mest riskutsatta har därför valts bort, samt intilliggande delar klassats ”ner” från mångfunktionell bebyggelse till sammanhängande bostadsbebyggelse i samrådet, och nu till granskningsskedet till verksamhetsmark, tillsammans med ställningstaganden kopplat till ras och skredrisker. Det har varit svårt att hitta ny verksamhetsmark, varför aktörer i dagens verksamhetsområde också har antagits behöva kunna fortsatt bedriva verksamhet och därför antas bestå i stora delar..

Göta

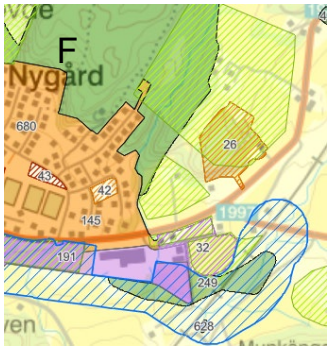
C) Dagens översiktsplan pekar ut ett större utbyggnadsområde öster om dagens samhälle. Området har avgränsats kraftigt för att undvika kraftledningar och utmanande topografi. Behovet av så stora utbyggnadsområden har också bedömts inte finnas, där detta läge bedöms vara längre från befintlig kollektivtrafik och utbyggd infrastruktur än många andra utbyggnadsområden.

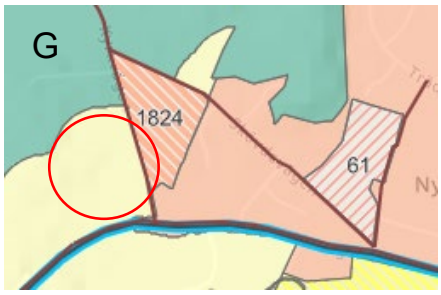
1.2.1 Anpassningar av områden på jordbruksmark

Nygård

F) I Nygård har anpassning av utbyggnadsområdet öster om Nygård skett med hänsyn till brukningsvärd jordbruksmark samt naturvärden. Området har istället utökats ner mot sydväst, samt i utkant av jordbruksblock för att möjliggöra ny väganslutning utan att fragmentera blocket. Utbyggnadsområdet för verksamhetsområde söder om vägen har avgränsats med.

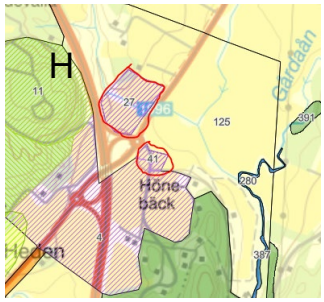

G) Område i västra Nygård har avgränsats för att inte ianspråkta bedömt brukningsvärd jordbruksmark. Det utpekade området har anpassats för att utgöra en naturlig förlängning av befintlig tätort.

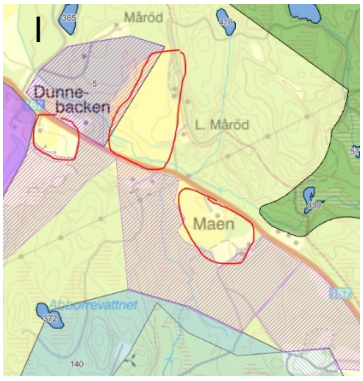
Lödöse

H) Utvecklingsområde för verksamhetsmark har anpassats utifrån ras- och skredrisker klass 3, samt högre klass på jordbruksmarken.

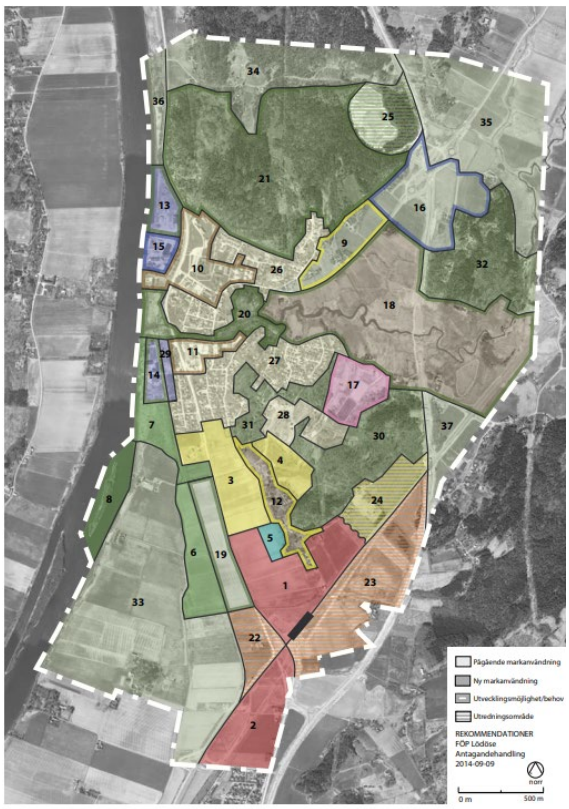
Backamo/Dunnebacken

I) Områden för sandtäkt samt verksamhetsområden är avgränsade för att undvika värdefull jordbruksmark, samt med hänsyn tagen till grundvattentäkt inom området.

1.3 Förändringar jämfört med fördjupad översiktsplan

Den fördjupade översiktsplanen för Lödöse har bedömts vara i huvudsak aktuell. I arbetet med översiktsplanen har ett par förändringar gjorts relativt den fördjupade översiktsplanen. Siffror hänvisar till karta i den fördjupade översiktsplanen, se nedan.

Dessa listas nedan.

- **Område 8** – pekades i FÖP ut för rekreationsändamål. Det har ersatts av kategorin natur och friluftsliv, då viktiga värden för djurlivet bedöms finnas, samt en bedömning av utmaningar att kunna utveckla spänger över Göta älv i anslutning till ett antal riksintressen bedöms vara stora.
- **Område 14+29** – pekades i FÖP ut för verksamhetsområden, men rekreationsområde på sikt. Dessa områden pekas ut som grönområde park i översiktsplaneförslaget, då området endast delvis är ianspråktaget för verksamheter. Områdena bedöms vara mer lämpade för rekreationsändamål på grund av översvämningsrisker.
- **Område 13+15** pekades i den fördjupade översiktsplanen ut verksamhetsområde, pågående verksamhet, samt rekreationsområde i de norra delarna på sikt. Till samrådsförslaget av översiktsplanen pekades dessa områden ut för mångfunktionell bebyggelse, ändrad användning samt i de norra delarna för grönområde park, samt med storhänsyn till de risker som finns på platsen. Till granskningsförslaget föreslås återigen den användning som föreslogs i den fördjupade översiktsplanen, dvs. verksamhetsområde pågående verksamhet, samt rekreationsområde i de norra delarna på sikt.
- **Område 24** pekades i den fördjupade översiktsplanen ut för utredningsområde för bostäder. I översiktsplaneförslaget pekas området istället ut som landsbygd, pågående användning. Detta på grund av att större utveckling på platsen utretts i lokaliseringsprövning hos kommunen, samt bedöms i stort vara riskutsatt och svårare att motivera för ianspråktagande av jordbruksmark.
- **Del av område 30** pekades i den fördjupade översiktsplanen ut som rekreationsområde. I översiktsplaneförslaget pekas mindre delar ut för sammanhängande bostadsbebyggelse, ändrad användning pga pågående detaljplaneläggning. En del av **område 17** har istället tagits i anspråk för utvidgning av grönområde park i översiktsplaneförslaget.
- **Område 17** pekas i den fördjupade översiktsplanen ut som idrottsplats. I översiktsplaneförslaget pekas detta område istället ut för utveckling av sammanhängande bostadsbebyggelse. Idrottsfunktionen bedöms istället rymmas inom del av **område 3** och 7, där befintlig idrottsplats finns.
- **Område 11** i den fördjupade översiktsplanen antas innehålla den bensinmack som idag finns på platsen. I översiktsplaneförslaget föreslås den istället flytta.
- Ställningstaganden om utredning av gästhamn har generellt plockats bort i översiktsplaneförslaget, och en småbåtshamn föreslås i **område**

15. Gästhamn föreslås i stället i Lilla Edets tätort, och det bedöms inte finnas behov av flera.

- Vandringsled ner mot älven pekas ut i översiktsplaneförslaget på ett mer specificerat sätt än i den fördjupade översiktsplanen, då denna process kommit längre.
- Ett antal gång- och cykelvägar har tagits bort eller fått annan precisering i översiktsplaneförslaget, utifrån pågående planarbete samt input från kommunens trafikplanerare om att skapa mer rationella stråk.
- Pingstalund, **område 30**, föreslås i översiktsplaneförslaget utredas för kommunalt naturreservat, något som inte nämns i den fördjupade översiktsplanen. Detta för att säkerställa dess fortsatta existens som viktigt grönområde i ett växande bebyggelseområde.
- Område **31** föreslås i översiktsplaneförslaget delvis omfattas av område för sammanhängande bostadsbebyggelse.
- Verksamhetsområdena vid trafikmotet har utökats jämfört med den fördjupade översiktsplanen.

KUNGÄLVS KOMMUN

Tjänsteskrivelse

Handläggarens namn
Dan Gorga

2025-10-22

Beslut om antagande - revidering av avfallsföreskrifter (Dnr KS2025/1400-4)

Sammanfattning

Gällande avfallsföreskrifter är i behov av uppdatering för att anpassas till ändringar i lagstiftningen.

Förslaget till reviderade avfallsföreskrifter har ställts ut till och funnits tillgängligt för allmänheten och berörda under perioden 22 september - 20 oktober. Förvaltningen har inte mottagit några invändningar eller synpunkter mot förslaget.

Revideringen kommer påverka de hushålls som idag blandar sitt rest-och matavfall, då det kommer bli tvungna att sortera på matavfallet. Lagstiftningen för att sortera ut matavfall gäller nationellt och Kungälv har fram till 2026 haft dispens från kravet på utsortering. För övriga hushåll bedöms revidering inte innebära någon större förändring.

Föreslagna avfallsföreskrifter föreslås därför träda i kraft och ersätta nuvarande föreskrifter från januari 2026.

Juridisk bedömning

För varje kommun ska det finnas en renhållningsordning som ska innehålla en avfallsplan samt föreskrifter för hantering av avfall inom kommunen. Bemyndiganden i miljöbalken (1998:808) och avfallsförordningen (2020:614) avgränsar vad som kan regleras med stöd av avfallsföreskrifterna. 9 kap. 1 och 2 §§ avfallsförordningen.

Enligt miljöbalken 15 kap ska även ändringar i avfallsföreskrifterna ställas ut för allmänheten under minst fyra veckor innan förslaget antas av kommunfullmäktige, om de inte berör ett mindre antal fastighetsägare eller annars är av begränsad omfattning. Kommunen ska även informera på sin webbplats före utställningens början. Informationen ska innehålla uppgift om förslagets huvudsakliga innebörd, var det ställs ut samt inom vilken tid och till vem som
synpunkter ska lämnas. Innan de reviderade avfallsföreskrifterna antas ska de synpunkter som kommit fram vid samrådet och granskningen beaktas.

Förslaget till reviderade avfallsföreskrifter har ställts ut till och funnits tillgängligt för allmänheten och berörda under perioden 22 september - 20 oktober. Allmänheten har kunnat granska förslaget på kommunens hemsida och Kundcenter i Stadshuset.

Förvaltningen har samrått med berörda myndigheter. Förvaltningen har inte mottagit några invändningar eller andra synpunkter mot förslaget.

Förvaltningens bedömning

Bakgrund

Varje kommun är skyldiga att ha en renhållningsordning. Renhållningsordningen består av två dokument: avfallsföreskrifter och avfallsplan. Av avfallsföreskrifterna framgår vilka skyldigheter och vilket ansvar som vilar på olika aktörer. Av avfallsplanen framgår uppgifter om avfall inom kommunen och kommunens åtgärder för att minska avfallets mängd, farlighet etc. Nuvarande renhållningsordning antogs av Kommunfullmäktige den 2 november 2023 och började gälla från och med 1 januari 2024.

Sedan senaste uppdatering av avfallsföreskrifterna har det skett en rad förändringar på den nationella avfallslagstiftningen, vilken har inverkan på de kommunala avfallsföreskrifterna. För att kunna stämma överens med ändringarna i lagstiftningen behöver nuvarande avfallsföreskrifter revideras.

Nuvarande avfallsplan berör inte av denna revidering.

Verksamhetens bedömning

Förslag till reviderade avfallsföreskrifter har tagits fram av Renhållningsenheten i samarbete med berörda från Miljöenheten. Samråd kring förslaget har skett innan och under tiden som utställningen.

Revideringen har gjorts utifrån Avfall Sveriges mall för avfallsföreskrifter som de flesta kommuner använder. Laghänvisningarna är korrigerade och i förslaget till föreskrift ligger fokus på avfall inom det kommunala ansvaret, det vill säga ett tydligare fokus på avfall under kommunalt ansvar enligt 15 kap. 20 § miljöbalken.

I förslaget till reviderade avfallsföreskrifter föreslås att utsortering av matavfall ska ske för via hemkompostering eller via kommunens insamlingssystem. Detta för att uppfylla gällande krav i lagstiftning inom matavfall. Kravet på utsortering av matavfall träder i kraft från 1 januari 2026 för flerbostadshus och hushåll i småhus, såväl för fritidshus som för permanentboende. För verksamheter gäller kravet från 1 januari 2024. Tiden när kravet på utsortering av matavfall ska ske skiljer sig i tid då kommunen sökt dispens från införandet för flerbostadshus och småhus.

Övergripande sammanfattning av gjorda ändringar

Strukturen i de reviderade avfallsföreskrifterna utgår från Avfall Sveriges mall. En del paragrafer har fått nya nummer och hänvisningar till lagrum har uppdaterats.
Bilaga 1, som beskriver hur sortering och avlämning ska ske, har justerats utifrån kommande förändringar.

Förändringarna utifrån nuvarande avfallsföreskrifter kan utläsas av bilaga ”Förändringar” till tjänsteskrivelsen. Röd text innebär att ny text eller att texten har skrivit om och struken text innebär att texten har tagits bort i de nya avfallsföreskrifterna.

Följande är exempel på större förändringar i förslaget till reviderade avfallsföreskrifter:

- Uppdaterad definition av Trädgårds- och parkavfall
- Förtydligande kring skiljande av förpackningar från sitt innehåll samt flytande bioavfall
- Förtydligande om Kommunstyrelsens informationskrav till hushållen.
- Krav på utsortering av matavfall via hemkompostering eller via kommunens. insamlingssystem. Detta för att uppfylla krav i kommande lagstiftning inom matavfall.
- Förtydligande om när kommunen anvisar plats.
- Krav på att lämna information om nyinstallation av oljeavskiljare har tagits bort.
- Uppdatering av reglerna kring eldning av trädgårds- och parkavfall och invasiva växter.
- Uppdatering av reglerna kring textilavfall från som utgör kommunalt avfall från detaljhandel och annan verksamhet än detaljhandel.
- Nya anvisningar för fiskeredskap av plast från hushåll och hur dessa ska hanteras.
- Uppdatering av reglerna för företag som besöker kommunens återvinningscentraler, att det privata körkortet inte får användas för att lämna avfall från verksamheten.

Revideringen kommer påverka de hushålls som idag blandar sitt rest-och matavfall, då det kommer bli tvungna att sortera på matavfallet. Lagstiftningen för att sortera ut matavfall gäller nationellt och Kungälv har fram till 2026 haft dispens från kravet på utsortering. För övriga hushåll bedöms revidering inte innebära någon större förändring.

Föreslagna avfallsföreskrifter föreslås därför träda i kraft och ersätta nuvarande föreskrifter från jan 2026.

Ärendenivåer – bedömning utifrån kommunfullmäktiges strategiska mål eller kommunstyrelsens resultatmål

Avfallsföreskrifterna påverkar Kommunfullmäktiges strategiska mål; ***”Kommunen, medborgarna och företagen minskar tillsammans klimatutsläpp och miljöpåverkan”***

Av avfallsföreskrifterna framgå hur kommunen fullgör sina skyldigheter på avfallsområdet och vilka fastighetsinnehavare som omfattas. Genom avfallsföreskrifterna kan den lokala avfallssituationen påverkas, föreskrifterna innehåller bland annat bestämmelser om hur avfall ska sorteras, förvaras och hämtas. Med hjälp av avfallstaxa och vad som anges i föreskrifterna ges en tydlig återkoppling till hushållen genom att uppmuntra till utsortering av matavfall, förpackningar och tidningar.

Bedömning utifrån miljö, hållbarhet och mål i Agenda 2030

Avfallsföreskrifterna berör främst mål 12 för hållbar utveckling. Även mål 11 och 13 kan ha anknytning till föreskrifterna.

Genom avfallsföreskrifterna kan den lokala avfallssituationen påverkas, föreskrifterna innehåller bland annat bestämmelser om hur avfalls ska sorteras, förvaras och hämtas. Med hjälp av avfallstaxa och vad som anges i föreskrifterna ges en tydlig återkoppling till hushållen genom att uppmuntra till utsortering av matavfall, förpackningar och tidningar.

Bedömning utifrån politiska styrdokument

Tillsammans med avfallsplanen Göteborgsregionen minskar avfallet – Avfallsplan för 13 Kommuner till 2030 utgör dessa föreskrifter Kungälvs kommuns renhållningsordning.

Enligt 15 kap. § 41 miljöbalken (1998:808) ska renhållningsordningen innehålla en avfallsplan och de föreskrifter som kommunen har meddelat med stöd av regeringens bemyndigande enligt 1 §. Av avfallsföreskrifterna framgå hur kommunen fullgör sina skyldigheter på avfallsområdet och vilka fastighetsinnehavare som omfattas.

Bedömning utifrån ett medborgar- och brukarperspektiv

Revideringen bedöms inte innebära någon större förändring för hushåll och verksamheter, utom för de hushåll som inte sorterar ut matavfall.

Bedömning utifrån ett medarbetarperspektiv

Anser inte påverka medarbetarperspektivet.

Ekonomisk bedömning

Revideringen kommer påverka de hushålls som idag blandar sitt rest-och matavfall, då det kommer bli tvungna att sortera på matavfallet. För övriga hushåll bedöms revidering inte innebära någon större förändring. Taxan är idag miljöstyrande vilket innebär att det är dyrare att inte sortera ut matavfall. Detta innebär att intäkterna kommer minska något, men bedöms inte påverka i någon större utsträckning, då de som inte sorterar ut matavfall endast är ca 10 % av hushållen. Dessutom har kommunen under en längre tid minskat skillnaden mellan abonnemangen, så att bortfallet inte ska bli så stort.

Förslag till beslut

Avfallsföreskrifter för Kungälvs kommun (bilaga 1) antas och börjar gälla från och med den 1 januari 2026.

Avfallsföreskrifter och Renhållningsordning antagna av kommunfullmäktige 2 november 2023 (§183/2023) upphör att gälla från och med den 31 dec 2025.

Renhållningsordning för Kungälvs kommun innehållande; antagna Avfallsföreskrifter och tidigare antagen Avfallsplan ***”Göteborgsregionen minskar avfallet – Avfallsplan för tretton***

kommuner till 2030” av kommunfullmäktige 5 november 2020 (§151/2020) antas att gälla från och med den 1 januari 2024.

Mirsad Radoncic
Tf Sektorchef
Samhällsbyggnad

Tomas Turnéus
Verksamhetschef
Planering och projekt

Expedieras till:

För kännedom till:

KS2025/1400 Avfallsföreskrifter

Förslag Avfallsföreskrifter Kommunal renhållningsordning

Tillsammans med avfallsplanen Göteborgsregionen minskar avfallet – Avfallsplan för 13 kommuner till 2030 utgör dessa föreskrifter Kungälvs kommuns renhållningsordning. Enligt 15 kap. § 41 miljöbalken (1998:808) ska renhållningsordningen innehålla en avfallsplan och de föreskrifter som kommunen har meddelat med stöd av regeringens bemyndigande enligt 1 §. Avfallsplanen ska innehålla uppgifter om avfall inom kommunen och om kommunens åtgärder för att minska avfallets mängd och farlighet.

1. Inledande bestämmelser

Bemyndigande

1 § Med stöd av 15 kap. 38, 39 och 41 §§ miljöbalken (1998:808) och 3 kap. 1e §, 9 kap. 1–2 §§ avfallsförordningen (2020:614) meddelar kommunfullmäktige dessa föreskrifter för avfallshantering i Kungälvs kommun.

Definitioner

2 § Termer och begrepp som används i dessa föreskrifter har samma betydelse som i 15 kap. miljöbalken och avfallsförordningen. I övrigt används begrepp med de betydelser som anges nedan:

1. Med kommunalt avfall avses detsamma som i 15 kap. 3 § miljöbalken, det vill säga avfall som kommer från hushåll och sådant avfall från andra källor som till sin art och sammansättning liknar avfall från hushåll, med undantag för vad som anges i 15 kap. 3 § 1–6 punkterna. I begreppet kommunalt avfall ingår returpapper enligt 1 kap. 10 § avfallsförordningen (2020:614).
   a. Med avfall under kommunalt ansvar avses kommunalt avfall och annat avfall som
      kommunen har ansvar för enligt 15 kap. 20 § miljöbalken samt förpackningsavfall
      enligt 6 kap. 2 och 6 §§ förordningen (2022:1274) om producentansvar för förpackningar.
   b. Med kärl och säckavfall avses den del av avfallet under kommunalt ansvar som får läggas i kärl eller säck.
   c. Med grovavfall avses avfall under kommunalt ansvar som är så tungt eller skrymmande eller har egenskaper som gör att det inte är lämpligt att samla in i säck eller kärl, underjordsbehållare eller sopsug.
   d. Med trädgårds- och parkavfall avses sådant avfall från skötsel av trädgårdar eller parker som är biologiskt nedbrytbart och består av gräsklipp, löv, grenar och andra växtdelar enlighet med definitionen i 1 kap. 5a avfallsförordningen (2020:614).
   e. Med farligt avfall avses avfall som i bilaga 3 avfallsförordningen (2020:614) beskrivs med en avfallskod markerad med en asterisk (*),
   f. Med konsumentelavfall avses detsamma som i 13 § förordningen

(2014:1075) om producentansvar för elutrustning.

g. Med före detta livsmedel avses butiksavfall av animaliskt ursprung enligt förordningarna 1069/2009/EG och 142/2011/EU.
h. Med matavfall avses allt biologiskt nedbrytbart kommunalt avfall enligt definitionerna
i 15 kap. 3 § miljöbalken och 1 kap. 4 § avfallsförordningen (2020:614), det vill säga som består av livsmedels- eller köksavfall som uppkommer i och med livsmedelshanteringen i hushåll, restauranger, storkök, butiker och liknande och som skulle kunna, eller har kunnat, användas som livsmedel och som utgör avfall under kommunalt ansvar. I begreppet matavfall som utgör avfall under kommunalt ansvar ingår också avfall som hälls ut i vasken (flytande livsmedel såsom mjölk eller livsmedel som sköljs ur förpackningar) i de fall detta samlas upp avskilt i sluten tank. Förutom detta ingår också skal, ben och liknande som visserligen inte är mat men ändå intimt förknippat med mat. Butiksavfall av animaliskt ursprung utgör dock före detta livsmedel i enlighet med punkten (g) ovan.
i. Med restavfall avses sorterat brännbart kärl- och säckavfall. Med detta avses det avfall som kvarstår när matavfall, farligt avfall, returpapper samt förpackningar, el-avfall och annat avfall som omfattas av producentansvar, har sorterats ut från kärl- och säckavfallet.
j. Med bygg- och rivningsavfall avses i enlighet med 15 kap. 8 § miljöbalken avfall från bygg- och rivningsarbeten.
k. Med bygg- och rivningsavfall som inte producerats i en yrkesmässig verksamhet avses detsamma som i 15 kap. 20 § 4 punkten miljöbalken.
l. Med returpapper avses tidskrifter, direktreklam, telefonkataloger, kataloger för postorderförsäljning och liknande produkter av papper.
m. Med textilavfall avses sådant avfall som är kommunalt avfall och i enlighet med definitionen i 1 kap. 4 § avfallsförordningen (2020:614).
n. Med fiskeredskap avses sådant avfall som är kommunalt avfall och i enlighet med definitionen i 12 § förordning (2021:1001) om producentansvar för fiskeredskap.
o. Med fastighetsnära insamling avses insamling från en fastighet där ett hushåll har avfall eller, om sådan insamling inte är möjlig med hänsyn till fastighetens utformning och belägenhet, trafiksäkerhet eller andra omständigheter, insamling från en plats i nära anslutning till en fastighet där ett hushåll har avfall.

2. Med fastighetsinnehavare avses den som är fastighetsägare eller den som enligt 1 kap. 5 § fastighetstaxeringslagen (1979:1152) ska anses som fastighetsägare.
3. Med nyttjanderättshavare avses den som, utan att omfattas av begreppet fastighetsinnehavare, har rätt att bruka eller nyttja fastighet.
4. Med den avfallsansvariga nämnden avses kommunens Kommunstyrelse.
5. Med den tillsynsansvariga nämnden avses kommunens Miljö- och byggnadsnämnd.
6. Med behållare avses kärl, container, bottentömmande behållare, säck, säckhållare, latrinbehållare eller annan anordning för uppsamling av avfall under kommunalt ansvar. Tankar och brunnar för slam, spillvatten, fett etc. räknas inte som behållare.
7. I enlighet med avgränsningen av kommunens ansvar enligt 15 kap. 20 § 2 miljöbalken, avses med enskilda avloppsanläggningar avses slutna tankar, slamavskiljare, fosforfällor, minireningsverk och andra motsvarande

anläggningar som inte är allmänna enligt lag (2006:412) om allmänna vattentjänster, som är dimensionerade för högst 25 personekvivalenter om anläggningen endast används för a) hushållspillvatten eller spillvatten som till sin art och sammansättning liknar hushållsspillvatten och, b) latrin från torrtoaletter och andra jämförliga lösningar.

8. Med latrin avses latrin från torrtoaletter och andra jämförliga lösningar, i enlighet med 15 kap. 20 § 3 miljöbalken.
9. Med producentansvar menas att producenterna enligt lag har insamlings- och behandlingsansvar för avfallet som deras produkter ger upphov till. Exempel på avfall som omfattas av producentansvar är förpackningar, konsumentelprodukter, batterier och läkemedel.
10. Med återvinningscentral menas kommunens mottagningscentral för grovavfall, bygg- och rivningsavfall under kommunalt ansvar och trädgårdsavfall. Avfall som kan lämnas på återvinningscentralen är exempelvis metallskrot, elavfall och trasiga möbler.
11. Med dragväg menas avståndet mellan behållaren, anläggningen eller avfallsutrymmet och hämtningsfordonets uppställningsplats. Det är den väg som hämtningspersonalen flyttar avfallet. Anges som gångväg eller slanglängd i avfallstaxan.
12. Avfallsföreskrifter: Kommunala bestämmelser för avfallshantering. Föreskrifterna fastställer bl.a. vilka skyldigheter kommunen och fastighetsinnehavare/verksamhetsutövare har samt när, var och hur avfall ska hämtas. Avfallsföreskrifterna ingår tillsammans med avfallsplanen i en renhållningsordning som varje kommun enligt miljöbalken ska ha.
13. Avfallskvarn: Kvarn för sönderdelning av matavfall så att det malda avfallet kan följa med avloppsvattnet ut på kommunens ledningsnät eller samlas upp i tank.
14. Avfallsplan: Kommunal plan för avfallshantering. Avfallsplanen utgör tillsammans med avfallsföreskrifterna kommunens renhållningsordning. Planen innehåller bl.a. mål för kommunens avfallshantering och åtgärder för att nå målen.
15. Fettavskiljare: Anordning för att samla upp slam i form av fettavfall i avloppsvatten från lokaler där livsmedel hanteras yrkesmässigt. Fettet skulle annars avsättas i ledningsnätet och bl.a. kunna förorsaka stopp. Fettavfallet omfattas av kommunens bortforslingsansvar.
16. Flerfamiljshus: Fastighet med mer än två lägenheter.
17. Fritidsboende: Boende där fastighetsinnehavare eller nyttjanderättshavare är folkbokförd på annan fastighet.
18. Hushåll: En familj eller ett gemensamt boende bestående av en till fem personer. Hushåll med fler än fem personer innebär normalt större eller fler behållare än vad som normalt används vid en enfamiljsbostad.
19. Hämtningsställe: Den plats där behållare ställs på hämtningsdagen och varifrån hämtning/tömning sker.
20. Kompostering: Biologisk behandlingsmetod som innebär nedbrytning av biologiskt lättnedbrytbart avfall i närvaro av syre. Humus och näringsämnen återvinns.
21. Permanentboende: Boende där fastighetsinnehavaren eller nyttjanderättshavaren är folkbokförd på fastigheten.
22. Påhängsbox: Avtagbar box främst avsedd för fastighetsnära insamling av

farligt avfall och elektronik.

23. Serviceort/tätort: En ort där det finns service i form av butiker, samt service såsom vårdcentral. Med tätort avses ett tätbebyggt område med minst 200 invånare och där avståndet mellan husen är mindre än 200 meter.
24. Sommarhämtning: Hämtning av matavfall och brännbart restavfall som begränsar sig till perioden vecka 20–37 (maj–september).
25. Småhus: Ett småhus är enligt 2 kap. 2 § fastighetstaxeringslagen (1979:1152) en byggnad som är inrättad till bostad åt en eller två familjer.
26. Verksamhetsutövare: Den som driver yrkesmässig verksamhet. Verksamhetsutövaren är ansvarig för avfallshanteringen i verksamheten.
27. Återvinningsstation (ÅVS): Insamlingsplats där förpackningar med producentansvar lämnas, ex. glas, plast, kartong och metall.

För definitioner av andra termer och begrepp som används i dessa föreskrifter hänvisas till 15 kap. miljöbalken och till avfallsförordningen samt till gällande avfallsförordning och andra förordningar utfärdade med stöd av miljöbalken.

Kommunens ansvar för avfallshantering, tillsyn och information

3 § Kommunstyrelsen har verksamhetsansvar, enligt 15 kap. 20 § miljöbalken, för hanteringen av avfall under kommunalt ansvar i Kungälvs kommun.

Om inte annat anges i dessa föreskrifter eller i kommunens beslut om auktorisation eller dispens, ska all borttransport och vidare hantering av avfall under kommunalt ansvar utföras av kommunens avfallsorganisation (kommunen) eller, den som kommunens avfallsorganisation för ändamålet anlitar eller kommunen samverkar med.

4 § Tillsynen över avfallshanteringen enligt 15 kap. miljöbalken och enligt föreskrifter meddelade med stöd av miljöbalken utförs av Miljö- och byggnadsnämnden.

5 § Kommunstyrelsen ska informera hushållen om krav och hantering avseende förpackningar och konsumentelavfall i enlighet med gällande producentansvar.

6 § Kommunstyrelsen ska särskilt informera hushållen om krav och hantering avseende förpackningar, konsumentelavfall och textil samt ge information till hushållen om avfallsförebyggande åtgärder.

7 § Avfallsföreskrifterna ska beaktas i alla skeden av samhällsplaneringsprocessen.

Fastighetsinnehavarens ansvar för avfallshantering

8 § Fastighetsinnehavare är ansvarig för att uppfylla kraven enligt dessa föreskrifter, samt ansvarar gentemot kommunen för det avfall som uppkommer på fastigheten eller av andra skäl finns på fastigheten.

9 § Fastighetsinnehavare bekostar installation och underhåll av alla inom fastigheten förekommande anordningar och utrymmen för avfallshanteringen. Fastighetsinnehavare ansvarar också för att installationer, anordningar och utrymmen fungerar, är säkra och har avsedd effekt.

Fastighetsinnehavaren är ansvarig att se till att avfallsutrymmen, förvaringsplats, avfallsbehållare, hämtningsplats och andra anordningar är utformade så att krav på god arbetsmiljö och tillgänglighet uppfylls för boende och hämtningspersonal. Underhåll, rengöring och tillsyn ska utföras regelbundet för att förebygga driftavbrott, så att olägenhet för människors hälsa och för miljön inte uppstår, såsom buller och lukt, samt medger god arbetsmiljö

10 § Fastighetsinnehavare och nyttjanderättshavare är skyldiga att hålla de som bor eller är verksamma på fastigheten informerade om var möjlighet finns att lämna utsorterade fraktioner av avfall som listas i bilaga 1 och om gällande regler för avfallshantering samt verka för att dessa efterlevs. En del av detta ansvar är att förse de som bor eller verkar på fastigheten med påsar för matavfallsinsamling som tillhandahålls av kommunen. Fastighetsinnehavare ska även säkerställa möjligheter för dem som nyttjar fastigheten att kunna sortera ut och hålla åtskilda de avfallsslag som anges enligt dessa föreskrifter.

11 § Fastighetsinnehavaren ska informera kommunen om ändrade förhållanden som har betydelse för avfallshanteringen på fastigheten.

12 § Om fastighetsinnehavaren överlåter sitt ansvar för avfallshantering på en nyttjanderättshavare så övertar nyttjanderättshavaren fastighetsinnehavarens ansvar. Överlåtelsen ska vara skriftlig. Om nyttjanderättshavaren inte fullföljer sitt ansvar återgår det till fastighetsinnehavaren.

13 § Avgift ska betalas för:
1. de åtgärder som kommunen vidtar i syfte att informera hushåll och verksamhetsutövare som producerar avfall som kommunen ansvarar för enligt 15 kap. 20 § miljöbalken om avfallshantering och avfallsförebyggande åtgärder.

2. de åtgärder som kommunen vidtar för att underlätta insamling och sortering av återanvändbara produkter från hushåll och verksamhetsutövare som producerar avfall som kommunen ansvarar för enligt 15 kap. 20 § miljöbalken.

3. den insamling, transport, behandling i form av återvinning och bortskaffande av avfall som utförs genom kommunens försorg och i enlighet med föreskrifter som kommunen har antagit med stöd av 27 kap. 4 § miljöbalken.

14 § Fastighetsinnehavaren är betalningsansvarig för avfallshanteringen. Avgift ska betalas för den hantering av avfall som utförs av kommunen, och enligt avfallstaxan. Avgiftsskyldighet föreligger även från fastigheter där avfall ej finns att hämta dock inte om dispens för uppehåll föreligger.

15 § Vid ägarbyte av fastighet ska den avflyttande fastighetsinnehavaren anmäla ändringen till kommunen i samband med bytet.

16 § Verksamhetsutövare ska lämna avfall under kommunalt ansvar till kommunen.

Verksamhetsutövare är ansvarig för att sådant avfall som kommunen inte är skyldig att hämta, omhändertas på ett sådant sätt så att olägenhet för människors hälsa och miljö inte uppkommer.

2. Sortering och överlämning av avfall under kommunalt ansvar

Skyldighet att sortera avfall

17 § Fastighetsinnehavare, nyttjanderättshavare, hushåll och andra som innehar avfall under kommunalt ansvar ska sortera ut avfallsslag i enlighet med bilaga 1 och hålla det skilt från annat avfall.

17 a § Utsortering av matavfall är obligatorisk för:
-verksamheter som omfattas av kommunalt ansvar (gäller från jan 2024),
-flerbostadshus, träder i kraft 1 januari 2026 och
- hushåll i småhus, såväl för fritidshus som för permanentboende, träder i kraft 1 januari 2026.

17 b § Förpackningsavfall i form av
1. papper och kartong,
2. plast
3. färgat glas,
4. ofärgat glas,
5. metall,
6. trä, och
7. material som inte avses i 1-6 (övrigt förpackningsmaterial) ska enligt 3 kap. 4 § avfallsförordningen (2020:614) sorteras ut från annat avfall.

Fastighetsnära insamling

Hushåll i småhus, såväl för fritidshus som för permanentboende ska lämna utsorterade förpackningar enligt 1-4 fastighetsnära i separata fack i fyrfackskärlet eller tvåfackskärlen, gäller hushåll där tvåfackshämtning eller fyrfackshämtning är möjlig.

För hushåll där tvåfackshämtning eller fyrfackshämtning inte är möjlig ska utsorterade förpackningar enligt 1-5 lämnas ett insamlingssystem som kommunen eller kommunens utförare tillhandahåller.

I hushåll där det uppstår mer förpackningsavfall än vad som ryms i tvåfackskärlen eller fyrfackskärlet får överblivet förpackningsavfall även lämnas på kommunens återvinningsstationer eller i ett insamlingssystem som kommunen eller kommunens utförare tillhandahåller.

Hushåll ska lämna utsorterade förpackningar enligt 5-7 ovan till ett insamlingssystem som kommunen eller kommunens utförare tillhandahåller.

Flerbostadshus

Vid nyproduktion eller ombyggnad av flerbostadshus ska fastighetsnära insamling av utsorterade förpackningar enligt 1-5 ske i ett insamlingssystem som kommunen eller kommunens utförare tillhandahåller.
För övriga flerbostadshus gäller kravet på fastighetsnära insamling av utsorterade förpackningar från 1 januari 2027.

Skrymmande förpackningsavfall

Hushåll ska sortera ut skrymmande förpackningsavfall från annat avfall under kommunalt ansvar och från förpackningsavfall enligt punkterna 1-7 och lämna det till ett insamlingssystem som kommunen eller kommunens utförare tillhandahåller.

Retursystem

Plastflaskor och metallburkar som är avsedda för ett retursystem enligt 4 kap. 3 § förordningen (2022:1274) om producentansvar för förpackningar ska lämnas till retursystemet.

Av 3 kap. 4 a § avfallsförordningen (2020:614) framgår att den som har en förpackning som innehåller avfall ska se till att förpackningen skiljs från innehållet. Detta gäller dock inte en förpackning som innehåller farligt avfall eller läkemedelsavfall, om förpackningen underlättar den praktiska hanteringen av avfallet. Förpackning som innehåller farligt avfall eller rester av farligt avfall ska i stället hanteras som farligt avfall enligt 3 kap. 11 a § avfallsförordningen (2020:614).

Hushåll ska lämna förpackning som innehåller läkemedelsavfall som inte är farligt avfall till apotek i enlighet med förordning (2009:1031) om producentansvar för läkemedel.

17 c § Returpapper ska enligt 3 kap. 3 § avfallsförordningen (2020:614) sorteras ut separat och lämnas till ett insamlingssystem som kommunen eller kommunens utförare tillhandahåller.

17 d § Avfall i form av invasiva växter ska sorteras ut och hållas skiljt från annat avfall och sorteras ut från annat biologiskt avfall samt hanteras i enlighet med sorteringsanvisningarna till avfallsföreskrifterna.

17 e § Sådant bygg- och rivningsavfall i form av schaktmassor som lyder under kommunalt ansvar enligt 15 kap. 20 och 20 a §§ miljöbalken ska sorteras ut samt hanteras i enlighet med bilaga 1.

17 g § Ytterligare föreskrifter om sortering återfinns i bilaga 1.

18 § Fastighetsinnehavare ska säkerställa möjligheter för nyttjanderättshavare, hushåll och andra som nyttjar fastigheten att sortera ut och hålla åtskilda de avfallsfraktioner som enligt dessa föreskrifter ska överlämnas till kommunen eller kommunens utförare för borttransport.

19 § Nyttjanderättshavaren ska sortera ut avfall i de behållare som fastighetsinnehavaren tillhandahåller.

20 § Fastighetsinnehavaren eller nyttjanderättshavaren ska sortera ut förpackningar och returpapper i det insamlingssystem som tillhandahålls av producenterna eller

kommunen.

Skyldighet att överlämna avfall under kommunalt ansvar

21 § Avfall under kommunalt ansvar ska lämnas till och transporteras bort av kommunen eller kommunens utförare, om inte annat sägs i dessa föreskrifter och dess bilaga 1.

Detta ska ske genom abonnemang på avfallstjänster och vid behov genom beställning av enstaka hämtning, om inte annat anges i dessa föreskrifter eller i bilagan till dessa föreskrifter. Avfall som omfattas av producentansvar ska lämnas i producenternas eller kommunens insamlingssystem.

Grovavfall, trädgårds-och parkavfall, farligt avfall, bygg- och rivningsavfall samt annat avfall under kommunalt ansvar som markerats i bilaga 1, får lämnas till annan än kommunen eller kommunens utförare, för borttransport till den eller de platser i kommunen där kommunen tar emot sådant avfall.

Yrkesmässiga utförare får dock endast anlitas av yrkesmässig verksamhet för avfall som uppstått i den egna verksamheten.

Enligt 5 kap. 18 § avfallsförordningen (2020:614) ska yrkesmässig verksamhet som lämnar avfallet till någon annan än kommunen eller de som kommunen anlitat, kontrollera att den som tar emot avfallet har gjort de anmälningar eller har de tillstånd som krävs för hanteringen. Vid yrkesmässig transport av farligt avfall inklusive elavfall, ska även upprättas transportdokument och utföras den anteckning och rapportering som krävs enligt 6 kap. avfallsförordningen.

22 § Utsorterade avfallsslag ska hämtas vid fastigheten, avfallsutrymmet, vid överenskommen eller anvisad plats enligt 61 § eller lämnas enligt instruktioner i bilaga 1.

23 § Det utsorterade avfallet ska transporteras bort så ofta att olägenhet för människors hälsa och miljön inte uppstår.

24 § För fastigheter anslutna till en kommunalt ägd sopsug ska denna användas för överlämning av rest- och matavfall.

Krav på behållare, anordningar och emballage

25 § I behållare och avfallsutrymme får endast det avfall lämnas som behållaren och utrymmet är avsett för.

Avfall ska vara emballerat så att skada eller olägenhet för människors hälsa och miljön inte uppkommer. Glödande avfall får inte lämnas till kommunens avfallshantering. Kraven på emballering finns i bilaga 1.

26 § Hämtningsintervall och storlek på behållare ska motsvara behovet av borttransport från fastigheten. Kommunen fastställer intervall för hämtning utifrån bilaga 2, samt placering, typ, storlek och antal behållare vid fastighet. Vid behov samråds fastighetsinnehavaren eller nyttjanderättshavaren.

27 § Behållare och anordningar som används för insamling av avfall under

kommunalt ansvar ska vara godkända av kommunen. Endast de behållare som föreskrivs enligt avfallstaxan och kan tömmas med den utrustning som används i kommunens insamlingssystem får användas.

28 § Fastighetsinnehavare svarar själv för montering av sopsäck i säckhållare, samt om innersäck i kärl förekommer även denna montering.

29 § Lock/manlucka till avloppsanläggning, fettavskiljare och fosforfälla ska kunna öppnas av en person. Lock/manlucka ska vara försedd med handtag och får inte väga mer än 15 kg såvida inte särskilda skäl föreligger. Om locket kan skjutas åt sidan utan att i något avseende behöva lyftas kan en vikt om 40 kg accepteras. Lock/manlucka ska vara barnsäkrad och får vid tömningstillfället inte vara övertäckt.

30 § Anslutningar för sugslang till avloppsanläggning, fettavskiljare och fosforfälla ska vara av den typ som kommunen anvisat.

Avfallsutrymme

31 § Utrymmen för avfallshantering ska svara mot det behov som föreligger och i övrigt vara anordnade enligt kommunens anvisningar i dessa lokala avfallsföreskrifter. För detaljer om dimensionering m.m, se Avfall Sveriges handbok för avfallsutrymmen.

a) Avfallsutrymme ska vara väl tilltaget och flexibelt. Storleken på utrymmet bestäms av storleken på det antal behållare som behöver finnas där.
b) Där kärl hanteras ska den fria gångytan mellan kärlen vara minst 1,5 meter bred och avståndet mellan varje kärl minst 6 cm (se illustration i bilaga 4).
c) Kärl ska placeras med draghandtaget ut mot gången.
d) Avfallsutrymme/förvaringsplats ska vara placerat i markplan.
e) Avfallsutrymme ska ha en egen entré om inte särskilda skäl finns. Avfallsutrymmet får inte placeras så att avfall måste transporteras genom utrymmen där personer vistas mer än tillfälligt eller där livsmedel förvaras.
f) Avfallsutrymmet får inte placeras så att matavfall måste transporteras genom kommunikationsutrymmen i direkt anslutning till utrymmen där personer vistas mer än tillfälligt eller där livsmedel förvaras.
g) Avfallsutrymme/förvaringsplats ska placeras och utformas så att det är tillgängligt för personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga. Dörrar, eventuella lock, handtag, inkast etc. ska utformas och placeras så att de kan användas och öppnas av personer som har nedsatt styrka eller som t.ex. är rullstolsburna. Om container används ska den ha ramp så att alla kan använda den.

h) Dörröppning som används vid hämtning av avfall ska:
   - om matavfall, restavfall och återvinningsmateriel hanteras: ha ett karmdagmått om minst 1,0 meter och en fri höjd om minst 2,0 meter.
   - om grovavfall hanteras: ha ett karmdag mått om minst 1,2 meter och en fri höjd om minst 2,0 meter.
   - inte ha tröskel, trappsteg eller nivåskillnad. I undantagsfall kan tröskel tillåtas om den förses med ramp på båda sidor.
   - ha skyddsplåt på dörrkarm som skydd mot nötning, slag och stötar.
i) Dörr som används vid hämtning av avfall ska:
   - vara lätt att öppna och stänga. Tunga dörrar ska förses med dörröppningsautomatik och inte orsaka störande buller.
   - ha uppställningsanordningar som enkelt kan aktiveras. Antalet dörrpassager

ska så långt som möjligt minimeras.
- ha släplist som skydd mot skadedjur.
- kunna öppnas inifrån utan nyckel. Låsvred ska ha skydd som förhindrar att låset skadas av slag eller påkörning.
- ha skyddsplåt på insidan dörrblad som skydd mot nötning, slag och stötar.

j) Det är bra om alla avfallsutrymmen i ett bostadsbestånd kan öppnas med samma nyckel. Kodlås kan användas.
k) Rumshöjd i avfallsutrymme eller förvaringsplats ska vara minst 2,1 meter. Installationer får inte begränsa den fria höjden.
l) Vägg i avfallsutrymme ska vara försedd med avbärarlist som skydd mot nötning, slag och stötar. Avbärarlisten ska åtminstone täcka väggens yta mellan 0,95 meter och 1,25 meter räknat från golvet.
m) Strömbrytare i avfallsutrymme ska placeras på en höjd om ca 1,3 meter över golv. Eluttag bör finnas på lämpliga ställen.
n) Avfallsutrymme/förvaringsplats ska utformas så att det är lätt att hålla rent. Kravet omfattar även installationer och övrig utrustning. Golv i avfallsutrymme ska vara halkfritt och lätt att rengöra. Kravet omfattar även markyta på förvaringsplats.
o) Belysningen ska vara snabbtändande och finnas både i och utanför avfallsutrymmet.
p) Ljusstyrkan ska vara minst 100 lux. Det är lämpligt att använda flera armaturer för att öka ljusspridningen och säkerheten om någon lampa går sönder.
q) Rörelsedetektor kan användas och kan vara inställda så att lampan/ lamporna tänds direkt när dörren öppnas och hålls tänd/tända helatiden som någon befinner sig i rummet.
r) I avfallsutrymme ska god ventilation finnas.
s) Avfallsutrymme ska utformas så att råttor och andra skadedjur hindras att komma in. Öppningar större än 5,0 mm får inte förekomma. Nät ska finnas för ventilationsöppning. Om avfallsutrymmet är råttsäkert behöver kärlen inte ha lock.
t) Avfallsutrymme för matavfall bör vara kylt alternativt utrustat med annan utrustning som förhindrar uppkomsten av lukt eller att annan olägenhet för människor och miljö uppstår. Lock rekommenderas dock för att minska risken för lukt.

u) Avfallsutrymme ska vara väl isolerat mot bostad eller arbetslokal som ligger vägg i vägg med utrymmet. Avlämning av avfall samt hämtning/tömning får inte medföra bullerstörning för de som bor eller vistas i närheten av avfallsutrymme eller lastningsplats.
v) Avfallsbehållare ska vara tydligt märkta med uppgift om vilken typ av avfall som ska läggas i respektive behållare. Märkning och information om sortering bör även finnas på vägg, anslagstavla eller liknande. Skyltar ska på ett tydligt sätt kommunicera både via text på svenska och lättförståeliga symboler, vilket avfall som ska sorteras i respektive behållare. Exempel på godkänt skyltsystem är det nordiska gemensamma skyltsystemet för avfallssortering.
w) Gemensamt avfallsutrymme/förvaringsplats ska vara försett med information om till vem/vilka som avfallslämnare ska vända sig vid driftstörning.

Anskaffande och ägande

32 § Kommunen äger och tillhandahåller latrinbehållare, kärl, säckar, säckhållare och containrar. Fastighetsinnehavaren kan äga eller hyra container.
Fastighetsinnehavaren anskaffar, installerar och äger bottentömmande behållare,

enskilda avloppsanläggningar och fettavskiljare, samt tillbehör till dessa. Fastighetsinnehavaren äger eller hyr mobil toalett.

Säckhållare och sopsäckar tillhandahålls av kommunen om inte annat överenskommits.

Kompostbehållare ägs av fastighetsinnehavare.

Sopsugsanläggningen på Kongahälla ägs av kommunen. Inkasten till sopsugen ägs av fastighetsägarna.

33 § Ägare av behållare ansvarar för märkning, reparation och, vid behov, utbyte av behållare. När kommunen ska utföra sådant underhåll ska behållaren vara tillgänglig. Märkning ska ske enligt anvisning från kommunen.

34 § Fastighetsinnehavaren ansvarar för och bekostar installation och underhåll av övriga inom fastigheten förekommande anordningar och utrymmen för avfallshanteringen.

35 § Avfallskvarn för matavfall får endast undantagsvis anslutas till spillvattenledning om huvudmannen efter ansökan skriftligen medger detta. Vid sådant medgivande ska åtgärder vidtas for att separera matavfallet.

Anläggande eller ändring av hämtställe

36 § När utrymme för kärl, enskilda avloppsanläggningar, sopsug och bottentömmande behållare installeras eller anläggs ska lämplig plats utses med hänsyn till vad som är god arbetsmiljö vid avfallshantering och för att förebygga olägenheter såsom buller, skadedjur och lukt, eller trafikolyckor och risker med hängande last vid tömning med kranbil. Instruktioner och anvisningar som meddelats av kommunen ska följas. Hämtningsfordonet får vid hämtning inte hindra annan trafik.

37 § Inom område med gemensam förvaltning för ett flertal fastigheter, inom bostadsrättsförening, samfällighetsförening eller inom grupp av hus/villor där gemensamt avfallsutrymme är anordnat sker hämtning endast vid gemensamt avfallsutrymme, om inte särskilda skäl föreligger.

38 § Avfallsutrymme/förvaringsplats för flerbostadshus, verksamheter, samfälligheter eller liknade ska placeras så nära de bostäder som det ska betjäna som möjligt och i omedelbar anslutning till bilväg. Avståndet till mellan avfallsutrymme/förvaringsplats och bostadsentré ska inte överstiga 25 meter om inte särskilda skäl föreligger.

39 § Vid en återvändsgata ska det finnas en vändplats som är dimensionerad för hämtningsfordon. Vändplatsen kan utformas som en vändplan eller som en trevägskorsning, se illustration i bilaga 3.

40 § a För befintliga anläggningar och vid anläggande av enskilda avloppsanläggningar, fettavskiljare eller tank för matavfall ska avståndet mellan uppställningsplats för hämtningsfordon och anslutningspunkt för tömning inte överstiga 10 meter, såvida inte särskilda skäl föreligger. Sträckan ska vara fri från

hinder och skarpa svängar som försvårar slangdragning. Höjdskillnaden mellan fordonets uppställningsplats och botten på anläggningen ska vara mindre än 6 meter, om inte särskilda skäl föreligger. Lock eller manlucka ska uppfylla kraven enligt 29 §.

40 § b Bottentömmande behållare eller anläggning som kräver byte av filterkassett eller filtersäck ska anläggas så att den är åtkomlig för hämtningsfordon med kran. Inga hinder inom kranens rörelseområde får finnas. Lyft får inte ske över, väg/gata, gång och cykelbana, parkeringsplats etc.

Anläggande ska ske så att avståndet mellan kranfordonets uppställningsplats och filterkassett eller filtersäck inte överskrider 4 meter för filterkassett eller filtersäck som väger högst 1000 kilogram, om inte särskilda skäl föreligger. Den fria höjden ska vara minst 7 meter.

För tömning av bottentömmande behållare får avståndet mellan hämtningsfordonets uppställningsplats och behållaren inte överskrida 5 meter, om inte särskilda skäl föreligger.

3. Förutsättningar för hämtning av avfall under kommunalt ansvar

41 § Kärl ska på hämtningsdagen vara uppställda i omedelbar anslutning till hämtningsfordonets uppställningsplats.

För hämtning av förpackningar, tidningar, restavfall, matavfall och blandat avfall utgår en avgift enligt avfallstaxan om dragvägen överstiger 3 meter för villor, radhus och fritidshus och 10 meter för flerbostadshus och verksamheter. För hämtning av trädgårdsavfall i kärl får ingen dragväg förekomma.

För styckvis hämtning av grovavfall får dragvägen vara högst 10 meter mätt från avfallsutrymmets dörr till hämtningsfordonets bakre del och vägen ska ha en fri bredd på minst 1,2 meter vid rak passage.

42 § Dragvägen mäts från behållaren eller avfallsutrymmets mittpunkt och hämtningsfordonets inmatningsanordning uppställd på närmast möjliga godkända angöringsplats. Avståndet mäts som enkelt gångavstånd. Hinder i form av dörrar, grindar, och liknande mäts inte. Varje trappsteg räknas som två meter. Gång och cykelbana räknas ej.

43 § Dragvägen ska vara jämn, hårdgjord och halkfri samt utan trösklar och trappsteg eller trånga passager. Om friktionen mellan kärl och underlag är hög eller om lutningen är stor måste kärlet vara lättare än om underlaget är plant. Dragväg ska ha en fri höjd om minst 2,1 meter och ha en fri bredd på minst 1,2 meter vid rak passage. Träd och annan växtlighet får inte inkräkta på den fria höjden. Där dragvägen ändrar riktning ska bredden vara minst 1,35 meter. Lutningen mellan avfallsutrymme och lastplats bör inte överstiga 1 meter på 20 meter och får vara högst 1 meter på 12 meter vid nyanläggande. Trottoarkant eller liknande nivåskillnad i dragväg ska vara avfasad. Transportband eller hiss i dragväg får inte förekomma.

Rengöring och tillsyn

44 § Fastighetsinnehavaren har ansvar för rengöring och tillsyn av behållare samt

anläggning. Behållare och anläggningar ska ges regelbunden service för att förebygga störningar i anordningens funktion och olägenhet såsom buller, lukt och dylikt. Ansvaret för rengöring och tillsyn gäller oavsett ägarförhållande.

45 § Såväl behållare som inom fastigheten förekommande anläggningar, anordningar och utrymmen för avfallshantering ska skötas och hanteras så att kraven på god arbetsmiljö uppfylls, onödigt slitage undviks och risken för olycksfall minimeras.

Åtgärder inför hämtning av avfall som lämnas i kärl eller säck

46 § Fastighetsinnehavaren ska tillhandahålla nycklar, portkoder och dylikt så att kommunen har tillträde till de utrymmen på fastigheten där arbetet ska utföras. Fastighetsinnehavaren ska meddela kommunen ändringar innan hämtning utförs. Fastighetsinnehavaren ska förbereda anläggningar, anordningar och behållare så att de är tillgängliga för tömning med de fordon som används i kommunens insamlingssystem.

47 § Fastighetsinnehavaren ska skydda anläggning, anordning, behållare eller annan egendom från skador som kan uppstå vid tömning.

48 § Vid tömning av behållare ska fastighetsinnehavaren se till att den inte fylls så mycket att den inte kan stängas eller så att tömning försvåras på annat sätt.

Behållaren får heller inte vara så tung att det blir svårt att flytta den, då det krävs för tömning, eller att arbetsmiljökrav inte kan uppfyllas. Säck får maximalt väga 15 kg. Överfull, för tung och/eller trasig avfallsbehållare hämtas först när avfallet paketerats om, vid nästa ordinarie hämtningstillfälle eller vid beställning av extra hämtning i enlighet med avfallstaxan. Detsamma gäller om avfallsbehållaren innehåller dåligt emballerade stickande eller skärande föremål.

49 § Behållaren ska vara fri från snö och is vid hämtningstillfället.

50 § Fastighetsinnehavaren eller nyttjanderättshavaren ska försluta latrinbehållare och rengöra den på utsidan innan hämtning sker.

51 § Kärlet ska placeras med draghandtaget utåt så att hämtningspersonal inte behöver vända på det för att kunna flytta det. Alla hinder på dragvägen ska undanröjas så att kärlet är lätt tillgängligt. Avfallsbehållare ska vid hämtningstillfället vara uppställd enligt 41 §, en överenskommen plats eller vid en av kommunen anvisad plats.

52 § Vid hämtning med båt ska säck placeras i omedelbar anslutning till båtens angöringsplats, en överenskommen plats eller vid en av kommunen anvisad plats. Brygga som utnyttjas vid hämtning ska vara så dimensionerad och ha tillräckligt vattendjup och hållas i sådant skick att den är möjlig att angöra av kommunens båt utan risk för skada. Platsen för angöring ska hållas fri från förtöjda båtar, tampar, och bojar på hämtningsdagen.

Åtgärder inför hämtning av avfall från anläggningar

53 § Inför tömning ska fastighetsinnehavaren eller nyttjanderättshavaren förbereda anläggningen så att tömning kan ske med det fordon som används.

54 § Det åligger fastighetsinnehavaren eller nyttjanderättshavaren att inför

hämtningstillfället placera filtersäck, filterkasett eller annan flyttbar behållare som ska tömmas med fordon utrustat med kran, inom längsta tillåtna avstånd enligt 40a-40b §.
Om så inte är fallet töms inte avfallet och ett nytt tömningsförsök görs vid ett senare tillfälle, om annat inte överenskommits med kommunen. Fastighetsinnehavaren ansvarar för att tillföra anläggningen nytt filtermaterial.

55 § Enskilda avloppsanläggningar, fettavskiljare och tankar för matavfall ska vara lätt tillgängliga för tömning. Om lös sugledning används ska denna placeras ut av fastighetsägaren innan tömning. Dragväg får bestå av annat material än hårdgjord yta under förutsättning att risk för att renhållningsarbetarna kan komma att slinta, snubbla etc. är förebyggd. Dragväg och utrymme runt avloppsanläggning, fettavskiljare och fosforfälla ska i övrigt vara fri från hinder. Till hinder räknas bl.a. staket, murar, stubbar, planteringar, annan växtlighet etc.
Dragväg ska vara snöröjd och halkbekämpad vintertid. Om så inte är fallet töms inte avfallet förrän vid nästa ordinarie hämtningstillfälle, om annat inte överenskommits med kommunen.

Lock eller manlucka som öppnas manuellt får inte vara övertäckt eller fastfruset när tömning ska ske.

56 § Anläggningen ska vara tillsluten på ett barnsäkert sätt och försedd med de säkerhetsanordningar som behövs med hänsyn till anläggningens beskaffenhet och belägenhet.

57 § Tydliga instruktioner på svenska som behövs i samband med hämtning ska tillhandahållas av fastighetsinnehavaren och nyttjanderättshavaren i god tid innan tömning och ska finnas tillgängliga i direkt anslutning till anläggningen.
Avloppsanläggning, fettavskiljare och fosforfälla ska vara märkt på sådant sätt att förväxling med annan fastighetsinnehavare eller annan typ av anläggning är förebyggd. När anläggningen är belägen utanför fastigheten kan den vara markerad med skylt som anger till vilken fastighet anläggningen tillhör

58 § Fastighetsinnehavaren är skyldig att vidta erforderliga åtgärder för att skydda sin anläggning från skador vid tömning.

59 § Kommunen ska ha tillträde till de utrymmen på fastigheten där arbetet ska utföras. Nycklar, port- koder och dylikt ska tillhandahållas.

60 § När en avloppsanläggning tas ur bruk, till exempel efter anslutning till kommunalt avloppsnät eller annan godkänd avloppsanläggning ska den sluttömmas. Sluttömning beställs av fastighetsinnehavaren hos kommunen.

Anvisad plats

61 § Hämtning av avfall under kommunalt ansvar sker normalt vid fastighetsgränsen, vid en överenskommen plats eller vid en av kommunen anvisad plats. Kommunen kan bestämma att avfallet ska hämtas på en anvisad plats utanför fastigheten. Anledningen kan vara att det på fastigheten inte finns någon väg för hämtningsbilarna, att det av arbetsmiljöskäl inte går att hämta avfall på fastigheten eller att det av annat skäl inte bedöms lämpligt att göra det. Anvisning kan vara permanent eller tillfällig.

Anvisning av plats görs av kommunstyrelsen.

Om det på hämtningsdagen finns temporära hinder i bilväg som fastighetsinnehavaren har rådighet över ska fastighetsinnehavare ombesörja egen transport av avfallsbehållare till för hämtningsfordonet närmsta farbara väg. Avfallsbehållare ska då vara tydligt uppmärkt med uppgift om fastighetsinnehavare.

Hämtnings- och transportvägar

62 § Fastighetsinnehavaren ska se till att transportväg fram till den uppställningsplats som används vid hämtning, hålls i farbart skick.

63 § Transportvägen ska inför hämtning ha fri sikt, hållas fri från hinder, röjas från snö och hållas halkfri. Snövallar får inte inkräkta på vägbredden. Om bilväg är grusväg ska den dammbindas sommartid.

64 § Väghållare av enskild väg som utnyttjas vid hämtning av avfall under kommunalt ansvar ska se till att vägen är dimensionerad och hållas i sådant skick att den är farbar vid varje hämtningstillfälle, för de hämtningsfordon som normalt används i hämtningsområdet.

Bilväg ska vara utformad för minst belastningsklass 2 (BK2) och får inte utgöras av gång och/eller cykelbana, innergård i bostadsområde, skolgård eller liknande om inte särskild dispens föreligger.

Bilväg kan heller inte utgöras av väg/gata eller annan yta där lastbilstrafik inte är tillåten.

Bilväg ska ha en fri höjd om minst 4,7 meter. Träd och annan växtlighet får inte inkräkta på den fria höjden, se illustration i bilaga 3.

65 § För befintlig bilväg gäller att rak sträcka på väg, gata eller annan yta där hämtningsfordon framförs är minst 0,5 meter bredare än fordonet. I kurvor ska körbanan vara så bred att hämtningsfordonet kan komma fram utan backningsmanöver och/eller utan att körning sker med hjulen utanför vägbanan.

Det fria utrymmet vid sidan om hämtningsfordon ska vid såväl raka sträckor som i kurvor vara minst en meter bredare än fordonet (inkl. backspeglar). Området ska även ha jämnt underlag och tillräcklig bärighet för en person med fyllt kärl.

66 § Vid nyanläggande av bilväg gäller att denna ska vara minst 5,5 meter bred om körning i båda riktningarna förekommer. Om parkering tillåts ska bilvägen vara bredare. Om bilvägen är mötesfri och gällande trafikregler inte medger parkering av fordon får den vara smalare.

Bilvägen ska dock vara minst 3,5 meter bred. I kurvor ska körbanan vara så bred att hämtningsfordon kan komma fram utan backningsmanöver och/eller utan att körning sker med hjul utanför vägbana. Träd och annan växtlighet får inte inkräkta på vägbredden.

67 §
Bilväg som är återvändsgata ska därför ha vändmöjlighet. Vändplan för ett normalstort hämtningsfordon ska normalt ha en diameter om 18 meter med en hindersfri remsa om ytterligare 1,5 meter runt om.

Alternativ till detta är en vändplats eller en trevägskorsning som möjliggör en så kallad T-vändning, se illustration i bilaga 3.

68 § Om farbar väg inte kan upprättas ska fastighetsinnehavaren eller nyttjanderättshavaren avlämna avfallet på plats som överenskommes med eller anvisas av kommunen enligt 61 §.

69 § Kärlet ska placeras i enlighet vad som sägs i 41 §. Fastighetsinnehavaren ska se till att den väg som kärlet behöver dras av den som utför hämtningen hålls i sådant skick att kärl utan svårighet kan förflyttas. Dragvägen ska inför hämtning hållas hårdgjord, fri från hinder, röjas från snö och hållas halkfri. Om så inte är fallet hämtas inte avfallet förrän vid nästa ordinarie hämtningstillfälle, om annat inte överenskommits.

4. Hämtningsområde och hämtningsintervall

70 § Kommunen utgör två hämtningsområde (se bilaga 5).

- Område 1: Hela kommunen förutom öar som saknar fast land eller bilfärjeförbindelse. Dock ingår Klåverön. Hämtning av bygg- och rivningsavfall, förpackningar, tidningar och trädgårdsavfall tillhandahålls inte på Klåverön.
- Område 2: Öar som saknar fast land eller bilfärjeförbindelse.
  Ingen hämtning erbjuds för bygg- och rivningsavfall, förpackningar, tidningar och trädgårdsavfall i område 2.
  I hämtningsområde 2 ska fastighetsinnehavaren ställa säck med, mat- och/eller restavfall på den plats som har anvisats av kommunen på ön eller fastlandet. Hämtningsintervall och typ av behållare fastställs enligt bilaga 2.

71 § Ordinarie hämtning av avfall under kommunalt ansvar sker med de intervall som framgår av bilaga 2.

5. Åtgärder om föreskrift inte följs

72 § a Kommunen eller den som kommunen anlitar har rätt att inte utföra ordinarie hämtning om föreskrifterna inte följs. Efter rättelseåtgärder från fastighetsinnehavaren ska avfallet hämtas antingen vid nästa ordinarie hämtningstillfälle eller efter beställning av extrahämtning mot avgift.

72 § b Vid felsortering av avfall vid fastighetsnära insamling eller vid överenskommen eller anvisad plats i system som avser den enskilda fastigheten eller mer än en fastighet såsom en gemensamhetsanläggning eller plats som är anvisad eller överenskommen för flera fastigheter kan felsorteringsavgift debiteras i enlighet med vad som närmare framgår av kommunens avfallstaxa.

Med felsortering av avfall vid fastighetsnära insamling avses vad som kan verifieras vid en okulär besiktning av innehållet i ett kärl eller anordning och där felsorteringen innebär att sortering inte har skett i kärl eller anordningar på det sätt som är reglerat med stöd av dessa föreskrifter eller dess bilaga 1.

72 § c Om kommunen eller den som kommunen anlitar vid upprepande okulära besiktningar konstaterar att matavfallskärlet är tomt eller att matavfall lämnas i behållaren för restavfall, eller kommunen på annat sätt gör sannolikt eller konstaterar att matavfall från fastigheten inte omhändertas på det sätt som medgivits enligt 81 § eller föreskrivits i 17a §, kan felsorteringsavgift debiteras i

enlighet med vad som närmare framgår av kommunens avfallstaxa.

72 § d Vid upprepade avvikelser från gällande abonnemang, så kan Miljö- och byggnadsnämnden besluta om ändring i abonnemanget om det behövs för att hantera avfallet som uppstår på fastigheten i enlighet med dessa föreskrifter.

6. Särskilt om verksamheters avfall under kommunalt ansvar

73 § Avfall under kommunalt ansvar från verksamheter ska hållas skilt från annat avfall än avfall under kommunalt ansvar. För avfall under kommunalt ansvar från verksamheter gäller föreskrifterna om ej annat anges. Konsumentelavfall lämnas vid kommunens insamlingsställe eller efter vad som anges i bilaga 1.

Anmälan avseende insamling av förpackningsavfall för samlokaliserade verksamheter

74 § En verksamhet i en fastighet som har fastighetsnära insamling av förpackningsavfall och som har en avfallshantering som är samlokaliserad med hushållens ska anmäla till kommunen att den vill ha kommunal insamling senast en månad innan insamlingen ska påbörjas.

Verksamheter som har avfallshantering som är samlokaliserad med hushåll och som har anmält att verksamheten vill ha kommunal insamling av förpackningsavfall eller skrymmande förpackningsavfall ska sortera ut förpackningsavfallet i enligt 17 b § och lämna det till ett insamlingssystem som kommunen eller den som kommunen anlitar tillhandahåller.

För plastflaskor och metallburkar som är avsedda för ett retursystem gäller i stället att sådana alltid ska lämnas till retursystemet i enlighet med 17 b §. Bestämmelsen i 17 b § om att utsorterat läkemedelsavfall och förpackningar innehållande läkemedelsavfall ska lämnas till apotek, gäller endast hushåll.

Den som har en förpackning som innehåller avfall ska se till att förpackningen skiljs från innehållet med undantag för om förpackningen innehåller farligt avfall eller läkemedelsavfall om förpackningen underlättar den praktiska hanteringen av avfallet (3 kap. 4 a § AvfallsF). Innehåll från förpackningar med flytande biologiskt nedbrytbart köks- eller livsmedelsavfall i form av ätlig olja eller liknande flytande ätligt fett ska lämnas i tank eller annan anordning som tillhandahålls av kommunen eller kommunens upphandlade eller auktoriserade utförare.

Det som anges andra stycket gäller inte när kommunen eller kommunens upphandlade eller auktoriserade utförare samlar in förpackningar som innehåller avfall för avskiljande på annan plats än på eller i anslutning till fastigheten eller när en verksamhetsutövare har fått beviljat en dispens för eget omhändertagande av kommunalt avfall från verksamheten.

Kommunens bestämmelser om användande av den allmänna va-anläggningen (ABVA) innehåller begränsningar i fråga om vad som får tillföras spillvattnet och innebär att tömning av förpackningar som utgångspunkt inte får ske till avloppet.

Närmare föreskrifter om sortering återfinns i bilaga 1.

Avfallsanordningar
75 § Avfallsanordningar, till exempel fettavskiljare, ska skötas och tömmas så att de har fullgod funktion och inte orsakar olägenhet. Med fullgod funktion menas att avfallsanordningen fungerar så som avsett och därmed inte orsakar någon skada på miljö, människors hälsa eller andra anordningar och verksamheter. Se bilaga 1 för särskilda krav på vissa anordningar.

7. Annat avfall än avfall under kommunalt ansvar från verksamheter

Se bilaga 1 för särskilda krav.

Uppgiftsskyldighet
76 § Den som bedriver en yrkesmässig verksamhet inom kommunen som ger upphov till annat avfall än avfall under kommunalt ansvar ska lämna de uppgifter om arten, sammansättningen, mängden eller hanteringen av avfallet som behövs som underlag för kommunens renhållningsordning.

77 § Enligt 4 kap. 9 § avfallsförordningen ska den som är innehavare av en hamn lämna uppgift om behovet av avfallshantering enligt 4 kap. 8 § avfallsförordningen till kommunen.

8. Undantag för avfall under kommunalt ansvar

Kompostering, annan återvinning eller bortskaffande av visst avfall under kommunalt ansvar
78 § Avfall får endast tas om hand på den egna fastigheten under förutsättning att det kan ske utan risk för olägenhet för människors hälsa och miljön.

79 § Matavfall ska sorteras ut och behandlas genom kommunens insamlingssystem eller genom kompostering på den egna tomten. I kärl/fack för insamling av matavfall får inget annat än matavfall läggas.

80 § Kompostering av matavfall på fastigheten får endast ske efter anmälan till Miljö- och byggnadsnämnden. Komposten ska vara av typen varmkompost (isolerad), skadedjurssäker och utformas, placeras samt sköts på sådant sätt att olägenhet för människors hälsa och miljö inte uppkommer.

Anmälan eller tillstånd för yrkesmässig kompostering och annan behandling kan eventuellt krävas enligt miljöprövningsförordningen (2013:251).

81 § Trädgårdsavfall ska transporteras till återvinningscentral, om inte egen kompostering eller abonnemang för trädgårdsavfall förekommer. Avfallet ska hållas skilt från annat avfall, hanteras enligt bilaga 1 och enligt de instruktioner som ges vid återvinningscentral. Abonnemang för hämtning av trädgårdsavfall kan även tecknas i enlighet med avfallstaxa.

82 § Trädgårdsavfall som lämpar sig för kompostering (såsom löv, gräs eller annat grönt växtmaterial) får utan särskild anmälan enligt dessa föreskrifter komposteras och nyttjas inom fastigheten om det kan ske utan olägenhet för människors hälsa och miljö.

83 § Inom tätort, tätbebyggt område, samlad bebyggelse och område med detaljplaneller områdesbestämmelser är eldning av trädgårds- och parkavfall förbjudet under perioden 1 april - 30 september. Eldning är dock tillåten i samband med valborgsmässoafton och påskhelgen (skärtorsdagen-annandag påsk) men ska ske på ett sätt så att det inte orsakar mer än ringa eller tillfällig störning i närområdet.

Endast torrt trädgårds- och parkavfall som inte kan komposteras, det vill säga ris, kvistar och grenar, får eldas om det kan ske utan att olägenhet uppstår och det inte strider mot andra föreskrifter eller beslut. Exempel på beslut som kan vara aktuella är beslut meddelade med stöd av miljöbalken eller utfärdade med stöd av förordningen (2003:789) om skydd mot olyckor. Även brandriskvarning ska beaktas.

84 § Trädgårds- och parkavfall som innehåller parkslide, lupiner eller invasiva främmande arter som finns upptagna på unionsförteckningen enligt förordningen (EU) nr 1143/2014 får inte eldas utan ska lämnas till kommunen enligt vad som framgår i bilaga 1.

Trädgårds- och parkavfall kan lämnas till kommunen enligt sorteringsbilagan.

Att elda mat/restavfall, farligt avfall och grovavfall är aldrig tillåtet.

85 § Döda sällskapsdjur kan lämnas på veterinärkliniker och djurbegravningsplatser eller till Renovas specialugn i Sävenäs, Göteborg. Döda sällskapsdjur, förutom hästdjur, får också grävas ner enligt Jordbruksverkets föreskrifter (2010:59). Döda sällskapsdjur hanteras enligt bilaga 1.

Prövning av undantag

86 § Ansökan om undantag från dessa föreskrifter prövas av Miljö- och byggnadsnämningen om inget annat anges. Ansökan ska, oberoende av vem som prövar den, vara skriftlig och alltid innehålla uppgifter om vilka avfallsslag som avses samt en redogörelse för på vilket sätt avfallet avses omhändertas.

a) Undantag från bestämmelserna i dessa föreskrifter kan inte ges retroaktivt. Undantag gäller från och med det datum beslut om undantag medgivits och till det datum som anges i beslutet. Om inget slutdatum anges i beslutet gäller detta tills dess att förhållandena ändras.

b) Medgivna undantag är personliga och upphör i samband med byte av fastighetsinnehavare.

c) Medgivna undantag kan upphävas med omedelbar verkan om:

   I. Förhållandena ändras; dvs. om de förutsättningar som fanns när undantaget medgavs inte längre gäller.
   II. Fastighetsinnehavare lämnat felaktiga uppgifter som legat till grund för medgivandet.
   III. Hanteringen inte sker efter angivna villkor.
   IV. Hanteringen visar sig orsaka olägenhet för människors hälsa och miljö.

Gemensam avfallslösning

87 § En eller flera avfallsbehållare, underjordsbehållare eller container får betjäna flera fastighetsinnehavare. Detta under förutsättning att kommunen givit sitt medgivande och att bestämmelserna i dessa föreskrifter om fyllnadsgrad och vikt beaktas och att olägenheter för människors hälsa eller miljön inte uppstår. En av fastighetsinnehavarna ska förbinda sig att ansvara för uppställningsplats. Medgivande om gemensam avfallsbehållare kan återkallas om kommunen konstaterar att förutsättningar för medgivandet inte längre är uppfyllda.

Varje ingående fastighet (boenhet) ska betala de avgifter som framgår av avfallstaxan. Delning av kostnad avser enbart de avgifter som framgår av avfallstaxan.

Gemensam kompost

88 § Två till varandra gränsande fastighetsinnehavare av villa, radhus och fritidshus kan under förutsättning att olägenhet för människors hälsa och miljö inte uppstår, samt efter ansökan till Miljö- och byggnadsnämnden, medges tillstånd att använda gemensam kompost om följande villkor är uppfyllda:

a) Avståndet mellan de fastigheter som avses i ansökan är högst 100 m.

b) Antalet personer som varmkomposten ska betjäna inte överstiger fem.

c) Berörda fastighetsinnehavare gör en gemensam ansökan.

Uppehåll i hämtning av matavfall, restavfall och förpackningsavfall

89 §

a) Permanentbostad kan efter ansökan till kommunen kan medges uppehåll i hämtning av matavfall, restavfall och förpackningsavfall under förutsättning att fastigheten är outnyttjad under en sammanhängande tid om minst fyra (4) månader. Med outnyttjad fastighet avses fastighet som endast besöks för tillsyn och där ingen vistelse som påkallar hämtning sker. Uppehåll medges som längst för ett (1) år i taget. Komplett ansökan om uppehåll ska lämnas senast en (1) månad innan önskad uppehållsperiod.

   Betalningsskyldigheten för den fasta delen av taxan kvarstår. Om sökanden återkommer till fastigheten utan att meddela detta utgår full hämtningsavgift för hela den period som ansökan om uppehåll omfattar.

b) Verksamheter eller flerfamiljshus kan efter ansökan till kommunen medges uppehåll i hämtning av matavfall, restavfall och förpackningsavfall under förutsättning att fastigheten är outnyttjad under en sammanhängande tid om minst fyra (4) månader. Med outnyttjad fastighet avses fastighet som endast besöks för tillsyn och där ingen vistelse som påkallar hämtning sker. Uppehåll medges som längst för ett (1) år i taget. Komplett ansökan om uppehåll ska lämnas senast en (1) månad innan önskad uppehållsperiod.

   Betalningsskyldigheten för den fasta delen av taxan kvarstår. Om sökanden återkommer till fastigheten utan att meddela detta utgår full hämtningsavgift för hela den period som ansökan om uppehåll omfattar.

c) Fritidsboende kan efter ansökan till kommunen medges uppehåll i hämtning av matavfall, restavfall och förpackningsavfall under förutsättning att fastigheten är outnyttjad under hela perioden v.20 (maj)- v.37 (september). Med outnyttjad fastighet avses fastighet som endast besöks för tillsyn och där ingen vistelse som påkallar hämtning sker. Uppehåll medges som längst för ett (1) år i taget. Komplett ansökan om uppehåll ska lämnas senast en (1) månad innan önskad uppehållsperiod.

   Betalningsskyldigheten för den fasta delen av taxan kvarstår. Om sökanden

   återkommer till fastigheten utan att meddela detta utgår full hämtningsavgift för hela den period som ansökan om uppehåll omfattar.

d) Fastighetsinnehavare till fastighet som är i sådant skick att den inte är beboelig kan efter ansökan till kommunen medges uppehåll. Komplett ansökan om uppehåll ska lämnas senast en (1) månad innan önskad uppehållsperiod. Ett skriftligt intyg från fastighetsinnehavaren om att fastigheten är obeboelig ska bifogas ansökan om uppehåll.

   Uppehåll medges endast för den period som fastigheten beräknas vara obeboelig. För obeboelig fastighet utgår ingen avgift enligt taxan om ansökan beviljas.

e) Fastighetsinnehavare till dödsbon kan efter ansökan till kommunen medges uppehåll i hämtningen av matavfall, restavfall och förpackningsavfall. Skäl för uppehållet ska vara att fastigheten står tom och endast besöks för tillsyn och där ingen vistelse som påkallar hämtning förekommer.

   För fastigheter som är dödsbon och inte nyttjas utgår ingen avgift enligt taxan.

Uppehåll i hämtning slam

90 § Uppehåll i tömning av slam från enskild avloppsanläggning kan efter ansökan till kommunen medges, om fastigheten inte kommer att nyttjas under en sammanhängande tid om minst 12 månader. Innan uppehåll medges ska avloppsanläggning vara tömd.

Efter tömningen får anläggningen inte brukas under uppehållsperioden. Uppehåll medges som längst för två (2) år i taget. Komplett ansökan om uppehåll ska lämnas senast en (1) månad innan önskad uppehållsperiod.

Betalningsskyldigheten för den fasta delen av taxan kvarstår. Om sökanden återkommer till fastigheten utan att meddela detta utgår ordinarie slamtömningsavgift för den period som ansökan om uppehåll omfattar.

Fastighetsinnehavare ska utan dröjsmål meddela tillståndsgivaren om förändrade förhållanden som påverkar medgivna undantag.

Eget omhändertagande av matavfall och restavfall

91 § Fastighetsinnehavare som själv kan ta hand om matavfall och restavfall från den egna fastigheten på ett sådant sätt att fara eller olägenhet för människors hälsa och miljö inte uppkommer kan efter ansökan till Miljö- och byggnadsnämnden i undantagsfall medges befrielse från skyldigheten att lämna sitt avfall till kommunen.

I samband med ansökan ska skälen till undantaget noggrant beskrivas samt hur olika typer av avfallsslag kommer att omhändertas. Undantaget omfattar endast ett år i taget. Ansökan om förnyat undantag ska lämnas till Miljö- och byggnadsnämnden senast en månad innan undantagsperioden tagit slut.

Även om fastighetsinnehavare medgivits undantag för eget omhändertagande kvarstår betalningsskyldigheten för den fasta delen
av taxan. Uppgifter om uppkomna avfallsvolymer ska lämnas till kommunen senast under mars månad varje år för den volym som uppkom året innan.

Anmälan eller tillstånd för yrkesmässig kompostering kan eventuellt krävas enligt miljöprövningsförordningen (2013:251).

Eget omhändertagande av slam
92 § Eget omhändertagande av slam och uttjänt fosforfiltermaterial från egen avloppsanläggning kan medges efter skriftlig ansökan till Miljö- och byggnadsnämnden som då gör en särskild prövning. En förutsättning för eget omhändertagande är att sökande är ägare eller arrendator av en jordbruksfastighet. Även intilliggande fastigheter till jordbruksfastighet kan få medgivande för omhändertagandet genom jordbruksfastighetens försorg. Det är viktigt att ett kretslopp uppstår. Spridning ska ske på jordbruksmark (åkermark/betesmark). För att få omhänderta och nyttja slammet krävs att avfallet hygieniserats i enlighet med Naturvårdsverkets bestämmelser.

Eget omhändertagande av latrin
93 § Fastighetsinnehavare kan efter ansökan till Miljö- och byggnadsnämnden medges tillstånd att kompostera latrin och avfall från mulltoa eller liknande. Komposteringen ska ske i enlighet med de villkor som anges av nämnden och på ett sådant sätt att olägenhet för människors hälsa och miljö inte uppstår.

Förlängt hämtningsintervall för restavfall
94 § Inom område 1 kan fastighetsinnehavare med godkänd komposteringsanläggning från Miljö- och byggnadsnämnden medges hämtning av restavfall var fjärde eller sjätte vecka. Villkoren för förlängt hämtningsintervall är att:
Allt organiskt nedbrytbart köksavfall komposteras i godkänd kompostbehållare
Kompostering kan ske utan olägenhet för människors hälsa eller miljön.
Kommunens anvisningar följs.
Avfallsföreskrifternas övriga bestämmelser följs.

Inom område 1 kan fastighetsinnehavare där matavfallet hämtas genom kommunens insamlingssystem medges hämtning av restavfall var fjärde vecka.

Medgivande om utsträckt hämtningsintervall kan återkallas om kommunen konstaterar att matavfall, trots uppgifterna om kompostering eller utsortering, lämnas i behållaren för restavfall för hämtning eller om kommunen på annat sätt gör sannolikt eller konstaterar att matavfall från fastigheten inte omhändertas på det sätt som medgivits eller uppgivits.

Förlängt tömningsintervall för avloppsanläggning
95 § Förlängt slamtömningsintervall för avloppsanläggning än ett år kan medges

efter skriftlig ansökan till Miljö- och byggnadsnämnden som då gör en särskild prövning. En förutsättning för att Miljö- och byggnadsnämnden ska kunna förlänga slamtömningsintervallet är att avloppsvattnet genomgår längre gående rening än slamavskiljning samt att tillstånd finns för avloppsanläggningen. För sluten tank krävs uppgifter om anläggningens belastning och beskaffenhet för att bedöma att hämtning inte behöver utföras med ordinarie intervall utan risk för olägenhet för människors hälsa eller miljön.

Förlängt tömningsintervall för fosforfälla
96 § Förlängt tömningsintervall för fosforfälla än vartannat år kan medges efter skriftlig ansökan till Miljö- och byggnadsnämnden som då gör en särskild prövning. En förutsättning är att fosforfällan belastas mindre än den har kapacitet för/är avsedd för. Miljö- och byggnadsnämnden bedömer i det enskilda fallet vilket tömningsintervall som anses kunna vara skäligt framöver.

Förlängt tömningsintervall för fettavskiljare
97 § Undantag från kravet på tömning av fettavskiljare minst två gång år kan beviljas efter ansökan till kommunens VA-enhet.

Insamling av matavfall och restavfall via säck.
98 § Undantag från kraven om uppsamling av matavfall och restavfall i kärl får medges fastighetsinnehavare som har synnerliga skäl, t.ex. om kärlhantering bedöms vara omöjlig på grund av fastighetens (med tillhörande tomtmark) beskaffenhet och utformning. Säck av den storlek som kommunen anvisar ska då användas.

Kvalitetskontroll
99 § Kommunen får göra stickprovskontroll av kommunalt avfall för att kontrollera att sorteringsanvisningarna och övriga bestämmelser följs, i syfte att säkerställa att renheten på avfallet i syfte att undersöka avfallets sammansättning i stort.

Utveckling inom avfallshantering
100 § Kommunen får bedriva försöksverksamhet där avsteg från avfallsföreskrifterna kan göras genom projekt.

Testområde
101 § Efter samråd med Miljö- och byggnadsnämnden får andra hämtningsintervall, behållare och insamlingssystem än vad som anges i dessa föreskrifter tillämpas under, testperioder i begränsade områden för att utveckla servicen mot medborgarna.

Övriga undantag
102 § Vid synnerliga skäl kan andra undantag efter ansökan till Miljö- och byggnadsnämnden. Synnerliga skäl kan t.ex. vara åtgärd som främjar återanvändning eller återvinning och inte innebär olägenhet för människors hälsa och miljö.

Ikraftträdande
Dessa föreskrifter träder i kraft 2026-01-01, då föreskrifter för avfallshantering för

KS2025/1400 Avfallsföreskrifter
Kungälvs kommun 2023-11-02 (§183/2023) upphör att gälla.

Tidigare meddelade dispenser och andra beslut meddelade med stöd av de upphävda föreskrifterna ska anses meddelade med stöd av motsvarande bestämmelser i denna föreskrift.

KS2023/1128

Bilaga 1. Föreskriftsbilaga för sortering och lämning av avfall m.m.

Osorterat avfall och restavfall ska läggas i påse eller paket och lämnas i behållare. Avfallet ska vara väl emballerat så at det inte sprids eller at skada, arbetsmiljöproblem och andra olägenheter uppkommer. Kärl och säckavfall får inte lämnas på kommunens återvinningscentraler.

Glödande avfall får inte lämnas till kommunens avfallshantering. Mer information om sortering av avfall finns på Kungälvs kommuns hemsida.

Tabell 1 Avfall från Hushåll

Typ av avfall som ska sorteras ut och hållas skiljt från annat avfall	**Krav på utsortering**	**Krav på emballering, förvaring, anordningar med mera**	**Instruktion för hämtning/lämning**
Bygg och rivningsavfall som inte producerats i en yrkesmässig verksamhet. Exempelvis kakel, fönster, gipsskivor, oimpregnerat trä, tegel	Detta avfall ska sorteras ut och hanteras separat från annat kommunalt avfall och avfall under kommunalt ansvar. Bygg- och rivningsavfall får hanteras tillsammans med skrymmande avfall av samma materialslag. Avfallet ska sorteras i åtminstone följande sex fraktioner: trä, mineral (betong, tegel, klinker, keramik och sten), metall, glas, plast och gips.	Fraktionerna ska förvaras skilt från varandra och annat avfall och även transporteras skilt.	Bygg och rivningsavfall som inte produceras i en yrkesmässig verksamhet får lämnas till kommunens återvinningscentraler om mängden inte överskrider 2 kbm per besök. Överskridande mängder hämtas fastighetsnära av godkänd entreprenör enligt tjänster i kommunens avfallstaxa. Entreprenörens instruktioner och sorteringsanvisningar gäller vid hämtning. Hämtning kan beställas med tjänster enligt kommunens avfallstaxa. Avfallet lämnas utsorterat i åtminstone fraktionerna trä, mineral (som består av betong, tegel, klinker, keramik eller sten), metall, glas, plast och gips. Jord/sten lämnas på Munkegärde åvc. Asfalt hämtas av godkänd entreprenör enligt avfallstaxan. Bygg- och rivningsavfall får hanteras tillsammans med skrymmande avfall av samma materialslag. Annan transportör godtas enligt 21 §.
Farligt avfall Följande produkter eller ämnen utgör exempel på vad som ska hanteras som farligt avfall:	Detta avfall ska sorteras ut och hanteras separat från annat kommunalt avfall och avfall under kommunalt ansvar.	Ska vara tydligt märkt med uppgift om innehåll, om möjligt använd originalförpackningen. Olika typer av farligt avfall får	Hushåll ska lämna avfallet till kommunens insamlingssystem för farligt avfall, återvinningscentral eller annan av kommunen anvisad plats.

KS2023/1128

• Färg, lackavfall samt hartser, • Limavfall (exempelvis kontaktlim, epoxilim, spackel), • Lysrör (exempelvis lågenergilampor, solarierör, halogenlampor) • Lösningsmedel • Fotokemikalier (exempelvis fix och framkallare) • Bekämpnings-medel • Sprayburkar • Annat starkt surt eller alkaliskt avfall (exempelvis frätande ämnen som kaustiksoda, svavelsyra, ammoniak, lut, avkalkningsmedel) • Avfall som innehåller kvicksilver (exempelvis termometrar, barometrar		inte blandas *eller spädas ut med (1) andra slag av farligt avfall, (2) annat avfall eller (3) andra ämnen eller material.* Förvaras så att risk för spridning till omgivningen inte sker.	Boende i flerbostadshus kan lämna avfallet i det insamlingssystem som fastighetsinnehavaren tillhandahåller. Hämtning av farligt avfall från fastighet kan beställas med tjänster enligt kommunens avfallstaxa. Annan transportör godtas enligt 21 §.
Spillolja	Spillolja utgör farligt avfall. Spillolja ska sorteras ut och hanteras separat från annat farligt avfall. Spillolja som är isolerolja ska hållas åtskild från andra isoleroljor och andra spilloljor till dess att halten av PCB-produkter i isoleroljan har fastställts. Den som hanterar spillolja ska se till att spilloljan inte blandas med spilloljor med andra egenskaper eller med andra typer av avfall eller ämnen på ett sätt som hindrar (1) regenerering av spilloljan, eller (2) annan materialåtervinning som ger likvärdiga eller bättre miljöeffekter än regenerering.	Ska vara tydligt märkt med uppgift om innehåll	Spillolja lämnas vid återvinningscentral eller på annan av kommunen anvisad plats. Hämtning av farligt avfall från fastighet kan beställas med tjänster enligt kommunens avfallstaxa. Annan transportör godtas enligt 21 §.
Grovavfall Exempelvis trasiga möbler, cyklar, barnvagnar, stora leksaker och julgranar.	Grovfall som utgör kommunalt avfall under kommunalt ansvar behöver på grund av avfallets egenskaper hanteras separat från annat hushållsavfall.	Grovavfall från hushåll för separat borttransport av kommunen ska i första hand förpackas i behållare som tillhandahålls av kommunen.	Grovavfall från hushållen lämnas vid återvinningscentral. På återvinningscentralen ska avfallet sorteras och lämnas enligt instruktioner på plats.

KS2023/1128

		I andra hand ska avfallet, i den mån det är möjligt, buntas eller förpackas i lämpligt emballage och förses med märkning som klargör att det är fråga om grovavfall	All övrig transport av grovavfall från fastighet ska utföras genom kommunens försorg. Hämtning från fastighet kan beställas separat enligt kommunens avfallstaxa Annan transportör godtas enligt 21 §.
Ej brännbartrestavfall t.ex. keramik, porslin, glas som inte är förpackning etc.	Allt avfall som blir kvar efter källsortering	På återvinningscentralen ska avfallet lämnas enligt instruktioner på plats.	Lämnas på återvinningscentral. Annan transportör godtas enligt 21 §.
Trädgårdsavfall Exempelvis fallfrukt, löv, gräs, kvistar och grenar som är mindre än 3 cm i diameter.	Ska sorteras ut och hållas skilt från annat avfall.	På återvinningscentralen ska avfallet lämnas enligt instruktioner på plats. Vid hämtning av trädgårdsavfall i kärl, ska avfallet läggas löst i kärlet och inte packas så hårt att tömningen försvåras.	Trädgårdsavfall från hushållen lämnas vid återvinningscentral. Hämtning från fastighet kan beställas separat enligt kommunens avfallstaxa. Hämtning av trädgårdsavfall sker separat från hämtning av annat grovavfall. Annan transportör godtas enligt 21 §.
Latrin	Ska avskiljas och hållas skilt från annat avfall	Endast latrinbehållare av engångstyp får användas. Latrinbehållare ska förslutas väl och får inte fyllas till mer än 4/5 av sin volym. Maximalt får latrinbehållaren väga 15 kg. Behållaren som ska vara väl försluten så att avfallet inte kan spridas.	Hämtning från fastighet kan beställas separat enligt kommunens avfallstaxa. På hämtningsdagen ska latrinbehållare placeras på den plats som anvisats av kommunen. Överfyllda och/eller trasiga behållare hämtas inte.
Matavfall Exempelvis matrester, kaffesump och hushållspapper. Små mängder fallfrukt och	Ska sorteras ut och hållas skilt från annat avfall. ~~Inom hämtningsområde 1~~	Från hushåll ska läggas i påse som tillhandahålls av kommunen.	Lämnas i behållare för matavfallet eller egen kompost.

KS2023/1128

snittblommor är trädgårdsavfall som får lämnas i matavfallet.	Utsortering av matavfall är obligatorisk för: -verksamheter som omfattas av kommunalt ansvar, -flerbostadshus och - hushåll i småhus, såväl för fritidshus som för permanentboende, träder i kraft 1 januari 2026. Matavfall sorteras ut och behandlas genom kommunens insamlingssystem eller genom kompostering på den egna tomten.	Matavfall ska av avfallslämnaren lämnas i papperspåse av typ som godkänts av kommunen. Matavfall från verksamheter ska av avfallslämnaren förpackas i särskild påse, säck eller lämnas i tank av typ som godkänts av kommunen	Matavfall borttransporteras från fastigheten i enlighet med hämtningsintervall som kommunen tillhandahåller.
Textilavfall, som utgör kommunalt avfall från hushåll Exempelvis kläder och hemtextilier.	Ska sorteras ut och hållas skilt från annat avfall. Undantag i enighet med 3 kap. 16 § avfallsförordningen.	Läggs i påse.	Lämnas till kommunens insamlingssystem för textilavfall, återvinningscentral eller annan av kommunen anvisad plats. Textilier för återbruk kan lämnas till valfri aktör. Annan transportör godtas enligt 21 §.
Textilavfall som utgör kommunalt avfall från detaljhandel och annan verksamhet än detaljhandel	Ska sorteras ut och hållas skilt från annat avfall. Undantag i enighet med 3 kap. 16 § avfallsförordningen.	Läggs i påse/säck	Lämnas vid kommunens återvinningscentral i de kärl och anordningar som kommunen tillhandahåller för textilavfall eller budas hämtning från kommunen eller kommunens upphandlade/auktoriserad utförare. Annan transportör godtas enligt 21 §.

KS2023/1128

Slam och fosforfiltermaterial från enskilda avloppsanläggningar	Ska vara åtkomligt för tömning i den anläggning där det genereras	Filtermaterial från fosforfällor och andra jämförbara filter ska vara förpackat eller tillgängligt på ett sådant sätt att hämtning kan utföras av fordon utrustat med kran eller suganordning.	Filtermaterialet ska vara åtkomligt för tömning. Mobil toalett töms genom slamsugning.

KS2023/1128

Fett från fettavskiljare	Enligt Allmänna Bestämmelser för Vatten och Avlopp (ABVA).		Anordningen ska vara åtkomlig för tömning.
Matfetter och frityroljor	Ska sorteras ut och hållas skilt från annat avfall.	Ska förvaras i behållare med tätslutande lock, exempel en plastflaska. Små mängder kan torkas upp med hushållspapper och hanteras som matavfall. Större mängd matfetter eller frityroljor lämnas på återvinningscentral.	Lämnas vid återvinningscentral eller på annan av kommunen anvisad plats. Annan transportör godtas enligt 21 §.
Döda sällskapsdjur samt avfall från husbehovsjakt, högst 1 kilogram per hämtningstillfälle.	Mindre sällskapsdjur får grävas ner på egen fastighet utan anmälan enligt Jordbruksverkets föreskrifter Mindre sällskapsdjur kan även grävas ner på den egna fastigheten, förutsatt att graven är så djup att djur hindras från att gräva upp kroppen, att ingen misstanke om smitta föreligger samt att det kan ske utan risk för olägenhet för människors hälsa eller miljön.	Ska förpackas väl innan det läggs i behållare för kärl och säckavfall. Om det lämnas till Renovas Avfallskraftvärmeverk i Sävenäs ska emballaget bestå av dubbla plastsäckar omslutna av papperspåse.	Avlidet sällskapsdjur under 1 kg kan lämnas i behållare för restavfall om det inte finns någon misstanke om smitta. Annan transportör godtas enligt 21 §.
Större döda djur eller större mängd sådant avfall Det vill säga andra djur än döda sällskapsdjur samt avfall från husbehovsjakt överstigande 1 kg kilogram	Döda sällskapsdjur, förutom hästdjur, får också grävas ner enligt Jordbruksverkets föreskrifter (2010:59). För nedgrävning av häst ska Miljö- och byggnadsnämndens anvisningar följas efter samråd. Ska grävas ner på den egna fastigheten, förutsatt att graven är så djup att djur hindras från att gräva upp kroppen, att ingen misstanke om smitta föreligger samt att det kan ske utan risk för olägenhet för människors hälsa eller miljön.	Kontakta veterinär. Gällande föreskrifter från Jordbruksverket ska beaktas. Om det lämnas till Renovas Avfallskraftvärmeverk i Sävenäs ska emballaget bestå av dubbla plastsäckar omslutna av papperspåse.	Döda sällskapsdjur kan lämnas på veterinärkliniker och djurbegravningsplatser eller till Renovas specialugn i Sävenäs, Göteborg. Avlämning på Renovas anläggning sker enligt anläggningens anvisningar och kostnader. Annan transportör godtas enligt 21 §.

KS2023/1128

Andra animaliska biprodukter än döda sällskapsdjur och matavfall. Blandas före detta livsmedel med annat avfall utgör den blandade fraktionen före detta livsmedel och är APB enligt definitionen.		Före detta livsmedel från butik ska av avfallslämnaren förpackas i särskild påse, säck eller lämnas i tank av typ som godkänts av kommunen.	I Jordbruksverkets föreskrifter (SJVFS 2006:84) och i Rådets förordning (1069/2009/EG) finns regler om hantering av animaliska biprodukter som syftar till att hindra spridning av smittämnen. Djurkadaver och annat animaliskt avfall ska hanteras enligt dessa föreskrifter. Annan transportör godtas enligt 21 §.
Skärande avfall Exempelvis trasiga dricksglas och knivar.		Omsluts av förpackning eller påse för att skydda mot skärskador. Ska vara väl emballerade så att avfallet inte kan orsaka skada eller arbetsmiljörisker.	Läggs i behållare för restavfall.
Stickande och skärande avfall (kanyler eller sprutor)	Bland annat kanyler och Sprutor. Enligt Socialstyrelsens författningssamling (SOSFS 2005:26) för smittförande/skärande/ stickande avfall.	Kanyler ska läggas i speciell behållare som tillhandahålls av apotek, så att inte skärskador eller annan olägenhet uppstår Kanyler och sprutor får inte läggas i avfallsbehållare.	Lämnas till apotek som kommunen har avtal med. Annan transportör godtas enligt 21 §.
Förpackningar av papper och kartong, plast färgat glas, ofärgat glas, metall	Inom hämtningsområde 1 Utsortering och fastighetsnära insamling av plast-, papper, ofärgat, färgat glasförpackningar är obligatorisk för: hushåll i småhus, såväl för fritidshus som för permanentboende. Förpackningarna sorteras i separata fack i tvåfackskärlen eller fyrfackskärlet. För hushåll där tvåfackshämtning eller fyrfackshämtning inte är möjlig ska utsorterade förpackningar lämnas i ett insamlingssystem som kommunen eller kommunens utförare tillhandahåller, enligt överenskommen eller anvisad plats.	Lämnas lösa i de behållare/kärl som tillhandahålls/anvisas.	Förpackningar borttransporteras av kommunen i enlighet med de hämtningsintervall som kommunen tillhandahåller.

KS2023/1128

	Vid nyproduktion eller ombyggnad av flerbostadshus ska fastighetsnära insamling av utsorterade förpackningar ske i ett insamlingssystem som kommunen eller kommunens utförare tillhandahåller. För övriga flerbostadshus gäller kravet på fastighetsnära insamling av utsorterade förpackningar från 1 januari 2027.		
Returpapper avser tidskrifter, direktreklam, telefonkataloger, kataloger för postorderförsäljning och liknande produkter av papper	I enlighet med definitionen av returpapper i Avfallsförordningen	Lämnas löst i de behållare/kärl som tillhandahålls/ anvisas	Ska lämnas i de insamlingssystem som tillhandahålls av kommunen. Om fastighetsinnehavaren tillhandahåller behållare för returpapper kan avfallet lämnas där. Annan transportör godtas enligt 21 §.
Kasserade bilbatterier	I enlighet med definitionen av batteri i batteriförordningen (2008:834)	Ställs upp på ett sätt som förhindrar att batterisyra/ innehåll rinner ut	Lämnas till återvinningscentral eller producenternas insamlingssystem. Annan transportör godtas enligt 21 §.
Kasserade bärbara batterier. Om kasserade produkter innehåller lösa bärbara batterier ska dessa plockas ur. Är de bärbara batterierna inbyggda i produkten hanteras den som avfall från elutrustning	I enlighet med definitionen av bärbart batteri i batteriförordningen (2008:834).	Förvaras så att risk för spridning till omgivningen inte sker.	Lämnas till kommunens eller producenternas insamlingssystem.

KS2023/1128

Konsumentelavfall Exempelvis trasig dator, mobiltelefonladdare och kaffebryggare.	Skrymmande konsumentelavfall ska sorteras ut och hållas skiljt från annat grovavfall. Smått elavfall ska sorteras ut och hållas skilt från kärl och säckavfall. Enligt förordningen (2014:1075) om producentansvar för elutrustning.	Förvaras så att risk för spridning till omgivningen inte sker.	Lämnas till producenternas eller kommunens insamlingssystem. På återvinningscentralen ska avfallet lämnas enligt instruktioner på plats. Hämtning av skrymmande konsumentelavfall kan beställas med tjänster för grovavfall enligt kommunens avfallstaxa. Om fastighetsinnehavaren tillhandahåller behållare för konsumentelavfall kan avfallet lämnas där. Annan transportör godtas enligt 21 §.
Läkemedel	I enlighet med definitionen av läkemedel i förordningen (2009:1031) om producentansvar för läkemedel.	Ska lämnas i behållare/ påse som tillhandahålls av apoteket.	Lämnas till apotek. Läkemedelsavfall är miljöfarligt och får inte spolas ner i avloppet eller slängas bland hushållssoporna. Annan transportör godtas enligt 21 §.
Avfall som innehåller asbest	Ska sorteras ut och hållas skilt från annat avfall.	Förpackas väl i kraftig plast (minst 0,2 mm). Tejpar paketet så att inga asbetsfibrer kan läcka ut. Paketet ska vara märkt med texten ASBEST. Asbest som är emballerat i vanliga sopsäckar tas inte emot.	Lämnas i behållare vid Munkegärde återvinningscentral. På återvinningscentralen ska avfallet lämnas enligt instruktioner på plats. Maximalt 50 kilogram asbesthaltigt material per besök får lämnas. Om mängden överskrider 50 kilogram per besök, ska hämtning utförs av en godkänd avfallsmottagare med tillstånd.
Invasiva främmande växter (*exempelvis, parkslide, jättebalsamin, jätteloka, tromsöloka, smal vattenpest*)	Ska sorteras ut och hållas skilt från trädgårdsavfall och från annat grovavfall	Invasiva främmande växter ska emballeras väl så att risken för spridning av arten minimeras, avfallet får inte beblandas med trädgårdsavfall.	Invasiva främmande växter från hushållen lämnas vid Munkegärde återvinningscentral. På återvinningscentralen ska avfallet lämnas enligt instruktioner på plats. Annan transportör godtas enligt 21 §.
Restavfall	I behållare för restavfall får endast läggas sådant avfall som kvarstår då övrigt avfall enligt kommunens avfallsföreskrifter sorterats ut.	Lägg i påse eller annat lämpligt emballage.	Restavfall borttransporteras från fastighet i enlighet med hämtningsintervall som kommunen tillhandhåller.

KS2023/1128

Däck	Enligt förordningen (1994:1236) om producentansvar för däck.		Lämnar till plasts som anvisas av bilproducent eller på Munkegärde återvinningscentral
Återbrukbara produkter	Ex: Hela och rena kläder, möbler, sportutrustning, husgeråd m.m.		Lämnas direkt till second-hand-aktör eller på ÅVC.
Fiskeredskap av plast från hushåll eller som till sin art och sammansätttning liknar avfall från hushåll	Plastfiskeredskapen ska sorteras ut och förvaras skiljt från annat avfall, 3 kap. 12 b § AvfallsF. Om en elutrustning är inbyggd eller på annat sätt ingår i ett fiskeredskap som har blivit avfall ska elutrustningen avlägsnas innan fiskeredskapet lämnas, om den kan avlägsnas på ett enkelt sätt. Om elutrustningen inte kan avlägsnas på ett enkelt sätt ska fiskeredskapet som har blivit avfall lämnas som elutrustning.	Lämnas löst i kärl eller anordning	Lämnas vid Munkegärde återvinningscentral
Lättantändligt avfall, aska, grillkol etc.	Lättantändligt avfall, varm aska eller grillkol får inte läggas i avfallsbehållare. Inteheller frätande ämnen eller ämnen som kan orsaka självantändning. Lättantändligt avfall,varm aska eller grillkol ska tills dess brandrisk inte längre råder förvaras i lämpligt kärlav metall eller annat material som inte är brännbart.	Kall aska och sot från kol och vedeldning ska sorteras som restavfall och hanteras samt förpackas på ett sådant sätt att det inte kan förorsaka brand i avfallsbehållare eller medföra störning genom damning vid hämtning.	

Återvinningscentral, ÅVC

Hushåll från Kungälvs kommun har fria besök till kommunens återvinningscentraler, (ÅVC). Där kan de lämna sorterat grovavfall, farligt avfall och elavfall som uppkommit i det egna hushållet. Kommunens aktuella inpasseringssystem ska användas enligt kommunens anvisningar. För att få tillträde till återvinningscentralen krävs att boende är folkbokförd och/eller fastighetsägare i kommunen, betalar avfallstaxa, samt är över 18 år. Allt avfall som lämnas på ÅVC ska vara sorterat. Maximalt 2 kbm sorterat grovavfall/byggavfall, 8 st personbilsdäck, 10 kg farligt avfall, 5 enheter elavfall får lämnas per besök. Återvinningscentraler ordningsregler gäller vid besök på anläggningen. Endast fordon som väger högst 3,5 ton inklusive last får lämna på återvinningscentralerna.

Verksamhetsavfall, till exempel bygg- och rivningsavfall som produceras i en yrkesmässig verksamhet, faller inte under kommunens insamlingsansvar och ska hanteras separat från avfall under kommunalt ansvar. Avfallsinnehavaren ansvarar för att anlita en godkänd transportör med tillstånd för borttransport från fastigheten.

KS2023/1128

Företag som besöker kommunens återvinningscentraler ska betala en avgift för att få lämna sorterat grovavfall. Det är inte tillåtet att använda körkort för att komma in på ÅVC som företagare. Kommunens aktuella inpasseringssystem ska användas enligt kommunens anvisningar. Fakturering/debitering sker via kommunens aktuella system för fakturering.

Endast fordon som väger högst 3,5 ton inklusive last får lämna på återvinningscentralerna. Allt avfall som lämnas på ÅVC ska vara sorterat och maximalt 2 kbm sorterat grovavfall per besök får lämnas. Farligt avfall från verksamheter får ej lämnas på kommunens återvinningscentraler om inte särskilda skäl föreligger.

Särskilda sorterings- och ordningsregler för vistelse på ÅVC gäller. Avgifter för verksamheter anges i avfallstaxan.

Tabell 2. Exempel på avfall från verksamheter

Verksamhetsutövare ansvarar för att söka tillstånd för yrkesmässig transport enligt avfallsförordningen

Typ av avfall som ska sorteras ut och hållas skiljt från annat avfall	**Krav på utsortering**	**Krav på emballering, förvaring, anordningar med mera**	**Instruktion för hämtning/lämning**
Avfall under kommunalt Ansvar Exempelvis avfall från personalmatsalar och restaurangavfall.	Sorteras ut och hålls skilt från annat avfall. Se tabell 1 för anvisningar.	Se tabell 1 för anvisningar.	Se tabell 1 för anvisningar.
Livsmedelsavfall	Butiker kan i stället för att skilja livsmedelsavfall från sin förpackning innan överlämnade till kommunen eller den som kommunen anlitar använda sig av en yrkesmässig utförare som kan skilja förpackningen från sitt innehåll.		Den yrkesmässiga utföraren som anlitas får transportera det förpackade livsmedelsavfallet. Livsmedelsavfallet som skiljs från sin förpackning ska behandlas biologiskt.
Kommunalt avfall från detaljhandel (med undantag för textilavfall. Ang. textilavfall se annan rad)	Förpackningar ska skiljas från sitt innehåll i enlighet med 3 kap. 4 a § avfallsförordningen samt 24 b § föreliggande föreskrifter	Flytande köks- och livsmedelsavfall lämnas i tank/behållare. För annat avfall än flytande köks- och livsmedelsavfall gäller övriga sorteringskrav i dessa föreskrifter	Flytande köks- och livsmedelsavfall lämnas till kommunen eller kommunens upphandlade eller auktoriserade utförare. För annat avfall än flytande köks- och livsmedelsavfall gäller övriga sorteringskrav i dessa föreskrifter

KS2023/1128

Brännbart avfall som inte är avfall under kommunalt ansvar Exempelvis trasiga trämöbler eller kasserade böcker med hårda pärmar.	Sorteras ut och hålls skiljt från annat avfall.		Lämnas till en godkänd avfallsmottagare som har tillstånd från länsstyrelsen.
Icke brännbart avfall	Sorteras ut och hålls skiljt från annat avfall.		Lämnas till en godkänd avfallsmottagare som har tillstånd från länsstyrelsen.

KS2023/1128

Exempelvis trasiga koppar av porslin och keramik eller trasig köksutrustning av metall.			
Bygg och rivningsavfall Exempelvis kakel, fönster, gipsskivor, oimpregnerat trä, tegel och armeringsjärn.	Avfallet ska sorteras i åtminstone följande sex fraktioner: trä, mineral (betong, tegel, klinker, keramik och sten), metall, glas, plast och gips.	Fraktionerna ska förvaras skilt från varandra och annat avfall och även transporteras skilt (transporten kan ske i samma fordon).	Lämnas till en godkänd avfallsmottagare som har tillstånd från länsstyrelsen. Mindre mängder kan lämnas på Munkegärde åvc mot uppvisande av ÅVC-kort för verksamheter. Fordon tyngre än 3,5 ton och containrar hänvisas till valfri avfallsanläggning.
Farligt avfall (exklusive elavfall) Exempelvis rester av olja eller färg, starka rengöringsmedel, produkter som innehåller kvicksilver eller andra kemikalier.	Sorteras ut och hålls skilt från annat avfall enligt 4 kap. 10 § avfallsförordningen (2020:614).	Förvaras så att risk för spridning till omgivningen inte sker.	Lämnas till en godkänd avfallsmottagare för farligt avfall. Observera att farligt avfall inte får lämnas på kommunens återvinningscentraler.
Avfall från oljeavskiljare	Sorteras ut och hålls skilt från annat avfall enligt 4 kap. 10 § avfallsförordningen (2020:614).	Kontroll av oljeavskiljaren ska göras minst en gång i halvåret, varav en gång per år av oberoende kontrollant som genomgått utbildning (ettårskontroll). Besiktning av oljeavskiljarens funktion ska göras vart femte år av oberoende kontrollant som genomgått utbildning (femårsbesiktning). Tömning ska göras vid behov. Tumregeln är att toppsugning görs när oljeskiktet är 5 cm och slamsugning när slamskiktet är 15 cm.	Hämtning utförs av en godkänd avfallsmottagare som har tillstånd från länsstyrelsen.
Anläggningar för avskiljning av produkter uppsamlingsanordningar för färgslam, ridåvatten eller liknande		Tömning och besiktning bekostas av anläggningens ägare enligt anvisningar från kommun.	Ska tömmas vid behov, dock minst en gång per år eller enligt det tömningsintervall som Miljö- och byggnadsnämnden i det enskilda fallet medger. Amalgamavskiljare ska tömmas minst en gång per år.

KS2023/1128

Specialavfall inom veterinärverksamhet och djurhållning, gårdar där djurhälsovård utförts	Sorteras ut och hålls skilt från annat avfall	Ska förvaras i specialbehållare (kanylburk)	Lämnas till en godkänd avfallsmottagare som har tillstånd från länsstyrelsen.
Specialavfall inom akupunktur, tatuering och dylikt	Sorteras ut och hålls skilt från annat avfall	Ska förvaras i specialbehållare (kanylburk)	Lämnas till en godkänd avfallsmottagare som har tillstånd från länsstyrelsen.
Stickande, skärande och Smittförande avfall från hemsjukvården och liknande institutioner	Enligt Socialstyrelsen (SOSFS 2005:26) författningssamling för smittförande/skärande/ stickande avfall.	Ska förvaras i specialbehållare (kanylburk)	Lämnas till en godkänd avfallsmottagare som har tillstånd från länsstyrelsen. Riskavfall ska hämtas minst en gång per år.
Fett	Enligt Allmänna Bestämmelser för Vatten och Avlopp (ABVA). Sorteras ut och hålls skilt från annat avfall.	Matfett från restauranger och storkök etc,t.ex. uttjänt frityrolja, ska förvaras i lämpligbehållare och får inte hällas ut i avloppet.	Anordningen ska vara åtkomlig för tömning. Hämtning utförs av en godkänd avfallsmottagare som har tillstånd från länsstyrelsen.
Elavfall Exempelvis kasserad kyl och frysdisk, skrivare och industritvättmaskin.	Enligt förordningen om producentansvar för elutrustning.		Lämnas till producenternas insamlingssystem.
Förpackningar	Enligt förordning om producentansvar för förpackningar.		Lämnas till producenternas insamlingssystem.
Returpapper avser tidskrifter, direktreklam, telefonkataloger, kataloger för postorderförsäljning och liknande produkter av papper	Enligt förordning om producentansvar för returpapper.	Lämnas löst i de behållare/kärl som tillhandahålls/ anvisas	Lämnas till kommunens eller godkänd transportör
Kasserade bilbatterier	Enligt förordning om producentansvar för batterier.	Ställs upp på ett sätt som förhindrar att batterisyra eller innehåll rinner ut.	Lämnas till producenternas insamlingssystem.
Kasserade bärbara Batterier	Enligt förordning om producentansvar för batterier.	Förvaras så att risk för spridning till omgivningen inte sker.	Lämnas till producenternas insamlingssystem.
Gödsel från hållande av husdjur	Sorteras ut och hålls skilt från annat avfall.	Ska samlas upp och förvaras på sådant sätt att risk för olägenhet	Fastighetsinnehavare och djurhållare ansvarar för att gödsel bortskaffas och i

(häst, svin, får, ko, get etc.)		för människor och miljön samt näringsläckage inte uppkommer.	möjligaste mån återanvänds, t.ex. som jordförbättringsmedel.
Djurkadaver och annat animaliskt avfall	Enligt jordbruksverkets föreskrifter om befattning med animaliska biprodukter och införsel av andra produkter, utom livsmedel, som kan sprida smittsamma sjukdomar till djur och i Rådets förordning (EU) nr 1069/2009 finns regler om hantering av animaliska biprodukter i syfte att förhindra spridning av smittämnen.	Djurkadaver och annat animaliskt avfall ska hanteras enligt gällande föreskrifter.	Lämnas till en godkänd avfallsmottagare

KS2023/1128

Bilaga 2, Hämtningsintervall för Kungälvs kommun

Kommunen utgör två hämtningsområde. Tätare och längre hämtningsintervall kan ske i enlighet med avfallstaxan. Inom område 1 gäller normalt dessa intervall för ordinarie hämtning av avfall under kommunalt ansvar:

Från flerbostadshus och verksamheter hämtas restavfall och osorterat avfall vanligtvis en gång per vecka eller en gång varannan vecka. Matavfall hämtas vanligtvis en gång per vecka eller en gång varannan vecka. Tätare hämtning än en gång per vecka medges enligt de intervall som framgår av avfallstaxan.

Sommartid från vecka 20 (maj) till vecka 37 (september) tillhandahålls även hämtning från flerbostadshus och verksamheter enligt avfallstaxan.

Sommarhämtning från verksamheter på Marstrand under perioden (v.14, april – v.39, september tillhandahålls enligt de intervall som framgår av avfallstaxan.

Från flerbostadshus och samlokaliserade verksamheter hämtas förpackningar enligt de intervall som framgår av avfallstaxan.

Från en- eller tvåbostadshus för permanentboende hämtas restavfall och osorterat avfall vanligtvis en gång varannan vecka. Tätare och längre hämtningsintervall kan ske i enlighet med avfallstaxan. Hämtning av restavfall och osorterat avfall varje vecka året runt tillåts endast i kommunens tätorter.

Matavfall hämtas vanligtvis en gång varannan vecka. Hämtning varje vecka året runt tillåts endast i kommunens tätorter. Sommartid från vecka 20 (maj) till vecka 37 (september) tillhandahålls även hämtning av matavfall varje vecka enligt avfallstaxan.

Förpackningar i tvåfackskärlen eller fyrfackskärlet hämtas enligt de intervall som framgår av avfallstaxan. Extra hämtning kan beställas enligt avfallstaxan. Behållare för metallförpackningar hämtas enligt de intervall som framgår av avfallstaxan.

Hämtning varannan vecka av trädgårdsavfall i kärl tillhandahålls från april till november.

Från en- eller tvåbostadshus för fritidsboende hämtas restavfall och osorterat avfall en gång varannan vecka under perioden maj-september. Hämtning varje vecka erbjuds endast i kommunens tätorter.

Förpackningar i tvåfackskärlen eller fyrfackskärlet hämtas enligt de intervall som framgår av avfallstaxan under perioden maj-september. Extra hämtning kan beställas enligt avfallstaxan. Behållare för metallförpackningar hämtas enligt de intervall som framgår av avfallstaxan.

Matavfall hämtas vanligtvis en gång varannan vecka. Hämtning varje vecka erbjuds

endast i kommunens tätorter. Hämtning varje vecka för matavfallet erbjuds också.

Under perioden oktober-april ska fritidsboende vid behov beställa extra hämtning av kärl- och säckavfall.

Gemensam avfallslösning med kärl eller container hämtas enligt de intervall som framgår av avfallstaxan.

Tömning av slam från avloppsanläggning sker enligt tillsynsansvariga nämndens beslut eller ske så ofta som behövs för att en fullgod funktion ska uppnås, dock minst en gång per år.

Tömning av slam från slutna tankar sker enligt tillsynsansvariga nämndens beslut eller ske så ofta som behövs för att en fullgod funktion ska uppnås, dock minst en gång per år.

Tömning av slamavskiljare för BDT-avlopp ska ske enligt tillsynsansvariga nämndens beslut eller vid behov, dock minst en gång vartannat år.

Tömning av fettavskiljare ska ske så ofta som behövs för att en fullgod funktion ska uppnås och så att det inte medför tekniska problem i ledningsnätet, dock minst två gånger per år.

Tömning av fosforfälla ska ske enligt tillsynsansvariga nämndens beslut eller så ofta som behövs för att en fullgod funktion ska uppnås, dock minst en gång vartannat år. Efter hämtning av uttjänt filtermaterial ska nytt filtermaterial tillföras avloppsanläggningen enligt leverantörens anvisningar genom fastighetsägarens försorg.

Hämtningsintervallen för tömning av slam från avloppsanläggning, slutna tankar, BDT-avlopp, fett från fettavskiljare och fosforfällor sker enligt de intervall som framgår av avfallstaxan.

Hämtning av tidningar i kärl tillhandahålls enligt de intervall som framgår av avfallstaxan.

Grovavfall och grovt elavfall hämtas vid behov i container eller styckvis.

Latrin hämtas genom budning enligt kommunens anvisningar.

För en- eller tvåbostadshus som har en tjänst för insamling av farligt avfall och smått elavfall via påhängsbox hämtas avfallet vid behov.

Bygg- och rivningsavfall hämtas vid behov ~~från och med 2023-01-01.~~

Ytterligare förutsättningar för hämtning regleras i avfallstaxan för Kungälvs kommun.

KS2023/1128

Inom hämtningsområde 2 gäller normalt dessa intervall för ordinarie hämtning av avfall under kommunalt ansvar:
Rest- och matavfall hämtas på öarna eller fastighetsinnehavare lämnar avfallet själv på anvisad plats på fastlandet.
Hämtning sker enligt särskilt hämtningsschema och via säckar i enlighet med avfallstaxan.

Från en- eller tvåbostadshus som används som året runt boende hämtas restavfall och matavfall en gång per månad under perioden oktober–april. Under maj-september hämtas restavfall och matavfall två-fyra gånger per månad enligt hämtningsschema.

Från en- eller tvåbostadshus som används som sommarboende hämtas restavfall och matavfall under vecka 20 (maj) till vecka 37 (september). Under maj-september hämtas restavfall och matavfall två-fyra gånger per månad enligt hämtningsschema.

Grovavfall och elavfall enligt kommunens sorteringsanvisningar hämtas en gång per år med båt. Hämtställen anvisas av kommunen.

Latrin hämtas genom budning enligt kommunens anvisningar.

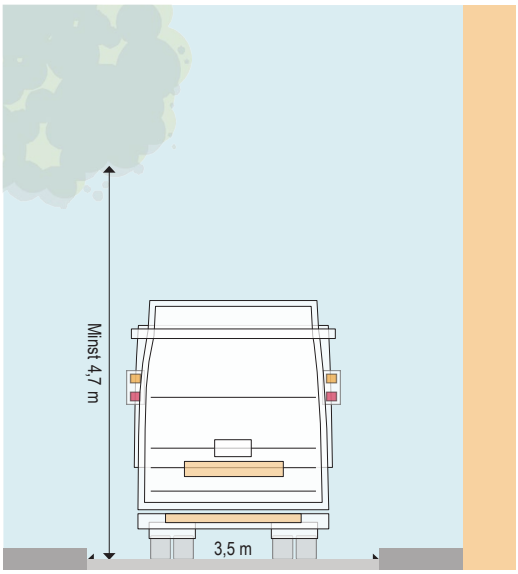
Tömning av slam från avloppsanläggning sker enligt tillsynsansvariga nämndens beslut eller ske så ofta som behövs för att en fullgod funktion ska uppnås, dock minst en gång per år.

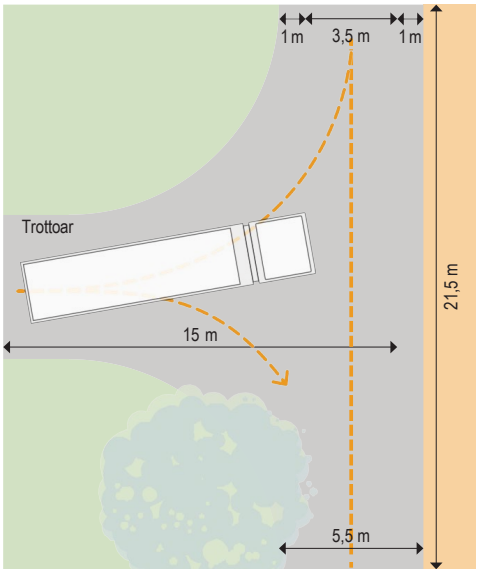
Tömning av slamavskiljare för BDT-avlopp ska ske enligt tillsynsansvariga nämndens beslut eller vid behov, dock minst en gång vartannat år.

Hämtningsintervallen för tömning av slam från avloppsanläggning, slutna tankar, BDT-avlopp och fosforfällor sker enligt de intervall som framgår av avfallstaxan.

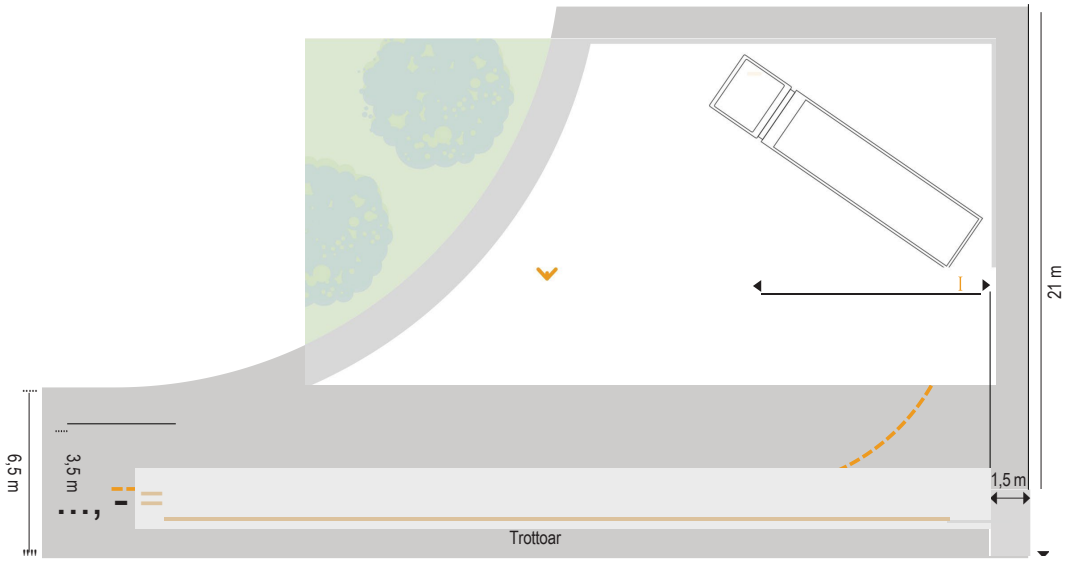
Ytterligare förutsättningar för hämtning regleras i avfallstaxan för Kungälvs kommun.

Bilaga 3: Illustrationen av godkända vändplatser etc.

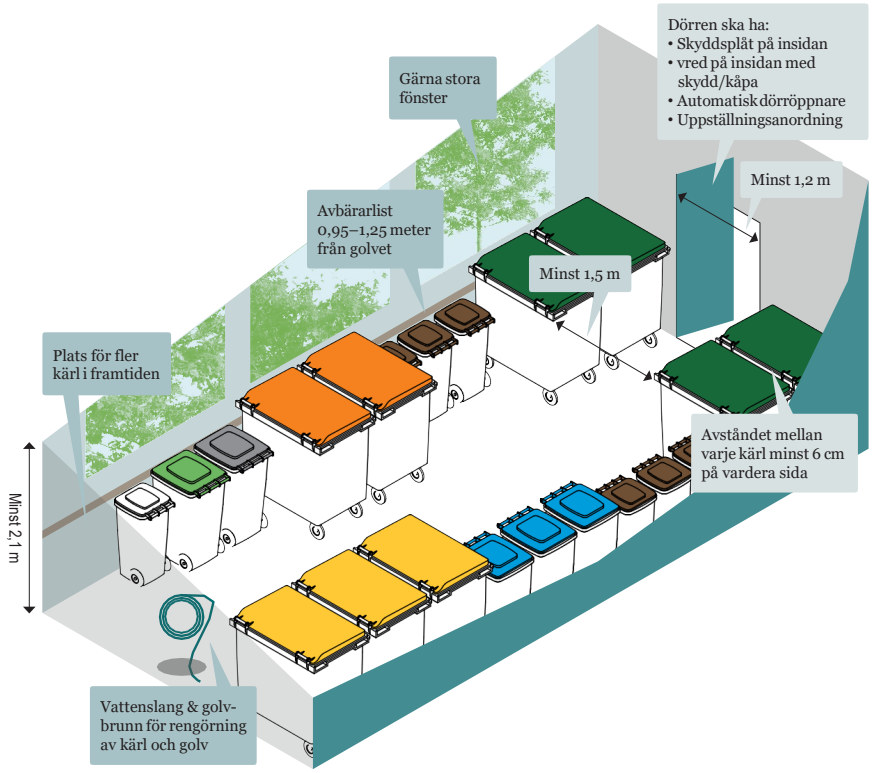

3,5 m

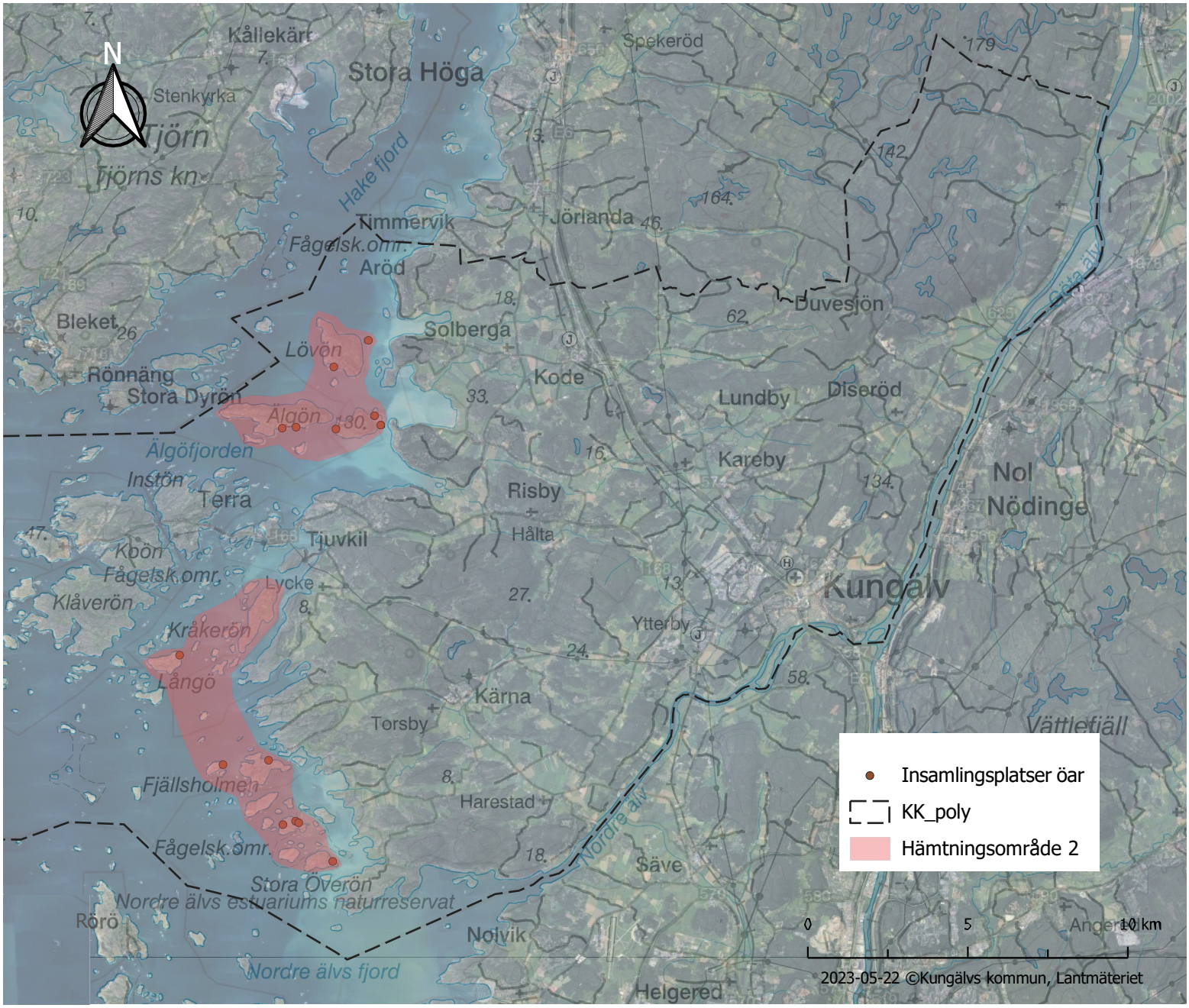

21 m
6,5 m
3,5 m
1,5 m
Trottoar

Bilaga 4: Illustrationen av avfallsutrymme etc.

KS2023/1128

Bilaga 5: Karta över hämtningsområden

Förklaring:

- De delar av kommunen som inte är rosaskuggade utgör område 1.
- De delar av kommunen som är rosaskuggade utgör område 2.

KS2025/1400 Avfallsföreskrifter

Bilaga 1 Förslag Avfallsföreskrifter

Kommunal renhållningsordning

Tillsammans med avfallsplanen Göteborgsregionen minskar avfallet – Avfallsplan för 13 kommuner till 2030 utgör dessa föreskrifter Kungälvs kommuns renhållningsordning. Enligt 15 kap. § 41 miljöbalken (1998:808) ska renhållningsordningen innehålla en avfallsplan och de föreskrifter som kommunen har meddelat med stöd av regeringens bemyndigande enligt 1 §. Avfallsplanen ska innehålla uppgifter om avfall inom kommunen och om kommunens åtgärder för att minska avfallets mängd och farlighet.

1. Inledande bestämmelser

Bemyndigande

1 § Med stöd av 15 kap. 38, 39 och 41 §§ miljöbalken (1998:808) och 3 kap. 1e §, 9 kap. 1–2 §§ avfallsförordningen (2020:614) meddelar kommunfullmäktige dessa föreskrifter för avfallshantering i Kungälvs kommun.

Definitioner

2 § Termer och begrepp som används i dessa föreskrifter har samma betydelse som i 15 kap. miljöbalken och avfallsförordningen. I övrigt används begrepp med de betydelser som anges nedan:

1. Med kommunalt avfall avses detsamma som i 15 kap. 3 § miljöbalken, det vill säga avfall som kommer från hushåll och sådant avfall från andra källor som till sin art och sammansättning liknar avfall från hushåll, med undantag för vad som anges i 15 kap. 3 § 1–6 punkterna. I begreppet kommunalt avfall ingår returpapper enligt 1 kap. 10 § avfallsförordningen (2020:614).
   a. Med avfall under kommunalt ansvar avses kommunalt avfall och annat avfall som
      kommunen har ansvar för enligt 15 kap. 20 § miljöbalken samt förpackningsavfall
      enligt 6 kap. 2 och 6 §§ förordningen (2022:1274) om producentansvar för förpackningar.
   b. Med kärl och säckavfall avses den del av avfallet under kommunalt ansvar som får läggas i kärl eller säck.
   c. Med grovavfall avses avfall under kommunalt ansvar som är så tungt eller skrymmande eller har egenskaper som gör att det inte är lämpligt att samla in i säck eller kärl, underjordsbehållare eller sopsug.
   d. ~~Med trädgårdsavfall avses sådant biologiskt nedbrytbart trädgårdsavfall i enlighet med definitionen i 1 kap. 5 § 1 punkten avfallsförordningen (2020:614) som uppstår vid normalt nyttjande av trädgård vid bostadshus och sådant avfall från andra källor som är kommunalt avfall i enlighet med 15 kap. 3 § miljöbalken~~.
      Med trädgårds- och parkavfall avses sådant avfall från skötsel av trädgårdar eller parker som är biologiskt nedbrytbart och består av gräsklipp, löv, grenar och andra växtdelar enlighet med definitionen i 1 kap. 5a avfallsförordningen (2020:614).

   e. Med farligt avfall avses avfall som i bilaga 3 avfallsförordningen (2020:614) beskrivs med en avfallskod markerad med en asterisk (*),
   f. Med konsumentelavfall avses detsamma som i 13 § förordningen

(2014:1075) om producentansvar för elutrustning.

g. Med före detta livsmedel avses butiksavfall av animaliskt ursprung enligt förordningarna 1069/2009/EG och 142/2011/EU.
h. Med matavfall avses allt biologiskt nedbrytbart kommunalt avfall enligt definitionerna
i 15 kap. 3 § miljöbalken och 1 kap. 4 § avfallsförordningen (2020:614), det vill säga som består av livsmedels- eller köksavfall som uppkommer i och med livsmedelshanteringen i hushåll, restauranger, storkök, butiker och liknande och som skulle kunna, eller har kunnat, användas som livsmedel och som utgör avfall under kommunalt ansvar. I begreppet matavfall som utgör avfall under kommunalt ansvar ingår också avfall som hälls ut i vasken (flytande livsmedel såsom mjölk eller livsmedel som sköljs ur förpackningar) i de fall detta samlas upp avskilt i sluten tank. Förutom detta ingår också skal, ben och liknande som visserligen inte är mat men ändå intimt förknippat med mat. Butiksavfall av animaliskt ursprung utgör dock före detta livsmedel i enlighet med punkten (g) ovan.
i. Med restavfall avses sorterat brännbart kärl- och säckavfall. Med detta avses det avfall som kvarstår när matavfall, farligt avfall, returpapper samt förpackningar, el-avfall och annat avfall som omfattas av producentansvar, har sorterats ut från kärl- och säckavfallet.
j. Med bygg- och rivningsavfall avses i enlighet med 15 kap. 8 § miljöbalken avfall från bygg- och rivningsarbeten.
k. Med bygg- och rivningsavfall som inte producerats i en yrkesmässig verksamhet avses detsamma som i 15 kap. 20 § 4 punkten miljöbalken.
l. Med returpapper avses tidskrifter, direktreklam, telefonkataloger, kataloger för postorderförsäljning och liknande produkter av papper.
m. Med textilavfall avses sådant avfall som är kommunalt avfall och i enlighet med definitionen i 1 kap. 4 § avfallsförordningen (2020:614).
n. Med fiskeredskap avses sådant avfall som är kommunalt avfall och i enlighet med definitionen i 12 § förordning (2021:1001) om producentansvar för fiskeredskap.
o. Med fastighetsnära insamling avses insamling från en fastighet där ett hushåll har avfall eller, om sådan insamling inte är möjlig med hänsyn till fastighetens utformning och belägenhet, trafiksäkerhet eller andra omständigheter, insamling från en plats i nära anslutning till en fastighet där ett hushåll har avfall.

2. Med fastighetsinnehavare avses den som är fastighetsägare eller den som enligt 1 kap. 5 § fastighetstaxeringslagen (1979:1152) ska anses som fastighetsägare.
3. Med nyttjanderättshavare avses den som, utan att omfattas av begreppet fastighetsinnehavare, har rätt att bruka eller nyttja fastighet.
4. Med den avfallsansvariga nämnden avses kommunens Kommunstyrelse.
5. Med den tillsynsansvariga nämnden avses kommunens Miljö- och byggnadsnämnd.
6. Med behållare avses kärl, container, bottentömmande behållare, säck, säckhållare, latrinbehållare eller annan anordning för uppsamling av avfall under kommunalt ansvar. Tankar och brunnar för slam, spillvatten, fett etc. räknas inte som behållare.
7. I enlighet med avgränsningen av kommunens ansvar enligt 15 kap. 20 § 2 miljöbalken, avses med enskilda avloppsanläggningar avses slutna tankar, slamavskiljare, fosforfällor, minireningsverk och andra motsvarande

anläggningar som inte är allmänna enligt lag (2006:412) om allmänna vattentjänster, som är dimensionerade för högst 25 personekvivalenter om anläggningen endast används för a) hushållspillvatten eller spillvatten som till sin art och sammansättning liknar hushållsspillvatten och, b) latrin från torrtoaletter och andra jämförliga lösningar.

8. Med latrin avses latrin från torrtoaletter och andra jämförliga lösningar, i enlighet med 15 kap. 20 § 3 miljöbalken.
9. Med producentansvar menas att producenterna enligt lag har insamlings- och behandlingsansvar för avfallet som deras produkter ger upphov till. Exempel på avfall som omfattas av producentansvar är förpackningar, konsumentelprodukter, batterier och läkemedel.
10. Med återvinningscentral menas kommunens mottagningscentral för grovavfall, bygg- och rivningsavfall under kommunalt ansvar och trädgårdsavfall. Avfall som kan lämnas på återvinningscentralen är exempelvis metallskrot, elavfall och trasiga möbler.
11. Med dragväg menas avståndet mellan behållaren, anläggningen eller avfallsutrymmet och hämtningsfordonets uppställningsplats. Det är den väg som hämtningspersonalen flyttar avfallet. Anges som gångväg eller slanglängd i avfallstaxan.
12. Avfallsföreskrifter: Kommunala bestämmelser för avfallshantering. Föreskrifterna fastställer bl.a. vilka skyldigheter kommunen och fastighetsinnehavare/verksamhetsutövare har samt när, var och hur avfall ska hämtas. Avfallsföreskrifterna ingår tillsammans med avfallsplanen i en renhållningsordning som varje kommun enligt miljöbalken ska ha.
13. Avfallskvarn: Kvarn för sönderdelning av matavfall så att det malda avfallet kan följa med avloppsvattnet ut på kommunens ledningsnät eller samlas upp i tank.
14. Avfallsplan: Kommunal plan för avfallshantering. Avfallsplanen utgör tillsammans med avfallsföreskrifterna kommunens renhållningsordning. Planen innehåller bl.a. mål för kommunens avfallshantering och åtgärder för att nå målen.
15. Fettavskiljare: Anordning för att samla upp slam i form av fettavfall i avloppsvatten från lokaler där livsmedel hanteras yrkesmässigt. Fettet skulle annars avsättas i ledningsnätet och bl.a. kunna förorsaka stopp. Fettavfallet omfattas av kommunens bortforslingsansvar.
16. Flerfamiljshus: Fastighet med mer än två lägenheter.
17. Fritidsboende: Boende där fastighetsinnehavare eller nyttjanderättshavare är folkbokförd på annan fastighet.
18. Hushåll: En familj eller ett gemensamt boende bestående av en till fem personer. Hushåll med fler än fem personer innebär normalt större eller fler behållare än vad som normalt används vid en enfamiljsbostad.
19. Hämtningsställe: Den plats där behållare ställs på hämtningsdagen och varifrån hämtning/tömning sker.
20. Kompostering: Biologisk behandlingsmetod som innebär nedbrytning av biologiskt lättnedbrytbart avfall i närvaro av syre. Humus och näringsämnen återvinns.
21. Permanentboende: Boende där fastighetsinnehavaren eller nyttjanderättshavaren är folkbokförd på fastigheten.
22. Påhängsbox: Avtagbar box främst avsedd för fastighetsnära insamling av

farligt avfall och elektronik.

23. Serviceort/tätort: En ort där det finns service i form av butiker, samt service såsom vårdcentral. Med tätort avses ett tätbebyggt område med minst 200 invånare och där avståndet mellan husen är mindre än 200 meter.
24. Sommarhämtning: Hämtning av matavfall och brännbart restavfall som begränsar sig till perioden vecka 20–37 (maj–september).
25. Småhus: Ett småhus är enligt 2 kap. 2 § fastighetstaxeringslagen (1979:1152) en byggnad som är inrättad till bostad åt en eller två familjer.
26. Verksamhetsutövare: Den som driver yrkesmässig verksamhet. Verksamhetsutövaren är ansvarig för avfallshanteringen i verksamheten.
27. Återvinningsstation (ÅVS): Insamlingsplats där förpackningar med producentansvar lämnas, ex. glas, plast, kartong och metall.

För definitioner av andra termer och begrepp som används i dessa föreskrifter hänvisas till 15 kap. miljöbalken och till avfallsförordningen samt till gällande avfallsförordning och andra förordningar utfärdade med stöd av miljöbalken.

Kommunens ansvar för avfallshantering, tillsyn och information

3 § Kommunstyrelsen har verksamhetsansvar, enligt 15 kap. 20 § miljöbalken, för hanteringen av avfall under kommunalt ansvar i Kungälvs kommun.

Om inte annat anges i dessa föreskrifter eller i kommunens beslut om auktorisation eller dispens, ska all borttransport och vidare hantering av avfall under kommunalt ansvar utföras av kommunens avfallsorganisation (kommunen) eller, den som kommunens avfallsorganisation för ändamålet anlitar eller kommunen samverkar med.

4 § Tillsynen över avfallshanteringen enligt 15 kap. miljöbalken och enligt föreskrifter meddelade med stöd av miljöbalken utförs av Miljö- och byggnadsnämnden.

5 § Kommunstyrelsen ska informera hushållen om krav och hantering avseende förpackningar och konsumentelavfall i enlighet med gällande producentansvar.

~~**6 §** Kommunstyrelsen ska särskilt informera hushåll och verksamheter med avfall under kommunalt ansvar om avfallsförebyggande åtgärder enligt 15 kap. 45 § miljöbalken.~~

6 § Kommunstyrelsen ska särskilt informera hushållen om krav och hantering avseende förpackningar, konsumentelavfall och textil samt ge information till hushållen om avfallsförebyggande åtgärder.

7 § Avfallsföreskrifterna ska beaktas i alla skeden av samhällsplaneringsprocessen.

Fastighetsinnehavarens ansvar för avfallshantering

8 § Fastighetsinnehavare är ansvarig för att uppfylla kraven enligt dessa föreskrifter, samt ansvarar gentemot kommunen för det avfall som uppkommer på fastigheten eller av andra skäl finns på fastigheten.

9 § Fastighetsinnehavare bekostar installation och underhåll av alla inom fastigheten förekommande anordningar och utrymmen för avfallshanteringen. Fastighetsinnehavare ansvarar också för att installationer, anordningar och utrymmen fungerar, är säkra och har avsedd effekt.

Fastighetsinnehavaren är ansvarig att se till att avfallsutrymmen, förvaringsplats, avfallsbehållare, hämtningsplats och andra anordningar är utformade så att krav på god arbetsmiljö och tillgänglighet uppfylls för boende och hämtningspersonal. Underhåll, rengöring och tillsyn ska utföras regelbundet för att förebygga driftavbrott, så att olägenhet för människors hälsa och för miljön inte uppstår, såsom buller och lukt, samt medger god arbetsmiljö

10 § Fastighetsinnehavare och nyttjanderättshavare är skyldiga att hålla de som bor eller är verksamma på fastigheten informerade om var möjlighet finns att lämna utsorterade fraktioner av avfall som listas i bilaga 1 och om gällande regler för avfallshantering samt verka för att dessa efterlevs. En del av detta ansvar är att förse de som bor eller verkar på fastigheten med påsar för matavfallsinsamling som tillhandahålls av kommunen. Fastighetsinnehavare ska även säkerställa möjligheter för dem som nyttjar fastigheten att kunna sortera ut och hålla åtskilda de avfallsslag som anges enligt dessa föreskrifter.

11 § Fastighetsinnehavaren ska informera kommunen om ändrade förhållanden som har betydelse för avfallshanteringen på fastigheten.

12 § Om fastighetsinnehavaren överlåter sitt ansvar för avfallshantering på en nyttjanderättshavare så övertar nyttjanderättshavaren fastighetsinnehavarens ansvar. Överlåtelsen ska vara skriftlig. Om nyttjanderättshavaren inte fullföljer sitt ansvar återgår det till fastighetsinnehavaren.

13 § Avgift ska betalas för:
1. de åtgärder som kommunen vidtar i syfte att informera hushåll och verksamhetsutövare som producerar avfall som kommunen ansvarar för enligt 15 kap. 20 § miljöbalken om avfallshantering och avfallsförebyggande åtgärder.

2. de åtgärder som kommunen vidtar för att underlätta insamling och sortering av återanvändbara produkter från hushåll och verksamhetsutövare som producerar avfall som kommunen ansvarar för enligt 15 kap. 20 § miljöbalken.

3. den insamling, transport, behandling i form av återvinning och bortskaffande av avfall som utförs genom kommunens försorg och i enlighet med föreskrifter som kommunen har antagit med stöd av 27 kap. 4 § miljöbalken.

14 § Fastighetsinnehavaren är betalningsansvarig för avfallshanteringen. Avgift ska betalas för den hantering av avfall som utförs av kommunen, och enligt avfallstaxan. Avgiftsskyldighet föreligger även från fastigheter där avfall ej finns att hämta dock inte om dispens för uppehåll föreligger.

15 § Vid ägarbyte av fastighet ska den avflyttande fastighetsinnehavaren anmäla ändringen till kommunen i samband med bytet.

16 § Verksamhetsutövare ska lämna avfall under kommunalt ansvar till kommunen.

Verksamhetsutövare är ansvarig för att sådant avfall som kommunen inte är skyldig att hämta, omhändertas på ett sådant sätt så att olägenhet för människors hälsa och miljö inte uppkommer.

2. Sortering och överlämning av avfall under kommunalt ansvar

Skyldighet att sortera avfall

17 § Fastighetsinnehavare, nyttjanderättshavare, hushåll och andra som innehar avfall under kommunalt ansvar ska sortera ut avfallsslag i enlighet med bilaga 1 och hålla det skilt från annat avfall.

~~**17 a §** Utsortering av matavfall är obligatorisk för:~~
~~-verksamheter som omfattas av kommunalt ansvar, träder i kraft 1 januari 2024,~~
~~-flerbostadshus, träder i kraft 1 januari 2026, och~~
~~- hushåll i småhus, såväl för fritidshus som för permanentboende inom hämtningsområde 1, träder i kraft 1 januari 2027~~.

17 a § Utsortering av matavfall är obligatorisk för:
-verksamheter som omfattas av kommunalt ansvar,
-flerbostadshus och
- hushåll i småhus, såväl för fritidshus som för permanentboende, träder i kraft 1 januari 2026.

17 b § Förpackningsavfall i form av
1. papper och kartong,
2. plast
3. färgat glas,
4. ofärgat glas,
5. metall,
6. trä, och
7. material som inte avses i 1-6 (övrigt förpackningsmaterial) ska enligt 3 kap. 4 § avfallsförordningen (2020:614) sorteras ut från annat avfall.

Fastighetsnära insamling

Hushåll i småhus, såväl för fritidshus som för permanentboende ska lämna utsorterade förpackningar enligt 1-4 fastighetsnära i separata fack i fyrfackskärlet eller tvåfackskärlen, gäller hushåll där tvåfackshämtning eller fyrfackshämtning är möjlig.
~~Träder i kraft 1 januari 2024.~~

För hushåll där tvåfackshämtning eller fyrfackshämtning inte är möjlig ska utsorterade förpackningar enligt 1-5 lämnas ett insamlingssystem som kommunen eller kommunens utförare tillhandahåller.

I hushåll där det uppstår mer förpackningsavfall än vad som ryms i tvåfackskärlen eller fyrfackskärlet får överblivet förpackningsavfall även lämnas på kommunens

återvinningsstationer eller i ett insamlingssystem som kommunen eller kommunens utförare tillhandahåller.

Hushåll ska lämna utsorterade förpackningar enligt 5-7 ovan till ett insamlingssystem som kommunen eller kommunens utförare tillhandahåller.

~~**Flerbostadshus**~~
~~Vid nyproduktion eller ombyggnad av flerbostadshus ska fastighetsnära insamling av utsorterade förpackningar enligt 1-5 ske från 1 januari 2024. Förpackningarna ska lämnas i särskilda behållare för respektive fraktion. För övriga flerbostadshus gäller kravet på fastighetsnära insamling av utsorterade förpackningar från 1 januari 2027.~~

Flerbostadshus
Vid nyproduktion eller ombyggnad av flerbostadshus ska fastighetsnära insamling av utsorterade förpackningar enligt 1-5 ske i ett insamlingssystem som kommunen eller kommunens utförare tillhandahåller.
För övriga flerbostadshus gäller kravet på fastighetsnära insamling av utsorterade förpackningar från 1 januari 2027.

Skrymmande förpackningsavfall
Hushåll ska sortera ut skrymmande förpackningsavfall från annat avfall under kommunalt ansvar och från förpackningsavfall enligt punkterna 1-7 och lämna det till ett insamlingssystem som kommunen eller kommunens utförare tillhandahåller.

Retursystem
Plastflaskor och metallburkar som är avsedda för ett retursystem enligt 4 kap. 3 § förordningen (2022:1274) om producentansvar för förpackningar ska lämnas till retursystemet.

Av 3 kap. 4 a § avfallsförordningen (2020:614) framgår att den som har en förpackning som innehåller avfall ska se till att förpackningen skiljs från innehållet. Detta gäller dock inte en förpackning som innehåller farligt avfall eller läkemedelsavfall, om förpackningen underlättar den praktiska hanteringen av avfallet. Förpackning som innehåller farligt avfall eller rester av farligt avfall ska i stället hanteras som farligt avfall enligt 3 kap. 11 a § avfallsförordningen (2020:614).

Hushåll ska lämna förpackning som innehåller läkemedelsavfall som inte är farligt avfall till apotek i enlighet med förordning (2009:1031) om producentansvar för läkemedel.

17 c § Returpapper ska enligt 3 kap. 3 § avfallsförordningen (2020:614) sorteras ut separat och lämnas till ett insamlingssystem som kommunen eller kommunens utförare tillhandahåller.

17 d § Avfall i form av invasiva växter ska sorteras ut och hållas skiljt från annat avfall och sorteras ut från annat biologiskt avfall samt hanteras i enlighet med sorteringsanvisningarna till avfallsföreskrifterna.

17 e § Sådant bygg- och rivningsavfall i form av schaktmassor som lyder under kommunalt ansvar enligt 15 kap. 20 och 20 a §§ miljöbalken ska sorteras ut samt hanteras i enlighet med bilaga 1.

17 g § Ytterligare föreskrifter om sortering återfinns i bilaga 1.

18 § Fastighetsinnehavare ska säkerställa möjligheter för nyttjanderättshavare, hushåll och andra som nyttjar fastigheten att sortera ut och hålla åtskilda de avfallsfraktioner som enligt dessa föreskrifter ska överlämnas till kommunen eller kommunens utförare för borttransport.

19 § Nyttjanderättshavaren ska sortera ut avfall i de behållare som fastighetsinnehavaren tillhandahåller.

20 § Fastighetsinnehavaren eller nyttjanderättshavaren ska sortera ut förpackningar och returpapper i det insamlingssystem som tillhandahålls av producenterna eller kommunen.

Skyldighet att överlämna avfall under kommunalt ansvar

21 § Avfall under kommunalt ansvar ska lämnas till och transporteras bort av kommunen eller kommunens utförare, om inte annat sägs i dessa föreskrifter och dess bilaga 1.

Detta ska ske genom abonnemang på avfallstjänster och vid behov genom beställning av enstaka hämtning, om inte annat anges i dessa föreskrifter eller i bilagan till dessa föreskrifter. Avfall som omfattas av producentansvar ska lämnas i producenternas eller kommunens insamlingssystem.

Grovavfall, trädgårds-och parkavfall, farligt avfall, bygg- och rivningsavfall samt annat avfall under kommunalt ansvar som markerats i bilaga 1, får lämnas till annan än kommunen eller kommunens utförare, för borttransport till den eller de platser i kommunen där kommunen tar emot sådant avfall.

Yrkesmässiga utförare får dock endast anlitas av yrkesmässig verksamhet för avfall som uppstått i den egna verksamheten.

Enligt 5 kap. 18 § avfallsförordningen (2020:614) ska yrkesmässig verksamhet som lämnar avfallet till någon annan än kommunen eller de som kommunen anlitat, kontrollera att den som tar emot avfallet har gjort de anmälningar eller har de tillstånd som krävs för hanteringen. Vid yrkesmässig transport av farligt avfall inklusive elavfall, ska även upprättas transportdokument och utföras den anteckning och rapportering som krävs enligt 6 kap. avfallsförordningen.

22 § Utsorterade avfallsslag ska hämtas vid fastigheten, avfallsutrymmet, vid överenskommen eller anvisad plats enligt 61 § eller lämnas enligt instruktioner i bilaga 1.

23 § Det utsorterade avfallet ska transporteras bort så ofta att olägenhet för människors hälsa och miljön inte uppstår.

24 § För fastigheter anslutna till en kommunalt ägd sopsug ska denna användas för överlämning av rest- och matavfall.

Krav på behållare, anordningar och emballage

KS2025/1400 Avfallsföreskrifter

25 § I behållare och avfallsutrymme får endast det avfall lämnas som behållaren och utrymmet är avsett för.

Avfall ska vara emballerat så att skada eller olägenhet för människors hälsa och miljön inte uppkommer. Glödande avfall får inte lämnas till kommunens avfallshantering. Kraven på emballering finns i bilaga 1.

26 § Hämtningsintervall och storlek på behållare ska motsvara behovet av borttransport från fastigheten. Kommunen fastställer intervall för hämtning utifrån bilaga 2, samt placering, typ, storlek och antal behållare vid fastighet. Vid behov samråds fastighetsinnehavaren eller nyttjanderättshavaren.

27 § Behållare och anordningar som används för insamling av avfall under kommunalt ansvar ska vara godkända av kommunen. Endast de behållare som föreskrivs enligt avfallstaxan och kan tömmas med den utrustning som används i kommunens insamlingssystem får användas.

28 § Fastighetsinnehavare svarar själv för montering av sopsäck i säckhållare, samt om innersäck i kärl förekommer även denna montering.

29 § Lock/manlucka till avloppsanläggning, fettavskiljare och fosforfälla ska kunna öppnas av en person. Lock/manlucka ska vara försedd med handtag och får inte väga mer än 15 kg såvida inte särskilda skäl föreligger. Om locket kan skjutas åt sidan utan att i något avseende behöva lyftas kan en vikt om 40 kg accepteras. Lock/manlucka ska vara barnsäkrad och får vid tömningstillfället inte vara övertäckt.

30 § Anslutningar för sugslang till avloppsanläggning, fettavskiljare och fosforfälla ska vara av den typ som kommunen anvisat.

Avfallsutrymme

31 § Utrymmen för avfallshantering ska svara mot det behov som föreligger och i övrigt vara anordnade enligt kommunens anvisningar i dessa lokala avfallsföreskrifter. För detaljer om dimensionering m.m, se Avfall Sveriges handbok för avfallsutrymmen.

a) Avfallsutrymme ska vara väl tilltaget och flexibelt. Storleken på utrymmet bestäms av storleken på det antal behållare som behöver finnas där.
b) Där kärl hanteras ska den fria gångytan mellan kärlen vara minst 1,5 meter bred och avståndet mellan varje kärl minst 6 cm (se illustration i bilaga 4).
c) Kärl ska placeras med draghandtaget ut mot gången.
d) Avfallsutrymme/förvaringsplats ska vara placerat i markplan.
e) Avfallsutrymme ska ha en egen entré om inte särskilda skäl finns. Avfallsutrymmet får inte placeras så att avfall måste transporteras genom utrymmen där personer vistas mer än tillfälligt eller där livsmedel förvaras.
f) Avfallsutrymmet får inte placeras så att matavfall måste transporteras genom kommunikationsutrymmen i direkt anslutning till utrymmen där personer vistas mer än tillfälligt eller där livsmedel förvaras.
g) Avfallsutrymme/förvaringsplats ska placeras och utformas så att det är tillgängligt för personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga. Dörrar, eventuella lock, handtag, inkast etc. ska utformas och placeras så att de kan användas och öppnas av personer som har nedsatt styrka eller som t.ex. är rullstolsburna. Om container används ska den ha ramp så att alla kan

använda den.

h) Dörröppning som används vid hämtning av avfall ska:
- om matavfall, restavfall och återvinningsmateriel hanteras: ha ett karmdagmått om minst 1,0 meter och en fri höjd om minst 2,0 meter.
- om grovavfall hanteras: ha ett karmdag mått om minst 1,2 meter och en fri höjd om minst 2,0 meter.
- inte ha tröskel, trappsteg eller nivåskillnad. I undantagsfall kan tröskel tillåtas om den förses med ramp på båda sidor.
- ha skyddsplåt på dörrkarm som skydd mot nötning, slag och stötar.

i) Dörr som används vid hämtning av avfall ska:
- vara lätt att öppna och stänga. Tunga dörrar ska förses med dörröppningsautomatik och inte orsaka störande buller.
- ha uppställningsanordningar som enkelt kan aktiveras. Antalet dörrpassager ska så långt som möjligt minimeras.
- ha släplist som skydd mot skadedjur.
- kunna öppnas inifrån utan nyckel. Låsvred ska ha skydd som förhindrar att låset skadas av slag eller påkörning.
- ha skyddsplåt på insidan dörrblad som skydd mot nötning, slag och stötar.

j) Det är bra om alla avfallsutrymmen i ett bostadsbestånd kan öppnas med samma nyckel. Kodlås kan användas.

k) Rumshöjd i avfallsutrymme eller förvaringsplats ska vara minst 2,1 meter. Installationer får inte begränsa den fria höjden.

l) Vägg i avfallsutrymme ska vara försedd med avbärarlist som skydd mot nötning, slag och stötar. Avbärarlisten ska åtminstone täcka väggens yta mellan 0,95 meter och 1,25 meter räknat från golvet.

m) Strömbrytare i avfallsutrymme ska placeras på en höjd om ca 1,3 meter över golv. Eluttag bör finnas på lämpliga ställen.

n) Avfallsutrymme/förvaringsplats ska utformas så att det är lätt att hålla rent. Kravet omfattar även installationer och övrig utrustning. Golv i avfallsutrymme ska vara halkfritt och lätt att rengöra. Kravet omfattar även markyta på förvaringsplats.

o) Belysningen ska vara snabbtändande och finnas både i och utanför avfallsutrymmet.

p) Ljusstyrkan ska vara minst 100 lux. Det är lämpligt att använda flera armaturer för att öka ljusspridningen och säkerheten om någon lampa går sönder.

q) Rörelsedetektor kan användas och kan vara inställda så att lampan/ lamporna tänds direkt när dörren öppnas och hålls tänd/tända helatiden som någon befinner sig i rummet.

r) I avfallsutrymme ska god ventilation finnas.

s) Avfallsutrymme ska utformas så att råttor och andra skadedjur hindras att komma in. Öppningar större än 5,0 mm får inte förekomma. Nät ska finnas för ventilationsöppning. Om avfallsutrymmet är råttsäkert behöver kärlen inte ha lock.

t) Avfallsutrymme för matavfall bör vara kylt alternativt utrustat med annan utrustning som förhindrar uppkomsten av lukt eller att annan olägenhet för människor och miljö uppstår. Lock rekommenderas dock för att minska risken för lukt.

u) Avfallsutrymme ska vara väl isolerat mot bostad eller arbetslokal som ligger

vägg i vägg med utrymmet. Avlämning av avfall samt hämtning/tömning får inte medföra bullerstörning för de som bor eller vistas i närheten av avfallsutrymme eller lastningsplats.

v) Avfallsbehållare ska vara tydligt märkta med uppgift om vilken typ av avfall som ska läggas i respektive behållare. Märkning och information om sortering bör även finnas på vägg, anslagstavla eller liknande. Skyltar ska på ett tydligt sätt kommunicera både via text på svenska och lättförståeliga symboler, vilket avfall som ska sorteras i respektive behållare. Exempel på godkänt skyltsystem är det nordiska gemensamma skyltsystemet för avfallssortering.
w) Gemensamt avfallsutrymme/förvaringsplats ska vara försett med information om till vem/vilka som avfallslämnare ska vända sig vid driftstörning.

Anskaffande och ägande

32 § Kommunen äger och tillhandahåller latrinbehållare, kärl, säckar, säckhållare och containrar. Fastighetsinnehavaren kan äga eller hyra container. Fastighetsinnehavaren anskaffar, installerar och äger bottentömmande behållare, enskilda avloppsanläggningar och fettavskiljare, samt tillbehör till dessa. Fastighetsinnehavaren äger eller hyr mobil toalett.

Säckhållare och sopsäckar tillhandahålls av kommunen om inte annat överenskommits.

Kompostbehållare ägs av fastighetsinnehavare.

Sopsugsanläggningen på Kongahälla ägs av kommunen. Inkasten till sopsugen ägs av fastighetsägarna.

33 § Ägare av behållare ansvarar för märkning, reparation och, vid behov, utbyte av behållare. När kommunen ska utföra sådant underhåll ska behållaren vara tillgänglig. Märkning ska ske enligt anvisning från kommunen.

34 § Fastighetsinnehavaren ansvarar för och bekostar installation och underhåll av övriga inom fastigheten förekommande anordningar och utrymmen för avfallshanteringen.

35 § Avfallskvarn för matavfall får endast undantagsvis anslutas till spillvattenledning om huvudmannen efter ansökan skriftligen medger detta. Vid sådant medgivande ska åtgärder vidtas for att separera matavfallet.

Anläggande eller ändring av hämtställe

36 § När utrymme för kärl, enskilda avloppsanläggningar, sopsug och bottentömmande behållare installeras eller anläggs ska lämplig plats utses med hänsyn till vad som är god arbetsmiljö vid avfallshantering och för att förebygga olägenheter såsom buller, skadedjur och lukt, eller trafikolyckor och risker med hängande last vid tömning med kranbil. Instruktioner och anvisningar som meddelats av kommunen ska följas. Hämtningsfordonet får vid hämtning inte hindra annan trafik.

37 § Inom område med gemensam förvaltning för ett flertal fastigheter, inom bostadsrättsförening, samfällighetsförening eller inom grupp av hus/villor där gemensamt avfallsutrymme är anordnat sker hämtning endast vid gemensamt avfallsutrymme, om inte särskilda skäl föreligger.

38 § Avfallsutrymme/förvaringsplats för flerbostadshus, verksamheter, samfälligheter eller liknade ska placeras så nära de bostäder som det ska betjäna som möjligt och i omedelbar anslutning till bilväg. Avståndet till mellan avfallsutrymme/förvaringsplats och bostadsentré ska inte överstiga 25 meter om inte särskilda skäl föreligger.

39 § Vid en återvändsgata ska det finnas en vändplats som är dimensionerad för hämtningsfordon. Vändplatsen kan utformas som en vändplan eller som en trevägskorsning, se illustration i bilaga 3.

40 § a För befintliga anläggningar och vid anläggande av enskilda avloppsanläggningar, fettavskiljare eller tank för matavfall ska avståndet mellan uppställningsplats för hämtningsfordon och anslutningspunkt för tömning inte överstiga 10 meter, såvida inte särskilda skäl föreligger. Sträckan ska vara fri från hinder och skarpa svängar som försvårar slangdragning. Höjdskillnaden mellan fordonets uppställningsplats och botten på anläggningen ska vara mindre än 6 meter, om inte särskilda skäl föreligger. Lock eller manlucka ska uppfylla kraven enligt 29 §.

40 § b Bottentömmande behållare eller anläggning som kräver byte av filterkassett eller filtersäck ska anläggas så att den är åtkomlig för hämtningsfordon med kran. Inga hinder inom kranens rörelseområde får finnas. Lyft får inte ske över, väg/gata, gång och cykelbana, parkeringsplats etc.

Anläggande ska ske så att avståndet mellan kranfordonets uppställningsplats och filterkassett eller filtersäck inte överskrider 4 meter för filterkassett eller filtersäck som väger högst 1000 kilogram, om inte särskilda skäl föreligger. Den fria höjden ska vara minst 7 meter.

För tömning av bottentömmande behållare får avståndet mellan hämtningsfordonets uppställningsplats och behållaren inte överskrida 5 meter, om inte särskilda skäl föreligger.

3. Förutsättningar för hämtning av avfall under kommunalt ansvar

41 § Kärl ska på hämtningsdagen vara uppställda i omedelbar anslutning till hämtningsfordonets uppställningsplats.

För hämtning av förpackningar, tidningar, restavfall, matavfall och blandat avfall utgår en avgift enligt avfallstaxan om dragvägen överstiger 3 meter för villor, radhus och fritidshus och 10 meter för flerbostadshus och verksamheter. För hämtning av

trädgårdsavfall i kärl får ingen dragväg förekomma.

För styckvis hämtning av grovavfall får dragvägen vara högst 10 meter mätt från avfallsutrymmets dörr till hämtningsfordonets bakre del och vägen ska ha en fri bredd på minst 1,2 meter vid rak passage.

42 § Dragvägen mäts från behållaren eller avfallsutrymmets mittpunkt och hämtningsfordonets inmatningsanordning uppställd på närmast möjliga godkända angöringsplats. Avståndet mäts som enkelt gångavstånd. Hinder i form av dörrar, grindar, och liknande mäts inte. Varje trappsteg räknas som två meter. Gång och cykelbana räknas ej.

43 § Dragvägen ska vara jämn, hårdgjord och halkfri samt utan trösklar och trappsteg eller trånga passager. Om friktionen mellan kärl och underlag är hög eller om lutningen är stor måste kärlet vara lättare än om underlaget är plant. Dragväg ska ha en fri höjd om minst 2,1 meter och ha en fri bredd på minst 1,2 meter vid rak passage. Träd och annan växtlighet får inte inkräkta på den fria höjden. Där dragvägen ändrar riktning ska bredden vara minst 1,35 meter. Lutningen mellan avfallsutrymme och lastplats bör inte överstiga 1 meter på 20 meter och får vara högst 1 meter på 12 meter vid nyanläggande. Trottoarkant eller liknande nivåskillnad i dragväg ska vara avfasad. Transportband eller hiss i dragväg får inte förekomma.

Rengöring och tillsyn

44 § Fastighetsinnehavaren har ansvar för rengöring och tillsyn av behållare samt anläggning. Behållare och anläggningar ska ges regelbunden service för att förebygga störningar i anordningens funktion och olägenhet såsom buller, lukt och dylikt. Ansvaret för rengöring och tillsyn gäller oavsett ägarförhållande.

45 § Såväl behållare som inom fastigheten förekommande anläggningar, anordningar och utrymmen för avfallshantering ska skötas och hanteras så att kraven på god arbetsmiljö uppfylls, onödigt slitage undviks och risken för olycksfall minimeras.

Åtgärder inför hämtning av avfall som lämnas i kärl eller säck

46 § Fastighetsinnehavaren ska tillhandahålla nycklar, portkoder och dylikt så att kommunen har tillträde till de utrymmen på fastigheten där arbetet ska utföras. Fastighetsinnehavaren ska meddela kommunen ändringar innan hämtning utförs. Fastighetsinnehavaren ska förbereda anläggningar, anordningar och behållare så att de är tillgängliga för tömning med de fordon som används i kommunens insamlingssystem.

47 § Fastighetsinnehavaren ska skydda anläggning, anordning, behållare eller annan egendom från skador som kan uppstå vid tömning.

48 § Vid tömning av behållare ska fastighetsinnehavaren se till att den inte fylls så mycket att den inte kan stängas eller så att tömning försvåras på annat sätt.

Behållaren får heller inte vara så tung att det blir svårt att flytta den, då det krävs för tömning, eller att arbetsmiljökrav inte kan uppfyllas. Säck får maximalt väga 15 kg. Överfull, för tung och/eller trasig avfallsbehållare hämtas först när avfallet paketerats om, vid nästa ordinarie hämtningstillfälle eller vid beställning av extra hämtning i enlighet med avfallstaxan. Detsamma gäller om avfallsbehållaren innehåller dåligt emballerade stickande eller skärande föremål.

49 § Behållaren ska vara fri från snö och is vid hämtningstillfället.

50 § Fastighetsinnehavaren eller nyttjanderättshavaren ska försluta latrinbehållare och rengöra den på utsidan innan hämtning sker.

51 § Kärlet ska placeras med draghandtaget utåt så att hämtningspersonal inte behöver vända på det för att kunna flytta det. Alla hinder på dragvägen ska undanröjas så att kärlet är lätt tillgängligt. Avfallsbehållare ska vid hämtningstillfället vara uppställd enligt 41 §, en överenskommen plats eller vid en av kommunen anvisad plats.

52 § Vid hämtning med båt ska säck placeras i omedelbar anslutning till båtens angöringsplats, en överenskommen plats eller vid en av kommunen anvisad plats. Brygga som utnyttjas vid hämtning ska vara så dimensionerad och ha tillräckligt vattendjup och hållas i sådant skick att den är möjlig att angöra av kommunens båt utan risk för skada. Platsen för angöring ska hållas fri från förtöjda båtar, tampar, och bojar på hämtningsdagen.

Åtgärder inför hämtning av avfall från anläggningar

53 § Inför tömning ska fastighetsinnehavaren eller nyttjanderättshavaren förbereda anläggningen så att tömning kan ske med det fordon som används.

54 § Det åligger fastighetsinnehavaren eller nyttjanderättshavaren att inför hämtningstillfället placera filtersäck, filterkasett eller annan flyttbar behållare som ska tömmas med fordon utrustat med kran, inom längsta tillåtna avstånd enligt 40a-40b §.
Om så inte är fallet töms inte avfallet och ett nytt tömningsförsök görs vid ett senare tillfälle, om annat inte överenskommits med kommunen. Fastighetsinnehavaren ansvarar för att tillföra anläggningen nytt filtermaterial.

55 § Enskilda avloppsanläggningar, fettavskiljare och tankar för matavfall ska vara lätt tillgängliga för tömning. Om lös sugledning används ska denna placeras ut av fastighetsägaren innan tömning. Dragväg får bestå av annat material än hårdgjord yta under förutsättning att risk för att renhållningsarbetarna kan komma att slinta, snubbla etc. är förebyggd. Dragväg och utrymme runt avloppsanläggning, fettavskiljare och fosforfälla ska i övrigt vara fri från hinder. Till hinder räknas bl.a. staket, murar, stubbar, planteringar, annan växtlighet etc.
Dragväg ska vara snöröjd och halkbekämpad vintertid. Om så inte är fallet töms inte avfallet förrän vid nästa ordinarie hämtningstillfälle, om annat inte överenskommits med kommunen.

Lock eller manlucka som öppnas manuellt får inte vara övertäckt eller fastfruset när tömning ska ske.

56 § Anläggningen ska vara tillsluten på ett barnsäkert sätt och försedd med de säkerhetsanordningar som behövs med hänsyn till anläggningens beskaffenhet och belägenhet.

57 § Tydliga instruktioner på svenska som behövs i samband med hämtning ska tillhandahållas av fastighetsinnehavaren och nyttjanderättshavaren i god tid innan tömning och ska finnas tillgängliga i direkt anslutning till anläggningen. Avloppsanläggning, fettavskiljare och fosforfälla ska vara märkt på sådant sätt att förväxling med annan fastighetsinnehavare eller annan typ av anläggning är förebyggd. När anläggningen är belägen utanför fastigheten kan den vara markerad med skylt som anger till vilken fastighet anläggningen tillhör

58 § Fastighetsinnehavaren är skyldig att vidta erforderliga åtgärder för att skydda sin anläggning från skador vid tömning.

59 § Kommunen ska ha tillträde till de utrymmen på fastigheten där arbetet ska utföras. Nycklar, port- koder och dylikt ska tillhandahållas.

60 § När en avloppsanläggning tas ur bruk, till exempel efter anslutning till kommunalt avloppsnät eller annan godkänd avloppsanläggning ska den sluttömmas. Sluttömning beställs av fastighetsinnehavaren hos kommunen.

Anvisad plats

61 § Hämtning av avfall under kommunalt ansvar sker normalt vid fastighetsgränsen, vid en överenskommen plats eller vid en av kommunen anvisad plats. Kommunen kan bestämma att avfallet ska hämtas på en anvisad plats utanför fastigheten. Anledningen kan vara att det på fastigheten inte finns någon väg för hämtningsbilarna, att det av arbetsmiljöskäl inte går att hämta avfall på fastigheten eller att det av annat skäl inte bedöms lämpligt att göra det. Anvisning kan vara permanent eller tillfällig.

Anvisning av plats görs av kommunstyrelsen.

Om det på hämtningsdagen finns temporära hinder i bilväg som fastighetsinnehavaren har rådighet över ska fastighetsinnehavare ombesörja egen transport av avfallsbehållare till för hämtningsfordonet närmsta farbara väg. Avfallsbehållare ska då vara tydligt uppmärkt med uppgift om fastighetsinnehavare.

Hämtnings- och transportvägar

62 § Fastighetsinnehavaren ska se till att transportväg fram till den uppställningsplats som används vid hämtning, hålls i farbart skick.

63 § Transportvägen ska inför hämtning ha fri sikt, hållas fri från hinder, röjas från snö och hållas halkfri. Snövallar får inte inkräkta på vägbredden. Om bilväg är grusväg ska den dammbindas sommartid.

64 § Väghållare av enskild väg som utnyttjas vid hämtning av avfall under kommunalt ansvar ska se till att vägen är dimensionerad och hållas i sådant skick att

den är farbar vid varje hämtningstillfälle, för de hämtningsfordon som normalt används i hämtningsområdet.

Bilväg ska vara utformad för minst belastningsklass 2 (BK2) och får inte utgöras av gång och/eller cykelbana, innergård i bostadsområde, skolgård eller liknande om inte särskild dispens föreligger.

Bilväg kan heller inte utgöras av väg/gata eller annan yta där lastbilstrafik inte är tillåten.

Bilväg ska ha en fri höjd om minst 4,7 meter. Träd och annan växtlighet får inte inkräkta på den fria höjden, se illustration i bilaga 3.

65 § För befintlig bilväg gäller att rak sträcka på väg, gata eller annan yta där hämtningsfordon framförs är minst 0,5 meter bredare än fordonet. I kurvor ska körbanan vara så bred att hämtningsfordonet kan komma fram utan backningsmanöver och/eller utan att körning sker med hjulen utanför vägbanan.

Det fria utrymmet vid sidan om hämtningsfordon ska vid såväl raka sträckor som i kurvor vara minst en meter bredare än fordonet (inkl. backspeglar). Området ska även ha jämnt underlag och tillräcklig bärighet för en person med fyllt kärl.

66 § Vid nyanläggande av bilväg gäller att denna ska vara minst 5,5 meter bred om körning i båda riktningarna förekommer. Om parkering tillåts ska bilvägen vara bredare. Om bilvägen är mötesfri och gällande trafikregler inte medger parkering av fordon får den vara smalare.

Bilvägen ska dock vara minst 3,5 meter bred. I kurvor ska körbanan vara så bred att hämtningsfordon kan komma fram utan backningsmanöver och/eller utan att körning sker med hjul utanför vägbana. Träd och annan växtlighet får inte inkräkta på vägbredden.

67 §
Bilväg som är återvändsgata ska därför ha vändmöjlighet. Vändplan för ett normalstort hämtningsfordon ska normalt ha en diameter om 18 meter med en hindersfri remsa om ytterligare 1,5 meter runt om.

Alternativ till detta är en vändplats eller en trevägskorsning som möjliggör en så kallad T-vändning, se illustration i bilaga 3.

68 § Om farbar väg inte kan upprättas ska fastighetsinnehavaren eller nyttjanderättshavaren avlämna avfallet på plats som överenskommes med eller anvisas av kommunen enligt 61 §.

69 § Kärlet ska placeras i enlighet vad som sägs i 41 §. Fastighetsinnehavaren ska se till att den väg som kärlet behöver dras av den som utför hämtningen hålls i sådant skick att kärl utan svårighet kan förflyttas. Dragvägen ska inför hämtning hållas hårdgjord, fri från hinder, röjas från snö och hållas halkfri. Om så inte är fallet hämtas inte avfallet förrän vid nästa ordinarie hämtningstillfälle, om annat inte överenskommits.

4. Hämtningsområde och hämtningsintervall

70 § Kommunen utgör två hämtningsområde (se bilaga 5).

- Område 1: Hela kommunen förutom öar som saknar fast land eller bilfärjeförbindelse. Dock ingår Klåverön. Hämtning av bygg- och rivningsavfall, förpackningar, tidningar och trädgårdsavfall tillhandahålls inte på Klåverön.
- Område 2: Öar som saknar fast land eller bilfärjeförbindelse.
  Ingen hämtning erbjuds för bygg- och rivningsavfall, förpackningar, tidningar och trädgårdsavfall i område 2.
  I hämtningsområde 2 ska fastighetsinnehavaren ställa säck med, mat- och/eller restavfall på den plats som har anvisats av kommunen på ön eller fastlandet. Hämtningsintervall och typ av behållare fastställs enligt bilaga 2.

71 § Ordinarie hämtning av avfall under kommunalt ansvar sker med de intervall som framgår av bilaga 2.

5. Åtgärder om föreskrift inte följs

72 § a Kommunen eller den som kommunen anlitar har rätt att inte utföra ordinarie hämtning om föreskrifterna inte följs. Efter rättelseåtgärder från fastighetsinnehavaren ska avfallet hämtas antingen vid nästa ordinarie hämtningstillfälle eller efter beställning av extrahämtning mot avgift.

72 § b Vid felsortering av avfall vid fastighetsnära insamling eller vid överenskommen eller anvisad plats i system som avser den enskilda fastigheten eller mer än en fastighet såsom en gemensamhetsanläggning eller plats som är anvisad eller överenskommen för flera fastigheter kan felsorteringsavgift debiteras i enlighet med vad som närmare framgår av kommunens avfallstaxa.

Med felsortering av avfall vid fastighetsnära insamling avses vad som kan verifieras vid en okulär besiktning av innehållet i ett kärl eller anordning och där felsorteringen innebär att sortering inte har skett i kärl eller anordningar på det sätt som är reglerat med stöd av dessa föreskrifter eller dess bilaga 1.

72 § c Om kommunen eller den som kommunen anlitar vid upprepande okulära besiktningar konstaterar att matavfallskärlet är tomt eller att matavfall lämnas i behållaren för restavfall, eller kommunen på annat sätt gör sannolikt eller konstaterar att matavfall från fastigheten inte omhändertas på det sätt som medgivits enligt 81 § eller föreskrivits i 17a §, kan felsorteringsavgift debiteras i enlighet med vad som närmare framgår av kommunens avfallstaxa.

72 § d Vid upprepade avvikelser från gällande abonnemang, så kan Miljö- och byggnadsnämnden besluta om ändring i abonnemanget om det behövs för att hantera avfallet som uppstår på fastigheten i enlighet med dessa föreskrifter.

6. Särskilt om verksamheters avfall under kommunalt ansvar

73 § Avfall under kommunalt ansvar från verksamheter ska hållas skilt från annat

avfall än avfall under kommunalt ansvar. För avfall under kommunalt ansvar från verksamheter gäller föreskrifterna om ej annat anges.

Konsumentelavfall lämnas vid kommunens insamlingsställe eller efter vad som anges i bilaga 1.

Anmälan avseende insamling av förpackningsavfall för samlokaliserade verksamheter

74 § En verksamhet i en fastighet som har fastighetsnära insamling av förpackningsavfall och som har en avfallshantering som är samlokaliserad med hushållens ska anmäla till kommunen att den vill ha kommunal insamling senast en månad innan insamlingen ska påbörjas.

Verksamheter som har avfallshantering som är samlokaliserad med hushåll och som har anmält att verksamheten vill ha kommunal insamling av förpackningsavfall eller skrymmande förpackningsavfall ska sortera ut förpackningsavfallet i enligt 17 b § och lämna det till ett insamlingssystem som kommunen eller den som kommunen anlitar tillhandahåller.

För plastflaskor och metallburkar som är avsedda för ett retursystem gäller i stället att sådana alltid ska lämnas till retursystemet i enlighet med 17 b §. Bestämmelsen i 17 b § om att utsorterat läkemedelsavfall och förpackningar innehållande läkemedelsavfall ska lämnas till apotek, gäller endast hushåll.

Den som har en förpackning som innehåller avfall ska se till att förpackningen skiljs från innehållet med undantag för om förpackningen innehåller farligt avfall eller läkemedelsavfall om förpackningen underlättar den praktiska hanteringen av avfallet (3 kap. 4 a § AvfallsF). Innehåll från förpackningar med flytande biologiskt nedbrytbart köks- eller livsmedelsavfall i form av ätlig olja eller liknande flytande ätligt fett ska lämnas i tank eller annan anordning som tillhandahålls av kommunen eller kommunens upphandlade eller auktoriserade utförare.

Det som anges andra stycket gäller inte när kommunen eller kommunens upphandlade eller auktoriserade utförare samlar in förpackningar som innehåller avfall för avskiljande på annan plats än på eller i anslutning till fastigheten eller när en verksamhetsutövare har fått beviljat en dispens för eget omhändertagande av kommunalt avfall från verksamheten.

Kommunens bestämmelser om användande av den allmänna va-anläggningen (ABVA) innehåller begränsningar i fråga om vad som får tillföras spillvattnet och innebär att tömning av förpackningar som utgångspunkt inte får ske till avloppet.

Närmare föreskrifter om sortering återfinns i bilaga 1.

Avfallsanordningar

75 § Avfallsanordningar, till exempel fettavskiljare, ska skötas och tömmas så att de har fullgod funktion och inte orsakar olägenhet. Med fullgod funktion menas att avfallsanordningen fungerar så som avsett och därmed inte orsakar någon skada på miljö, människors hälsa eller andra anordningar och verksamheter. Se bilaga 1 för särskilda krav på vissa anordningar.

KS2025/1400 Avfallsföreskrifter

7. Annat avfall än avfall under kommunalt ansvar från verksamheter

Se bilaga 1 för särskilda krav.

Uppgiftsskyldighet

76 § Den som bedriver en yrkesmässig verksamhet inom kommunen som ger upphov till annat avfall än avfall under kommunalt ansvar ska lämna de uppgifter om arten, sammansättningen, mängden eller hanteringen av avfallet som behövs som underlag för kommunens renhållningsordning.

~~**77 §** För den som driver en yrkesmässig verksamhet och har oljeavskiljare ska information om anordningen lämnas vid nyinstallation, vid förändringar av verksamheten som rör oljeavskiljarens funktion eller på begäran av kommunen.~~

77§ Enligt 4 kap. 9 § avfallsförordningen ska den som är innehavare av en hamn lämna uppgift om behovet av avfallshantering enligt 4 kap. 8 § avfallsförordningen till kommunen.

8. Undantag för avfall under kommunalt ansvar

Kompostering, annan återvinning eller bortskaffande av visst avfall under kommunalt ansvar

78 § Avfall får endast tas om hand på den egna fastigheten under förutsättning att det kan ske utan risk för olägenhet för människors hälsa och miljön.

79 § Matavfall ~~bör~~ ska sorteras ut och behandlas genom kommunens insamlingssystem eller genom kompostering på den egna tomten. I kärl/fack för insamling av matavfall får inget annat än matavfall läggas.

80 § Kompostering av matavfall på fastigheten får endast ske efter anmälan till Miljö- och byggnadsnämnden. Komposten ska vara av typen varmkompost (isolerad), skadedjurssäker och utformas, placeras samt sköts på sådant sätt att olägenhet för människors hälsa och miljö inte uppkommer.

Anmälan eller tillstånd för yrkesmässig kompostering och annan behandling kan eventuellt krävas enligt miljöprövningsförordningen (2013:251).

81 § Trädgårdsavfall ska transporteras till återvinningscentral, om inte egen kompostering eller abonnemang för trädgårdsavfall förekommer. Avfallet ska hållas skilt från annat avfall, hanteras enligt bilaga 1 och enligt de instruktioner som ges vid återvinningscentral. Abonnemang för hämtning av trädgårdsavfall kan även tecknas i enlighet med avfallstaxa.

82 § Trädgårdsavfall som lämpar sig för kompostering (såsom löv, gräs eller annat grönt växtmaterial) får utan särskild anmälan enligt dessa föreskrifter komposteras och nyttjas inom fastigheten om det kan ske utan olägenhet för människors hälsa och miljö.

83 §

~~a. Inom tätort, tätbebyggt område och område med detaljplan är eldning av löv, kvistar och annat trädgårdsavfall förbjudet under perioden 1 april - 30 september. Övrig tid av året får eldning av torrt trädgårdsavfall (endast ris, kvistar och mindre~~

~~grenar men inte löv, gräs eller annat grönt växtmaterial, vilket bör komposteras), som inte kan utnyttjas för kompostering ske under förutsättning att eldning inte skapar olägenhet för människors hälsa och miljö och/eller att fara för brandspridning uppkommer.~~

~~b. Inom övriga delar av kommunen än de som omfattas ovan får eldning av löv, kvistar och annat torrt trädgårdsavfall i form av ris, kvistar och mindre grenar, ske under årets alla månader under förutsättning att eldningen inte skapar olägenhet för människors hälsa och miljö och/eller att fara för brandspridning uppstår.~~

~~c. För påskeld, valborgsmässoeld och liknande krävs tillstånd av Miljö- och byggnadsnämnden. Ansökan om tillstånd ska vara skriftlig. Utöver ovanstående ska Räddningstjänsten underrättas.~~

Inom tätort, tätbebyggt område, samlad bebyggelse och område med detaljplan eller områdesbestämmelser är eldning av trädgårds- och parkavfall förbjudet under perioden 1 april - 30 september.
Eldning är dock tillåten i samband med valborgsmässoafton och påskhelgen (skärtorsdagen-annandag påsk) men ska ske på ett sätt så att det inte orsakar mer än ringa eller tillfällig störning i närområdet.

Endast torrt trädgårds- och parkavfall som inte kan komposteras, det vill säga ris, kvistar och grenar, får eldas om det kan ske utan att olägenhet uppstår och det inte strider mot andra föreskrifter eller beslut. Exempel på beslut som kan vara aktuella är beslut meddelade med stöd av miljöbalken eller utfärdade med stöd av förordningen (2003:789) om skydd mot olyckor. Även brandriskvarning ska beaktas.

84 §
Trädgårds- och parkavfall som innehåller parkslide, lupiner eller invasiva främmande arter som finns upptagna på unionsförteckningen enligt förordningen (EU) nr 1143/2014 får inte eldas utan ska lämnas till kommunen enligt vad som framgår i bilaga 1.

Trädgårds- och parkavfall kan lämnas till kommunen enligt sorteringsbilagan.

Att elda mat/restavfall, farligt avfall och grovavfall är aldrig tillåtet.

85 § Döda sällskapsdjur kan lämnas på veterinärkliniker och djurbegravningsplatser eller till Renovas specialugn i Sävenäs, Göteborg. Döda sällskapsdjur, förutom hästdjur, får också grävas ner enligt Jordbruksverkets föreskrifter (2010:59). Döda sällskapsdjur hanteras enligt bilaga 1.

Prövning av undantag
86 § Ansökan om undantag från dessa föreskrifter prövas av Miljö- och byggnadsnämningen om inget annat anges. Ansökan ska, oberoende av vem som prövar den, vara skriftlig och alltid innehålla uppgifter om vilka avfallsslag som avses samt en redogörelse för på vilket sätt avfallet avses omhändertas.

a) Undantag från bestämmelserna i dessa föreskrifter kan inte ges retroaktivt. Undantag gäller från och med det datum beslut om undantag medgivits och

till det datum som anges i beslutet. Om inget slutdatum anges i beslutet gäller detta tills dess att förhållandena ändras.

b) Medgivna undantag är personliga och upphör i samband med byte av fastighetsinnehavare.

c) Medgivna undantag kan upphävas med omedelbar verkan om:

I. Förhållandena ändras; dvs. om de förutsättningar som fanns när undantaget medgavs inte längre gäller.
II. Fastighetsinnehavare lämnat felaktiga uppgifter som legat till grund för medgivandet.
III. Hanteringen inte sker efter angivna villkor.
IV. Hanteringen visar sig orsaka olägenhet för människors hälsa och miljö.

Gemensam avfallslösning

87 § En eller flera avfallsbehållare, underjordsbehållare eller container får betjäna flera fastighetsinnehavare. Detta under förutsättning att kommunen givit sitt medgivande och att bestämmelserna i dessa föreskrifter om fyllnadsgrad och vikt beaktas och att olägenheter för människors hälsa eller miljön inte uppstår. En av fastighetsinnehavarna ska förbinda sig att ansvara för uppställningsplats. Medgivande om gemensam avfallsbehållare kan återkallas om kommunen konstaterar att förutsättningar för medgivandet inte längre är uppfyllda.

Varje ingående fastighet (boenhet) ska betala de avgifter som framgår av avfallstaxan. Delning av kostnad avser enbart de avgifter som framgår av avfallstaxan.

Gemensam kompost

88 § Två till varandra gränsande fastighetsinnehavare av villa, radhus och fritidshus kan under förutsättning att olägenhet för människors hälsa och miljö inte uppstår, samt efter ansökan till Miljö- och byggnadsnämnden, medges tillstånd att använda gemensam kompost om följande villkor är uppfyllda:

a) Avståndet mellan de fastigheter som avses i ansökan är högst 100 m.

b) Antalet personer som varmkomposten ska betjäna inte överstiger fem.

c) Berörda fastighetsinnehavare gör en gemensam ansökan.

Uppehåll i hämtning av matavfall, restavfall och förpackningsavfall

89 §

a) Permanentbostad kan efter ansökan till kommunen kan medges uppehåll i hämtning av matavfall, restavfall och förpackningsavfall under förutsättning att fastigheten är outnyttjad under en sammanhängande tid om minst fyra (4) månader. Med outnyttjad fastighet avses fastighet som endast besöks för tillsyn och där ingen vistelse som påkallar hämtning sker. Uppehåll medges som längst för ett (1) år i taget. Komplett ansökan om uppehåll ska lämnas senast en (1) månad innan önskad uppehållsperiod.

Betalningsskyldigheten för den fasta delen av taxan kvarstår. Om sökanden

återkommer till fastigheten utan att meddela detta utgår full hämtningsavgift för hela den period som ansökan om uppehåll omfattar.

b) Verksamheter eller flerfamiljshus kan efter ansökan till kommunen medges uppehåll i hämtning av matavfall, restavfall och förpackningsavfall under förutsättning att fastigheten är outnyttjad under en sammanhängande tid om minst fyra (4) månader. Med outnyttjad fastighet avses fastighet som endast besöks för tillsyn och där ingen vistelse som påkallar hämtning sker. Uppehåll medges som längst för ett (1) år i taget. Komplett ansökan om uppehåll ska lämnas senast en (1) månad innan önskad uppehållsperiod.

   Betalningsskyldigheten för den fasta delen av taxan kvarstår. Om sökanden återkommer till fastigheten utan att meddela detta utgår full hämtningsavgift för hela den period som ansökan om uppehåll omfattar.

c) Fritidsboende kan efter ansökan till kommunen medges uppehåll i hämtning av matavfall, restavfall och förpackningsavfall under förutsättning att fastigheten är outnyttjad under hela perioden v.20 (maj)- v.37 (september). Med outnyttjad fastighet avses fastighet som endast besöks för tillsyn och där ingen vistelse som påkallar hämtning sker. Uppehåll medges som längst för ett (1) år i taget. Komplett ansökan om uppehåll ska lämnas senast en (1) månad innan önskad uppehållsperiod.

   Betalningsskyldigheten för den fasta delen av taxan kvarstår. Om sökanden

   återkommer till fastigheten utan att meddela detta utgår full hämtningsavgift för hela den period som ansökan om uppehåll omfattar.

d) Fastighetsinnehavare till fastighet som är i sådant skick att den inte är beboelig kan efter ansökan till kommunen medges uppehåll. Komplett ansökan om uppehåll ska lämnas senast en (1) månad innan önskad uppehållsperiod. Ett skriftligt intyg från fastighetsinnehavaren om att fastigheten är obeboelig ska bifogas ansökan om uppehåll.

   Uppehåll medges endast för den period som fastigheten beräknas vara obeboelig. För obeboelig fastighet utgår ingen avgift enligt taxan om ansökan beviljas.

e) Fastighetsinnehavare till dödsbon kan efter ansökan till kommunen medges uppehåll i hämtningen av matavfall, restavfall och förpackningsavfall. Skäl för uppehållet ska vara att fastigheten står tom och endast besöks för tillsyn och där ingen vistelse som påkallar hämtning förekommer.

   För fastigheter som är dödsbon och inte nyttjas utgår ingen avgift enligt taxan.

Uppehåll i hämtning slam

90 § Uppehåll i tömning av slam från enskild avloppsanläggning kan efter ansökan till kommunen medges, om fastigheten inte kommer att nyttjas under en sammanhängande tid om minst 12 månader. Innan uppehåll medges ska avloppsanläggning vara tömd.

Efter tömningen får anläggningen inte brukas under uppehållsperioden. Uppehåll

medges som längst för två (2) år i taget. Komplett ansökan om uppehåll ska lämnas senast en (1) månad innan önskad uppehållsperiod.

Betalningsskyldigheten för den fasta delen av taxan kvarstår. Om sökanden återkommer till fastigheten utan att meddela detta utgår ordinarie slamtömningsavgift för den period som ansökan om uppehåll omfattar.

Fastighetsinnehavare ska utan dröjsmål meddela tillståndsgivaren om förändrade förhållanden som påverkar medgivna undantag.

Eget omhändertagande av matavfall och restavfall
91 § Fastighetsinnehavare som själv kan ta hand om matavfall och restavfall från den egna fastigheten på ett sådant sätt att fara eller olägenhet för människors hälsa och miljö inte uppkommer kan efter ansökan till Miljö- och byggnadsnämnden i undantagsfall medges befrielse från skyldigheten att lämna sitt avfall till kommunen.

I samband med ansökan ska skälen till undantaget noggrant beskrivas samt hur olika typer av avfallsslag kommer att omhändertas. Undantaget omfattar endast ett år i taget. Ansökan om förnyat undantag ska lämnas till Miljö- och byggnadsnämnden senast en månad innan undantagsperioden tagit slut.

Även om fastighetsinnehavare medgivits undantag för eget omhändertagande kvarstår betalningsskyldigheten för den fasta delen
av taxan. Uppgifter om uppkomna avfallsvolymer ska lämnas till kommunen senast under mars månad varje år för den volym som uppkom året innan.

Anmälan eller tillstånd för yrkesmässig kompostering kan eventuellt krävas enligt miljöprövningsförordningen (2013:251).

Eget omhändertagande av slam
92 § Eget omhändertagande av slam och uttjänt fosforfiltermaterial från egen avloppsanläggning kan medges efter skriftlig ansökan till Miljö- och byggnadsnämnden som då gör en särskild prövning. En förutsättning för eget omhändertagande är att sökande är ägare eller arrendator av en jordbruksfastighet. Även intilliggande fastigheter till jordbruksfastighet kan få medgivande för omhändertagandet genom jordbruksfastighetens försorg. Det är viktigt att ett kretslopp uppstår. Spridning ska ske på jordbruksmark (åkermark/betesmark). För att få omhänderta och nyttja slammet krävs att avfallet hygieniserats i enlighet med Naturvårdsverkets bestämmelser.

Eget omhändertagande av latrin
93 § Fastighetsinnehavare kan efter ansökan till Miljö- och byggnadsnämnden medges tillstånd att kompostera latrin och avfall från mulltoa eller liknande. Komposteringen ska ske i enlighet med de villkor som anges av nämnden och på ett sådant sätt att olägenhet för människors hälsa och miljö inte uppstår.

Förlängt hämtningsintervall för restavfall
94 § Inom område 1 kan fastighetsinnehavare med godkänd komposteringsanläggning från Miljö- och byggnadsnämnden medges hämtning av restavfall var fjärde eller sjätte vecka. Villkoren för förlängt hämtningsintervall är att:
Allt organiskt nedbrytbart köksavfall komposteras i godkänd kompostbehållare
Kompostering kan ske utan olägenhet för människors hälsa eller miljön.

Kommunens anvisningar följs.
Avfallsföreskrifternas övriga bestämmelser följs.

Inom område 1 kan fastighetsinnehavare där matavfallet hämtas genom kommunens insamlingssystem medges hämtning av restavfall var fjärde vecka.

Medgivande om utsträckt hämtningsintervall kan återkallas om kommunen konstaterar att matavfall, trots uppgifterna om kompostering eller utsortering, lämnas i behållaren för restavfall för hämtning eller om kommunen på annat sätt gör sannolikt eller konstaterar att matavfall från fastigheten inte omhändertas på det sätt som medgivits eller uppgivits.

Förlängt tömningsintervall för avloppsanläggning
95 § Förlängt slamtömningsintervall för avloppsanläggning än ett år kan medges

efter skriftlig ansökan till Miljö- och byggnadsnämnden som då gör en särskild prövning. En förutsättning för att Miljö- och byggnadsnämnden ska kunna förlänga slamtömningsintervallet är att avloppsvattnet genomgår längre gående rening än slamavskiljning samt att tillstånd finns för avloppsanläggningen. För sluten tank krävs uppgifter om anläggningens belastning och beskaffenhet för att bedöma att hämtning inte behöver utföras med ordinarie intervall utan risk för olägenhet för människors hälsa eller miljön.

Förlängt tömningsintervall för fosforfälla
96 § Förlängt tömningsintervall för fosforfälla än vartannat år kan medges efter skriftlig ansökan till Miljö- och byggnadsnämnden som då gör en särskild prövning. En förutsättning är att fosforfällan belastas mindre än den har kapacitet för/är avsedd för. Miljö- och byggnadsnämnden bedömer i det enskilda fallet vilket tömningsintervall som anses kunna vara skäligt framöver.

Förlängt tömningsintervall för fettavskiljare
97 § Undantag från kravet på tömning av fettavskiljare minst två gång år kan beviljas efter ansökan till kommunens VA-enhet.

Insamling av matavfall och restavfall via säck.
98 § Undantag från kraven om uppsamling av matavfall och restavfall i kärl får medges fastighetsinnehavare som har synnerliga skäl, t.ex. om kärlhantering bedöms vara omöjlig på grund av fastighetens (med tillhörande tomtmark) beskaffenhet och utformning. Säck av den storlek som kommunen anvisar ska då användas.

Kvalitetskontroll
99 § Kommunen får göra stickprovskontroll av kommunalt avfall för att kontrollera att sorteringsanvisningarna och övriga bestämmelser följs, i syfte att säkerställa att renheten på avfallet i syfte att undersöka avfallets sammansättning i stort.

Utveckling inom avfallshantering
100 § Kommunen får bedriva försöksverksamhet där avsteg från avfallsföreskrifterna kan göras genom projekt.

Testområde

101 § Efter samråd med Miljö- och byggnadsnämnden får andra hämtningsintervall, behållare och insamlingssystem än vad som anges i dessa föreskrifter tillämpas under, testperioder i begränsade områden för att utveckla servicen mot medborgarna.

Övriga undantag

102 § Vid synnerliga skäl kan andra undantag efter ansökan till Miljö- och byggnadsnämnden. Synnerliga skäl kan t.ex. vara åtgärd som främjar återanvändning eller återvinning och inte innebär olägenhet för människors hälsa och miljö.

Ikraftträdande

Dessa föreskrifter träder i kraft 2026-01-01, då föreskrifter för avfallshantering för 2Kungälvs kommun 2023-11-03 (§183/2023) upphör att gälla.

Tidigare meddelade dispenser och andra beslut meddelade med stöd av de upphävda föreskrifterna ska anses meddelade med stöd av motsvarande bestämmelser i denna föreskrift.

Bilaga 1. Föreskriftsbilaga för sortering och lämning av avfall m.m.

Osorterat avfall och restavfall ska läggas i påse eller paket och lämnas i behållare. Avfallet ska vara väl emballerat så at det inte sprids eller at skada, arbetsmiljöproblem och andra olägenheter uppkommer. Kärl och säckavfall får inte lämnas på kommunens återvinningscentraler.

Glödande avfall får inte lämnas till kommunens avfallshantering. Mer information om sortering av avfall finns på Kungälvs kommuns hemsida.

Tabell 1 Avfall från Hushåll

Typ av avfall som ska sorteras ut och hållas skiljt från annat avfall	**Krav på utsortering**	**Krav på emballering, förvaring, anordningar med mera**	**Instruktion för hämtning/lämning**
Bygg och rivningsavfall som inte producerats i en yrkesmässig verksamhet. Exempelvis kakel, fönster, gipsskivor, oimpregnerat trä, tegel	Detta avfall ska sorteras ut och hanteras separat från annat kommunalt avfall och avfall under kommunalt ansvar. Bygg- och rivningsavfall får hanteras tillsammans med skrymmande avfall av samma materialslag. Avfallet ska sorteras i åtminstone följande sex fraktioner: trä, mineral (betong, tegel, klinker, keramik och sten), metall, glas, plast och gips.	Fraktionerna ska förvaras skilt från varandra och annat avfall och även transporteras skilt.	Bygg och rivningsavfall som inte produceras i en yrkesmässig verksamhet får lämnas till kommunens återvinningscentraler om mängden inte överskrider 2 kbm per besök. Överskridande mängder hämtas fastighetsnära av godkänd entreprenör enligt tjänster i kommunens avfallstaxa. Entreprenörens instruktioner och sorteringsanvisningar gäller vid hämtning. Hämtning kan beställas med tjänster enligt kommunens avfallstaxa. Avfallet lämnas utsorterat i åtminstone fraktionerna trä, mineral (som består av betong, tegel, klinker, keramik eller sten), metall, glas, plast och gips. Jord/sten lämnas på Munkegärde åvc. Asfalt hämtas av godkänd entreprenör enligt avfallstaxan. Bygg- och rivningsavfall får hanteras tillsammans med skrymmande avfall av samma materialslag. Annan transportör godtas enligt 21 §.
Farligt avfall Följande produkter eller ämnen utgör exempel på vad som ska hanteras som farligt avfall:	Detta avfall ska sorteras ut och hanteras separat från annat kommunalt avfall och avfall under kommunalt ansvar.	Ska vara tydligt märkt med uppgift om innehåll, om möjligt använd originalförpackningen. Olika typer av farligt avfall får	Hushåll ska lämna avfallet till kommunens insamlingssystem för farligt avfall, återvinningscentral eller annan av kommunen anvisad plats.

• Färg, lackavfall samt hartser, • Limavfall (exempelvis kontaktlim, epoxilim, spackel), • Lysrör (exempelvis lågenergilampor, solarierör, halogenlampor) • Lösningsmedel • Fotokemikalier (exempelvis fix och framkallare) • Bekämpnings-medel • Sprayburkar • Annat starkt surt eller alkaliskt avfall (exempelvis frätande ämnen som kaustiksoda, svavelsyra, ammoniak, lut, avkalkningsmedel) • Avfall som innehåller kvicksilver (exempelvis termometrar, barometrar		inte blandas *eller spädas ut med (1) andra slag av farligt avfall, (2) annat avfall eller (3) andra ämnen eller material.* Förvaras så att risk för spridning till omgivningen inte sker.	Boende i flerbostadshus kan lämna avfallet i det insamlingssystem som fastighetsinnehavaren tillhandahåller. Hämtning av farligt avfall från fastighet kan beställas med tjänster enligt kommunens avfallstaxa. Annan transportör godtas enligt 21 §.
Spillolja	Spillolja utgör farligt avfall. Spillolja ska sorteras ut och hanteras separat från annat farligt avfall. Spillolja som är isolerolja ska hållas åtskild från andra isoleroljor och andra spilloljor till dess att halten av PCB-produkter i isoleroljan har fastställts. Den som hanterar spillolja ska se till att spilloljan inte blandas med spilloljor med andra egenskaper eller med andra typer av avfall eller ämnen på ett sätt som hindrar (1) regenerering av spilloljan, eller (2) annan materialåtervinning som ger likvärdiga eller bättre miljöeffekter än regenerering.	Ska vara tydligt märkt med uppgift om innehåll	Spillolja lämnas vid återvinningscentral eller på annan av kommunen anvisad plats. Hämtning av farligt avfall från fastighet kan beställas med tjänster enligt kommunens avfallstaxa. Annan transportör godtas enligt 21 §.
Grovavfall Exempelvis trasiga möbler, cyklar, barnvagnar, stora leksaker och julgranar.	Grovfall som utgör kommunalt avfall under kommunalt ansvar behöver på grund av avfallets egenskaper hanteras separat från annat hushållsavfall.	Grovavfall från hushåll för separat borttransport av kommunen ska i första hand förpackas i behållare som tillhandahålls av kommunen.	Grovavfall från hushållen lämnas vid återvinningscentral. På återvinningscentralen ska avfallet sorteras och lämnas enligt instruktioner på plats.

		I andra hand ska avfallet, i den mån det är möjligt, buntas eller förpackas i lämpligt emballage och förses med märkning som klargör att det är fråga om grovavfall	All övrig transport av grovavfall från fastighet ska utföras genom kommunens försorg. Hämtning från fastighet kan beställas separat enligt kommunens avfallstaxa Annan transportör godtas enligt 21 §.
Ej brännbartrestavfall t.ex. keramik, porslin, glas som inte är förpackning etc.	Allt avfall som blir kvar efter källsortering	På återvinningscentralen ska avfallet lämnas enligt instruktioner på plats.	Lämnas på återvinningscentral. Annan transportör godtas enligt 21 §.
Trädgårdsavfall Exempelvis fallfrukt, löv, gräs, kvistar och grenar som är mindre än 3 cm i diameter.	Ska sorteras ut och hållas skilt från annat avfall.	På återvinningscentralen ska avfallet lämnas enligt instruktioner på plats. Vid hämtning av trädgårdsavfall i kärl, ska avfallet läggas löst i kärlet och inte packas så hårt att tömningen försvåras.	Trädgårdsavfall från hushållen lämnas vid återvinningscentral. Hämtning från fastighet kan beställas separat enligt kommunens avfallstaxa. Hämtning av trädgårdsavfall sker separat från hämtning av annat grovavfall. Annan transportör godtas enligt 21 §.
Latrin	Ska avskiljas och hållas skilt från annat avfall	Endast latrinbehållare av engångstyp får användas. Latrinbehållare ska förslutas väl och får inte fyllas till mer än 4/5 av sin volym. Maximalt får latrinbehållaren väga 15 kg. Behållaren som ska vara väl försluten så att avfallet inte kan spridas.	Hämtning från fastighet kan beställas separat enligt kommunens avfallstaxa. På hämtningsdagen ska latrinbehållare placeras på den plats som anvisats av kommunen. Överfyllda och/eller trasiga behållare hämtas inte.
Matavfall Exempelvis matrester, kaffesump och hushållspapper. Små mängder fallfrukt och	Ska sorteras ut och hållas skilt från annat avfall. ~~Inom hämtningsområde 1~~	Från hushåll ska läggas i påse som tillhandahålls av kommunen.	Lämnas i behållare för matavfallet eller egen kompost.

snittblommor är trädgårdsavfall som får lämnas i matavfallet.	Utsortering av matavfall är obligatorisk för: -verksamheter som omfattas av kommunalt ansvar, -flerbostadshus och - hushåll i småhus, såväl för fritidshus som för permanentboende, träder i kraft 1 januari 2026 ~~Matavfallet får komposteras på fastighet efter anmälan till kommunen.~~ ~~Inom hämtningsområde 2 är utsortering av matavfall obligatorisk.~~ Matavfall sorteras ut och behandlas genom kommunens insamlingssystem eller genom kompostering på den egna tomten.	Matavfall ska av avfallslämnaren lämnas i papperspåse av typ som godkänts av kommunen. Matavfall från verksamheter ska av avfallslämnaren förpackas i särskild påse, säck eller lämnas i tank av typ som godkänts av kommunen	Matavfall borttransporteras från fastigheten i enlighet med hämtningsintervall som kommunen tillhandahåller.
Textilavfall, som utgör kommunalt avfall från hushåll Exempelvis kläder och hemtextilier.	Ska sorteras ut och hållas skilt från annat avfall. Undantag i enighet med 3 kap. 16 § avfallsförordningen.	Läggs i påse.	Lämnas till kommunens insamlingssystem för textilavfall, återvinningscentral eller annan av kommunen anvisad plats. Textilier för återbruk kan lämnas till valfri aktör. Annan transportör godtas enligt 21 §.
Textilavfall som utgör kommunalt avfall från detaljhandel och annan verksamhet än detaljhandel	Ska sorteras ut och hållas skilt från annat avfall. Undantag i enighet med 3 kap. 16 § avfallsförordningen.	Läggs i påse/säck	Lämnas vid kommunens återvinningscentral i de kärl och anordningar som kommunen tillhandahåller för textilavfall eller budas hämtning från kommunen eller kommunens upphandlade/auktoriserad utförare. Annan transportör godtas enligt 21 §.

Slam och fosforfiltermaterial från enskilda avloppsanläggningar	Ska vara åtkomligt för tömning i den anläggning där det genereras	Filtermaterial från fosforfällor och andra jämförbara filter ska vara förpackat eller tillgängligt på ett sådant sätt att hämtning kan utföras av fordon utrustat med kran eller suganordning.	Filtermaterialet ska vara åtkomligt för tömning. Mobil toalett töms genom slamsugning.

Fett från fettavskiljare	Enligt Allmänna Bestämmelser för Vatten och Avlopp (ABVA).		Anordningen ska vara åtkomlig för tömning.
Matfetter och frityroljor	Ska sorteras ut och hållas skilt från annat avfall.	Ska förvaras i behållare med tätslutande lock, exempel en plastflaska. Små mängder kan torkas upp med hushållspapper och hanteras som matavfall. Större mängd matfetter eller frityroljor lämnas på återvinningscentral.	Lämnas vid återvinningscentral eller på annan av kommunen anvisad plats. Annan transportör godtas enligt 21 §.
Döda sällskapsdjur samt avfall från husbehovsjakt, högst 1 kilogram per hämtningstillfälle.	Mindre sällskapsdjur får grävas ner på egen fastighet utan anmälan enligt Jordbruksverkets föreskrifter Mindre sällskapsdjur kan även grävas ner på den egna fastigheten, förutsatt att graven är så djup att djur hindras från att gräva upp kroppen, att ingen misstanke om smitta föreligger samt att det kan ske utan risk för olägenhet för människors hälsa eller miljön.	Ska förpackas väl innan det läggs i behållare för kärl och säckavfall. Om det lämnas till Renovas Avfallskraftvärmeverk i Sävenäs ska emballaget bestå av dubbla plastsäckar omslutna av papperspåse.	Avlidet sällskapsdjur under 1 kg kan lämnas i behållare för restavfall om det inte finns någon misstanke om smitta. Annan transportör godtas enligt 21 §.
Större döda djur eller större mängd sådant avfall Det vill säga andra djur än döda sällskapsdjur samt avfall från husbehovsjakt överstigande 1 kg kilogram	Döda sällskapsdjur, förutom hästdjur, får också grävas ner enligt Jordbruksverkets föreskrifter (2010:59). För nedgrävning av häst ska Miljö- och byggnadsnämndens anvisningar följas efter samråd. Ska grävas ner på den egna fastigheten, förutsatt att graven är så djup att djur hindras från att gräva upp kroppen, att ingen misstanke om smitta föreligger samt att det kan ske utan risk för olägenhet för människors hälsa eller miljön.	Kontakta veterinär. Gällande föreskrifter från Jordbruksverket ska beaktas. Om det lämnas till Renovas Avfallskraftvärmeverk i Sävenäs ska emballaget bestå av dubbla plastsäckar omslutna av papperspåse.	Döda sällskapsdjur kan lämnas på veterinärkliniker och djurbegravningsplatser eller till Renovas specialugn i Sävenäs, Göteborg. Avlämning på Renovas anläggning sker enligt anläggningens anvisningar och kostnader. Annan transportör godtas enligt 21 §.

Andra animaliska biprodukter än döda sällskapsdjur och matavfall. Blandas före detta livsmedel med annat avfall utgör den blandade fraktionen före detta livsmedel och är APB enligt definitionen.		Före detta livsmedel från butik ska av avfallslämnaren förpackas i särskild påse, säck eller lämnas i tank av typ som godkänts av kommunen.	I Jordbruksverkets föreskrifter (SJVFS 2006:84) och i Rådets förordning (1069/2009/EG) finns regler om hantering av animaliska biprodukter som syftar till att hindra spridning av smittämnen. Djurkadaver och annat animaliskt avfall ska hanteras enligt dessa föreskrifter. Annan transportör godtas enligt 21 §.
Skärande avfall Exempelvis trasiga dricksglas och knivar.		Omsluts av förpackning eller påse för att skydda mot skärskador. Ska vara väl emballerade så att avfallet inte kan orsaka skada eller arbetsmiljörisker.	Läggs i behållare för restavfall.
Stickande och skärande avfall (kanyler eller sprutor)	Bland annat kanyler och Sprutor. Enligt Socialstyrelsens författningssamling (SOSFS 2005:26) för smittförande/skärande/ stickande avfall.	Kanyler ska läggas i speciell behållare som tillhandahålls av apotek, så att inte skärskador eller annan olägenhet uppstår Kanyler och sprutor får inte läggas i avfallsbehållare.	Lämnas till apotek som kommunen har avtal med. Annan transportör godtas enligt 21 §.
Förpackningar av papper och kartong, plast färgat glas, ofärgat glas, metall	Inom hämtningsområde 1 Utsortering och fastighetsnära insamling av plast-, papper, ofärgat, färgat glasförpackningar är obligatorisk för: hushåll i småhus, såväl för fritidshus som för permanentboende. Förpackningarna sorteras i separata fack i tvåfackskärlen eller fyrfackskärlet. ~~Träder i kraft 1 januari 2024 och gäller hushåll där fyrfacksinsamling eller tvåfacksinsamling är möjlig.~~ För hushåll där tvåfackshämtning eller fyrfackshämtning inte är möjlig ska utsorterade förpackningar lämnas i ett insamlingssystem som kommunen eller kommunens utförare tillhandahåller, enligt överenskommen eller anvisad plats.	Lämnas lösa i de behållare/kärl som tillhandahålls/anvisas.	Förpackningar borttransporteras av kommunen i enlighet med de hämtningsintervall som kommunen tillhandahåller.

	~~Vid nyproduktion eller ombyggnad av flerbostadshus ska fastighetsnära insamling av utsorterade förpackningar ske från 1 januari 2024.~~ ~~Förpackningarna ska lämnas i särskilda behållare för respektive fraktion. För övriga flerbostadshus gäller kravet på fastighetsnära insamling av utsorterade förpackningar från 1 januari 2027~~. Vid nyproduktion eller ombyggnad av flerbostadshus ska fastighetsnära insamling av utsorterade förpackningar ske i ett insamlingssystem som kommunen eller kommunens utförare tillhandahåller. För övriga flerbostadshus gäller kravet på fastighetsnära insamling av utsorterade förpackningar från 1 januari 2027.		
Returpapper avser tidskrifter, direktreklam, telefonkataloger, kataloger för postorderförsäljning och liknande produkter av papper	I enlighet med definitionen av returpapper i Avfallsförordningen	Lämnas löst i de behållare/kärl som tillhandahålls/ anvisas	Ska lämnas i de insamlingssystem som tillhandahålls av kommunen. Om fastighetsinnehavaren tillhandahåller behållare för returpapper kan avfallet lämnas där. Annan transportör godtas enligt 21 §.
Kasserade bilbatterier	I enlighet med definitionen av batteri i batteriförordningen (2008:834)	Ställs upp på ett sätt som förhindrar att batterisyra/ innehåll rinner ut	Lämnas till återvinningscentral eller producenternas insamlingssystem. Annan transportör godtas enligt 21 §.
Kasserade bärbara batterier. Om kasserade produkter innehåller lösa bärbara batterier ska dessa plockas ur. Är de bärbara batterierna inbyggda i produkten hanteras den som avfall från elutrustning	I enlighet med definitionen av bärbart batteri i batteriförordningen (2008:834).	Förvaras så att risk för spridning till omgivningen inte sker.	Lämnas till kommunens eller producenternas insamlingssystem.

Konsumentelavfall Exempelvis trasig dator, mobiltelefonladdare och kaffebryggare.	Skrymmande konsumentelavfall ska sorteras ut och hållas skiljt från annat grovavfall. Smått elavfall ska sorteras ut och hållas skilt från kärl och säckavfall. Enligt förordningen (2014:1075) om producentansvar för elutrustning.	Förvaras så att risk för spridning till omgivningen inte sker.	Lämnas till producenternas eller kommunens insamlingssystem. På återvinningscentralen ska avfallet lämnas enligt instruktioner på plats. Hämtning av skrymmande konsumentelavfall kan beställas med tjänster för grovavfall enligt kommunens avfallstaxa. Om fastighetsinnehavaren tillhandahåller behållare för konsumentelavfall kan avfallet lämnas där. Annan transportör godtas enligt 21 §.
Läkemedel	I enlighet med definitionen av läkemedel i förordningen (2009:1031) om producentansvar för läkemedel.	Ska lämnas i behållare/ påse som tillhandahålls av apoteket.	Lämnas till apotek. Läkemedelsavfall är miljöfarligt och får inte spolas ner i avloppet eller slängas bland hushållssoporna. Annan transportör godtas enligt 21 §.
Avfall som innehåller asbest	Ska sorteras ut och hållas skilt från annat avfall.	Förpackas väl i kraftig plast (minst 0,2 mm). Tejpar paketet så att inga asbetsfibrer kan läcka ut. Paketet ska vara märkt med texten ASBEST. Asbest som är emballerat i vanliga sopsäckar tas inte emot.	Lämnas i behållare vid Munkegärde återvinningscentral. På återvinningscentralen ska avfallet lämnas enligt instruktioner på plats. Maximalt 50 kilogram asbesthaltigt material per besök får lämnas. Om mängden överskrider 50 kilogram per besök, ska hämtning utförs av en godkänd avfallsmottagare med tillstånd.
Invasiva främmande växter (*exempelvis, parkslide, jättebalsamin, jätteloka, tromsöloka, smal vattenpest*)	Ska sorteras ut och hållas skilt från trädgårdsavfall och från annat grovavfall	Invasiva främmande växter ska emballeras väl så att risken för spridning av arten minimeras, avfallet får inte beblandas med trädgårdsavfall.	Invasiva främmande växter från hushållen lämnas vid Munkegärde återvinningscentral. På återvinningscentralen ska avfallet lämnas enligt instruktioner på plats. Annan transportör godtas enligt 21 §.
Restavfall	I behållare för restavfall får endast läggas sådant avfall som kvarstår då övrigt avfall enligt kommunens avfallsföreskrifter sorterats ut.	Lägg i påse eller annat lämpligt emballage.	Restavfall borttransporteras från fastighet i enlighet med hämtningsintervall som kommunen tillhandhåller.

Däck	Enligt förordningen (1994:1236) om producentansvar för däck.		Lämnar till plasts som anvisas av bilproducent eller på Munkegärde återvinningscentral
Återbrukbara produkter	Ex: Hela och rena kläder, möbler, sportutrustning, husgeråd m.m.		Lämnas direkt till second-hand-aktör eller på ÅVC.
Fiskeredskap av plast från hushåll eller som till sin art och sammansätttning liknar avfall från hushåll	Plastfiskeredskapen ska sorteras ut och förvaras skiljt från annat avfall, 3 kap. 12 b § AvfallsF. Om en elutrustning är inbyggd eller på annat sätt ingår i ett fiskeredskap som har blivit avfall ska elutrustningen avlägsnas innan fiskeredskapet lämnas, om den kan avlägsnas på ett enkelt sätt. Om elutrustningen inte kan avlägsnas på ett enkelt sätt ska fiskeredskapet som har blivit avfall lämnas som elutrustning.	Lämnas löst i kärl eller anordning	Lämnas vid Munkegärde återvinningscentral
Lättantändligt avfall, aska, grillkol etc.	Lättantändligt avfall, varm aska eller grillkol får inte läggas i avfallsbehållare. Inteheller frätande ämnen eller ämnen som kan orsaka självantändning. Lättantändligt avfall,varm aska eller grillkol ska tills dess brandrisk inte längre råder förvaras i lämpligt kärlav metall eller annat material som inte är brännbart.	Kall aska och sot från kol och vedeldning ska sorteras som restavfall och hanteras samt förpackas på ett sådant sätt att det inte kan förorsaka brand i avfallsbehållare eller medföra störning genom damning vid hämtning.	

Återvinningscentral, ÅVC

Hushåll från Kungälvs kommun har fria besök till kommunens återvinningscentraler, (ÅVC). Där kan de lämna sorterat grovavfall, farligt avfall och elavfall som uppkommit i det egna hushållet. Kommunens aktuella inpasseringssystem ska användas enligt kommunens anvisningar. ~~Vid återvinningscentralerna finns inpasseringssystem med bommar som öppnas med hjälp av svenskt körkort eller passerkort.~~ För att få tillträde till återvinningscentralen krävs att boende är folkbokförd och/eller fastighetsägare i kommunen, betalar avfallstaxa, samt är över 18 år. ~~Passerkort finns för de som saknar svenskt körkort~~. Allt avfall som lämnas på ÅVC ska vara sorterat. Maximalt 2 kbm sorterat grovavfall/byggavfall, 8 st personbilsdäck, 10 kg farligt avfall, 5 enheter elavfall får lämnas per besök. Återvinningscentraler ordningsregler gäller vid besök på anläggningen. Endast fordon som väger högst 3,5 ton inklusive last får lämna på återvinningscentralerna.

Verksamhetsavfall, till exempel bygg- och rivningsavfall som produceras i en yrkesmässig verksamhet, faller inte under kommunens insamlingsansvar och ska hanteras separat från avfall under kommunalt ansvar. Avfallsinnehavaren ansvarar för att anlita en

godkänd transportör med tillstånd för borttransport från fastigheten.

~~Småföretag kan lämna sorterat grovavfall mot en kostnad.~~ Företag som besöker kommunens återvinningscentraler ska betala en avgift för att få lämna sorterat grovavfall. Det är inte tillåtet att använda körkort för att komma in på ÅVC som företagare och lämna avfall. Kommunens aktuella inpasseringssystem ska användas enligt kommunens anvisningar. Fakturering/debitering sker via kommunens aktuella system för fakturering.

~~Passerkort för företag krävs innan besöket till återvinningscentralen.~~ Endast fordon som väger högst 3,5 ton inklusive last får lämna på återvinningscentralerna. Allt avfall som lämnas på ÅVC ska vara sorterat och maximalt 2 kbm sorterat grovavfall per besök får lämnas. Farligt avfall från verksamheter får ej lämnas på kommunens återvinningscentraler om inte särskilda skäl föreligger.

Särskilda sorterings- och ordningsregler för vistelse på ÅVC gäller. Avgifter för verksamheter anges i avfallstaxan.

Tabell 2. Exempel på avfall från verksamheter

Verksamhetsutövare ansvarar för att söka tillstånd för yrkesmässig transport enligt avfallsförordningen

Typ av avfall som ska sorteras ut och hållas skiljt från annat avfall	Krav på utsortering	Krav på emballering, förvaring, anordningar med mera	Instruktion för hämtning/lämning
Avfall under kommunalt Ansvar Exempelvis avfall från personalmatsalar och restaurangavfall.	Sorteras ut och hålls skilt från annat avfall. Se tabell 1 för anvisningar.	Se tabell 1 för anvisningar.	Se tabell 1 för anvisningar.
Livsmedelsavfall	Butiker kan i stället för att skilja livsmedelsavfall från sin förpackning innan överlämnade till kommunen eller den som kommunen anlitar använda sig av en yrkesmässig utförare som kan skilja förpackningen från sitt innehåll.		Den yrkesmässiga utföraren som anlitas får transportera det förpackade livsmedelsavfallet. Livsmedelsavfallet som skiljs från sin förpackning ska behandlas biologiskt.

Kommunalt avfall från detaljhandel (med undantag för textilavfall. Ang. textilavfall se annan rad)	Förpackningar ska skiljas från sitt innehåll i enlighet med 3 kap. 4 a § avfallsförordningen samt 24 b § föreliggande föreskrifter	Flytande köks- och livsmedelsavfall lämnas i tank/behållare. För annat avfall än flytande köks- och livsmedelsavfall gäller övriga sorteringskrav i dessa föreskrifter	Flytande köks- och livsmedelsavfall lämnas till kommunen eller kommunens upphandlade eller auktoriserade utförare. För annat avfall än flytande köks- och livsmedelsavfall gäller övriga sorteringskrav i dessa föreskrifter
Brännbart avfall som inte är avfall under kommunalt ansvar Exempelvis trasiga trämöbler eller kasserade böcker med hårda pärmar.	Sorteras ut och hålls skiljt från annat avfall.		Lämnas till en godkänd avfallsmottagare som har tillstånd från länsstyrelsen.
Icke brännbart avfall	Sorteras ut och hålls skiljt från annat avfall.		Lämnas till en godkänd avfallsmottagare som har tillstånd från länsstyrelsen.

Exempelvis trasiga koppar av porslin och keramik eller trasig köksutrustning av metall.			
Bygg och rivningsavfall Exempelvis kakel, fönster, gipsskivor, oimpregnerat trä, tegel och armeringsjärn.	Avfallet ska sorteras i åtminstone följande sex fraktioner: trä, mineral (betong, tegel, klinker, keramik och sten), metall, glas, plast och gips.	Fraktionerna ska förvaras skilt från varandra och annat avfall och även transporteras skilt (transporten kan ske i samma fordon).	Lämnas till en godkänd avfallsmottagare som har tillstånd från länsstyrelsen. Mindre mängder kan lämnas på Munkegärde åvc mot uppvisande av ÅVC-kort för verksamheter. Fordon tyngre än 3,5 ton och containrar hänvisas till valfri avfallsanläggning.
Farligt avfall (exklusive elavfall) Exempelvis rester av olja eller färg, starka rengöringsmedel, produkter som innehåller kvicksilver eller andra kemikalier.	Sorteras ut och hålls skilt från annat avfall enligt 4 kap. 10 § avfallsförordningen (2020:614).	Förvaras så att risk för spridning till omgivningen inte sker.	Lämnas till en godkänd avfallsmottagare för farligt avfall. Observera att farligt avfall inte får lämnas på kommunens återvinningscentraler.
Avfall från oljeavskiljare	Sorteras ut och hålls skilt från annat avfall enligt 4 kap. 10 § avfallsförordningen (2020:614).	Kontroll av oljeavskiljaren ska göras minst en gång i halvåret, varav en gång per år av oberoende kontrollant som genomgått utbildning (ettårskontroll). Besiktning av oljeavskiljarens funktion ska göras vart femte år av oberoende kontrollant som genomgått utbildning (femårsbesiktning). Tömning ska göras vid behov. Tumregeln är att toppsugning görs när oljeskiktet är 5 cm och slamsugning när slamskiktet är 15 cm.	Hämtning utförs av en godkänd avfallsmottagare som har tillstånd från länsstyrelsen.
Anläggningar för avskiljning av produkter uppsamlingsanordningar för färgslam, ridåvatten eller liknande		Tömning och besiktning bekostas av anläggningens ägare enligt anvisningar från kommun.	Ska tömmas vid behov, dock minst en gång per år eller enligt det tömningsintervall som Miljö- och byggnadsnämnden i det enskilda fallet medger. Amalgamavskiljare ska tömmas minst en gång per år.

Specialavfall inom veterinärverksamhet och djurhållning, gårdar där djurhälsovård utförts	Sorteras ut och hålls skilt från annat avfall	Ska förvaras i specialbehållare (kanylburk)	Lämnas till en godkänd avfallsmottagare som har tillstånd från länsstyrelsen.
Specialavfall inom akupunktur, tatuering och dylikt	Sorteras ut och hålls skilt från annat avfall	Ska förvaras i specialbehållare (kanylburk)	Lämnas till en godkänd avfallsmottagare som har tillstånd från länsstyrelsen.
Stickande, skärande och Smittförande avfall från hemsjukvården och liknande institutioner	Enligt Socialstyrelsen (SOSFS 2005:26) författningssamling för smittförande/skärande/ stickande avfall.	Ska förvaras i specialbehållare (kanylburk)	Lämnas till en godkänd avfallsmottagare som har tillstånd från länsstyrelsen. Riskavfall ska hämtas minst en gång per år.
Fett	Enligt Allmänna Bestämmelser för Vatten och Avlopp (ABVA). Sorteras ut och hålls skilt från annat avfall.	Matfett från restauranger och storkök etc,t.ex. uttjänt frityrolja, ska förvaras i lämpligbehållare och får inte hällas ut i avloppet.	Anordningen ska vara åtkomlig för tömning. Hämtning utförs av en godkänd avfallsmottagare som har tillstånd från länsstyrelsen.
Elavfall Exempelvis kasserad kyl och frysdisk, skrivare och industritvättmaskin.	Enligt förordningen om producentansvar för elutrustning.		Lämnas till producenternas insamlingssystem.
Förpackningar	Enligt förordning om producentansvar för förpackningar.		Lämnas till producenternas insamlingssystem.
Returpapper avser tidskrifter, direktreklam, telefonkataloger, kataloger för postorderförsäljning och liknande produkter av papper	Enligt förordning om producentansvar för returpapper.	Lämnas löst i de behållare/kärl som tillhandahålls/ anvisas	Lämnas till kommunens eller godkänd transportör
Kasserade bilbatterier	Enligt förordning om producentansvar för batterier.	Ställs upp på ett sätt som förhindrar att batterisyra eller innehåll rinner ut.	Lämnas till producenternas insamlingssystem.
Kasserade bärbara Batterier	Enligt förordning om producentansvar för batterier.	Förvaras så att risk för spridning till omgivningen inte sker.	Lämnas till producenternas insamlingssystem.
Gödsel från hållande av husdjur	Sorteras ut och hålls skilt från annat avfall.	Ska samlas upp och förvaras på sådant sätt att risk för olägenhet	Fastighetsinnehavare och djurhållare ansvarar för att gödsel bortskaffas och i

(häst, svin, får, ko, get etc.)		för människor och miljön samt näringsläckage inte uppkommer.	möjligaste mån återanvänds, t.ex. som jordförbättringsmedel.
Djurkadaver och annat animaliskt avfall	Enligt jordbruksverkets föreskrifter om befattning med animaliska biprodukter och införsel av andra produkter, utom livsmedel, som kan sprida smittsamma sjukdomar till djur och i Rådets förordning (EU) nr 1069/2009 finns regler om hantering av animaliska biprodukter i syfte att förhindra spridning av smittämnen.	Djurkadaver och annat animaliskt avfall ska hanteras enligt gällande föreskrifter.	Lämnas till en godkänd avfallsmottagare

KS2025/1400

Bilaga 2, Hämtningsintervall för Kungälvs kommun

Kommunen utgör två hämtningsområde. Tätare och längre hämtningsintervall kan ske i enlighet med avfallstaxan. Inom område 1 gäller normalt dessa intervall för ordinarie hämtning av avfall under kommunalt ansvar:

Från flerbostadshus och verksamheter hämtas restavfall och osorterat avfall vanligtvis en gång per vecka eller en gång varannan vecka. Matavfall hämtas vanligtvis en gång per vecka eller en gång varannan vecka. Tätare hämtning än en gång per vecka medges enligt de intervall som framgår av avfallstaxan.

Sommartid från vecka 20 (maj) till vecka 37 (september) tillhandahålls även hämtning från flerbostadshus och verksamheter enligt avfallstaxan.

Sommarhämtning från verksamheter på Marstrand under perioden (v.14, april – v.39, september tillhandahålls enligt de intervall som framgår av avfallstaxan.

Från flerbostadshus och samlokaliserade verksamheter hämtas förpackningar enligt de intervall som framgår av avfallstaxan.

Från en- eller tvåbostadshus för permanentboende hämtas restavfall och osorterat avfall vanligtvis en gång varannan vecka. Tätare och längre hämtningsintervall kan ske i enlighet med avfallstaxan. Hämtning av restavfall och osorterat avfall varje vecka året runt tillåts endast i kommunens tätorter.

Matavfall hämtas vanligtvis en gång varannan vecka. Hämtning varje vecka året runt tillåts endast i kommunens tätorter. Sommartid från vecka 20 (maj) till vecka 37 (september) tillhandahålls även hämtning av matavfall varje vecka enligt avfallstaxan.

Förpackningar i tvåfackskärlen eller fyrfackskärlet hämtas enligt de intervall som framgår av avfallstaxan. Extra hämtning kan beställas enligt avfallstaxan. Behållare för metallförpackningar hämtas enligt de intervall som framgår av avfallstaxan.

Hämtning varannan vecka av trädgårdsavfall i kärl tillhandahålls från april till november.

Från en- eller tvåbostadshus för fritidsboende hämtas restavfall och osorterat avfall en gång varannan vecka under perioden maj-september. Hämtning varje vecka erbjuds endast i kommunens tätorter.

Förpackningar i tvåfackskärlen eller fyrfackskärlet hämtas enligt de intervall som framgår av avfallstaxan under perioden maj-september. Extra hämtning kan beställas enligt avfallstaxan. Behållare för metallförpackningar hämtas enligt de intervall som framgår av avfallstaxan.

Matavfall hämtas vanligtvis en gång varannan vecka. Hämtning varje vecka erbjuds

endast i kommunens tätorter. Hämtning varje vecka för matavfallet erbjuds också.

Under perioden oktober-april ska fritidsboende vid behov beställa extra hämtning av kärl- och säckavfall.

Gemensam avfallslösning med kärl eller container hämtas enligt de intervall som framgår av avfallstaxan.

Tömning av slam från avloppsanläggning sker enligt tillsynsansvariga nämndens beslut eller ske så ofta som behövs för att en fullgod funktion ska uppnås, dock minst en gång per år.

Tömning av slam från slutna tankar sker enligt tillsynsansvariga nämndens beslut eller ske så ofta som behövs för att en fullgod funktion ska uppnås, dock minst en gång per år.

Tömning av slamavskiljare för BDT-avlopp ska ske enligt tillsynsansvariga nämndens beslut eller vid behov, dock minst en gång vartannat år.

Tömning av fettavskiljare ska ske så ofta som behövs för att en fullgod funktion ska uppnås och så att det inte medför tekniska problem i ledningsnätet, dock minst två gånger per år.

Tömning av fosforfälla ska ske enligt tillsynsansvariga nämndens beslut eller så ofta som behövs för att en fullgod funktion ska uppnås, dock minst en gång vartannat år. Efter hämtning av uttjänt filtermaterial ska nytt filtermaterial tillföras avloppsanläggningen enligt leverantörens anvisningar genom fastighetsägarens försorg.

Hämtningsintervallen för tömning av slam från avloppsanläggning, slutna tankar, BDT-avlopp, fett från fettavskiljare och fosforfällor sker enligt de intervall som framgår av avfallstaxan.

Hämtning av tidningar i kärl tillhandahålls enligt de intervall som framgår av avfallstaxan.

Grovavfall och grovt elavfall hämtas vid behov i container eller styckvis.

Latrin hämtas genom budning enligt kommunens anvisningar.

För en- eller tvåbostadshus som har en tjänst för insamling av farligt avfall och smått elavfall via påhängsbox hämtas avfallet vid behov.

Bygg- och rivningsavfall hämtas vid behov ~~från och med 2023-01-01.~~

Ytterligare förutsättningar för hämtning regleras i avfallstaxan för Kungälvs kommun.

KS2025/1400

Inom hämtningsområde 2 gäller normalt dessa intervall för ordinarie hämtning av avfall under kommunalt ansvar:
Rest- och matavfall hämtas på öarna eller fastighetsinnehavare lämnar avfallet själv på anvisad plats på fastlandet.
Hämtning sker enligt särskilt hämtningsschema och via säckar i enlighet med avfallstaxan.

Från en- eller tvåbostadshus som används som året runt boende hämtas restavfall och matavfall en gång per månad under perioden oktober–april. Under maj-september hämtas restavfall och matavfall två-fyra gånger per månad enligt hämtningsschema.

Från en- eller tvåbostadshus som används som sommarboende hämtas restavfall och matavfall under vecka 20 (maj) till vecka 37 (september). Under maj-september hämtas restavfall och matavfall två-fyra gånger per månad enligt hämtningsschema.

Grovavfall och elavfall enligt kommunens sorteringsanvisningar hämtas en gång per år med båt. Hämtställen anvisas av kommunen.

Latrin hämtas genom budning enligt kommunens anvisningar.

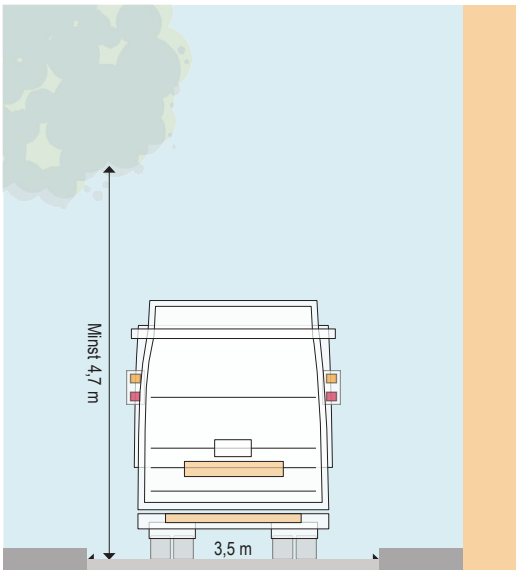
Tömning av slam från avloppsanläggning sker enligt tillsynsansvariga nämndens beslut eller ske så ofta som behövs för att en fullgod funktion ska uppnås, dock minst en gång per år.

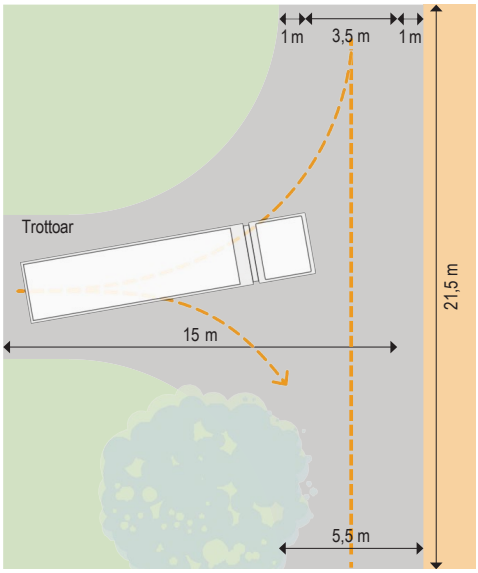
Tömning av slamavskiljare för BDT-avlopp ska ske enligt tillsynsansvariga nämndens beslut eller vid behov, dock minst en gång vartannat år.

Hämtningsintervallen för tömning av slam från avloppsanläggning, slutna tankar, BDT-avlopp och fosforfällor sker enligt de intervall som framgår av avfallstaxan.

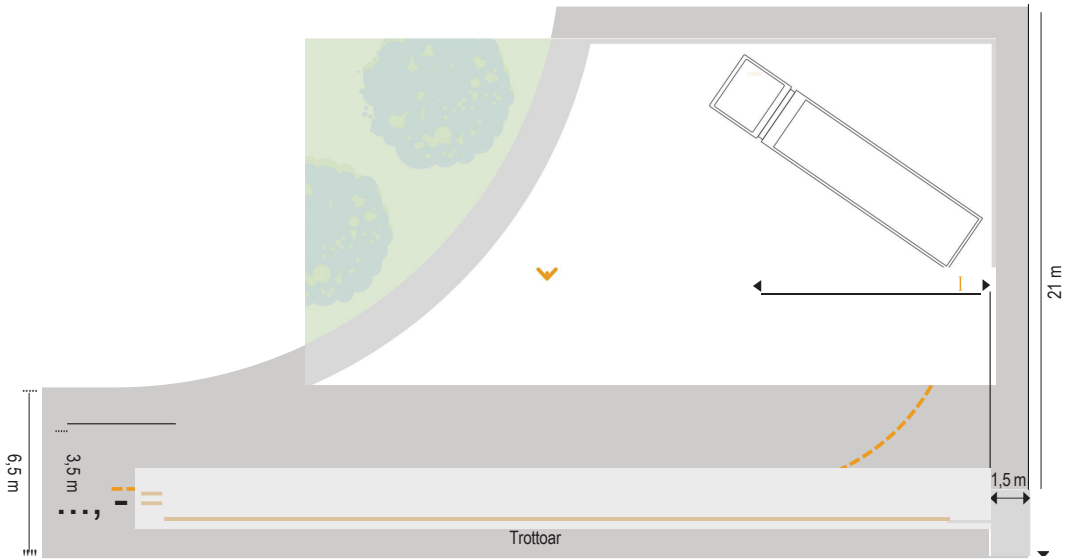
Ytterligare förutsättningar för hämtning regleras i avfallstaxan för Kungälvs kommun.

Bilaga 3: Illustrationen av godkända vändplatser etc.

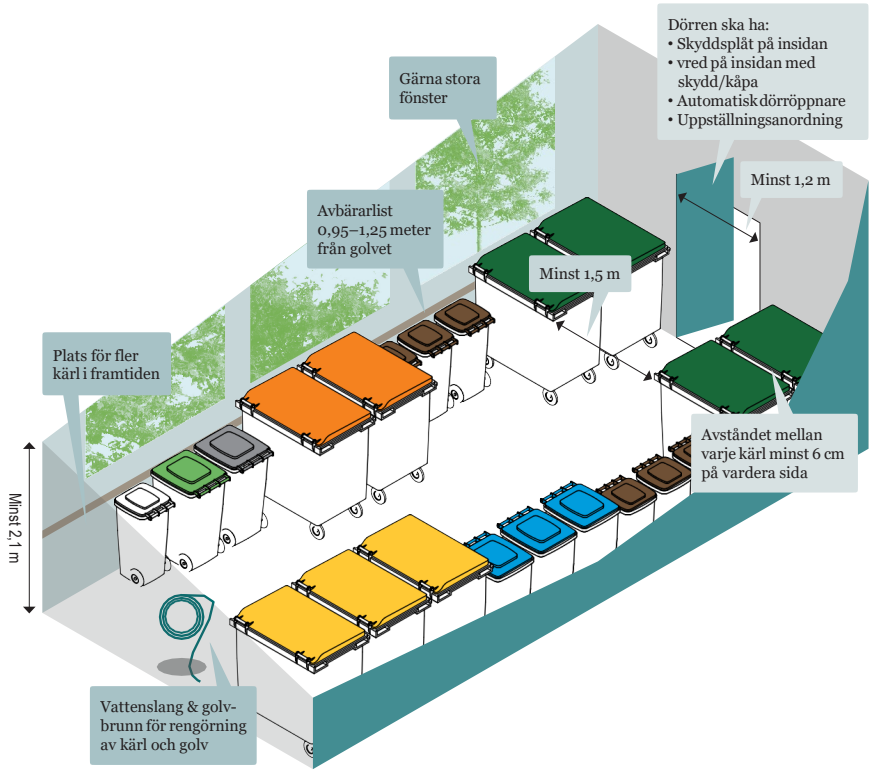

3,5 m

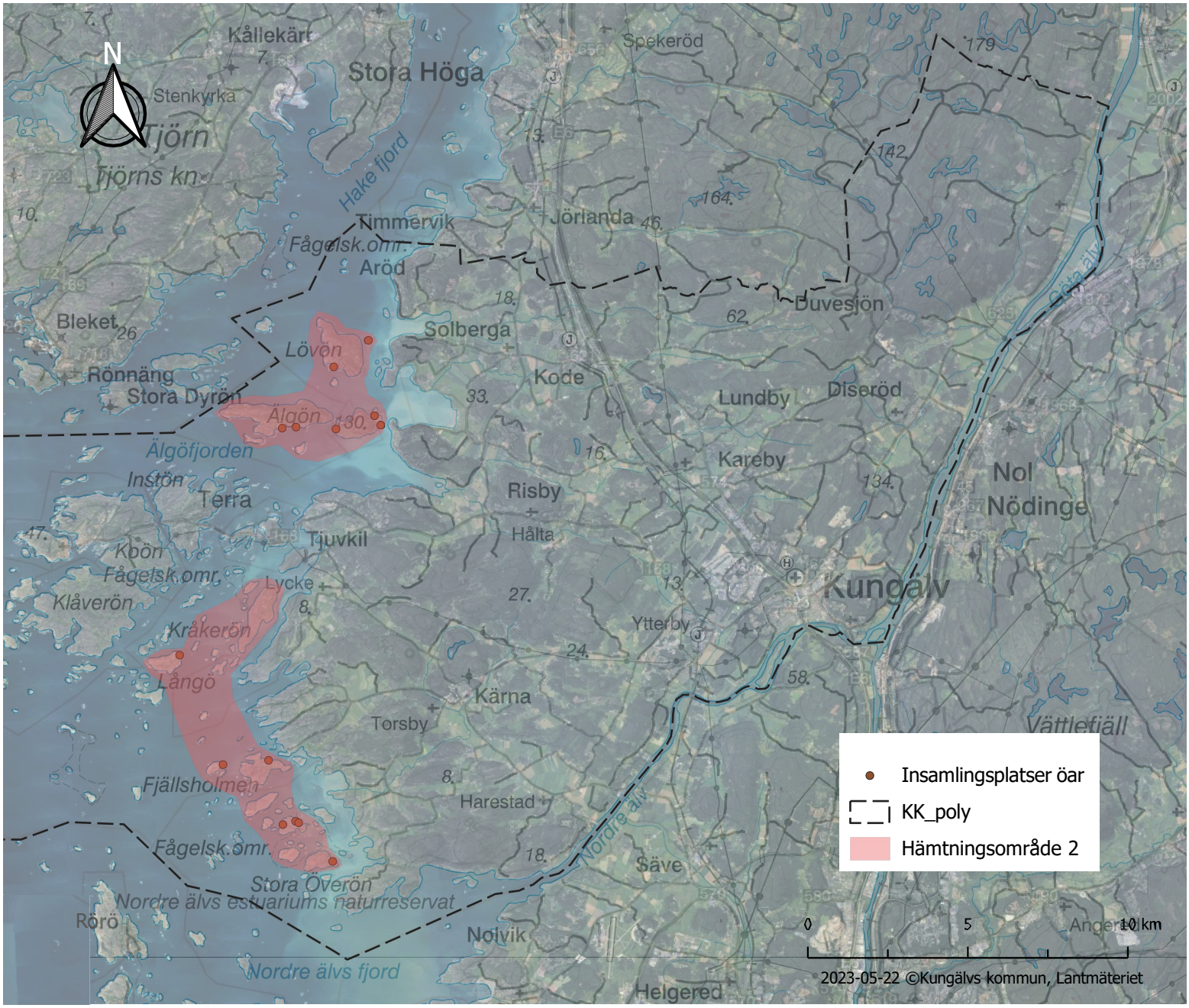

21 m
6,5 m
3,5 m
1,5 m
Trottoar

Bilaga 4: Illustrationen av avfallsutrymme etc.

KS2025/1400

Bilaga 5: Karta över hämtningsområden

Förklaring:

- De delar av kommunen som inte är rosaskuggade utgör område 1.
- De delar av kommunen som är rosaskuggade utgör område 2.

KUNGÄLVS KOMMUN

Tjänsteskrivelse

Handläggarens namn
Ulrika Engström

2025-10-22

Förslag till beslut - Planbesked för Solbräcke 1:7 (Dnr KS2025/1719-8)

Sammanfattning

Förvaltningen har tagit emot en ansökan från BOKAB om att ta fram en ny detaljplan för fastigheten Solbräcke 1:7. Syftet är att möjliggöra byggnation av ett häkte samt utöka verksamhetsytan inom delar av området. Fastigheten är idag planlagd för industri och kontor, men för att kunna uppföra ett häkte krävs en ändrad användning.

Häktet föreslås placeras i den västra delen av fastigheten, där en byggnadshöjd på upp till 48 meter önskas – betydligt högre än vad som tillåts idag. I den östra delen föreslås en utökning av byggbar yta och en ökning av andelen bebyggd mark från en tredjedel till 50 %, vilken typ av verksamhet som avses har inte specificerats. Även nya infarter till området föreslås, vilket påverkar trafiklösningar och cykelvägar.

Förvaltningen bedömer att det finns förutsättningar att gå vidare med ett planarbete, men att flera frågor behöver utredas vidare. Det gäller bland annat markens bärighet, dagvattenhantering, påverkan på naturvärden, buller, föroreningar och säkerhetsaspekter kopplade till närheten till farligt gods.

Även byggnadens höjd och dess påverkan på omgivningen behöver analyseras noggrant, liksom hur gestaltning och placering kan påverka den upplevda tryggheten i området.

Sammanfattningsvis anser förvaltningen att ett häkte är ett angeläget samhällsbehov och att platsen är lämplig med tanke på tillgänglighet och kommunikationer. Detaljplanearbetet får visa i vilken omfattning byggnation och övriga föreslagna förändringar är möjliga. Förvaltningen ser det också som möjligt att genomföra planarbetet genom en byggherredriven process.

Juridisk bedömning

Planläggning enligt förslaget kommer att hanteras utifrån plan- och bygglagen.

Förvaltningens bedömning

Bakgrund

En ansökan har inkommit från Bohusläns kommunala exploateringsbolag (BOKAB) om planbesked för att inom fastighet Solbräcke 1:7 göra en ny detaljplan som möjliggör för ett Häkte, med tillhörande användning för kriminalvården, och för att möjliggöra mer verksamhetsyta inom delar av fastigheten. Fastigheten ägs idag av Remulus Götaland 26 AB men enligt Bokab pågår ett köp av fastigheten.

Solbräcke 1:7 omfattas idag av två olika detaljplaner. Den västra delen, närmast motorvägen, omfattas av en detaljplan som antogs 2001. Detaljplanen tillåter Industri och kontor.

Enligt inlämnat förslag är det i första hand inom denna yta som man vill placera häktet. För att möjliggöra för ett häkte vill man att användningen ändras på platsen samt att den nya detaljplanen tillåter en nockhöjd på cirka 48 meter över medelmarknivån, alltså omkring 10 våningar.

Inom den östra delen, som vetter mot Karebyvägen, omfattas platsen av en detaljplan antagen 1988. Nuvarande detaljplan medger användningen småindustri och kontor. En tredjedel av ytan får bebyggas. Inom denna del föreslås att marken ska användas för verksamheter. Vilken typ av verksamheter har ej specificerats. Ansökan föreslår att byggbar yta utökas och att delar av mark som enligt nuvarande detaljplan ej får bebyggas ändras till mark som får bebyggas. Ansökan föreslår också att andel av fastigheten som får bebyggas ökas från en tredjedel till 50%.

Förutom byggbar yta, användning och höjd föreslås också nya infarter till området. Den befintliga infarten från Rollsbovägen i öster breddas. Detta är idag infartsväg för transporter till Swedish match fabrik. Det går även en cykelväg längs med denna väg. Cykelvägen fortsätter in i området och ansluter till Solbräckegatan. En ny infart föreslås från Solbräckegatan i nordväst. Cykelväg och den nya infarten passerar över det vattendrag som går genom fastigheten.

Ansökan föreslår en ny höjd på byggnaden som är cirka 38 meter högre än det som tillåts idag, alltså en höjd på 48 meter över mark. Inom den angränsande fastigheten, Kalle Glader 6, där Swedish match- fabrik ligger tillåts en byggnadshöjd över nollplanet på 53, 5 meter. Grannfastighetens marknivå ligger i genomsnitt cirka 3-5 meter högre än Solbräcke 1:7s västra del. Totalt skulle en nockhöjd på 48 meter för häktet innebära att byggnaden skulle kunna ha en höjd som blir omkring 15 meter högre än den högsta höjden på Swedish match fabrik.

Bedömning
Byggnation föreslås på mark som redan omfattas av detaljplan. De verksamheter som föreslås inom den östra delen av fastigheten kan möjligen tillåtas redan idag då detaljplanen tillåter småindustri och kontor. Specificering av vilken typ av verksamhet som avses behöver göras i det framtida detaljplanearbetet. Frågan om en utökning av byggrätt behöver utredas i detaljplanarbetet där man i detalj kan utreda om mer byggbar yta är möjlig i förhållande till bland annat markstabilitet,

dagvattenhantering och naturvärden i bäcken. En ökning av byggbar yta påverkar också planering av trafiklösningar och parkering. Placering av byggnader närmre vägar kan också påverka sikt för trafikanter.

För att underlätta i detaljplanearbetet och få snabbare framdrift kan det senare bli aktuellt att dela upp detaljplanen och arbeta främst med de delar av fastigheten som gäller uppförande av ett häkte.

Den nuvarande detaljplanens reglering tillåter ej ett häkte och den nya detaljplanen behöver därför möjliggöra för detta. Den nya detaljplanen behöver tillåta vård (kriminalvård) eller centrumverksamhet. Vilken användning som är lämpligast här utreds i detaljplanearbetet.

Andra frågor som behöver utredas är det faktum att ett häkte innebär att ett stort antal personer övernattar och arbetar i anslutning till ett industriområde och att platsen ska vara tillräckligt säker för detta. Räddningstjänsten påtalar i sitt yttrande att platsen ligger nära led för farligt gods och att flera fastigheter inom närområdet hanterar större mängder brandfarliga varor. Det behöver även säkerställas att luft och markföroreningar samt buller inte är av sådan omfattning att det påverkar människors hälsa negativt.

En stor förändring som föreslås är höjden på häktesbyggnaden inom den västra ytan. Höjden på byggnaden behöver noggrant utredas i detaljplanen. Platsen bedöms som mindre känslig och en högre byggnad än det som tillåts idag kan anpassas till platsen. Vidare utredning av lämplig höjd utreds i detaljplanearbetet.

Det finns inget som tyder på att ett häkte utgör någon ökad risk för människor i dess närhet. Ett häkte kan dock påverka den upplevda tryggheten av ett område. Gestaltning och placering av byggnader kan påverka den upplevda känslan av trygghet. Detta är något som behöver beaktas i det framtida planarbetet.

Sammanfattningsvis bedöms byggnation av ett häkte som ett allmänt intresse. Den föreslagna användning bedöms som lämpligt att placera i föreslaget område och det finns flera positiva aspekter med plasten såsom närhet till kommunikationer. I vilken omfattning som byggnation är möjlig och om övriga föreslagna ändringar är möjliga får utredas i ett detaljplanearbete.

Sökande föreslår en byggherredriven detaljplan och förvaltningen bedömer att det är möjligt i detta ärende.

Ärendenivåer – bedömning utifrån kommunfullmäktiges strategiska mål eller kommunstyrelsens resultatmål

Utökade möjligheter för verksamheter att etablera sig i kommunen samt bygga ut sina verksamheter kan vara ett steg **i KFs mål** om att Kommunen måste förbättra sitt strategiska tillväxtarbete genom ökad samordning mellan infrastruktur och planerad nybyggnation. Det gäller verksamheter, VA-utbyggnad, samordning inom kommunen och dess bolag och samordning mellan kommunen och externa investerare. Samt även KS mål om att Kommunen ska ha god framförhållning gällande strategisk planering för att på ett effektivt sätt möta medborgarnas, marknadens och den kommunala organisationens efterfrågan och behov av bostäder, verksamhetsmark och handel.

Byggnation av häkte och utökade möjligheter för verksamhetsmark kan även uppfylla KS mål om att minska bidragsberoende eftersom den nya detaljplanen kan leda till exploatering som ger upphov till fler arbetstillfällen.

Bedömning utifrån miljö, hållbarhet och mål i Agenda 2030

Genom att satsa på verksamheter som kan ge arbetstillfällen långsiktigt så kan detta bli en del i att uppfylla bland annat mål 11 om Hållbara städer. Verksamheterna placeras på en samlad plats, nära kommunikationsleder.

Bedömning utifrån politiska styrdokument

Ett häkte och verksamheter inom fastigheten bedöms vara i enlighet med ÖP2010 som anger att området ska vara till för verksamheter. Det bedöms inte finnas politiska styrdokument som motsäger den föreslagna detaljplanen.

Bedömning utifrån ett medborgar- och brukarperspektiv

Byggnation av ett häkte samt ökade möjligheter för verksamheter att etablera sig kan leda till fler arbetstillfällen. Fler verksamheter och fler i arbete innebär ökade skatteintäkter och minskat bidragsberoende för kommunen. Detta påverkar i sin tur kommunens möjligheter att investera i kommunens verksamheter såsom äldreomsorg och skola vilket påverkar invånarna positivt.

Ett häkte upplevs av många innebära ökad otrygghet. Även om ett häkte i realiteten inte innebär ökade risker för de omkringboende är det viktigt att invånarna känner sig trygga. Åtgärder kring gestaltning och information om häktets verksamhet kan behövas för att motverka den upplevda känslan av otrygghet.

Bedömning utifrån ett medarbetarperspektiv

Detaljplanen innebär att flera enheter inom kommunen behöver justera sin resursfördelning för att prioritera arbetet med denna detaljplan som bedöms som prioriterad. Om nya personalresurser ej tillsätts kommer detta innebära att andra projekt kan behöva senareläggas.

Ekonomisk bedömning

Exploatören för detaljplanen är Bokab - Bohusläns Kommunala Exploaterings AB. Exploatören ska bekosta planarbetet, både avseende kommunens nedlagda tid och de externa konsulter och utredningar som krävs för detaljplanen. Exploatören ska medverka i planarbetet och ska på egen bekostnad tillhandahålla egna resurser och erforderligt underlag till detaljplanen.

Exploatören kan komma att behöva bekosta fastighetsrättsliga åtgärder, utbyggnad av infrastruktur och VA inom planområdet, fastighetsrättsliga åtgärder och medfinansiering av infrastruktur utanför planområdet. Ekonom eller ekonomichefen har inte gjort en finansiell bedömning. I detta skede har inga övriga behov av kommunala följdinvesteringar identifierats. Detta utesluter inte att kommunala följdinvesteringar kan visa sig uppkomma vid vidare utredning i samband med planläggning.

Ett plankostnadsavtal kommer ätt upprättas tidigt under detaljplanearbetet där hantering av plankostnader specificeras ytterligare.

Förslag till beslut

1. Ett positivt planbesked ges, enligt 5 kap. 2 § Plan- och bygglagen (PBL).
2. Planläggning bedöms preliminärt, under nu kända förutsättningar, kunna påbörjas omedelbart. Denna uppskattning kan ändras.
3. Förvaltningen får i uppdrag att upprätta detaljplan enligt ansökan.
4. Plankostnadsavtal ska upprättas mellan kommunen och den sökande till planbeskedet.

Avgift enligt taxa fastställd av kommunfullmäktige. Faktura skickas separat.

Övriga upplysningar
Detta beslut kan inte överklagas.

Tomas Turnéus
Verksamhetschef Planering och projekt

Mirsad Radoncic
Tf Sektorchef Samhällsbyggnad

Expedieras till:

Bokab AB, lars.pettersson@kungalv.se
Pernilla Attnäs Björk, Planering, mark och exploatering
Sandra Vokstrup, Projektenheten
Ulrika Engström, Planering, mark och exploatering

bokab

BILAGA 1

Samhällsbyggnad
Planavdelningen
Kungälvs Kommun
442 81 Kungälv

Begäran om planbesked för ändring av detaljplan för fastighet Solbräcke 1:7 i Kungälv

Beskrivning och motivering

Ansökan avser att ändra befintlig detaljplan för fastigheten i fråga för att skapa förutsättningar för ny verksamhet för kriminalvården men även övriga företagsetableringar och en utbyggnadsmöjlighet av befintliga verksamheter angränsande till fastigheten. Se bifogat kartunderlag med förklaringar.

Ägande/Markbyte

Bokab har köpt marken av Skanska och inväntar lagfart i slutet av 2025.

Infart

Planområdets västra del föreslås ansluta till Rollsbovägen samt till Solbräckegatan via en ny bro över befintlig bäck. Planområdets östra del föreslås ansluta till befintlig infart från Rollsbovägen.

Arbetsplatser/samhällsnytta

Kungälv är under stor utveckling gällande utbyggnad av bostäder och verksamhetsmark. Flera bostadsområden är utbyggda och fler är på väg. Att kunna tillskapa nya arbetstillfällen i Kungälv innebära en stark hjälp i samhällets pågående utveckling. Det föreslagna verksamhetsområdet innefattar ca 44 000 kvm ny verksamhetsmark vilket i sin tur har potential att generera 300 - 400 nya arbetstillfällen.

Kungälv 2025-08-29

Lars Pettersson
Bokab

1(2)

KUNGÄLVS KOMMUN

BEGÄRAN OM PLANBESKED

Skicka blanketten till: kommun@kungalv.se

eller: Kungälvs kommun/Plan
Stadshuset
442 81 Kungälv

Fastighet och fastighetsägare

Fastighetsbeteckning	Fastighetens adress	
Solbräcke 1:7	Solbräcke 210, 442 45 Kungälv	
Namn (företag eller privatperson)		Organisationsnummer/personnummer
Bokab		556069-9539
Utdelningsadress (gata, box)		Telefon dagtid (även riktnummer)
Trädgårdsgatan 9		
Postnummer	Ort	E-postadress
442 30	Kungälv	lars.pettersson@kungalv.se
Eventuell kontaktperson		
Lars Pettersson		

Sökande (om annan än fastighetsägare)

Namn (företag eller privatperson)		Organisationsnummer/personnummer
Bokab		556069-9539
Utdelningsadress (gata, box)		Telefon dagtid (även riktnummer)
Trädgårdsgatan 9		0303-239090
Postnummer	Ort	E-postadress
442 30	Kungälv	lars.pettersson@kungalv.se
Eventuell kontaktperson		
Lars Pettersson		

Ärendet gäller planläggning av område

☐Enbostadshus	☐Enbostadshus i grupp	☐Radhus, parhus, kedjehus	☐Tvåbostadshus
☐Fritidshus	☐Flerbostadshus	☐Studentbostadshus	☐Hus för äldre eller funktionshindrade
☐Annat specialbostadshus	☐Handel	■Kontor	■Lager, industri, hantverk

■Annan byggnad eller anläggning. Ange vilken: Häkte, Centrumverksamhet, Verksamhetslokaler

Planerad upplåtelseform för eventuella bostadslägenheter

☐Hyresrätt ☐Bostadsrätt ☐Äganderätt

Produktion

Antal månader	Sammanlagd byggnadsarea	Därav bruttoarea bostäder
24	22 000 kvm	
Uppskattad sammanlagd produktionskostnad, inklusive moms tusentalkronor		Byggnadsarbetena avses att påbörjas, datum

ADRESS Stadshuset • 442 81 Kungälv
TELEFON 0303-23 80 00
FAX 0303-190 35
E-POST kommun@kungalv.se
HEMSIDA www.kungalv.se

Beskrivning och motivering av projektet

Se bilaga 1.

Bilagor

■ Situationsplan eller karta över området (obligatorisk)	☐ Geoteknisk undersökning (översiktlig)	☐ VA-lösning	☐ Trafiklösning
☐ Översiktlig miljöbedömning	☐ Energi- och hushållning	☐ Tillgänglighet	☐ Hälsa och säkerhet
☐ Avfall	■ Exploateringsgrad/BTA	☐ Modell, fotomontage eller liknande	
☐ Riskanalys	☐ Upphävande av strandskydd	☐ Hustyper	

Avgift

Avgift betalas enligt av kommunen fastställd taxa

Underskrift

Fastighetsägarens underskrift	Namnförtydligande Lars Pettersson
Fastighetsägarens underskrift	Namnförtydligande
Sökandens underskrift (om annan än fastighetsägaren)	Namnförtydligande Lars Pettersson

Information

PBL 5 kap. Att ta fram detaljplaner och områdesbestämmelser

1 § Detta kapitel innehåller bestämmelser om hur en detaljplan och områdesbestämmelser upprättas, antas, ändras och upphävs samt om besked från kommunen om att inleda en sådan planläggning.

Planbesked

2 § På begäran av någon som avser att vidta en åtgärd som kan förutsätta att en detaljplan antas, ändras eller upphävs eller att områdesbestämmelser ändras eller upphävs, ska kommunen i ett planbesked redovisa sin avsikt i frågan om att inleda en sådan planläggning.

3 § En begäran om planbesked ska vara skriftlig och innehålla en beskrivning av det huvudsakliga ändamålet med den avsedda åtgärden och en karta som visar det område som berörs.

Om åtgärden avser ett byggnadsverk, ska begäran också innehålla en beskrivning av byggnadsverkets karaktär och ungefärliga omfattning.

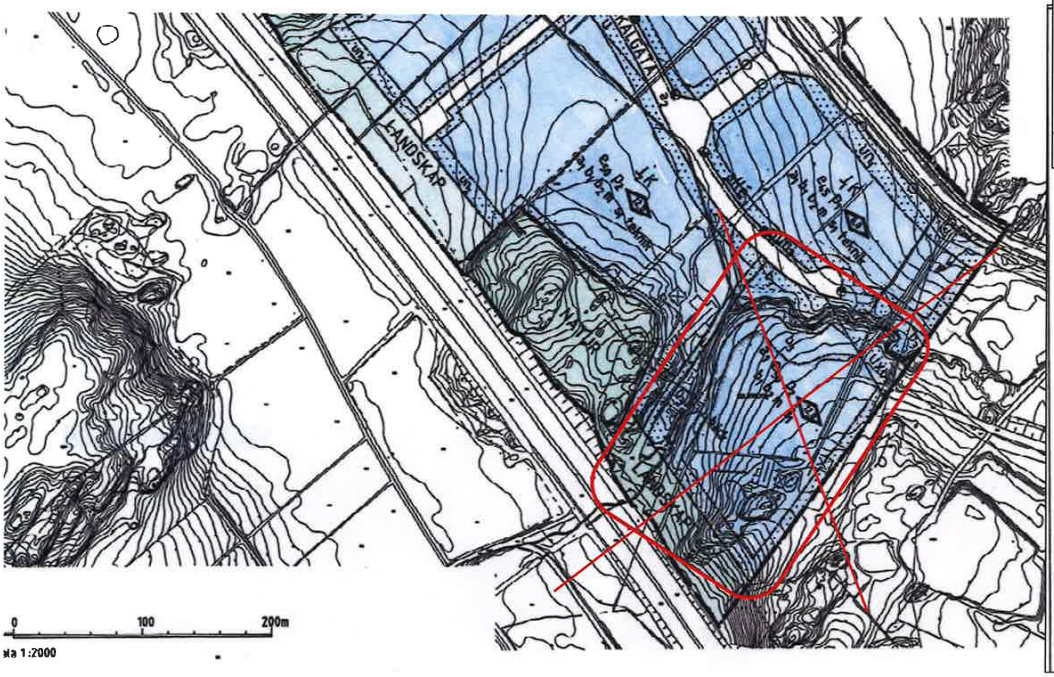
4 § När kommunen har fått en begäran om planbesked som uppfyller kraven i 3 § ska kommunen ge sitt planbesked inom fyra månader, om kommunen och den som har gjort begäran inte kommer överens om något annat.

5 § Av planbeskedet ska det framgå om kommunen avser att inleda en planläggning. Om kommunen avser att inleda en planläggning, ska kommunen i planbeskedet ange den tidpunkt då planläggningen enligt kommunens bedömning kommer att ha lett fram till ett slutligt beslut om att anta, ändra eller upphäva en detaljplan eller ändra eller upphäva områdesbestämmelser.
Om kommunen inte avser att inleda en planläggning, ska kommunen i planbeskedet ange skälen för det.

ADRESS Stadshuset · 442 81 Kungälv
TELEFON 0303-23 80 00
FAX 0303-190 35
E-POST kommun@kungalv.se
HEMSIDA www.kungalv.se

Nu gällande detaljplan

Västra området

3 UTNYTTJANDEGRAD

e 00 — Största byggnadsarea i procent av fastighet

4. BEGRÄNSNING AV MARKENS BEBYGGANDE

Marken får inte bebyggas.

g — Marken skall vara tillgänglig för gemensamhetsanläggning.

u — Marken skall vara tillgänglig för allmänna underjordiska ledningar.

x — Marken skall vara tillgänglig för allmän gång- och cykeltrafik

bäck — Bäckfåra med vegetation bevaras

5. MARKENS ANORDNANDE

Parkering skall anordnas inom kvarter

n_1 — Plantering skall utföras. Planterat område får inte användas för upplag eller parkering. Ej för trafik siktskymmande trädrad skall planteras och vidmakthållas.

n_2 — Marken skall utnyttjas för lokalt omhändertagande av dagvatten, får inte hårdgöras.

n_3 — Gärdsgård skall bevaras en meter på ömse sidor

Utfart får inte anordnas

En utfart per fastighet får anordnas

6. PLACERING, UTFORMNING, UTFÖRANDE.

p_1 — Byggnad skall placeras minst 5 m från gräns till annan fastighet inom kvarteret.

p_2 — Byggnad skall placeras minst 15 m från gräns till annan fastighet inom kvarteret.

X,X — Högsta totalhöjd i meter. Härutöver får fläktrum, hisstorn och andra mindre byggnadsdelar uppföras.

b_1 — Dagvatten inom tomtmark skall omhändertas lokalt genom fördröjning/infiltration

b_2 — Särskild geoteknisk hänsyn vid anläggningsarbeten (se genomförandebeskrivning)

b_3 — Inom området tillåts ingen markbelastning eller byggnation om inte kompletterande geoteknisk undersökning visar att sådan är möjlig

Vid utformning av byggnader eller anläggningar skall särskilt stor vikt läggas vid gestaltning mot omgivande huvudgator och öppna ytor. Upplag får inte lokaliseras utomhus med orientering mot omgivande huvudgator och öppna ytor.

Skyltanordning får inte placeras högre än aktuell totalhöjd.

7. SKYDD

m — Verksamheten får inte vara störande för omgivningen

s_1 — Reklamanordningar, ljusanordningar eller andra anordningar som kan inverka störande på trafiken får inte uppföras. Vid bygglovprövning skall samrådas med väghållaren.

8. ADMINISTRATIVA BESTÄMMELSER

a_1 — Genomförandetiden utgår 5 år efter det att planen vunnit laga kraft.

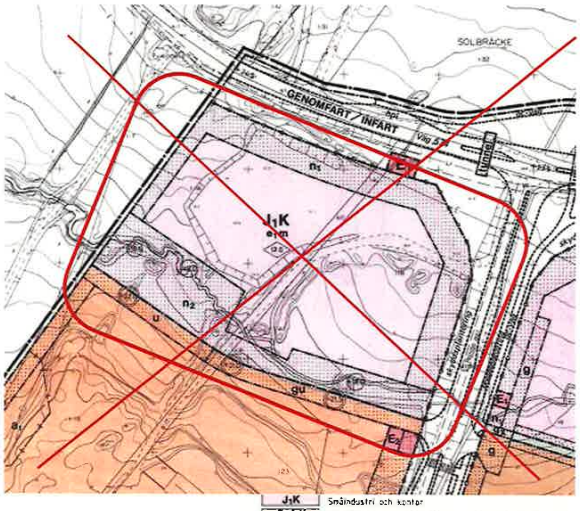
a_2 — Genomförandetiden utgår 10 år efter det att planen vunnit laga kraft.

Önskad detaljplan

Västra området

Vi önskar ändrad byggnadshöjd tillika totalhöjd till ca 48m över mark.
Mark ligger idag på ca +20 möh.
Ny bro för infart till området från norr behöver tillföras.
Breddning av östra infart för infart till marken behöver göras.

Nu gällande detaljplan för Östra området

J1K Småindustri och kontor

G1J1K Bensinstation inklusive därmed samhöriga ändamål såsom viss maltservering och parkering samt även småindustri och kontor

E1 Transformatorstation eller pumpstation

E2 Telestation

Med småindustri menas icke miljöstörande mindre industri, hantverk och liknande

2. UTFORMNING AV ALLMÄNNA PLATSER

+ 23,5 Föreskriven höjd över nollplanet

tunnel Tunnel för gc-trafik skall kunna anordnas

3. UTNYTTJANDEGRAD

e1 Högst en tredjedel av tomt får bebyggas

5. MARKENS ANORDNANDE

+23,5 +19,0 Föreskriven högsta resp. lägsta markhöjd över nollplanet

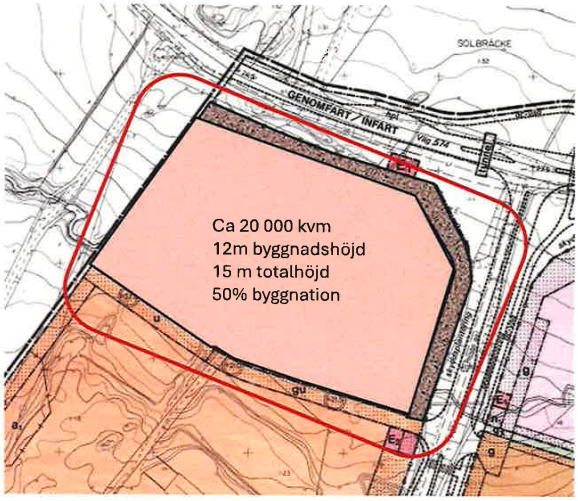
n1 Plantering skall anordnas

n2 Vattenspegel skall kunna anordnas

Utfart får ej anordnas

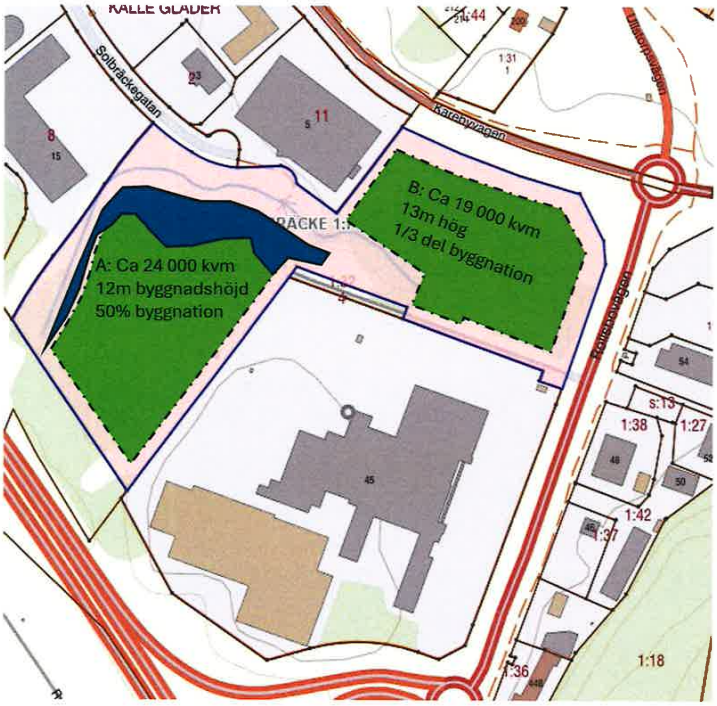
7. STÖRNINGSSKYDD

m Verksamheten får ej vara störande för angivningen

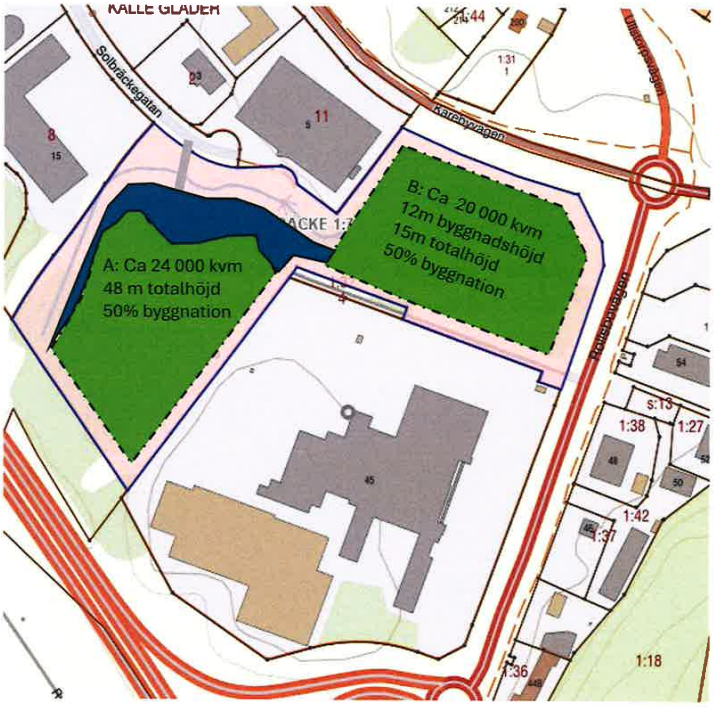
Önskad detaljplan för Östra området

Minska n1 prickmark mot Karebyvägen samt Rollsbovägen till lika detaljplan väster om området.
Ta bort prickmark mot fastighet i väster för att möjliggöra sambyggnation.
Öka byggrätten till 50% från nuvarande 33%
Ändra bygghöjd till 12m från nuvarande 13m.
Inför totalhöjd på 15m.
Ta bort n2 område och gör till verksamhetsområde.
Bredda U-område för väg/GC

Nuvarande tillåtna byggrätter (Bygghöjd – area)

Blåmarkerat område tillåts byggnation enligt ovan markerat A om geoteknik kan påvisa detta möjligt.

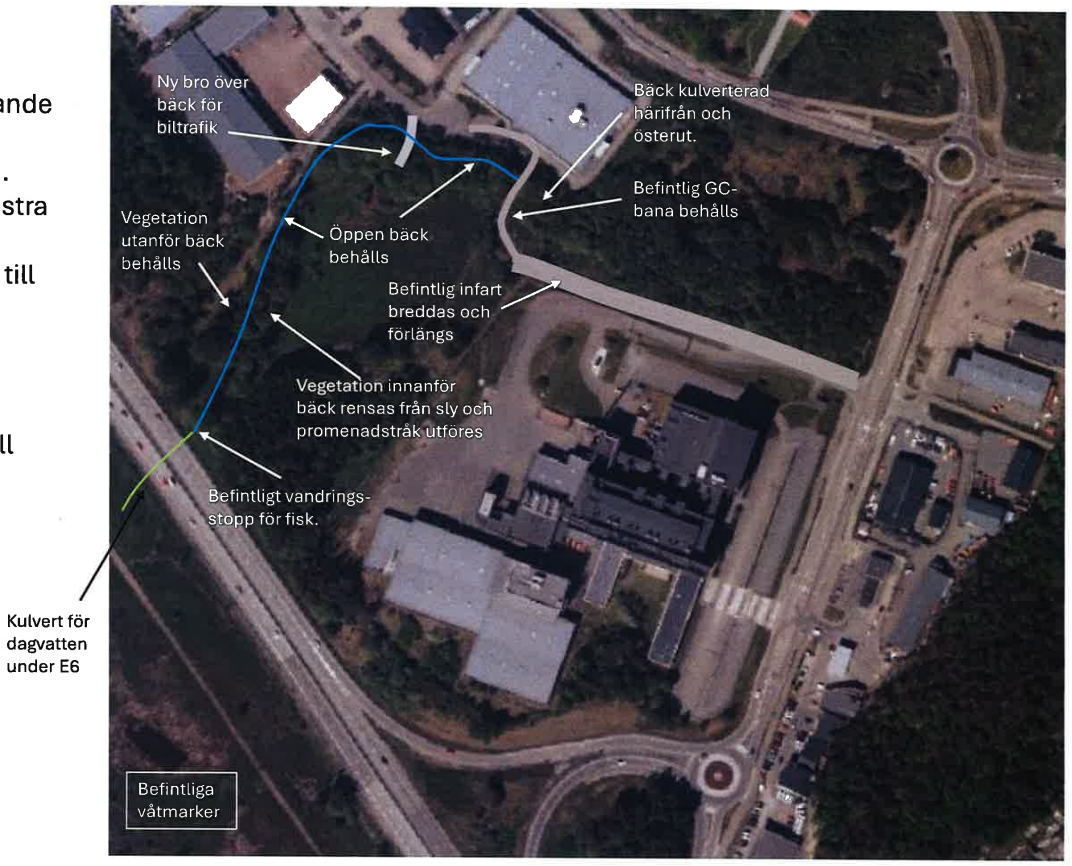

Kommande tillåtna byggrätter (Bygghöjd – area)

Blåmarkerat område tillåts byggnation enligt ovan markerat A om geoteknik kan påvisa detta möjligt.

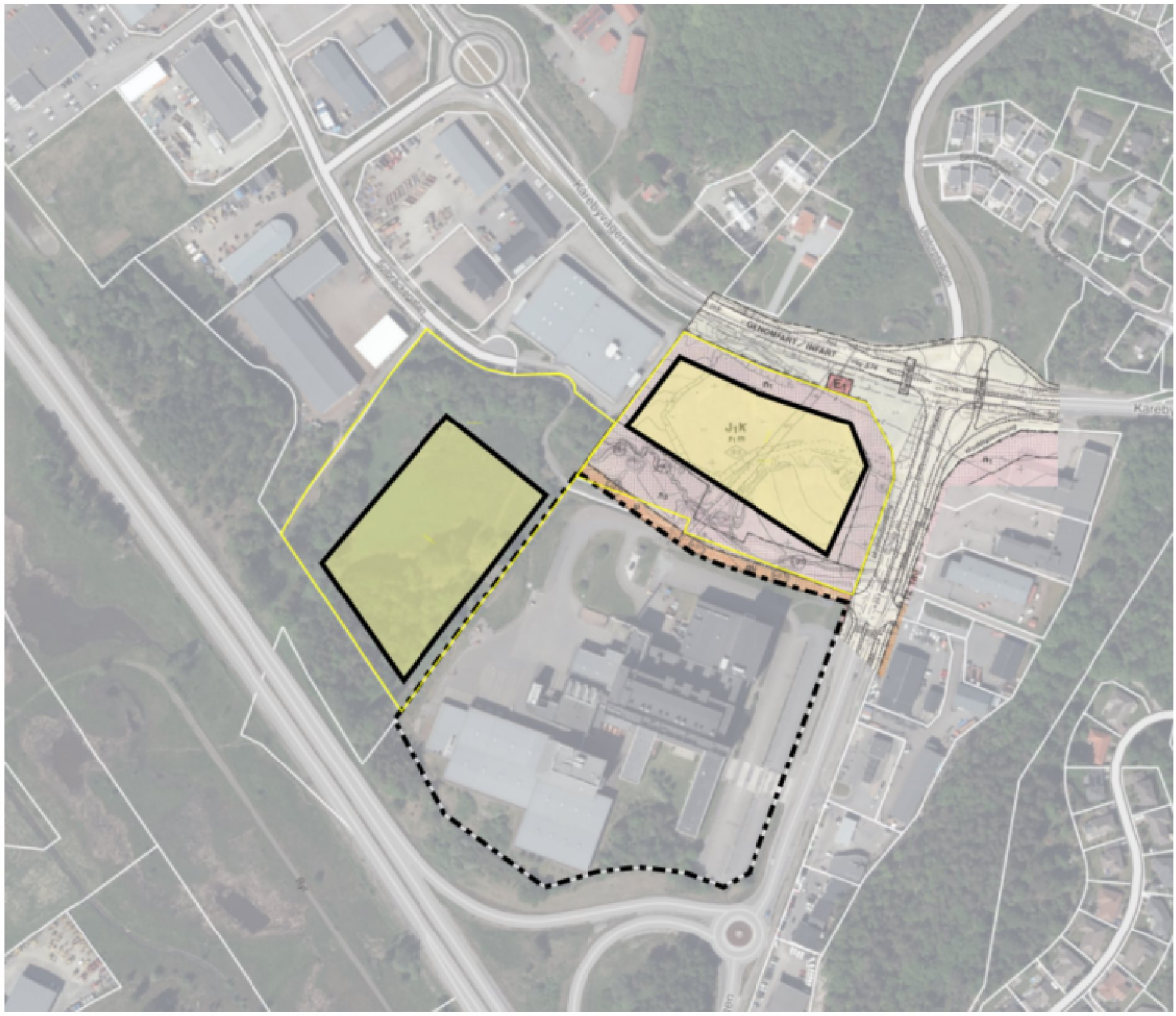
Övergripande sammanfattning av åtgärder vi vill förändra från nuvarande detaljplan:

1. Ökad bygghöjd på västra delen.
2. Borttagande av prickmark på östra delen.
3. Ny bro över bäcken för biltrafik till fastighet på västra delen.
4. Breddning och förlängning av infartsväg på östra delen så infarten når den västra delen.
5. Ökad byggrätt på östra delen till 50% från nuvarande 33 %.

KUNGÄLVS KOMMUN

Planbeskedsrapport
Ärende: KS2025/1719
2025-10-22

Planbeskedsrapport

Ansökan om planbesked för

SOLBRÄCKE 1:7

I Kungälv, Kungälvs kommun

KUNGÄLVS KOMMUN

Innehållsförteckning

KUNGÄLVS KOMMUN

INLEDNING 5
Ansökan 5
Aktuellt område 5
FÖRSLAG ENLIGT ANSÖKAN 6
PLANERINGSFÖRUTSÄTTNINGAR 7
Översiktsplan 7
Gällande Detaljplaner 7
Övriga planer och beslut 8
Befintlig bebyggelse 8
Naturmiljö 8
Kulturmiljö 8
Trafik 9
Tekniska förutsättningar 10
Geotekniska förhållanden 11
Riksintressen 11
Miljö, hälsa och säkerhet 11
SAMMANFATTNING OCH BEDÖMNING 13
Förvaltningen har tagit emot en ansökan från BOKAB om att ta fram en ny detaljplan för fastigheten Solbräcke 1:7. Syftet är att möjliggöra byggnation av ett häkte samt utöka verksamhetsytan inom delar av området. Fastigheten är idag planlagd för industri och kontor, men för att kunna uppföra ett häkte krävs en ny detaljplan som tillåter kriminalvård eller liknande användning. 13
Häktet föreslås placeras i den västra delen av fastigheten, där en byggnadshöjd på upp till 48 meter önskas – betydligt högre än vad som tillåts idag. I den östra delen föreslås en utökning av byggbar yta och en ökning av andelen bebyggd mark från en tredjedel till 50 %, men vilken typ av verksamhet som avses har inte specificerats. Även nya infarter till området föreslås, vilket påverkar trafiklösningar och cykelvägar. 13

Förvaltningen bedömer att det finns förutsättningar att gå vidare med ett planarbete, men att flera frågor behöver utredas vidare. Det gäller bland annat markens bärighet, dagvattenhantering, påverkan på naturvärden, buller, föroreningar och säkerhetsaspekter kopplade till närheten till farligt gods. Även byggnadens höjd och dess påverkan på omgivningen behöver analyseras noggrant, liksom hur gestaltning och placering kan påverka den upplevda tryggheten i området. 13
Sammanfattningsvis anser förvaltningen att ett häkte är ett angeläget samhällsbehov och att platsen är lämplig med tanke på tillgänglighet och kommunikationer. Detaljplanearbetet får visa i vilken omfattning byggnation och övriga föreslagna förändringar är möjliga. Förvaltningen ser det också som möjligt att genomföra planarbetet som en byggherredriven detaljplan. 13
Upplysningar 13
BILAGA 1. SYNPUNKTER FRÅN BERÖRDA ENHETER 14
Synpunkter Bygglovenheten 14
Synpunkter Trafik, Gata Park 14
Synpunkter VA-teknik 14
Synpunkter Miljöenheten 14
Synpunkter MEX 14
Synpunkter Stadsarkitekt 15
Synpunkter Bohus räddningstjänstförbund 15

KUNGÄLVS KOMMUN

Inledning

ANSÖKAN

Ansökan inkom 2025-08-29 och lämnades av Lars Pettersson, VD Bokab.

AKTUELLT OMRÅDE

LOKALISERING, AREAL OCH MARKÄGOFÖRHÅLLANDEN

Fastigheten ägs idag av Remulus Göteland 26 AB (Skanska) men har enligt ansökan köpts av Bokab som inväntar lagfart i slutet av 2025. Fastigheten har en area om omkring 43000 kvm.

Aktuell fastighets placerin, norr om centrala Kungälv i Arntorps industriområde.

OMRÅDET OCH OMGIVNINGARNA

Fastigheten ligger inom ett redan befintligt industriområde och gränsar till Swedish match byggnad och annan industrimark. I sydväst angränsar fastigheten till vägområde och Europaväg 6 (E6) I nordöst gränsar fastigheten till Karbeyvägen. På andra sidan Karebyvägen finns oexploaterad naturmark som skapar avstånd mellan industri och verksamhetsområdena i det närliggande bostadsområdet Ullstorp.

KUNGÄLVS KOMMUN

Förslag enligt ansökan

Ansökan vill ändra befintliga detaljplanebestämmelser inom fastigheten Solbräcke 1:7. Detta för att skapa förutsättningar för en ny verksamhet för kriminalvården samt skapa utbyggnadsmöjligheter av befintliga verksamheter i området och nya företagsetableringar.

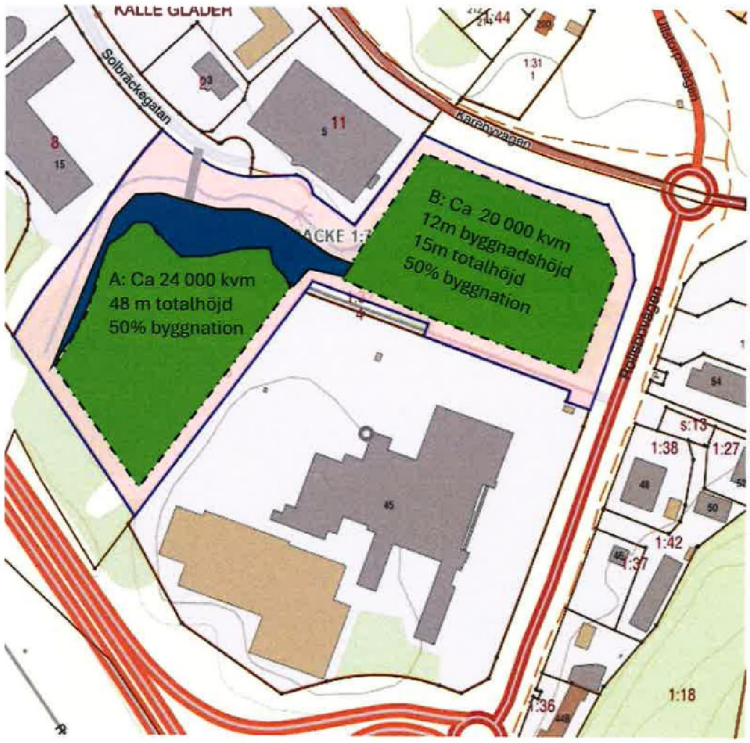
Det man önskar i en ny detaljplan:

Del A (västra området)

- Detaljplanen medger byggnation av häkte och andra byggnader för kriminalvården.
- Samma byggnadsarea som tidigare. 24 000 kvm och 50% byggnation
- Byggnadshöjd från 12 m BH till 48 m totalhöjd över mark.

Del B (östra området)

- Detaljplanen medger verksamheter. Vilken typ av verksamheter har ej angetts.
- Att detaljplanen tillåter att 50% av fastighetens yta får bebyggas istället för 1/3 som gäller idag.
- Minska prickmarken n1 mot Karebyvägen och Rollsbyvägen.
- Ta bort n2 prickmark så att man kan bygga ihop fastigheter.
- Bredda u-omrde för väg/GC.
- Byggnadshöjden minskas från 13 meter till 12 meter men att totalhöjd sätts till 15 meter.

Utklipp från ansökan med berört område.

KUNGÄLVS KOMMUN

Planeringsförutsättningar

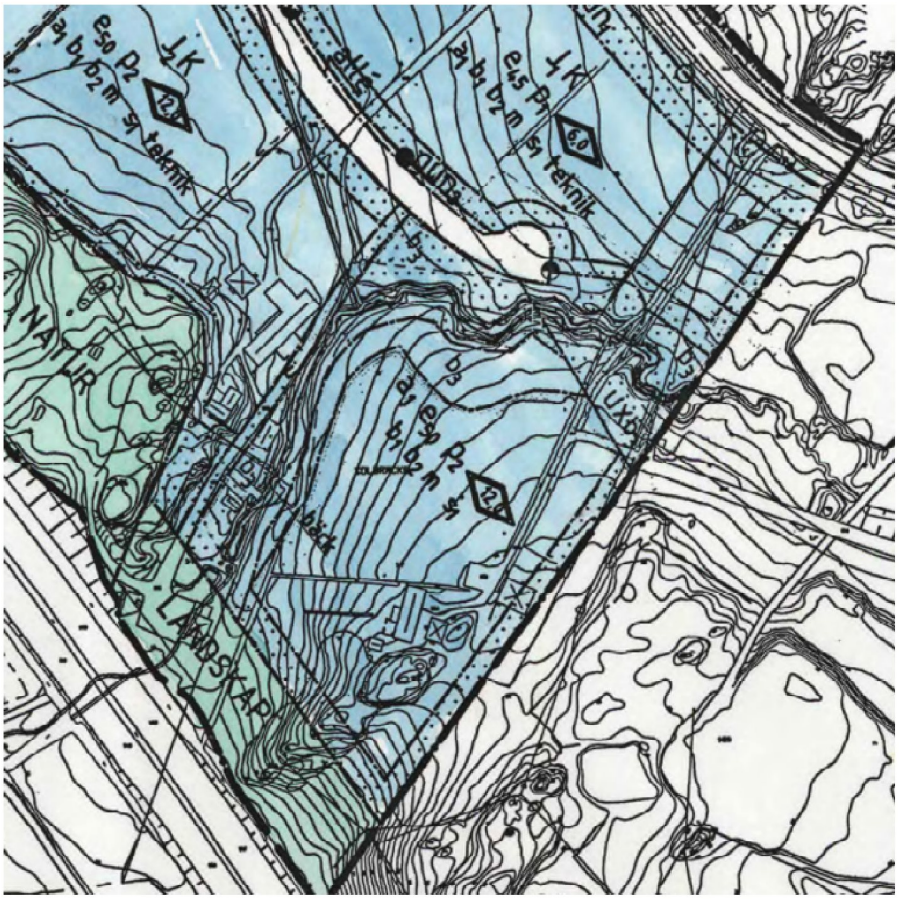
ÖVERSIKTSPLAN

Platsen ligger inom område som redan är detaljplanelagt för industri och området är enligt ÖP2010 avsett som verksamhetsområde.

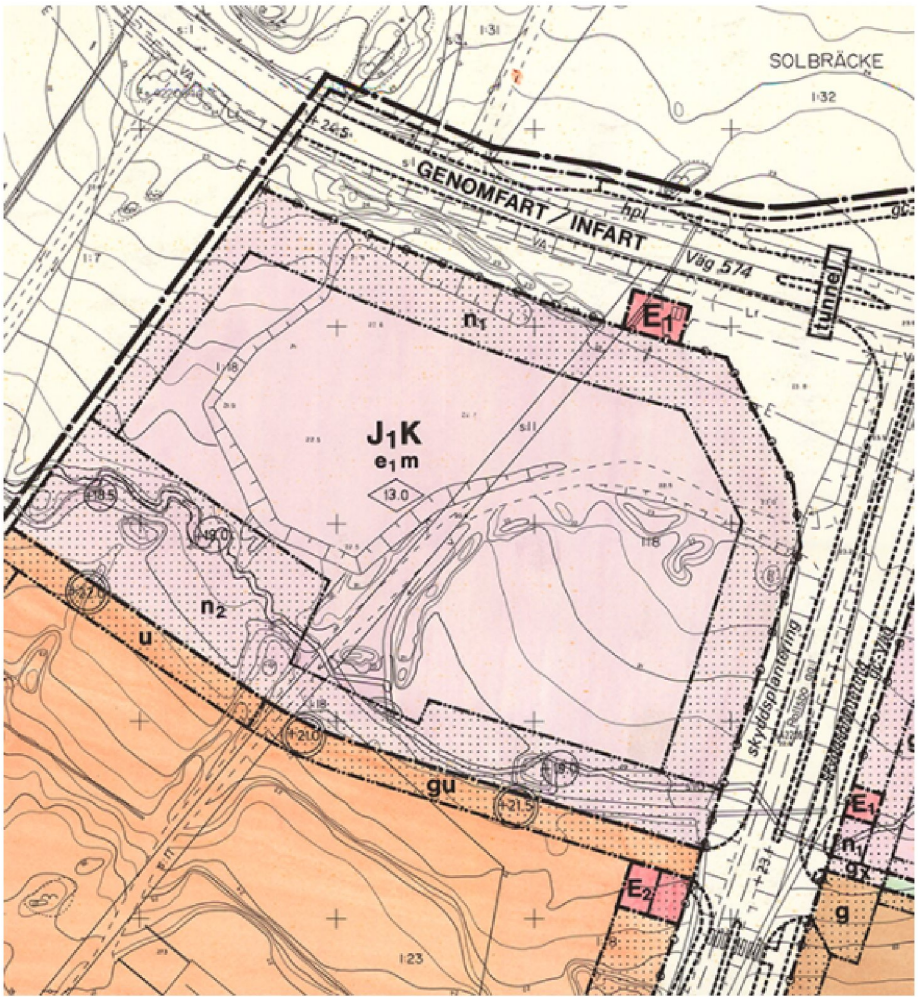
GÄLLANDE DETALJPLANER

Solbräcke 1:7 ligger inom två gällande detaljplaner.

Den västra tomten ligger inom en detaljplan som antogs 2001 och sedan reviderades 2002-12-05. Aktuell tomt ligger inom yta som är avsedd för Industri och Kontor. Detaljplanen medger 12 meters byggnadshöjd och 50% av fastighetens yta får bebyggas. Enligt detaljplanens behöver en geoteknisk utredning utföras inom område betecknat med b_3 innan markbelastning kan tillåtas inom området.

Inom den östra delen av fastigheten regleras användningen av en detaljplan upprättad 1988 och där tillåts att 1/3 av fastigheten bebyggs och en byggnadshöjd på 13 meter över medelmarknivån.

ÖVRIGA PLANER OCH BESLUT

BYGGLOV/MARKLOV

Det finns inga pågående bygglov eller marklov inom fastigheten.

BEFINTLIG BEBYGGELSE

Fastigheten är inte bebyggd.

NATURMILJÖ

Vattendraget som går genom fastigheten är Naturvärdesklassad enligt klass 3. Motiveringen för klassningen är att det i bäcken finns reproduktionsområde och lekbottnar för Öring.

STRANDSKYDD

Platsen omfattas inte av strandskydd.

KULTURMILJÖ

Det gjordes en arkeologisk undersökning över området 1999 i samband med framtagandet av den gällande detaljplanen för det västra området. Inom delar av detta område fanns det spår av boplats från förhistorisk tid. Vid exploatering av det aktuella delområdet krävs, enligt den gällande planbeskrivning till detaljplanen och efter beslut från Länsstyrelsen, en förundersökning. Detta är dock ej reglerat i detaljplanen.

Större område i blått visar en möjlig fornlämning och lilablå prick vid cykelväg visar en övrig kulturhistorisk punkt.

TRAFIK

Platsen ligger med nära anslutning till viktiga trafikstråk såsom E6:an och Karebyvägen. Det finns möjlighet till pendling till platsen med bil, buss, cykel och gång.

En cykel och gångväg går genom området och den nya exploateringen kan påverka denna. Detaljplanen kan behöva titta på alternativa lösningar för cykel och gångvägen för att främja hållbart resande.

Det nya förslaget innebär en betydligt större exploatering än det som tillåts enligt nuvarande detaljplan samt fler infarter till fastigheten från verksamhetsområdet. Man behöver genom en trafikutredning utreda så att transporter till verksamheterna och att resande till och från vad som kan bli en viktig arbetsplats fungerar och att dessa kan fungera i förhållande till övriga omkringliggande verksamheter.

Det går en cykelväg genom området, markerad med turkos linje. Det behöver utredas om det finns alternativa vägar.

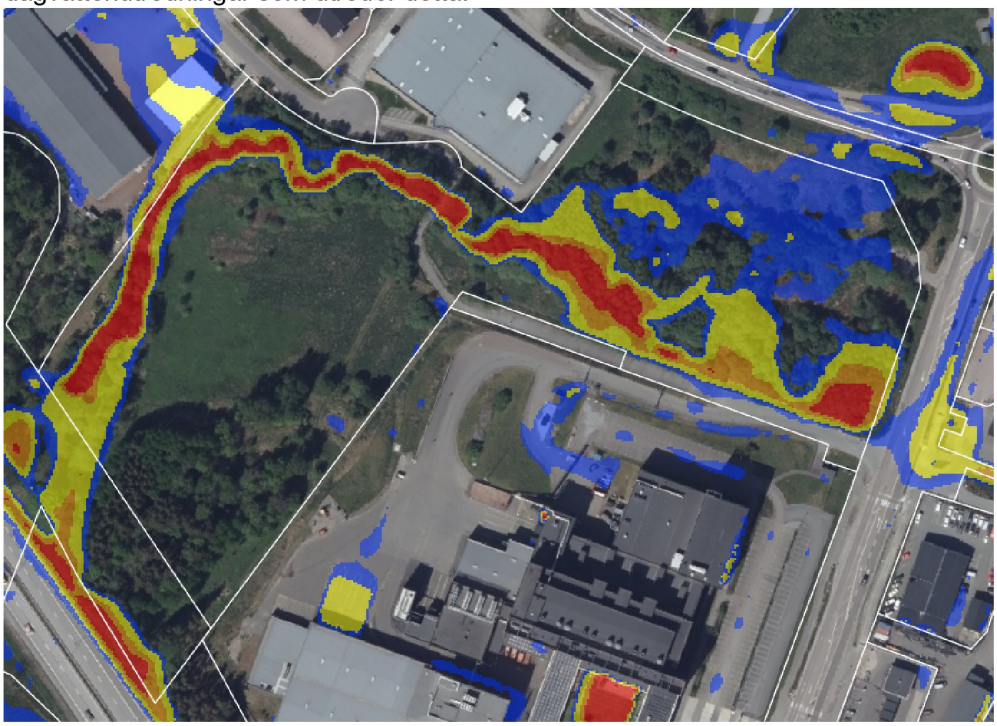
TEKNISKA FÖRUTSÄTTNINGAR

VATTEN OCH AVLOPP

Det finns kommunalt vatten utbyggt i område. VA-enheten bedömer att vatten och spillvatten bör går att lösa.

DAGVATTEN OCH SKYFALL

Enligt VA-enheten ser man att det kommer bli vissa utmaningar gällande dagvattenhanteringen. I dagsläget fungerar området som ett utjämningsmagasin. Viktigt med dagvattenutredningar som utreder detta.

Skyfallskartering från WSP visar en simulering av ett 100 års regn med 6 h varaktighet.

GEOTEKNISKA FÖRHÅLLANDEN

I detaljplanen som togs fram för den västra delen av fastigheten anger man att totalstabiliteten bedöms som god för större del av de ytor som ligger inom detaljplanen men att vissa områden behöver utredas ytterligare. Bland annat så finns planbestämmelser om att området runt bäcken behöver utredas ytterligare innan ytan belastas. Geotekniska utredningar behöver göras för att visa om den nya byggnationen är möjlig då dess belastning är betydligt högre än det som tidigare har föreslagits.

Riksintressen

Fastigheten ligger vid riksintresset E6 vilket är ett funktionellt prioriterat vägnät för godstransporter, långväga personresor, rekommenderad färdväg för farligt gods och en väg som binder samman andra anläggningar av riksintresse. Vägen är en del av det transeuropeiska transportnätet (TEN-T) vilket är ett trafikslagsövergripande nät inom EU och grannländerna, definierat i EU-förordning. Byggnation på platsen får inte påverka riksintresset.

MILJÖ, HÄLSA OCH SÄKERHET

FÖRORENINGAR

Det finns en miljöteknisk markundersökning från maj 2025 som visar att det inom fastigheten förekommer fyllnadsmassor innehållande förhöjda halter av PAH-H, PCB och metaller överstigande KM samt inom vissa områden stora mängder av avfall, främst i form av asfaltbitar. Halterna och innehållet kommer medföra ökande kostnader vid hantering av överskottsmassor samt begränsa möjligheten att använda massorna som utfyllnadsmassor inom fastigheten.

FARLIGT GODS

Fastigheten är belägen inom 150 meter från farligt gods led (E6). Med hänsyn till närheten till detta är räddningstjänstens bedömning att en riskutredning bör tas fram för att utreda planerad byggnation i förhållande till riskerna som en olycka med farligt gods kan innebära.

Det finns även verksamheter i närområdet som hanterar större mängder brandfarliga varor. Det behövs enligt räddningstjänsten en utredning kring detta.

LUFTKVALITET

Närhet till större vägar påverkar luftkvaliteten och placering av exempelvis friskluftsintag och utemiljöer måste ta hänsyn till detta.

BULLER

Hälsorisker på grund av buller från motorväg för intagna på häktet speciellt för de som bor där under en längre tid. Vid placering av utemiljöer måste hänsyn tas till bullervärden.

MILJÖKVALITETSNORMER

Öringsförande vattendrag nedströms fastigheten. Viktigt att flödena nedströms inte förändras för mycket. I dagsläget fungerar området som ett utjämningsmagasin. Viktigt med dagvattenutredningar som utreder detta.

KUNGÄLVS KOMMUN

Sammanfattning och bedömning

Förvaltningen har tagit emot en ansökan från BOKAB om att ta fram en ny detaljplan för fastigheten Solbräcke 1:7. Syftet är att möjliggöra byggnation av ett häkte samt utöka verksamhetsytan inom delar av området. Fastigheten är idag planlagd för industri och kontor, men för att kunna uppföra ett häkte krävs en ny detaljplan som tillåter kriminalvård eller liknande användning.
Häktet föreslås placeras i den västra delen av fastigheten, där en byggnadshöjd på upp till 48 meter önskas – betydligt högre än vad som tillåts idag. I den östra delen föreslås en utökning av byggbar yta och en ökning av andelen bebyggd mark från en tredjedel till 50 %, men vilken typ av verksamhet som avses har inte specificerats. Även nya infarter till området föreslås, vilket påverkar trafiklösningar och cykelvägar.
Förvaltningen bedömer att det finns förutsättningar att gå vidare med ett planarbete, men att flera frågor behöver utredas vidare. Det gäller bland annat markens bärighet, dagvattenhantering, påverkan på naturvärden, buller, föroreningar och säkerhetsaspekter kopplade till närheten till farligt gods. Även byggnadens höjd och dess påverkan på omgivningen behöver analyseras noggrant, liksom hur gestaltning och placering kan påverka den upplevda tryggheten i området.
Sammanfattningsvis anser förvaltningen att ett häkte är ett angeläget samhällsbehov och att platsen är lämplig med tanke på tillgänglighet och kommunikationer. Detaljplanearbetet får visa i vilken omfattning byggnation och övriga föreslagna förändringar är möjliga.
Förvaltningen ser det också som möjligt att genomföra planarbetet som en byggherredriven detaljplan.

UPPLYSNINGAR

- Exploatören ska stå för kostnaderna för det framtida planarbetet. Inför start av ett planarbete ska ett plankostnadsavtal tecknas.
- Medfinansiering av infrastruktur inom och utanför planen kan bli aktuellt för exploatören. Detta kommer att regleras i plankostnadsavtal och exploateringsavtal.
- Ett positivt planbesked innebär inte en garanti att planarbete påbörjas. För att ett planarbete ska påbörjas krävs ett politiskt beslut om planuppdrag där förvaltningen får i uppdrag att påbörja planläggning. I detta fall kommer förvaltningen föreslå att planuppdraget påbörjas omedelbart.
- Nu rådande förutsättningar kan komma att förändras innan planarbete påbörjas och omfattningen av planområdet och exploateringen kan komma att förändras.
- Planarbetet bedöms kunna påbörjas tidigas omedelbart.

Ulrika Engström
Planarkitekt

Pernilla Attnäs Björk
Planchef

Bilaga 1. Synpunkter från berörda enheter

SYNPUNKTER BYGGLOVENHETEN

I ett kommande detaljplaneskede, utöver sedvanliga utredningar och prövningar, vill Bygglovenheten särskilt lyfta följande aspekter: Lämplig markanvändning: Av ansökan framgår inte enbart önskemål om ett häkte, utan även om centrumverksamhet och verksamhetslokaler. Centrumverksamhet skulle innebära en ny typ av användning inom planområdet, och det framgår inte vilken omfattning eller typ av centrumverksamhet som avses. Gestaltning och byggrätt: Ansökan anger en önskad totalthöjd om 48 meter inom det västra området, vilket innebär en avsevärt högre byggnadshöjd än den befintliga bebyggelsen i närområdet. Det behöver beaktas hur påverkan blir på stads- och landskapsbilden och en god helhetsverkan. Omgivningsbuller: Hänsyn behöver tas till buller från både intilliggande industriområden och trafik.

SYNPUNKTER TRAFIK, GATA PARK

Det finns möjlighet att ansluta till befintlig väg i verksamhetsområdet. För att gynna hållbara resval är det viktigt att bibehålla attraktiv (lugn) koppling för GC-vägen enskild. Det är relativt bra kollektivtrafik i närheten. För att få bra sikt är det inte bra med byggrätt för långt ut mot vägarna. Bevara träd mot E6 för god gestaltning. Verksamheten ska inte skapa otrygghet. Det är viktigt med trygga säkra stråk till hållplatser. Även viktigt hur man utformar parkeringsplatser i förhållande till säkra gång och cykelstråk.

SYNPUNKTER VA-TEKNIK

VA har haft kontakt med VA-utredaren och vi har en del utmaningar med dagvatten. Vatten och spill ska vi kunna lösa.

SYNPUNKTER MILJÖENHETEN

Förorenad mark; Det finns en miljöteknisk markundersökning från maj 2025 som visar att det inom fastigheten förekommer fyllnadsmassor innehållande förhöjda halter av PAH-H, PCB och metaller överstigande KM samt inom vissa områden stora mängder av avfall, främst i form av asfaltbitar. Halterna och innehållet kommer medföra ökande kostnader vid hantering av överskottsmassor samt begränsa möjligheten att använda massorna som utfyllnadsmassor inom fastigheten. Miljöenheten bedömer inte att föroreningarna är i sådana halter eller omfattning att det skulle hindra detaljplan för ett häkte eller utökade byggrätter för verksamheter, men att man kommer att behöva hantera de massor som kommer uppstå. Buller; Risk för buller från motorvägen så man kan behöva se över hur nära motorvägen man kan bebygga. Dagvatten; Öringsförande vattendrag nedströms fastigheten. Viktigt att flödena nedströms inte förändras för mycket. I dagsläget fungerar området som ett utjämningsmagasin. Viktigt med dagvattenutredningar som utreder detta.

SYNPUNKTER MEX

MEX ser inga hinder med planansökan. Det finns genomförandefrågor som ska utredas i ett planarbete, tex. bäcken, geotekniken, markmiljön, trafik etc. Infrastruktur finns i området. Ett antal avtal ska tecknas om vi går vidare med detaljplan. Bl.a. Exploateringsavtal och avtal om medfinansiering.

SYNPUNKTER STADSARKITEKT

Ingen erinran annat än vad gäller föreslagen max BYA på den östra delen av planområdet. Kan bli trångt med angöring/parkering. Eftersom häkte torde brådska mer än verksamhetsområde/centrumverksamhet; ny detaljplan för häkte/vård kan vara komplicerad nog. Därmed möjligen lämpligt avgränsa sydvästra markområdet till ett planområde/planarbete.

Höjden bedöms inte som ett problem i denna bebyggelsemiljö utan kan vara positivt.

SYNPUNKTER BOHUS RÄDDNINGSTJÄNSTFÖRBUND

Det som räddningstjänsten främst ser som utmaningar med placeringen är närheten till farligt gods led (E6) samt risker från verksamheter i närområdet som hanterar större mängder brandfarlig vara, se punkt 1 och 2 nedan. Föreslagen placering innebär dock en relativt kort insatstid för räddningstjänsten från brandstationen i Kungälv, vilket är positivt och har betydelse för att tidigt kunna påbörja en insats..

KUNGÄLVS KOMMUN

Tjänsteskrivelse

Handläggarens namn
Maria Hübinette

Klicka eller tryck här för att ange datum.

Remiss - Samråd om detaljplan för slussanläggning och farled, del av Olidan 3:2, 5:16 m fl, Trollhättans Stad (PLAN.2024.3159) (Dnr KS2025/1914–4)

Sammanfattning

Kungälvs kommun har fått möjligheten att yttra sig i samråd om detaljplan för slussanläggning och farled, del av Olidan 3:2, 5:16 m fl, Trollhättans Stad (PLAN.2024.3159).

Syftet med detaljplanen är i första hand att möjliggöra slussanläggning och breddning av Bergkanalen för att säkerställa fortsatt framkomlighet för fartyg och fritidsbåtar på Trollhätte kanal.

Kungälvs kommun ser vikten av Göta älv som väl fungerande farled och stödjer arbetet med bland annat av nya slussar i Trollhättan, som ersättning för nuvarande slussar.

Kungälvs kommun fokuserar sitt yttrande på de risker som detaljplanen och dess genomförande kan medföra för den kommunala dricksvattenförsörjningen i Kungälv.

Kungälvs kommun, som har intaget till sin huvudvattenförsörjning i Göta älv endast knappt fem mil nedströms det område som detaljplanen avses omfatta, anser att planerad verksamhet och detaljplanens genomförande ska utföras med största säkerhet och kontroll, och med snabbt informationsutbyte med ansvariga för de kommunala vattenverken. För Kungälvs kommuns dricksvattenintag och reningsprocess utgör partiklar ett mycket stort problem och vi har inte heller den möjlighet att stänga vårt intag med alternativ råvattenkälla som Göteborg har. Därför är partikelspridning i älvvattnet i sig ett stort problem för Kungälvs vattenförsörjning.

Kungälvs kommun anser att en konsekvensanalys måste tas fram för samtliga råvattenintag i älven nedströms det område som omfattas av den presenterade detaljplanen.

Detaljplanens genomförande tillsammans med de indirekta effekter som projektets genomförande medför innebär en potentiell störningspåverkan i Göta älv som bedöms som stor, med en påtaglig risk för betydande negativ miljöpåverkan. Detaljplanens genomförande riskerar att påverka miljökvalitetsnormer för vattenförekomsten samt vattenkvaliteten i dricksvattentäkten Göta älv. Utredningar pågår som fördjupar kunskapen och skyddsåtgärder och kompensationsåtgärder bör vara en prioriterad fråga i fortsatt planeringsarbete för att säkerställa att negativ påverkan kan minimeras och att kvarstående effekter om möjligt kan kompenseras. Sammantaget bedöms ett genomförande av detaljplanen medföra risk för mycket stora konsekvenser.

Byggtiden för slussanläggningen kommer att pågå under flera år. Byggtiden innebär en stor risk för både tillfällig och bestående påverkan och då särskilt i Göta älv. Det finns behov av omfattande anpassningar och skadebegränsande åtgärder. Ansökningsprocess för tillstånd enligt miljöbalken pågår och samordnas med planprocessen.

Omfattande markarbeten kommer att utföras i stora delar av planområdet och den förändrade farleden kommer att öka risker för erosion och skred. En förutsättning för genomförandet av detaljplanen är att säkerställa att riskerna är acceptabla.

Förvaltningen bedömer att de synpunkter som Kungälvs kommun lämnat i flertal tidigare ärenden fortfarande är relevanta rörande nya slussar i Göta Älv och Trollhätte kanal.

Juridisk bedömning

Detaljplanen bedöms vara både förenlig och inte förenlig med kommunens översiktsplans och fördjupningen; Östra älvstrandens, intentioner. Detaljplanen handläggs med utökat förfarande enligt plan- och bygglagen (SFS 2010:900) 5 kap. 6/7 §.

Under framtagandet av detaljplanen har en undersökning gjorts för att bedöma om planen kan antas medföra betydande miljöpåverkan. Samhällsbyggnadsförvaltningen har bedömt att ett genomförande av detaljplanen medför risk för betydande miljöpåverkan och en strategisk miljöbedömning med tillhörande miljökonsekvensbeskrivning (MKB) har därför tagits fram. Miljöbedömningen samordnas med detaljplaneprocessen och MKB:n ställs ut på samråd tillsammans med detaljplanen.

Enligt Miljöbalken (MB 5 kap.) så får inte en miljökvalitetsnorm i en ytvattenförekomst eller grundvattenförekomst försämras utan ska uppnå god ekologisk eller kemisk status. Miljökonsekvensbeskrivningen behöver därför innehålla utredningar om hur miljökvalitetsnormerna påverkas av byggnationen av slussarna, miljökonsekvenser av att större fartyg kan passera de större slussarna och en tydlig beskrivning hur åtgärderna påverkar tappning och flöden i Göta älv.

Kommunjurist har inte gjort någon juridisk bedömning utan det har verksamheten själva gjort utifrån information i samrådsunderlaget.

Förvaltningens bedömning

Kungälvs kommun har fått möjligheten att yttra sig i samråd om detaljplan för slussanläggning och farled, del av Olidan 3:2, 5:16 m fl, Trollhättans Stad (PLAN.2024.3159).

Kungälvs kommun ser vikten av Göta älv som väl fungerande farled och stödjer arbetet med bland annat av nya slussar i Trollhättan, som ersättning för nuvarande slussar.

Kungälvs kommun fokuserar sitt yttrande på de risker som detaljplanen och dess genomförande kan medföra för den kommunala dricksvattenförsörjningen i Kungälv.

Kungälvs kommun, som har intaget till sin huvudvattenförsörjning i Göta älv endast knappt fem mil nedströms det område som detaljplanen avses omfatta, anser att planerad verksamhet och detaljplanens genomförande ska utföras med största säkerhet och kontroll, och med snabbt informationsutbyte med ansvariga för de kommunala vattenverken. För Kungälvs kommuns dricksvattenintag och reningsprocess utgör partiklar ett mycket stort problem och vi har inte heller den möjlighet att stänga vårt intag med alternativ råvattenkälla som Göteborg har. Därför är partikelspridning i älvvattnet i sig ett stort problem för Kungälvs vattenförsörjning.

Kungälvs kommun anser att en konsekvensanalys måste tas fram för samtliga råvattenintag i älven nedströms det område som omfattas av den presenterade detaljplanen.

Syftet med detaljplanen är att möjliggöra slussanläggning och breddning av Bergkanalen för att säkerställa fortsatt framkomlighet för fartyg och fritidsbåtar på Trollhätte kanal. Vidare syftar planen till att utveckla och skydda kulturhistoriska värden och värna natur- och rekreationsvärden med hänsyn till landskapets och bebyggelsens karaktär. I syftet med detaljplanen ingår även att säkerställa allmänhetens framkomlighet genom planområdet. Samt att fastställa lämplig användning för mark och befintlig bebyggelse på ett sätt som bidrar till utvecklingen av Trollhättans fall- och slussområde.

Detaljplanen omfattar ett nytt slussområde med tre nya slussar i ett läge från Bergkanalen vid Olidans gård och västerut, mellan bostäderna på Västergärdet och Skogsvreten, till Göta älv. Planområdet omfattar delar av Bergkanalen och Älvrummets naturreservat samt delar av den bebyggelse som uppförts för industri, vattenkraft och kanaldrift. Planområdet har en areal om cirka 22,9 hektar.

Detaljplanens genomförande tillsammans med de indirekta effekter som projektets genomförande medför innebär en potentiell störningspåverkan i Göta älv som bedöms som stor, med en påtaglig risk för betydande negativ miljöpåverkan. Detaljplanens genomförande riskerar att påverka miljökvalitetsnormer för vattenförekomsten samt vattenkvaliteten i dricksvattentäkten Göta älv. Det finns påtaglig risk att detaljplanen i kombination med de indirekta effekterna från genomförandet av slussprojektet riskerar att generera skador på vattenkemi, ekologiska funktioner, biotoper och artförekomster. Utredningar pågår som fördjupar kunskapen och skyddsåtgärder och kompensationsåtgärder bör vara en prioriterad fråga i fortsatt planeringsarbete för att säkerställa att negativ påverkan kan minimeras och att kvarstående effekter om möjligt kan kompenseras. Sammantaget bedöms ett genomförande av detaljplanen medföra risk för mycket stora konsekvenser.

Byggtiden för slussanläggningen kommer att pågå under flera år. Berg kommer att fraktas inom och utanför detaljplaneområdet. Mellanupplag planeras i närliggande område. En tillfällig hamn planeras vid detaljplanens anslutning till Göta älv. Bland annat kommer bortledning av grundvatten samt hantering av dag- och länshållningsvatten att ske. Vidare kommer temporära spontkonstruktioner, pålbryggor för arbete i vatten och temporära ledverk att behövas. Sprängning och muddring i älven planeras, nya konstruktioner ska byggas i älven och erosionsskydd ska anläggas.

Byggtiden innebär en stor risk för både tillfällig och bestående påverkan och då särskilt i Göta älv. Det finns behov av omfattande anpassningar och skadebegränsande åtgärder. Ansökningsprocess för tillstånd enligt miljöbalken pågår och samordnas med planprocessen.

Den vattenkemiska förändringar genom schaktarbeten på land, sprängning av berg och grumlande arbeten genom muddring har potential att sänka vattenförekomstens vattenkemiska status, åtminstone temporärt under anläggningsfas i samband med mobilisering av miljögifter (tex PFOS) vid muddringsarbeten som inkluderar förorenade sediment. Då Göta älv utgör recipient också för länshållningsvatten under byggtiden föreligger vidare förhöjd risk om temporära utsläpp av förorenat vatten, inklusive vissa av de ämnen som regleras enligt förordningen om fisk- och musselvatten. Det går således inte att utesluta försämringar av miljökvalitetsnormer kommer att ske.

Planerad verksamhet och detaljplanens genomförande kommer att påverka vattenkvaliteten i Göta älv genom främst grumlande arbeten och avledning av länshållningsvatten under anläggningsfasen. En grumlingsmodell är under framtagande. Det behöver säkerställas att planerade åtgärder inte riskerar att försämra vattenkvaliteten, bland annat utifrån älvens funktion som dricksvattentäkt.

Presenterat detaljplaneområde och det framtida arbetsområdet ligger inom det område som utgjorde vattenskyddsområdet för Göta älv och Vänersborgsviken (GÄVSO). Beslut om GÄVSO har upphävts och därefter återremitterats till Länsstyrelsen (Regeringens beslut 2025-04-03). Trots att det idag inte finns något vattenskyddsområde i älven uppströms Kungälvs kommuns råvattenintag till Kungälvs vattenverk är behovet av skydd för älven som vattentäkt lika stort som om vattenskyddsområdet hade funnits. Ett nytt beslut om vattenskyddsområde bedöms som troligt i framtiden då Göta älv fortsatt är en källa till dricksvatten för befolkningen inom de sex kommunerna och därmed till mer än 700 000 personer.

Förvaltningen bedömer att de synpunkter som Kungälvs kommun lämnat i flertal tidigare ärenden fortfarande är relevanta rörande nya slussar i Göta Älv och Trollhätte kanal.

Bedömning utifrån kommunstyrelsens resultatmål

Ärendet berör målet Minskade utsläpp i luft och vattendrag och minskat klimatavtryck. Men Kungälvs kommun kan inte direkt påverka de utsläpp till vattendraget Göta älv som denna detaljplan, dess framtida genomförande och verksamheter kommer att medföra.

Bedömning utifrån miljö, hållbarhet och mål i Agenda 2030

Ärendet går inte att koppla direkt till målen i agenda 2030. Däremot kan genomförandet av slussarbetena riskera att påverka måluppfyllelsen negativt för målen, om brister uppstår i

genomförandet av arbetsmoment och kontroller av dessa arbeten.
Beslutet har därför bärighet på Mål 11 som skriver att städer och bosättningar ska vara inkluderande, säkra, motståndskraftiga och hållbara. I målet förutsätts rent vatten och tillfredställande sanitetslösningar. Likaså har beslutet bärighet på uppfyllelse av Mål 6 vilket avser att säkerställa tillgång till och hållbar vatten- och sanitetsförvaltning för alla.

Bedömning utifrån politiska styrdokument

I kommunens vattenförsörjningsplan står att en förutsättning för att uppnå och bibehålla en tillfredsställande vattentillgång för dricksvattenändamål, och därmed god bebyggd miljö, är att kommunen i ett så tidigt skede som möjligt identifierar, ser över och börjar hantera de risker som kan förknippas med de aktuella och potentiella vattenförekomsterna.

Bedömning utifrån ett medborgar- och brukarperspektiv

En tryggad och säker tillgång till en råvattenförsörjning för den kommunala vattenproduktionen är central för Kungälvs kommun. Genom att verksamheter uppströms kommunens vattenintag i Göta älv omfattas av beslut som innebär en god kontroll på verksamheten tryggas Kungälvs kommunala vattenförsörjning.

Bedömning utifrån ett medarbetarperspektiv

Ärendet bedöms inte ha någon direkt påverkan på arbetsmiljö eller arbetsbelastning för medarbetare eller krav på förändring i personella resurser.

Ekonomisk bedömning

Ärendet bedöms inte ha direkt påverkan på kommunens ekonomi. Ekonom eller ekonomichefen har inte gjort finansiell bedömning.

Förslag till beslut

Tjänsteskrivelsen antas som svar på remissen och översänds till Trollhättans Stad.

Mirsad Radoncic
Tf Sektorchef Samhällsbyggnad

Tony Strandh
Verksamhetschef

Expedieras till:
samhallsbyggnad@trollhattan.se

För kännedom till:
josefine.svendsen@kungalv.se
miljoenheten@kungalv.se

Trollhättans Stad

Handläggning Malin Sjöstedt
Direkttelefon 0520-495907
E-post malin.sjostedt@trollhattan.se
Datum 2025-09-24
Dnr PLAN.2024.3159

SAMRÅD – UTÖKAT FÖRFARANDE

Detaljplan för slussanläggning och farled, Olidan 3:2 och 5:16 med flera
Åker mfl.

Samhällsbyggnadsförvaltningen har upprättat ett förslag till Detaljplan för slussanläggning och farled, Olidan 3:2 och 5:16 med flera. Samhällsbyggnadsnämnden beslutade den 18 september 2025 att detaljplanen ska samrådas enligt plan och bygglagen 5 kap. 11 §.

Detaljplanen omfattar ett nytt slussområde med tre nya slussar i ett läge från Bergkanalen vid Olidans gård och västerut, mellan bostäderna på Västergärdet och Skogsvreten, till Göta älv. Planområdet omfattar delar av Bergkanalen och Älvrummets naturreservat samt delar av den bebyggelse som uppförts för industri, vattenkraft och kanaldrift. Planområdet har en areal om cirka 22,9 hektar.

Syftet med detaljplanen är att möjliggöra slussanläggning och breddning av Bergkanalen för att säkerställa fortsatt framkomlighet för fartyg och fritidsbåtar på Trollhätte kanal. Vidare syftar planen till att utveckla och skydda kulturhistoriska värden och värna natur- och rekreationsvärden med hänsyn till landskapets och bebyggelsens karaktär. I syftet med detaljplanen ingår även att säkerställa allmänhetens framkomlighet genom planområdet. Samt att fastställa lämplig användning för mark och befintlig bebyggelse på ett sätt som bidrar till utvecklingen av Trollhättans fall- och slussområde.

Under framtagandet av detaljplanen har en undersökning gjorts för att bedöma om planen kan antas medföra betydande miljöpåverkan. Samhällsbyggnadsförvaltningen har bedömt att ett genomförande av detaljplanen medför risk för betydande miljöpåverkan och en strategisk miljöbedömning med tillhörande miljökonsekvensbeskrivning (MKB) har därför tagits fram. Miljöbedömningen samordnas med detaljplaneprocessen och MKB:n ställs ut på samråd tillsammans med detaljplanen.

Detaljplanen handläggs med utökat förfarande enligt 5 kap. 7 § plan- och bygglagen då förslaget bedöms vara av stort intresse för allmänheten, medför risk för betydande miljöpåverkan samt att det inte är helt är förenligt med kommunens översiktsplan.

Planförslaget finns tillgängligt på https://www.trollhattan.se/Slussanlaggning-och-farled.

Trollhättans Stad

Eventuella synpunkter på förslaget vill vi ha senast **5 november 2025** via e-post till samhallsbyggnad@trollhattan.se eller med post till: Samhällsbyggnadsförvaltningen, 461 83 Trollhättan.

För ytterligare information och svar på frågor är du välkommen att ringa till undertecknad på tel. 0520-49 59 07.

SAMHÄLLSBYGGNADSFÖRVALTNINGEN

Plankontoret

Malin Sjöstedt

Planarkitekt

KUNGÄLVS KOMMUN

Tjänsteskrivelse

Handläggarens namn
Jesper Hassellöv

2025-10-23

Remissvar - Begäran om yttrande över Energimyndighetens förslag till riksintresseanspråk för energiproduktion gällande land- och havsbaserad vindkraft (Dnr KS2025/1936-5)

Sammanfattning

Energimyndigheten ska enligt hushållsförordningen identifiera viktiga områden som är av riksintresse för anläggningar för energiproduktion och energidistribution. Energimyndigheten pekar därmed ut riksintresseanspråk för geografiska områden med viktiga nationella värden och kvaliteter. Dessa områden kan vara ett bevarandeintresse eller ett viktigt område för exploatering för ett visst ändamål. Områden av riksintresse för anläggningar skall skyddas mot åtgärder som kan påtagligt försvåra tillkomsten eller utnyttjandet av anläggningarna.

Energimyndigheten föreslår nya och reviderade riksintresseanspråk för land- och havsbaserad vindkraft. Utpekandet kan ses som en del i att planera för att möta ett elbehov om minst 300 TWh år 2045, vilket är det planeringsmål som anges i Energipolitikens långsiktiga inriktning.

Länsstyrelsen ska enligt Energimyndighetens begäran inhämta och sammanställa berörda kommuners synpunkter tillsammans med Länsstyrelsens egna synpunkter. Länsstyrelsens ska svara på Energimyndighetens remiss senast 2025-12-18. Länsstyrelsen begär med anledning av de handlingar som kommit in att kommuner senast den 8 december 2025 lämnar in yttrande över de förslag på områden som berör kommunen.

Inom Kungälvs kommun finns inga landbaserade ytor och endast ett havsbaserat område utpekat. Det föreslagna området överlappar med den yta som föreslagits inom den nationella havsplanen för havsbaserad energi, med undantag att området för riksintresse sträcker sig ytterligare 2,5 sjömil öster inom Kungälvs kommun. Vid framtagandet av en nationell havsplan föreslogs samma ytor för Havs- och vattenmyndigheten som ”potentiella energiområden”, ytorna justerades sannolikt därefter av Havs- och vattenmyndigheten.

Kungälvs kommun önskar bättre samordning mellan Energimyndigheten och Havs- och vattenmyndigheten. Att den nationella havsplanen och riksintresset för havsbaserad vindkraft inte sammanfaller ses inte som önskvärt och bör justeras.

Juridisk bedömning

Riksintresse för vindkraft reglars inom miljöbalken 3 kap. Ett riksintresse syftar till att skydda mot åtgärder som kan påtagligt försvåra tillkomsten eller utnyttjandet av anläggningarna.

Förvaltningens bedömning

Energimyndigheten föreslår nya och reviderade riksintresseanspråk för land- och havsbaserad vindkraft. Utpekandet kan ses som en del i att planera för att möta ett elbehov om minst 300 TWh år 2045, vilket är det planeringsmål som anges i Energipolitikens långsiktiga inriktning.

Länsstyrelsen ska enligt Energimyndighetens begäran inhämta och sammanställa berörda kommuners synpunkter tillsammans med Länsstyrelsens egna synpunkter. Länsstyrelsens ska svara på Energimyndighetens remiss senast 2025-12-18. Länsstyrelsen begär med anledning av

de handlingar som kommit in att ni senast den 8 december 2025 lämnar in ert yttrande över de förslag på områden som berör er kommun.

Inom Kungälvs kommun finns endast ett havsbaserat område utpekat. Det föreslagna området överlappar med den yta som föreslagits inom den nationella havsplanen för havsbaserad energi, med undantag att området för riksintresse sträcker sig ytterligare 2,5 sjömil öster inom Kungälvs kommun. Vid framtagandet av en nationell havsplan föreslogs samma ytor för Havs- och vattenmyndigheten som ”potentiella energiområden”, ytorna justerades sannolikt därefter av Havs- och vattenmyndigheten.

Kungälvs kommun önskar bättre samordning mellan Energimyndigheten och Havs- och vattenmyndigheten. Att den nationella havsplanen och riksintresset för havsbaserad vindkraft inte sammanfaller ses inte som önskvärt vilket lämpligen bör justeras.

Ärendenivåer – bedömning utifrån kommunfullmäktiges strategiska mål eller kommunstyrelsens resultatmål

De föreslagna ytorna gällande riksintresse för vindkraft anses inte påverka de strategiska målen eller resultatmålen.

Bedömning utifrån miljö, hållbarhet och mål i Agenda 2030

Riksintresset för vindkraft kan i huvudsak bidra till målet *hållbar energi för alla* (mål 7) men kan även anses bidra till bland annat *bekämpa klimatförändringar* (mål 13).

Bedömning utifrån politiska styrdokument

De föreslagna ytorna gällande riksintresse för vindkraft anses inte strida mot Kungälvs kommuns styrdokument.

Bedömning utifrån ett medborgar- och brukarperspektiv

De föreslagna ytorna gällande riksintresse för vindkraft anses inte direkt påverka medborgare eller brukare inom kommunen. Ett utpekande av riksintresse kan i Kungälvs kommun leda till utökade områden för havsbaserad vindkraft, vilket skulle kunna påverka medborgare utifrån en förändrad kustmiljö samt brukare genom nya möjligheter till etablering.

Bedömning utifrån ett medarbetarperspektiv

De föreslagna ytorna gällande riksintresse för vindkraft anses inte påverka medarbetare.

Ekonomisk bedömning

De föreslagna ytorna gällande riksintresse för vindkraft anses inte påverka Kungälvs kommuns ekonomi.

Varken ekonom eller ekonomichef har utfört en finansiell bedömning.

Förslag till beslut

Kungälvs kommun antar tjänsteskrivelsen som sitt yttrande till Länsstyrelsen och i sin tur Energimyndigheten.

Tomas Turnéus
Verksamhetschef

Mirsad Radoncic
Tf. Sektorchef

Expedieras till: vastragotaland@lansstyrelsen.se

Ange diarienummer 38972-2025

För kännedom till: Jesper.hassellov@kungalv.se

Länsstyrelsen
Västra Götaland

Bilaga
Datum
2025-10-06

Diarienummer
38972-2025

Sändlista

Berörda kommuner i Västra Götalands län (inkl. kommuner där tidigare anspråk tagits bort):

Alingsås
Bengtsfors
Borås
Dals-Ed
Falköping
Färgelanda
Gullspång
Hjo
Karlsborg
Kungälv
Lilla Edet
Mariestad
Mellerud
Munkedal
Orust
Skövde
Stenungssund
Strömstad
Svenljunga
Tanum
Tibro
Tidaholm
Tjörn
Tranemo
Trollhättan
Töreboda
Uddevalla
Ulricehamn
Vara
Vänersborg
Öckerö

From: Nord Moa
Sent: Mon, 6 Oct 2025 12:30:10 +0000
To: samhallsbyggnad@alingsas.se; samhallsbyggnad@bengtsfors.se; samhallsbyggnad@boras.se; Kommun Dalsed; Samhällsbygg Falköping; planochbygg@fargelanda.se; Kommun Gullspång; Kommunen Hjo; Karlsborg Kommunen; Kungälvs Kommun; Kommunen Lilla Edet; plan@mariestad.se; Melleruds Kommun; planbygg@munkedal.se; Orust Kommunen; Skövde Kommunen; plan@stenungsund.se; Strömstad kommun; samhallsbyggnad@svenljunga.se; Tanum kommun; byggnadsnamnd@tibro.se; samhallsbyggnad@tidaholm.se; Tjörn Kommunen; Kommun Tranemo; Trollhättan Kommunen; Kommunen Töreboda; planering@uddevalla.se; miljosamhallsbyggnad@ulricehamn.se; Miljöbygg Vara Kommun; byggnad@vanersborg.se; Öckerö kommun
Cc: Lidholm Andreas; Klingberg Markus
Subject: Begäran om yttrande över riksintresseanspråk för energiproduktion; land- och havsbaserad vindkraft
Attachments: Begäran om yttrande gällande förslag på riksintresseområden för vindkraft på land och i hav.pdf, Sändlista.docx
Categories: Ingrid

Varsam: Detta är ett meddelande från en extern avsändare. Öppna inte länkar eller bilagor om du är osäker på avsändaren eller innehållet.

Hej!

Bifogar länsstyrelsens begäran om yttrande över Energimyndighetens förslag till riksintresseanspråk för energiproduktion gällande havs- och landbaserad vindkraft. Mer information finns i bifogat underlag.
Länsstyrelsen har efterfrågat längre svarstid för yttrande och sammanställning till Energimyndigheten men det fanns tyvärr inget utrymme för det.

Med vänlig hälsning

Moa Nord
Riksintressesamordnare/Utredare

Funktionen för regional planering
Samhällsavdelningen
Länsstyrelsen Västra Götalands län
403 40 Göteborg

010- 224 54 95
moa.nord@lansstyrelsen.se
www.lansstyrelsen.se/vastra.gotaland

Länsstyrelsen
Västra Götaland

Begäran
Datum
2025-10-06

Diarienummer
38972-2025

Enligt sändlista (bilaga)

Begäran om yttrande över Energimyndighetens förslag till riksintresseanspråk för energiproduktion gällande land- och havsbaserad vindkraft.

Energimyndighetens begäran om samråd om förslag till riksintresseanspråk för energiproduktion gällande land- och havsbaserad vindkraft har kommit in till Länsstyrelsen. Länsstyrelsen ska enligt Energimyndighetens begäran inhämta och sammanställa berörda kommuners synpunkter tillsammans med Länsstyrelsens egna synpunkter. Länsstyrelsens ska svara på Energimyndighetens remiss senast 2025-12-18.

Länsstyrelsen begär med anledning av de handlingar som kommit in att ni **senast den 8 december 2025** lämnar in ert yttrande över de förslag på områden som berör er kommun. Synpunkter önskas gällande förslag på utpekade områden/borttagande av områden, kunskap om lokala förhållanden samt eventuella alternativa områden som kommunen identifierat för vindbruk.

Mejla ert yttrande till: vastragotaland@lansstyrelsen.se

På Energimyndighetens webbplats finns alla tillhörande filer att ladda ner.

Samråd om förslag till riksintresseanspråk för land- och havsbaserad vindkraft

Hearing 23 oktober

Under remisstiden bjuder Energimyndigheten in till en öppen hearing den 23 oktober kl. 13.00-14.00. Ytterligare information och anmälan finns på Energimyndighetens webbplats.

Hearing om förslag på riksintresseanspråk

Kontaktuppgifter

Välkommen att kontakta mig vid behov, Moa Nord, via e-post moa.nord@lansstyrelsen.se.

Moa Nord

Denna behandling '137/25 Information om sektorplanen' har inget tjänsteutlåtande.

Denna behandling '138/25 Information från sektorchef' har inget tjänsteutlåtande.

Denna behandling '139/25 Ekonomi och avvikelser' har inget tjänsteutlåtande.